

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ ГРАДА СОМБОРА

Број 5

Сомбор, 02.07.2015. године

Година VIII

119. На основу члана 32. Закона о локалној самоуправи („Сл. гласник РС“, бр. 129/2007 и 83/2014-др. закон) и члана 38. и 39. Статута града Сомбора („Сл. лист града Сомбора“, бр. 2/2008, 6/2013 и 4/2015), Скупштина града Сомбора на 30. седници одржаној дана 02.07.2015. године донела је

РС-АПВ
СГ СОМБОРА
Број: 323-45/2015-I
Дана: 02.07.2015.год.
С о м б о р

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА,
Борислав Станичков, с.р.

ОДЛУКУ О УСВАЈАЊУ СТРАТЕГИЈЕ ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА 2014-2020. ГОДИНЕ

Члан 1.

Усваја се Стратегија одрживог развоја града Сомбора 2014-2020. године.

Члан 2.

Стратегија одрживог развоја града Сомбора 2014-2020. године је саставни део ове одлуке.

Члан 3.

Одлука о усвајању стратегије одрживог развоја града Сомбора 2014-2020. године ступа на снагу даном доношења.

Ову одлуку и Стратегију одрживог развоја града Сомбора 2014-2020. године објавити у „Службеном листу града Сомбора“.

РС-АПВ
СГ СОМБОРА
Број: 3-12/2015-I
Дана: 02.07.2015.год.
С о м б о р

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА,
Борислав Станичков, с.р.

Напомена главног уредника: Целокупан текст Стратегије одрживог развоја града Сомбора 2014-2020. године објављује се у посебном додатку овом примерку „Службеног листа града Сомбора“.

120. На основу члана 139. Закона о привредним друштвима („Сл. гласник РС“, бр. 36/11, 99/11, 83/2014-др. закон и 5/2015) и члана 38. Статута града Сомбора („Сл. лист града Сомбора“, бр. 2/2008, 6/2013 и 4/2015), Скупштина града Сомбора, на својој 30. седници одржаној дана 02.07.2015. године, донела је

ОДЛУКУ о овлашћењу Градоначелника за измену и допуну оснивачког акта „Veterina Group“ Ветеринарске станице Друштво са ограниченом одговорношћу Сомбор

Члан 1.

Град Сомбор је члан „Veterina Group“ Ветеринарске станице Друштво са ограниченом одговорношћу Сомбор, Стапарски пут 37, Сомбор са власништвом удела од 70,01000% укупног капитала (у даљем тексту друштво) а на основу уписа у Регистар привредних субјеката који води Агенција за привредне регистре, БД 8835/2015 од 09.02.2015. године.

Члан 2.

Овлашћује се Градоначелник града Сомбора, да као представник члана друштва са осталим члановима друштва, потпише измене и допуне оснивачког акта - Уговор о изменама и допунама Уговора о оснивању „Veterina Group“ Ветеринарске станице Друштво са ограниченом одговорношћу Сомбор, Стапарски пут 37, Сомбор.

Члан 3.

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења и објавиће се у „Сл. листу града Сомбора“.

121. На основу члана 32. став 1. тачка 9. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07 и 83/2014 - др. Закон), члана 25., 28. и 29. Закона о јавним предузећима („Службени гласник РС“, број 119/2012, 116/2013 - аутентично тумачење и 44/2014 - др. Закон) и члана 38. став 1. тачка 9. Статута Града Сомбора („Службени лист града Сомбора“, број 2/2008, 6/2013 и 4/2015), Скупштина Града Сомбора на 30. седници одржаној дана 02.07.2015. године, донела је

ОДЛУКУ О СПРОВОЂЕЊУ ЈАВНОГ КОНКУРСА ЗА ИМЕНОВАЊЕ ДИРЕКТОРА ЈАВНОГ КОМУНАЛНОГ ПРЕДУЗЕЋА "ВОДОКАНАЛ" СОМБОР

Члан 1.

Овом одлуком расписује се јавни конкурс за именовање директора јавног комуналног предузећа "Водоканал" Сомбор.

Члан 2.

Директора јавног комуналног предузећа "Водоканал" Сомбор именује Скупштина града на период од четири године, а на основу спроведеног јавног конкурса.

Јавни Конкурс спроводи Комисија за именовање директора јавног предузећа коју именује Скупштина града Сомбора.

Члан 3.

Директор Јавног предузећа заснива радни однос на одређено време.

Место рада директора је Сомбор, Белог Голуба 5.

Члан 4.

Директор јавног предузећа је јавни функционер у смислу закона којим се регулише област вршења јавних функција.

Члан 5.

За директора јавног комуналног предузећа "Водоканал" Сомбор "може бити именовано лице које испуњава следеће услове:

- да је пунолетно и пословно способно;
- да је стручњак у једној или више области из које је делатност од општег интереса за чије обављање је основано јавно предузеће;
- да има високо образовање стечено на студијама трећег степена (доктор наука), другог степена (мастер академске студије, специјалистичке академске студије, специјалистичке струковне студије, магистар наука), односно на основним студијама у трајању од најмање четири године;
- да има најмање пет година радног искуства од чега три године на руководећим положајима;
- да није осуђивано за кривично дело против привреде, правног саобраћаја и службене дужности;
- да лицу није изречена мера безбедности забране обављања делатности која је претежна делатност јавног предузећа.

Члан 6.

Ово Одлука ступа на снагу даном доношења и објавиће се у "Службеном листу града Сомбора"

РС-АПВ
СГ СОМБОРА
Број: 111-40/2015-I
Дана: 02.07.2015.год.
С о м б о р

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА,
Борислав Станичков, с.р.

122. На основу члана 2. став 4. Закона о комуналним делатностима („Сл. гласник РС“ бр. 88/2011), члана 68. став 1. Закона о заштити животне средине („Сл. гласник РС“ бр. 135/2004, 36/2009, 72/2009, 43/2011), члана 17. став 2. и члана 20. Закона о територијалној организацији РС („Сл. гласник РС“ бр. 129/07), члана 32. став 1. тачка 6. Закона о локалној самоуправи („Сл. гласник РС“ бр. 129/2007 и 83/2014), члана 38. тачка 6. Статута града Сомбора („Сл. лист града Сомбора“ бр. 2/2008, 6/2013 и 4/2015) и члана 39. Закона о прекршајима („Сл. гласник РС“, бр. 65/2013), Скупштина Града Сомбора на 30. седници одржаној дана 02.07.2015. године доноси

О Д Л У К У
О МЕРАМА, НАЧИНУ И УСЛОВИМА ТРАЈНОГ
УНИШТАВАЊА КОРОВСКЕ БИЉКЕ АМБРОЗИЈЕ
(Ambrosia Artemisiifolia)

Члан 1.

Овом одлуком одређују се мере, услови, начин и поступак сузбијања и трајног уништења алергене коровске биљке амброзије, као делатност од општег интереса.

Члан 2.

Трајно уништавање биљке амброзије обухвата уништавање ове биљке хемијски дозвољеним препаратима и на механички начин-кошењем и чупањем стабла биљке заједно са кореном.

Члан 3.

Обавезне мере за заштиту ваздуха од полена амброзије су:

1. Редовна примена агрохтехничких мера на пољопривредном земљишту и третирање корова дозвољеним хемијским препаратима или на механички начин,
 2. Одржавање јавних зелених површина редовним кошењем траве,
 3. Кошење или третман хемијским средствима површина дуж путног појаса,
- железничких пруга као и на обалама водотокова и канала,
4. Окопавање, кошење или третман хемијским средствима површине уз пољске путеве на пољопривредном земљишту.

Члан 4.

На јавним површинама у границама грађевинског подручја града и насељених места сузбијање и уништавање биљке амброзије обавља предузеће са којим је Град Сомбор закључио уговор за пружање услуга маханичког и хемијског уклањања амброзије на територији Града Сомбора или Ј.К. Предузећа којем је град поверио послове одлуком о додели искључивих права за обављање делатности пружања услуга на које се Закон о јавним набавкама не примењује.

Члан 5.

Физичка и правна лица су дужна да испред стамбеног, односно пословног објекта уништавају биљку амброзију, као и унутар граница грађевинске, односно катастарске парцеле.

Члан 6.

Сузбијање или стално уништавање биљке амброзије у путном појасу, пружном појасу обалама водотокова врше правна лица која управљају путним правцем, железничком пругом, односно водотоковима.

Члан 7.

Власници и корисници пољопривредног и шумског земљишта, пашњака и ливада, као и носиоци права коришћења дуж пољских путева дужни су да стално уништавају биљку амброзију.

Третиране површине у поступку уништавања амброзије имаоци и корисници земљишта дужни су да пријаве инспекцији за заштиту животне средине.

Члан 8.

Надзор над применом ове Одлуке врши комунална инспекција и инспекција за заштиту животне средине, Градске управе Града Сомбора.

Члан 9.

У вршењу инспекцијског надзора инспектор има право и дужност да утврђује да ли се биљка амброзија уништава на:

- јавним зеленим површинама,
- у близини комуналних објеката,
- дуж путних и пружних праваца, као и обалама водотокова и канала,
- на грађевинском земљишту,
- пољопривредном земљишту,
- у близини некатегорисаних и земљаних путева, као и
- да контролише да ли се спроводе мере заштите ваздуха од полена амброзије из члана 3. Одлуке.

Члан 10.

У вршењу инспекцијског надзора инспектор је овлашћен да:

- нареди примену мера заштите ваздуха од полена амброзије,
- нареди у одређеном року уништавање биљке амброзије,
- путем предузећа са којим је Град Сомбор закључио уговор за пружање услуга маханичког и хемијског уклањања амброзије на територији Града Сомбора или Ј.К. Предузећа којем је град поверио послове одлуком о додели искључивих права за обављање делатности пружања услуга на које се Закон о јавним набавкама не примењује, спроведе наложено уништавање амброзије о трошку извршиоца
- поднесе захтев за покретање прекршајног поступка.

Члан 11.

По жалби на решење комуналне, односно инспекције за заштиту животне средине решава у другом степену Градско веће.

Жалба на решење инспекције не задржава извршење решења.

Члан 12.

Новчаном казном за прекршај казниће се лице које поступа супротно одредбама члана 3., 4., 5., 6. и 7 ове Одлуке:

- правно лице новчаном казном у износу од 50.000-1.000.000 динара,
- одговорно лице у правном лицу новчаном казном у износу од 5.000-75.000 динара,
- предузетник новчаном казном у износу од 10.000-250.000 динара,
- физичко лице новчаном казном у износу од 5.000-75.000 динара.

Члан 13.

Ступањем на снагу ове одлуке престаје да важи Одлука о мерама, начину и условима трајног уништавања коровске биљке амброзије (Сл. лист Општине Сомбор 10/06).

Члан 14.

Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу Града Сомбора“.

РС-АПВ
СГ СОМБОРА
Број: 501-55/2015-I
Дана: 02.07.2015.год.
С о м б о р

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА,
Борислав Станичков, с.р.

123. На основу члана 20. тачка 10. Закона о локалној самоуправи члану („Сл.гласник РС“, бр. 129/2007 и 83/2014-др.закон), члана 38. став 1. тачка 6. у вези са чланом 14. став 1. тачка 10. Статута града Сомбора („Сл.лист града Сомбора“, бр. 6/2013 и 4/2015), члана 34 Закона о јавној својини („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 88/13 и 105/14) у вези са одредбама Уредбе о условима прибављања и отуђења непокретности непосредном погодбом, давања у закуп ствари у јавној својини и поступцима јавног надметања и прикупљања писмених понуда („Службени гласник РС“ број 24/12) и Уредба о изменама и допунама Уредбе о условима прибављања и отуђења непокретности непосредном погодбом, давања у закуп ствари у јавној својини и поступцима јавног надметања и прикупљања писаних понуда („Сл. Гласник РС“ 48/2015) члана 1. Одлуке о оснивању Јавно комуналног предузећа „Простор“ Сомбор („Сл. Лист Града Сомбора 3/2013), Скупштина Града Сомбора је на 30. седници одржаној дана 02.07. 2015. године, донела

О Д Л У К У О ДАВАЊУ У ЗАКУП ПОСЛОВНОГ ПРОСТОРА КОЈИМ УПРАВЉА ЈКП „ПРОСТОР“ СОМБОР

I ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овом одлуком уређује се начин и поступак давања у закуп пословног простора, магацинских простора и гаража у јавној својини Града Сомбора као и у државној својини Републике Србије, а у коришћењу Града Сомбора (у даљем тексту : Град), а који је од стране Града поверен на управљање и одржавање Јавно комуналном предузећу „Простор“ Сомбор (у даљем тексту: Закуподавац), одређивање и наплата закупнине, услови за закључење уговора о закупу, образовање Комисије за пословне просторе, Комисије за инвестиционо улагање и друга питања од значаја за управљање пословним простором.

Члан 2.

Под пословним простором у смислу ове одлуке сматрају се пословне зграде и делови зграда, пословне просторије, магацински простори и гараже над којима право јавне својине има Град као и пословни простори у власништву Републике Србије, а поверени су на коришћење Граду.

Члан 3.

Давање у закуп пословног простора врши се у складу са Законом о јавној својини („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 88/13 и 105/14, у даљем тексту : Закон), Уредбом о условима прибављања и отуђења непокретности непосредном погодбом, давање у закуп ствари у јавној својини и поступцима јавног надметања и прикупљања писмених понуда („Сл. гласник РС број 24/12, у даљем тексту : Уредба) и Уредба о изменама и допунама Уредбе о условима прибављања и отуђења непокретности непосредном погодбом, давања у закуп ствари у јавној својини и поступцима јавног надметања и прикупљања писаних понуда („Сл. Гласник РС“ 48/2015) и одредбама ове Одлуке.

II ПОСТУПАК ДАВАЊА ПОСЛОВНОГ ПРОСТОРА У ЗАКУП

Члан 4.

Пословни простор даје се у закуп у поступку:

- прикупљања писаних понуда путем јавног оглашавања,
- јавног надметања и
- непосредном погодбом.

Поступак давања у закуп пословног простора спроводи Комисија за пословне просторе, а на основу одлуке Надзорног одбора.

Најкасније 30 дана пре истека уговореног рока закупа, Надзорни орган Закуподавца започеће поступак издавања пословног простора у закуп.

Закупац који је одустао од даљег закупа дужан је да пословни простор ослободи од лица и ствари и преда у посед Закуподавцу даном истека уговора о закупу пословног простора.

Члан 5.

Одлуку о условима доделе и кориштења пословног простора за сваки појединачни предмет утврђује Надзорни одбор Закуподавца (у даљем тексту Надзорни одбор), а на предлог Комисије за пословни простор.

Члан 6.

Комисија за пословни простор има председника и два члана, који се именују из реда запослених код Закуподавца.

Актом о образовању и именовању комисије, уређују се послови и задаци Комисије за пословни простор.

Одлуке Комисије за пословни простор су пуноважне уколико на седници комисије присуствује више од половине чланова, а одлука се сматра донетом када се за исту изјасни више од половине од укупног броја чланова комисије.

ДАВАЊЕ У ЗАКУП ПОСЛОВНОГ ПРОСТОРА ПРИКУПЉАЊЕМ ПИСМЕНИХ ПОНУДА ПУТЕМ ЈАВНОГ ОГЛАШАВАЊА

Члан 7.

Одлуку о давању у закуп пословног простора путем прикупљања писмених понуда јавним оглашавањем доноси Надзорни одбор на предлог Комисије за пословни простор.

Члан 8.

Оглас за поступак прикупљања писмених понуда објављује се у средствима јавног информисања - “Сомборским новинама” и на интернет страници Закуподавца и обавезно садржи:

- податке о ЈКП „ПРОСТОР“ Сомбор као закуподавцу,
- опис пословног простора који се даје у закуп (адреса и површина пословног простора)
- рок трајања закупа,
- делатности које се могу обављати у пословном простору,
- почетни износ месечне закупнине у динарима без пдв-а,
- висина и начин полагања депозита, односно висину и време трајања банкарске гаранције
- доказ о уплати депозита,
- рок за повраћај депозита,
- податке о обавезној садржини понуде и неопходној документацији која се уз њу прилаже,
- време и место јавног отварања писаних понуда,
- начин, место и време за достављање понуда,
- критеријуми за избор најповољније понуде,
- начин саопштавања резултата огласа,
- датум и време разгледања непокретности,
- број текућег рачуна на који се уплаћује депозит
- назнаку да се у понуда обавезно наведе број текућег рачуна на који ће се евентуално извршити повраћај депозита,
- место и време увида у документацију у вези непокретности које се даје у закуп,
- одредбу да се неће разматрати понуда понуђача за којег се утврди да му је рачун у блокади дуже од 30 дана у последњих 6 месеци од дана објављивања огласа,
- одредба да се неће разматрати понуда понуђача са којим је Град или Закуподавац у спору везаним за закуп пословног простора као ни понуда повезаних лица са понуђачем сходно одредбама Закона о привредним друштвима,
- одредбу да се неће разматрати понуда учесника на јавном огласу који има дуг по основу коришћења пословног простора или је на други начин као купац прекршио одредбе уговора о закупу пословног простора као и за повезана лица са понуђачем сходно одредбама Закона о привредним друштвима
- одредбу да се непотпуне и неблаговремене понуде неће разматрати, а потпуне и благовремене које не испуњавају конкурсне услове ће се сматрати неприхватљивим,
- одредбу да Закуподавац задржава право да поништи конкурс или део конкурса односно не прихвати нити једну понуду и
- по потреби и друге посебне услове утврђене одлуком Надзорног одбора, а на предлог Комисије за пословне просторе, везаних за степен опремљености пословног простора, зону у којој се налази и др.

Члан 9.

Врсту делатности која ће се обављати у пословном простору одређује Надзорни одбор, а на предлог Комисије за пословни простор у зависности од локације на којој се пословни простор налази, степена опремљености пословног простора, потреба грађана као и урбанистичких и других услова, а у складу са овом Одлуком.

Члан 10.

Почетни износ месечне закупнине за закуп пословног простора у поступку прикупљања писаних понуда путем јавног оглашавања, доноси Надзорни одбор на предлог Комисије за пословни простор, а у складу са овом Одлуком.

Члан 11.

Рок за подношење понуде на јавни оглас у поступку прикупљања писаних понуда путем јавног оглашавања, не може бити краћи од 8 дана од дана објављивања јавног огласа.

Члан 12.

Висина депозита за учешће у поступку износи 3 почетне месечне закупнине за пословни простор који се даје у закуп.

Депозит се полаже на начин утврђен објављеним огласом.

Доказ о уплаћеном депозиту доставља се најкасније до рока одређеног у огласу.

Осим уплате депозита понуђач може доставити банкарску гаранцију на износ из става 1 овог члана, и са роком важења 120 дана, од дана отварања понуде.

Писана понуда за јавни оглас за који није положен депозит односно банкарска гаранција неће се разматрати.

Понуђачима чија писана понуда буде изабрана као најповољнија банкарска гаранција се враћа у моменту закључења Уговора о закупу пословног простора.

Понуђачима чија писана понуда буде изабрана као најповољнија, положени износ депозита урачунава се као део унапред плаћене закупнине, а након закључења Уговора о закупу пословног простора.

Понуђачима чија понуда није прихваћена, депозит, односно банкарска гаранција се враћа када одлука Надзорног одбора о додели пословног простора у закуп постане коначна, а најдуже 15 дана од дана отварања понуда.

Члан 13.

Критеријум за оцењивање најповољније понуде је највише понуђена месечна закупнина по м².

Члан 14.

Понуда мора да садржи податке о подносиоцу и то за:

- физичка лица – име и презиме, адреса, број личне карте, јединствени матични број грађана,
- предузетнике – име и презиме предузетника, адресу, број личне карте, јединствени матични број грађана, назив радње, матични број,
- правна лица – назив и седиште, копију решења о упису правног лица у регистар код надлежног органа, као и пуномоћ за лице које заступа подносилац пријаве,
- адресу пословног простора за који се подноси пријава,
- делатност која ће се обављати у пословном простору (може бити само делатност која је одређена огласом),
- износ понуђене месечне закупнине у динарима без пдв-а (који не може бити нижи од почетног износа месечне закупнине без пдв-а одређене огласом),
- изјаву да ће пословни простор преузети у виђеном стању,
- висина и начин полагања депозита,
- доказ о уплати депозита и
- други елементи у складу са огласом.

Члан 15.

Заинтересовани понуђачи, писане понуде подnose у затвореним ковертама путем писарнице Закуподавца или препорученом поштом на адресу Закуподавца са назнаком: „ не отварати – понуда за јавни оглас“.

Неблаговремена или непотпуна понуда се одбацује.

Отварање понуда је јавно и спроводи га Комисија за пословни простор на месту, у време и на начин одређен огласом.

Поступак прибављања писаних понуда спровешће се под условом да се пријави најмање један учесник који је доставио исправну документацију.

Комисија за пословне просторе разматра приспеле понуде без присуства понуђача и других лица.

Члан 16.

У поступку отварања понуда, Комисија за пословни простор констатује:

- број поднетих понуда,
- благовременост и потпуност понуда,
- понуде које се одбацују,
- садржину сваке благовремене понуде,
- и друге значајне чињенице.

Члан 17.

По отварању и констатовању чињеница из претходног члана ове одлуке, Комисија за пословни простор приступа разматрању приспелих понуда и утврђено стање се уноси у записник.

Након разматрања свих понуда, Комисија за пословни простор утврђује најповољнијег понуђача.

Уколико у поступку прикупљања писаних понуда јавним оглашавањем стигну две или више понуђача понуде са истим износом закупнине, Комисија ће позвати понуђаче који су понудили исти износ закупнине, да у року од 3 дана од дана пријема позива, доставе нову писмену затворену понуду, са увећаним износом закупнине у односу на претходну дату понуду, а које понуде ће комисија отворити и утврдити најповољнијег понуђача.

Уколико понуђачи из претходног става овог члана у року од 3 дана не доставе нову понуду, односно ако су понуђачи доставили нову понуду са истоветном закупнином, Комисија за пословни простор задржава право да избор најповољнијег понуђача изврши по слободном уверењу.

Уколико на јавни оглас не стигне ни једна благовремена понуда, односно, ако ни један од учесника на јавном огласу не испуњава услове из јавног огласа, Надзорни одбор доноси одлуку о расписивању новог јавног огласа под истим условима за понуђаче као и у првом поступку.

У случају када се непокретност не изда у закуп после два узастопна спроведена поступка јавног оглашавања, почетна висина закупнине по којој се непокретност даје у закуп умањива се на 80% од почетне висине месечне закупнине утврђене у складу са овом Одлуком.

У случају када се непокретност у поновљеном поступку јавног оглашавања са умањеном почетном висином закупнине, на начин и под условима из претходно става овог члана, не изда у закуп, висина закупнине се умањује на 60% од почетне висине месечне закупнине утврђене у складу са овом Одлуком, по којој цени ће се наставити са јавним оглашавањем.

Члан 18.

У поступку прикупљања писаних понуда путем јавног оглашавања Комисија за пословни простор врши избор најповољнијег понуђача.

Комисија за пословни простор је у обавези да све понуђаче обавести о резултатима поступка најкасније у року од 8 дана од дана отварања понуда.

Сваки понуђач има право на приговор у року од 3 дана од дана пријема обавештења о резултатима поступка.

О приговору одлучује Надзорни одбор.

Одлука Надзорног одбора по приговору је коначна.

Одлука Надзорног одбора о одређивању закупца доставља се свим понуђачима.

Члан 19.

На основу коначне одлуке о давању пословног простора у закуп, Комисија за пословни простор позива изабраног учесника на јавном огласу да закључи уговор о закупу пословног простора у року од 8 дана од дана достављања коначне одлуке.

Изабрани учесник је дужан да у року од 8 дана од дана достављања позива из става 1. овог члана закључи уговор о закупу пословног простора.

Уколико изабрани учесник на јавном огласу не закључи уговор о закупу пословног простора у року из става 2. овог члана, сматраће се да је одустао од понуде и губи право на повраћај депозита односно биће извршено активирање банкарсе гаранције

Уколико се у периоду од доношења Одлуке о давању пословног простора у закуп до закључења уговора о закупу пословног простора утврди да је рачун најповољнијег понуђача блокиран или је понуђач престао да постоји, понуђач губи право на повраћај депозита односно биће извршено активирање банкарсе гаранције и с њим се уговор о закупу пословног простора не закључује.

У случајевима из става 3 и 4. овог члана, Уговор о закупу може да се закључи са следећим најповољнијим понуђачем.

ДАВАЊЕ У ЗАКУП ПОСЛОВНОГ ПРОСТОРА ПУТЕМ ЈАВНОГ НАДМЕТАЊА

Члан 20.

Одлука о давању пословног простора у закуп јавним надметањем доноси Надзорни одбор на предлог Комисије за пословни простор.

Јавно надметање ће се одржати најраније 8 дана од дана објављивања огласа о јавном надметању.

Члан 21.

Оглас о јавном надметању за давање пословног простора у закуп објављује се у средствима јавног информисања – “Сомборским новинама” и на интернет страници Закупаваца и обавезно садржи:

- податке о ЈКП „ПРОСТОР“ Сомбор као закуподавцу
- опис пословног простора који се даје у закуп (адреса и површина пословног простора),
- дужину трајања закупа,
- врсту делатности која се може обављати,
- почетни износ месечне закупнине изражене у динарима без пдв-а,
- место и време одржавања јавног надметања,
- висину и време трајања банкарске гаранције,
- број текућег рачуна на који се уплаћује депозит,
- назнаку да се у пријави обавезно наведе број текућег рачуна на који ће се евентуално извршити повраћај депозита,
- рок за уплату депозита,
- рок за повраћај депозита,
- место и време увида у документацију у вези непокретности које се даје у закуп
- датум и време разгледања непокретности која се даје у закуп,
- одредба да Закупавац задржава право да поништи оглас или део огласа односно не прихвати ни једну понуду,
- обавештење о документацији која се мора приложити (фотокопија личне карте, оверена пуномоћ за заступање, број текућег рачуна, контакт телефон и др.)
- одредбу да се неће разматрати понуда понуђача за којег се утврди да му је рачун у блокади био дуже од 30 дана у последњих 6 месеци од дана објављивања огласа,
- одредба да у поступку јавног надметања не може учествовати правно или физичко лице са којим је Град или Закупавац у спору везаном за закуп пословног простора као ни понуда повезаних лица са понуђачем сходно одредбама Закона о привредним друштвима,
- одредбу да у поступку јавног надметања не може учествовати правно или физичко лице које има дуг по основу коришћења пословног простора или је на други начин као купац прекршио одредбе уговора о закупу пословног простора као и за повезана лица са понуђачем, сходно одредбама Закона о привредним друштвима.

Члан 22.

На јавном надметању имају право да учествују сва физичка и правна лица која:

- уплате депозит и приложе доказ о уплати или приложе банкарсу гаранцију
- приложе пуномоћ за заступање и
- осталу тражену документацију из огласа.

Депозит из става 1. алинеја 1. овог члана износи 3 почетне месечне закупнине за пословни простор који се даје у закуп.

Осим уплате депозита понуђач може доставити банкарску гаранцију на износ из става 2 овог члана, и са роком важења 120 дана, од дана одржавања јавног надметања.

Уколико понуђач уплати депозит по истеку рока из огласа, односно не достави банкарсу гаранцију, неће моћи да учествује у поступку јавног надметања, а износ депозита односно банкарска гаранција се враћа у року од 8 дана од дана одржавања јавног надметања.

Члан 23.

Предмет јавног надметања је износ месечне закупнине изражен у динарима без урачунатог пдв.

Јавно надметање спроводи Комисија за пословни простор.

Јавно надметање отвара председник Комисије за пословни простор који чита текст јавног огласа и позива присутне да приложи доказ о уплати депозита, односно банкарсу гаранцију, личну карту ако је понуђач физичко лице или оверену пуномоћ за заступање правних или физичких лица.

Комисија за пословна простор утврђује која лица испуњавају услове за учествовање на јавном надметању.

Након утврђивања услова из претходног става овог члана, приступа се јавном надметању тако што учесници дају своје понуде.

Учесник јавног надметања дужан је да јасно и гласно каже који износ нуди у име ког понуђача.

Комисија за пословни простор се стара о току јавног надметања и дужна је да искључи из јавног надметања учесника који и после опомене омета и онемогућава јавно надметање.

Председник Комисије за пословни простор пита 3 пута да ли неко даје више од највећег претходно понуђеног износа и после трећег позива утврђује који је највећи износ понуђен и име тог понуђача.

О јавном надметању води се записник који потписују председник и чланови Комисије за пословни простор.

Члан 24.

Комисија за пословни простор доноси одлуку о најповољнијем понуђачу и усмено је објављује након завршеног јавног надметања.

Учесник јавног надметања има право да поднесе приговор Надзорном одбору на резултат јавног надметања.

Рок за подношење приговора је 3 дана од дана одржавања јавног надметања.

У случају приговора из става 2. овог члана, депозит односно банкарска гаранција се враћа када одлука Надзорног одбора о додели пословног простора у закуп постане коначна.

О приговору одлучује Надзорни одбор.

Одлука Надзорног одбора по приговору је коначна.

Одлука Надзорног одбора о одређивању закупца доставља се свим понуђачима.

Закупавац је дужан да изврши поврат депозита, односно банкарска гаранција, понуђачу чија понуда није изабрана као најповољнија у року од 3 дана од дана коначности одлуке о избору најповољнијег понуђача.

Члан 25.

Најповољнији понуђач је дужан да у року 3 дана од дана коначности одлуке о избору најповољнијег понуђача уплати разлику износа депозита и износа постигнутог на јавном надметању и у додатном року од 5 дана закључи Уговор о закупу пословног простора.

Најповољнији понуђач који је у поступку јавног надметања доставио банкарску гаранцију, дужан је да закључи Уговор о закупу у року од 5 дана од дана коначности одлуке о избору најповољнијег понуђача.

Најповољнији понуђач који је у поступку јавног надметања доставио банкарску гаранцију, банкарска гаранција се враћа у моменту закључења Уговора о закупу пословног простора.

Учесник на јавном надметању чија је понуда прихваћена, губи право на повраћај депозита, ако у роковим из претходног става овог члана не изврши уплату разлике и не закључи Уговор о закупу пословног простора.

Уколико се у периоду од доношења Одлуке о давању пословног простора у закуп до закључења Уговора о закупу пословног простора, утврди да је рачун најповољнијег понуђача блокиран или је исти престао да постоји, понуђач губи право на повраћај депозита, односно активира се банкарска гаранција и са њим се Уговор о закупу пословног простора не закључује.

У случајевима из става 2 и 3. овог члана уговор о закупу може да се закључи са следећим најповољнијим понуђачем.

Уколико се пословни простор не изда у закуп у поступку јавног надметања, Надзорни одбор доноси одлуку о расписивању новог огласа за јавно надметање под истим условима за понуђаче као и у првом поступку.

У случају када се непокретност не изда у закуп после два узастопна спроведена поступка јавног надметања, почетна висина закупнине по којој се непокретност даје у закуп умањће се на 80% од почетне висине месечне закупнине утврђене у складу са овом Одлуком.

У случају када се непокретност у поновљеном поступку јавног надметања са умањеном почетном висином закупнине, на начин и под условима из претходно става овог члана, не изда у закуп, висина закупнине се умањује на 60% од почетне висине месечне закупнине утврђене у складу са овом Одлуком, по којој цени ће се наставити са јавним надметањем.

Члан 26.

Поступак јавног надметања сматра се успелим и у случају достављања једне исправне пријаве за учешће којом се подносилац пријаве региструје и присуствује јавном надметању и проглашава закупцем, ако прихвати почетну висину месечне закупнине по којој се непокретност може дати у закуп.

Уколико подносилац пријаве не прихвати почетну висину месечне закупнине, губи право на повраћај депозита односно активира му се банкарска гаранција.

Члан 27.

ДАВАЊЕ У ЗАКУП ПОСЛОВНОГ ПРОСТОРА У ПОСТУПКУ НЕПОСРЕДНЕ ПОГОДБЕ

Поступак давања у закуп путем непосредне погодбе покреће се на захтев заинтересованог лица у случајевима:

- када закуп траже Амбасаде страних држава у Републици Србији, као и трговинска и војна предствништва и друге организације при дипломатско – конзулатним представништвима у Републици Србији, по условима реципроцитета, међународне организације за помоћ и сарадњу са земљама Европске, међународне хуманитарне организације у циљу обезбеђења услова за смештај и рад у Републици Србији, као и домаће хуманитарне организације, политичке странке, организације и удружења грађана за области здравства, науке, културе, просвете, спорта, социјалне и дечије заштите, под условима да тај простор не користе за остваривање прихода, агенције дирекције и друге службе и организације чији је оснивач носилац права јавне својине, а за које основачким актом није утврђена обавеза тих носилаца да им обезбеде пословни простор за рад,
- када купац престане да обавља своју делатност (услед тешке болести, одласка у пензију, смрти и др.), а доделу у закуп тражи члан породичног домаћинства купаца (брачни друг, дете, родитељ) под условом да настави са обављањем исте делатности,
- када купац – правно лице, тражи одређивање за купаца друго правно лице чији је оснивач или када купац - правно лице тражи одређивање за купаца друго правно лице, а оба правна лица имају истог оснивача, односно када је код купаца – правног лица дошло до одређених статусних, организационих промена,
- када купац – физичко лице траже одређивање за купаца правно лице чији је оснивач
- када купац који је уредно измирио обавезу плаћања закупнине тражи продужење уговора о закупу закљученог на одређено време, најраније 3 месеца а најкасније месец дана пре истека уговора о закупу, с тим да се ова могућност може користити све док купац уредно измирује своје обавезе по основу закупа и трошкова коришћења пословног простора, а на рок из члана 29. ове одлуке,
- када се пословни простор даје за потребе одржавање спортских, културних, сајамских, научних и других сличних потреба на период до 30 дана,
- када се непокретност не изда у закуп и после спроведених четири и више поступака јавног оглашавања, али не испод 50% од тржишне висине закупнине утврђеном овом Одлуком за ту непокретност, чији износ умањења утврђује Надзорни одбор уз претходну сагласност Градског већа, с тим што у том случају рок трајања закупа не може бити дужи од 3 године,

- када купац тражи одређивање за купаца друго лице под условом да оно, након доношења одлуке о давању у закуп пословног простора и пре закључења уговора о закупу пословног простора измири целокупан дуг купаца настао услед неплаћања закупнине и трошкова коришћења закупљеног пословног простора, а до истека основног уговора,
- када закључење уговора о закупу тражи власник стана или купац стана где је гаража саставни део стана и са станом чини једну целину, односно има вертикалну комуникацију са станом.

Под уредним измирењем обавезе плаћања закупнине из претходног става, алинеја 5, сматра се да купац, ни у једном моменту у току трајања Уговора о закупу пословног простора, није био у доцњи дуже од 60 дана од дана валуте плаћања фактуре за закуп пословног простора.

Члан 28.

Надзорни одбор може донети одлуку по којој издаје пословни простор у закуп на период од 2 године непосредном погодбом, када се пословни простор даје у закуп за културне, научне, образовне, социјалне, здравствене и хуманитарне намене као и политичким странкама и другим политичким организацијама, удружењима, друштвима, клубовима као и у другим случајевима од интереса за Град, под условим да се тај простор не користе за остваривање прихода.

Закупци из става 1. овог члана, дужни су да снесу трошкове текућег улагања у пословни простор као и да уредно плаћају трошкове утрошене електричне енергије, воде, грејања, одношења смећа и др.

III УГОВОР О ЗАКУПУ ПОСЛОВНОГ ПРОСТОРА

Члан 29.

Уговор о закупу пословног простора закључује се на одређено време, по правилу на период од 5 година.

Уговор о закупу пословног простора за купце из члана 27 става 1. алинеја 1 ове Одлуке се закључује на период од 2 године.

Уговор о закупу пословног простора за који је пред надлежним органом покренут поступак за враћање одузете имовине, а на основу података достављених од стране Јавног правобранилаштва, закључује се на период до доношења правноснажног решења у поступку, а најдуже на годину дана.

Уговор о закупу може да се закључи и на дужи временски период, на основу одлуке Надзорног одбора, а уз претходну сагласност Градског Већа, са закупцима који обављају делатност од изузетног значаја за Град, када будући купац улаже сопствена средства у изградњу или у радове на објекту Закуподавца који имају карактер инвестиционог улагања, а у складу са чланом 37. став 8 ове одлуке.

Уговор о закупу пословног простора потписује директор Закуподавца.

Члан 30.

Приликом закључења уговора о закупу пословног простора, купац је у обавези да положи средства обезбеђења по избору Закуподавца и то:

- банкарску гаранцију,
- хипотеку на непокретност,
- 4 сопствене менице или 4 менице авалиране од другог правног лица,
- 4 личне менице или
- друго средство обезбеђења плаћања у складу са прописима којим се уређује финансијско пословање.

Закуподавац ће активирати средства обезбеђења у случају неплаћања 3 узастопне месечне закупнине или режијских трошкова за коришћење предметног пословног простора.

Положена средства обезбеђења враћају се купцу по престанку Уговора о закупу уколико Купац нема неизмерених обавеза према Закуподавцу по основу закупа и осталих трошкова коришћења пословног простора.

Члан 31.

Купац не може да мења нити да проширује делатност коју обавља у пословном простору, без сагласности закуподавца.

Члан 32.

Закупац не може закупљени пословни простор или његов део дати у подзакуп.

ОБАВЕЗЕ ЗАКУПЦА**Члан 33.**

Закупац је у обавези да:

- користи пословни простор у складу са уговором,
- редовно измирује закупнину у роковима и на начин одређен уговором о закупу,
- спроведе обавезне мере противпожарне заштите у складу са прописима,
- редовно измирује трошкове коришћења пословног простора (ел. енергије, вода, грејање, телефона и др.),
- редовно одржава пословни простор,
- омогући Закуподавцу контролу коришћења пословног простора и
- пословни простор по истеку закупа испразни од лица и ствари и у исправном и функционалном стању врати закуподавцу.

Обавезе плаћања закупнине и трошкова везаних за коришћење пословног простора започињу даном ступања у посед пословног простора, а најдуже 10 дана од дана потписивања уговора.

Члан 34.

Режијске трошкове, за пословне просторе који немају засебне мераче за утршак електричне енергије, воде, грејања, гаса и друго, закупци сnose сразмерно површини коришћеног пословног простора.

ТЕКУЋЕ УЛАГАЊЕ У ПОСЛОВНИ ПРОСТОР**Члан 35.**

Закупац је дужан да за време трајања закупног односа врши текуће улагање у пословни простор.

Под текућим улагањем у смислу ове Одлуке подразумева извођење радова који се предузимају ради спречавања оштећења која настају употребом објекта или отклањање насталих оштећења чиме се обезбеђује одржавање објекта на задовољавајућем нивоу употребљивости.

ТРОШКОВИ ПРИВОЂЕЊА ПОСЛОВНОГ ПРОСТОРА НАМЕНИ**Члан 36.**

Закупац не може да врши адаптацију пословног простора без предходне сагласности Закуподавца.

Сви трошкови адаптације закупљеног пословног простора извршени у складу са ставом 1. овог члана падају на терет Закупца.

ИНВЕСТИЦИОНО УЛАГАЊЕ**Члан 37.**

Надзорни одбор може по захтеву закупца, уз претходну сагласност Градског Већа, одобрити извођење радова који имају карактер инвестиционог улагања на закупљеној непокретности према уобичајеним стандардима и важећим прописима у области грађевинарства и Правилником који доноси Надзорни одбор, а на предлог Комисије за инвестиционо улагање у пословни простор.

Решење којим се одобрава извођење радова на инвестиционом улагању у пословни простор са потребном техничком документацијом у складу са Законом и подзаконским прописима којима је регулисана изградња објекта, обезбеђује Закуподавац о трошку закупца.

Извођење радова у складу са решењем из става 3. овог члана обезбеђује Закупац о свом трошку.

Закупац је у обавези да се током извођења радова на инвестиционом улагању пословног простора, придржава одобрених радова, као и да у случају одступања од одобрених радова на инвестиционом улагању у пословни простор у сваком појединачном случају од закуподавца тражи одобрење за извођење истих.

Трошкови радова за инвестиционо улагање извршено супротно ставу 5. овог члана, као и трошкови радова чија висина превазилази уобичајене стандарде за ту врсту радова, неће се признати закупу.

Након извођења радова уз сагласност Закуподавца на начин и у поступку описаном у овом члану, Закупац је у обавези да Закуподавцу поднесе захтев за признавање трошкова инвестиционог улагања у пословни простор, уз који се као доказ достављају рачуни с доказом о плаћању истих (вирман, готовински рачун са фискалним исечком и др.), с тим да износ уложених средстава мора бити верификован од стране Комисије за инвестиционе радове која ће проценити вредност, квалитет и стандард изведених радова и укупног стања пословног простора, у односу на извештај о постојећем стању, опис, предмер и предрачун планираних радова одобрених од стране Закуподавца.

Закупац који је уз сагласност Закуподавца у инвестиционо улагање у пословни простор, у смислу овог члана, уложио сопствена средства, има право на умањење закупнине у износу од 50% од месечне закупнине, за период који одговара висини уложених средстава, с тим да дужина закупа не може прећи рок од 15 година, с тим да се у овом случају продужени рок од 15 година рачуна од дана склапања основног Уговора.

Изузетно, од става 8. овог члана, уз сагласност Градског Већа на основу посебно образложене одлуке, износ закупнине може бити умањен и за већи проценат.

Уколико закупца једнострано откаже уговор о закупу пословног простора као и када закуподавац да једнострано раскид уговора у случајевима из члана 41. став 1 алинеје 1 - 10 ове Одлуке, а пре истека периода за који је одређено умањење закупнине признатог износа уложених средстава, закупца губи право на наплату преосталог дела признатог износа.

По основу извршеног инвестиционог улагања Закупац не може стећи право сусвојине или право својине на пословном простору.

Закуподавац пословног простора за који је покренут поступак за повраћај имовине нема право на инвестиционо улагање.

ОСНОВ ПРЕСТАНКА УГОВОРА О ЗАКУПУ**Члан 38.**

Закуп пословног простора престаје:

- протеком рока на који је пословни простор дат у закуп,
- споразумом Закуподавца и Закупца,
- једностраним раскидом уговора,
- једностраним отказом уговора,
- услед престанка постојања Закупца, односно смрти закупца

Члан 39.

Закуп пословног простора престаје протеком времена на које је пословни простор дат у закуп.

Уколико је закупца пословног простора заинтересован да настави са закупом предметног пословног простора, може најраније 3 месеца, а најкасније месец дана пре истека уговора о закупу пословног простора поднети захтев Закуподавцу за продужење Уговора о закупу пословног простора закупца.

О захтеву одлучује Надзорни одбор у складу са чланом 27. став 1 алинеја 5 ове Одлуке.

СПОРАЗУМНИ ПРЕСТАНАК ЗАКУПА**Члан 40.**

Закуп пословног простора може престати споразумом Закуподавца и закупца.

Споразум о престанку Уговора о закупу пословног простора у име Закуподавца потписује директор Закуподавца.

Споразумом из става 2. овог члана уређују се међусобни односи Закуподавца и закупца у погледу права и обавеза насталих из закупног односа.

РАСКИД УГОВОРА О ЗАКУПУ**Члан 41.**

Закуп пословног простора може престати једностраним раскидом уговора од стране Закуподавца у следећим случајевима:

- ако Закупац допуну или промени намену пословног простора без предходне сагласности Закуподавца,

Члан 44.

- ако Закупац закупулени пословни простор делимично или у целини изда у подзакуп било фактички или Уговором о закупу пословног простора,
 - ако Закупац не плати закупнину ни у року од 15 дана од дана када га је закупадавац писмено позвао на плаћање и након додатног рока од 30 дана у којем је покушана наплата путем средства обезбеђења,
 - ако Закупац не сноси трошкове текућег улагања, односно не плаћа уредно трошкове везане за коришћење пословног простора,
 - ако Закупац изврши инвестиционо улагање у пословни простор без претходне сагласности закупадаваца,
 - ако Закупац изведе одређене радове у циљу уређења ентеријера без претходне сагласности закупадаваца,
 - ако Закупац у пословном простору не обавља, без оправданог разлога, делатност дуже од месец дана,
 - ако Закупац изгуби право на обављање пословне делатности на основу решења надлежног органа,
 - ако Закупац не достави закупадавцу додатна средства обезбеђења у року од 15 дана пријема позива за доставу додатних средстава обезбеђења,
 - ако се Закупац не придржава Одлуке о комуналном реду и других Одлука надлежних органа Града у делу који се односи на коришћење пословног простора,
 - ако Закупац не омогући приступ Комисији за пословни простор Закупадавца ради контроле коришћења пословног простора,
 - уколико закупца у року од 30 дана од дана закључења Уговора о закупу пословног простора не почне да користи пословни простор,
 - уколико је пословни простор потребан Граду за друге намене и
 - у другим случајевима утврђеним уговором о закупу.
- Уколико Закупац у року од 5 дана до пријему Одлуке о раскиду уговора о закупу пословног простора измири обавезе из овог члана став 1 алинеје 3, 4, 9. Закупадавац може да повуче Одлуку о раскиду уговора о закупу.

ОТКАЗ УГОВОРА О ЗАКУПУ**Члан 42.**

Закупац може отказати уговор о закупу пословног простора када не жели даље да користи пословни простор.

Отказни рок је 30 дана и тече од дана пријема писменог отказа.

Уколико после изјављеног раскида, отказа уговора о закупу или престанка закупа по било ком основу, закупца не преда пословни простор празан од лица и ствари, дужан је да за сво време поседовања истог плаћа месечну закупнину увећану за 3 пута.

ПОВРАТ ПОСЛОВНОГ ПРОСТОРА**Члан 43.**

По престанку Уговора о закупу пословног простора Закупац је дужан да пословни простор врати у стање у којем га је примио, изузев када је уз сагласност Закупадаваца извршено инвестиционо улагање у пословни простор. У овом случају Закупац је дужан да пословни простор врати у стање константовано у записнику потписаном од стране Комисије за пословни простор и записника о извршеном инвестиционом улагању.

Када су извршени радови у циљу уређења ентеријера Закупадавац може захтевати да се пословни простор врати у стање у којем га је Закупац примио.

На захтев Закупца, када су извршени радови у циљу уређења ентеријера из претходног става овог члана Одлуке, Комисија за пословни простор може преузети пословни простор и у затеченом стању без било какве накнаде Закупцу.

Преузимање у посед пословног простора од Закупца врши Комисија за пословне просторе.

О преузимању пословног простора сачињава се записник у којем се констатује стање пословног простора и подаци везани за обрачун трошкова пословног простора (стање бројила и сл.)

По престанку закупа пословног простора, Закупац је дужан да измири све обавезе по основу закупа пословног простора, а пословни простор у року од 10 дана, у стању из члана 43. став 1 – 3, празан од лица и ствари у исправном и функционалном стању, преда Закупадавцу односно Комисији за пословне просторе.

IV ЗАКУПНИНА**Члан 45.**

Висина закупнине зависи од зоне у којој се пословни простор налази, од делатности која се у пословном простору обавља, као и од површине пословног простора.

Висина закупнине утврђује се у месечном износу, према m^2 пословног простора, множењем коефицијента делатности и коефицијента зоне са вредношћу бода.

Основна формула за израчунавање цене месечног закупа пословног простора без умањења гласи: **Коефицијент делатности (таб. бр.1) x коефицијент зоне (таб. бр.2) x вредност бода x површина пословног простора (у m^2) = цена месечног закупа.**

Вредност бода утврђује Надзорни одбор уз сагласност Градског већа и исказује се у динарима без урачунаог пдв-а.

Закупцима се издаје профактура са валутом плаћања, најкасније до 15-ог у месецу за текући месец.

Закупцима се издаје фактура са валутом плаћања најкасније до 10 - тог у месецу за претходни месец.

Уплатом закупа по профактури на начин из става 5 овог члана, Закупцу се издаје фактура из става 6 овог члана умањена сходно члану 51. ове Одлуке. Закупци који не плате закупнину по профактури из става 5 овог члана, немају право на умањење закупнине из члана 51. ове Одлуке.

Изузетно закупнина се може плаћати унапред за одређени временски период.

У случају доцње закупца у плаћању закупнине, закупнина се обрачунава и плаћа по ценовнику који важи на дан плаћања.

Закупац се обавезује да плаћа порез у складу са законом.

У случају промене вредности бода у току закупа, висина закупнине се мења без закључења анекса уговора.

Обавештење о промени висине закупнине сходно ставу 11 овог члана, Закупцу се доставља уз месечну фактуру за закуп пословног простора.

Висина месечне закупнине може се и другачије одредити, о чему одлучује Надзорни одбор уз претходну сагласност Градског већа.

Члан 46.

На територији Града Сомбора и насељених места утврђују се следеће зоне:

ЗОНЕ НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА СОМБОРА

- **ЕКСТРА А ЗОНА У СОМБОРУ** коју чине следеће улице:

Краља Петра I, Лазе Костића - од Краља Петра I до Доситејева, Париска, Трг Светог Ђорђа, Трг Светог тројства и Трг Слободе.

- **ЕКСТРА Б ЗОНА У СОМБОРУ** коју чине следеће улице:

Змај Јовина, Лазе Костића - од Доситејева до Трга Републике, Пијача у ланцима и Трг цара Лазара.

- **ЕКСТРА Ц ЗОНА У СОМБОРУ** коју чине следеће улице:

Аврама Мразовића, Василија Ковачића, Вељка Петровића, Венац Војводе Живојина Мишића, Венац Војводе Петра Бојовића, Венац Војводе Радомира Путника, Венац Војводе Степе Степановића, Видовдански трг, Доситејева, Златне греде, Косте Трифковића, Мирна, Николе Вукићевића, Његошева, Пеце Петровића, Трг Републике и Читаоничка.

- **I ЗОНА У СОМБОРУ** коју чине следеће улице:

21. Октобра, 8. марта, VI личке дивизије, XII Војвођанске ударне бригаде - од Венац Војводе Радомира Путника до Владе Ћетковића, Алексе Дундића, Алексе Шантића, Апатински пут - од Венац Војводе Петра Бојовића до Максима Горког, Арсенија Чарнојевића, Бала

Иштвана, Батинска - од Венца Војводе Радомира Путника до Моношторске, Белог Голуба, Бење Антала, Београдска - од 21. Октобра до Ивана Гундулића, Благојевићева - од Венца Војводе Живојина Мишића до Ивана Гундулића, Боре Станковића, Бранислава Нушића, Бранка Радичевића - од Венца Војводе Живојина Мишића до Ивана Гундулића, Ваљевска, Вере Гуцуње - од Венца Војводе Живојина Мишића до Ивана Гундулића, Вишњићева, Владе Ђетковића, Владике Николаја, Војвођанска - од Венца Војводе Радомира Путника до Солунских бораца, Војничка, Вујадина Секулића, Груже Дедића, Др Ђорђа Лазића, Ђуре Јакшића - од Војвођанске до Моношторске, Ернеста Киша, Жарка Зрењанина, Ивана Горана Ковачића, Ивана Гундулића, Ивана Косанчића, Ивана Парчетића, Ивана Цанкара, ЈНА, Јована Цвијића, Јосипа Козарца, Јосипа Панчића, Канаринска, Кнеза Милоша, Коњовићева - од Венца Војводе Радомира Путника до Јосипа Козарца, Косовска - од Венца Војводе Живојина Мишића до Ивана Гундулића, Кратка, Марије Бурсаћ, Матије Гупца - од Апатинског пута до Нике Максимовића, Милете Протића, Милоша Обилића - од Коњовићева до Хајдук Вељка, Мите Поповића, Моношторска - од Батинске до Ђуре Јакшића, Нике Максимовића, Петра Драпшина, Подгоричка, Пожаревацка, Првوماјски булевар, Проте Матеје Ненадовића, Раде Дракулића, Раде Кончара, Радишићева - од Венца Војводе Радомира Путника до Ивана Косанчића, Самка Радосављевића, Светозара Милетића - од Венца Војводе Радомира Путника до Јосипа Козарца, Славише Вајнера Чиче, Сонћански пут - од Кнеза Милоша до Првوماјског булевара, Соње Маринковић, Спортска, Станка Опсенице, Стапарски пут - од Венца Војводе Степе Степановића до Милете Протића, Стевана Семзе, Суботичка, Сувајска, Тозе Марковића, Филипа Кљајића - од 21. Октобра до Призренске, Фране Рачког, Фрушкогорска, Цара Душана и Штротсмајерова.

• II ЗОНА У СОМБОРУ коју чине следеће улице:

XII Војвођанске ударне бригаде - од Владе Ђетковића до Солунских бораца, Амброзија Шарчевића - од Сонћанског пута до Максима Горког, Апатински пут - од Максима Горког до канала Мостонге, Аугуста Цесарца - од Божицара Ације до Максима Горког, Банатска, Батинска - од Моношторске до XII Војвођанске ударне бригаде, Бачванска, Београдска - од Ивана Гундулића до Вука Караџића, Благојевићева - од Ивана Гундулића до Вука Караџића, Божицара Ације, Бранка Радичевића - од Ивана Гундулића до Вука Караџића, Браће Ђулинац, Васе Стајића, Вере Гуцуње - од Ивана Гундулића до Вука Караџића, Виноградска, Војвођанска - од Солунских бораца до Јосифа Маринковића, Вука Караџића, Дубровачка - од Првوماјског булевара до Максима Горког, Дује Марковића, Душана Станићева - од Сонћанског пута до Максима Горког, Ђуре Јакшића - од Моношторске до Николе Тесле, Ивана Милутиновића, Илије Бирчанина - од Сонћанског пута до Максима Горког, Јадранска, Јанка Веселиновића, Јаше Игњатовића, Јожефа Флосбергера, Јоргованска - од Кнеза Милоша до Максима Горког, Југ Богдана, Каменка Гагрчина, Капетанова, Карађорђева, Коњовићева - од Јосипа Козарца до Браће Миладинов, Косовска - од Ивана Гундулића до Вука Караџића, Максима Горког, Марка Краљевића, Матије Гупца - од Нике Максимовића до XII Војвођанске ударне бригаде, Милана Топлице, Милоша Обилића - од Хајдук Вељка до Вука Караџића, Милутина Бојића, Михајла Пупина, Моношторска - од Ђуре Јакшића до Семе Матавуља, Мостарска, Нике Максимовића, Николе Тесле - од Батинске до Солунских бораца, Огњена Прице - од Београдске до Светог Саве, Отона Жупанчића, Партизанска, Петра Кочића, Петра Прерадовића, Пинкијева - од Михајла Пупина до Солунских бораца, Радишићева - од Ивана Косанчића до Карађорђевог, Радничка, Саве Ковачевића, Светог Саве, Светозара Милетића - од Јосипа Козарца до Браће Миладинов, Синђелићева - од Вере Гуцуње до Вука Караџића, Скопљанска, Славујев венац, Слободана Маџуре, Солунских бораца, Сремска, Стапарски пут од Милете Протића, Стеријина, Танаска Рајића, Филипа Кљајића од Призренске, Хајдук Вељка, Школска.

• III ЗОНА У СОМБОРУ коју чине следеће улице:

22. децембра, XII Војвођанске ударне бригаде - од Солунских бораца до Безданског пута, Августа Цесарца - од Максима Горког до Далматинске, Августа Шеног, Ади Ендра, Амброзија Шарчевића - од Максима Горког до Ђуре Даничића, Банијска, Благоја Паровића, Благојевићева - од Вука Караџића до Светог Стефана Архифакона, Блашка Марковића, Борачка, Бранка Радичевића - од Вука Караџића до Војислава Илића, Браће Рибничар, Васе Пелагића, Вељка Мићуновића, Вељка Чубриловића, Вере Гуцуње - од Вука Караџића до Војислава Илића, Владимира Назора, Војислава Бакића, Војислава Илића, Вукице Митровић, Гаврила Принципа, Георги Димитрова, Далматинска, Динарска, Др Радивоја Симоновића, Др Ружиче Рип, Дубровачка - од Максима Горког до Далматинске, Дунавска, Душана

Мудрака, Душана Станићева - од Максима Горког до Ђуре Даничића, Душка Радовића, Ђорђа Бркића, Ђуре Даничића, Ђуре Салаја, Жељезничка, Жикице Јовановића Шпанца, Занатска, Ивана Антуновића, Ивана Мажурића, Иве Андрића, Иве Лоле Рибара, Игманска, Илије Бирчанина - од Максима Горког до Апатинског пута, Илије Гарашанина, Индице Ганди, Индустриска зона и све обилазнице око градског подручја, Исидоре Секулић, Јасна пољана, Јована Дучића, Јована Поповића, Јована Скерлића, Јоргованска - од Максима Горког до краја Јоргованске улице, Јосифки пут - од 8. Марта до Николаја Шимића, Јухас Шандора, Липов лад, Ловачка, Мајора Гавриловића, Мајора Илића Бајке, Мајора Тепића, Мала, Меше Селимовић, Миладина и Николе Кунића, Милке Гргуров, Милоша Обилића - од Вука Караџића до Чонопланског пута, Милоша Црњанског, Милутина Радаковића Миће, Мите Васиљевића, Мите Калића, Мите Петровића, Мите Ценића, Московска, Незнаог јунака, Нике Грујића, Николаја Шимића, Николе Пашића, Николе Тесле - од Солунских бораца до краја улице Николе Тесле, Нова, Огњена Прице - од Светог Саве до Радивоја Ђирпанова, Омладинска, Панонска, Пере Сегединца, Петра Деспотовића, Пинкијева - од Солунских бораца до Семе Матавуља, Платона Атанацковића, Призренска, Радивоја Ђирпанова, Розе Луксембург, Романијска, Салвадора Аљенде, Сарајевска, Сердар Јанка Вукотића, Сивачки пут, Семе Матавуља, Семе Шолаје, Синђелићева - од Вука Караџића до Војислава Илића, Слободана Бајића, Сонћански пут - од Првوماјског булевара до Васе Пелагића, Станка Пауновића, Стевана Мокрањца, Стевана Сремца, Текстилна, Томе Роксандића, Уједињених нација, Уроша Предића, Хероја Карпоша, Циглана, Чихаш Бенеа, Шикарски пут и Шумадијска.

• IV ЗОНА У СОМБОРУ коју чине следеће улице:

VII војвођанске ударне бригаде, VII крајишке бригаде, Апатински пут - од канала Мостонге до краја Апатинског пута, Багремова, Балканска, Бањалучка, Барањска, Бездански пут, Богољуба Јефтића, Босанска, Бошка Бухе, Бошка Вребалова, Бошка Југовића, Бошка Тућића, Бранка Жижића, Бранка Ђопића, Браће Лукачев, Браће Миладинов, Браће Пејак, Велебитска, Венац Петрове Горе, Вилмоша Шпајдла, Влада Буковца, Водоводска, Гаковачки пут, Дворска, Диогена Васовића, Дравска, Душана Васиљева, Душана Тубића, Ђорђа Натошевића, Еугена Кочића, Жарка Ђуришева, Живка Миладинов, Зорана Гомирца, Зрмањска, Излетничка, Јосифки пут - од Николаја Шимића до краја Јосифки пута, Јосифа Маринковића, Јоце Лаловића, Јурија Гагарина, Каналска, Кордунашка, Ливадска, Личка, Љубице Одаић, Маринка Плавшића, Мали Сокак, Милана Ракића, Милена Стричевића, Миодрага Петровића Чкаље, Мирослава Антића, Моношторски пут, Николе Предојевића, Обзирских жртава, Павла Вујисића, Пољска, Пролетерска, Раде Крстића, Раде Марјанца, Радивоја Кораћа, Радоја Домановића, Рајско Машељ, Ратарска, Роковачки пут, Савска, Северна, Светог Стефана Архифакона, Славка Раданова, Славонска, Сремског фронта, Старине Новака, Старог Вујадина, Стевана Бељанског, Стефана Дечанског, Суботички пут, Хаџица Светића, Цветна, Централа, Страна 67 Службени лист града Сомбора Број 3 - 27.03.2013. Цетињска, Црвене руже, Чоноплански пут и сва приградско-салашка насеља.

ЗОНЕ У НАСЕЉЕНИМ МЕСТИМА

• АЛЕКСА ШАНТИЋ коју чине следеће улице:

I ЗОНА: Солунских добровољаца од Сомборског пута до улице Мостарске и Сомборски пут.

II ЗОНА: обухвата све остале улице.

• БАЧКИ БРЕГ коју чине следеће улице:

I ЗОНА: Браће Радића, Југословенска од Колутске до Раде Кончара и Колутска.

II ЗОНА: обухвата све остале улице.

• БАЧКИ МОНОШТОР коју чине следеће улице:

I ЗОНА: Владимира Назора од Пионирске до Петра Драпшина и Ивана Горана Ковачића од улице Долске до улице Иве Лоле Рибара.

II ЗОНА: обухвата све остале улице.

• БЕЗДАН коју чине следеће улице:

I ЗОНА: Жртва фашизма од Сомборског пута до улице Колутске, Колутска од Жртва фашизма до Пусте, Кошут Лајоша, Пуста од Колутске до Родине, Родине од Жртва фашизма до Пусте, Сомборски пут од Жртва фашизма до Кошут Лајоша и Црквена.

II ЗОНА: обухвата све остале улице.

• ГАКОВО коју чине следеће улице:

I ЗОНА: Краља Петра I од Лазе Костића до Бранка Радичевића

II ЗОНА: обухвата све остале улице.

- **ДОРΟΣЛОВО** коју чине следеће улице:

I ЗОНА: Николе Тесле од Школске до Станка Опсенице и Октобарске револуције од Мале и улице Петефи Шандор до Ади Ендре.

II ЗОНА: обухвата све остале улице.

- **КЉАЈИЋЕВО** коју чине следеће улице:

I ЗОНА: Иве Лоле Рибара од Марка Орешковића до Милоша Кљајића, Краља Петра I од ЈНА до Моше Пијаде и Моше Пијаде од Марка Орешковића до Милоша Кљајића.

II ЗОНА: обухвата све остале улице.

- **КОЛУТ** коју чине следеће улице:

I ЗОНА: Марка Орешковића до Октобарске револуције, Станка Опсенице од Трга бораца до Октобарске револуције, Стојана Матића од Иве Лоле Рибара до Трга бораца и Трг бораца.

II ЗОНА: обухвата све остале улице.

- **РАСТИНА** коју чине следеће улице:

I ЗОНА: Солунских бораца од Војводе Степе Степановића до Војводе Радомира Путника

II ЗОНА: обухвата све остале улице.

- **РИЋИЦА** коју чине следеће улице:

I ЗОНА: Светог Саве од Добровољачке до Вука Караџића

II ЗОНА: обухвата све остале улице.

- **СВЕТОЗАР МИЛЕТИЋ** коју чине следеће улице:

I ЗОНА: Доситеја Обрадовића до Војвођанске и Сомборска од Ади Ендре до Доситеја Обрадовића.

II ЗОНА: обухвата све остале улице.

- **СТАНИШИЋ** коју чине следеће улице:

I ЗОНА: Ослобођења од Мајора Тепића до Цара Душана.

ДРУГА ПОЛОЖАЈНА ЗОНА: обухвата све остале улице.

- **СТАПАР** коју чине следеће улице:

I ЗОНА: Карађорђевог плаца од Партизанске до Светосавске

II ЗОНА: обухвата све остале улице.

- **ТЕЛЕЧКА** коју чине следеће улице:

I ЗОНА: Ђерђ Шипоша од Светозара Милетића до Октобарске револуције, Киш Ференца од улице Ади Ендреа и Октобарске револуције.

II ЗОНА: обухвата све остале улице.

- **ЧОНОПЉА** коју чине следеће улице:

I ЗОНА: Николе Тесле од Штросмајерове до Раде Кончара.

II ЗОНА: обухвата све остале улице.

Члан 47.

За делатности која се у пословном простору обављају, утврђују се следећи коефицијенти:

Табела 1.

Делатност	Коефицијент
ПРЕРАЂИВАЧКА ДЕЛАТНОСТ	
1. производња хлеба и пецива	1.0
2. остала прехрамбена производња	0.9
3. остале прерађивачке делатности	1.0
ТРГОВИНА НА ВЕЛИКО И МАЛО, ОПРАВКА	
1. трговина на мало прехрамбеном робом	1.0
2. трговина на мало непрехрамбеном робом	1.1
3. трговина на мало књигама, новинама, цвећем и сл.	0.6
4. трговина на мало фармацеутским производима	1.2
ХОТЕЛИ И РЕСТОРАНИ	
1. барови, ресторани и угоститељски објекти	1.2
САОБРАЋАЈ, СКЛАДИШТЕЊЕ И ВЕЗЕ	
1. складиштење разноврсне робе	0.4
2. остале активности	1.0

ФИНАНСИЈСКО ПОСРЕДОВАЊЕ	
1. финансијско посредовање, осигурање	2.0
КОМУНАЛНЕ, ДРУШТВЕНЕ И ЛИЧНЕ УСЛУГЕ	
1. уметничко и књижевно стваралаштво	0.6
2. коцкање и клађење	2.0
3. остале забавне активности	1.1
4. хуманитарне, политичке и друштвене организације и удружења грађана	0.2
ОСТАЛО НЕПОМЕНУТО	1.0

Обављање делатности – коцкање и клађење није дозвољено у ЕКСТРА А ЗОНИ

За зоне из члана 48. ове одлуке утврђују се следећи коефицијенти:

Табела 2.

Зоне	Коефицијент
а) у Сомбору:	
ЕКСТРА А ЗОНА У СОМБОРУ	1.0
ЕКСТРА Б ЗОНУ У СОМБОРУ	0.9
ЕКСТРА Ц ЗОНУ У СОМБОРУ	0.7
I ЗОНА У СОМБОРУ	0.45
II ЗОНА У СОМБОРУ	0.4
III ЗОНА У СОМБОРУ	0.35
IV ЗОНА У СОМБОРУ	0.3
САЛАШКА НАСЕЉА	0.25
б) у насељеним местима:	
I ЗОНА	0.3
II ЗОНА	0.25

УМАЊЕЊЕ МЕСЕЧНЕ ЗАКУПНИНЕ

Члан 48.

Месечна закупнина за пословне просторе који се налазе на спрату, а нису саставни део пословног простора у приземљу истог објекта или имају улаз из дворишта без уличног излога, умањује се за 25%.

Одредба из претходног става не односи се на пословни простор на спрату у уређено пословно – техничком центру.

Висина месечне закупнине умањује се за 50% за пословни простор у таванском или подрумском простору, који није посебно адаптиран.

Умањења из претходна 3 става овог члана се не примењује на Закупце који су регистровани као хуманитарне, политичке и друштвене организације и удружења грађана.

Члан 49.

Висина закупнине умањује се за 5% за пословни простор површине од 20 до 50 м², 10% за пословни простор површине од 50 до 100 м² и 15% за пословни простор површине преко 100 м².

Члан 50.

Месечна закупнина за пословне просторе који се дају за потребе одржавање спортских, културних, сајамских, научних и других сличних потреба на период до 30 дана из члана 27. став 1 алинеја 6. ове Одлуке, одређује се у складу са Одлуком по данима без умањења које предвиђа ова Одлука.

Месечну закупнину из става 1. овог члана Надзорни одбор, уз предходну сагласност Градског већа, може и другачије одредити, а у случају да је Град покровитељ организације активности из става 1. овог члана, Закупац се може и ослободити обавезе плаћања закупнине.

Члан 51.

Закупац који плати закупнину у року утврђеном чланом 45. став 5 и 7 ове Одлуке и који је измирио све доспеле обавезе по основу закупнине, стиче право на умањење висине месечне закупнине у износу од 20% за текући месец.

Члан 52.

Назорни одбор може уз претходну сагласност Градског већа да донесе посебну Одлуку о давању у закуп пословног простора за сваки појединачни пословни простор за који Комисија за инвестиционо улагање утврди да је функционално неупотребљив, односно да су потребна битна улагања ради оспособљавања простора за обављање делатности.

Доношење посебне одлуке Надзорног одбора уз претходну сагласност Градског већа из претходног става подразумева да висина месечне закупнине може бити и другачије одређена у односу на Одлуку.

Члан 53.

Закуподавац може Закупцу који обавезу плаћања закупнине измирује у року утврђеном Уговором о закупу, по протеклу половине уговореног периода закупа, износ закупнине умањити до 10% на основу образложеног захтева закупца.

ОСЛОБАЂАЊЕ ОД ОБАВЕЗА ПЛАЋАЊА**Члан 54.**

Закупац може да буде ослобођен од обавезе плаћања закупнине за период док траје извођење инвестиционих радова, одобрених од стране закуподавца, у трајању од најдуже 6 месеца.

Одлуку о ослобађању Закупца од обавезе плаћања закупнине из става 1. овог члана доноси Надзорни одбор уз претходну сагласност Градског Већа, на захтев Закупца а на предлог Комисије за инвестиционо улагање, ценећи оправданост у сваком појединачном случају.

Члан 55.

За гараже без обзира на зону у којој се налази вредност бода се умањује за 80%.

ПЛАЋАЊЕ ДУГА НА РАТЕ**Члан 56.**

Закупцу који има дуга по основу закупа пословног простора, на његов захтев, може да се одобри плаћање тога дуга на рате у складу са важећим прописима и достављеним средстава обезбеђења из члана 30. ове Одлуке.

Плаћање дуга на рате може да се одобри и лицима којима је закуп престао по било ком основу, на њихов захтев.

Одлуку у случајевима из става 1. и 2. овог члана доноси Комисија за пословни простор ценећи оправданост у сваком конкретном случају и узимајући у обзир висину дуга.

На основу одлуке Комисије за пословни простор закључује се споразум којим се регулише начин измирења дуга.

Приликом закључења споразума о начину измирења дуга из става 4. овог члана полаже се средство обезбеђења плаћања по избору Закуподавца.

V ОРГАНИ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ОВЕ ОДЛУКЕ**Градско веће****Члан 57.**

Градско веће даје сагласност у случајевима из чланова: 27, 29, 37, 45, 50, 52 и 54. Одлуке

Назорни одбор**Члан 58.**

- доноси одлуку о одржавању јавног надметања или прикупљања понуда за доделу посл. простора у закуп,
- доноси одлуку о условима доделе и кориштења простора за сваки појединачни предмет,
- доноси одлуку о давању у закуп пословног простора путем прикупљања писмених понуда,
- одређује врсту делатности која ће се обављати у пословном простору,
- утврђује почетни износ месечне закупнине,
- доноси одлуку о додели пословног простора у закуп јавним огласом,
- доноси одлуку да ли ће расписати нови јавни оглас,

- доноси одлуку да на новом јавном огласу, уз сагласност Градског већа, закупнина буде мања у односу на најмање утврђену закупнину,
- доноси одлуку да се пословни простор може издати у закуп непосредном погодбом под условима из јавног огласа,
- доноси одлуку по приговору о избору најбољег понуђача,
- доноси одлуку о закључењу уговора о закупу у поступку непосредне погодбе,
- доноси одлуку о давању пословног простора у закуп јавним надметањем,
- доноси одлуку по којој издаје пословни простор у закуп на период од две године непосредном погодбом,
- одобрава извођење радова који имају карактер инвестиционог улагања на закупљеној непокретности, уз претходну сагласност Градског Већа,
- доноси Правилник о инвестиционом улагању у пословни простор,
- доноси одлуку о продужењу уговора о закупу,
- утврђује вредност бода, уз претходну сагласност Градског већа,
- доноси одлуку да се висина месечне закупнине може и другачије одредити, уз претходну сагласност Градског већа,
- доноси посебну одлуку о давању у закуп пословног простора за сваки појединачни предмет за који Комисија за инвестиционо улагање утврди да је функционално неупотребљив, уз претходну сагласност Градског већа,
- доноси одлуку о ослобађању закупца од обавезе плаћања закупнине за период док траје извођење инвестиционих радова, одобрених од стране закуподавца, у трајању од најдуже 3 месеца.

Комисија за пословни простор**Члан 59.**

Комисију за пословни простор именује директор Закуподавца на мандатни период од 4 године.

Комисија за пословни простор има председника и два члана.

Комисија за пословни простор има следеће надлежности:

- предлаже Надзорном одбору доношење одлуке о расписивању огласа за давање у закуп пословних простора
- предлаже Надзорном одбору врсту делатности која ће се обављати у пословном простору,
- спроводи поступак давања у закуп пословног простора,
- предлаже Надзорном одбору предлог одлуке о додели пословног простора у закуп јавним огласом,
- врши избор најповољнијег понуђача уколико у поступку јавног огласа два или више понуђача понуде исти износ закупнине, и предлаже предлог одлуке Надзорном одбору,
- предлаже Надзорном одбору, уколико јавно надметање није успело понављање или закључење уговора у поступку непосредне погодбе,
- врши отварање понуда,
- разматра приспеле понуде,
- обавештава све понуђаче о резултатима поступка,
- позива изабраног учесника на јавном огласу да закључи уговор о закупу пословног простора,
- спроводи јавно надметање,
- утврђује која лица испуњавају услове за учествовање на јавном надметању,
- стара се о току јавног надметања,
- доноси одлуку о најповољнијем понуђачу и усмено је објављује након завршеног јавног надметања,
- предлаже Надзорном одбору предлог одлуке о давању пословног простора у закуп јавним надметањем,
- доноси одлуку о плаћању дуга на рате у складу са важећим прописима и закључује споразум којим се регулише начин измирења дуга.

Комисија за инвестиционо улагање**Члан 60.**

Комисију за инвестиционо улагање чине 3 члана, председник и један члан су из реда запослених код Закуподавца које решењем именује директор Закуподавца. Један члан се именује решењем испред Градске управе Града Сомбора на предлог начелника Градске управе.

Комисија се именује на период од 4 године.

Надлежности комисије су следеће:

- предлаже Надзорном одбору Правилник за инвестиционо улагање у пословни простор (који је саставни део ове Одлуке),
- верификује радове који ће проценити вредност, квалитет и стандард изведених радова и укупног стања пословног простора,
- утврђује да ли је пословни простор функционално неупотребљив, односно да су потребна битна улагања ради оспособљавања простора за обављање делатности,
- предлаже Надзорном одбору да Закупац буде ослобођен закупнине док трају инвестициони радови на пословном простору уз предходну сагласност Градског већа,
- врши друге послове у складу са овом одлуком и Правилником о инвестиционом улагању.

Јавно комунално предузеће „ПРОСТОР“ Сомбор

Члан 61.

Јавно комунално предузеће „ПРОСТОР“ Сомбор врши следеће послове:

- води евиденцију о пословним просторима (врши унос пословног простора у евиденцију, промене на пословном простору у погледу адресног податка, површине и структуре, брисање из евиденције и др.)
- води евиденцију о закупу пословног простора (основ коришћења, подаци о закупцу, време на које је издат пословни простор, висина закупнине, умањења, призната улагања и др.)
- припрема нацрт уговора о закупу пословног простора,
- врши задуживање закупаца са закупнином,
- доставља фактуре и профактуре за закуп пословног простора,
- прати наплату закупнине,
- припрема документацију за наплату дуга по основу неплаћене закупнине,
- врши и друге послове у складу са овом Одлуком.

VI ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 62.

Ова Одлука се примењује на све уговоре о закупу пословног простора закључене након ступања на снагу Одлуке.

Члан 63.

Ова Одлука се примењује и на уговоре о закупу пословног простора закључене пре ступања на снагу ове Одлуке, уз обавезу закључења одговарајућег Анекса Уговора.

Закуподавац је у обавези да Анексе уговора о закупу из претходног става овог члана закључи у року од 6 месеци, од дана ступања ове Одлуке на снагу.

Предмети анексирања односно усклађивања Уговора о закупу са Одлуком су висина и начин обрачуна закупа, рок трајања закупа, одредбе које регулишу инвестиционо улагање и друге одредебе.

Члан 64.

Уколико Закупац из претходног става не закључи Анекс Уговора о закупу пословног простора 30 дана од дана позивања од стране Закуподавца, сматраће се да је одустао од даљег закупа.

Члан 65.

Одредбе ове Одлуке сходно се примењују на давање у закуп пословног простора на коме Град има право коришћења, а у току је поступак уписа јавне својине Града на том пословном простору у складу са Законом.

Члан 66.

Надзорни одбор има обавезу да донесе Правилник о инвестиционом улагању у року од 15 дана од дана ступања ове Одлуке на снагу.

Члан 67.

Даном ступања на снагу ове одлуке престаје да важи Одлука о давању у закуп пословног простора („Сл. Лист Града Сомбора 6/2013).

Члан 68.

Ова одлука ступа на снагу 8 дана од дана објављивања у „Службеном листу Града Сомбора“.

РС-АПВ
СГ СОМБОРА
Број: 361-45/2015-I
Дана: 02.07.2015.год.
С о м б о р

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА,
Борислав Станичков, с.р.

124. На основу члана 11а. став 19. Закона о ученичком и студентском стандарду („Сл. гласник РС“, бр. 18/2010 и 55/2013), члана 32. став 1. тачка 6., а сходно члану 66. став 3. Закона о локалној самоуправи („Сл. гласник РС“, бр. 129/2007) и члана 38. став 1. тачка 6. Статута града Сомбора („Сл. лист града Сомбора“ бр. 2/2008, 6/2013 и 4/2015), Скупштина града Сомбора на 30. седници одржаној дана 02.07.2015. године, доноси

О Д Л У К У О ПРВИМ ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ОДЛУКЕ О СТИПЕНДИРАЊУ СТУДЕНАТА СА ТЕРИТОРИЈЕ ГРАДА СОМБОРА

Члан 1.

У Одлуци о стипендирању студената са територије града Сомбора („Сл. лист града Сомбора“, бр.10/2013) мења се члан 3., који гласи:

„Члан 3.

За сваку буџетску годину додељује се укупно 1 стипендија најбољем ученику генерације средњих школа и највише 50 градских стипендија, од којих број стипендија истог смера одређене струке не може бити већи од 5.

Тачан број градских стипендија у години утврђује се закључком Градоначелника града Сомбора, у складу са усвојеном Одлуком о буџету града Сомбора за ту годину и планираним средствима за ове намене“.

Члан 2.

Члан 11. мења се и гласи:

„Члан 11.

Бодовање према дефицитарности струке врши се на основу:

- извештаја Националне службе за запошљавање о дефицитарним струкама и
- потреба Града утврђених од стране Савета за запошљавање града Сомбора.

Дефицитарност струке се утврђује на годишњем нивоу, а најкасније до 01.09. за текућу годину.

Бодовање по дефицитарности

Категорије	Број бодова
I категорија	30 бодова
II категорија	25 бодова
III категорија	20 бодова

I категорију чине струке за којима је исказана потреба од стране оба тела из става 1. овог члана.

II категорију чине струке за којима је исказана потреба од стране Савета за запошљавање.

III категорију чине струке за којима је исказана потреба од стране Националне службе за запошљавање“.

Члан 3.

Члан 13. мења се и гласи:

„Члан 13.

У случају да студенти остваре исти број укупних бодова, предност има студент који је на основу бодовања по критеријуму дефицитарности остварио већи број бодова.

У случају да студенти остваре исти број укупних бодова и по ставу 1. овог члана предност има студент који је на вишој години студија.

У случају да студенти остваре исти број укупних бодова и по ставу 2. овог члана предност има студент који има већи просек.

У случају да студенти који уписују прву годину основних студија остваре исти број укупних бодова а не могу се рангирати по првом и трећем ставу овог члана додатно се бодују за резултате постигнуте на такмичењима у средњој школи и то у складу са чланом 7. ове Одлуке. Додатно остварени бодови се не сабирају са основним бодовима. Предност има студент који је остварио већи број додатних бодова“.

Члан 4.

Члан 18. мења се и гласи:

„Члан 18.

Задаци Комисије су да:

- спроведе поступак за доделу стипендија применом критеријума утврђених овом Одлуком,
- изради образац пријаве за конкурс,
- сачини одговарајуће предлоге за доделу стипендија,
- утврди листу дефицитарних занимања у року утврђеном чланом 11. став 2. ове Одлуке,
- затражи документацију и додатно бодује студенте који уписују 1. годину основних студија а имају исти број укупних бодова у складу са чланом 13. став 4. ове Одлуке,
- обавља и друге послове везане за спровођење ове Одлуке и утврђене решењем о њеном образовању и именовању“.

Члан 5.

У свему осталом Одлука о стипендирању студената са територије града Сомбора („Сл. лист града Сомбора“, бр.10/2013) остаје на снази не измењена.

Члан 6.

Ова Одлука о изменама и допунама Одлуке о стипендирању студената са територије града Сомбора ступа на снагу 8 дана од дана објављивања у „Сл. листу града Сомбора“.

РС-АПВ
СГ СОМБОРА
Број: 67-37/2015-I
Дана: 02.07.2015.год.
С о м б о р

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА,
Борислав Станичков, с.р.

125. На основу члана 10. 11. и 12. Одлуке о оснивању Апотеке у Сомбору ("Службени лист Општине Сомбор" 10/2006 и „Сл. лист Града Сомбора“ бр. 6/2010) и члана 38. тачка 9. Статута Града Сомбора ("Службени лист Града Сомбора" бр. 2/2008, 6/2013 и 4/2015), Скупштина града Сомбора је, на 30. седници одржаној 02.07.2015. године, донела

РЕШЕЊЕ О ИМЕНОВАЊУ ДИРЕКТОРА АПОТЕКЕ СОМБОР

I

ВИТАС ДЕСАНКА, мр фармације специјалиста из Сомбора, именује се за директора Апотеке Сомбор са 02.07.2015. године, на мандатни период од четири године или до разрешења.

II

Ово Решење ступа на снагу даном доношења и објавиће се у "Службеном листу Града Сомбора".

РС-АПВ
СГ СОМБОРА
Број: 02-196/2015-I
Дана: 02.07.2015.год.
С о м б о р

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА,
Борислав Станичков, с.р.

126. На основу члана 53., 54. и 55. Закона о основама система образовања и васпитања („Сл. гласник РС“ бр. 55/2013) и члана 38. Статута Града Сомбора („Сл. лист Града Сомбора“ бр. 2/08, 6/13 и 4/2015), Скупштина града Сомбора на 30. седници одржаној 02.07.2015. године, донела

РЕШЕЊЕ О ИЗМЕНИ И ДОПУНИ РЕШЕЊА О ИМЕНОВАЊУ ЧЛАНОВА ШКОЛСКОГ ОДБОРА ШКОЛЕ ЗА ОСНОВНО ОБРАЗОВАЊЕ ОДРАСЛИХ СОМБОР

I

Из Школског одбора Школе за основно образовање одраслих Сомбор, разрешава се:

Из реда запослених:

ВЛАДИМИР ПОПОВИЋ

II

У Школски одбор Школе за основно образовање одраслих Сомбор, именује се:

Из реда запослених:

МИХАЕЛА СТОЈКО

III

Ово Решење ступа на снагу даном доношења и објавиће се у „Службеном листу Града Сомбора“.

РС-АПВ
СГ СОМБОРА
Број: 02-195/2015-I
Дана: 02.07.2015.год.
С о м б о р

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА,
Борислав Станичков, с.р.

127. На основу члана 46. став 1. тачка 1. и члана 49. става 1. Закона о локалним изборима ("Сл. гласник РС" бр. 129/07, 34/10-УС и 54/2011) и Извештаја Одбора за кадровска и административна питања и радне односе са 61. седнице од 01.07.2015. године, Скупштина Града Сомбора је, на 30. седници која је одржана 02.07.2015. године, донела

РЕШЕЊЕ О ПРЕСТАНКУ МАНДАТА ОДБОРНИКА

I

Утврђује се да је одборнику **Синиши Лазићу**, са изборне листе **Демократска странка – Борис Тадић**, престао мандат одборника, подношењем оставке.

II

Ово Решење објавити у "Службеном листу Града Сомбора".

III

Против овог Решења може се изјавити жалба Управном суду у року од 48 часова од дана доношења.

РС-АПВ
СГ СОМБОРА
Број: 02-193/2015-I
Дана: 02.07.2015.год.
С о м б о р

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА,
Борислав Станичков, с.р.

128. На основу члана 48. става 3. алинеја 1, 2. и 3., члана 49. и 56. Закона о локалним изборима ("Сл. гласник РС" бр. 129/07, 34/2010-Одлука УС и 54/2011) и Извештаја Одбора за кадровска и административна питања и радне односе са 61. седнице од 01.07.2015. године, Скупштина Града Сомбора је, на 30. седници која је одржана 02.07.2015. године, донела

**РЕШЕЊЕ
О ПОТВРЂИВАЊУ МАНДАТА ОДБОРНИКА****I**

Потврђује се мандат одборнику Скупштине Града Сомбора, кандидату за одборника изабраног на изборима одржаним 06.05.2012. и 18.05.2012. године:

- **НЕМАЊИ ДЕЛИЋУ**, са изборне листе **Демократска странка – Борис Тадић**.

II

Мандат одборника почиње да тече даном потврђивања мандата.

III

Ово Решење објавити у "Службеном листу Града Сомбора".

IV

Против овог Решења може се изјавити жалба Управном суду у року од 48 часова од дана доношења.

РС-АПВ
СГ СОМБОРА
Број: 02-198/2015-I
Дана: 02.07.2015.год.
С о м б о р

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА,
Борислав Станичков, с.р.

129. На основу члана 13. Одлуке о јавном правобранилаштву Града Сомбора ("Сл. лист Града Сомбора" бр. 17/2014) и члана 17. и 38. Статута Града Сомбора ("Сл. лист Града Сомбора" бр. 2/2008, 6/2013 и 4/2015), Скупштина Града Сомбора је, на својој 30. седници одржаној 02.07.2015.год., д о н е л а

**РЕШЕЊЕ
О ПОСТАВЉЕЊУ ВРШИОЦА ДУЖНОСТИ
ЈАВНОГ ПРАВОБРАНИОЦА ГРАДА СОМБОРА****I**

ЕСТЕРА ВАМОШЕР, дипл. правник из Сомбора, ПОСТАВЉА СЕ за вршиоца дужности јавног правобраниоца Града Сомбора, са 02.07.2015. године, на период најдуже до шест месеци.

II

Ово Решење објавити у "Службеном листу Града Сомбора".

РС-АПВ
СГ СОМБОРА
Број: 02-197/2015-I
Дана: 02.07.2015.год.
С о м б о р

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА,
Борислав Станичков, с.р.

130. На основу члана 6. Одлуке о подизању и одржавању споменика и скулптуралних дела на територији града Сомбора („Сл. лист града Сомбора“, бр. 9/10) и члана 38. Статута града Сомбора („Сл. лист града Сомбора“, бр. 2/2008, 6/2013), Скупштина града Сомбора је, на 30. седници одржаној дана 02.07.2015. године, донела

**РЕШЕЊЕ
О ИМЕНОВАЊУ КОМИСИЈЕ ЗА ПОДИЗАЊЕ СПОМЕНИКА
И ПОСТАВЉАЊЕ СКУЛПТУРАЛНИХ ДЕЛА****I**

ИМЕНУЈЕ СЕ Комисија за подизање споменика и постављање скулптуралних дела у саставу:

1. Петер Мраковић, академски вајар, председника
2. Милан Стојков, дипл. инж. арх, заменик председника
3. др Стојан Бербер, члан
4. проф. др Станислав Кнежевић, члан
5. Мирјана Ивковић, одборница у Скупштини града Сомбора, члан
6. Силард Јанковић, одборник у Скупштини града Сомбора, члан
7. Славица Вукичевић, одборница у Скупштини града Сомбора, члан.

II

Задатак Комисије је да обавља послове предвиђене Одлуком о подизању и одржавању споменика и скулптуралних дела на територији града Сомбора („Сл. лист града Сомбора“, бр. /15).

III

Ово Решење ступа на снагу даном доношења и има се објавити у "Службеном листу града Сомбора".

РС-АПВ
СГ СОМБОРА
Број: 02-194/2015-I
Дана: 02.07.2015.год.
С о м б о р

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА,
Борислав Станичков, с.р.

131. На основу члана 21. Одлуке о оснивању Јавног комуналног предузећа "Зеленило" Сомбор ("Службени лист града Сомбора", бр. 3/2013) и члана 38. став 1. тачка 9. Статута града Сомбора ("Службени лист града Сомбора", бр. 2/2008, 6/2013 и 4/2015), Скупштина града Сомбора на 30. седници одржаној дана 02.07.2015. године, доноси

**РЕШЕЊЕ
О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ
СТАТУТА ЈАВНОГ КОМУНАЛНОГ ПРЕДУЗЕЋА
"ЗЕЛЕНИЛО" СОМБОР****I**

Даје се сагласност на Измене и допуне Статута Јавног комуналног предузећа "Зеленило" Сомбор, који је донео Надзорни одбор јавног комуналног предузећа на седници 18.05.2015. године.

II

Ово Решење ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном листу града Сомбора".

РС-АПВ
СГ СОМБОРА
Број: 010-7/2015-I
Дана: 02.07.2015.год.
С о м б о р

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА,
Борислав Станичков, с.р.

132. На основу члана 15. и 20. Одлуке о оснивању Установе за културу Градска библиотека „Карло Бијелицки“ Сомбор ("Службени лист града Сомбора", бр. 12/2011) и члана 38. Статута града Сомбора ("Службени лист града Сомбора", бр. 2/2008, 6/2013 и 4/2015), Скупштина града Сомбора на 30. седници одржаној дана 02.07.2015. године, доноси

**РЕШЕЊЕ
О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА СТАТУТ ГРАДСКЕ
БИБЛИОТЕКЕ „КАРЛО БИЈЕЛИЦКИ“ СОМБОР****I**

Даје се сагласност на Статут Градске библиотеке „Карло Бијелицки“ Сомбор, који је Управни одбор Градске библиотеке „Карло Бијелицки“ Сомбор донео на седници одржаној 18.03.2015. године.

II

Ово Решење ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном листу града Сомбора".

РС-АПВ
СГ СОМБОРА
Број: 010-6/2015-I
Дана: 02.07.2015.год.
С о м б о р

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА,
Борислав Станичков, с.р.

Акт Градског већа

133. На основу чл. 60. тачка 3. Закона о јавним предузећима ("Сл. гласник РС", бр. 119/2012), чл. 28. став 2. Закона о комуналним делатностима ("Сл. гласник РС", бр. 88/2011), чл. 44. Закона о локалној самоуправи ("Сл. гласник РС", бр. 129/2017), чл. 58 тачка 5. Статута Града Сомбора ("Сл. гласник Града Сомбора", бр. 2/2008, 6/2013 и 4/2015), чл. 21 Одлуке о оснивању јавног комуналног предузећа "Простор" Сомбор ("Сл. гласник Града Сомбора", бр. 3/2013), чл. 57. Одлуке о пијацама на територији града Сомбора ("Сл. лист Града Сомбора", бр. 4/2015) и Програма пословања ЈКП "Простор" Сомбор за 2015.год. на који је Скупштина Града Сомбора дала сагласност на 25. седници одржаној 27.12.2014.год. (акт Скупштине Града Сомбора бр.06-311/2014-I), Градско веће Града Сомбора на својој 63.седници одржаној дана 01.07.2015. године **даје Сагласност на:**

О Д Л У К У
О ЦЕНИ ЗАКУПА ПРОДАЈНИХ МЕСТА И ПИЈАЧНОГ ПРОСТОРА
КОЈУ ПРИМЕЊУЈЕ ЈКП "ПРОСТОР" СОМБОР

Члан 1.

Цена дневног закупа продајног места - пијачарина утврђује се у следећим износима (са обрачунатим ПДВ-ом у складу са Законом):

ПИЈАЧАРИНА

Табела 1.

Р.Б.	НАЗИВ ПИЈАЦЕ	ЗАКУПЦИ СА УГОВОРМ	ЗАКУПЦИ БЕЗ УГОВОРА
1	У ЛАНЦИМА - ТЕЗГА	150,00	300,00
2	МЛЕЧНА ПИЈАЦА - РАСХЛАДНА ВИТРИНА	250,00	500,00
3	ЦВЕТНА ПИЈАЦА - КОЦКА 2m ²	150,00	300,00
4	ЗАНАТСКА ПИЈАЦА - КОЦКА 2m ²	100,00	200,00
5	СЕЗОНСКА КОЦКА 2m ²	150,00	300,00
6	СЕЛЕНЧА - ТЕЗГА	100,00	200,00
7	ВАШАРИШТЕ - КОЦКА 2m ²	100,00	200,00
8	ВАШАРИШТЕ - ПРОДАЈА СА ЗЕМЉЕ 2m ²	-	80,00
9	ВАШАРИШТЕ - ПРОДАЈА СА ВОЗИЛА	-	100,00
10	ВАШАРИШТЕ - ПРОДАЈА СА ТЕРЕТНОГ ВОЗИЛА	-	250,00
11	ВАШАРИШТЕ - ПРОДАЈА ПО ГРЛУ СТОКЕ - КОМАД	-	60,00

Члан 2.

Цена месечног закупа продајног места утврђује се у следећим износима (са обрачунатим ПДВ-ом у складу са Законом):

Табела 2.

Ланци	Годишњи закуп	1/12	10%	Основица	ПДВ	Укупно
1. КАТЕГОРИЈА	34.500,00	2.875,00	287,50	2.635,42	527,08	3.500,00
2. КАТЕГОРИЈА	24.200,00	2.016,67	201,67	1.848,61	369,72	2.500,00
3. КАТЕГОРИЈА	16.000,00	1.333,33	133,33	1.222,22	244,44	1.500,00
4. КАТЕГОРИЈА	13.000,00	1.083,33	108,33	993,06	198,61	1.200,00
5. КАТЕГОРИЈА	10.300,00	858,33	85,83	786,81	157,36	1000,00
МЛЕЧНА						
ВИТРИНА	42.400,00	3.533,33	353,33	3.238,89	647,78	4000,00
ЦВЕТНА						
ПРОДАЈНО МЕСТО	26.700,00	2.225,00	222,50	2.039,58	407,92	2.500,00
ЗАНАТСКА						
ПРОДАЈНО МЕСТО	24.200,00	2.016,67	201,67	1.848,61	369,72	2.500,00
СЕЛЕНЧА						
ТЕЗГА	17.000,00	1.416,67	141,67	1.298,61	259,72	1.550,00
ВАШАРИШТЕ						
ПРОДАЈНО МЕСТО	18.000,00	1.500,00	150,00	1.375,00	275,00	1.500,00

Члан 3.

Почетна цена продајног места на лицитацији утврђује се у следећим износима (са обрачунатим ПДВ-ом у складу са Законом):

ПОЧЕТНА ЦЕНА ПРОДАЈНОГ МЕСТА
НА ЛИЦИТАЦИЈИ - ЦЕНА ГОДИШЊЕГ ЗАКУПА

Табела 3.

ПИЈАЦА "У ЛАНЦИМА"	
1. категорија	34.500,00 динара
2. категорија	24.200,00 динара
3. категорија	16.000,00 динара
4. категорија	13.000,00 динара
5. категорија – сезонска коцка	10.300,00 динара

МЛЕЧНА ПИЈАЦА	
Раскладна витрина	42.400,00 динара
ЦВЕТНА ПИЈАЦА	
Продајно место 2 м ² на цветној пијаци	26.700,00 динара
ЗАНАТСКА ПИЈАЦА	
Продајно место 2 м ²	24.200,00 динара
ПИЈАЦА "СЕЛЕНЧА"	
Тезга	17.000,00 динара
ПИЈАЦА "ВАШАРИШТЕ"	
Продајно место 2 м ²	18.000,00 динара

Члан 4.

Цена месечног закупа за пијачни простор утврђује се у следећим износима (са обрачунатим ПДВ-ом у складу са Законом):

МЕСЕЧНИ ЗАКУП ПИЈАЧНОГ ПРОСТОРА

Табела 4.

Р.Б.	ПОВРШИНА (м ²)	ЦЕНА м ² (рсд)
1	од 1 до 10	550,00
2	од 11 до 20	350,00
3	од 21 до 30	250,00
4	од 31 до 40	200,00
5	од 41 до 50	150,00
6	од 51 до 60	120,00
7	преко 61	100,00

Члан 5.

Цена дневног закупа продајног места - пијачарина у насељеним местима на територији Града Сомбора утврђује се у следећим износима (са обрачунатим ПДВ-ом у складу са Законом):

Табела 5.

Пијачарина тезга / место	50,00	дин.
Пијачарина аутомобил / трактор + кетрец	100,00	дин.
Пијачарина камион / трактор + приколица	200,00	дин.

Члан 6.

Почетна цена продајног места на лицитацији – цена годишњег закупа у насељеним местима на територији Града Сомбора утврђује се у следећим износима (са обрачунатим ПДВ-ом у складу са Законом):

Табела 6.

Личитација пијачно место Зона I	5.000,00	дин.
Личитација пијачно место Зона II	4.000,00	дин.
Личитација пијачно место Зона III	3.000,00	дин.
Личитација пијачно место Зона IV	2.000,00	дин.

Члан 7.

Ова одлука ступа на снагу даном доношења од када ће се и примењивати.

Члан 8.

Ова Одлука има се објавити у "Службеном листу Града Сомбора".

<u>Р.бр.</u>	<u>Акта Скупштине града Сомбора</u>	<u>Бр./Стр.</u>
119.	Одлука о усвајању Стратегије одрживог развоја града Сомбора 2014-2020. године	5/122
120.	Одлука о овлашћењу градоначелника за измену и допуну оснивачког акта „Veterina Group“ Ветеринарске станице	5/122
121.	Одлука о спровођењу Јавног конкурса за именовање директора ЈКП "Водоканал" Сомбор	5/122
122.	Одлука о мерама, начину и условима трајног уништавања коровске биљке амброзије (<i>Ambrosia Artemisiifolia</i>)	5/123
123.	Одлука о давању у закуп пословног простора којим управља ЈКП "Простор" Сомбор	5/124
124.	Одлука о првим изменама и допунама Одлуке о стипендирању студената са територије града Сомбора	5/133
125.	Решење о именовању директора Апотеке Сомбор	5/134
126.	Решење о измени и допуни Решења о именовању чланова Школског одбора Школе за основно образовање одраслих Сомбор.....	5/134

127. Решење о престанку мандата одборника - Синиша Лазић

128. Решење о потврђивању мандата одборника - Немања Делић

129. Решење о постављању вршиоца дужности јавног правобраниоца града Сомбора

130. Решење о именовању Комисије за подизање споменика и постављање скулптуралних дела

131. Решење о давању сагласности на измене и допуне Статута ЈКП "Зеленило" Сомбор

132. Решење о давању сагласности на Статут Градске библиотеке "Карло Бијелицки" Сомбор

Акта Градског већа

133. Одлука о цени закупа продајних места и пијачног простора коју примењује ЈКП "Простор" Сомбор

ПРИЛОГ:

Стратегија одрживог развоја града Сомбора 2014-2020. године

Издавач: Скупштина града Сомбора
 - главни и одговорни уредник Вера Баљак - телефон 025/468-117 -
 - цена појединачног примерка је 450,00 динара, а уплаћује се на жиро-рачун број 840-25640-32 који се води код Управе за јавна плаћања – Организациона јединица Сомбор,
 - штампана Скупштина града Сомбора, Трг цара Уроша 1 – тираж 100 примерака -

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА 2014-2020.ГОДИНА

**АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТИ:
МЛАДИ, НВО, КУЛТУРА, СПОРТ, МЕДИЈИ И
ОДНОСИ СА ЈАВНОШЋУ 2014-2016.ГОДИНА**

Преглед развојних пројеката и мера

**СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА 2014-2020. ГОДИНА
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТИ: МЛАДИ¹, НВО, КУЛТУРА, СПОРТ,
МЕДИЈИ И ОДНОСИ СА ЈАВНОШЋУ**

КУЛТУРА

Приоритет	3. Очување културног наслеђа
Мера	3.1.3. Развити програме представљања културно-историјског наслеђа младима на њима прихватљив и занимљив начин
Назив пројекта	Библиоцентар за децу и младе - Омладински центар
Циљ пројекта	• Претворити библиотеку у место свакодневног окупљања, дружења деце и младих, учења и забаве; • Ширење мисије читања промоција и представљање највреднијих наслова литературе, књига као највернији пријатељ; • Осмислити програме, садржаје и активности који би били деци занимљиви, привлачни, едукативни, прилагођени узрастима корисника, од предшколаца до тинејџера; • Окупити што већи број деце и младих, формирати од њих тим сталних сарадника, увести вршњачку едукацију; • Повећати број чланова; • Проширити круг сарадника на школе, вртиће али и све друге установе и појединце чији рад може користити у ширењу ваншколских активности.
Кратак опис пројекта	Схватајући друштвену улогу јавних библиотека као један од стожера за укључивање деце и младих у друштвене токове у смислу социјализације, образовања и будућег деловања младих као здравих појединаца, Градска библиотека израдила је, у сарадњи са Градом Сомбором, Главни инфраструктурни пројекат будућег Библио центра за децу и младе. Библио-центар за децу и младе – проширење просторних и услужних капацитета обезбеђује шири спектар услуга, аутоматизовано пословање, простор за едукацију, радионице и нове садржаје у сарадњи са образовним институцијама.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Градска библиотека „Карло Бијелицки“

¹ Акциони план за младе је дефинисан у документу „Локални акциони план за младе града Сомбора 2013-2016“, јануар 2013. године, те се овде неће поново износити.

Носиоци пројекта- партнери	Град Сомбор, Канцеларија за младе Гарда Сомбора и остале институције које се баве младима
Активности на пројекту	• Груби грађевински радови, • Остали грађевински радови, • Инсталатерски радови, • Немештај, • Рачунарска опрема и расвета, • Стручни надзор.
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	Годину дана
Потребни ресурси	Људски ресурси и опрема
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	40.124.400,00 РСД
Очекивани резултати пројекта	• Простор уређен по профилу корисника; • Нове услуге; • Нови корисници; • Корисници креирају програме.
Индикатори	• Нове услуге и нова радна места; • Богати садржаји, већа посета корисника; • Повезивање институција културе, образовања и институција и организација које се баве младима.
Процена ризика	Недовољна средства могу успорити радове.
Евалуација	Презентација услуга и посете корисника

**СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА 2014-2020. ГОДИНА
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТИ: МЛАДИ, НВО, КУЛТУРА, СПОРТ,
МЕДИЈИ И ОДНОСИ СА ЈАВНОШЋУ**

КУЛТУРА

Приоритет	3. ОЧУВАЊЕ КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА
Мера	3.1.2. Развити програме културно-историјског наслеђа намењене туристима 3.1.3. Развити програме представљања културно-историјског наслеђа младима на њима прохватљив и занимљив начин
Назив пројекта	Дигитални Сомбор

Циљ пројекта	Изградња заједничког интернет портала Дигитални Сомбор као основ за представљање постојећих културолошких ресурса, повезивањем и представљањем институција и разноликих знамења.
Кратак опис пројекта	Уз виталне институционалне партнере, Сомборска библиотека заузима централно место, по међународним пројектним стандардима, за прикупљање великог броја дигитализованих објеката и изградњу дигиталних збирки. На тој основи централна матична библиотека планира израду дигиталне разгледнице Града – Дигитални Сомбор као основа за представљање постојећих културолошких ресурса.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Градска библиотека „Карло Бијелички“
Носиоци пројекта- партнери	Све културне институције града, невладин сектор, као и остале релевантне институције.
Активности на пројекту	Умрежавање институција, изградња интернет портала, селектовање и прикупљање грађе, дигитална обрада и презентација.
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	Трошковник је урађен за ангажман три особе на период од две године, а послови дигитализације су обимни и не постоји крајњи рок извршења јер су извори непресушни.
Потребни ресурси	Људски ресурси и опрема
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	5.856.000,00 РСД – укупна вредност
Очекивани резултати пројекта	Креирањем Дигиталног Сомбора с интонацијом на стратешки развој културног туризма и виталне одреднице националних и Дунавске стратегије, Сомборска библиотека анимира, прикупља, обрађује и представља значајне одреднице. Повезивање и представљање институција и разноликих знамења јесте огледни пример за умрежене пројекте европског значаја.
Индикатори	Број корисничких претраживања; број прикључених институција и цитираност чланака.
Процена ризика	Ограничена средства и немогућност набавке адекватног скенера ускратили би збирку Дигиталног Сомбора за поједине формате. Такође, немогућност плаћања хонорара за додатна ангажовања знатно би успорио реализацију послова.
Евалуација	Презентовање и коришћење интернет портала.

**СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА 2014-2020. ГОДИНА
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТИ: МЛАДИ, НВО, КУЛТУРА, СПОРТ,
МЕДИЈИ И ОДНОСИ СА ЈАВНОШЋУ**

КУЛТУРА

Приоритет	3. ОЧУВАЊЕ КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА
Мера	3.1.3. Развити програме представљања културно-историјског наслеђа младима на њима прихватљив и занимљив начин
Назив пројекта	Фестивал „Коло око равнице“
Циљ пројекта	Промоција толеранције, различитости и суживота различитости националних заједница у Војводини, побољшање квалитета културног живота у Станишићу, као и повезивање културно – уметничких активиста и успостављање сарадње међу културним друштвима.
Кратак опис пројекта	Пројектом ће се организовати наступи 14 фолклорних ансамбала, припадника националних мањина, који живе у Војводини са изворним делима и презентација њихових ношњи, игара и обичаја. Такође, поставиће се штандови са националним кухињама, а све ће бити испраћено и видео презентацијама о месту и народу које друштво представља. Програм ће се одигравати у исто време на 4 локације у Станишићу.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Град Сомбор у сарадњи са партнерским организацијама
Носиоци пројекта- партнери	Град Сомбор у сарадњи са партнерским организацијама
Активности на пројекту	Медијска промоција, контакт са ансамблима (групама), организовање превоза, опремање пунктова за наступ (разглас, штандови, видео пројектор, декорација...), припрема и штампање рекламног материјала, манифестација.
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	Месец дана (август)
Потребни ресурси	Људски ресурси, рекламни материјал, финансијска средства, освежење за учеснике, разглас, штандови.
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	250.000,00 РСД
Очекивани резултати пројекта	Побољшан културни живот младих, подигнут ниво толеранције, млади упознати са обичајима и традицијом народа који живе у Војводини.
Индикатори	Наступи 14 ансамбала, постављено 14 штандова са националном храном.
Процена ризика	Лоши временски услови.
Евалуација	Фотографије са манифестације, новински чланци о

	пројекту, извештај о реализованом пројекту.
--	---

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТИ: МЛАДИ, НВО, КУЛТУРА, СПОРТ
МЕДИЈИ И ОДНОСИ СА ЈАВНОШЋУ

КУЛТУРА

Приоритет	3. Очување културног наслеђа
Мера	3.1.4. Заштита архивске грађе
Назив пројекта	Заштита архивске грађе, матичних књига дигитализацијом
Циљ пројекта	Заштита архивске грађе
Кратак опис пројекта	Због све веће потребе савременог друштва за информацијама које ће бити доступне на брз, једноставан и јефтин начин – преко рачунара, у свим областима живота започела је примена информационих технологија. Та потреба није мимоишла ни архиве као установе које у својим депоима чувају велике количине података – информација. Једна од најчешће коришћених збирки у Историјском архиву Сомбор је Збирка матичних књига која је у последњих 10 година коришћена у чак 572 наврата. Збирка са својих више од 1300 књига чини једну од најпримамљивијих и најинтересантнијих збирки у Архиву. Иста се користи у различите сврхе (изводи из матичних књига, доказивање родбинских веза ради реституције, истраживање породичног стабла) како од стране наших, тако и од стране страних држављана. По Закону о враћању одузете имовине и обештећењу ("Сл. гласник РС", бр. 72/2011 и 108/2013) матичне књиге ће временом бити враћене својим оригиналним власницима, црквеним општинама, те би дигитализацијом истих сачували копију и у Архиву и тиме је и даље оставити доступном свим корисницима архивске грађе. Такође би се тиме и вршила заштита информација које се налазе у матичним књигама.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Историјски архив Сомбор
Носиоци пројекта- партнери	Покрајина Војводина Република Србија Град Сомбор, општине Кула, Апатин, Оџаци и Бач
Активности на пројекту	- Израда главног пројекта - Опремање - аудио-визуелна и рачунарска опрема - Дигитализација матичних књига
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	Две године
Потребни ресурси	Људски ресурси и опрема
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	РСД 1.800.000,00

Очекивани резултати пројекта	• Корисник брзо и лако проналази жељени документ према кључној речи коју је унео за претрагу. • На екрану добија кратак опис документа као и податке о њему: сигнатуру, број листова, језик грађе, итд., преведене на српски језик (ако је предмет на неком другом језику), а које може одмах да одштампа на штампачу. • Дигитални снимак самог документа може да прикаже на екрану рачунара и изврши брз увид да ли садржи податке који га занимају, као и да исти одштампа на штампачу. • Архивска грађа се не „повлачи“ из архивског депоа, не хаба се, не постоји могућност уништења, крађе итд., више корисника може да користи исти предмет, нема потребе за враћањем грађе натраг у депо. • Количина прегледаних докумената у јединици времена је немерљиво већа у односу на класичне архивистичке методе проналажења докумената и давања на коришћење заинтересованим лицима. • Једном дигитализована грађа као и одговарајућа апликација се могу брзо и без неких посебних трошкова ставити на располагање и заинтересованим лицима ван архивске читаонице преко Интернет-а, ЦД и ДВД итд.
Индикатори	• Заштита архивске грађе • Нове услуге и нова радна места; • Већа посета корисника; • Боља и бржа приступачност архивској грађи • Повећана сигурност докумената • Контрола над информацијама • Смањење трошкова папира и фотокопирања Повећање ефикасности пословања • Брз поврат инвестиције.
Процена ризика	Недовољна средства могу успорити радове али их и онемогућити.
Евалуација	Боља, бржа, сигурнија и јефтинија приступачност архивској грађи

**СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА 2014-2020. ГОДИНА
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТИ: МЛАДИ, НВО, КУЛТУРА, СПОРТ,
МЕДИЈИ И ОДНОСИ СА ЈАВНОШЋУ**

КУЛТУРА

Приоритет	5.Развој садржаја и активности из области културе
Мера	5.1.1. Изградити конгресни центар у оквиру библиотеке
Назив пројекта	„Конгрес дворана 025“
Циљ пројекта	Изградња услужног инфомационо дигиталног центра са разноврсним садржајем.
Кратак опис пројекта	Матичне библиотеке су примерено место за научне и образовне програме и афирмацију комуникационих технологија кроз информационо дигиталне ресурсе града и региона. Граду Сомбору изузетна културолошка матрица даје предложак за сабирни центар економије знања и медијског простора. Реконструкција објекта Библиотеке и изградња Конгрес дворане 025 под с водом Библиотеке за развој како културног, тако и осталих сегмената, туризма. Географске предиспозиције Сомбора у регионалном повезивању с Мађарском, Хрватском и другим државама у региону могуће је искористити као обогаћење стратешких пројеката огледањем о већ реализоване регионалне пројекте. Специфичност сомборске културолошке одреднице даје путоказе за ексклузивни и креативни начин упознавања посетилаца с културно-историјском и природном баштином.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Градска библиотека „Карло Бијелички“
Носиоци пројекта- партнери	Градска библиотека „Карло Бијелички“
Активности на пројекту	- Израда главног пројекта и пројекта ентеријера; - Грађевински радови на адаптацији дворане и галерије; - Набавка и израда намештаја; - Опремање - аудио-визуелна и рачунарска опрема и расвета.
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	Годину дана
Потребни ресурси	Људски ресурси и опрема
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	5.800.000,00 РСД
Очекивани резултати пројекта	- Нове услуге у савременој библиотеци обезбеђују унапређење локалног и регионалног умрежавања институција; - Конгресни туризам; - Проширење просторног капацитета и делатности;

	- Одрживи културни туризам.
Индикатори	- Организација манифестација, конгреса, семинара и програма Конгрес дворане 025, уз сталне информационе и промотивне активности обезбеђује квалитет и бројност корисника и посетилаца. - Нова радна места; - Подршка туризму - нова привредна грана; - Одрживи развој локалне заједнице; - Култура у функцији урбаног центра; - Нове услуге савремене библиотеке; - Укључење информационих, инфо - дигиталних ресурса Библиотеке у капацитете за одрживи развој регије;
Процена ризика	Недовољна средства могу успорити радове.
Евалуација	Презентација услуга и посете корисника

**СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА 2014-2020. ГОДИНА
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТИ: МЛАДИ, НВО, КУЛТУРА, СПОРТ,
МЕДИЈИ И ОДНОСИ СА ЈАВНОШЋУ**

КУЛТУРА

Приоритет	5.РАЗВОЈ САДРЖАЈА И АКТИВНОСТИ ИЗ ОБЛАСТИ КУЛТУРЕ
Мера	5.1.3. Повећати број културних садржаја и подршка организовању оваквих догађаја
Назив пројекта	„Сомборски хорски духовни дани“
Циљ пројекта	Неговање традиције духовне и световне хорске музике, очување музичког културног наслеђа, подстицање верског културног стваралаштва, као и упознавање посетилаца фестивала са његовим мултинационалним карактером.
Кратак опис пројекта	Дводневна смотра хорова одржаће се у Сомбору од 01.до 02. Јуна 2014.г. Први део фестивала одржаће се у Српској православној цркви Светог великомученика Георгија, где ће се хорови представити композицијама духовне садржине. Други део фестивала одржаће се на Тргу испред Жупаније са постављеном бином и презентацијом духовних и световних песама кроз мултимедијални приказ. Завршетак фестивала ће бити заокружен заједничким наступом свих хорова који ће певати изабране песме других народа. Такође, приредиће се и програм обиласка града Сомбора, Горњег Подунавља, Бодрога (Бачки Моноштор) и Еколошке учионице "Барачка".
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Град Сомбор у сарадњи са партнерским организацијама
Носиоци пројекта- партнери	Град Сомбор у сарадњи са партнерским организацијама
Активности на пројекту	1.Припремање репертоара за смотру, 2.Медијско оглашавање, 3.Одржавање смотре, 4.Евалуација и извештавање о реализованом пројекту.
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	Три месеца: 1.Припремање репертоара за смотру-2,5 месеца, 2.Медијско оглашавање-недељу дана, 3.Одржавање смотре-2 дана, 4.Евалуација и извештавање о реализованом пројекту-недељу дана.
Потребни ресурси	Људски ресурси (волонтери,коорднатор), простор, техничка подршка, медијска подршка, финансије.
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	500.000,00 РСД (Средства за реализацију пројекта потребно је обезбедити до 30.маја текуће године.)
Очекивани резултати пројекта	Дат допринос афирмацији музичког културног наслеђа, подстакнуто верско културно стваралаштво, афирмисана мултикултурност.
Индикатори	- Одржана два концерта. - У реализацији пројекта учествовало 200 чланова различитих ансамблова.

	• 600 људи посетило концертна дешавања.
Процена ризика	Технички проблеми, временске неприлике, слаба посећеност концерата, лоша медијска покривеност.
Евалуација	Фотодокументација, чланци из новина, снимци са концерта, изјаве учесника и евалуативне листе и извештај о реализованом пројекту.

**СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА 2014-2020. ГОДИНА
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТИ: МЛАДИ, НВО, КУЛТУРА, СПОРТ,
МЕДИЈИ И ОДНОСИ СА ЈАВНОШЋУ**

КУЛТУРА

Приоритет	5. РАЗВОЈ КУЛТУРНИХ САДРЖАЈА И АКТИВНОСТИ ИЗ ОБЛАСТИ КУЛТУРЕ
Мера	5.1.3. Повећати број културних садржаја за децу и подршка организовању оваквих догађаја
Назив пројекта	"Све боје музике"
Циљ пројекта	Јачања међунационалног поверења, подстицања мултикултуралности и суживота различитих народа.
Кратак опис пројекта	"Све боје музике" је фестивал музике који се по други пут организује у Светозар Милетићу, у Дому културе и католичкој цркви, у трајању од три дана од 28. до 30. новембра 2014. године. Пројекат окупља 8 претежно омладинских музичких ансамбала из региона са циљем јачања међунационалног поверења, подстицања мултикултуралности и узајамног поштовања и суживота различитих народа, промовисања толеранције и резумевања различитости. Фестивал "Све боје музике" је конципиран као мултикултурални програм усмерен према идеји јачања међунационалног поверења и међусобног уважавања грађана. Пројекат доприноси јачању свести о томе да смо сви исти без обзира на разлике у језику, вери и обичају, да различитости треба неговати и прихватати богатство различитих култура.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Град Сомбор у сарадњи са партнерским организацијама
Носиоци пројекта- партнери	Град Сомбор у сарадњи са партнерским организацијама
Активности на пројекту	1. Одабир и припрема програма, 2. Промоција у медијима - као најава догађаја, 3. Концерти у Светозар Милетићу, 4. Евалуација и извештавање о пројекту.
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	2 Месеца 1. Одабир и припрема програма - две недеље 2. Промоција у медијима - као најава догађаја - једна недеља 3. Концерти у Светозар Милетићу - три дана 4. Евалуација и извештавање о пројекту - једна недеља
Потребни ресурси	Људски ресурси (пројектни тим и волонтери), превоз, смештај, простор, расвета, озвучење, промотивне активности.
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	400.000,00 РСД
Очекивани резултати пројекта	- Афирмисани мултикултурализам и толеранција. - Промовисана културна разноликост на локалном,

	националном и међунационалном нивоу. • Повећан међукултурални дијалог између припадника различитих народа и прихваћена мултикултуралност као европска вредност. • Проширена и успостављена боља сарадња између учесника пројекта.
Индикатори	- Одржана 3 концерта. - 120 младих учествовало у реализацији концерата. -Изведено мин 25 композиција мултикултуралног карактера. - 500 људи присуствовало концертним дешавањима.
Процена ризика	Технички проблеми, недовољна посећеност концерата, лоша медијска кампања.
Евалуација	Фотографије са концерата, новински чланци о одржаним концертима, снимци са концерата, изјаве учесника и евалуционе листе, извештај о реализованом пројекту.

**СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА 2014-2020. ГОДИНА
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТИ: МЛАДИ, НВО, КУЛТУРА, СПОРТ,
МЕДИЈИ И ОДНОСИ СА ЈАВНОШЋУ**

КУЛТУРА

Приоритет	5.РАЗВОЈ САДРЖАЈА И АКТИВНОСТИ ИЗ ОБЛАСТИ КУЛТУРЕ
Мера	5.1.5. Подржати програмске активности за неговање и стварање публике
Назив пројекта	„Школа за публику“
Циљ пројекта	Формирање публике за концерте класичне музике међу децом и младима
Кратак опис пројекта	Серија радионица у којима би се деца предшколског, основношколског и средњешколског узраста учила која су то правила бон-тона на концертима. Истовремено они би били уведени у лепоте класичне музике кроз кратке концерте ученика Музичке школе, професора, оркестара и хорова.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Музичка школа „Петар Коњовић“ Сомбор
Носиоци пројекта- партнери	Град Сомбор
Активности на пројекту	Осмишљавање радионица, припрема програма, промотивног материјала, одржавање радионица. Програм би се одигравао сваке године, са новом генерацијом полазника.
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	Континуирано
Потребни ресурси	Финансије, предавачи, материјал и сл.
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	50.000,00 РСД годишње, сваке године
Очекивани резултати пројекта	Више заинтересоване деце и младих да слушају класичну музику, долазе на концерте и баве се свирањем класичне музике
Индикатори	Број полазника
Процена ризика	Средњи, у зависности од интересовања.
Евалуација	Процена да ли се повећава број младе публике на концертима у Музичкој школи и на осталим концертима класичне музике.

**СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА 2014-2020. ГОДИНА
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТИ: МЛАДИ, НВО, КУЛТУРА, СПОРТ,
МЕДИЈИ И ОДНОСИ СА ЈАВНОШЋУ**

КУЛТУРА

Приоритет	5.РАЗВОЈ САДРЖАЈА И АКТИВНОСТИ ИЗ ОБЛАСТИ КУЛТУРЕ
Мера	5.1.6. Развити програме за промовисање културних вредности на публици прихватљив начин
Назив пројекта	„Дан житних поља“
Циљ пројекта	Подстицање међунационалне сарадње, укључивање жена и промовисање производа од жита, укључивање жена у хуманитарни рад.
Кратак опис пројекта	Организовање манифестације на којој ће бити изложени пекарски производи од жита и традиционални специјалитети уз фолклорне обичаје.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Град Сомбор у сарадњи са партнерским организацијама
Носиоци пројекта- партнери	Град Сомбор у сарадњи са партнерским организацијама
Активности на пројекту	Припрема, позивање, оглашавање, логистичке припреме.
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	1 месец
Потребни ресурси	Људски ресурси, фолклорна друштва, материјал за израду, превозна средства, локација за одржавање манифестације.
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	1.Организација манифестације 15.000,00 РСД 2. Посета и уручење позива 9.000,00 РСД 3. Путни трошкови 35.000,00 РСД 4.Пића (сокови и вода) 4.000,00 РСД 5.Набавка материјала 30.000,00 РСД 6.Изнајмљивање столова 6.000,00 РСД 7.Физички радници 4.000,00 РСД 8. Разглас и музика 9.000,00 РСД 9. Обезбеђење награде 5.000,00 РСД 10. Плакати 3.000,00 РСД Укупно: 120.000,00 РСД
Очекивани резултати пројекта	Учешће великог броја уметника, играча, жена и локалног становништва.
Индикатори	Број учесника и посетилаца
Процена ризика	Мали - ризик временске непогоде.
Евалуација	Евалуација ће бити вршена након имплементације пројекта.

**СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА 2014-2020. ГОДИНА
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТИ: МЛАДИ, НВО, КУЛТУРА, СПОРТ, МЕДИЈИ И ОДНОСИ СА
ЈАВНОШЋУ**

КУЛТУРА

Приоритет	5.РАЗВОЈ САДРЖАЈА И АКТИВНОСТИ ИЗ ОБЛАСТИ КУЛТУРЕ
Мера	5.1.7.Омогућити приступ (физички и сваки други)културним садржајима за све категорије становништва.
Назив пројекта	Израда одређеног броја реплика предмета сталне поставке, за потребе презентације слепим и слабовидим особама.
Циљ пројекта	Омогућити слабовидим и слепим особама контакт са репликама одређеног броја предмета како би тактилно могли дочарати слику истог.
Кратак опис пројекта	Из сваког одељења археологија, историја, етнологија и завичајна историја уметности урадиле би се по 3 реплике најзначајнијих предмета које би стајале на посебним носачима, (постаментима) како би слабовиде и слепе особе могле да додиром осете облик предмета.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Градски музеј Сомбор
Носиоци пројекта- партнери	Носиоц пројекта-Градски музеј Сомбор партнери-Град Сомбор Регионална развојна агенција Бачка
Активности на пројекту	1.Узимање одређеног броја калупа и израда копија. 2.Смештање у простор сталне поставке 3.Промоција пројекта
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	Од 4 до 8 месеца по добијању средстава 1-7 месеци рад на стварању копија 8.месец инсталација и промоција.
Потребни ресурси	Музеј располаже службама за инсталацију,презентацију и промоцију. Потребно ангажовање керамичарске радионице са потребним бројем људи.
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Рад на моделима израда калупа и израда копија 360.000,00 Постаменти за одлагање копија/ плекси/ 400.000,00 укупно РСД 760.000,00
Очекивани резултати пројекта	Биће омогућен приступ сталној поставци свим слабовидим и слепим особама,што је и интенција друштва да се сви садржаји културе, приближе и отворе за људе са посебним потребама.
Индикатори	У овом тренутку индикатор посећености ових лица је 0 реализацијом и промоцијом пројекта привукли би одређен број посетилаца. Повезивањем са удружењима који се баве овим садржајима,као и понуда туристичким агенцијама за обилазак овако опремљеног Музеја.
Евалуација	Након завршетка пројекта.

**СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА 2014-2020. ГОДИНА
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТИ: МЛАДИ, НВО, КУЛТУРА, СПОРТ,
МЕДИЈИ И ОДНОСИ СА ЈАВНОШЋУ**

КУЛТУРА

Приоритет	5.РАЗВОЈ САДРЖАЈА И АКТИВНОСТИ ИЗ ОБЛАСТИ КУЛТУРЕ
Мера	5.1.8. Уредити, адаптирати и изградити просторе намењене за садржаје из области културе
Назив пројекта	Електрично осветљење зграде градског музеја Сомбор
Циљ пројекта	Пошто је реконструисана спољашна фасада зграде потребно је урадити осветљење како би читав пројект био заокружен што би допринело безбедносном и естетском аспекту зграде.
Кратак опис пројекта	Урадити осветљење зграде Музеја у Сомбору на начин да она буде прво безбедносно сигурна (сада је у мраку) а онда и естетски сређена јер недостаје само осветљење као завршна фаза читавог пројекта.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Градски музеј Сомбор
Носиоци пројекта	Градски музеј Сомбор, Град Сомбор
Активности на пројекту	Пошто је пројекат урађен (пре 2 године) било би потребно усагласити исти са постојећим асортиманом светлосних извора јер су се у међувремену појавили модернији рефлектори.
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	Од 2-4 месеца
Потребни ресурси	Материјални, људски и финансијски извори
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	984.000,00 RSD Извори средстава: покрајина, република други билатерални и ЕУ извори.
Очекивани резултати пројекта	Безбеднији Музеј и естетски решена зграда као и сам трг на коме се налази
Индикатори	Извршене превентивне мере за безбедност објекта
Процена ризика	Временски услови
Евалуација	<i>Ex ante, Interim, Ex post</i>

**СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА 2014-2020. ГОДИНА
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТИ: МЛАДИ, НВО, КУЛТУРА, СПОРТ,
МЕДИЈИ И ОДНОСИ СА ЈАВНОШЋУ**

КУЛТУРА

Приоритет	5.РАЗВОЈ САДРЖАЈА И АКТИВНОСТИ ИЗ ОБЛАСТИ КУЛТУРЕ
Мера	5.1.8. Уредити, адаптирати и изградити просторе намењене за садржаје из области културе
Назив пројекта	Преуређење дворишног простора Музичке школе „Петар Коњовић“
Циљ пројекта	Побољшавање услова одржавања наставе у школи. Одржавање манифестација у дворишту школе.
Кратак опис пројекта	Преуређивање постојећих кућа и шупа у дворишту Музичке школе, како би повећали број учионица. Прављење студија за снимање, у склопу смера дизајн звука. У центру дворишта уређење простора како би се у пролеће и лети могли одржавати концерти и друге манифестације на отвореном
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Музичка школа „Петар Коњовић“
Носиоци пројекта- партнери	Град Сомбор
Активности на пројекту	Прављење пројектне документације; Расписивање тендера по фазама: I фаза прављење студија за снимање; II фаза прављење бине на отвореном и уређење дворишног простора; III фаза преуређивање преосталог простора и прављење клуба за ђаке; наставничког клуба и још 6 учионица.
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	I фаза август 2015; II фаза јул 2016; III фаза август 2020.г.
Потребни ресурси	Људски, технички и финансијски.
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	I фаза РСД 5.800.000,00; II фаза РСД 2.320.000,00; III фаза РСД 23.200.000,00.
Очекивани резултати пројекта	Јединствен простор који би унапредио наставу, а истовремено би служио и за културне активности и ангажовање деце и младих на концертима, радионицама и осталим културним манифестацијама.
Индикатори	Број новоуписане деце у Музичку школу, одзив на организоване радионице у склопу Музичке школе.
Процена ризика	Ризик је да се због недостатка средстава пројекат траје дуже од предвиђеног.
Евалуација	Анкете међу ученицима, родитељима и запосленим у Музичкој школи, процена учешћа Школе у културним активностима Града. Тенденција истог или већег броја ученика, и поред смањеног броја деце у Сомбору.

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТИ: МЛАДИ, НВО, КУЛТУРА, СПОРТ,
МЕДИЈИ И ОДНОСИ СА ЈАВНОШЋУ

КУЛТУРА

Приоритет	5. Развој културних садржаја и активности
Мера	5.1.8. Уредити, адаптирати и изградити просторе намењене за садржаје из области културе
Назив пројекта	Адаптација просторија Историјског архива Сомбор
Циљ пројекта	Побољшање услова заштите, очувања и презентације архивске грађе.
Кратак опис пројекта	У архивским депоима Историјског архива Сомбор, чак 60% полица за смештај архивске грађе су дрвене. Набавком металних поличних регала за смештај архивске грађе испунили би се прописани услови, дефинисани Правилником о минимуму услова за почетак рада и обављања делатности установа заштите културних добара („Сл. гласник РС“ бр. 21/95.) тј. услови адекватног смештаја и основних мера техничке и физичке заштите културних добара. Такође, Архив нема више слободног смештајног простора за пријем архивске грађе. Заменом постојећих дрвених полица (које су неадекватне дубине, превисоких и неједнаких рафова те заузимају више простора а носе мање архивске грађе) са металним, добио би се на истом простору додатни смештајни простор за још око 100 м архивске грађе. Заменом дотрајалих дрвених полица металним полицама, побољшали би се услови рада запослених у депоу приликом манипулације са архивском грађом и отклонила би се опасност рушења постојећих полица које су врло нестабилне. Приликом промене комплетних полица у одређеном депоу, Архив би такође и да обнови депо у виду прелакирања пода, фарбања и поправке дрвене столарије и кречења самог депоа.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Историјски архив Сомбор
Носиоци пројекта- партнери	Град Сомбор Покрајина Војводина Историјски архив Сомбор
Активности на пројекту	Прављење пројектне документације; Расписивање тендера по фазама: I фаза измештање архивске грађе; II фаза демонтажа постојећих неадекватних дрвених полица; III фаза преуређивање простора (кречење, лакирање подова и фарбање столарије); IV монтажа металних поличних регала и V фаза враћање очишћене и сређене архивске грађе
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	I фаза август 2015; II и III фаза септембар 2015; IV фаза октобар 2015 и V фаза новембар 2015. године
Потребни ресурси	Људски, технички и финансијски.

Финансијски план за реализацију програма/пројекта	I фаза РСД 30.000,00; II фаза РСД 15.000,00; III фаза РСД 400.000,00; IV фаза РСД 50.000,00; V фаза РСД 30.000,00.
Очекивани резултати пројекта	Испуњавање прописаних услова адекватног смештаја и чувања архивске грађе. Спровођење основних мера техничке и физичке заштите. Обезбеђење додатног смештајног простора за архивску грађу. Побољшање услова рада запослених.
Индикатори	Смештај архивске грађе на металне полице. Отклањање опасности физичког оштечења архивске грађе. Већи смештајни капацитет металних полица и отклањање опасности рушења постојећих полица.
Процена ризика	Ризик је да се због недостатка средстава пројекат траје дуже од предвиђеног.
Евалуација	Замена постојећих дрвених полица са металним, за Историјски архив има вишеструки значај: - испунили би се прописани основни услови адекватног смештаја и основне мере техничке и физичке заштите културног добра (архивске грађе) - побољшали би се услови рада запослених у депоу, приликом манипулације са архивском грађом - отклонила би се опасност рушења постојећих дрвених полица које су нестабилне - створио би се додатни смештајни простор за пријем нове архивске грађе. Значај за локалну заједницу (5 општина које Архив територијално покрива) огледа се у могућности да се стварањем додатног смештајног простора изврши пријем грађе фондова који се налазе на терену а које Архив тренутно није у могућности да преузме због непостојања смештајног простора, чиме је ова грађа у опасности од нестајања или уништења. Преузимањем архивских фондова, исти би се учинили доступним свим корисницима архивске грађе и услуга Архива – правним и физичким лицима (домаћим и страним).

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТИ: МЛАДИ, НВО, КУЛТУРА, СПОРТ,
МЕДИЈИ И ОДНОСИ СА ЈАВНОШЋУ

КУЛТУРА

Приоритет	5. Развој културних садржаја и активности
Мера	5.1.8. Уредити, адаптирати и изградити просторе намењене за садржаје из области културе
Назив пројекта	Нови депои
Циљ пројекта	Да се обезбеди потребан смештај за архивску грађу за коју више нема места у просторијама Историјског архива Сомбор
Кратак опис пројекта	Архив нема више слободног смештајног простора за пријем архивске грађе. Мада би се заменом постојећих дрвених полица (које су неадекватне дубине, превисоких и неједнаких рафова те заузимају више простора а носе мање архивске грађе) са металним, добило на истом простору додатни смештајни простор за још око 100 м архивске грађе, капацитети Архива су ипак ограничени и након кратког времена би опет дошло до великог недостатка адекватног простора за чување архивске грађе. Због друштвених промена у задњих 20 година дошло је до великог пораста количине архивске грађе којој Архив не налази смештај у својим просторијама. Добијањем нове или већ изграђене али за Архивске потребе адаптиране зграде, овај проблем би се решио за наредне године. Проблем недостатка простора је константан, и могуће решење је само изградња нове или уступање већ постојећих објеката. Изградњом наменских, савремених депоа, увелико би се побољшао квалитет рада првобитне делатности Архива, а то је чување архивске грађе.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Историјски архив Сомбор
Носиоци пројекта- партнери	Град Сомбор Општине Апатин, Кула, Озаци и Бач Покрајина Војводина
Активности на пројекту	- Израда главног пројекта и пројекта ентеријера; - Грађевински радови на адаптацији просторија за смештај грађе - Набавка и израда намештаја; - Опремање - аудио-визуелна и рачунарска опрема и расвета.
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	Две године
Потребни ресурси	Људски ресурси, опрема и финансије
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	РСД 5.800.000,00

Очекивани резултати пројекта	- Проширење просторног капацитета и делатности; - Испуњавање прописаних услова адекватног смештаја и чувања архивске грађе. -Спровођење основних мера техничке и физичке заштите. -Обезбеђење додатног смештајног простора за архивску грађу. - Побољшање услова рада запослених
Индикатори	Отклањање опасности физичког оштечења архивске грађе у постојећим неадекватним депоима. Већи смештајни капацитет и савремени намештај и услови рада.
Процена ризика	Недовољна средства и не добијање одговарајућег протора (зграде) могу успорити радове.
Евалуација	Значај за локалну заједницу (5 општина које Архив територијално покрива) огледа се у могућности да се стварањем додатног смештајног простора изврши пријем грађе фондова који се налазе на терену а које Архив тренутно није у могућности да преузме због непостојања смештајног простора, чиме је ова грађа у опасности од нестајања или уништења. Преузимањем архивских фондова, исти би се учинили доступним свим корисницима архивске грађе и услуга Архива – правним и физичким лицима (домаћим и страним).

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТИ: МЛАДИ, НВО, КУЛТУРА, СПОРТ,
МЕДИЈИ И ОДНОСИ СА ЈАВНОШЋУ

КУЛТУРА

Приоритет	5. Развој културних садржаја и активности
Мера	5.1.8. Уредити, адаптирати и изградити просторе намењене за садржаје из области културе
Назив пројекта	Нисконапонско осветљење у депоима Историјског архива Сомбор
Циљ пројекта	Увести нисконапонско осветљење у депоима у којима се штити и чува архивска грађа.
Кратак опис пројекта	У депоима где се штити и чува архивска грађа нема грејања као и осветљења, тако да радници користе батеријске лампе да би пронашли тражену грађу. Да би се испунили прописани услови који подразумевају температуру од 18-20 ⁰ С, при релативној влажности ваздуха од 55-65% потребно је обезбедити грејање и осветљење у поменутим просторијама. Редовна контрола се врши помоћу хидрометра или хидрографа који такође Архив не поседује.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Историјски архив Сомбор
Носиоци пројекта- партнери	Покрајина Војводина и Република Србија
Активности на пројекту	- Израда главног пројекта - Увођење нисконапонског осветљења у депоима
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	Годину дана
Потребни ресурси	Људски, технички и финансијски
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Није процењено
Очекивани резултати пројекта	- Испуњавање прописаних услова за чување и заштиту архивске грађе. Спровођење основних мера техничке и физичке заштите архивске грађе. Обезбеђење бољих и лакших услова за рад запослених у Архиву.
Индикатори	Осветљавањем депоа се такође у многеме олакшава рад и манипулација са архивском грађом на лицу места, и тиме је и увелико заштићен и радник од могућих незгода у мрачним просторијама.
Процена ризика	Недовољна средства могу успорити или онемогућити радове.
Евалуација	<i>Ex ante, Interim, Ex post</i>

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТИ: МЛАДИ, НВО, КУЛТУРА, СПОРТ,
МЕДИЈИ И ОДНОСИ СА ЈАВНОШЋУ

КУЛТУРА

Приоритет	5. Развој културних садржаја и активности
Мера	5.1.8. Уредити, адаптирати и изградити просторе намењене за садржаје из области културе
Назив пројекта	Грејање Историјског архива Сомбор
Циљ пројекта	Обезбедити архивску грађу од могућих пожара јер се у Архиву ложе каљеве пећи у канцеларијама у којима се штити и чува архивска грађа.
Кратак опис пројекта	У Историјском архиву Сомбор канцеларије се греју на каљеве пећи, што је против свих прописа о правилном чувању вредне архивске грађе. У депоима где се штити и чува архивска грађа нема грејања. Да би се испунили прописани услови који подразумевају температуру од 18-20 ⁰ С, при релативној влажности ваздуха од 55-65% потребно је обезбедити грејање у поменутих просторијама. Редовна контрола се врши помоћу хидрометра или хидрографа који такође Архив не поседује.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Историјски архив Сомбор
Носиоци пројекта- партнери	Покрајина Војводина и Република Србија
Активности на пројекту	- Израда главног пројекта - Спровођење инсталације грејања по просторијама - Набавка и постављање грејних тела (радијатора)
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	Година дана
Потребни ресурси	Људски, технички и финансијски
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	- Спровођење инсталације грејања по просторијама. - Набавка и постављање грејних тела (радијатора). - Прикључак за гас мерном станицом 2.500 еура по средњем курсу на дан плаћања.
Очекивани резултати пројекта	- Испуњавање прописаних услова за чување и заштиту архивске грађе. Спровођење основних мера техничке и физичке заштите архивске грађе. Обезбеђење бољих и лакших услова за рад запослених у Архиву.
Индикатори	Увођење централног грејања у све просторије Архива. Отклањање опасности од пожара самим тим заштита архивске грађе од уништења.
Процена ризика	Недовољна средства могу успорити или онемогућити радове.
Евалуација	<i>Ex ante, Interim, Ex post</i>

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТИ: МЛАДИ, НВО, КУЛТУРА, СПОРТ,
МЕДИЈИ И ОДНОСИ СА ЈАВНОШЋУ

КУЛТУРА

Приоритет	5. Развој културних садржаја и активности
Мера	5.1.8. Уредити, адаптирати и изградити просторе намењене за садржаје из области културе
Назив пројекта	Грејање и осветљење Историјског архива Сомбор
Циљ пројекта	Обезбедити архивску грађу од могућих пожара јер се у Архиву ложе каљеве пећи и увести нисконапонско осветљење у депоима у којима се штити и чува архивска грађа.
Кратак опис пројекта	У Историјском архиву Сомбор канцеларије се греју на каљеве пећи, што је против свих прописа о правилном чувању вредне архивске грађе. У депоима где се штити и чува архивска грађа нема грејања као и осветљења, тако да радници користе батеријске лампе да би пронашли тражену грађу. Да би се испунили прописани услови који подразумевају температуру од 18-20 ⁰ С, при релативној влажности ваздуха од 55-65% потребно је обезбедити грејање и осветљење у поменутих просторијама. Редовна контрола се врши помоћу хидрометра или хидрографа који такође Архив не поседује.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Историјски архив Сомбор
Носиоци пројекта- партнери	Покрајина Војводина и Република Србија
Активности на пројекту	- Израда главног пројекта - Спровођење инсталације грејања по просторијама - Набавка и постављање грејних тела (радијатора) - Увођење нисконапонског осветљења у депоима
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	Година дана
Потребни ресурси	Људски, технички и финансијски
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	- Спровођење инсталације грејања по просторијама. - Набавка и постављање грејних тела (радијатора). - Прикључак за гас мерном станицом 2.500 EUR по средњем курсу на дан плаћања. - Увођење нисконапонског осветљења у депоима Историјског архива Сомбор. Укупан износ није процењен.
Очекивани резултати пројекта	- Испуњавање прописаних услова за чување и заштиту архивске грађе. Спровођење основних мера техничке и физичке заштите архивске грађе. Обезбеђење бољих и лакших услова за рад запослених у Архиву.
Индикатори	Увођење централног грејања у све просторије Архива. Отклањање опасности од пожара самим тим заштита архивске грађе од уништења. Осветљавањем депоа се такође у многоструко олакшава рад и манипулација са архивском грађом на лицу места, и тиме је и увелико заштићен и радник од могућих незгода у мрачним

	просторијама.
Процена ризика	Недовољна средства могу успорити или онемогућити радове.
Евалуација	<i>Ex ante, Interim, Ex post</i>

**СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА 2014-2020. ГОДИНА
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТИ: МЛАДИ, НВО, КУЛТУРА, СПОРТ, МЕДИЈИ И ОДНОСИ СА
ЈАВНОШЋУ**

КУЛТУРА

Приоритет	5. РАЗВОЈ КУЛТУРНИХ САДРЖАЈА И АКТИВНОСТИ
Мера	5.3.1. Реализовати истраживање о културним потребама и навикама грађана Сомбора и насељених места и креирати Стратегију развоја културе
Назив пројекта	Стратегија развоја културе Града Сомбора 2016-2020
Циљ пројекта	Планирани развој културе Сомбора уз унапређење културне инфраструктуре, понуде и сарадње релевантних актера у култури
Кратак опис пројекта	Стратешки план развоја културе Града Сомбора обухватиће низ активности које омогућавају свеобухватан увид у функционисање културе и културних актера. То подразумева виђење културе од стране грађана као партиципаната у свим процесима функционисања културне сцене; сагледавање рада главних актера у култури (институција, организација, истакнутих појединаца), али и релевантних субјеката који утичу на развој културе (локална самоуправа, актери у сфери креативне економије, актери у сфери туризма и образовања); компаративну анализу буџета, кадрова и програма институција и организација; преглед приоритета даљег развоја културе. На тај начин култура ће бити плански моделирана и спровођена што ће обезбедити континуитет даљег развоја, идејног обликовања и рационализације културе.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Завод за проучавање културног развоја, институција културе од националног значаја, Риге од Фере 4, Београд, Република Србија Градска управа Сомбор, Трг цара Уроша 1, Сомбор, Република Србија
Носиоци пројекта	Завод за проучавање културног развоја, институција културе од националног значаја, Риге од Фере 4, Београд, Република Србија Градска управа Сомбор, Трг цара Уроша 1, Сомбор, Република Србија
Активности на пројекту	У циљу израде квалитетне студије у култури која ће послужити као основа за израду писаног документа <i>Стратегија развоја културе Града Сомбора 2016-2020</i> , пројекат ће обухватити следеће активности: - Креирање узорка за истраживање културних потреба и навика грађана Сомбора (око 1.200 испитаника) - Креирање упитника за истраживање културних потреба и навика грађана Сомбора - Креирање специјализованих упитника за истраживање установа културе са територије града Сомбора - Обука анкетара за обављање теренског дела истраживања и надгледање процеса анкетирања - Интервјуисање, путем дубинских интервјуа и фокус група, представника установа културе и културних индустрија са територије града Сомбора - Анализа културних потреба и навика грађана и њена

	- имплементација у анализу ситуације у култури - Учесничка процена, која обухвата партиципативност релевантних актера у култури и другим секторима - Експертска процена од стране експерата Завода за проучавање културног развитка - Урађена стратешка анализа ситуације у култури Сомбора (уз преглед културне понуде, програма и манифестација у граду) - Радионице са релевантним актерима о добијеној слици културе Града Сомбора - Креирање стратешког плана у култури на основу стратешке анализе - Јавна расправа уз учешће представника Завода за проучавање културног развитка - Препоруке за период имплементације и евалуације
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	Рок за израду документа је 30. новембра 2015. године, према следећем распореду активности: - Март 2015 – израда узорка, израда упитника за грађане, израда упитника за институције, контактирање институција, деск истраживање релевантних докумената и активности на нивоу града од 2000. године - Април 2015 – спровођење анкета грађана уз организацију и надгледање процеса рада анкетара - Мај – јун 2015 – унос података анкета грађана у СПСС базу, посета институцијама и другим релевантним актерима у култури и разговори са њиховим представницима, уз организацију фокус група са истакнутим појединцима, представницима креативног сектора и другим важним субјектима за културу града - Јул – септембар 2015 – израда стратешке анализе ситуације у култури - Септембар – новембар 2015 – организација радионица, јавна расправа, уобличавање кључног, стратешког документа и акционог плана за трогодишњи период 2016-2018. година
Потребни ресурси	- Формирање радног тела (Савета за културу, нпр) које ће учествовати у процесу креирања плана, доношења и имплементације стратешког документа у култури - Информисање становника града Сомбора о истраживању културних потреба и навика грађана преко локалних средстава информисања као инструмент мотивације и сензибилизације локалног становништва да учествују у истраживању - Обезбеђивање контакт тачке за послове анкета грађана што обухвата обезбеђивање анкетара, простора за њихову обуку тј. инструктажу за рад на терену, као и координацију анкетара и прикупљање анкета током теренског рада (уз стални контакт са представницима Завода за проучавање културног развитка) - Обезбеђивање простора за одржавање фокус група, радионица и јавне расправе
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	- Процес анкета грађана (штампа и прелом упитника, исплата анкетара са евентуалним путним трошковима) 160,00 дин x 1.200 упитника – 192.000,00 динара - Штампа и прелом упитника – 18.000,00 динара - Трошкови на терену – 20.000,00 динара - Унос података у СПСС базу – 30,00 дин x 1200 упитника – 36.000,00 динара

	УКУПНО ЗА ТАЧКУ 1. – 266.000,00 ДИНАРА
	2. Теренски рад истраживача (директор Завода, 2 истраживача, возач) - Смештај – 10 -12 ноћења x 4 особе – 100.000,00 динара - Дневнице за рад на терену – 15 дана x 4 особе – 135.000,00 динара - Трошкови превоза (гориво, путарине) – 25.000,00 динара - Материјални трошкови (батерије, хемијске за анкетаре, коверте/фасцикле, ИД картице, папир...) – 24.000,00 динара УКУПНО ЗА ТАЧКУ 2 – 280.000,00 ДИНАРА
	УКУПНО Тачка 1 и Тачка 2 – 550.000,00 динара
Очекивани резултати пројекта	Завршен Стратешки план развоја културе Града Сомбора 2016-2020. година уз Акциони план 2016-2018. година, који ће допринети значајном позиционирању града Сомбора на културној мапи Србије, Региона Војводине и Западно-бачког округа. Стратешки план осигураће и међународно повезивање са суседским и удаљенијим земљама (првенствено Република Хрватска и Република Мађарска). План ће обезбедити и преглед и подстицај развоју креативних и културних индустрија на простору Сомбора, али и унапредити културну понуду и заштиту материјалне и нематеријалне баштине.
Индикатори	- Креиран стратешки документ развоја културе - Утврђен план активности за даљи рад (процес имплементације) - Сагледане потребе и навика у култури грађана Града Сомбора као репер будућих активности - Унапређена инфраструктура у сектору културе - Унапређена међусекторска и међуресорна сарадња културе и других области - Креиран културни идентитет града - Мапирани актери у креативној економији и културним индустријама - Унапређен интеркултурни дијалог на нивоу града и региона - Утврђени приоритети за улагања - Акциони план за период 2016-2018
Процена ризика	- Временске неприлике могу угрожити процес рада - Неодговорно понашање свих учесника у процесу рада (анкетари, директори институција, представници цивилног сектора, представници локалне самоуправе) - Слаб одзив грађана на анкетирање што доводи до трансформација узорка
Евалуација	- Извештај о реализацији пројекта - Стратешка анализа подељена у три посебна извештаја – грађани, институције, статистички извештај рада установа и организација - СПСС база као производ анкетирања грађана и средство за анализу културних потреба и навика Сомбораца - Аудио снимци и фотографије са свих спроведених активности (фокус групе, интервјуи, радионице)

**СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА 2014-2020. ГОДИНА
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТИ: МЛАДИ, НВО, КУЛТУРА, СПОРТ,
МЕДИЈИ И ОДНОСИ СА ЈАВНОШЋУ**

СПОРТ

Приоритет	1. Доступност спорта свим грађанима, а посебно деци, омладини, женама и особама са инвалидитетом
Мера	1.1.5. Организовати масовне акције у којима могу да учествују сва деца
Назив пројекта	„Дечија олимпијада у старинским играма”
Циљ пројекта	Допринос развоју спорта код деце, боравак на отвореном простору, физичке активности деце, јачање организма, свестрани развој моторике, развијање великих и малих мишићних група, изграђивање позитивне оријентисаности према вежбању и такмичењу, развијање такмичарског духа и правилног односа према победи и поразу, развијање колективног духа, неговање и поштовање правила понашања у групи и узајмано поштовање.
Кратак опис пројекта	Такмичења у старинским играма, спортовима и вештинама који су некад били актуелни: • ластиш, • кликери, • шантика, • „Не љути се човече“, Учествују ученици основних сеоских школа са територије града Сомбора (14 сеоских школа). Свака школа имала би екипу која броји 10 ученика. Програм би се одвијао на тргу и у парку испред Дома културе у Станишићу, где би били исцртани и припремљени терени за сваку од дисциплина. Завршна партија у игри „Не љути се човече“ биће одиграна на исцртаној табли на бетону, на којој би 4 финалиста одиграла победничку партију. Уместо фигура, играчи би били деца, обучена у традиционалне боје ове игре (16 деце у 4 боје).
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Град Сомбор у сарадњи са партнерским организацијама
Носиоци пројекта- партнери	Град Сомбор у сарадњи са партнерским организацијама
Активности на пројекту	Медијска промоција, припрема терена, припрема пропозиција, контакт са школама, организовање екипа, припрема рекламног материјала и лога акције, обавештавање публике, такмичење, додела награда.
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	Два месеца (септембар - октобар)
Потребни ресурси	Људски ресурси, превоз за учесника, рекламни материјала, освежење за учеснике, награде, материјал за цртање терена, реквизити за такмичење, разглас, финансијска средства.
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	250.000,00 РСД

Очекивани резултати пројекта	Унапређен спортски дух код школске деце, квалитетније провођење слободног времена деце.
Индикатори	Учешће 14 сеоских школа на такмичењу
Процена ризика	Лоши временски услови
Евалуација	<i>Ex ante, Interim, Ex post</i>

**СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА 2014-2020. ГОДИНА
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТИ: МЛАДИ, НВО, КУЛТУРА, СПОРТ,
МЕДИЈИ И ОДНОСИ СА ЈАВНОШЋУ**

СПОРТ

Приоритет	1. Доступност спорта свим грађанима, а посебно деци, омладини, женама и особама са инвалидитетом
Мера	1.2.3.Организовати и реализовати рекреативне програме и активности на јавним теренима и у природним условима
Назив пројекта	Бесплатна школа спорта за децу, одрасле, жене, студенте и омладину.
Циљ пројекта	Доступност спорта свима под стручним вођењем уз праћење резултата у функцији јавног здравља.
Кратак опис пројекта	Укључивање што већег броја грађана ка спортским активностима и очувању здравља.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Град Сомбор у сарадњи са партнерским организацијама
Носиоци пројекта	Град Сомбор у сарадњи са партнерским организацијама
Активности на пројекту	• Вежбање по плану и програму, • Стручна предавања, • Лекарски прегледи и стручни савети.
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	Два циклуса годишње (седам месеци) Предвиђено: две до три године
Потребни ресурси	Сале, опрема, накнаде за вођење тренерима, лекарима, и осталим стручним кадровима.
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	На годишњем нивоу 600.000,00 РСД
Очекивани резултати пројекта	Подизање свести о значају физичке активности.
Индикатори	Корекција телесне тежине, резултати, бодовања.
Процена ризика	Временски услови.
Евалуација	<i>Ex ante, Interim, Ex post</i>

**СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА 2014-2020. ГОДИНА
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТИ: МЛАДИ, НВО, КУЛТУРА, СПОРТ,
МЕДИЈИ И ОДНОСИ СА ЈАВНОШЋУ**

СПОРТ

Приоритет	2. Унапређење услова бављења спортом у Граду
Мера	2.1.1. Завршити започету изградњу и реконструкције спортских објеката на територији града Сомбора
Назив пројекта	Замена корита великог базена на Отвореном градском базену
Циљ пројекта	Замена алуминијумског корита великог базена на Отвореном градском базену
Кратак опис пројекта	Због дејства хлора и влаге на алуминијумско корито као и због дотрајалости, често долази до појаве оштећења и пуцања алуминијума на шавовима и цурења воде. Такође, већа оштећења услед дејства хлора и влаге у унутрашњости алуминијумских панела и доводи до појаве корозије. Корито базена није мењано већ 30 година. Неопходно је променити део и странице корита базена односно заменити их новом алуминијумском облогом како би се век трајања отвореног базена продужио.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Спортски центар „Соко“ Сомбор
Носиоци пројекта	Град Сомбор Спортски центар „Соко“ Сомбор
Активности на пројекту	-
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	3 месеца
Потребни ресурси	Материјални, људски и финансијски ресурси.
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Процењена вредност радова 8.000.000,00 РСД
Очекивани резултати пројекта	Продужење рока трајања отвореног базена
Индикатори	Испуњен предвиђени рок трајања
Процена ризика	Временски услови.
Евалуација	<i>Ex ante, Interim, Ex post</i>

**СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА 2014-2020. ГОДИНА
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТИ: МЛАДИ, НВО, КУЛТУРА, СПОРТ,
МЕДИЈИ И ОДНОСИ СА ЈАВНОШЋУ**

СПОРТ

Приоритет	2. Унапређење услова бављења спортом у Граду
Мера	2.1.3. Обезбеђивати услове за несметано функционисање СЦ „Соко“ и одржавање капиталних објеката у граду
Назив пројекта	Замена фасадне и унутрашње браварије на Затвореном градском базену.
Циљ пројекта	Спречавање губитка топлоте на Затвореном базену и остваривање уштеда у коришћењу енергената.
Кратак опис пројекта	Постојећа браварија на базену (фасадна и унутрашња) изведена је од хладних профила без прекинутог термичког моста, који у тренутку изградње базена (1981) није ни постојао и представљало је тадашње ефектно архитектонско решење. Пошто је површина константно изложена утицају хлора и влаге дошло је до оксидације профила, механичког оштећења и појављивања сталног конденза на алуминијумском профили и стакленој површини. Предлог је замена комплетне металне фасаде и постојећих стакала са новим изо стаклом.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Спортски центар „Соко“ Сомбор
Носиоци пројекта	Град Сомбор Спортски центар „Соко“ Сомбор
Активности на пројекту	-
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	3 месеца
Потребни ресурси	Материјални, људски и финансијски ресурси.
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Процењена вредност радова 20.000.000,00 РСД
Очекивани резултати пројекта	Дугорочно спречавање губитка топлоте на Затвореном базену и остваривање уштеда у коришћењу енергената.
Индикатори	Остварене уштеде у коришћењу енергената
Процена ризика	Временски услови.
Евалуација	<i>Ex ante, Interim, Ex post</i>

**СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА 2014-2020. ГОДИНА
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТИ: МЛАДИ, НВО, КУЛТУРА, СПОРТ,
МЕДИЈИ И ОДНОСИ СА ЈАВНОШЋУ**

СПОРТ

Приоритет	2. Унапређење услова бављења спортом у Граду
Мера	2.1.3. Обезбеђивати услове за несметано функционисање СЦ „Соко“ и одржавање капиталних објеката у граду
Назив пројекта	Проширење постројења за припрему и догревања базенске воде
Циљ пројекта	Техничко оспособљавање постројења за припрему и догревање базенске воде са циљем омогућавања истовременог рада затвореног и отвореног базена.
Кратак опис пројекта	Постојећим стањем базенске технике, односно постојањем једнофилтерског и пумпног агрегата могуће је функционисање само једног базенског корита олимпијских димензија. Проширењем односном уградњом још једног идентичног филтрационо пумпног агрегата био би могућ истовремени рад корита олимпијских димензија на отвореном и затвореном базену. Могућност истовременог рада оба базена створило би услове за непрестан рад базена, односно не би постојале вишенедељне паузе због преласка режима рада са затвореног на отворени и обрнуто. Такође, коришћењем затвореног базена било би могуће и у летњем периоду уз минималну или никакву потрошњу енергената.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Спортски центар „Соко“ Сомбор
Носиоци пројекта	Град Сомбор Спортски центар „Соко“ Сомбор
Активности на пројекту	-Уградња нове филтерско пумпног постројења -Уградња постројења за догревање воде -Уградња постројења за хемијску обраду воде -Уградња базенског развода (нови цевоводи) -Електро радови -Грађевински радови за темеље филтрационих и пумпних агрегата -Изградња просторије за смештај наведене опреме
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	3 месеца
Потребни ресурси	Материјални, људски и финансијски ресурси.
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Процењена вредност радова 5.000.000,00 РСД
Очекивани резултати пројекта	Истовремени рад отвореног и затвореног базена. Дугорочно решавање проблема режима рада базена. Веће могућности за кориснике и Град Сомбор.
Индикатори	Остварени приходи
Процена ризика	-

Евалуација	<i>Ex ante, Interim, Ex post</i>
------------	----------------------------------

**СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА 2014-2020. ГОДИНА
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТИ: МЛАДИ, НВО, КУЛТУРА, СПОРТ,
МЕДИЈИ И ОДНОСИ СА ЈАВНОШЋУ**

СПОРТ

Приоритет	2. Унапређење услова бављења спортом у Граду
Мера	2.1.3. Обезбеђивати услове за несметано функционисање СЦ „Соко“ и одржавање капиталних објеката у граду
Назив пројекта	Замена пода у великој сали Градске „Мостонга“ у Сомбору
Циљ пројекта	Замена дотрајалог паркета у великој сали Градске хале са новим паркетом и мултифункционалном ПВЦ спортском подлогом.
Кратак опис пројекта	Градска хала „Мостонга“ је једини наткривени капитални спортски објект у Сомбору. Објект је намењен малим дворанским спортовима а поред спортских манифестација поседује услове за организацију културних, уметничких, сајамских, конгресних и других манифестација. Велика сала поседује трибине, а спортска подлога има диментије 50*26 метара. Паркет у великој сали је прилично оштећен и неопходна је замена за нови паркет или мултифункционалну ПВЦ подлогу.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Спортски центар „Соко“ Сомбор
Носиоци пројекта	Град Сомбор Спортски центар „Соко“ Сомбор
Активности на пројекту	-
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	3 месеца
Потребни ресурси	Материјални, људски и финансијски ресурси.
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Процењена вредност радова 8.000.000,00 РСД
Очекивани резултати пројекта	Продужење рока трајања паркета и значајно повећање услова и критеријума за одржавање спортских и других манифестација у градској хали.
Индикатори	Трајање извршених реконструкција
Процена ризика	-
Евалуација	<i>Ex ante, Interim, Ex post</i>

**СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА 2014-2020. ГОДИНА
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТИ: МЛАДИ, НВО, КУЛТУРА, СПОРТ,
МЕДИЈИ И ОДНОСИ СА ЈАВНОШЋУ**

СПОРТ

Приоритет	2. Унапређење услова бављења спортом у Граду
Мера	2.1.3. Обезбеђивати услове за несметано функционисање СЦ „Соко“ и одржавање капиталних објеката у граду
Назив пројекта	Изградња гасне котларнице за комплекс градске хале „Мостонга“ у затвореног градског базена
Циљ пројекта	Загревање просторија и воде у комплексу градске хале и затвореног градског базена са циљем преласка на алтернативне изворе енергије и остваривање уштеда у коришћењу енергената.
Кратак опис пројекта	Постојећа мазутна котларница стара је око 40 година и процена је да ће за 5 до 7 година бити потребно правити нову. Израда гасне котларнице са високоучинским котловима служила би за грејање целокупног комплекса градске хале и затвореног базена.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Спортски центар „Соко“ Сомбор
Носиоци пројекта	Град Сомбор Спортски центар „Соко“ Сомбор
Активности на пројекту	-Грађевинска адаптација објекта котларнице -Изградња прикључног гасовода -Набавка котлова са гасним горионцима -Набавка пратеће машинске опреме -Увођење електро инсталације -Аутоматизација грејања базенске воде
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	3 месеца
Потребни ресурси	Материјални, људски и финансијски ресурси.
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Процењена вредност радова 21.000.000,00 РСД
Очекивани резултати пројекта	Дугорочно решавање извора топлоте за цео комплекс и смањење трошкова грејања просторија и базенске воде.
Индикатори	- Уштеда од 15 % на годишњем нивоу у потрошњи енергената за загревање целог комплекса - На загревање базенске воде остварила би се уштеда од 30%, а период исплативости инвестиције је 7 година.
Процена ризика	-
Евалуација	<i>Ex ante, Interim, Ex post</i>

**СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА 2014-2020. ГОДИНА
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТИ: МЛАДИ, НВО, КУЛТУРА, СПОРТ,
МЕДИЈИ И ОДНОСИ СА ЈАВНОШЋУ**

МЕДИЈИ И ОДНОСИ СА ЈАВНОШЋУ

Приоритет	1. ДОСТУПНОСТ ИНФОРМАЦИЈА О АКТИВНОСТИМА ГРАДА У МЕДИЈИМА
Мера	1.1.1. Боља координација Градске управе са медијима, ажурност и прецизност при дистрибуцији информација од стране Града ка медијима
Назив пројекта	Сомбор инфо
Циљ пројекта	Пуна сарадња кроз двосмерну комуникацију између локалне власти и грађана, медија и других субјеката са подручја Града Сомбора.
Кратак опис пројекта	• Израда Медијске стратегије Града; • Успостављање Службе за информисање града Сомбора; • Побољшање интерне комуникације градских служби и установа Града; • Унапређење односа са јавношћу.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Град Сомбор
Носиоци пројекта- партнери	Град Сомбор и Регионална развојна агенција Бачка
Активности на пројекту	Израдом Медијског плана града Сомбора утврдити мане и предности Градске управе када је реч о унутрашњим и спољним комуникацијама. Јасно дефинисати унутрашњи протокол и комуникације Градске управе и њених служби и установа. Тај правилник прецизирао би обавезе и одговорност свих чинилаца Градске управе када је реч о унутрашњој комуникацији. Одредити особу која би се искључиво бавила Односима са јавношћу као (Формирање ПР службе уколико је то у финансијској могућности). Та особа била би задужена да прикупи све информације на једно место и да, у сарадњи са надлежнима у Градској управи, пласира информације у јавност. Систематизовати, поједноставити и убрзати спољне комуникације Градске управе, како би медији са исте адресе истог места добијали све потребне информације. И унутрашње и спољне комуникације координисала би особа задужена за односе са јавношћу Обучити Пи-Ар особу и истакнуте градске челнике за наступ у медијима.
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	Предвиђено трајање пројекта је 12 месеци у којем би се спровеле све горенаведене активности.
Потребни ресурси	Готово сви предуслови потребни за овако свеобухватан пројекат већ постоје у Градској управи, било да се ради о материјалној опреми или људским ресурсима. У изради

	Медија плана и обуци кадра Градске управе потребно је ангажовати стручне консултанте из области медија и односа са јавношћу
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	600.000,00 РСД
Очекивани резултати пројекта	Унапређење унутрашње комуникације Градске управе и свих њених служби и установа. Увођење транспарентности у раду свих органа Градске управе. Јасно и недвосмислено бавештавање јавности о свим информацијама од јавног значаја у граду Сомбору.
Индикатори	Кроз анкету са грађанима и представницима медија утврдити колико су им доступне информације од јавног значаја, колико сматрају транспарентним рад Општинске управе. Анализа медијске архиве (<i>Press clipping</i>).
Процена ризика	Мали степен ризика
Евалуација	На почетку и крају календарске године вршити анкетирање запослених о томе шта мисле о својој организацији и који су начини за унапређење у рад. Службеник за односе с јавношћу ће пратити, анализирати и оцењивати упитнике, тј. повратне информације грађана. На основу тога ће предложити даље мере.

**СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА 2014-2020. ГОДИНА
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТИ: МЛАДИ, НВО, КУЛТУРА, СПОРТ, МЕДИЈИ И ОДНОСИ СА
ЈАВНОШЋУ**

МЕДИЈИ И ОДНОСИ СА ЈАВНОШЋУ

Приоритет	1.Доступност информација о активностима Града у медијима
Мера	1.2.1. Боља организованост ПР службе у Граду
Назив пројекта	Брзо, тачно, транспарентно
Циљ пројекта	Унапређење спољних комуникација Градске управе Сомбор
Кратак опис пројекта	Унапређење постојећих ресурса и увођење нових активности с циљем повећања медијске видљивости рада Градске управе Сомбор. Унапређење понуде на веб сајту града, излаз на друштвене мреже и друге интернет садржаје. Прикупљање медијске архиве (<i>Press clipping</i>) . Дефинисање слогана и визуелног идентитета Градске управе.
Надлежна институција/организација/тело	Град Сомбор

за спровођење пројекта	
Носиоци пројекта- партнери	Град Сомбор и Регионална развојна агенција Бачка
Активности на пројекту	На основу Стратегије развоја града Сомбора и Медија плана приступити конкретним корацима у оставарењу циљева наведеним у тим документима. Повећање броја вести које се пласирају у медије али и на интернет страни града. С тим у вези, остварање налога на друштвеним мрежама како би се информације од јавног значаја пласирале ка што ширијој циљној групи. Израда електронског билтена (<i>Newsletter</i>) с циљем упознавања партнерских организација, других локалних самоуправа, привредних субјеката, домаћих и европских институција и других правних и приватних лица о привредним активностима Града Сомбора Успостављање ФТП налога Градске управе и његово коришћење у дистрибуцији видео и аудио материјала ка електронским медијима. Израда званичног Јутјуб налога градске управе и његово коришћење у дистрибуцији материјала ка интернет медијима и друштвеним мрежама. Прикупљање медијске архиве (<i>Press clipping</i>) , кроз ангажовање оговарајуће Медијске агенције или сопственим ресурсима Градске управе, уколико постоје. Дефинисање слогана и визуелног идентита Градске управе Сомбор, њихова конкретна израда. Визуелни предлози били би примењени у свим јединицама локалне самоуправе.
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	Предвиђено трајање пројекта је 12 месеци у којем би се спровеле све горенаведене активности. Трајање пројекта је у суштини неограничено када се систем једном постави, осим у случају <i>Press clipping</i> агенције која се ангажује у временски организованим периодима у складу са потребама наручиоца.
Потребни ресурси	Готово сви предуслови потребни за овако свеобухватан пројекат већ постоје у Градској управи, било да се ради о материјалној опреми или људским ресурсима. За израду визуелног идентитета, електронског билтена и прикупљање медијске архиве потребно је ангажовати екстерне стручне појединце или фирме.
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	500.000,00 РСД
Очекивани резултати пројекта	Видљиво унапређење спољне комуникације Градске управе. Брзо, тачно и транспарентно обавештавање најшире јавности о свим информацијама од јавног значаја у граду Сомбору.
Индикатори	Кроз анкету са грађанима и представницима медија и утврдити колико су им доступне информације од јавног значаја, колико сматрају транспарентним рад Градске управе. Анализа медијске архиве (<i>Press clipping</i>)

Процена ризика	Мали степен ризика
Евалуација	Анализирати прикупљену медијску архиву (<i>Press clipping</i>) и уопредити медијску присутност Сомбора на почетку пројекта и на крај прве године примене мера.

**СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА 2014-2020. ГОДИНА
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТИ: МЛАДИ, НВО, КУЛТУРА, СПОРТ, МЕДИЈИ И ОДНОСИ СА
ЈАВНОШЋУ**

МЕДИЈИ И ОДНОСИ СА ЈАВНОШЋУ

Приоритет	2. РАЗВОЈ МЕДИЈСКОГ САДРЖАЈА ЛОКАЛНИХ МЕДИЈА
Мера	2.1.1. Производња нових медијских садржаја у локалним медијима
Назив пројекта	“Раванградске приче“ серијал ТВ Среће
Циљ пројекта	Забележити и пренети другима, значајне манифестације у Сомбору и околини, судбине познатих и мање познатих а интересантних људи, неговати културне обичаје и чувати их од заборавља.
Кратак опис пројекта	Разговор водитеља са особама, интервјуи, снимање на терену или у студију, монтажа снимљеног материјала са фотографијама
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Град Сомбор у сарадњи са партнерским организацијама
Носиоци пројекта- партнери	Град Сомбор у сарадњи са партнерским организацијама
Активности на пројекту	Свака емисија је друга прича која захтева теренски рад екипе, а подразумева припрему текста и синаписа приче, снимање, монтажу и постпродукцију материјала. РТВ Среће би урадила и адекватну промоцију серијала, која такође захтева рад у монтажи и постпродукцији.
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	Пројекат би трајао годину дана, али би подразумевао свакодневни рад у којем би било израђено 52 емисије.
Потребни ресурси	Људски и технички ресурси, потребни за израду серијала, постоје у РТВ Среће.
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Укупан износ пројекта је 1.040.000,00 РСД. По свакој од 52 емисије треба издвојити 20.000,00 РСД.
Очекивани резултати пројекта	Сазнање грађана о значају, разноликости и величини културне понуде у Сомбору али и постојању бројних личности и удружења који су учествовали и још увек учествују у њеном стварању.
Индикатори	Гледаност емисије, број грађана који редакцији желе да предложе тему или занимљиву личност, анкета гарађана.
Процена ризика	Мали степен ризика.
Евалуација	<i>Ex ante, Interim, Ex post</i>

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА 2014-2020. ГОДИНА

АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТИ: УРБАНИЗАМ И ИНФРАСТРУКТУРА 2014-2016.ГОДИНА

Преглед развојних пројеката и мера

Приоритет	1. Привредна инфраструктура-сектор железничког саобраћаја
Мера	1.1.1. Израда пројектно-техничке документације за реконструкцију пруга
Назив пројекта	Израда пројектно-техничке документације за развој железничке мреже у региону западне Бачке, са приоритетном реконструкцијом пруге Сомбор-Врбас и формирањем туристичко-музејске пруге Горњег Подунавља
Циљ пројекта	1.1. Реконструкција и развој железничке мреже на територији града Сомбора Циљ је израда пројектно-техничке документације на основу које би се спровела реконструкција постојећих пруга, изградња нових пруга и формирала туристичко-музејска пруга Горњег Подунавља, све у складу са Просторним планом Републике Србије, Регионалним просторним планом АП Војводине, Мастер планом саобраћаја Републике Србије, плановима везаним за Дунавски Коридор 7, као и плановима пословања Железница Србије АД.
Кратак опис пројекта	- планира се приоритетна реконструкција и модернизација постојеће пруге Сомбор-Врбас- (Бечеј), ради побољшања експлоатационих параметара како би се железница на овом простору могла укључити у систем регионалних пруга према захтеваним стандардима. - У сарадњи са „Железницама Србије“ АД радити на изради планова за модернизацију и електрификацију пруге Суботица - Сомбор - Богојево - државна граница са Хрватском - Међународним ИПА пројектом урађена је пројектно-техничка документација (Претходна студија оправданости и Идејни пројекат) за ревитализацију пруге Сегедин - Суботица - Бачалмаш - Баја. У варијантном решењу анализирана је и могућност трасе Сегедин - Суботица - Сомбор - Бачки Брег - Баја. На основу тога постоје реалне претпоставке да се та варијанта и даље разрађује у интересу инфраструктурног система региона Западне Бачке. -у документима вишег реда планирано је успостављање туристичке пруге Бач – Каравуково-Богојево- Сонта – Апатин – Сомбор – Бачки Брег – (Баја), са изградњом потенцијалног међународног железничког граничног прелаза Бачки Брег - Негсегсанта. Атрактивност пруге се повећава њеном локацијом у Горњем Подунављу. -неопходна је обнова и реконструкција, као и перспективна прекатегоризација (локалне у регионалну) пружног правца Сомбор – Стапар – Оџаци. - Неопходна је обнова и реконструкција, као и перспективна прекатегоризација (локалне у регионалну) пруге Сонта - Апатин Фабрика - Стрилић - Сомбор, ради повезивања са потенцијалима Коридора 7 - Дунавског коридора. За све планиране радове на железничкој мрежи

	неопходна је израда пројектно-техничке документације и то: Претходна студија, Идејни и Главни пројекат, према условима Железница Србије АД
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Министарство грађевине, инфраструктуре и саобраћаја, Железнице Србије АД, Покрајински секретаријат за привреду, запошљавање и равноправност полова, Покрајински секретаријат за урбанизам и градитељство, Покрајински секретаријат за локалну самоуправу и међурегионалну сарадњу и локална самоуправа Сомбор, привредне организације са територије Града Сомбора и Министарство за локалну самоуправу и регионални развој
Носиоци пројекта	Железнице Србије АД, Покрајински секретаријат за привреду, Град Сомбор, привредне организације у поступку ЈПП
Активности на пројекту	Активност 1. Израда Претходних студија Активност 2. Израда Идејних пројеката Активност 3. Израда Главних пројеката
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	Фаза 1. Израда Претходних студија = 3 месеца Фаза 2. Израда Идејних пројеката = 6 месеци Фаза 3. Израда Главних пројеката = 8 месеци
Потребни ресурси	Потребни су ресурси у области стручног приступа, сарадње са компететним установама, планирање финансијских средстава за извођење пројекта.
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Износ потребних средстава: Фаза 1. Израда Претходних студија = 96.000,00 Евра Фаза 2. Израда Идејних пројеката = 120.000,00 Евра Фаза 3. Израда Главних пројеката = 200.000,00 Евра Укупно: 416.000,00 Евра/ 49.504.000,00 РСД
	Навести извор средстава Буџет АПВ, буџет европских фондова, буџет локалне самоуправе, буџет из пројекта по основу ЈПП и концесија
	Извесност добијања средстава Велики степен вероватноће на основу свих претходно урађених планско просторних докумената и тражње привредних субјеката, као и туристичких и културних потреба. Град Сомбор има неколико привредних субјеката који су извозно оријентисани и којима је потребан ефикасан железнички систем.
Очекивани резултати пројекта	Израда неопходне планске документације да би се пројекат могао реализовати Анализа исплативости и могућности реализације пројекта Анализа ризика и осетљивости реализације пројекта Утврђивање могућности за ЈПП
Индикатори	- Повећана саобраћајна приступачност Града Сомбора и региона - Стварање услова за привлачење инвеститора - Лакше повезивање са земљама западне, јужне и централне Европе - Омогућавање туристичких капацитета у Граду

	- Могућност конкурисања за различите фондове у области железничке инфраструктуре и туристичких потенцијала
Процена ризика	Низак ниво ризика, пошто постоје сви неопходни услови који елиминишу ризике: - Планирање у стратешком документу Републике Србије и АП Војводине - Спољнотрговински позитиван биланс региона - Повезаност са коридорима, нарочито са Коридором 7 и Дунавском стратегијом - Јако наглашена потреба привредних субјеката из Сомбора за услугама железничког саобраћаја, у превозу путника, робе и за туристичке услуге
Евалуација	- Испитивање резултата динамике израде пројеката - Испитивање ефеката израђивања пројектно-техничке документације - испитивање ефикасности надлежних институција и служби у процесу израде пројектно-техничке документације - Испитивање да ли су адекватна финансијска средства - Утврђивање ширег друштвеног оквира, односно утврђивање задовољења ширих друштвених потреба

Приоритет	2. Привредна инфраструктура-сектор друмског саобраћаја
Мера	2.1.1. Пројектовање, изградња и реконструкција друмске инфраструктуре
Назив пројекта	Пројектовање, изградња и реконструкција државних путева на територији Града Сомбора
Циљ пројекта	2.1. Пројектовање, изградња и реконструкција друмске инфраструктуре на територији Града Сомбора Циљ пројекта је развој друмског саобраћаја у односу на стратешке и националне интересе Републике Србије, повезивање са суседним земљама, са Коридором X и Коридором VII, регионално повезивање.
Кратак опис пројекта	- Планирање, пројектовање, реконструкција и изградња деонице државног пута IB реда број 15 (државна граница са Мађарском, гранични прелаз Бачки Брег - Бездан - Сомбор - Кула Врбас - Србобран - Бечеј - Нови Бечеј - Кикинда - државна граница са Румунијом, гранични прелаз Наково) - Планирање, пројектовање, реконструкција и изградња деонице државног пута IB реда број 12, (Келебија - Суботица - Сомбор - Оџаци, Бачка

	Паланка - Нови Сад - Зрењанин - Житиште - Нова Црња - државна граница са Румунијом везе, гранични прелаз Српска Црња) - Планирање, пројектовање, реконструкција и изградња деонице државног пута IB реда број 16 (државна граница са Хрватском, гранични прелаз Бездан - Бездан) - Планирање, пројектовање, активности на државном путу IIA реда број 106 Кљајићево - Бачки Соколац - Планирање, пројектовање, активности на државном путу IIA реда број 107 Сомбор - Апатин - Богојево
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	ЈП "Путеви Србије", Град Сомбор, Покрајински секретаријат за привреду, Дирекција за изградњу Града Сомбора, институције Владе Војводине
Носиоци пројекта	Министарство грађевине, саобраћаја и инфраструктуре, ЈП "Путеви Србије", Град Сомбор, Фондови, Дирекција за изградњу града Сомбора
Активности на пројекту	Према стратешким плановима Републике Србије и према Регионалном просторном плану АП Војводине
Трајање пројекта / рок за извршење (према фазама, у месецима)	2015-2020
Потребни ресурси	Финансијска средства
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	У складу са буџетом Републике Србије, АП Војводине и према другим изворима финансирања.
Очекивани резултати пројекта	- Извршење стратешког плана Републике Србије и АП Војводине - Већа и функционалнија повезаност на регионалном нивоу - Побољшана саобраћајна инфраструктурна подручју града Сомбора - Решени саобраћајни проблеми у општини
Индикатори	Унапређени квалитет саобраћајница
Процена ризика	Мањи степен ризика са обзиром на националне интересе
Евалуација	Према фазама, Ex ante, Interim, Ex post

Приоритет	2. Привредна инфраструктура-сектор друмског саобраћаја
Мера	2.1.1. Пројектовање, изградња и реконструкција друмске инфраструктуре
Назив пројекта	Пројектовање, изградња и реконструкција регионалних путева на територији града Сомбора
Циљ пројекта	2.1.Пројектовање, изградња и реконструкција друмске инфраструктуре на територији Града Сомбора Циљ пројекта је развој друмског саобраћаја у односу на стратешке и националне интересе Републике Србије, повезивање са суседним земљама, са Коридором X и Коридором VII, регионално повезивање.
Кратак опис пројекта	- Планирање, пројектовање, активности на планираним путним правцима регионалног значаја (Стапар – Мали Стапар – Сивац; Каравуково – Оџаци – Стапар; посебно Сомбор – Растина и Риђица – граница са Републиком Мађарском) - Пројектовање и изградња реконструкције пута Сомбор-Бездан (до планиране обилазнице)
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	ЈП "Путеви Србије", Град Сомбор, Покрајински секретаријат за привреду, Дирекција за изградњу Града Сомбора, институције Владе Војводине
Носиоци пројекта	Министарство грађевине, саобраћаја и инфраструктуре, ЈП "Путеви Србије", Град Сомбор, Фондови, Дирекција за изградњу Града Сомбора, институције Владе Војводине
Активности на пројекту	Према стратешким плановима Републике Србије и према Регионалном просторном плану АП Војводине
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	2015-2020
Потребни ресурси	Финансијска средства
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	У складу са буџетом Републике Србије, АП Војводине и према другим изворима финансирања.
Очекивани резултати пројекта	- Извршење стратешког плана Републике Србије и АП Војводине - Већа и функционалнија повезаност на регионалном нивоу - Побољшана саобраћајна инфраструктура на подручју Града Сомбора - Решени саобраћајни проблеми
Индикатори	Унапређени квалитет саобраћајница
Процена ризика	Мањи степен ризика са обзиром на националне интересе

Евалуација	Према фазама, <i>Ex ante</i> , <i>Interim</i> , <i>Ex post</i>
------------	--

Приоритет	2. Привредна инфраструктура-сектор друмског саобраћаја
Мера	2.1.1. Пројектовање, изградња и реконструкција друмске инфраструктуре
Назив пројекта	Пројектовање, изградња и реконструкција обилазница на територији града Сомбора
Циљ пројекта	2.1.Пројектовање, изградња и реконструкција друмске инфраструктуре на територији Града Сомбора Циљ пројекта је повезивање постојећих државних путева, делова државних путева I реда, државних путева II реда, тако да се сви државни путеви, тј. деонице истих путева завршавају на обилазницама око насељених места.
Кратак опис пројекта	На начин да се сви државни путеви завршавају на обилазници или да почињу од исте обилазнице ниједан државни пут не улази у градско језгро, односно сав транзит је елиминисан из градског ткива. Истовремено се предвиђа изградња подвожњака или надвожњака за укрштања друмског и железничког саобраћаја (правац Суботица и Бездан), као и денивелисање планиране обилазнице при укрштању са железничким пругама и радијалним градским саобраћајницама. - Планирање, пројектовање, активности на реализацији (пројектовање и изградња) обилазнице око Сомбора као сегмената постојећих путних праваца ДП IБ реда број 12, државни пут IIA реда број 107 и државни пут IБ реда број 15 - Планирање, пројектовање, активности на реализацији (пројектовање и изградња) обилазнице око насељеног места Дорослово и Српски Милетић као сегмента постојећег путног правца државног пута IБ реда број 12 - Планирање, пројектовање, активности на реализацији (пројектовање и изградња) јединствене обилазнице око Бездана, Колута и Бачког Брега до граничног прелаза Бачки Брег Обилазница државног пута IБ реда број 12 са утврђеним коридором источноо од насељених места Дорослово и Милетић наставља се на обилазницу око насељеног места Оџаци.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	ЈП "Путеви Србије", Град Сомбор, Покрајински секретаријат за привреду, Дирекција за изградњу града Сомбора, институције Владе Војводине
Носиоци пројекта	Министарство грађевине, саобраћаја и инфраструктуре, ЈП "Путеви Србије", Град Сомбор, Фондови, Дирекција за изградњу града Сомбора, институције Владе Војводине

Активности на пројекту	Према стратешким плановима Републике Србије и према Регионалном просторном плану АП Војводине, Према плановима Дирекције за изградњу Града Сомбора
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	2015-2020
Потребни ресурси	Финансијска средства
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	У складу са буџетом Републике Србије, АП Војводине и према другим изворима финансирања.
Очекивани резултати пројекта	- елиминисање сукоба транзитних и интерних саобраћајних кретања - нови саобраћајни капацитети ће омогућити висок ниво саобраћајних услуга и измештање транзитних саобраћаја кроз насељена места
Индикатори	Унапређени квалитет транзитног саобраћаја и елиминисање сукоба интереса појединих видова саобраћајних кретања
Процена ризика	Мањи степен ризика са обзиром на националне интересе, регионалне и локалне интересе
Евалуација	Према фазама, <i>Ex ante</i> , <i>Interim</i> , <i>Ex post</i>

Приоритет	2. Привредна инфраструктура-сектор друмског саобраћаја
Мера	2.1.1. Пројектовање, изградња и реконструкција друмске инфраструктуре
Назив пројекта	Пројектовање, изградња и реконструкција граничних прелаза на територији града Сомбора
Циљ пројекта	2.1.Пројектовање, изградња и реконструкција друмске инфраструктуре на територији града Сомбора Циљ пројекта је да се створе инфраструктурни услови за функционисање граничних прелаза, као и за смештај служби за граничне прелазе на српској страни.
Кратак опис пројекта	- Планирање, пројектовање, реконструкција граничног прелаза Бачки Брег – друмски/теретни - Планирање, пројектовање, реконструкција граничног прелаза Бездан – друмски - Планирање, пројектовање, изградња друмског граничног прелаза Растина -(Ђерпуста) - Планирање, пројектовање, изградња друмског граничног прелаза Риђица - (Гара)
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	МУП Управа граничне полиције, Град Сомбор, Покрајински секретаријат за привреду, Дирекција за изградњу Града Сомбора, институције Владе Војводине
Носиоци пројекта	МУП Управа граничне полиције, Министарство грађевине, саобраћаја и инфраструктуре, Град

	Сомбор, Фондови, Дирекција за изградњу града Сомбора, институције Владе Војводине
Активности на пројекту	Према стратешким плановима Републике Србије и према Регионалном просторном плану АП Војводине, Према плановима Дирекције за изградњу Града Сомбора
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	2015-2020
Потребни ресурси	Финансијска средства
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	У складу са буџетом Републике Србије и према другим изворима финансирања.
Очекивани резултати пројекта	- изграђени гранични прелази
Индикатори	Повећан транспорт робе и људи на граничним прелазима.
Процена ризика	Мањи степен ризика са обзиром на међународне, националне интересе, регионалне и локалне интересе
Евалуација	Према фазама, <i>Ex ante</i> , <i>Interim</i> , <i>Ex post</i>

Приоритет	2. Привредна инфраструктура-сектор друмског саобраћаја
Мера	2.1.1. Пројектовање, изградња и реконструкција друмске инфраструктуре
Назив пројекта	Изградња и реконструкција путева и улица на територији Града Сомбора
Циљ пројекта	2.1.Пројектовање, изградња и реконструкција друмске инфраструктуре на територији Града Сомбора Обезбеђење минималних услова са погледа безбедног одвијања пешачког, путничког и теретног саобраћаја, као и усклађености конструкције изграђених путева и улица према потребама савременог саобраћаја.
Кратак опис пројекта	- o Реконструкција локалног пута Л-406, Сомбор – Гаково – Растина. Предметни пут је асфалтиран током 60-их година прошлог века. Конструкција се састоји од слоја асфалта који је пресвучен преко слоја турске калдрме из времена аустроугарске владавине. Дужина пута је 21.229,00m. За предметне радове постоји израђен главни пројекат реконструкције. - o Реконструкција улице Самка Радосављевића и дела улице Сонћански пут: коловоз, бициклистичка стаза, паркинзи, тротоари и атмосферска канализација. Предметне улице се налазе у централном делу грађевинског реона Града Сомбора. У протеклом времену дошло је до изградње већег броја

	објекта колективног становања на локацијама на којима је до тада било индивидуално становање, те је неопходно извршити реконструкцију улица и комуналне инфраструктуре за новонастале потребе. Дужина улица је 982 m. За предметне радове постоји израђен главни пројекат реконструкције. o Партерно уређење централне зоне насељеног места Кљајићево. Током времена појавила се пореба за формирање пешачке зоне у централном делу насеља са смањеним интензитетом саобраћаја и са простором за одвијање културно уметничких манифестација и других дешавања. Укупна површина је 10.000,00 m². За предметне радове постоји главни пројекат уређења.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Град Сомбор, Покрајински секретаријат за привреду, Дирекција за изградњу града Сомбора
Носиоци пројекта	Покрајински секретаријат за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине, Град Сомбор, Фондови, Дирекција за изградњу града Сомбора
Активности на пројекту	o Реконструкција локалног пута Л-406, Сомбор – Гаково - Растина. o Реконструкција ул Самка Радосављевића и дела улице Сонћански пут: коловоз, бициклистичка стаза, паркинзи, тротоари и атмосферска канализација. o Партерно уређење централне зоне насељеног места Кљајићево.
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	o Реконструкција локалног пута Л-406, Сомбор – Гаково - Растина. Рок за завршетак радова након закључења уговора је 75 радних дана. o Реконструкција ул Самка Радосављевића и дела улице Сонћански пут: коловоз, бициклистичка стаза, паркинзи, тротоари и атмосферска канализација. Рок за завршетак радова након закључења уговора је 90 радних дана. o Партерно уређење централне зоне насељеног места Кљајићево. Рок за завршетак радова након закључења уговора је 120 радних дана.
Потребни ресурси	Финансијска средства

Финансијски план за реализацију програма/пројекта	- o Реконструкција локалног пута Л-406, Сомбор – Гаково - Растина. Предрачунска вредност радова: 411.571.880,00 динара без ПДВ-а. (вредност је из 2011. године). - o Реконструкција ул Самка Радосављевића и дела улице Сонћански пут: коловоз, бициклистичка стаза, паркинзи, тротоари и атмосферска канализација. Предрачунска вредност радова: 131.398.744,62 динара без ПДВ-а. (вредност је из 2010. године). - o Партерно уређење централне зоне насељеног места Кљајићево. Предрачунска вредност радова: 51.243.016,78 динара без ПДВ-а (вредност је из 2011. године).
Очекивани резултати пројекта	- Побољшана саобраћајна инфраструктура на подручју града Сомбора - Решени саобраћајни проблеми у Граду
Индикатори	Степен изведене пројектно-техничке документације
Процена ризика	Недостатак финансијских средстава за реализацију пројекта
Евалуација	Према фазама, <i>Ex ante</i> , <i>Interim</i> , <i>Ex post</i>

Приоритет	3. Привредна инфраструктура-сектор водног саобраћаја
Мера	3.1.1. Израда планске и пројектно-техничке документације за развој теретних пристаништа
Назив пројекта	Развој каналске националне луке у Сомбору на ободу логистичког центра, на Великом Бачком каналу на простору Индустијске зоне Сомбор (блок XXX), према РПП АПВ
Циљ пројекта	3.1. Развој водног теретног транспорта на територији Града Сомбора У складу са планским документом вишег реда - Регионални просторни план АП Војводине до 2010. године у делу концепција развоја лука предвиђено је формирање националне луке организационо и оперативно интегрисане са одговарајућим логистичким центром регионалног карактера у Сомбору. Водни саобраћај треба да се афирмише и да у будућности постане један од носилаца привредног развоја подручја. Циљ пројекта је израда планске и пројектно-техничке документације за развој националне луке.
Кратак опис пројекта	Плановима вишег и нишег реда планирана је национална лука на Великом Бачком каналу у Сомбору, у индустријској зони. Истовремено према Плану генералне регулације на простору индустријске зоне у Сомбору, блокови 102, 103, 114, 115 и 127 - ПГР05, за блок XXX, логистички центар и

	национална лука, обавезна је израда Плана детаљне регулације. Такође је обавезно исхођовање водних услова (у случају изградње пристаништа) и услова који се тичу заштите природе. Површина блока XXX је 9,8 ха. Планирана национална лука практично је подршка комплетној индустријској зони и логистичком центру и са везом железнице и друмског транспорта чини тримодални логистички центар, што је геостратешки врло редак случај у другим центрима.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Покрајински секретаријат за привреду, запошљавање и равноправност полова, Покрајински секретаријат за урбанизам и градитељство, Покрајински секретаријат за локалну самоуправу и међурегионалну сарадњу, локална самоуправа Сомбора, привредне организације из Сомбора, и Министарство саобраћаја, и Министарство за локалну самоуправу и регионални развој, ЈВП "Воде Војводине"
Носиоци пројекта	Покрајински секретаријат за привреду, Град Сомбор привредне организације у поступку ЈПП
Активности на пројекту	Активност 1. Израда ПДР-а Активност 2. Израда идејног решења Активност 3. Израда Идејног пројекта Активност 4. Израда Главног пројекта
Трајање пројекта / рок за извршење (према фазама, у месецима)	Фаза 1. Израда ПДР-а = 12 месеци Фаза 2. Израда Идејног решења = 3 месеца Фаза 3. Израда Идејног пројекта = 6 месеци Фаза 4. Израда Главног пројекта = 6 месеци
Потребни ресурси	Потребни су ресурси у области стручног приступа, сарадње са компететним установама, планирање финансијских средстава за извођење пројекта.
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Износ потребних средстава: Фаза 1. Израда ПДР-а = 20.000,00 Евра Фаза 2. Израда Идејног решења = 12.000,00 Евра Фаза 3. Израда Идејног пројекта = 40.000,00 Евра Фаза 4. Израда Главног пројекта = 50.000,00 Евра Укупно: 122.000,00 Евра/15.006.000,00 РСД
	Навести извор средстава Буџет АПВ, буџет европских фондова, буџет локалне самоуправе, буџет из пројекта по основу ЈПП и концесија
	Извесност добијања средстава Велики степен вероватноће на основу свих претходно урађених планско просторних докумената и тражње привредних субјеката. Град Сомбор има потребу за изградњом саобраћајних капацитета који би омогућили излаз на водене путеве. У овом случају наопходно је користити капацитете Великог Бачког канала, нарочито из разлога што је у контакт зони друмских и железничких веза, као и индустријске зоне.
Очекивани резултати пројекта	Израђена планска и пројектно-техничка документација неопходна за развој националне луке и развој националне каналске луке и њено интегрисање у мрежу лука у региону.

Индикатори	- Повећана понуда града и региона, за алтернативним видовима превоза у односу на друмски и железнички саобраћај - Стварање услова за привлачење инвеститора за поступак ЈПП - Лакше повезивање са земљама западне, јужне и централне Европе, нарочито коришћење система Дунав - Рајна - Мајна - Број превезених тона робе и број манипулативних операција са робом
Процена ризика	Низак ниво ризика, пошто постоје сви неопходни услови који елиминишу ризике: - Планирање у стратешком документу Републике Србије и АП Војводине - Спољнотрговински позитиван биланс региона - Повезаност са коридорима, нарочито са Коридором 7 и каналским системима - Јако наглашена потреба региона за националном луком
Евалуација	- Испитивање резултата динамике израде пројеката - Испитивање ефеката израђивања пројектно-техничке документације - Испитивање ефикасности надлежних институција и служби у процесу израде пројектно-техничке документације - Испитивање да ли су адекватна финансијска средства - Утврђивање ширег друштвеног оквира, односно утврђивање задовољења ширих друштвених потреба

Приоритет	3. Привредна инфраструктура-сектор водног саобраћаја
Мера	3.1.2. Пројектовање, изградња и ревитализација каналске мреже за развој теретног саобраћаја
Назив пројекта	Ревитализација и оспособљавање преводнице Бездан на Великом Бачком каналу ради омогућавања пловидбе
Циљ пројекта	3.1. Развој водног теретног транспорта на територији Града Сомбора Пројектно-техничка документација за оспособљавање преводнице Бездан на Великом Бачком каналу, ради омогућавања пловидбе, је урађена. Вода Великог Бачког канала у горњем већинском току округа је, од преводнице Бездан до Црвенке (дакле око 85% дужине Великог Бачког канала на територији округа) погодна за купање, пецање и роњење јер нема никакве индустрије, и

	као таква погодна је за развој више врста туризма и транспорта робе. Истовремено, уколико би се оспособила преводница, на тај начин што би се изградили додатни капацитети (могућност изградње обилазнице) онда би била могућа и пловидба каналом пошто је садашња преводница застарела и узана за модерна пловила.
Кратак опис пројекта	- Основни проблем за пловидбу и за туристичко-транспортну експлоатацију Великог Бачког канала представља затворена улазна капија из Дунава у канал – стара преводница Бездан, која је по међународној организацији за унутрашње водене путеве IWI сврстана међу 5 црних наутичких тачака Европе (bottleneck). Ова „затворена врата“ директно спутавају развој око 100.000 становника који живе на територији Града Сомбора и још око 150.000 становника Западнобачког округа уз Велики Бачки канал. Треба инсистирати да се „на територији округа налази затворена преводница Бездан, наутичка црна тачка (Европе) и сметња за развој туризма и транспорта на Великом Бачком каналу и његовом приобаљу која се под хитно треба реконструисати или изградити нова преводница, а ова ставити у функцију индустријског туризма.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Покрајински секретаријат за привреду, запошљавање и равноправност полова, Покрајински секретаријат за урбанизам и градитељство, Покрајински секретаријат за локалну самоуправу и међурегионалну сарадњу и локална самоуправа града Сомбора, привредне организације из Града Сомбора, и Министарство саобраћаја, и Министарство за локалну самоуправу и регионални развој
Носиоци пројекта	Покрајински секретаријат за привреду, Град Сомбор, привредне организације у поступку ЈПП
Активности на пројекту	Ревитализација и оспособљавање (санација и доградња)
Трајање пројекта/ рок за извршење	Ревитализација и оспособљавање (санација и доградња) = фазно, 36 месеци
Потребни ресурси	Потребни су ресурси у области стручног приступа, сарадње са компететним установама, планирање финансијских средстава за извођење пројекта.
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Износ потребних средстава: Ревитализација и оспособљавање (санација и доградња) Укупно: 2.000.000,00 Евра/238.000.000,00 РСД
	Навести извор средстава Представити финансијски портфолио пројекта (буџет, ЕУ фондови, фондови АП Војводине и сл.). Буџет АПВ, буџет европских фондова, буџети локалне самоуправе, буџет из пројекта по основу ЈПП и концесија
	Извесност добијања средстава Велики степен вероватноће на основу свих

	претходно урађених планско просторних докумената и тражње привредних субјеката.
Очекивани резултати пројекта	Планско усмеравање транспортних и туристичких потреба Града Сомбора, привредних субјеката на коришћење канала и на могућност пловидбе.
Индикатори	- Повећана саобраћајна приступачност Града Сомбора и региона у односу на водни транспорт - Стварање услова за привлачење инвеститора - Лакше повезивање са земљама западне, јужне и централне Европе - Подршка развоју националног пристаништа, са обезбеђењем залеђа које има одговарајуће робне токове, према међународним стандардима - Број тона робе превезених коришћењем водног транспорта
Процена ризика	Низак ниво ризика, пошто постоје сви неопходни услови који елиминишу ризике: - Планирање у стратешком документу Републике Србије и АП Војводине - Спољнотрговински позитиван биланс региона - Повезаност са коридорима, нарочито са Коридором 7 и Дунавском стратегијом - Јако наглашена потреба привредних субјеката из Сомбора за алтернативним облицима превоза
Евалуација	- Испитивање резултата динамике израде пројекта - Испитивање ефеката израђивања пројектно-техничке документације - Испитивање ефикасности надлежних институција и служби у процесу израде пројектно-техничке документације - Испитивање да ли су адекватна финансијска средства - Утврђивање ширег друштвеног оквира, односно утврђивање задовољења ширих друштвених потреба

Приоритет	3. Привредна инфраструктура-сектор водног саобраћаја
Мера	3.2.1. Израда планске и пројектно-техничке документације за развој наутичког туризма - изградњу путничких пристана и марина на територији Града Сомбора
Назив пројекта	Планирање и изградња путничког пристаништа на Дунаву на локацији Бездан, р km 1425, лево
Циљ пројекта	3.2. Развој наутичког туризма и водног путничког саобраћаја на територији Града Сомбора Водни саобраћај треба да се афирмише и да у будућности постане један од носилаца привредног

	развоја подручја. Циљ пројекта је израда планске и пројектно-техничке документације за развој путничког пристаништа у Бездану ради подизања путничких и туристичких капацитета на територији Града Сомбора, као и врло битно коришћење потенцијала Коридора 7, у склопу Дунавске стратегије.
Кратак опис пројекта	- Пројекат представља шансу за развој Западнобачког округа. Град Сомбор представља Дунавску евро-капију Србије, односно прва је градска општина на току Дунава кроз нашу земљу. Пловни-водни пут Дунав и пловни канали ХС ДТД пружају веома повољне услове за развој наугичког туризма. Хидролошки услови дозвољавају пловидбу током целе године. У коридору међународног водног пута Е 80 – Дунав предвиђено је путничко пристаниште на локацији "Бездан" – р km 1425, лево. Након израде пројектно-техничке документације реализовати пројекат изградње путничког пристаништа путем јавно приватног партнерства са заинтересованим инвеститорима.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Покрајински секретаријат за привреду, запошљавање и равноправност полова, Покрајински секретаријат за урбанизам и градитељство, Покрајински секретаријат за локалну самоуправу и међурегионалну сарадњу, Покрајински завод за заштиту природе, Дирекција за водне путеве, локална самоуправа Сомбора, привредне организације из Сомбора, Министарство саобраћаја, и Министарство за локалну самоуправу и регионални развој
Носиоци пројекта	Покрајински секретаријат за привреду, Град Сомбор привредне организације у поступку ЈПП
Активности на пројекту	Активност 1. Израда ПДР-а Активност 2. Израда идејног решења Активност 3. Израда Идејног пројекта Активност 4. Израда Главног пројекта
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	Фаза 1. Израда ПДР-а = 12 месеци Фаза 2. Израда Идејног решења = 3 месеца Фаза 3. Израда Идејног пројекта = 6 месеци Фаза 4. Израда Главног пројекта = 6 месеци
Потребни ресурси	Потребни су ресурси у области стручног приступа, сарадње са компететним установама, планирање финансијских средстава за извођење пројекта.
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Износ потребних средстава: Фаза 1. Израда ПДР-а = 50.000,00 Евра Фаза 1. Израда Идејног решења = 12.000,00 Евра Фаза 2. Израда Идејног пројекта = 40.000,00 Евра Фаза 3. Израда Главног пројекта = 50.000,00 Евра Укупно: 152.000,00 Евра/18.696.000,00 РСД Навести извор средстава Могући финансијски портфолио пројекта заснован је на: буџет, ЕУ фондови, фондови АП Војводине и сл. а такође и на основу буџета локалне самоуправе, буџета из пројекта по основу ЈПП и концесија

	Извесност добијања средстава Велики степен вероватноће на основу свих претходно урађених планско просторних докумената и капацитета наутичког туризма, урађених пројеката на нивоу РС и АПВ. Град Сомбор има потребу за изградњом саобраћајних и туристичких капацитета на реци Дунав и каналима.
Очекивани резултати пројекта	Израда неопходне планске и пројектно-техничке документације у циљу развоја путничког пристаништа на Дунаву ради подизања путничких и туристичких капацитета на реци Дунав, на територији града Сомбора.
Индикатори	- Повећана туристички и наутички капацитети Града Сомбора и региона - Стварање услова за развој наутичког сектора према стандардима Просторног плана за Коридор 7 и Дунавске стратегије. - Лакше повезивање са земљама западне, јужне и централне Европе - Број превезених путника и туриста путем водног транспорта, повећање броја туриста и наутичких пловила - Развој алтернативних видова транспорта путника
Процена ризика	Низак ниво ризика, пошто постоје сви неопходни услови који елиминишу ризике: - Планирање у стратешком документу Републике Србије и АП Војводине - Туристички позитиван биланс региона - Повезаност са коридорима, нарочито са Коридором 7, и са европским земљама. - Јако наглашена потреба региона за путничким пристаништем
Евалуација	- Испитивање резултата динамике израде пројеката - Испитивање ефеката израђивања пројектно-техничке документације - Испитивање ефикасности надлежних институција и служби у процесу израде пројектно-техничке документације - Испитивање да ли су адекватна финансијска средства - Утврђивање ширег друштвеног оквира, односно утврђивање задовољења ширих друштвених потреба

Приоритет	3. Привредна инфраструктура-сектор водног саобраћаја
Мера	3.2.1. Израда планске и пројектно-техничке документације за развој наутичког туризма - изградњу путничких пристана и марина на територији Града Сомбора
Назив пројекта	Развој марине на локалитету Барачка
Циљ пројекта	3.2. Развој наутичког туризма и водног путничког саобраћаја на територији Града Сомбора Водни саобраћај треба да се афирмише и да у будућности постане један од носилаца привредног развоја подручја. Циљ пројекта је израда пројектно-техничке документације за развој марине и наутичког центра у Барачкој. Циљ пројекта је и утврђивање могућности за пројектовање наутичко-туристичког центра, као највишег степена наутичког туризма.
Кратак опис пројекта	- Развој комплекса наутичког туризма у Барачкој са свим потребним садржајима у складу са међународним прописима и захтевима, на р km 1426 лево. У документу АП Војводине, Покрајинског секретаријата за привреду, под називом "Студија мреже марина на Дунаву" испитана је и аргументована позиција марине, као изразити потенцијал за наутички туризам и истовремено погодна локација за марину. Унутар Резервата локалитет наутичког туризма је Барачка (комплекс наутичког туризма "Барачка" на простору где се Дунавац улива у Дунав), који ће садржати прихватни објекат наутичког туризма са потребним пратећим садржајима. Ван резервата је планирана марина код Бездана за коју је урађен План детаљне регулације. Након израде пројектно-техничке документације реализовати пројекат изградње путничког пристаништа и марине путем јавно приватног партнерства са заинтересованим инвеститорима.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Покрајински секретаријат за привреду, запошљавање и равноправност полова, Покрајински секретаријат за урбанизам и градитељство, Покрајински секретаријат за локалну самоуправу и међурегионалну сарадњу и локална самоуправа Сомбора, привредне организације из Сомбора, и Министарство саобраћаја, и Министарство за локалну самоуправу и регионални развој
Носиоци пројекта	Покрајински секретаријат за привреду, Град Сомбор привредне организације у поступку ЈПП
Активности на пројекту	Активност 1. Израда ПДР-а Активност 2. Израда идејног решења Активност 3. Израда Идејног пројекта Активност 4. Израда Главног пројекта
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	Фаза 1. Израда ПДР-а = 12 месеци Фаза 2. Израда Идејног решења = 3 месеца Фаза 3. Израда Идејног пројекта = 6 месеци

	Фаза 4. Израда Главног пројекта = 6 месеци
Потребни ресурси	Потребни су ресурси у области стручног приступа, сарадње са компететним установама, планирање финансијских средстава за извођење пројекта.
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Износ потребних средстава: Фаза 1. Израда ПДР-а = 50.000,00 Евра Фаза 2. Израда Идејног решења = 12.000,00 Евра Фаза 3. Израда Идејног пројекта = 40.000,00 Евра Фаза 4. Израда Главног пројекта = 50.000,00 Евра Укупно: 152.000,00 Евра /18.696.000,00 РСД Навести извор средстава Представити финансијски портфолио пројекта (буџет, ЕУ фондови, фондови АП Војводине и сл.). Буџет АПВ, буџет европских фондова, буџет локалне самоуправе, буџет из пројекта по основу ЈПП и концесија Извесност добијања средстава Велики степен вероватноће на основу свих претходно урађених планско просторних докумената и тражње привредних субјеката. Град Сомбор има потребу за изградњом саобраћајних и туристичких капацитета на реци Дунав и каналима.
Очекивани резултати пројекта	Изградња путничких и туристичких капацитета на реци Дунав и каналима на територији града Сомбора. Уклапање у пројекте Дунавске стратегије развоја туризма и повезивања европских земаља.
Индикатори	- Повећана туристичка понуда града и региона, повећање броја туриста Града Сомбора и региона - Стварање услова за привлачење инвеститора за поступак ЈПП - Лакше повезивање са земљама западне, јужне и централне Европе - Број превезених путника и туриста путем водног транспорта - Развој алтернативних видова транспорта путника
Процена ризика	Низак ниво ризика, пошто постоје сви неопходни услови који елиминишу ризике: - Планирање у стратешком документу Републике Србије и АП Војводине - Спољнотрговински позитиван биланс региона - Повезаност са коридорима, нарочито са Коридором 7 и каналским системима - Јако наглашена потреба региона за путничким пристаништем
Евалуација	- Испитивање резултата динамике израде пројекта - Испитивање ефеката израђивања пројектно-техничке документације - Испитивање ефикасности надлежних институција и служби у процесу израде пројектно-техничке документације - Испитивање да ли су адекватна финансијска средства

	- Утврђивање ширег друштвеног оквира, односно утврђивање задовољења ширих друштвених потреба
--	--

Приоритет	4. Привредна инфраструктура-сектор ваздушног саобраћаја
Мера	4.1.1. Израда планске и пројектно-техничке документације за развој аеродрома Сомбор
Назив пројекта	Развој цивилног аеродрома у Сомбору
Циљ пројекта	4.1. Развој ваздушног саобраћаја на територији Града Сомбора Планирана је пренамена/реструктурирање војног аеродрома (југозападно од насељеног места Сомбор) под управом министарства одбране у цивилни аеродром општег типа који ће бити чвориште у регионалном систему ваздушних лука, првенствено за путнички саобраћај (чартер летови), мањих авиокомпанија, али такође и за теретни саобраћај. Положај аеродрома је врло значајан и са гледишта садашње и будуће туристичке и пословне понуде Града Сомбора с обзиром на близину атрактивних природних, туристичких локалитета и насеља и може се укључити у регионалну понуду. Пренамена војног аеродрома је предвиђена у просторном плану републике Србије и Регионалном просторном плану АПВ, односно циљ пројекта је имплементација наведених стратешких докумената вишег реда.
Кратак опис пројекта	На подручју Града Сомбора постоји реална могућност за развој ваздушног саобраћаја обзиром да је на 7 км од самог Града лоциран војни аеродром који је Мастер планом Министарства одбране Републике Србије предвиђен за цивилни саобраћај општег типа са наговештајем првенствено за путнички саобраћај (чартер летови). Аеродром је 9 км удаљен од Апатина и марине на реци Дунав. Аеродром сада има две писте, једну бетонске подлоге дужине 1.800 м, а другу травнате подлоге дужине 1.600 м. Значај функционисања аеродрома за Град је очигледан, јер је Сомбор на тремеђи Мађарске, Хрватске и Србије. Сомбор има потенцијал да се претвори у центар теретног и путничког саобраћаја. Производња здраве и свеже хране, која може у року од 24 сата да се отпреми у било које подручје Европе, велика је перспектива за регион. Такође, Горње Подунавље је велики туристички потенцијал тако да је Сомбор је географски идеално лоциран за отварање цивилног аеродрома. Циљ овог пројекта је израда неопходне планске и пројектно-техничке документације за развој аеродрома у Сомбору. Након израде пројектно-техничке документације реализовати пројекат изградње аеродрома путем јавно приватног партнерства са заинтересованим инвеститорима.

Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Министарство саобраћаја, инфраструктуре и грађевинарства, Министарство одбране, Министарство за локалну самоуправу и регионални развој, Покрајински секретаријат за привреду, запошљавање и равноправност полова, Покрајински секретаријат за урбанизам и градитељство, Покрајински секретаријат за локалну самоуправу и међурегионалну сарадњу и локална самоуправа Сомбора и локалне самоуправе из региона, привредне организације из Сомбора, и
Носиоци пројекта	Министарство саобраћаја, инфраструктуре и грађевинарства, Министарство одбране, Град Сомбор, привредне организације у поступку ЈПП
Активности на пројекту	Активност 1. Израда ПДР-а Активност 2. Израда идејног решења Активност 3. Израда Идејног пројекта Активност 4. Израда Главног пројекта
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	Фаза 1. Израда ПДР-а = 12 месеци Фаза 1. Израда Идејног решења = 3 месеца Фаза 2. Израда Идејног пројекта = 6 месеци Фаза 3. Израда Главног пројекта = 6 месеци
Потребни ресурси	Потребни су ресурси у области стручног приступа, сарадње са компететним установама, планирање финансијских средстава за извођење пројекта.
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Износ потребних средстава: Фаза 1. Израда ПДР-а = 50.000,00 Евра Фаза 2. Израда Идејног решења = 12.000,00 Евра Фаза 3. Израда Идејног пројекта = 40.000,00 Евра Фаза 4. Израда Главног пројекта = 50.000,00 Евра Укупно: 152.000,00 Евра/18.696.000,00 РСД
	Навести извор средстава: Буџет АПВ, буџет европских фондова, буџети локалних самоуправа, буџет из пројекта по основу ЈПП и концесија
	Извесност добијања средстава Велики степен вероватноће на основу геостратешког положаја, растућих капацитета привреде и туризма, као и свих претходно урађених планско просторних докумената и нарочито тражње пословних субјеката.
Очекивани резултати пројекта	Извршена пренамена војног аеродрома у цивилни и испуњење свих постављених циљева. Израђена неопходна планска и пројектно-техничка документација потребна за развој аеродрома у Сомбору.
Индикатори	- Повећана саобраћајна приступачност Града Сомбора и региона - Стварање услова за привлачење инвеститора - Лакше повезивање са земљама западне, јужне и централне Европе - Број превезених путника и туриста путем ваздушног транспорта - Развој алтернативних видова транспорта путника

	и робе (карго превоз)
Процена ризика	Низак ниво ризика, пошто постоје сви неопходни услови који елиминишу ризике: - Планирање у стратешком документу Републике Србије и АП Војводине - Спољнотрговински позитиван биланс региона - Повезаност са коридорима, нарочито са Коридором 7 и X - Јако наглашена потреба региона за услугама ваздушног саобраћаја - Повољан геостратешки положај
Евалуација	- Испитивање резултата динамике израде пројеката - Испитивање ефеката израђивања пројектно-техничке документације - Испитивање ефикасности надлежних институција и служби у процесу израде пројектно-техничке документације - Испитивање да ли су адекватна финансијска средства - Утврђивање ширег друштвеног оквира, односно утврђивање задовољења ширих друштвених потреба

Приоритет	5. Привредна инфраструктура-сектор логистике
Мера	5.1.1. Израда пројектно-техничке документације за развој логистичког центра са интермодалним терминалом у Сомбору
Назив пројекта	Израда пројектно-техничке документације за развој логистичког центра Сомбор са интермодалним терминалом и контакт зоном каналског пристаништа
Циљ пројекта	5.1. Развој логистичких капацитета града Сомбора Имплементација Регионалног просторног плана АП Војводине где је логистички центар у Сомбору означен као регионални – логистички центар са интермодалним терминалом, реализација Просторног плана Града Сомбора, Плана генералне регулације блокова 102, 103, 114, 115 и 127 а све у оквиру блока XXX града Сомбора. Потребна је израда Плана детаљне регулације. Неопходно је повезивање са планираним речним пристаништем које је у статусу националног пристаништа.
Кратак опис пројекта	- На простору индустријске зоне у Сомбору је, у оквиру Плана генералне регулације блокова 102, 103, 114, 115 и 127, односно у оквиру Индустријског парка, у блоку XXX предвиђен је и логистички центар са интермодалним терминалом, за који је неопходно изградити План детаљне

	регулације. Локација логистичког центра се налази на изузетно повољној стратешко-географској и саобраћајној локацији у индустријској зони. Налази се у непосредној близини канала Врбас-Бездан, у близини државног пута првог реда ДП бр.18 (ИБ реда број 12), а од планираног аеродрома је удаљена око 5 km. Планирана обилазница око Сомбора пролазиће кроз средишњи део индустријске зоне. Планирана је ревитализација постојећег индустријског колосека од станице Сомбор до индустријске зоне у Сомбору и пристаништа на каналу који ће бити у функцији логистичког центра са интермодалним терминалом. За потребе интермодалног транспорта је неопходна модернизација и опремање железничке инфраструктуре потребном опремом за обављање робних манипулација. Националну луку у Сомбору је потребно реконструисати, модернизовати и мултимодално оријентисати тј. организационо и оперативно интегрисати са логистичким центром, а пловне путеве конкурентно укључити у мрежу интермодалног транспорта.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Покрајински секретаријат за привреду, запошљавање и равноправност полова, Покрајински секретаријат за урбанизам и градитељство, Покрајински секретаријат за локалну самоуправу и међурегионалну сарадњу и локална самоуправа града Сомбора, привредне организације из Града Сомбора, и Министарство саобраћаја, и Министарство за локалну самоуправу и регионални развој
Носиоци пројекта	Покрајински секретаријат за привреду, Град Сомбор, привредне организације у поступку ЈПП
Активности на пројекту	Активност 1. Израда Плана детаљне регулације Активност 2. Израда Идејног решења Активност 3. Израда Идејног пројекта Активност 4. Израда Главног пројекта
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	Фаза 1. Израда Плана детаљне регулације = 8 месеци Фаза 2. Израда Идејног решења = 3 месеца Фаза 3. Израда Идејног пројекта = 6 месеци Фаза 4. Израда Главног пројекта = 6 месеци
Потребни ресурси	Потребни су ресурси у области стручног приступа, сарадње са компететним установама, планирање финансијских средстава за извођење пројекта.
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Износ потребних средстава: Фаза 1. Израда Плана детаљне регулације = 20.000 Евра Фаза 2. Израда Идејног решења = 12.000,00 Евра Фаза 3. Израда Идејног пројекта = 40.000,00 Евра Фаза 4. Израда Главног пројекта = 50.000,00 Евра Укупно: 122.000,00 Евра / 15.006.000,00 РСД Навести извор средстава Представити финансијски портфолио пројекта (буџет, ЕУ фондови, фондови АП Војводине и сл.). Буџет АПВ, буџет европских фондова, буџети локалне самоуправе, буџет из пројекта по основу

	ЈПП и концесија Извесност добијања средстава Велики степен вероватноће на основу свих претходно урађених планско просторних докумената и тражње привредних субјеката. Град Сомбор има неколико привредних субјеката који су извозно оријентисани и којима је потребан међународни логистички центар. Истовремено, каналско пристаниште може се додатно развијати на територији логистичког центра.
Очекивани резултати пројекта	Планско усмеравање логистичких услуга Града Сомбора, привредних субјеката и пристаништа у Сомбору. Рационализација логистичких услуга уз знатно смањење трошкова пословања. Израда Плана детаљне регулације.
Индикатори	- Повећана саобраћајна приступачност Града Сомбора и региона - Стварање услова за привлачење инвеститора - Комплетирање просторно планске и урбанистичке документације. - Лакше повезивање са земљама западне, јужне и централне Европе - Подршка развоју националног пристаништа, са обезбеђењем залеђа које има одговарајуће робне токове, према међународним стандардима - Број тона робе превезених коришћењем друмског, железничког и водног транспорта - Количина претоварене робе у логистичком центру
Процена ризика	Низак ниво ризика, пошто постоје сви неопходни услови који елиминишу ризике: - Планирање у стратешком документу Републике Србије и АП Војводине - Спољнотрговински позитиван биланс региона - Повезаност са коридорима, нарочито са Коридором 7 и Дунавском стратегијом - Јако наглашена потреба привредних субјеката из Сомбора за логистичким центром
Евалуација	- Испитивање резултата динамике израде пројекта - Испитивање ефеката израђивања пројектно-техничке документације - Испитивање ефикасности надлежних институција и служби у процесу израде пројектно-техничке документације - Испитивање да ли су адекватна финансијска средства - Утврђивање интереса ширег друштвеног оквира, односно утврђивање задовољења ширих друштвених потреба

Приоритет	6. Привредна инфраструктура-индустријске зоне
Мера	6.1.1. Пројектовање, развој и инфраструктурно опремање Слободне зоне у Сомбору
Назив пројекта	Израда пројектно-техничке документације за формирање и развој Слободне зоне у Сомбору
Циљ пројекта	6.1. Развој Слободне зоне у Сомбору Циљ је израда пројектно-техничке документације на основу које би се спровео поступак формирања Слободне зоне. -у документацији Министарства финансија, Управе за слободне зоне планирана је Слободна зона Апатин - Сомбор, са посебном локацијом у Сомбору Потребно је планирати простор у индустријској зони у Сомбору и утврдити основне смернице за развој зоне.
Кратак опис пројекта	- На простору индустријске зоне у Сомбору је , у оквиру Плана генералне регулације на простору индустријске зоне, блокови 102, 103, 114, 115 и 127 - ПГР05, односно у оквиру Индустријског парка, у блоку XIV, (алтернативно у другом блоку према мишљењу Министарству финансија, управа за слободне зоне) предвиђена је слободна зона, као део слободне зоне Апатин. Велики је значај слободне зоне, по основу инвестирања, привлачења нових инвестиција, царинских и финансијских олакшица за пословање.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Министарство финансија, Управа за слободне зоне, СИЕПА, Покрајински секретаријат за привреду, запошљавање и равноправност полова, Покрајински секретаријат за урбанизам и градитељство, Покрајински секретаријат за локалну самоуправу и међурегионалну сарадњу и локална самоуправа Сомбора, привредне организације из Сомбора
Носиоци пројекта	Министарство финансија, Управа за слободне зоне, Покрајински секретаријат за привреду, Град Сомбор, привредне организације у поступку ЈПП
Активности на пројекту	Израда Претходне студије оправданости са економском анализом по основу смерница Министарства финансија и закона о слободним зонама
Трајање пројекта/ рок за извршење	Израда Плана детаљне регулације = 8 месеци Израда Претходне студије = 3 месеца
Потребни ресурси	Потребни су ресурси у области стручног приступа, сарадње са компететним установама, планирање финансијских средстава за извођење пројекта.
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Износ потребних средстава: Израда Плана детаљне регулације = 18.000 Евра Израда Претходних студија = 13.000,00 Евра Укупно: 31.000,00 Евра Навести извор средстава - буџет локалне самоуправе, буџет из пројекта по основу ЈПП и концесија

	Извесност добијања средстава Велики степен вероватноће на основу свих претходно урађених планско просторних докумената и тражње привредних субјеката. Град Сомбор има неколико привредних субјеката који су извозно оријентисани.
Очекивани резултати пројекта	Израда неопходне планске документације да би се пројекат могао реализовати Анализа исплативости и могућности реализације пројекта Анализа ризика и осетљивости реализације пројекта Утврђивање могућности за ЈПП
Индикатори	- Повећана привредна активност Града Сомбора - Стварање услова за привлачење инвеститора - Лакше повезивање са земљама западне, јужне и централне Европе - Омогућавање јаке привредне делатности - Подстицање привредних програма извозних организација
Процена ризика	Низак ниво ризика, пошто постоје сви неопходни услови који елиминишу ризике: - Планирање у стратешком документу Републике Србије и АП Војводине, Управе за слободне зоне - Спољнотрговински позитиван биланс региона - Повезаност са коридорима, нарочито са Коридором 7 и Дунавском стратегијом
Евалуација	- Испитивање резултата динамике израде пројекта - Испитивање ефеката израђивања пројектно-техничке документације - Испитивање ефикасности надлежних институција и служби у процесу израде пројектно-техничке документације - Испитивање да ли су адекватна финансијска средства - Утврђивање ширег друштвеног оквира, односно утврђивање задовољења ширих друштвених потреба

Приоритет	6. Привредна инфраструктура-индустријске зоне
Мера	6.2.1. Пројектовање, развој и инфраструктурно опремање индустријских зона у Сомбору
Назив пројекта	Инфраструктурно опремање индустријског парка
Циљ пројекта	6.2. Развој индустријских зона на подручју Града Сомбора Обезбеђивање комплетно инфраструктурно опремљеног земљишта, спремног за потенцијалне

	инвеститоре
Кратак опис пројекта	Спровођење Плана генералне регулације на простору индустријске зоне у Сомбору, блокови 102,103, 114, 115 и 127 - ПГР05, израда идејних пројеката инфраструктуре.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	ЈП „Урбанизам“ Сомбор Друге партнерске организације
Носиоци пројекта	Град Сомбор, Европска унија, GIZ, Министарство за економску сарадњу Немачке,
Активности на пројекту	Активност 1. Спровођење Плана генералне регулације Активност 2. Израда идејних пројеката
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	Спровођење ПГР = 6 месеци Израда идејних пројеката инсталација и саобраћајница = 12 месеци
Потребни ресурси	Финансијска средства
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Спровођење - 120.000,00 Евра Идејни пројекти
Очекивани резултати пројекта	Инфраструктурно опремљено земљиште и уређено, спремно за продају
Индикатори	- Велика заинтересованост инвеститора за таквим индустријским парком - Стварање услова за пројектовање и извођење објеката различитих намена - Стварање услова за легализацију објеката који немају приступ јавним површинама - Изградња нових саобраћајница и недостајућих инсталација - Могућност конкурисања за различите Фондове, надлежна Министарства
Процена ризика	Низак ниво ризика, јер Град има ЈП које је стручно и технички опремљено за такав ниво планирања. Планом је већ све предвиђено, потребно је само га спровести Постојање фонда за урбану комасацију у Покрајини и Европски фонд који наменски финансирају такве пројекте
Евалуација	- Испитивање резултата динамике израде Плана - Испитивање ефикасности надлежних институција и служби у процесу израде планске документације - Испитивање да ли су адекватна финансијска

	средства - Утврђивање ширег друштвеног оквира, односно утврђивање задовољења ширих друштвених потреба
--	---

Приоритет	7. Комунална инфраструктура - сектор водопривреде - водоснабдевање
Мера	7.1.1. Пројектовање, изградња и реконструкција водоводне мреже
Назив пројекта	Изградња и реконструкција водовода у Сомбору
Циљ пројекта	Обезбеђење минималних услова за пристојан живот грађана, као и побољшање услова живота са издизањем нивоа хигијене и здравља становништва, у датим деловима Града и насељеним местима, на виши ниво, а са циљем постизања вишег степена заштите животне средине.
Кратак опис пројекта	7.1. Развој водоснабдевања на територији града Сомбора о <u>Изградња водовода у улици Јована Цвијића у Сомбору.</u> У предметној улици постоји делимично изграђена водоводна линија, која својим капацитетом не задовољава потребе корисника. Пројектом се планира изградња нове водоводне линије са формирањем нових чворишта у ул. Стапарски пут и ул. Станка Опсенице. Дужина вода је 100.80 m. За предметни водовод постоји пројектно-техничка документације и Решење о локацијској дозволи бр. 353-267/2013-V, од 13.12.2013. године издата од стране Одељења за комуналне послове Градске управе града Сомбора. У току исходавање грађевинске дозволе. о <u>Изградња водовода у улици Боре Станковића у Сомбору.</u> У предметној улици постоји делимично изграђена водоводна линија, која својим капацитетом не задовољава потребе корисника. Пројектом се планира изградња нове водоводне линије са формирањем нових чворишта у ул.Стапарски пут и ул. Станка Опсенице. Дужина вода је 91m. За предметни водовод постоји пројектно-техничка документације и Решење о локацијској дозволи бр. 353-248/2013-V, од 16.12.2013. године издата од стране Одељења за комуналне послове Градске управе града Сомбора. У току исходавање грађевинске дозволе. о <u>Изградња водовода у улици Бранка</u>

	<u>Радићчевића у Сомбору.</u> У предметној улици постоји делимично изграђена водовона линија, која својим капацитетом не задовољава потребе корисника. Пројектом се планира изградња нове водоводне линије са формирањем нових чворишта у ул. Вука Караџића и ул. Војислава Илића. Дужина вода је 211.50m. За предметни водовод постоји пројектно-техничка документације и Решење о локацијској дозволи бр. 353-174/2011-V, од 25.11.2011. године, Решење о грађевинској дозволи број 351-419/2013-Vод 02.12.2013 године издате, од стране Одељења за комуналне послове Градске управе града Сомбора. о <u>Изградња водовода у улици Пољска у Сомбору.</u> У предметној улици не постоји постоји Пројектом се планира изградња нове водоводне линије са формирањем новог чворишта у ул. Гаковачки пут. Дужина вода је 250m. За предметни водовод постоји пројектно-техничка документација и Решење о локацијској дозволи бр. 353-234/2013-V, од 13.12.2014. године, Решење о грађевинској дозволи број 351-30/2014-V од 04.06.2014 године, издате од стране Одељења за комуналне послове Градске управе града Сомбора. о <u>Изградња доводника воде Светозар Милетић – Станишић и Лугово – Стапар - Дорослово.</u> Пројектом је планирано повезивање горе наведених насељених места на водоводну мрежу града Сомбора. Дужина вода: С.Милетић-Станишић 10.429,31m, Лугово – Стапар - 9.191,59m, Стапар – Дорослово - 7.068,00m. За предметни водовод постоји пројектно-техничка документација и Решење о локацијској дозволи бр. 353-77/2012-V, од 31.08.2012. године издата од стране Одељења за комуналне послове Градске управе града Сомбора. У току је исходовање грађевинске дозволе (у току је исходовање сагласности и права службености пролаза од ЈП „Путеви Србије“).
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Град Сомбор, Дирекција за изградњу града Сомбора, Покрајински секретаријат за међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу
Носиоци пројекта	Покрајински секретаријат за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине, Град Сомбор, Фондови, Дирекција за изградњу града Сомбора
Активности на пројекту	о Изградња водовода у улици Јована Цвијића у Сомбору о Изградња водовода у улици Боре Станковића у Сомбору о Изградња водовода у улици Бранка Радићчевића у Сомбору. о Изградња водовода у улици Пољска у Сомбору. Изградња доводника воде Светозар Милетић – Станишић и Лугово – Стапар - Дорослово.

Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	- o Изградња водовода у улици Јована Цвијића у Сомбору. Рок за завршетак радова након закључења уговора је 15 радних дана. - o Изградња водовода у улици Боре Станковића у Сомбору. Рок за завршетак радова након закључења уговора је 15 радних дана. - o Изградња водовода у улици Бранка Радићевића у Сомбору. Рок за завршетак радова након закључења уговора је 15 радних дана. - o Изградња водовода у улици Пољска у Сомбору. Рок за завршетак радова након закључења уговора је 15 радних дана. - o Изградња доводника воде Светозар Милетић – Станишић и Лугово – Стапар - Дорослово. Рок за завршетак радова након закључења уговора је 250 радних дана.
Потребни ресурси	Финансијска средства
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	- o Изградња водовода у улици Јована Цвијића у Сомбору.Предрачунска вредност радова: 1.041.340,00 динара без ПДВ-а. - o Изградња водовода у улици Боре Станковића у Сомбору. Предрачунска вредност радова: 1.373.246,00 динара без ПДВ-а. - o Изградња водовода у улици Бранка Радичевића у Сомбору. Предрачунска вредност радова: 2.000.000,00 динара без ПДВ-а. - o Изградња водовода у улици Пољска у Сомбору. Предрачунска вредност радова: 1.605.640,00 динара без ПДВ-а. - o Изградња доводника воде Светозар Милетић – Станишић и Лугово – Стапар - Дорослово. Предрачунска вредност радова: 340.583.876,00 динара без ПДВ-а.
Очекивани резултати пројекта	- Побољшана водоводна инфраструктура подручју града Сомбора - Решени проблеми у функционисању водоводне мреже - доступност пијаће воде већем броју крајњих корисника
Индикатори	Степен изведене пројектно-техничке документације
Процена ризика	Недостатак финансијских средстава
Евалуација	- Фазна оцена степена изградње и реконструкције водоводне мреже са претходним радовима - Провера правилног приступа при изградњи и реконструкцији водоводне мреже, резултати припреме - Ефекат досадашњих радова и начина увођења осталих субјеката у изградњи и реконструкцији водоводне мреже - Контрола ефикасности извођења радова (одношење старих делова, и уграђивање нових)

	- Утврђивање висине потребних средстава, односно да ли су она адекватна и да ли је потребан ребаланс - Контрола трошкова изградње - Усклађеност пројектно-техничке документације са извођењем радова и применом на терену - Доступност пијаће воде ширем броју корисника у региону - Побољшана ефикасност рада водоводне мреже
--	--

Приоритет	8. Комунална инфраструктура - сектор водопривреда - канализација
Мера	8.1.1. Пројектовање, изградња и реконструкција фекалне канализационе мреже у насељеним местима
Назив пројекта	Изградња и реконструкција колектора фекалне канализације у Сомбору
Циљ пројекта	8.1. Пројектовање и развој фекалне канализационе мреже за насељена места града Сомбора Обезбеђење минималних услова за пристојан живот грађана, као и побољшање услова живота са издизањем нивоа хигијене и здравља становништва, у датим деловима Града и насељеним местима, на виши ниво, а са циљем постизања вишег степена заштите животне средине, околног земљишта и подземних вода.
Кратак опис пројекта	о <u>Изградња канализације употребљених вода у улици Капетанова у Сомбору.</u> У предметној улици не постоји изграђен колектор фекалне канализације. Употребљене воде домаћинства се упуштају у септичке јаме које углавном нису водонепропусне, те се употребљена вода инфилтрира у како у околно земљиште тако и у подземну воду, чиме долази до загађења животне средине. Дужина вода је 108.00 m. За предметне радове постоји пројектно-техничка документација и Решење о локацијској дозволи бр. 353-145/2012-V, од 20.09.2012. године, Решење о грађевинској дозволи број 351-193/2013-Vод 19.06.2013 године издате, од стране Одељења за комуналне послове Градске управе града Сомбора. о <u>Изградња канализације употребљених вода и реконструкција водовода у улици водовода у улици Лазе Костића у Сомбору.</u> У предметној улици не постоји изграђен колектор фекалне канализације. Употребљене воде

	домаћинстава се упуштају у септичке јаме које углавном нису водонепропусне, те се употребљена вода инфилтрира у како у околно земљиште тако и у подземну воду, чиме долази до загађења животне средине. У склопу изградње канализације предвиђена је и реконструкција постојећег водовода. Дужина канализације је 75.00 m, а водовода је 195 m. За предметне радове постоји пројектно-техничка документација и Решење о локацијској дозволи бр. 353-268/2013-V, од 20.12.2013. године издата од стране Одељења за комуналне послове Градске управе града Сомбора. У усклађивање постојеће пројектне документације са новом локацијском дозволом. о <u>Изградња канализације употребљених вода у делу блока 45 и 23 у Сомбору.</u> У предметној улици не постоји изграђен колектор фекалне канализације. Употребљене воде домаћинстава се упуштају у септичке јаме које углавном нису водонепропусне, те се употребљена вода инфилтрира у како у околно земљиште тако и у подземну воду, чиме долази до загађења животне средине. Дужина вода је 1.837,70m. За предметне радове постоји пројектно-техничка документација и Решење о локацијској дозволи бр. 353-107/2012-V, од 11.01.2013. године издато, од стране Одељења за комуналне послове Градске управе града Сомбора. У току је исходавање грађевинске дозволе (пројекат се налази на Водопривредној сагласности). о <u>Изградња канализације употребљених вода у ул. Слободана Бајића, Станка Пауновића и делу ул. 12 Војвођанске ударне бригаде у Сомбору.</u> У предметним улицама не постоји изграђен колектор фекалне канализације. Употребљене воде домаћинстава се упуштају у септичке јаме које углавном нису водонепропусне, те се употребљена вода инфилтрира у како у околно земљиште тако и у подземну воду, чиме долази до загађења животне средине. Дужина вода је 1.246,1 m. За предметне радове постоји пројектно-техничка документација и Решење о локацијској дозволи бр. 353-180/2011-V, од 23.10.2013. године издато, од стране Одељења за комуналне послове Градске управе града Сомбора. У току је исходавање грађевинске дозволе (у току је исходавање сагласности и права службености пролаза од ЈП „Путеви Србије“).
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Град Сомбор, Дирекција за изградњу града Сомбора, Покрајински секретаријат за регионалну сарадњу и локалну самоуправу
Носиоци пројекта	Покрајински секретаријат за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине, Град Сомбор, Фондови
Активности на пројекту	о Изградња канализације употребљених вода у улици Капетанова у Сомбору. о Изградња канализације употребљених вода и

	реконструкција водовода у улици водовода у улици Лазе Костића у Сомбору. - o Изградња канализације употребљених вода у делу блока 45 и 23 у Сомбору. - o Изградња канализације употребљених вода у ул. Слободана Бајића, Станка Пауновића и делу ул. 12 Војвођанске ударне бригаде у Сомбору.
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	- o Изградња канализације употребљених вода у улици Капетанова у Сомбору. Рок за завршетак радова након закључења уговора је 15 радних дана. - o Изградња канализације употребљених вода и реконструкција водовода у улици водовода у улици Лазе Костића у Сомбору. Рок за завршетак радова након закључења уговора је 25 радних дана. - o Изградња канализације употребљених вода у делу блока 45 и 23 у Сомбору. Рок за завршетак радова након закључења уговора је 90 радних дана. - o Изградња канализације употребљених вода у ул. Слободана Бајића, Станка Пауновића и делу ул. 12 Војвођанске ударне бригаде у Сомбору. Рок за завршетак радова након закључења уговора је 65 радних дана.
Потребни ресурси	Финансијска средства
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	- o Изградња канализације употребљених вода у улици Капетанова у Сомбору. Предрачунска вредност радова: 2.941.931,30 динара без ПДВ-а. - o Изградња канализације употребљених вода и реконструкција водовода у улици водовода у улици Лазе Костића у Сомбору. Предрачунска вредност радова: 3.685.109,00 динара без ПДВ-а. (вредност је из 2009. године). - o Изградња канализације употребљених вода у делу блока 45 и 23 у Сомбору. Предрачунска вредност радова: 32.700.848,00 динара без ПДВ-а. - o Изградња канализације употребљених вода у ул. Слободана Бајића, Станка Пауновића и делу ул. 12 војвођанске ударне бригаде у Сомбору. Предрачунска вредност радова: 1.041.340,00 динара без ПДВ-а.
Очекивани резултати пројекта	- Побољшана канализациона инфраструктура на подручју града Сомбора - Решени проблеми у функционисању канализационе мреже - доступност канализације ширем подручју региона
Индикатори	Степен изведене пројектно-техничке документације
Процена ризика	Недостатак финансијских средстава
Евалуација	Према фазама, <i>Ex ante</i> , <i>Interim</i> , <i>Ex post</i>

Приоритет	8. Комунална инфраструктура - сектор водопривреда - канализација
Мера	8.2.1. Пројектовање, изградње и реконструкција атмосферске канализационе мреже у насељеним местима
Назив пројекта	Изградња и реконструкција колектора атмосферске канализације у Сомбору
Циљ пројекта	Обезбеђење минималних услова за пристојан живот грађана, као и побољшање услова живота са издизањем нивоа хигијене и здравља становништва, у датим деловима Града, на виши ниво, а са циљем постизања вишег степена заштите објеката и становништва од поплава.
Кратак опис пројекта	8.2. Пројектовање и развој атмосферске канализације за насељена места града Сомбора о <u>Изградња атмосферске канализације у улицама Јосифа Панчића, Станка Опсенице и Боре Станковића у Сомбору.</u> У предметним улицама не постоји уређена одводња атмосферских вода. Атмосферске воде се одводе до делимично ископаних упојних јаркова, те се, приликом већих падавина, након пуњења истих изливају на коловоз и тротоар. Дужина вода је 732.00 m. За предметне радове постоји пројектно техничка документација и Решење о локацијској дозволи бр. 353-225/2012-V, од 24.12.2012. године, Решење о грађевинској дозволи број 351-273/2014-Vод 17.09.2014 године издате, од стране Одељења за комуналне послове Градске управе града Сомбора.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Град Сомбор, Дирекција за изградњу града Сомбора, Покрајински секретаријат за међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу
Носиоци пројекта	Покрајински секретаријат за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине, Град Сомбор, Фондови
Активности на пројекту	о Изградња атмосферске канализације у улицама Јосифа Панчића, Станка Опсенице и Боре Станковића у Сомбору.
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	о Изградња атмосферске канализације у улицама Јосифа Панчића, Станка Опсенице и Боре Станковића у Сомбору. Рок за завршетак радова након закључења уговора је 40 радних дана.
Потребни ресурси	Финансијска средства
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	о Изградња атмосферске канализације у улицама Јосифа Панчића, Станка Опсенице и Боре Станковића у Сомбору. Предрачунска вредност радова: 11.670.393,50 динара без ПДВ-а.
Очекивани резултати пројекта	- Побољшана канализациона инфраструктурна подручју града Сомбора - Решени проблеми у функционисању канализационе мреже - доступност канализације ширем подручју региона
Индикатори	Степен изведене пројектно-техничке документације

Процена ризика	Недостатак финансијских средстава
Евалуација	Према фазама, <i>Ex ante</i> , <i>Interim</i> , <i>Ex post</i>

Приоритет	9. Комунална инфраструктура-сектор управљања отпадом
Мера	9.1.1. Затварање и рекултивација свих депонија у насељеним местима и развој регионалне депоније Ранчево
Назив пројекта	Планирање, пројектовање и изградња комплекса Регионалне депоније
Циљ пројекта	9.1. Изградња регионалне депоније Ранчево Изградња регионалне депоније по Регионалном плану управљања отпадом - План одрживог управљања отпадом у Западнобачком региону ("Сл.лист Града Сомбора", бр. 6/2010) за Град Сомбор и општине Апатин, Оџаци, Кула и Бач. Изградња приступног пута до депоније, од Гаковачког пута.
Кратак опис пројекта	Изградња регионалне депоније отпада, са приступним путем од правца Гаковачког пута у складу са Просторним планом Града Сомбора. Регионална депонија би се формирала проширујући комплекс већ постојеће Градске депоније отпада
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	ЈП „Урбанизам“ Сомбор Друге партнерске организације
Носиоци пројекта	Град Сомбор, Покрајински секретаријат за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине, Фондови
Активности на пројекту	Активност 1. Израда Плана детаљне регулације пута до депоније Активност 2. Израда ПДР депоније Активност 3. Израда идејних пројеката пута и депоније
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	Израда ПДР = 12 месеци оба паралелено и за депонију и за пут Израда идејних пројеката - 6 месеци и за депонију и за пут
Потребни ресурси	Финансијска средства
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	ПДР депоније - 50.000,00 Евра ПДР пута - 20.000,00 Евра Идејни и главни пројекат пута- 6.000,00 Евра Главни пројекат депоније – 1.444.000,00 Евра Укупно: 1.520.080,00 Евра/1786.969.840,00 динара
Очекивани резултати пројекта	Урађени планови детаљне регулације приступног пута и депоније
Индикатори	- Усвојен ПДР приступног пута и депоније који је основ за изградњу

	- Решен проблем управљања отпадом у Округу и шире - Изградња нове саобраћајнице за бољи приступ депонији. - Могућност конкурисања за различите Фондове, надлежна Министарства
Процена ризика	Низак ниво ризика, јер је пројекат предвиђен и Стратегијом развоја АПВ -Град има ЈП које је стручно и технички опремљено за такав ниво планирања. -Планска покривеност у плану вишег реда.
Евалуација	- Испитивање резултата динамике израде Плана - Испитивање ефеката израђивања Плана кроз институцију Раног јавног увида, који прописују нове измене Закона о планирању и изградњи - испитивање ефикасности надлежних институција и служби у процесу израде планске документације - Испитивање да ли су адекватна финансијска средства - Утврђивање ширег друштвеног оквира, односно утврђивање задовољења ширих друштвених потреба

Приоритет	9. Комунална инфраструктура-сектор управљања отпадом
Мера	9.2.1. Пројектовање и изградња кафилерије
Назив пројекта	Планирање, пројектовање и измештање постројења за третман отпада животињског порекла ("Кафилерије") на нову локацију
Циљ пројекта	9.2. Изградња кафилерије Обезбеђивање комплетно инфраструктурно опремљеног земљишта за изградњу кафилерије са новом технологијом
Кратак опис пројекта	Постојећа Кафилерија се измешта на нову локацију предвиђену Просторним планом Града Сомбора. На новој локацији се гради објект по најсавременијој технологији, којом би се избегао лош утицај на животну околину и добио производ, који се може пласирати даље на тржишту (садашњи не задовољава ниједан услов, те остаје као отпад)

Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	ЈП „Урбанизам“ Сомбор Друге партнерске организације
Носиоци пројекта	Град Сомбор, Покрајински секретаријат за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине, Фондови
Активности на пројекту	Активност 1. ПДР кафилерије Активност 2. Израда идејног пројекта Активност 3. Израда главног пројекта
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	Израда ПДР = 6 месеци Израда идејних пројеката = 6 месеци Оба пројекта се раде паралелно Израда главног пројекта - 6 месеци
Потребни ресурси	Финансијска средства
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	ПДР кафилерије - 50.000,00 Евра Идејни пројекти - 20.000,00 Евра Главни пројекат - 100.000,00 Евра Укупно: 172.000,00 Евра/21.156.000,00 динара
Очекивани резултати пројекта	Опредељено земљиште за Кафилерију и готов Главни пројекат као предуслов за почетак градње.
Индикатори	- Решење проблема великог дела грађана (постојање петиције на десетине хиљада грађана) - Формирана парцела кафилерије - Готов главни пројекат кафилерије - Могућност конкурисања за различите Фондове, надлежна Министарства
Процена ризика	Низак ниво ризика, јер Град има ЈП које је стручно и технички опремљено за такав ниво планирања. Планом је већ све предвиђено, потребно је само га спровести Низак ниво ризика, јер је Европска унија заинтересована за пројекте који штите животну околину
Евалуација	- Испитивање резултата динамике израде Плана - Испитивање ефикасности надлежних институција и служби у процесу израде планске документације - Испитивање да ли су адекватна финансијска средства - Утврђивање ширег друштвеног оквира, односно утврђивање задовољења ширих друштвених потреба

Приоритет	12. Урбанизам - просторно планирање
Мера	12.1.2. Унапређење планско-урбанистичке документације
Назив пројекта	Израда недостајућих Урбанистичких планова на градском нивоу
Циљ пројекта	12.1. Унапређење просторног и урбанистичког планирања Обезбеђивање планске покривености свих делова Града
Кратак опис пројекта	Израда Планова у деловима Града где постоје потребе за новим јавним површинама (улицама), а у циљу легализације или уређења неизграђених делова Града, као и потреба за урбаном обновом старих делова Града
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	ЈП „Урбанизам“ Сомбор
Носиоци пројекта	Град Сомбор, Покрајински секретаријат за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине, Фондови
Активности на пројекту	Активност 1. Израда Планова генералне регулације Активност 2. Израда Планова детаљне регулације Активност 3. Израда ППППН
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	Израда ПГР = 12 месеци Израда ПДР = 12 месеци Просторни планови подручја посебне намене (инфраструктура)
Потребни ресурси	Финансијска средства
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	ПГР - 120.000,00 Евра ПДР – 120.000,00 Евра ППППН - 30.000,00 Евра
Очекивани резултати пројекта	Урађени планови
Индикатори	- Стварање услова за пројектовање и извођење објеката различитих намена - Стварање услова за легализацију објеката који немају приступ јавним површинама - Изградња нових саобраћајница и боље повезивање различитих делова града - Могућност конкурисања за различите Фондове, надлежна Министарства
Процена ризика	Низак ниво ризика, јер Град има ЈП које је стручно и технички опремљено за такав ниво планирања.
Евалуација	- Испитивање резултата динамике израде Плана - Испитивање ефеката израђивања Плана кроз институцију Раног јавног увида, који прописују нове

	измене Закона о планирању и изградњи - испитивање ефикасности надлежних институција и служби у процесу израде планске документације - Испитивање да ли су адекватна финансијска средства - Утврђивање ширег друштвеног оквира, односно утврђивање задовољења ширих друштвених потреба
--	--

Приоритет	12. Урбанизам - просторно планирање
Мера	12.1.2. Унапређење планско-урбанистичке документације
Назив пројекта	Израда плана генералне регулације зеленила Града Сомбора
Циљ пројекта	12.1. Унапређење просторног и урбанистичког планирања Постојање планске документације за зеленило на нивоу Града
Кратак опис пројекта	План генералне регулације зеленила Града Сомбора би регулисао и потпуно просторно дефинисао врсту, облик, место новопланираног зеленила (дрвећа, високог и ниског жбуња, травнатих површина) као и реконструкцију и обнову старих дрвореда и зеленила. Тиме би се остварио предуслов за израду годишњих планова сађења нових садница.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	ЈП „Урбанизам“ Сомбор у сарадњи са Урбанистичким заводом Београда
Носиоци пројекта	Град Сомбор, Покрајински секретаријат за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине, Фондови, партнерске организације
Активности на пројекту	Активност 1. Израда Претходних студија Активност 2. Израда Планова генералне регулације
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	Фаза 1. Израда Претходних студија = 3 месеца Фаза 2. Израда ПГР = 12 месеци
Потребни ресурси	Финансијска средства
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Израда Претходних студија = 13.000,00 Евра Израда ПГР = 50.000,00 Евра
Очекивани резултати пројекта	1. Успостављање још боље сарадње са другим градовима (кроз размену искустава на

	озелењавању града) 2. Обезбеђивање 20-годишње перспективе сађења новог дрвећа и зеленила. 3. Могућност формирања јавних и приватних расадника, који би користили информације из овог Плана о врсти, количини одређених врста зеленила. 4. Настављање традиције „Зеленог града“.
Индикатори	- Повећање површина под зеленилом - Побољшање услова живота у Граду - Смањење загађења и буке - Подстицање личне иницијативе грађана кроз самосталну садњу (у складу с Планом)
Процена ризика	Низак ниво ризика, јер постоји традиција зеленог града, урађен Катастар зеленила. Постоји одлична сарадња са стручњацима из других Градова, који су такав План већ направили.
Евалуација	- Испитивање резултата динамике израде Плана - Испитивање ефеката израђивања Плана кроз институцију Раног јавног увида, који прописују нове измене Закона о планирању и изградњи - Испитивање ефикасности надлежних институција и служби у процесу израде планске документације - Испитивање да ли су адекватна финансијска средства - Утврђивање ширег друштвеног оквира, односно утврђивање задовољења ширих друштвених потреба - Провера најновијих сазнања у области градског зеленила

Приоритет	12. Урбанизам - просторно планирање
Мера	12.1.2. Унапређење планско-урбанистичке документације

Назив пројекта	12.1. Унапређење просторног и урбанистичког планирања Израда Плана генералне регулације бициклическог саобраћаја
Циљ пројекта	Обезбеђивање планске документације бициклическог саобраћаја за све делове Града
Кратак опис пројекта	План генералне регулације бициклическог саобраћаја би регулисао и потпуно просторно дефинисао инфраструктуру која је потребна за бициклически саобраћај. Тиме би се остварио предуслов за израду пројекта бициклических стаза и изградњу истих у акционим плановима наредних година.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	ЈП „Урбанизам“ Сомбор
Носиоци пројекта	Град Сомбор, Покрајински секретаријат за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине, Фондови
Активности на пројекту	Активност 1. Израда Претходне студије (урађена) Активност 2. Израда Планова генералне регулације
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	Фаза 2. Израда ПГР = 10 месеци
Потребни ресурси	Финансијска средства
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Израда ПГР = 50.000,00 Евра
Очекивани резултати пројекта	Потпуна планска покривеност и испланирана градска мрежа бициклических саобраћајница, са свим условима за пројектовање.
Индикатори	- Стварање услова за пројектовање и извођење бициклических стаза на свакој јавној површини у Граду - Лакше повезивање делова града - Промовисање здравих стилова живота - Смањење загађења и буке - Могућност конкурисања за различите Фондове и Организације које стимулишу видове саобраћаја који немају погубан утицај на животну околину - Привлачење циклотуриста
Процена ризика	Низак ниво ризика, јер у Граду постоји дуга традиција бициклическог саобраћаја и велик број заинтересованих грађана као крајњих корисника Низак ниво ризика, јер је већ урађена Студија „Анализа бициклическог саобраћаја Града Сомбора са урбанистичким решењем“, од стране ЈП „Урбанизма“, где је већ установљена потреба за

	израдом оваквог Плана.
Евалуација	- Испитивање резултата динамике израде Плана - Испитивање ефеката израђивања Плана кроз институцију Раног јавног увида, који прописују нове измене Закона о планирању и изградњи - испитивање ефикасности надлежних институција и служби у процесу израде планске документације - Испитивање да ли су адекватна финансијска средства - Утврђивање ширег друштвеног оквира, односно утврђивање задовољења ширих друштвених потреба

Приоритет	12. Урбанизам - просторно планирање
Мера	12.1.2. Унапређење планско-урбанистичке документације
Назив пројекта	Израда Урбанистичких пројеката за уређење јавних простора и објеката у Граду Сомбору
Циљ пројекта	12.1. Унапређење просторног и урбанистичког планирања Обезбеђивање планске покривености свих делова Града
Кратак опис пројекта	Урбанистичким пројектима за уређење јавних површина би се разрешили сви просторни проблеми тргова, дечијих игралишта и осталих садржаја у јавном простору. Предложени УП: Видовдански трг, раскрсница Венаца и 21.октобра, раскрсница Јосифа Панчића и Филипа Кљајића, парцела испод моста на Апатинском путу поред Великог Бачког канала, Јаме.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	ЈП „Урбанизам“ Сомбор
Носиоци пројекта	Град Сомбор, Фондови, партнерске организације
Активности на пројекту	Израда Урбанистички пројеката за уређење јавног простора

Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	Израда појединачног Урбанистичког пројекта = 3 месеца
Потребни ресурси	Финансијска средства
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	На бази 5 урађених урбанистичких пројеката 10.000,00 Евра
Очекивани резултати пројекта	Разрешени конфликти у простору и разрешавање укрштања и паралеленог вођења инсталација, проблем паркирања, организовања раскрснице, уређење слободних површина. Уређене битне локације у Граду, које би постале препознатљиви репери.
Индикатори	- Стварање услова за пројектовање и извођење радова на јавним површинама у Граду - Могућност конкурисања за различите Фондове и Организације
Процена ризика	Низак ниво ризика Ризик је да се приликом разрешавања компликованих раскрсница јави потреба за додатним јавним простором, што би захтевало израду ПДР-а
Евалуација	- Испитивање резултата динамике израде Плана - Испитивање ефеката израђивања Плана кроз институцију Раног јавног увида, који прописују нове измене Закона о планирању и изградњи - Испитивање ефикасности надлежних институција и служби у процесу израде планске документације - Испитивање да ли су адекватна финансијска средства - Утврђивање ширег друштвеног оквира, односно утврђивање задовољења ширих друштвених потреба

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА 2014-2020.ГОДИНА

АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТИ: ОБРАЗОВАЊЕ 2014-2016.ГОДИНА

Преглед развојних пројеката и мера

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА 2014-2020
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТ ОБРАЗОВАЊЕ

Приоритет	1. ОСНАЖИВАЊЕ ОБРАЗОВНИХ УСТАНОВА
Мера	1.1.1.Развој и увођење нових програма и практичне наставе усклађених с потребама тржишта рада
Назив пројекта	" Произвођачи цвећа и лековитог биља на отвореним и заштићеним површинама"
Циљ пројекта	Главни циљ пројекта је оспособљавање сеоског домаћинства у западно-бачком округу за сакупљање и гајење лековитог биља и цвећа, њихово самозапошљавање и економско осамостаљивање.
Кратак опис пројекта	Обучити незапослене појединце за самосталну производњу цвећа и лековитог биља на отвореним површинама као и у пластеницима и стакленицима и основама предузетништва која ће им помоћи у пословању.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Школа за основно образовање одраслих
Носиоци пројекта	Стручни тим школе
Активности на пројекту	1. Окупљање и мотивација полазника за обуку, 2. Теоријска обука, 3. Извођење практичног дела обуке, 4. Заснивање производње.
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	6 месеци
Потребни ресурси	Људски, технички и финансијски.
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	140.000,00 РСД Буџет Града Сомбора
Очекивани резултати пројекта	Оспособљеност и обученост полазника за самосталну производњу лековитог биља и цвећа на сопственим парцелама
Индикатори	Број полазника који су успешно прошли обуку и нивои усвојености знања из практичних и теоријских обука Заснивање производње, количина произведене и пласиране робе, економска добит на крају производне године
Процена ризика	Недовољни финансијски извори и одустајање полазника у току самог извођења обуке.
Евалуација	Евалуација програма ће бити спроведена кроз сам процес реализације пројекта а евалуација учесника путем чек листа, интервјуа и др. <i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i> евалуација

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТ ОБРАЗОВАЊА

Приоритет	1.ОСНАЖИВАЊЕ ОБРАЗОВНИХ УСТАНОВА
Мера	1.1.1.Развој и увођење нових програма и практичне наставе усклађених с потребама тржишта рада
Назив пројекта	"Soft-skills"
Циљ пројекта	Подизање компетенција младих незапослених лица
Кратак опис пројекта	Оспособљавање незапослених младих људи за нове вештине које се траже на тржишту рада, а нису обухваћене редовним средњошколским системом и тиме их учинити конкурентним на тржишту рада.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Школа за основно образовање одраслих, Канцеларија за локални економски развој.
Носиоци пројекта	Стручни тим школе
Активности на пројекту	1. Израда студије - утврђивање потреба тржишта рада Западно-бачког округа, 2. Израда каталога вештина 3. Анкета са заинтересованим кандидатима 4. Тренинг за вештине и знања које нису обухваћене средњошколским планом и програмом
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	6 месеци
Потребни ресурси	Људски, технички и финансијски.
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	1.600.000,00 РСД Буџет Града Сомбора, фондови Владе АПВ, доступни ЕУ или билатерални фондови.
Очекивани резултати пројекта	Израђена студија, потреба нових вештина и знања на тржишту рада, израђен каталог обука и стечене нове вештине код полазника.
Индикатори	Примена стечених знања и вештина код конкурисања за посао.
Процена ризика	Локална заједница не привлачи нове инвеститоре са новим технологијама-програмима и подручјима рада.
Евалуација	Евалуација програма ће бити спроведена кроз сам процес реализације пројекта, а евалуација учесника путем чек листа, интервјуа и др. <i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i> евалуација

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТ ОБРАЗОВАЊА

Приоритет	1.ОСНАЖИВАЊЕ ОБРАЗОВНИХ УСТАНОВА
Мера	1.1.1.Развој и увођење нових програма и практичне наставе усклађених с потребама тржишта рада 1.2.1.Развој система целоживотног образовања
Назив пројекта	Радни центар за омладину и одрасле са сметњама у развоју и инвалидитетом
Циљ пројекта	Оснивање Радног центра као посебног облика обучавања за рад, радног ангажовања и терапијске активности особа са инвалидитетом допринео би развоју система целоживотног учења и увођењу нових програма за особе са инвалидитетом. Намењен је особама које се не могу образовати за одређена занимања, нити запослити или одржати запослење ни под општим ни под посебним условима.
Кратак опис пројекта	Радни центар би пружио могућност да се корисници ове услуге оспособе за рад на пословима рециклаже, узгајања биљака у пластенику и стакленику. Усвајањем основних знања неопходних за обављање активности и послова везаних за ова занимања стекли би се услови да особе са вишеструким сметњама у заштићеним условима стекну знања и обављају радне задатке. Овом делатношћу остварио би се Приоритет 1 чији је један од циљева стварање услова за остављање делатности осталог образовања и целоживотног учења.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Град Сомбор Министарство рада запошљавања и социјалне политике
Носиоци пројекта	Школа за основно и средње образовање са домом „Вук Караџић“
Активности на пројекту	Оснивање Радног центра Спровођење обука у циљу стицања основних знања потребних за обављање послова рециклаже, узгајања биљака.
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	1 година
Потребни ресурси	Људски, финансијски и технички.
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Буџет Града Сомбора, фондови Владе АПВ, доступни ЕУ или билатерални фондови.
Очекивани резултати пројекта	Развијен програм целоживотног учења.
Индикатори	Усвојен програм.
Процена ризика	Средњи ниво.
Евалуација	Евалуација програма ће бити спроведена кроз сам процес реализације пројекта, а евалуација учесника путем чек листа. <i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i> евалуација

**СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТ ОБРАЗОВАЊЕ**

Приоритет	2.УНАПРЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТЕ И ДОСТУПНОСТИ ОБРАЗОВАЊА
Мера	2.1.1.Унапређење и модернизација образовног система и квалитета рада у образовању
Назив пројекта	„Наша кућа“
Циљ пројекта	Развијати практичну примену наученог у оквиру способности ученика кроз активности у природном окружењу.
Кратак опис пројекта	Реализација пројекта „Наша кућа“ - радионица за практичну примену свих знања и вештина у природи. Ученици са сметњама у развоју би кроз осмишљене активности у природном окружењу развијали радне, окупационе, социјалне вештине и навике. Овакав вид укључивања ученика допринео би целокупном развоју ученика са сметњама у развоју. Такође овим пројектом поспешило би се развијање практичне примене наученог путем међународне сарадње (кампови, сусрети, радионице, спортска такмичења).
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Град Сомбор
Носиоци пројекта	Школа за основно и средње образовање са домом „Вук Караџић“
Активности на пројекту	Радионице.
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	6 месеци
Потребни ресурси	Људски, технички и финансијски.
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	500.000,00 РСД Буџет Града Сомбора, фондови Владе АПВ, доступни ЕУ или билатерални фондови.
Очекивани резултати пројекта	Успешно имплементиран пројекат.
Индикатори	Побољшани услови и модернизација рада.
Процена ризика	Низак ниво.
Евалуација	Евалуација програма ће бити спроведена кроз сам процес реализације пројекта, а евалуација учесника путем чек листа. <i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i> евалуација

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТ ОБРАЗОВАЊЕ

Приоритет	2.УНАПРЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА И ДОСТУПНОСТИ ОБРАЗОВАЊА
Мера	2.1.2.Подстицање доступности образовања за све становнике
Назив пројекта	"Вештине за родитељство"
Циљ пројекта	Подизање компетенција за вештине родитељства
Кратак опис пројекта	Социо-едукативни програм у циљу стицања нових знања, бољег разумевања себе и своје породице као и изграђивање веће осетљивости и отворености за развојне промене чланова породице, бољег разумевања свакодневних проблема и самим тим смањивање напетости и других негативних емоција. Програм је подељен на следеће области: породица, брак, дете и родитељство. Циљна група овог програма би били сви они који су и који ће бити родитељи. Програм је подељен на следеће области: породица и родитељство са елементима менталног здравља, развојних промена, односа утицаја друштвених токова на породицу и др.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Школа за основно образовање одраслих
Носиоци пројекта	Стручни тим школе
Активности на пројекту	Рад са родитељима по групама
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	Трајање пројекта је годину дана, једанпут недељно
Потребни ресурси	Људски, финансијски и технички.
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	800.000,00 РСД Буџет Града Сомбора, фондови Владе АПВ, доступни ЕУ или билатерални фондови.
Очекивани резултати пројекта	Смањење негативних облика понашања због интензивније и квалитетније сарадње школе и породице, активно учествовање родитеља у организацији слободног времена породице.
Индикатори	Педесет родитеља прошло програм и активно примењује стечена знања у свакодневном животу.
Процена ризика	Не прихватање појединих делова програма од потенцијалних полазника.
Евалуација	Евалуација програма ће бити спроведена кроз сам процес реализације пројекта а евалуација учесника путем чек листа, интервјуа и др. <i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i> евалуација

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТ ОБРАЗОВАЊА

Приоритет	2.УНАПРЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА И ДОСТУПНОСТ ОБРАЗОВАЊА
Мера	2.1.2.Подстицање доступности образовања за све становнике
Назив пројекта	"Ау, што је школа згодна"
Циљ пројекта	Смањење броја лица без основног образовања
Кратак опис пројекта	Мотивација лица без основне школе и без потпуног основног образовања старијих од 15 година којих само у Западнoбачком округу има 39758. Овим програмом се окупљају, мотивишу лица која су напустила школовање и тиме се омогућује да се упознају са могућностима наставка школовања, стекну социјалне вештине, схвате значај образовања, покажу интерес да мењају ситуације у властитом животу, развију позитиван и креативан однос према себи и другима и стекну афирмативан однос према школи и свом даљем образовању. Циљна група стиче вештине препознавања и реаговања на конкретне и специфичне проблеме прекидања и напуштања школовања.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Школа за основно образовање одраслих
Носиоци пројекта	Стручни тим школе за основно образовање одраслих са сарадницима
Активности на пројекту	1. Евиденција-формирање базе података лица без потпуног основног образовања старијих од 15 година (који нису у бази НСЗ-а), 2. Окупљање, формирање група, тродневни радионичарски рад са полазницима и подршка полазницима за укључивање у Школу.
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	1. Фаза - евидентирање – два месеца (јануар, фебруар), 2. Фаза - формирање група и рад са полазницима – четири месеца (март – јун), 3. Фаза - подршка полазницима – један месец (август), 4. Фаза - укључивање у Школу - два месеца (септембар-октобар).
Потребни ресурси	Људски, финансијски и технички.
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	928.000,00 РСД Буџет Града Сомбора, Фондови ЕУ, фондови АП Војводине
Очекивани резултати пројекта	80% полазника наставило школовање
Индикатори	Број уписаних полазника пројекта у основну школу
Процена ризика	Лош социјално економски положај полазника (који морају да раде на сезонским пословима за обезбеђивање основне егзистенције) што им онемогућава редовно присуствовање, а мера смањења утицаја ризика је у прилагођеном организацијом наставе.
Евалуација	Евалуација програма ће бити спроведена кроз сам процес реализације пројекта, а евалуација учесника путем чек листа, интервјуа и др.

**СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТ ОБРАЗОВАЊА**

Приоритет	3. СТРАТЕШКО УМРЕЖАВАЊЕ УЧЕСНИКА У ОБЛАСТИ РАЗВОЈА ОБРАЗОВАЊА
Мера	3.1.1. Јачање партнерства и повезивања образовних установа, јавног и приватног сектора, те цивилног друштва са циљем развоја образовања
Назив пројекта	„Скривено благо“
Циљ пројекта	Организовање едукативно-забавно-пустоловне манифестације, потрага за „Скривеним благом“, има за циљ што боље упознавање и промоцију културне и историјске баштине града Сомбора. Обликовање нових и квалитетних садржаја деце и мадих. Повезивање образовних, културних, историјских, туристичких и привредних организација на стварању препознатљивог туристичког бренда „Сомборска шкрињца“, заснованог на споменичкој и културној баштини града.
Кратак опис пројекта	Пројекат се заснива на причи о скривеном благу које се налази у једној шкрињи скривеној негде на подручју Сомбора. Тражећи благо, учесници пројекта траже делове плана града који се налазе у близини атрактивних споменика града Сомбора и других културно историјских знаменитости. Град је тако подељен у неколико карактеристичних зона према споменичком обележју. Сваки следећи део мапе се може открити само када се нађе претходни. Тако тражећи део по део мапе, учесници пројекта упознају свој град, а коначно решење, односно тачно место где се благо налази, добију када пронађу све делове мапе. Након проналаска шкриње, учесници пројекта постају и активни учесници културно-забавног програма, чиме се завршава манифестација. У духу хајдучке традиције и Марка Краљевића, из наше и Робина Худа из светске традиције, из шкриње пуне слаткиша чланови победничке екипе узимају само онолико колико могу да понесу, а остало деле другим учесницима и посетиоцима. У том делу читају се дневници пута, који задужени чланови екипе пишу трагајући за благом. Такође, цртају неке од споменика који су им се највише свидели и тако формирају малу галерију слика коју сви после могу погледати. Ученици седмих и осмих разреда, из шест основних школа са територије Града Сомбора, су директни учесници едукативно – забавне манифестације.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Школа за основно образовање одраслих, Канцеларија за локални економски развој.
Носиоци пројекта	Стручни тим школе и сарадници
Активности на пројекту	Припрема пројекта, Такмичење на нивоу школа, Израда маршрута и мапа, Завршна манифестација потрага за скривеним благом,
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	6 месеци Припрема пројекта - месец дана Такмичење на нивоу школа - четири месеца Израда маршрута и мапа - месец дана

	Завршна манифестација потрага за скривеним благом - месец дана
Потребни ресурси	Људски, финансијски и технички.
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	800.000,00 РСД Буџет Града Сомбора, фондови Владе АПВ, доступни ЕУ или билатерални фондови.
Очекивани резултати пројекта	Усвојена и на нов и креативан начин представљена знања о културној баштини града, израђени ликовни и литерарни радови на тему културних знаменитости града Сомбора, повезане образовне, културне, туристичке организације.
Индикатори	Број учесника у пројекту, радови ученика и завршна манифестација пројекта
Процена ризика	Промена управљачке структуре школа и школске управе
Евалуација	Евалуација програма ће бити спроведена кроз сам процес реализације пројекта, а евалуација учесника путем чек листа. <i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i> евалуација

**СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТ ОБРАЗОВАЊА**

Приоритет	2. УНАПРЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА И ДОСТУПНОСТ ОБРАЗОВАЊА
Мера	2.2.1. Унапређење наставне и ненаставне инфраструктуре и безбедности ученика
Назив пројекта	"Адаптација дела објекта школе"
Циљ пројекта	Побољшање услова рада установе
Кратак опис пројекта	Адаптацијом се предвиђа обијање дотрајалог малтера са фасадних зидова са чишћењем спојница до дубине од 2 цм. Малтерисање зидова продужним цементним малтером са бојењем фасадном бојом, демонтажа дотрајалог опшава стрехе и израда новог од бродског пода, те заштита истог лазурним премазом, као и демонтажа олука изводних олучних цеви, те израда и монтажа нових заједно са кукама. За извођење горе наведених радова неопходно је монтирати и после изведених радова демонтирати фасадну скелу.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Средња школа „СВЕТИ САВА“ Сомбор
Носиоци пројекта	Град СОМБОР и средња школа „СВЕТИ САВА“ Сомбор
Активности на пројекту	Школа расписује тендер и бира најповољнијег понуђача
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	Макс. 1 месец / по добијању средстава
Потребни ресурси	Финансијска средства
Финансијски план за	3.100.000,00 РСД

реализацију програма/пројекта	Буџет Града Сомбора, фондови Владе АПВ, доступни ЕУ или билатерални фондови.
Очекивани резултати пројекта	Побољшани услови рада образовне установе.
Индикатори	Сprovedени грађевински радови.
Процена ризика	Средњи ниво.
Евалуација	Евалуација програма ће бити спроведена кроз сам процес реализације пројекта, а евалуација учесника путем чек листа. <i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i> евалуација

**СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТ ОБРАЗОВАЊА**

Приоритет	2. УНАПРЕЂИВАЊЕ КВАЛИТЕТА И ДОСТУПНОСТИ ОБРАЗОВАЊА
Мера	2.2.1. Унапређење наставне и ненаставне инфраструктуре и безбедности ученика
Назив пројекта	Реконструкција и доградња физкултурне сале у школи Гимназија „Вељко Петровић” – Сомбор
Циљ пројекта	Побољшање услова рада, усмеравање деце ка спортским активностима и склањање са улица
Кратак опис пројекта	Надоградња и повећање простора физкултурне сале, са изградњом справарнице, две свлачионице и кабинета
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Гимназија „Вељко Петровић” Сомбор
Носиоци пројекта	Гимназија „Вељко Петровић” Сомбор
Активности на пројекту	Главни пројекат је достављен локалној самоуправи те је потребно приступити самој реализацији
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	У зависности од финансијске конструкције, односно, прилива средстава
Потребни ресурси	Финансијска средства
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	За целокупну реализацију пројекта је неопходно 40.000.000,00 РСД Буџет Града Сомбора, Влада Републике Србије, Влада АП Војводине
Очекивани резултати пројекта	Усмеравање деце ка спортским активностима и склањање са улица како у зимским, тако и у летњим условима
Индикатори	Здравље, социјализација, спортски резултати...
Процена ризика	Висок, услед могућег недостатка финансијских средстава
Евалуација	Евалуација програма ће бити спроведена кроз сам процес реализације пројекта, а евалуација учесника путем чек листа. <i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i> евалуација

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТ ОБРАЗОВАЊА

Приоритет	2. УНАПРЕЂИВАЊЕ КВАЛИТЕТА И ДОСТУПНОСТИ ОБРАЗОВАЊА
Мера	2.2.1. Унапређење наставне и ненаставне инфраструктуре и безбедности ученика
Назив пројекта	Изградња мултифункционалног простора у Основној школи „Никола Вукићевић“ Сомбор
Циљ пројекта	Побољшање радног простора запослених и побољшање услова за боравак запослених, наставника родитеља и деце.
Кратак опис пројекта	Изградња и надкривање дела дворишта и дворишног простора и претварање у мултифункционални простор (нова зборница, хол, позорница и свечана сала). Изградњом овог објекта омогућило би се вишеструко повећање радног простора у школи. Поред тога све новонастале просторије, учионице, зборница и хол би повећале своју функционалност и квалитет. Изградња такође предвиђа кутак за родитеље чиме би се сарадња са родитељима подигла на потпуно нови ниво.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Основна школа „Никола Вукићевић“ Сомбор
Носиоци пројекта	Основна школа „Никола Вукићевић“ и Град Сомбор
Активности на пројекту	Прва фаза, израда планске документације
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	1. Израда планске документације Април – Септембар 2014. 2. Припрема за радове 3. Изградња објекта Јул – Август 2015.
Потребни ресурси	Људски, финансијски и технички.
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Финансиски план оквирно: 11.100.000,00 РСД
	100.000,00 РСД – израда документације
	8.000.000,00 РСД – градња
	3.000.000,00 РСД – опремање
Очекивани резултати пројекта	Побољшање општих услова
Индикатори	Побољшани услова за боравак запослених, наставника родитеља и деце.
Процена ризика	Средњи ниво услед могућег недостатка средстава.
Евалуација	Евалуација пројекта је јавна и транспарентна и спровешће се након финалне фазе пројекта. <i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i> евалуација

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТ ОБРАЗОВАЊА

Приоритет	2. УНАПРЕЂИВАЊЕ КВАЛИТЕТА И ДОСТУПНОСТИ ОБРАЗОВАЊА
Мера	2.2.1. Унапређење наставне и ненаставне инфраструктуре и безбедности ученика
Назив пројекта	Адаптација дела објекта школе-замена столарије у првој згради, Трг цара Лазара 4
Циљ пројекта	Уклањање старих и трулих прозора и врата у згради школе. Стварање здраве, условне и безбедне радне средине за 1000 ученика, наставника и др.
Кратак опис пројекта	Вађење старих и дотрајалих прозора, врата и светларника у просторијама школе и уградња нових
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Средња техничка школа Сомбор, Град Сомбор, АПВ.
Носиоци пројекта	Средња техничка школа Сомбор, Град Сомбор, АПВ.
Активности на пројекту	Постоји комплетна пројектна документација и у школи и у Градској управи. У више наврата конкурисали за средства у покрајини, без успеха. У случају да се обезбеде средства неопходно је спровести јавну набавку велике вредности.
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	6 месеци
Потребни ресурси	Стручни кадар, неопходан грађевински материјал за уређење радне средине.
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	11.400.000,00 РСД Буџет Града Сомбора, Влада Републике Србије, Влада АП Војводине
Очекивани резултати пројекта	Здрава, безбедна и условна радна средина за ученике и запослене
Индикатори	Унапређење пословног окружења и безбедност рада за запослене и ученике
Процена ризика	Проблеми у спровођењу пројекта због израженог недостатка средстава за реализацију пројекта у целисти.
Евалуација	Евалуација пројекта је јавна и транспарентна и спровешће се након финалне фазе пројекта. <i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i> евалуација

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТ ОБРАЗОВАЊА

Приоритет	2. УНАПРЕЂИВАЊЕ КВАЛИТЕТА И ДОСТУПНОСТИ ОБРАЗОВАЊА
Мера	2.2.1. Унапређење наставне и ненаставне инфраструктуре и безбедности ученика
Назив пројекта	Адаптација дела објекта школе-израда нове фасаде у првој згради, Трг цара Лазара 4 и другој згради, ул. Његошева 6.
Циљ пројекта	Уклањање старе уништене фасаде на зградама школе, опасне за грађане и израда нове фасаде. Стварање здраве, условне и безбедне радне средине за 1000 ученика, наставника и др.
Кратак опис пројекта	Вађење старих и дотрајалих прозора, врата и светларника у просторијама школе и уградња нових
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Средња техничка школа Сомбор, Град Сомбор.
Носиоци пројекта	Средња техничка школа Сомбор, Град Сомбор.
Активности на пројекту	Пројектна документација или идејно решење не постоји. Грађевинска инспекција издала решење да школа мора да огради простор и хитно приступи радовима јер су постојеће фасаде врло опасне за пролазнике. У случају да се обезбеде средства неопходно је спровести јавну набавку мале вредности.
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	3 месеца
Потребни ресурси	Стручни кадар, неопходан грађевински материјал за уређење, као и прописно обезбеђење пролаза уз зграде.
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	3.000.000,00 РСД
	Буџет Града Сомбора, Влада Републике Србије, Влада АП Војводине
Очекивани резултати пројекта	Здрава, безбедна и условна радна средина за ученике и запослене
Индикатори	Унапређење пословног амбијента и безбедност рада за запослене и ученике
Процена ризика	Проблеми у спровођењу пројекта због израженог недостатка средстава за реализацију пројекта у целости.
Евалуација	<i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i> евалуација

**СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТ ОБРАЗОВАЊА**

Приоритет	3. СТРАТЕШКО УМРЕЖАВАЊЕ УЧЕСНИКА У ОБЛАСТИ РАЗВОЈА ОБРАЗОВАЊА
Мера	3.1.1. Јачање партнерства и повезивања образовних установа, јавног и приватног сектора, те цивилног друштва са циљем развоја образовања 3.1.2. Јачање институционалних капацитета и капацитета људских ресурса за планирање, организовање, вођење и спровођење пројеката развоја образовања
Назив пројекта	Ресурсни центар „ Вук Караџић“
Циљ пројекта	Унапређене професионалне компетенције запослених у школама за рад са ученицима са сложеним сметњама у развоју. Успостављено партнерство са институцијама на локалном нивоу у циљу укључивања деце са сметњама која су била ван система образовања Успостављени механизми сарадње специјалне школе и осталих образовних установа ради подизања квалитета образовања деце/ученика са сметњама у развоју. Унапређени капацитети у школама за коришћење асистивне технологије као облика подршке у процесу образовања ученика са сметњама у развоју
Кратак опис пројекта	Спровођењем обука за запослене у образовним установама подигао би се ниво знања и компетенција наставника за рад са ученицима са сметњама у развоју. Успостављеном сарадњом са Центрима за социјални рад, здравственим установама, удружењима, и другим релевантним институцијама и установама допринело би се мапирању деце која су ван образовног система и њиховим укључивањем у њега. Пружање додатне подршке у образовању деце, ученика и одраслих са сметњама у развоју у васпитној групи, односно другој школи и породици од стране наше школе <i>Пружање подршке деци, ученицима и одраслима са сметњама у развоју:</i> Процена и стимулација сензорно – перцептивних функција, базичних и виших моторичких функција, когнитивних способности, вербалне и невербалне комуникације, социјалних, концептуалних и практичних адаптивних вештина Подршка при коришћењу опреме и асистивних технологија (одабир, обука, одржавање, праћење и иновирање) Пружање додатне подршке у образовању вршиће се у предшколским и школским установама према исказаним потребама и у складу са Стручним упутством. <i>Пружање подршке породици:</i> Саветодавни рад са члановима породице детета, ученика и одраслих са сметњама у развоју Организовање обука родитеља – старатеља за увежбавање и примену стечених вештина у свакодневним животним ситуацијама. Пружање подршке породици реализоваће се кроз саветодавни рад од стране Тима за сарадњу са родитељима, Тима за пружање додатне подршке, ПП службе школе и Тима за рад у РЦ „ДЕЛО“. <i>Пружање подршке васпитачима, наставницима и стручним сарадницима:</i>

	Подршка при избору и прилагођавању метода, специјализованих материјала, алата, као и у избору у коришћењу асистивних технологија Подршка при изради индивидуалних образовних планова Организовање хоризонталног учења. <i>Пружање подршке установама</i> Подршка при изради плана прилагођавања простора како би био што функционалнији деци, ученицима и одраслима са сметњама у развоју. Подршка васпитачима, наставницима и стручним сарадницима одвијаће се при избору и прилагођавању метода, средстава, одабира и примене АТ и изради ИОП – а. Подршка установама односиће се на прилагођавање просторних улова потребама деце/ученика. Опремањем наше установе асистивном технологијом, специјализованом опремом, училима, дидактичким материјалом повећао би се ниво примене исте, и пружила могућност свим школама на нивоу локалне самоуправе и шире могућност коришћења те опреме као и обучавање за њено правилно коришћење.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Град Сомбор Министарство просвете, науке и технолошког развоја
Носиоци пројекта	Школа за основно и средње образовање са домом „Вук Караџић“ Сомбор
Активности на пројекту	
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	
Потребни ресурси	
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	
Очекивани резултати пројекта	
Индикатори	
Процена ризика	
Евалуација	Евалуација програма ће бити спроведена кроз сам процес реализације пројекта, а евалуација учесника путем чек листа. <i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i> евалуација

**СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА У ПЕРИОДУ 2014-2020
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТ ОБРАЗОВАЊА**

Приоритет	3. СТРАТЕШКО УМРЕЖАВАЊЕ УЧЕСНИКА У ОБЛАСТИ РАЗВОЈА ОБРАЗОВАЊА
Мера	3.1.2. Јачање институционалних капацитета и капацитета људских ресурса за планирање, организовање, вођење и спровођење пројеката развоја образовања
Назив пројекта	Град Сомбор као универзитетски центар
Циљ пројекта	Оснивање Универзитета у Сомбору је један од најважнијих стратешких циљева развоја Града на основама постојеће традиције у областима образовања и културе, у функцији повећања гаранције квалитета ове средине. Универзитет у Сомбору, као високошколска установа, развијаће високошколско образовање, науку, технологију и уметност и тиме ће допринети развоју не само Сомбора и ове регије него и Србије. Оснивање универзитета у Сомбору обезбеђује услове за постизање следећих циљева, као битних предуслова за дугорочан извеснији развој Града: - преношење научних, стручних и уметничких знања и вештина; - развој науке и унапређивање уметничког стваралаштва; - обезбеђивање научног, стручног и уметничког подмлатка; - пружање могућности младима првенствено из ове регије да под повољнијим условима стекну високо образовање и да се образују током читавог живота; - битно повећање броја становника са високим образовањем. Главни циљ пројекта је стварање свих неопходних услова у Сомбору за организацију и извођење високошколских студија, научног и високостручног рада у разним претходно препознатим, усаглашеним и одобреним областима.
Кратак опис пројекта	Скупштина Града Сомбора својим закључцима је прихватила предлоге за покретање активности за оснивање Високе школе ликовних и примењених уметности струковних студија односно иницирала активности на успостављању интегрисаног универзитета. Пројекат оснивања Универзитета у Сомбору уважава спознају да је улагање у образовање и стицање знања најјачи покретач развоја сваке средине. Основни задатак Универзитета у Сомбору је да научним истраживањима и другим креативним поступцима проширује знање и подстиче иновације из разних области, као нпр. здравство, инжењерство, уметност, екологија и комуникација, па све до педагошко-дидактичких, филозофских и правних наука; тиме ће се богатити пракса која води бољем квалитету живота и општем напретку нашег Града и друштва у целини. Ови ће се поступци остваривати тако што ће се домаћа и међународна искуства у едукацији примењивати, а стечена истраживања и искуство у едукацији дисеминирати публикавањем како би били доступни научној јавности и пружили допринос знању. Универзитет у Сомбору ће подстицати научну и регионалну

	културну сарадњу у циљу бржег и равномернијег развоја овог дела Србије. Универзитет у Сомбору ће настојати да студенти током школовања, путем повезаности са сличним међународним институцијама и универзитетима у земљи, а интеграцијом едукације, истраживања и праксе, досегну највише интелектуалне и етичке стандарде.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Град Сомбор, Скупштина АП Војводине, Министарство просвете, науке и технолошког развоја, Национални савет за високо образовање, Комисија за акредитацију
Носиоци пројекта	Град Сомбор, Радна група за спровођење пројекта, Покрајински секретаријат за науку и технолошки развој, Директор Универзитета у Сомбору у оснивању, Привремени Савет Универзитета у Сомбору у оснивању
Активности на пројекту	1. Прихватање Пројекта од свих Општина у ЗБУО и обезбеђење подршке за реализацију 2. Спровођење претходних активности на основу информација и упутстава надлежних републичких и покрајинских органа 3. Формирање радне групе и њено стално проширење са компетентним стручњацима за поједине специфичне задатке и фазе реализације пројекта 4. Доношење одлуке о додели простора Универзитету у Сомбору 5. Претходно сагледавање реалних потреба и могућности за оснивање Универзитета у Сомбору, израдом одговарајуће анализе о оправданости оснивања која укључује нпр.: - резултате анкете о заинтересованости ученика 4.разреда средњих школа у ЗБУО - анализу атрактивности и перспективности могућих образовних профила и студијских програма - анализу расположивости потребних кадрова за рад на Универзитету у Сомбору - анализу могућности и области запошљавања свршених студената - разматрање свих могућих начина оснивања Универзитета у Сомбору и перманентно преиспитивање успешности актуелно примењиваног начина 6. Доношење одлуке Скупштине АП Војводине о оснивању Универзитета у Сомбору 7. Избор и именовање директора и евидентирање кандидата за чланове привременог Савета Универзитета у Сомбору у оснивању 8. Израда нормативних аката потребних за издавање привремене дозволе за рад 9. Адаптација додељеног простора за несметани рад 10. Израда наставних планова и програма, као и припрема пратеће документације за акредитацију

	11. Спровођење поступка акредитације 12. Спровођење поступка добијања дозволе за рад
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	1.фаза: активности 1. – 6. трајање - 6 месеци рок - август 2015. 2.фаза: активност 7. трајање - 1 месец рок - септембар 2015. 3.фаза: активности 8. – 9. трајање - 6 месеци рок – март 2016. 4.фаза: активност 10. трајање - 8 месеци рок – фебруар 2016. 5.фаза: активности 11. – 12. трајање - 4 месеци рок – јун 2016.
Потребни ресурси	Људски, технички и финансијски
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	1.фаза: 500.000 динара 2. и 3.фаза: 70.000.000 динара 4. и 5.фаза: 1.500.000 динара Буџет Града Сомбора, Буџет АП Војводине, Буџет Републике Србије, Фондови ЕУ (нпр. Темпус3), приватни фондови
Очекивани резултати пројекта	Постизање реалних услова за остварење назначених циљева пројекта
Индикатори	Број заинтересираних ученика завршних разреда средњих школа са територије надлежности школске управе у Сомбору Број уписаних студената Број незапослених свршених студената
Процена ризика	Недовољна финансијска средства
Евалуација	Евалуација пројекта ће бити спроведена кроз сам процес реализације, а евалуација учесника путем чек листа, интервјуа и сл.

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА 2014-2020.ГОДИНА

**АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТИ:
ПОЉОПРИВРЕДА И РУРАЛНИ РАЗВОЈ
2014-2016.ГОДИНА**

Преглед развојних пројеката и мера

Приоритет	1. Одрживи привредни раст
Мера	1.1.1. Развој руралне економије са фокусом на пољопривредну производњу
Назив пројекта	Развој хуманог капитала у пољопривредном сектору кроз едукације и обуке;
Циљ пројекта	Стицање нових знања и вештина пољопривредника у организовању пољопривредне производње и пласману пољопривредних производа (упознавање са новим технологијама, сортиментима, начинима производње/продаје); подизање свести пољопривредних произвођача о значају и предностима удруживања; потреби заштите животне средине и увођењу органске производње; ширење знања о потреби увођења система интегралне производње; припрема произвођача за коришћење ИПАРД и других фондова ЕУ и сл.
Кратак опис пројекта	Основ развоја свих привредних грана, самим тим и пољопривреде, јесу хумани ресурси. Усвајање нових и ширење постојећих знања, као и увођење иновација у раду, кључни су фактори одрживости свих делатности у условима економског глобализма. Како се пољопривреда све више обликује према глобалним стандардима, а имајући у виду велике климатске промене, то се повећава учешће науке и технолошких достигнућа у њеним производним процесима. Низак ниво знања и вештина пољопривредних произвођача у области нових технологија производње и законитости и трендова тржишта, тренутно спадају у важније ограничавајуће факторе даљег развоја наше пољопривреде.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	МПЗЖС Републике Србије; Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство; Град Сомбор, Пољопривредна стручна служба Сомбор;
Носиоци пројекта	Град Сомбор, Пољопривредна стручна служба Сомбор; РРА „Бачка“, удружења пољопривредника; научно истраживачке институције;
Активности на пројекту	Подршка организовању стручних предавања, стручних екскурзија (студијских посета ради ширења добрих пракси рада), извођењу огледа (заснивање демонстрационих поља), обука и сл.; Подршка у процесима упостављања менаџмента и рачуноводства на газдинствима; Подршка у припреми конкурсне документације, подршка у процесима конкурисања за фондове ЕУ и сл. Подршка умрежавању удружења пољопривредних произвођача са научно истраживачким институтима, факултетима, школама, пољопривредним стручним службама и другим носиоцима знања; Промовисање идеје о LEADER приступу као специфичној методологији реализације подршке руралном развоју;
Трајање пројекта/ рок за извршење	Континуално
Потребни ресурси	Инжењери пољопривреде и други стручни кадар, простор/земљиште за спровођење едукација/огледа, штампарије за публикување материјала и брошура;

Финансијски план за реализацију програма/пројекта	2.000.000,00 РСД; Извори: МПЗЖС Републике Србије; покрајински фондови; Град Сомбор; фондови ЕУ и сл.;
Очекивани резултати пројекта	Повећање конкурентности пољопривредних произвођача, кроз већу примену знања и иновација у производњи и пласману; Развијена свест произвођача о потреби удруживања; постојање еколошке свести; развијена свест о потреби увођења стандарда производње; Преоријентација натуралних или полунатуралних газдинстава ка развојно и мултифункционално оријентисаним тржишним газдинствима;
Индикатори	Повећање приноса пољопривредних култура; Повећање продаје пољопривредних производа кроз унапређена сазнања о каналима пласмана; Увођење нових сортимената; раса; производа; Већа имплементација и сертификација система безбедности и квалитета хране; Ширење система органске производње и интегралне пољопривредне производње; Број одобрених пројеката на конкурсима;
Процена ризика	Неспремност пољопривредних произвођача да прихватају нова знања, вештине и технологије и сл. Недовољно информисани произвођачи;
Евалуација	<i>Ex Ante, Interim, Ex Post;</i>

Приоритет	1. Одрживи привредни раст
Мера	1.1.1. Развој руралне економије са фокусом на пољопривредну производњу
Назив пројекта	Унапређење конкурентности биљне производње, кроз раст продуктивности и увођење концепта интегралне производње;
Циљ пројекта	Унапређење продуктивности биљне производње, кроз модернизацију и интензивирање производње; Промена сетвене структуре, посебно за газдинства са малим поседом и већим бројем радно способних чланова; Увођење контролисане и сертифициране производње, односно система интегралне производње.
Кратак опис пројекта	Висока продуктивност у пољопривреди и уведени стандарди кроз концепт интегралне (контролисане) производње јесу основни предуслови за улазак домаћих пољопривредних произвођача на тржиште ЕУ. Висока продуктивност омогућава високе приносе и снижавање цене коштања производа, а увођење стандарда обезбеђује, не само смањење негативног утицаја пољопривреде на животну средину, већ пре свега, повећање квалитета производа, чиме они могу постати конкурентнији на домаћем и иностраном тржишту. Сертификат гарантује потрошачу да је производ здрав и сигуран, да је добијен уз контролисану употребу хемијских средстава, да је приликом производње вођена брига о заштити животне средине, да су испуњени хигијенски, еколошки и социјални аспекти производње. Имајући претходно у виду, неопходна је

	подршка (финансијска, правна, логистичка) локалне самоуправе инвестицијама у интензивирање и модернизацију биљне производње и усвајање концепта интегралне производње;
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	МПЗЖС Републике Србије; Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство, Покрајински фонд за развој пољопривреде; Фонд за развој пољопривреде Града Сомбора;
Носиоци пројекта	МПЗЖС Републике Србије; Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство, Покрајински фонд за развој пољопривреде; Фонд за развој пољопривреде Града Сомбора; Пољопривредна стучна служба Сомбор; удружења пољопривредника; РРА „Бачка“;
Активности на пројекту	Подршка (финансијска, саветодавна) локалне самоуправе у промени сетвене структуре ка већем учешћу: шећерне репе, индустријског биља (хмел, уљана репица, уљана тиква, сунцокрет, соја, лековито и ароматично биље), крмног биља, семенских усева, поврћа у заштићеном простору и плантажних воћњака и винограда у структури коришћеног пољопривредног земљишта; Суфинасирање или рефундирање дела инвестиционих трошкова од стране локалне самоуправе за реализацију следећих пројеката: (а) изградња пластеника/стакленика и увођење система за њихово загревање употребом обновљивих извора енергије; (б) подизање плантажних воћњака са сертифицираним садним материјалом и винограда са висококвалитетним стоним и винским сортама грожђа; (ц) изградња/набавка складишних капацитета (магацина, силоса, хладњача); (д) набавка пољопривредне механизације/опreme/противградних мрежа/система наводњавања и сл.; (е) увођење стандарда и концепта интегралне (контролисане) производње; Субвенционисање дела камата на кредите одобрене пољопривредним газдинствима; Обезбеђивање финансијских олакшица за ову врсту инвестиционих улагања, кроз: смањивање административних и комуналних такси, накнада, кроз ефикаснији рад администрације и сл.; Подршка (правна, саветодавна, финансијска) локалне самоуправе пољопривредним газдинствима у припреми конкурсне документације за програме/пројекте интензивирања и стандардизације биљне производње, а које расписују релевантне институције АП Војводине, ЕУ, иностране владе, међународне институције и сл.; Подршка локалне самоуправе пољопривредницима у активностима везаним за осигурање усева; Успостављање традиционалног награђивања најбољих произвођача за високе приносе, достигнут квалитет и сл.;
Трајање пројекта/ рок за извршење	Континуирано
Потребни ресурси	Материјални, финансијски и људски;
Финансијски план за	4.000.000,00 РСД

реализацију програма/пројекта	Извори: МПЗЖС Републике Србије; покрајински фондови; фонд Града Сомбора; фондови ЕУ и сл.;
Очекивани резултати пројекта	Унапређење продуктивности и модернизација биљне производње; Боље управљање постојећим земљишним ресурсима уз заштиту животне средине; Повећање конкурентности произвођача на домаћем и иностраном тржишту;
Индикатори	Промена сетвене структуре; Већи приноси свих усева; Повећање профита по хектару пољопривредне површине; Контролисана производња са становишта употребе хемијских средстава; Ублажавање загађења животне средине изазване пољопривредним активностима;
Процена ризика	Мали проценат специјализованих пољопривредних газдинстава због високог тржишног ризика; Нестабилност аграрне политике; Ниска подршка пољопривредницима из аграрног буџета;
Евалуација	<i>Ex Ante, Interim, Ex Post;</i>

Приоритет	1. Одрживи привредни раст
Мера	1.1.1. Развој руралне економије са фокусом на пољопривредну производњу
Назив пројекта	Унапређење сточарске производње;
Циљ пројекта	Јачање продуктивности и конкурентности произвођача у области сточарства и подстицај свих видова сточарске производње (говедарство, свињарство, овчарство, козарство), као и развој пчеларства.
Кратак опис пројекта	На територији Града Сомбора сточарство је недовољно развијено у односу на могућности подручја. Пројекат подразумева: проширење сточног фонда и унапређење расног састава стоке, изградњу и/или реконструкцију/модернизацију малих и средњих фарми, као и њихово регистровање; увођење иновација у производњи; изградњу био гас-постројења на фармама (енергетски одрживе фарме) и сл.;
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	МПЗЖС Републике Србије; Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство; Покрајински фонд за развој пољопривреде; Фонд за развој пољопривреде Града Сомбора;
Носиоци пројекта	Град Сомбор; Пољопривредна стручна служба Сомбор; удружења пољопривредника;
Активности на пројекту	Обезбеђење подршке (правне, саветодавне, финансијске) за следеће инвестиције: (1) проширење сточног фонда и набавку нових грла са акцентом на унапређење расног састава стоке; (2) изградњу и/или реконструкцију/модернизацију малих и средњих фарми (објеката за држање стоке); (3) регистрацију фарми;

	(4) увођење иновација у производњи и већу примену зоотехничких и зоохигијенских мера у сточарству.
Трајање пројекта/ рок за извршење	Конинуирано
Потребни ресурси	Материјални, финансијски и људски;
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	6.000.000,00 РСД Извори: МПЗЖС Републике Србије; покрајински фондови; Град Сомбор; фондови ЕУ и сл.;
Очекивани резултати пројекта	Повећање продуктивности и конкурентности произвођача;
Индикатори	Повећање броја грла стоке и производње меса; Побољшање расног састава стоке; Боље коришћење ливада и пашњака и већа економска валоризација ратарске производње;
Процена ризика	Строги законски прописи у области животне средине када је у питању локација фарми, несигурна подршка државе, неконтролисан увоз замрзнутог меса и сл.
Евалуација	<i>Ex Ante, Interim, Ex Post;</i>

Приоритет	1. Одрживи привредни раст
Мера	1.1.1. Развој руралне економије са фокусом на пољопривредну производњу
Назив пројекта	Изградња откупно дистрибутивног центра;
Циљ пројекта	Јачање тржишности и конкурентности пољопривредних произвођача;
Кратак опис пројекта	На територији Града Сомбора организовано тржиште пољопривредних производа није довољно развијено: домаћа конкуренција је слабог интензитета или/и је она нарушена (тзв. „сива“ економија). Пројекат подразумева изградњу откупно дистрибутивног центра одакле би се производи уједначеног квалитета, кроз удружену понуду, пласирали на тржиште;
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство; Град Сомбор; Дирекција за изградњу Града Сомбора;
Носиоци пројекта	Град Сомбор; Дирекција за изградњу Града Сомбора; РРА „Бачка“;
Активности на пројекту	Избор локације; Дефинисање имовинско правних аспеката изградње; Дефинисање извора и начина финансирања;
Трајање пројекта/ рок за извршење	Две године (24 месеца)
Потребни ресурси	Финансијски, људски и материјални ресурси;
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	90.000.000,00 РСД; Извори: Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство; Град Сомбор; Дирекција за изградњу Града Сомбора; фондови ЕУ; различити донаторски или/и повољни кредитни извори;

Очекивани резултати пројекта	Повећање конкурентности произвођача; Већа тржишност пољопривредних газдинстава; Већа сигурност пласмана;
Индикатори	Раст продаје пољопривредних производа;
Процена ризика	Обезбеђеност повољним финансијским изворима; Имовинско правна питања;
Евалуација	<i>Ex-ante, Interim, Ex-post evaluacija.</i>

Приоритет	1. Одрживи привредни раст
Мера	1.1.1. Развој руралне економије са фокусом на пољопривредну производњу
Назив пројекта	Сомборска индустрија прехранбених производа – Сомбор (скраћени назив: СИПП – Сомбор)
Циљ пројекта	Предложеним пројектом иде се у правцу стварања могућности развоја организоване и модерне производње која ће окупити велики број пољопривредних субјеката. Обједињавање производних, складишних и прерађивачких капацитета у јединствену целину кроз властиту организацију дистрибуције на тржишта свежег, сушеног и прерађеног воћа и поврћа затвара целокупни процес и своди појаву ризика на најмању могућу меру.
Кратак опис пројекта	Немодернизована и неорганизована производња уз висок степен тржишне несигурности и разних врста ризика, условљава недовољно коришћење ресурса и назадовање пољопривредне производње у времену. Како се пројекат у делу пластеничке производње највећим делом реализује на сеоском подручју Сомбора, кроз разне форме урађена је његова презентација у сеоским МЗ, али исто тако и код релевантних институција Града Сомбора, при чему је пројекат добио неподељену подршку. Као резултат тога формирана је радна група за израду Студије изводљивости (<i>Feasibility study</i>) и заказан је разговор о реализацији пројекта у Министарству привреде.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство, Гаранцијски фонд АП Војводине, Развојни фонд АП Војводине, Покрајински фонд за развој пољопривреде; Фонд за развој пољопривреде Града Сомбора;
Носиоци пројекта	Град Сомбор; Пољопривредна стучна служба Сомбор, пољопривредна газдинства; правна лица (привредна друштва, земљорадничке задруге); предузетници и породична пољопривредна газдинства;
Активности на пројекту	Производно, организацијски, тржишно и развојно повезивање: (1) савремене пластеничке производње поврћа, (2) хладњаче са ULO CA ² режимима складиштења воћа и поврћа и (3) фабрике за прераду и сушење воћа и поврћа.

Трајање пројекта/ рок за извршење	Две године од почетка радова (обезбеђења финансијских средстава)
Потребни ресурси	Материјални, хумани, технолошки, финансијски;
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	638.000.000,00 РСД;
Очекивани резултати пројекта	Већа разноврсност понуде свежег воћа и поврћа и њихових прерађевина из домаћих извора, посебно у вансезонским (зимским и прољетним) периодима; Квантитативно и квалитативно повећање производње и понуде свежег воћа и поврћа, те читавог низа полупроизвода и финалних производа на бази воћа и поврћа; Обезбеђење неопходне сигурности пласмана произведеног воћа и поврћа; Развој производње воћа и поврћа (засади, производња на отвореном, пластеничка производња); Раст извоза; Повећање запослености на целокупном сомборском и руралном и урбаном подручју; Раст просечног животног стандарда; Могућности за остајање младих на селу уз услове живота сличне оним у градским срединама;
Индикатори	Већа запосленост становништва; Додатни прилив новца, Развој воћарске и повртарске производње;
Процена ризика	Мали проценат специјализованих пољопривредних газдинстава због високог тржишног ризика; Нестабилност аграрне политике; Ниска подршка пољопривредницима из аграрног буџета;
Евалуација	Континуирана; <i>Ex-ante, Interim, Ex-post evaluacija.</i>

Приоритет	1. Одрживи привредни раст
Мера	1.1.2. Развој руралне економије кроз подстицање удруживања и умрежавања у аграрном сектору
Назив пројекта	Подстицање оснивања и рада специјализованих задруга, удружења пољопривредника, пољопривредних кластера;
Циљ пројекта	Удруживање и умрежавање пољопривредних произвођача, прерађивача и других актера у руралном развоју;
Кратак опис пројекта	Удружења пољопривредника, задруге/кластери, посебно уколико располажу одговарајућом опремом и складишним капацитетима (силосима, складиштима, линијама за паковање, хладњачама и сл.) од великог су значаја за пласман пољопривредних производа, а посебно су значајна за пољопривредна газдинства са малим поседом и производним капацитетима. Подршка процесима умрежавања и удруживања неопходна је кроз: едукацију пољопривредника; правне савете; логистичку

	подршку (на пример у обезбеђивању просторија за рад, опремању просторија и сл); подршку у припреми конкурсне документације за пројекте удруживања при Покрајинском секретаријату за пољопривреду, водопривреду и шумарство и др; подршку процесима међурегионалне и прекограничне сарадње са сродним удружењима/задругама/кластерима у области пољопривреде и руралног развоја и сл.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	МПЗЖС Републике Србије; Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство; Град Сомбор; Пољопривредна стручна служба Сомбор
Носиоци пројекта	РРА „Бачка“; Град Сомбор; удружења пољопривредника; Пољопривредна стручна служба Сомбор
Активности на пројекту	Едукација пољопривредника, правна и логистичка помоћ при удруживању и умрежавању, праћење активности и суфинансирање заједичких пројеката, припрема конкурсне документације и сл. Имајући у виду заинтересованост произвођача за органску производњу у оквиру овог пројекта потребно је подржати активности „Organik-Eco Rural Klaster Ravangrada“ и међународну сарадњу са удружењима истих интересовања.
Трајање пројекта/ рок за извршење	Континуирано
Потребни ресурси	Материјални, људски, финансијски;
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	2.000.000,00 РСД; Извори: МПЗЖС Републике Србије; Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство АП Војводине; Град Сомбор; фондови ЕУ; различити донаторски извори и сл;
Очекивани резултати пројекта	Повећање конкурентности пољопривредника кроз повећање преговарачке моћи пољопривредних произвођача у процесима продаје својих производа, кроз снижавање трошкова производње и сл.; Повезивање са кластерима из иностранства; Развој процеса паковања производа, прераде и сл. ;
Индикатори	Број специјализованих задруга, њихов промет и финансијски резултати; Број удружења пољопривредника и кластера и степен њихове активности; Број ЛАГ-ова (локалних акционих група) и њихове активности; Раст производње и продаје пољопривредних производа;
Процена ризика	Злоупотреба се избегава сталном евалуацијом рада и активности удружења/задруга/чланица кластера.
Евалуација	<i>Ex-ante, Interim, Ex-post evaluacija.</i>

Приоритет	1. Одрживи привредни раст
Мера	1.2.1. Развој руралне економије са акцентом на заштиту земљишних ресурса
Назив пројекта	Заштита и унапређење квалитета пољопривредног земљишта и пољопривредне инфраструктуре;
Циљ пројекта	Стварање услова за продуктивнију пољопривредну производњу кроз побољшање квалитета пољопривредног земљишта; одрживо управљање природним ресурсима; заштита животне средине;
Кратак опис пројекта	У циљу стварања услова за продуктивну пољопривредну производњу, као и заштиту пољопривредног земљишта и одрживо управљање овим ресурсом, важне су активности на пољу заштите и унапређења квалитета и плодности пољопривредног земљишта.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	„Путеви Србије“, „Бачка Пут“, „Војводина Шуме“, ЈБП „Воде Војводине“; Пољопривредна стручна служба Сомбор; Град Сомбор, Дирекција за изградњу града Сомбор; Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство;
Носиоци пројекта	Пољопривредна стручна служба Сомбор; Град Сомбор, Дирекција за изградњу града Сомбор; Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство;
Активности на пројекту	Учешће локалне самоуправе на конкурсима Покрајинског секретаријата за пољопривреду, водопривреду и шумарство за пројекте: комасације; испитивање квалитета земљишта; пољочуварску службу и сл.; Повећана употреба органског ђубрива и примена других агротехничких мера у циљу унапређења квалитета земљишта; Унапређење контроле квалитета и плодности пољопривредног земљишта: стална контрола (садржај хумуса, макро и микро елементи, садржај штетних материја); израда наменских педолошких карата и студија и елабората из области испитивања квалитета земљишта; израда информационог система о земљишту и сл; Комасација (груписање) пољопривредног земљишта (комасациона процена; израда идејних пројеката комасације); Уређење и опремање пољочуварске службе и унапређење рада ове службе; Уређење и опремање противградне службе; Подизање ветрозаштитних појасева и друге активности у склопу противерозивних мера; Уређење атарских путева; Спречавање стихијског заузимања пољопривредног земљишта у непољопривредне сврхе;
Трајање пројекта/ рок за извршење	Континуирано
Потребни ресурси	Финансијски ресурси; људски ресурси (инжењери пољопривреде, обучено особље у лабораторијама), лабораторијска опрема, ефикасан рад пољопривредно саветодавних служби и сл;
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	15.000.000,00 РСД Извори: средства опредељена годишњим Програмом заштите,

	уређења и коришћења пољопривредног земљишта; средства из буџета Града Сомбора; опредељена средства за ове намене Покрајинског секретаријата за пољопривреду, водопривреду и шумарство АП Војводине и друга средства;
Очекивани резултати пројекта	Унапређен квалитет и плодност земљишта (побољшане хемијске и физичке особине земљишта); Заштита земљишта од заслањивања, губитка хумуса и испирања хранљивих материја и сл.
Индикатори	Пораст процента земљишта у вишим квалитетним (бонитетним) класама; Површина и број парцела обухваћених контролом квалитета пољопривредног земљишта (број узетих и испитаних узорака); Смањена потрошња минералних ђубрива, чиме се ублажавају штетни ефекти на животну средину и здравље становништва и сл.
Процена ризика	Недовољна заинтересованост и информисаност на сектору породичних пољопривредних газдинстава, што се превазилази појачаном медијском активношћу.
Евалуација	Годишњи извештај о броју узетих и испитаних узорака, уношење у електронску база података; <i>Ex-ante, Interim, Ex-post evaluacija.</i>

Приоритет	1. Одрживи привредни раст
Мера	1.2.2. Развој руралне економије кроз одрживо управљање водним ресурсима
Назив пројекта	Израда пројектно-техничке документације за изградњу хидросистема „Плазовић“ и изградња хидросистема „Плазовић“;
Циљ пројекта	Унапређење квалитета пољопривредног земљишта; стварање услова за високе приносе биљних култура; заштита пољопривредног земљишта од плављења и исушивања; одрживо управљање овим ресурсом;
Кратак опис пројекта	Подсистем-хидросистем „Плазовић“, обухвата северозападни део Бачке: са севера од границе са Мађарском, са југа путем Сомбор-Суботица, и са истока линијом Суботица-Б Топола-Бајша. Главна функција подсистема „Плазовић“ је наводњавање пољопривредних површина на високом терену са водом из канала ОКМ Бездан-Врбас. Пројектом „Израда пројектно-техничке документације“ поставља се основа за равој 50.000 ха висококвалитетних обрадивих пољопривредних површина на северозападним територијама АП Војводине. У првој фази око 12.000 ха уз канале хидросистема, а у другој фази око 37.000 ха удаљенијих пољопривредних површина. Реализација овог пројекта би омогућила развој ратарске, повртарске, воћарске и виноградарске производње, као и исправне, здраве и еколошке хране.

Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	ЈВП „Воде Војводине“; Водопривредно предузеће Западна Бачка; Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство; град Сомбор; Дирекција за изградњу града Сомбор; Фонд за развој пољопривреде града Сомбор;
Носиоци пројекта	ЈВП „Воде Војводине“; Водопривредно предузеће Западна Бачка; Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство; град Сомбор; Дирекција за изградњу града Сомбор; Фонд за развој пољопривреде града Сомбор;
Активности на пројекту	Због веће надморске висине терена од Бездана према Суботици воду треба довести са нижих терена на више. За то је потребан систем канала, црпних станица и акумулација. Пројектно-техничка документација је потребна од водозахвата на каналу Бездан-Врбас, преко доводног канала, црпне станице Колут, црпне станице Станишић, акумулације Станишић.
Трајање пројекта/ рок за извршење	Пројекат је подељен у две фазе: (1) израда пројектно-техничке документације за изградњу хидросистема „Плазовић“ (у трајању до 1 године) и (2) изградња хидросистема „Плазовић“ (у трајању до 2 године условно). Реализација прве фазе пројекта омогућила би наводњавање 12.870 ха високопродуктивних обрадивих површина. Реализација друге фазе пројекта омогућила би наводњавање додатних 37.340 ха пољопривредних површина. Рок за реализацију: 3 године;
Потребни ресурси	Новчана средства, стручни кадар;
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	5.000.000,00 РСД; Извори: фонд града Сомбора; фондови покрајине, републике, фондови ЕУ и други фондови;
Очекивани резултати пројекта	Наводњавањем ће се омогућити боља продуктивност и стабилност биљне производње. Реализација прве фазе пројекта омогућила би наводњавање 12.870 ха високопродуктивних обрадивих површина. Реализација друге фазе пројекта омогућила би наводњавање додатних 37.340 ха пољопривредних површина.
Индикатори	Специфичност: омогућавање пољопривредне производње невезане за временске услове и сушне-кишне године Мерљивост: могућност „две жетве“, улагање у наводњавање, накнаде од будућих корисника Доступност: друштвена предузећа, приватна газдинства, локално становништво Релевантност: у складу са стратегијом развоја пољопривреде и руралног развоја Р. Србије 2014-2020, у складу са пројектима за улагања у системе наводњавања.
Процена ризика	Ризик недостатка финансијских средстава (потенцијалих инвеститора); Могући имовинско-правни проблеми; Уситњен посед на породичним пољопривредним газдинствима

	и сл;
Евалуација	Према фазама у процесу реализације пројекта; <i>Ex-ante, Interim, Ex-post evaluacija.</i>

Приоритет	1. Одрживи привредни раст
Мера	1.2.3. Развој руралне економије кроз популаризацију органског начина пољопривредне производње;
Назив пројекта	Подршка увођењу и развоју органске пољопривредне производње;
Циљ пројекта	Производња хране високог квалитета; заштита здравља потрошача; развој одрживе пољопривреде уз очување еко система и заштиту животне средине; повећање плодности и квалитета земљишта;
Кратак опис пројекта	Прелазак са конвенционалне на органску пољопривредну производњу, пре свега, у функцији је здравља људи и очувања животне средине. Иако ова производња доноси ниже приносе него конвенционална, тражња на светском тржишту је висока и стално растућа, а цене производа из органске производње неколико пута су више него из конвенционалне. У оквиру пројекта је потребно, пре свега, радити на едукацији пољопривредних произвођача и потрошача о разликама између органске и конвенционалне пољопривредне производње, о користима и значају органске производње, начинима преласка на ову производњу и сл.; У оквиру овог пројекта потребно је обезбедити и континуирану контролу и надзор производње поготово у почетним фазама, подстицати удруживање произвођача и њихов заједнички наступ на тржишту;
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	МПЗЖС Републике Србије; Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство, Покрајински фонд за развој пољопривреде; Фонд за развој пољопривреде Града Сомбора;
Носиоци пројекта	Фонд за развој пољопривреде Града Сомбора; Пољопривредна стучна служба Сомбор; удружења пољопривредних произвођача органске хране; РРА „Бачка“;
Активности на пројекту	Едукација пољопривредних произвођача и потрошача о користима и значају органске исхране (путем медија, предавања). Подршка локалне самоуправе, кроз суфинансирање, следећих трошкова: (а) увођење органске производње (за сертификацију, набавку садница, опреме и сл.); (б) процеси промоције органских производа на сајмовима, трговима и сл.; (ц) обележавање и уређивање дела зелене пијаце у етно стилу за продају органских производа; (д) повезивање потрошње органских производа са туристичком понудом локалне самоуправе; (е) укључивање оброка са органском храном у вртићима и школским установама и реализација пројекта

	„Органски доручак за децу и омладину“ (ф) припрема конкурсне документације за пројекте који дају подршку органској производњи и сл. Подршка одржавању сајмова као што су Међународни органик-еко рурал пољопривредни Раванградски сајам; Међународни традиционални фестивал органске и етно хране и пица, домаће радиности и фолклора;
Трајање пројекта/ рок за извршење	Континуирано
Потребни ресурси	Материјални, финансијски, људски;
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	4.000.000,00 РСД; Извори: буџетска средства Града Сомбора; покрајине, републике, фондови ЕУ и други извори;
Очекивани резултати пројекта	Очување животне средине и заштита биодиверзитета; Повећање конкурентности пољопривредних произвођача; Заштита здравља људи;
Индикатори	Ублажавање негативних утицаја пољопривредне производње на животну средину; Подстицање запошљавања; Повећање конкурентности произвођача на домаћем и страном тржишту;
Процена ризика	Недовољна знања произвођача и потрошача о органској производњи могу се смањити сталним медијским оглашавањима о предностима и значају органске производње за здравље људи и очување животне средине;
Евалуација	<i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i> evaluacija

Приоритет	1. Одрживи привредни раст
Мера	1.3.1. Подршка развоју непољопривредних делатности на пољопривредним газдинствима
Назив пројекта	Подршка процесима прераде пољопривредних производа на сектору породичних пољопривредних газдинстава и сектору МСПП;
Циљ пројекта	Развој нових производа више додате вредности; диверсификација активности и дохотка руралног становништва; задржавање жена и младих на селу; раст запослености и прихода руралне популације; очување традиције (традиционалних рецептура производње); подстицање одрживог руралног развоја;
Кратак опис пројекта	Под диверсификацијом се подразумева скуп економских активности у руралним подручјима, искуључујући активности везане за производњу примарних пољопривредних производа. Диверсификација активности газдинстава на непољопривредне делатности и услуге и ојачавање веза између пољопривреде и осталих сектора руралне економије, представља један од кључних механизма развоја руралних подручја.

	Пројекат подразумева суфинансирање бројних трошкова за произвођаче: увођења стандарда; нових технологија; унапређења квалитета производа и сл. Поред тога, подршка подразумева и обезбеђивање локалних подстицаја у виду нижих или субвенционисаних административних и локалних накнада и такси за регистравање ове производње (изградњу прерађивачких погона), затим брзину добијања потребних дозвола, поједностављење администрације; ефикасност локалне администрације и сл.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство; Покрајински секретаријат за привреду, запошљавање и равноправност полова; Одсек за локални економски развој Градске управе Града Сомбора;
Носиоци пројекта	РРА „Бачка“; Одсек за локални економски развој Градске управе Града Сомбора; сектор МСПП, удружења пољопривредника;
Активности на пројекту	Правна подршка од стране локалне заједнице и РРА „Бачка“ у припреми бизнис планова и пројектне документације; Подршка произвођачима у усвајању стандарда, односно процесима имплементације и сертификације система безбедности и квалитета хране; Подршка произвођачима у набавци савремених/иновативних технологија производње и процесима унапређења квалитета производа и сл.
Трајање пројекта/ рок за извршење	Континуирано
Потребни ресурси	Материјални, финансијски и људски;
Финансијски план за реализацију програма/пројекта Очекивани резултати пројекта Индикатори	4.000.000,00 РСД; Извори: буџетски фонд града Сомбора, покрајине, републике, фондови ЕУ, фондови међународних институција итд.
	Подизање конкурентности пољопривредних газдинстава и диверсификација руралне економије; Повећање запослености у руралним срединама и раст дохотка руралног становништва; Унапређење пласмана пољопривредних производа; Организовање сеоског становништва ради заједничких активности;
	Повећање алтернативних (додатних) извора прихода на сектору породичних пољопривредних газдинстава и сектору МСПП; Број газдинстава и МСПП који се бави прерадом пољопривредних производа; Повећање производње и продаје ових производа, широк спектар квалитетних производа и сл.
Процена ризика	Злоупотреба се избегава сталном контролом рада пољопривредних газдинстава и сектора МСПП у домену ове производње.
Евалуација	<i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i> evaluacija;

Приоритет	1. Одрживи привредни раст
Мера	1.3.1. Подршка развоју непољопривредних делатности на пољопривредним газдинствима
Назив пројекта	Подршка пољопривредним газдинствима (МСПП, задруге, породична пољопривредна газдинства) у процесима брендирања и промоције локалних прехранбених производа, произведених у занатским погонима;
Циљ пројекта	Повећање препознатљивости и конкурентности произвођача на домаћем и иностраном тржишту кроз: (а) брендирање и диверсификацију понуде/производа, (б) повећање квалитета производа, (ц) повећање тражње (продаје) и сл.
Кратак опис пројекта	С обзиром да су круцијални проблеми пољопривредника у Србији и АП Војводине – пласман и недовољно улагања у паковање, дистрибуцију и промоцију, посебна пажња локалне самоуправе се мора посветити проблему брендирања, промоције и ефикасног пласмана локалних прехранбених производа, произведених у малим и средњим занатским погонима на газдинствима.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Покрајински секретаријат за привреду, запошљавање и равноправност полова; Град Сомбор; Одсек за локални економски развој; Туристичка организација Града Сомбора;
Носиоци пројекта	Град Сомбор; Одсек за локални економски развој ГУ Града Сомбора; Туристичка организација Града Сомбора; РРА „Бачка“; удружења пољопривредника;
Активности на пројекту	Анализирање локалних производа (понуде), њихове препознатљивости и квалитета и дефинисање критеријума (од стране експертског тима у локалној самоуправи) за избор производа за који ће се обезбедити подршка у припреми конкурсне документације за добијање робног знака „Најбоље из Војводине“, који расписује Секретаријат за привреду; Подршка пољопривредницима и правним лицима у изградњи бренда лемешког кулена, сомборског сира, безданске паприке и ајвара и добијању географске ознаке порекла, као и другим маркетиншким активностима у циљу ефикасније промоције производа; Подршка локалне самоуправе, посебно удружењима и задругама, у изградњи објеката који омогућавају ефикаснији пласман пољопривредно прехранбених производа (расхладни контејнери за свеже воће и поврће; магацински и складишни простори; хладњаче; сушаре; линије за калибрање и паковање воћа и поврћа и сл.); Промовисање локалних производа на домаћим и иностраним сајмовима, културним и туристичким манифестацијама; Подршка у пласману локалних прехранбених производа кроз туристичку понуду локалне самоуправе, односно Региона/Покрајине (укључивање производа у саставни део туристичке понуде);
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	Континуирано
Потребни ресурси	Материјални, финансијски и људски;

Финансијски план за реализацију програма/пројекта	4.000.000,00 РСД; Извори: буџетска средства Града Сомбора; покрајине, републике, фондови ЕУ, фондови међународних институција итд.
Очекивани резултати пројекта	Препознатљивост локалних пољопривредно прехранбених производа у региону и шире; Раст тражње за овим производима; Већа конкурентност домаћих произвођача на домаћем и иностраном тржишту, Повећање квалитета домаће понуде и сл.
Индикатори	Раст производње и продаје локалних пољопривредно прехранбених производа; Број брендираних производа по којима је Град Сомбор препознатљив; Раст БДП АП Војводине и Града Сомбора; Раст запошљавања;
Процена ризика	Злоупотреба се избегава јасно дефинисаним критеријумима за доделу робног знака „Најбоље из Војводине“; Недовољно интересовање за брендирање производа избегава се већим медијским оглашавањем на локалној телевизији, новинама и сл. Недостатак финансијских средстава у сектору привреде за већа улагања у промоцију, маркетинг; брендирање производа;
Евалуација	<i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i> evaluacija.

Приоритет	1. Одрживи привредни раст
Мера	1.3.1. Подршка развоју непољопривредних делатности на пољопривредним газдинствима
Назив пројекта	Реконструкција рибњака и/или подизање нових рибњака;
Циљ пројекта	Диверсификација активности и дохотка руралног становништва; задржавање младих на селу; равномернији регионални развој; подстицање руралног развоја;
Кратак опис пројекта	Захваљујући реци Дунав, њеним рукавцима и каналском систему ДТД, подручје града Сомбор је изузетно богато риболовним теренима. Повећана потражња за конзумном рибом, истовремена дугогодишња дефицитарност на тржишту и све већа перспектива за извоз произведене рибе утицали су да се на подручју града Сомбор изгради већи број рибњака. Производњу слатководне рибе могуће је организовати као интензивну, економичну и еколошки оријентисану. Неки од већих рибњака су „Поћаска“ и „Кракља“ Бачки Моноштор, „Сомборски рибњак“, рибњак „Колут“, рибњак „Кљајићево“, рибњак „Алов“ Сомбор, рибњак „Миловановић“ Кљајићево, рибњак „Горњи пашњак“ Бездан и други. Конкретно, подршка за привођење култури необрадивог пољопривредног земљишта за пољопривредну производњу подразумева подршку пројектима реконструкције рибњака, као

	и подршку подизању нових рибака на површини не мањој од 1 ха и не већој од 100 ха.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство; Град Сомбор; Дирекција за изградњу Града Сомбора;
Носиоци пројекта	РРА „Бачка“; Град Сомбор; Дирекција за изградњу Града Сомбора; удружења пољопривредника;
Активности на пројекту	Правна подршка од стране локалне заједнице и РРА „Бачка“ у припреми бизнис планова; припреми пројектне документације за пројекат „Реконструкција рибака и подизање нових рибака на територији АП Војводине“ при Покрајинском секретаријату за пољопривреду, водопривреду и шумарство; обезбеђење локалних подстицаја у виду висине административних и локалних накнада и такси, брзине добијања потребних дозвола, ефикасности локалне администрације и сл.
Трајање пројекта/ рок за извршење	Континуирано;
Потребни ресурси	Материјални, финансијски и људски;
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	6.000.000,00 РСД; Извори: буџетска средства Града Сомбора, покрајине, републике, фондови ЕУ итд.
Очекивани резултати пројекта	Диверсификација руралне економије; Стварање повољних услова за рад и доходак руралне популације, посебно младих; Одрживи рурални развој.
Индикатори	Раст производње и продаје рибе; Раст запошљавања и раст дохотка пољопривредног становништва; Повећање површине рибака; Рационалнија искоришћеност постојећих рибака;
Процена ризика	Злоупотреба се избегава сталном контролом коришћења одобрених буџетских средстава за ове намене; Имовинско правна питања; Обезбеђеност финансијских средстава;
Евалуација	<i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i> евалуација;

Приоритет	1. Одрживи привредни раст
Мера	1.3.1. Подршка развоју непољопривредних делатности на пољопривредним газдинствима
Назив пројекта	Развој и оживљавање старих заната и производње народних рукотворина на сектору породичних пољопривредних газдинстава;
Циљ пројекта	Диверсификација активности и дохотка руралног становништва; задржавање жена и младих на селу; раст запослености и прихода руралне популације; повећање продаје производа кроз укључивање у саставни део туристичке понуде; очување традиције; подстицање одрживог руралног

	развоја;
Кратак опис пројекта	Развојем тржишта производа и услуга старих заната и рукотворина доприноси се повећању нивоа пословних активности путем јачања конкурентности и информисања потрошача о предностима ових производа и услуга, њиховој лепоти и употребној вредности у савременом животу. Пројекат подразумева суфинансирање следећих трошкова: набавке/производње опреме, материјала и машина за рад; обуке становништва и набавку наставних учила; сајамских трошкова (за удружења); обезбеђење просторија за рад удружења која се баве старим занатима или народним рукотворинама и сл. Поред тога, подршка подразумева и обезбеђивање локалних подстицаја у виду висине административних и локалних накнада и такси за регистровање ове производње на сектору МСПП, брзину добијања потребних дозвола, ефикасност локалне администрације и сл.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Покрајински секретаријат за привреду, запошљавање и равноправност полова; Град Сомбор; Канцеларија за локални економски развој Сомбор;
Носиоци пројекта	РРА „Бачка“; град Сомбор; Канцеларија за локални економски развој града Сомбор; породична пољопривредна газдинства организована кроз удружења; удружења физичких лица;
Активности на пројекту	Правна подршка од стране локалне заједнице и РРА „Бачка“ у припреми бизнис планова; дефинисање критеријума и комисије за избор удружења којима ће се пружити подршка; подршка у припреми пројектне документације за пројекат „Оживљавање и развој старих заната“ при Секретаријату за привреду АП Војводине или пројекат „Економско оснаживање жена на селу АП Војводине“, при Гаранцијском фонду АП Војводине.
Трајање пројекта/ рок за извршење	Континуирано;
Потребни ресурси	Материјални, финансијски и људски;
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	4.000.000,00 РСД; Извори: буџетска средства града Сомбора, покрајине, републике, фондови ЕУ итд.
Очекивани резултати пројекта	Подизање конкурентности пољопривредних газдинстава и диверсификација руралне економије; Стварање повољних услова за рад и остајање руралне популације у сеоским срединама, посебно жена и младих; Повећање запослености у руралним срединама; Одрживи рурални развој; Равномерни регионални развој.
Индикатори	Повећање алтернативних (додатних) извора прихода на сектору породичних пољопривредних газдинстава (повећање економске снаге газдинстава); Број породичних пољопривредних газдинстава који се бави народним рукотворинама и старим занатима; Повећање продаје ових производа, широк спектар квалитетних производа и сл.

Процена ризика	Злоупотреба се избегава сталном контролом рада пољопривредних газдинстава који се баве старим занатима и/или народним рукотворинама, а који су корисници буџетских средстава; Јасно дефинисање критеријума ко су корисници средстава и сл. Недовољно интересовање избегава се сталним медијским оглашавањем.
Евалуација	Ex-ante, Interim, Ex-post evaluacija;

Приоритет	1. Одрживи привредни раст
Мера	1.3.2. Подршка развоју туризма на пољопривредним газдинствима
Назив пројекта	Подршка развоју сеоског и ловног туризма на сектору породичних пољопривредних газдинстава;
Циљ пројекта	Диверсификација активности и дохотка руралног становништва; подстицање одрживог руралног развоја.
Кратак опис пројекта	Велики број знаменитости и природних добара којима располаже град Сомбор могу успешно да се искористе у сврху развоја руралног туризма. Велики комплекс ритских шума у приобаљу Дунава представља идеалан терен за развој и опстанак великог броја врста крупне и пернате дивљачи. Од крупне дивљачи гаје се и лове: јелен, дивља свиња, муфлон, јелен копитар и срна. Најзначајнија ситна дивљач је зец, а од пернате дивљачи ту су: фазан, препелица и дивље патке. Конкретно пројекат развоја сеоског и ловног туризма подразумева следеће: подршка пољопривредним газдинствима кроз суфинансирање адаптације, односно привођење намени објеката по угледу на аутентичне сеоске куће, односно салаше уз очување народног градитељства и традиционалне архитектуре; подршка ловачким удружењима и заинтересованим пољопривредним газдинствима кроз суфинансирање адаптације ловачких домова и повећање смештајних капацитета за туристе; суфинансирање набавке и исхране ловне дивљачи и сл. Поред тога, подршка подразумева и обезбеђивање локалних подстицаја у виду висине административних и локалних накнада и такси, брзине добијања потребних дозвола, ефикасности локалне администрације и сл.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство; град Сомбор; Туристичка организација града Сомбор; Канцеларија за локални економски развој Сомбор;
Носиоци пројекта	РРА „Бачка“; град Сомбор; Туристичка организација града Сомбор; Канцеларија за локални економски развој града Сомбор; ловачка удружења, удружења пољопривредника газдинства;
Активности на пројекту	Правна подршка од стране локалне заједнице и РРА „Бачка“ у припреми бизнис планова; припреми пројектне документације за пројекат „Подршка развоју руралног туризма на

	пољопривредним газдинствима“ при Покрајинском секретаријату за пољопривреду, водопривреду и шумарство или пројекат „Економско оснаживање жена на селу АП Војводине“, при Гаранцијском фонду АП Војводине.
Трајање пројекта/ рок за извршење	Континуирано;
Потребни ресурси	Материјални, финансијски и људски;
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	4.000.000,00 РСД Извори: буџетска средства града Сомбора, покрајине, републике, фондови ЕУ итд;
Очекивани резултати пројекта	Препознатљивост сеоског и ловног туризма града Сомбор на локалном, регионалном и међународном нивоу; Усклађивање ловног подручја са туризмом и заштитом животне средине; Промовисање руралних подручја и традиционалних јела; Повећање алтернативних (додатних) извора прихода на сектору породичних пољопривредних газдинстава.
Индикатори	Број газдинстава која се баве сеоским туризмом; Бројност и структура одстрелних грла, унапређење трофејне структуре; Број домаћих и иностраних гостију;
Процена ризика	Мали број грла је препрека ширењу ловног туризма; Недостатак интересовања и финансијских средстава за развој сеоског туризма;
Евалуација	Ex-ante, Interim, Ex-post evaluacija;

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА 2014-2020.ГОДИНА

**АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТИ:
КОНКУРЕНТНОСТ ПРИВРЕДЕ И ЗАПОШЉАВАЊЕ
2014-2016.ГОДИНА**

Преглед развојних пројеката и мера

Приоритет	1. ОДРЖИВИ РАСТ И РАЗВОЈ КОНКУРЕНТНОСТИ ПРИВРЕДЕ ГРАДА СОМБОРА
Мера	1.3.1 Оснивање кластера, јавно-приватног партнерстава или других форми удруживања (стварање социјалних предузећа, рециклажни центри, логистички центри за пољопривреду итд.)
Назив пројекта	Оснивање кластера, МСПП удружења и непрофитних удружења
Циљ пројекта	Искуство земаља у окружењу нам говори да је кластеризација један од модела успешног привредног развоја и да се спроводи путем географског или гранског груписања производних и услужних делатности као и образовних, локалних или државних институција и сл. - Повезивање предузећа у Кластер омогућује свим учесницима а посебно малим и средњим предузећима: - проширење тржишта, - раст продуктивности, - предност при изласку на тендере, - приступ фондовима за развој и повољнијим кредитима, - заједничко улагање у развој, - равноправан – партнерски однос у склапању уговора са домаћим и инопартнерима, - снижавање трошкова за обуку, - маркетиншко деловање, - усаглашавање и увођење стандарда итд.
Кратак опис пројекта	Један од најзначајнијих разлога због којег региони треба да размишљају и раде на кластерима је конкурентска предност на глобалном тржишту. Излазак на тржиште је омогућен свакоме ко задовољава захтеве тог тржишта. Мала и средња предузећа, па чак и велика предузећа, најчешће нису у стању да самостално испуне све те захтеве. Управо због тога предузећа теже да се лоцирају једна близу других, укључујући и конкуренте, зато што су предности спољне економије и приступа раду и знању важније од недостатака типа да конкуренти могу украсти њихове запослене или открити њихове пословне тајне. Оваквим пројектом локалне самоуправе у Републици Србији могу да узму активно учешће у реализацији овог пројекта и да у складу са својим плановима локалног привредног развоја, подстакну развој нових кластера или помогну функционисање већ постојећих, како би се позитивни ефекти кластеризације привреде осетили што пре у Републици Србији.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Град Сомбор и др. Регионална развојна агенција Бачка
Носиоци пројекта	Град Сомбор; Регионална развојна агенција Бачка;
Активности на пројекту	Удруживање може донети широк спектар користи свим укљученим странама као и привреди уопште. Неке од њих су: Повећани нивои стручности. Ово пружа удруженим компанијама боље познавање ланца набавке и омогућава компанијама да уче једна од друге и да

	међусобно сарађују. - Способност предузећа да удруже комплементарне снаге и да уговарају радове већег обима за које се појединачно не би могле надметати у јавном конкурс. - Потецијал за производњу на велико (економија обима) који се може реализовати кроз специјализовану производњу у свакој од фирми, кроз заједничку набавку сировина уз велике попусте или кроз заједнички маркетинг. - Јачање друштвених и осталих неформалних веза, што води ка стварању нових идеја и нових фирми. - Бољи проток информација у оквиру кластера, на пример, омогућавају финансијерима да препознају добре предузетнике а пословним људима да нађу добре испоручиоце услуга. - Обезбеђивање финансијских олакшица за ову врсту удруживања, кроз: смањивање административних и комуналних такси, накнада, кроз ефикаснији рад градске администрације и сл.; - Подршка (правна, саветодавна, финансијска) локалне самоуправе у припреми конкурсне документације за програме/пројекте, а које расписују релевантне институције АП Војводине, ЕУ, иностране владе, међународне институције и сл.
Трајање пројекта/ рок за извршење	2 дана (14 часова)
Потребни ресурси	Стручни кадар, простор за спровођење едукација, штампарије за публикавање материјала и брошура;
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Извори средстава: град, покрајина, република, други ЕУ и билатерални извори 150.000,00 РСД
Очекивани резултати пројекта	Кластери имају за циљ обједињавање на хоризонталној и вертикалној основи различитих субјеката понуде, производа и услуга, како би се повећала додатна вредност њиховог заједничког производа. Резултат успостављања и развоја кластера су значајни ефекти који позитивно утичу и на предузећа у кластеру и на цео регион где се кластер налази: - Нижии трошкови пословања, набавка се врши на нивоу кластера што подразумева нижу цену и јефтинији транспорт за значајно повећане количина материјала, опреме, делова итд., - Смањење залиха материјала јер се успостављају чврсте везе са добављачима на нивоу кластера, - Повезивање и ангажовање, на нивоу кластера, агенција и предузећа за пружање специјализованих и уобичајених услуга (маркетиншке, књиговодствене, консултантске, стручне и друге услуге) што смањује трошкове предузећима учесницима кластера, - Нижии трошкови развоја нових производа и услуга (на пример: група предузећа пројектује и развија алате за потребе друге групе предузећа унутар кластера који појединачно или у целини развијају производни процес, а трећа група предузећа ради на паковању, дизајну, каналима дистрибуција итд.),

	▪ Дифузија технологија (размена техничко-технолошких знања и информација), ▪ Излазак на инострана тржишта, проширење тржишта и прилике за нове пословне везе (наступ на тржишту као кластер омогућава повољније услове склапања уговора, заузимања већег тржишта, повећану конкурентност..), ▪ Могућност извођења већих инвестиционих и развојних пројеката у региону (било који развојни пројекти на нивоу региона се лакше изводе када велики број предузећа заједно учествује у извршењу) , ▪ Приступ фондовима (кластери имају предност приликом финансирања из различитих фондова), ▪ Повољнији кредити (кластери могу добити повољније кредите него мала и средња предузећа појединачно). ▪ Повећање броја радних места, ▪ Већа разноликост процеса, производа и врста рада.
Индикатори	1. Идентификовати могућност успостављања кластера унутар региона: • Идентификовати потенцијал за успостављање кластера, • Начинити моделе и мапе системских веза, • Проценити себе наспрам других региона и наспрам конкурената. 2. Активности на успостављању кластера: • У регионима где постоји критична концентрација предузећа успоставити кластер асоцијације, • Учинити формалним постојеће комуникационе канале, • Унапредити сарадњу међу предузећима - развој мрежа.
Процена ризика	Мали број саветодаваца; недовољно информисани МСПП, неспремност МСПП да прихватају нова знања, вештине и технологије и сл.
Евалуација	Према фазама у процесу реализације пројекта. <i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i> евалуација.

Приоритет	1. ОДРЖИВИ РАСТ И РАЗВОЈ КОНКУРЕНТНОСТИ ПРИВРЕДЕ ГРАДА СОМБОРА
Мера	1.3.3 Брендирање града као повољног амбијента за инвестирање
Назив пројекта	Корпоративна друштвена одговорност као неизоставан део доброг имица предузећа
Циљ пројекта	Упознавање са основним начелима и значајем корпоративне друштвене одговорности у МСПП. Искуство је показало да, у доба глобалних интеграција, није могуће примењивати уобичајене начине пословања: локалне кризе веома брзо постају глобалне, а економски проблеми су уско повезани са еколошким и социјалним; последица тога је да пословни, јавни и непрофитни сектор више не могу деловати одвојено један од другог, да би на њих адекватно реаговали.

Кратак опис пројекта	Друштвено одговорно пословање је приступ који омогућава МСПП да, делујући у партнерству са другим секторима се успешније суочи са изазовима које им поставља такво тржиште. То је концепт који подстиче МСПП да буду иновативни, охрабрују одрживи развој, одговорно управљају ризиком и смањују трошкове, постижући тако боље пословне резултате за клијенте и предузеће, али и за заједнице у којима раде.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Град Сомбор; Регионална развојна агенција Бачка
Носиоци пројекта	Град Сомбор; Регионална развојна агенција Бачка
Активности на пројекту	Упознавање са појмом и значајем примене праксе друштвено одговорне компаније у савременим условима пословања у Републици Србији, Корпоративна етика и друштвено одговорно пословање, Примена стандарда друштвено одговорног пословања у МСПП
Трајање пројекта/ рок за извршење	2 дана (14 часова)
Потребни ресурси	Стручни кадар, простор за спровођење едукација, штампарије за публикавање материјала и брошура;
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Извори средстава: град, покрајина, република, други ЕУ и билатерални извори 200.000,00 РСД
Очекивани резултати пројекта	Извештавање о друштвеној одговорности за МСПП треба да буде саставни део ширег процеса ком су дугорочно посвећени – сталног унапређења Стратегије друштвено одговорног пословања и друштвено одговорних пракси, у складу са потребама циљних и интересних група и појединаца, тј. свих доносиоца одлука и захтевима тржишта и друштвеног окружења. Резултат пројекта је да МСПП на јасан и транспарентан начин представе све активности и иницијативе које су реализовали у току једне године.
Индикатори	Унапређење и усвајање: • Корпоративног управљања; • Одговорност према клијентима; • Одговорност у радном окружењу; • Одговорност према локалним заједницама; • Одговорност према животној средини.
Процена ризика	Мали број саветодаваца; недовољно информисани МСПП, неспремност МСПП да прихватају нова знања, вештине и технологије и сл.
Евалуација	Према фазама у процесу реализације пројекта. <i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i> евалуација.

Приоритет	1. ОДРЖИВИ РАСТ И РАЗВОЈ КОНКУРЕНТНОСТИ ПРИВРЕДЕ ГРАДА СОМБОРА
Мера	1.4.3. Унапредити људске капацитете институција за подршку привреде и за развој МСПП у Граду – (ОЛЕР, Развојна агенција Града Сомбора, Удружење предузетника и сл.) кроз стручне едукације, студијске програме, у циљу конкурисања на домаће и међународне пројекте
Назив пројекта	Развој предузетништва у светлу европских интеграција и основе политика Европске уније за мала и средња предузећа
Циљ пројекта	Стицање нових знања и вештина, обезбеђење основних познавања процеса европских интеграција, основних политика које чине основе интеграционог модела и њених институција, као и европских политика за развој МСПП, припрема МСПП за коришћење фондова ЕУ и сл.
Кратак опис пројекта	Основ развоја свих МСПП су хумани ресурси. Усвајање нових и ширење постојећих знања, као и увођење иновација у раду, кључни су фактори одрживости свих делатности у условима економског глобализма. Како се економија све више обликује према ЕУ и глобалним стандардима, то се повећава улога науке и технолошких достигнућа у њеним производним процесима. Низак ниво знања и вештина МСПП у области нових технологија, производње и законитости и трендова ЕУ тржишта, тренутно спадају у важније ограничавајуће факторе даљег развоја економије Србије и Града Сомбора.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Град Сомбор; Регионална развојна агенција Бачка;
Носиоци пројекта	Град Сомбор; Регионална развојна агенција Бачка;
Активности на пројекту	Стварање Европске уније (Копенхашки критеријуми, Европски интеграциони процеси за Западни Балкан, Политички и економски аспекти проширења ЕУ, Институције ЕУ) Историјат проширења Европске уније (Критеријуми за приступ и праћење напретка кандидата, Процес преговора) Финансијски ресурси политике проширења ЕУ, Инструменти за предприступну помоћ-ИПА Мала и средња предузећа као мотор економског развоја у ЕУ и европске политике развоја МСП Значај институционе подршке и развоја државних програма за подршку МСПП у европском контексту Европска искуства кластера као модела оснивања и подстицања развоја малих и средњих предузећа Подршка организовању стручних предавања, процесима конкурисања за фондове ЕУ и сл.
Трајање пројекта/ рок за извршење	2 дана (14 часова)
Потребни ресурси	Стручни кадар, простор за спровођење едукација, штампарије за публикавање материјала и брошура;

Финансијски план за реализацију програма/пројекта	200.000,00 РСД Извори средстава: град, покрајина, република, други ЕУ и билатерални извори
Очекивани резултати пројекта	Повећање конкурентности МСПП, кроз већу примену ЕУ знања и иновација у производњи и пласману; развијена свест произвођача о потреби удруживања; постојање еколошке свести; развијена свест о потреби увођења стандарда производње;
Индикатори	Већа имплементација и сертификација система производње за излазак на тржиште ЕУ; Број одобрених пројеката на конкурсима (ЕУ; Покрајинског секретаријата за привреду, запошљавање и равноправност полова, пољопривреду, водопривреду и шумарство; других међународних институција и организација);
Процена ризика	Мали број саветодаваца; недовољно информисани МСПП, неспремност МСПП да прихватају нова знања, вештине и технологије и сл.
Евалуација	Према фазама у процесу реализације пројекта. <i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i> евалуација.

Приоритет	2. Подстицање конкурентности МСПП базиране на иновативности и економији знања Града Сомбора
Мера	2.1.1 Осмислити програме за подстицање самозапошљавања
Назив пројекта	Како направити бизнис план
Циљ пројекта	Повећање запошљивости незапослених лица и посебно угрожених категорија на тржишту рада (старије особе особе са инвалидитетом, дугорочно незапослени, Роми, млади, високошколованих, младих, и жена). Један од најчешће коришћених термина у пословању, било да се ради о предузетницима, малим, средњим или великим предузећима, јесте бизнис план. Основни циљ овог пројекта је израда бизнис плана која подразумева квантитативно дефинисање намераваних активности предузећа у наредном периоду, анализу потребних ресурса за реализацију дефинисаног циља, сагледавање потенцијалних препрека и стварних могућности предузећа да се реализује планирани циљ, као и разматрање могућих ефеката на будући економски положај предузећа.
Кратак опис пројекта	Квалитетан бизнис план је основа сваког успешног посла. На курсу, корак по корак, предавачи пролазе кроз све маркетиншке, менаџерске и финансијске аспекте израде бизнис плана.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Град Сомбор, Регионална развојна агенција Бачка

Носиоци пројекта	Град Сомбор, Регионална развојна агенција Бачка
Активности на пројекту	- Да научи полазнике да овладају вештинама самосталне израде и анализе бизнис плана, - Да пружи знања, неопходна за израду бизнис плана.
Трајање пројекта/ рок за извршење	2 дана (14 часова)
Потребни ресурси	Стручни кадар, простор за спровођење едукација, штампарије за публикавање материјала и брошура;
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Извори средстава: град, покрајина, република, други ЕУ и билатерални извори
	200.000,00 РСД
Очекивани резултати пројекта	Бизнис план утврђује тренутну позицију предузећа. Израда бизнис плана је развојни процес тестирања почетне пословне идеје, оцене њених реалних бизнис шанси у тржишном окружењу, пројекције реализације и начина остварења. Бизнис план је, документ који служи као стандард са којим се могу поредити текући резултати након што је посао стартовао. Редовно поређење планираних и остварених активности дозвољава МСПП да идентификујете проблеме пре него што постану нерешиви (неуправљиви). Редовно поређење и корективне акције помажу МСПП да одрже посао на жељеном путу, ка остварењу постављеног циља. Бизнис план је неопходан документ уколико желе да позајме капитал. Добро урађен бизнис план је најсигурнија гаранција способности МСПП да управља идејом. Бизнис план је значајан фактор који битно опредељује одлуку да ли ће МСПП бити одобрена средства која траже.
Индикатори	Број новозапослених лица
Процена ризика	Мали број саветодаваца; недовољно информисана незапослена лица, неспремност да прихватају нова знања, вештине
Евалуација	Према фазама у процесу реализације пројекта. <i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i> евалуација.

Приоритет	2. Подстицање конкурентности МСПП базираних на иновативности, и економији знања Града Сомбора
Мера	2.1.1 Осмислити програме за подстицање самозапошљавања
Назив пројекта	Самозапошљавање за младе – „Млади предузетник“ и школа малог бизниса
Циљ пројекта	Циљ овог пројекта је да се кроз обуку младих за предузетништво и финансирање бизнис идеја, развије омладинско предузетништво и пружи подршка самозапошљавању и смањењу незапослености младих.

	Програмом је предвиђено да се млади обуче за покретање и вођење малог бизниса.
Кратак опис пројекта	Проблеми младих и њиховог запошљавања наведени су као приоритети у стратешким документима на свим нивоима одлучивања који делују у сектору запошљавања, али стиче се утисак да шира јавност није довољно информисана о проблемима са којим се сусреће ова популација. Незапосленост, а поготово незапослености младих мора се дати далеко већи приоритет на свим нивоима управљања и одлучивања те ће пројекат кроз своје активности настојати допринети подизању свести о важности ових питања.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Регионална развојна агенција Бачка; Град Сомбор;
Носиоци пројекта	Регионална развојна агенција Бачка; Град Сомбор
Активности на пројекту	Правна подршка од стране локалне заједнице и РРА „Бачка“ у припреми бизнис планова за покретање сопственог бизниса; Учесници пројекта ће добити прилику да стекну знања која се тичу креирања пословне стратегије и пословног плана, организовања малог бизниса, области пореза и других обавеза према држави, процедуре покретања бизниса.
Трајање пројекта/ рок за извршење	2 дана (14 часова)
Потребни ресурси	Стручни кадар, простор за спровођење едукација, штампарије за публикавање материјала и брошура;
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	200.000,00 РСД Извори средстава: град, покрајина, република, други ЕУ и билатерални извори
Очекивани резултати пројекта	• Унапређење приступа младих услугама јавних служба за запошљавање, посебно њиховим активним мерама на тржишту рада; • Подршка запошљавању младих кроз сарадњу са приватним агенцијама за посредовање при запошљавању и другим актерима; • Подизање свести и информисање шире јавности о питањима младих.
Индикатори	Број обучених младих људи
Процена ризика	Мали број саветодаваца; недовољно информисана незапослена лица, неспремност да прихватају нова знања, вештине
Евалуација	Према фазама у процесу реализације пројекта. <i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i> евалуација.

Приоритет	2. Подстицање конкурентности МСПП базираних на иновативности и економији знања Града Сомбора
Мера	2.1.1 Осмислити програме за подстицање самозапошљавања
Назив пројекта	Управљање финансијама МСПП
Циљ пројекта	Циљ пројекта „Управљање финансијама МСПП“ је да се власницима-менаџерима МСПП пружи подршка у управљању финансијама предузећа, са посебним фокусом на управљање готовином на дневном нивоу. Под управљањем готовином подразумева се начин на који се управља готовином или другом ликвидном имовином у циљу постизања личних финансијских циљева и финансијских циљева предузећа.
Кратак опис пројекта	Овај пројекат је усмерен на започињање и вођење бољег пословања путем јасног разумевања финансија и утицаја финансија на пословне одлуке. Значај управљања финансијама се огледа у две области и то: оперативном менаџменту где се извршавају финансијске одлуке, као и у стратешком менаџменту који обухвата планирање, организацију, управљање финансијским пословима. Грешке у управљању финансијама могу да доведу до негативних последица у области управљања технологијама, ресурсима, или кадровима.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Регионална развојна агенција Бачка РРА; Град Сомбор
Носиоци пројекта	Регионална развојна агенција Бачка РРА; Град Сомбор
Активности на пројекту	• Финансијска функција предузећа: Појам, задаци и организација; Финансијски циљеви предузећа; Структура система управљања финансијама предузећа. • Плански биланс успеха; Плански биланс стања; План новчаних токова; План дугорочних улагања. • Рацио анализа и рацио бројеви, Показатељи активности; Показатељи рентабилности; Остали рацио показатељи. • Финансијска анализа као инструмент управљања финансијама предузећа: Појам и врсте финансијске анализе; Биланс као подлога финансијске анализе; Финансијска равнотежа и неравнотежа; Анализа ликвидности и солвентности предузећа. • Биланс стања и кључни показатељи; Биланс успеха и кључни показатељи; Биланс новчаних токова и кључни показатељи. • Финансијско управљање обртним средствима у предузећу: Појам и облици обртних средстава; • Управљање готовином и потраживањима од купаца. Управљање залихама. •
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	2 дана (14 часова)
Потребни ресурси	Стручни кадар, простор за спровођење едукација, штампарије за публикавање материјала и брошура;

Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Извори средстава: град, покрајина, република, други ЕУ и билатерални извори
	150.000,00 РСД
Очекивани резултати пројекта	Стицање теоријско-аналитичких и примењених знања из области финансијског управљања предузећем и овладавање проблематиком везаном за савремени финансијски менаџмент са развијањем аналитичког и практичног начина размишљања и стицања способности за практичан рад МСПП.
Индикатори	Повећање алтернативних (додатних) извора прихода у сектору МСПП; повећање производње и продаје ових производа, широк спектар квалитетних производа и сл.
Процена ризика	Мали број саветодаваца; недовољно информисана незапослена лица, неспремност да прихватају нова знања, вештине
Евалуација	Према фазама у процесу реализације пројекта. <i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i> евалуација.

Приоритет	2. Подстицање конкурентности МСПП базираних на иновативности и економији знања Града Сомбора
Мера	2.1.1 Осмислити програме за подстицање samozapošljavanja
Назив пројекта	Развој предузетништва – “Женско предузетништво”
Циљ пројекта	Задржавање жена и младих на селу; равномернији регионални развој; подстицање одрживог руралног развоја.
Кратак опис пројекта	Пројекат „Развој предузетништва – “Женско предузетништво” ће бити реализован са циљем давања подршке јачању капацитета предузећа које воде жене, подршке старт-уп фирмама које оснивају жене млађе од 30 година и запошљавања младих жена. Досадашње искуство је показало да само обука, па чак ни финансијска подршка, нису довољни да се постане успешна предузетница. Учешћем у пројекту младе предузетнице ће добити додатну едукацију у сврху побољшања њихових предузетничких вештина и повећања шанси за успех и конкурентност њихових предузећа.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Регионална развојна агенција Бачка РРА; Град Сомбор
Носиоци пројекта	Регионална развојна агенција Бачка РРА; Град Сомбор
Активности на пројекту	Методологија обуке подразумева два вишедневна семинара (на теме: развој предузетничких вештина, рачуноводствене процедуре и развој тржишта), приступ учењу кроз рад и подршку ментора (успешних и искусних предузетница). Полазницама је на основу практичних искустава обезбеђена обука како да воде бизнис, и како да се супротставе изазовима прве године вођења бизниса.

Трајање пројекта/ рок за извршење	2 дана (14 часова)
Потребни ресурси	Стручни кадар, простор за спровођење едукација, штампарије за публикавање материјала и брошура;
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	200.000,00 РСД Извори средстава: град, покрајина, република, други ЕУ и билатерални извори
Очекивани резултати пројекта	Подизање конкурентности и стварање повољних услова за остајање руралне популације, посебно жена и младих, у сеоским срединама; одрживи рурални развој; равномерни регионални развој.
Индикатори	Број обучених жена предузетника
Процена ризика	Мали број саветодаваца; недовољно информисана незапослена лица, неспремност да прихватају нова знања, вештине
Евалуација	Према фазама у процесу реализације пројекта. <i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i> евалуација.

Приоритет	2. Подстицање конкурентности МСПП базиране на иновативности, и економији знања Града Сомбора
Мера	2.1.3 Осмислити програме за подстицање самозапошљавања угрожених категорија на тржишту рада – лица са инвалидитетом, Роми, старији од 45 година и сл.)
Назив пројекта	Правне и фискалне регулативе и оснивање предузећа за МСПП
Циљ пројекта	Повећање запошљивости незапослених лица и посебно угрожених категорија на тржишту рада (особе са инвалидитетом, дугорочно незапослени, Роми, млади, високошколованих, младих, и жена). Правна и фискалне регулативе и оснивање предузећа је пројекат који се састоји од неколико модула који покривају све најбитније области потребне за правне и фискалне регулативе и покретање сопственог бизниса, или улазак у бизнис свет. Циљ пројекта је едукација на тему процедура отварања фирме и начина финансирања новог бизниса, као и профили личности људи који су предузетници, које вештине се од њих траже.
Кратак опис пројекта	Пројекат обухвата тематику од стварања идеје за посао, до њеног разрађивања, креирања бизнис плана и бизнис модела, анализе, потребних промена, до покретања посла који се заснива на тој идеји. Биће представљене вештине и особине ова особа треба да поседује, као и које су потешкоће на које ће наићи на свом путу у креирању профитабилног бизниса.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Регионална развојна агенција Бачка; Град Сомбор;

Носиоци пројекта	Град Сомбор, Регионална развојна агенција Бачка.
Активности на пројекту	- Правна регулатива оснивања предузећа, - Фискална регулатива (Закон о доприносима за обавезно социјално осигурање, Упутство за обрачун бруто зарада), - Фискална регулатива (Закон о порезу на додату вредност, Закон о порезу на добит правних лица, Закон о порезу на промет непокретности). - Фактори који утичу на потребу прилагођавања променама: Интернационализација бизниса, Профил предузетника, Теорије о предузетништву, Правне основе бизниса, - Оснивање компанија: Животни циклус предузећа, Избор форме власништва, Организациони аспекти предузетништва, Менаџмент и предузетништво, Уговори и уговарање, Предузетнички инкубатори.
Трајање пројекта/ рок за извршење	2 дана (14 часова)
Потребни ресурси	Стручни кадар, простор за спровођење едукација, штампарије за публикавање материјала и брошура;
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Извори средстава: град, покрајина, република, други ЕУ и билатерални извори
	150.000,00 РСД
Очекивани резултати пројекта	Повећање запошљивости незапослених лица и посебно угрожених категорија на тржишту рада (особе са инвалидитетом, дугорочно незапослени, Роми, млади, високошколованих, младих, талентованих лица...); Стицање основних знања из области бизниса и пословања и припрема кандидата за што ефикасније укључивање у савремене пословне токове
Индикатори	Број ново запослених лица
Процена ризика	Мали број саветодаваца; недовољно информисана незапослена лица, неспремност да прихватају нова знања, вештине
Евалуација	Према фазама у процесу реализације пројекта. <i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i> евалуација.

Приоритет	2. Подстицање конкурентности МСПП базираних на иновативности и економији знања Града Сомбора
Мера	2.1.5 Организовати стручне едукације из европских интеграција и коришћења ЕУ фондова из области обновљивих извора за производњу енергије, заштите околине, и пољопривреде
Назив пројекта	Управљање пројектним циклусом
Циљ пројекта	Јачање конкурентности запослених у граду и МСПП
Кратак опис пројекта	Пројекат подразумева упознавање са методологијом израде пројеката и могућност финансирање из фондова Европске уније.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Град Сомбор, Регионална развојна агенција Бачка, Развојна агенција Града Сомбора.
Носиоци пројекта	Град Сомбор, Регионална развојна агенција Бачка, Развојна агенција Града Сомбора.
Активности на пројекту	- Структура предлога пројекта и формирање партнерства, - Предлог пројекта: образложење циљева /потенцијални проблеми, - Логичка матрица пројекта, - Сарадња јавног, приватног и НВО сектора на пројекту, - Формулисање буџета.
Трајање пројекта/ рок за извршење	2 дана (14 часова)
Потребни ресурси	Стручни кадар, простор за спровођење едукација, штампарије за публикавање материјала и брошура;
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Извори средстава: град, покрајина, република, други ЕУ и билатерални извори
	200.000,00 РСД
Очекивани резултати пројекта	Број одобрених пројеката на конкурсима (ЕУ; Покрајинског секретаријата за привреду, запошљавање и равноправност полова, пољопривреду, водопривреду и шумарство; других међународних институција и организација); Повећање конкурентности МСПП и произвођача;
Индикатори	Број одобрених пројеката на конкурсима (ЕУ; Покрајинског секретаријата за привреду, запошљавање и равноправност полова, Покрајинског секретаријата за пољопривреду, водопривреду и шумарство; других међународних институција и организација);
Процена ризика	Мали број саветодаваца; недовољно информисани МСПП, неспремност МСПП да прихватају нова знања, вештине
Евалуација	Према фазама у процесу реализације пројекта. <i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i> евалуација.

Приоритет	2. Подстицање конкурентности МСПП базираних на иновативности, и економији знања Града Сомбора
Мера	2.2.1 Укључивање иновативних приступа преради, маркетингу и дистрибуцији локално гајених усева (нпр. прехранбена индустрија) ради повећања вредности производа и извоза
Назив пројекта	Дефинисање и имплементација процеса продаје и маркетинга за МСПП
Циљ пројекта	Овај пројекат је намењен како менаџерима већ основаних предузећа тако и почетницима у пословању. Циљ пројекта је упознавање МСПП са основама маркетинга и продаје (проналажење и задржавање купаца, процес продаје, умрежавање, израда маркетинг плана као дела бизнис плана).
Кратак опис пројекта	Овај пројекат ће упознати МСПП са основним стратегијама маркетиншког планирања у МСПП, организацијом маркетинга у предузећима, и дефинисањем основних елемената маркетинг микса: производи, услуге, дистрибуција, цене. Успех у послу директно је везан за успех у продаји и стварање профита. Међутим, пре саме продаје неопходно је добро разумевање бизниса, конкуренције и тржишта на коме се такмичите за наклоност купца. Једина три начела продаје заједничка свим успешним продавцима су: добро познавање купаца и његових потреба, добро познавање производа/услуге, и развој осећаја посвећености и сигурности код купца.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Град Сомбор, Регионална развојна агенција Бачка
Носиоци пројекта	Град Сомбор, Регионална развојна агенција Бачка
Активности на пројекту	Пројекат пружа МСПП едукацију усмерену на подручја управљања квалитетом, маркетиншке услуге и услуге развоја производа. Сва та подручја су кључна за МСПП. • Процена продаје и маркетинга: Како послује МСПП у односу на конкуренцију? • Анализа тржишта - разумевање тржишта (услуга за све МСПП из истог сектора) укључујући и обуку о спровођењу истраживања тржишта, • Практични маркетиншки план за управљање продајом и маркетиншким активностима (како задржати домаће тржиште или како се проширити на тржишта ЕУ). • Међународна продаја и маркетиншке услуге: Планирајте како постати извозник. Потрага за стратешким партнером (matchmaking) извоза и развој међународног пословања и преговори с новим партнерима. • Брендирање: Развој и изградња властитог бренда (укључујући и основни састав идентификације); дизајн/припрема основних промотивних материјала како би се допринело до циљаног клијента. • Е-трговина и Интернет страница: Покрените Интернет страницу као маркетиншки и продајни алат. Користите Интернет како бисте пронашли клијенте и понудили им

	своје производе или услуге.
Трајање пројекта/ рок за извршење	2 дана (14 часова)
Потребни ресурси	Стручни кадар, простор за спровођење едукација, штампарије за публикавање материјала и брошура;
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Извори средстава: град, покрајина, република, други ЕУ и билатерални извори
	150.000,00 РСД
Очекивани резултати пројекта	Повећање продуктивности и конкурентности произвођача и МСПП;
Индикатори	Повећање конкурентности произвођача на домаћем и страном тржишту
Процена ризика	Недовољна знања МСПП
Евалуација	Према фазама у процесу реализације пројекта. <i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i> евалуација.

Приоритет	2. Подстицање конкурентности МСПП базираних на иновативности и економији знања Града Сомбора
Мера	2.2.2. Промоција иновативности (информисање приватног сектора о могућности финансирања иновација од стране ЕУ и државе, институцијама које подржавају иноваторе и сл.)
Назив пројекта	Подизање иновативне способности МСПП
Циљ пројекта	Развој нових производа (више) додате вредности; диверсификација активности; раст запослености и прихода; равномернији регионални развој; подстицање одрживог привредног развоја;
Кратак опис пројекта	1. Развој боље повезаности између малих и средњих предузећа и организација које пружају подршку иновацијама; 2. Подстицање технолошких иновација у малим и средњим предузећима кроз обуке и рад са домаћим експертима; 3. Развој иновативних активности на локалном нивоу њихово интегрисање знам структуром на националном нивоу;
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Регионална развојна агенција Бачка РРА; Град Сомбор
Носиоци пројекта	Регионална развојна агенција Бачка РРА; Град Сомбор
Активности на пројекту	• Иновативно управљање - дијагностика и дефинисање приоритета; • Унапређење процеса производње; • Унапређење и развој производа; • Нове маркетинг шансе и приступ тржишту; • Развој и планирање иновативних пројеката, итд.

	•
Трајање пројекта/ рок за извршење	2 дана (14 часова)
Потребни ресурси	Стручни кадар, простор за спровођење едукација, штампарије за публикавање материјала и брошура;
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Извори средстава: град, покрајина, република, други ЕУ и билатерални извори 150.000,00 РСД
Очекивани резултати пројекта	Подизање конкурентности МСП; повећање запослености МСП у руралним срединама и раст дохотка становништва; одрживи развој; равномерни регионални развој; Предузећа ће добити додатну подршку кроз повезивање са организацијама и иновационим мрежама, укључујући Европску мрежу предузетништва, које могу помоћи предузећима у проналажењу партнера у Европи и свету. Предузећа ће такође добити информације о локалним инфо-центрима у којима могу добити корисне информације за Развој својих иновативних активности, као и технолошким брокерима у Србији, који помажу компанијама и дефинишу своје захтеве за новим технологијама.
Индикатори	Повећање алтернативних (додатних) извора прихода у сектору сектору МСПП; повећање производње и продаје ових производа, широк спектар квалитетних производа и сл.
Процена ризика	Мали број саветодаваца; недовољно информисана незапослена лица, неспремност да прихватају нова знања, вештине
Евалуација	Према фазама у процесу реализације пројекта. <i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i> евалуација.

Приоритет	2. Подстицање конкурентности МСПП базираних на иновативности и економији знања Града Сомбора
Мера	2.2.4 Унапредити планирање наступа на извозним тржиштима и генерално приближавање стандардима ЕУ
Назив пројекта	Изаз на јединствено европско тржиште и алати за проналажење пословних партнера у Европској унији
Циљ пројекта	Унапређење знања, компетентности и интереса МСПП за извоз и излазак на тржиште Европске уније.
Кратак опис пројекта	Наведене активности услуга везане су за унапређење пословања МСПП, кроз примену знања које се примењује у земљама Европске уније, усмерених на одрживи локални развој, и на могућност да МСПП постану још битнији сегмент у целокупном привредном систему АП Војводине, а уједно и равноправни учесници на међународном тржишту.

	Уважавајући значај који мала и средња предузећа имају у економији Србије и Европске уније, пројекат обезбеђује подршку стварању повољне климе за развој предузетништва у циљу повећања опште запослености, бруто друштвеног производа, продуктивности и извозних активности на територији коју покрива Град Сомбор.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Град Сомбор; Регионална развојна агенција Бачка
Носиоци пројекта	Град Сомбор; Регионална развојна агенција Бачка
Активности на пројекту	Усвајање нових и ширење постојећих знања, као и значај јединственог европског тржишта за сектор МСПП, неопходни предуслови за извоз у Европску унију, доступни Интернет ресурси за добијање неопходних информација за проналажење партнера из ЕУ, доступни ресурси за добијање информација за финансирање МСПП.
Трајање пројекта/ рок за извршење	2 дана (14 часова)
Потребни ресурси	Стручни кадар, простор за спровођење едукација, штампарије за публикавање материјала и брошура;
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Извори средстава: град, покрајина, република, други ЕУ и билатерални извори
	200.000,00 РСД
Очекивани резултати пројекта	Унапређење извоза МСПП
Индикатори	Повећање конкурентности произвођача на домаћем и страном тржишту
Процена ризика	Недовољна заинтересованост и информисаност МСПП
Евалуација	Годишњи извештај о броју узорака, уношење у електронску базу података, реализован извоз МСПП; Према фазама у процесу реализације пројекта. <i>Ex-ante</i> , <i>Interim</i> , <i>Ex-post</i> евалуација.

Приоритет	2. Подстицање конкурентности МСПП базирани на иновативности и економији знања Града Сомбора
Мера	2.2.4 Унапредити планирање наступа на извозним тржиштима и генерално приближавање стандардима ЕУ
Назив пројекта	Систем менаџмента квалитетом: QMC
Циљ пројекта	Увод за све МСПП који се баве увођењем и применом система менаџмента квалитетом и њиховим управљањем према стандарду ИСО– овај пројекат обуке омогућава МСПП да покаже да испуњава обавезе у вези са квалитетом и задовољством купаца, као и са непрестаним унапређењем система менаџмента квалитетом. Његов циљ је да МСПП учесници стекну увид у сврху и захтеве стандарда ИСО 9001:2008 као алатке за унапређење пословања.

Кратак опис пројекта	Да би се МСПП и њихови пословни процеси унапредили уз помоћ система менаџмента квалитетом, неопходно је знање о стандардима серије ИСО 9000. Током овога курса, полазници добијају <i>know-how</i> за разумевање серије стандарда ИСО 9000, њихове правилне интерпретације и њихове примене у менаџменту квалитетом.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Регионална развојна агенција Бачка РРА; Град Сомбор
Носиоци пројекта	Регионална развојна агенција Бачка РРА; Град Сомбор
Активности на пројекту	• Циљеви, структура и садржај стандарда квалитета серије стандарда ИСО 9000, • Принципи менаџмента квалитетом, • Процесни модел система менаџмента квалитетом, • Анализа и интерпретација стандарда, • Унапређење и оптимизација система и процеса, • Законски оквири.
Трајање пројекта/ рок за извршење	2 дана (14 часова)
Потребни ресурси	Стручни кадар, простор за спровођење едукација, штампарије за публикавање материјала и брошура;
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Извори средстава: град, покрајина, република, други ЕУ и билатерални извори
	150.000,00 РСД
Очекивани резултати пројекта	Пројектом ће полазници бити оспособљени да: • Разумеју и објасне сврху и структуру ИСО9001. • Имплементирају захтеве стандарда. • Објективно провере усаглашеност система менаџмента са захтевима ИСО 9001. • Спроведу интерну проверу, опишу задужења интерних проверача и улоге интерне провере у одржавању система менаџмента.
Индикатори	Број уведених стандарда у складу са ЕУ смерницама.
Процена ризика	Мали број саветодаваца; недовољно информисана незапослена лица, неспремност да прихватају нова знања, вештине
Евалуација	Према фазама у процесу реализације пројекта. <i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i> евалуација.

Приоритет	2. Подстицање конкурентности МСПП базираних на иновативности и економији знања Града Сомбора
Мера	2.2.5 Улагати у знање и вештине запослених кроз ефикасно и практично применљиво знање
Назив пројекта	Стратегијски менаџмент за МСПП
Циљ пројекта	Сектор МСПП у Србији, иако најзначајнији сегмент привреде, са учешћем од 99.8% у укупном броју привредних субјеката, последњих година се доста споро развијао. Менаџмент МСПП у Србији суочава се са атипичном проблематиком у односу на менаџмент МСПП у ЕУ. Стратешки документ који је ЕУ усвојила 2008. године је Акт о малом бизнису или Закон о малим предузећима, који је овај сектор поставио у центар свих политичких и економских тема за брз и просперитетан развој. У том смислу је нашим менаџерима у Србији отежано пословање у односу на колеге из ЕУ, и решавање свих питања пословних услова везују за примену принципа Акта о малом бизнису и у Србији у што скоријем периоду. Менаџмент малог сектора у Србији пролази не само кроз период транзиционе кризе, већ и кроз период глобалне финансијске кризе, чиме се сужава маневарски простор за одржив ниво бизниса. Специфичности развоја МСПП сектора у Србији додатно отежавају положај и дефинисање стратегијског менаџмента.
Кратак опис пројекта	Дефинисање стратегијског менаџмента у МСПП као процеса успостављања мисије, циљева, развоја стратегије за постизање циљева и предузимања акција за реализацију циљева.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Град Сомбор, Регионална развојна агенција Бачка
Носиоци пројекта	Регионална развојна агенција Бачка
Активности на пројекту	Пракса менаџмента људских ресурса у малим предузећима – презентација и дискусија Стратегијска анализа, формулисања стратегије, избор и имплементација стратегије. Дефинисање стратегије: ▪ Стратегија позиционирања (фокусирања) – позиционирање није сам производ/услуга већ виђено очима потрошача циљних сегмената, ▪ Трошкова стратегија – усредсређеност на ефикасност, краткорочан приступ, стабилност, несклоност ризицима, уско дефинисање пожељних способности и ограничене инвестиције у развој, ▪ стратегија диференцијације – креативност, висок ризик, дугорочна оријентација, шира специјализација, високе инвестиције у развој. Формулисање појединачне стратегије: ➤ Однос према конкуренцији, ➤ Утицај на законе у припреми, ➤ Однос са стејхолдерима и шерхолдерима, ➤ Снижавање трошкова пословања, ➤ Избор технологије, ➤ Запошљавање радника.

Трајање пројекта/ рок за извршење	2 дана (14 часова)
Потребни ресурси	Стручни кадар, простор за спровођење едукација, штампарије за публикување материјала и брошура;
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Извори средстава: град, покрајина, република, други ЕУ и билатерални извори
	200.000,00 РСД
Очекивани резултати пројекта	• Самостално вођење малог/средњег предузећа у динамичном пословном окружењу, • Владање техникама стратешког планирања, техникама обликовања тржишне мреже, • Мотивација запослених и управљање процесима рада, • Самостална анализа финансијских показатеља, • Планирање развоја предузећа у складу са окружењем, • Решавање проблема који се јављају у пракси на основу датих практичних решења.
Индикатори	Повећање конкурентности произвођача на домаћем и страном тржишту;
Процена ризика	Недовољна знања МСПП о значају стратегијског менаџмента
Евалуација	Према фазама у процесу реализације пројекта. <i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i> евалуација.

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА 2014-2020.ГОДИНА

АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТИ: ТУРИЗАМ 2014-2016.ГОДИНА

Преглед развојних пројеката и мера

Приоритет	1. УНАПРЕЂЕЊЕ ТУРИСТИЧКЕ ПОНУДЕ И МАРКЕТИНШКО-ПРОДАЈНЕ КОМУНИКАЦИЈЕ
Мера	1.2.2. Развој управљања дестинацијом наслоњеног на умрежавање учесника, професионални менаџмент и коришћење нових технологија
Назив пројекта	Дестинацијска менаџмент компанија "Дунав"
Циљ пројекта	Учествовати у сарадњи са суседним општинама кроз међуопштинску сарадњу у оснивању дестинацијске менаџмент компаније која ће да обједини производе и услуге и заједнички их понуди на националном и иностраном тржишту.
Кратак опис пројекта	Пројекат има намеру да концентрише туристичке понуде из једног географског региона у тематске целине у циљу подстицања квалитета туристичке привреде, развоја предузетништва, отварања нових радних места, очувању традиционалних заната, неговању и развоју винске културе, јачању капацитета гастрономске понуде, као и подизања целокупног туристичког капацитета у складу са глобалним трендовима на светском нивоу, а ради повећаног прилива туриста у Сомбор. Пројекат ће да афирмише дестинацијску менаџмент компанију на нивоу дестинације како би се реализовало заједничко стратешко и дестинацијско планирање, кроз развој производа и бригу о ресурсима. Она је тело задужено за стварање нових производа и услуга у туризму, њихово повезивање те оптималну дистрибуцију, користећи притом високе светске стандарде у управљању дестинацијом. Главни циљ је развој и промоција дестинације кроз координисање и управљање кључним активностима као што су финансирање, планирање, маркетинг, доношење и спровођење одлука као и развој целокупне дестинације. Пројекат ће подстаћи локални економски развој кроз повећање броја посета и ноћења домаћих и страних туриста, допринети подизању нивоа конкурентности дестинације те ојачати компетенције предузетништва у целини.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Град Сомбор, ТО Града Сомбора
Носиоци пројекта	Град Сомбор, ТО Града Сомбора, Регионална развојна агенција Бачка.
Активности на пројекту	1. Анализа стања понуде и квалитета услуга у дестинацији 2. Формирање савета дестинацијске менаџмент организације 3. Едукација чланова савета 4. Формирање ДМЦ Дунав д.о.о. 5. Израда маркетиншког плана 6. Дефинисање визуелног идентитета и стратегије брендирања дестинације 7. Активности едукације и тренинга туристичких радника са циљем креирања и унапређења производа и услуга 8. Израда дестинацијског менаџмент система - информатичког система који пружа свеобухватну подршку дестинацијским активностима
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	18 месеци
Потребни ресурси	1.600.000,00 РСД

Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Град Сомбор (100%) за активности које се спроводе на простору града.
	Влада АП Војводине (100%) средстава за пројектне активности које се спроводе на макро нивоу у оквиру Дунавског региона АП Војводине.
Очекивани резултати пројекта	1. Формирана дестинацијска менаџмент компанија 2. Обједињена понуда према тематским целинама 3. Брендирана дестинација 4. Изграђен интегрисан он-лајн систем управљања дестинацијом 5. Повећан квантитет и квалитет туристичке понуде 6. Повећан број гостију у дестинацију
Индикатори	1. Број посетилаца 2. Број интегрисаних производа и услуга 3. Број нових производа и услуга 4. Оцена квалитета производа и услуга 5. Он-лајн присутност дестинацијског садржаја
Процена ризика	Мали
Евалуација	<i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i>

Приоритет	2. РАЗВОЈ ИНФРАСТРУКТУРНИХ И ИНВЕСТИЦИОНИХ УСЛОВА РАЗВОЈА ТУРИЗМА И ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
Мера	2.1.2. Унапређење свих облика инфраструктуре потребних за развој туризма
Назив пројекта	Уређење Тронеђе - дела обале канала Оџаци-Сомбор
Циљ пројекта	Проширење туристичке понуде Града, развијање спортско-рекреативних активности, развијање конгресног туризма, побољшање туристичке инфраструктуре
Кратак опис пројекта	Пројектом би се изградио камп са пратећом инфраструктуром и објектима према већ израђеној пројектно-техничкој документацији којом су предвиђени: камп и камп кућице, трим стазе, заштитна ограда, рецепција са санитарним блоком и салом за презентације, два тениска терена, трибина, чесма, сеница, асфалтирање земљаног пута, степениште, мобилијар, монтажни угоститељски објект, дечије игралиште, терен за одбојку, плутајућу марину-прилаз за купање
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Град Сомбор
Носиоци пројекта	Град Сомбор
Активности на пројекту	Уређење Тронеђе - дела каналске обале, изградња кампа са пратећом инфраструктуром и објектима према постојећој пројектно-техничкој документацији
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	12 месеци
Потребни ресурси	Људски, финансијски и технички

Финансијски план за реализацију програма/пројекта	100.000.000,00 РСД
Очекивани резултати пројекта	Повећан број туриста у Граду Сомбору, запошљавање у области туризма и услужних делатности
Индикатори	Број ноћења, екскурзија
Процена ризика	Велик
Евалуација	<i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i>

Приоритет	3. ЈАЧАЊЕ ЉУДСКИХ РЕСУРСА ЗА ПОТРЕБЕ РАЗВОЈА ТУРИЗМА
Мера	3.3.1. Подизање свесности и обавештености становништва о потенцијалима туризма
Назив пројекта	„Лепоте Сомбора“
Циљ пројекта	Циљ пројекта је подстаћи и повећати освешћеност становништва у области заштите животне средине и уређености јавних и приватних површина као предуслова туристичког развоја.
Кратак опис пројекта	Пројекат ће подстаћи све становнике на учествовање у активностима уређења својих окућница, као и јавних површина с циљем повећања освешћености свих становника о важности очувања животне средине као предуслова развоја туризма. Сви учесници ће бити мотивисани на учешће путем медија, а у разним категоријама биће и додељиване награде најбољима. Биће формирана и комисија која ће спроводити оцењивање и доделу награда.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Град Сомбор, ТО Града Сомбора
Носиоци пројекта	Град Сомбор, ТО Града Сомбора
Активности на пројекту	Пројекат подразумева разне активности подстицања сарадње и повезивања већег броја учесника у Граду: Градска управа – јавна комунална предузећа – месне заједнице – Туристичка организација. Пројекат се састоји од информисања и едукације запослених, такмичења ученика и деце, уређивања јавних и приватних површина као и спровођења комисијског оцењивања и додељивања годишњих награда у разним категоријама (најлепше уређен травњак, најлепше уређено двориште, најлепши балкон са цвећем, најлепши низ кућа са уређеном фасадом који заједно чине амбијеталну целину једне улице или дела насеља, најчистија месна заједница и сл).
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	18 месеци
Потребни ресурси	Људски, технички и административни.
Финансијски план за	300.000,00 РСД

реализацију програма/пројекта	Буџет Града Сомбора, (50%) Доступна средства из других извора (50%)
Очекивани резултати пројекта	1. Подигнута свест о чистој и уређеној околини; 2. Повећана сарадња свих служби на одржавању чистоће и уређивању насеља; 3. Повећан ниво уређености и чистоће Града; 4. Додељене годишње награде и признања најбољим учесницима по различитим категоријама.
Индикатори	1. Количина отклоњеног смећа с јавних површина; 2. Број уређених јавних и приватних површина; 3. Број учесника у пројекту; 4. Број учесника у такмичењима; 5. Број појављивања пројекта у медијима;
Процена ризика	Мали
Евалуација	<i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i>

Приоритет	4. ТУРИСТИЧКИ РАЗВОЈ РУРАЛНИХ ПОДРУЧЈА
Мера	4.1.1. Развој сеоског туризма и руралних туристичких услуга и производа
Назив пројекта	Агротуристички кључ у руке – повећање туристичке конкурентности сеоских газдинстава и руралних туристичких услуга.
Циљ пројекта	Циљ пројекта је повећати ниво знања, вештина и предузетничке спремности власника објеката у руралном (сеоском) туризму и њихову способност за развојем властитог пословања.
Кратак опис пројекта	Пројекат у првој фази подразумева одржавање низа радионица за унапређење пословања и повећања квалитета пружања услуга у руралном туризму. Учесници радионица пролазе кроз целокупно подручје маркетиншких концепата и активности потребних за профитабилно пословање: изналажење жеља и потреба својих гостију кроз облике истраживања на свом имању, стећи ће знање како да се тржишно позиционирају и маркетиншки оријентишу своја газдинства, како да поспеше и унапреде продају кроз ценовне стратегије, како да остваре присуство на Интернету и како да се повезују на подручју дестинације. Учесници радионица садржај ће усвајати кроз директан рад на примерима свог газдинства и кроз примере најбољих пракси из Словеније и Истре. Радионице поседују изразити интерактивни консултантски карактер и учесници истовремено раде на случајевима властитих агротуризама, односно примени стечених знања и вештина. Друга фаза пројекта подразумева програм менторинга за власнике сеоских газдинстава за бављење агротуризмом. Кроз програм менторинга, власници домаћинства ће имати стручну помоћ иностраних експерата у свакодневном вођењу газдинства. Пројекат укључује и спровођење структуриране анкете међу полазницима како би се дао допринос истраживању анализе тренутног стања, те потреба везаних уз сегмент руралног туризма.

Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Град Сомбор, ТО Града Сомбора
Носиоци пројекта	Град Сомбор, ТО Града Сомбора, Регионална развојна агенција Бачка.
Активности на пројекту	Одржавање једнодневних радионица, програм менторинга за сеоска домаћинства, категоризација смештаја и објеката, спровођење истраживања.
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	18 месеци
Потребни ресурси	Људски, финансијски и технички.
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	1.000.000,00 РСД
	Град Сомбор (50%), Влада АП Војводине (25%), остали извори средстава Влада Србије, доступни ЕУ фондови (25%)
Очекивани резултати пројекта	Учесници едукативног програма ће повећати ниво свог знања, вештина и спремности потребних за развој руралних производа и услуга и задовољење потреба гостију, чиме даље учествују у јачању понуде дестинације и подизања свеопштег квалитета туризма у Граду Сомбору.
Индикатори	1. Број учесника радионица 2. Задовољство учесника стеченим знањима и вештинама 3. Подизање квалитета и обима производа и услуга у руралном туризму 4. Број категорисаних сеоских домаћинстава
Процена ризика	Мали
Евалуација	<i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i>

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА 2014-2020.ГОДИНА

АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТИ: ТУРИЗАМ 2014-2016.ГОДИНА

Преглед развојних пројеката и мера

Приоритет	1. УНАПРЕЂЕЊЕ ТУРИСТИЧКЕ ПОНУДЕ И МАРКЕТИНШКО-ПРОДАЈНЕ КОМУНИКАЦИЈЕ
Мера	1.2.2. Развој управљања дестинацијом наслоњеног на умрежавање учесника, професионални менаџмент и коришћење нових технологија
Назив пројекта	Дестинацијска менаџмент компанија "Дунав"
Циљ пројекта	Учествовати у сарадњи са суседним општинама кроз међуопштинску сарадњу у оснивању дестинацијске менаџмент компаније која ће да обједини производе и услуге и заједнички их понуди на националном и иностраном тржишту.
Кратак опис пројекта	Пројекат има намеру да концентрише туристичке понуде из једног географског региона у тематске целине у циљу подстицања квалитета туристичке привреде, развоја предузетништва, отварања нових радних места, очувању традиционалних заната, неговању и развоју винске културе, јачању капацитета гастрономске понуде, као и подизања целокупног туристичког капацитета у складу са глобалним трендовима на светском нивоу, а ради повећаног прилива туриста у Сомбор. Пројекат ће да афирмише дестинацијску менаџмент компанију на нивоу дестинације како би се реализовало заједничко стратешко и дестинацијско планирање, кроз развој производа и бригу о ресурсима. Она је тело задужено за стварање нових производа и услуга у туризму, њихово повезивање те оптималну дистрибуцију, користећи притом високе светске стандарде у управљању дестинацијом. Главни циљ је развој и промоција дестинације кроз координисање и управљање кључним активностима као што су финансирање, планирање, маркетинг, доношење и спровођење одлука као и развој целокупне дестинације. Пројекат ће подстаћи локални економски развој кроз повећање броја посета и ноћења домаћих и страних туриста, допринети подизању нивоа конкурентности дестинације те ојачати компетенције предузетништва у целини.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Град Сомбор, ТО Града Сомбора
Носиоци пројекта	Град Сомбор, ТО Града Сомбора, Регионална развојна агенција Бачка.
Активности на пројекту	1. Анализа стања понуде и квалитета услуга у дестинацији 2. Формирање савета дестинацијске менаџмент организације 3. Едукација чланова савета 4. Формирање ДМЦ Дунав д.о.о. 5. Израда маркетиншког плана 6. Дефинисање визуелног идентитета и стратегије брендирања дестинације 7. Активности едукације и тренинга туристичких радника са циљем креирања и унапређења производа и услуга 8. Израда дестинацијског менаџмент система - информатичког система који пружа свеобухватну подршку дестинацијским активностима
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	18 месеци
Потребни ресурси	1.600.000,00 РСД

Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Град Сомбор (100%) за активности које се спроводе на простору града.
	Влада АП Војводине (100%) средстава за пројектне активности које се спроводе на макро нивоу у оквиру Дунавског региона АП Војводине.
Очекивани резултати пројекта	1. Формирана дестинацијска менаџмент компанија 2. Обједињена понуда према тематским целинама 3. Брендирана дестинација 4. Изграђен интегрисан он-лајн систем управљања дестинацијом 5. Повећан квантитет и квалитет туристичке понуде 6. Повећан број гостију у дестинацију
Индикатори	1. Број посетилаца 2. Број интегрисаних производа и услуга 3. Број нових производа и услуга 4. Оцена квалитета производа и услуга 5. Он-лајн присутност дестинацијског садржаја
Процена ризика	Мали
Евалуација	<i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i>

Приоритет	2. РАЗВОЈ ИНФРАСТРУКТУРНИХ И ИНВЕСТИЦИОНИХ УСЛОВА РАЗВОЈА ТУРИЗМА И ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
Мера	2.1.2. Унапређење свих облика инфраструктуре потребних за развој туризма
Назив пројекта	Уређење Тронеђе - дела обале канала Оџаци-Сомбор
Циљ пројекта	Проширење туристичке понуде Града, развијање спортско-рекреативних активности, развијање конгресног туризма, побољшање туристичке инфраструктуре
Кратак опис пројекта	Пројектом би се изградио камп са пратећом инфраструктуром и објектима према већ израђеној пројектно-техничкој документацији којом су предвиђени: камп и камп кућице, трим стазе, заштитна ограда, рецепција са санитарним блоком и салом за презентације, два тениска терена, трибина, чесма, сеница, асфалтирање земљаног пута, степениште, мобилијар, монтажни угоститељски објект, дечије игралиште, терен за одбојку, плутајућу марину-прилаз за купање
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Град Сомбор
Носиоци пројекта	Град Сомбор
Активности на пројекту	Уређење Тронеђе - дела каналске обале, изградња кампа са пратећом инфраструктуром и објектима према постојећој пројектно-техничкој документацији
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	12 месеци
Потребни ресурси	Људски, финансијски и технички

Финансијски план за реализацију програма/пројекта	100.000.000,00 РСД
Очекивани резултати пројекта	Повећан број туриста у Граду Сомбору, запошљавање у области туризма и услужних делатности
Индикатори	Број ноћења, екскурзија
Процена ризика	Велик
Евалуација	<i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i>

Приоритет	3. ЈАЧАЊЕ ЉУДСКИХ РЕСУРСА ЗА ПОТРЕБЕ РАЗВОЈА ТУРИЗМА
Мера	3.3.1. Подизање свесности и обавештености становништва о потенцијалима туризма
Назив пројекта	„Лепоте Сомбора“
Циљ пројекта	Циљ пројекта је подстаћи и повећати освешћеност становништва у области заштите животне средине и уређености јавних и приватних површина као предуслова туристичког развоја.
Кратак опис пројекта	Пројекат ће подстаћи све становнике на учествовање у активностима уређења својих окућница, као и јавних површина с циљем повећања освешћености свих становника о важности очувања животне средине као предуслова развоја туризма. Сви учесници ће бити мотивисани на учешће путем медија, а у разним категоријама биће и додељиване награде најбољима. Биће формирана и комисија која ће спроводити оцењивање и доделу награда.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Град Сомбор, ТО Града Сомбора
Носиоци пројекта	Град Сомбор, ТО Града Сомбора
Активности на пројекту	Пројекат подразумева разне активности подстицања сарадње и повезивања већег броја учесника у Граду: Градска управа – јавна комунална предузећа – месне заједнице – Туристичка организација. Пројекат се састоји од информисања и едукације запослених, такмичења ученика и деце, уређивања јавних и приватних површина као и спровођења комисијског оцењивања и додељивања годишњих награда у разним категоријама (најлепше уређен травњак, најлепше уређено двориште, најлепши балкон са цвећем, најлепши низ кућа са уређеном фасадом који заједно чине амбијеталну целину једне улице или дела насеља, најчистија месна заједница и сл).
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	18 месеци
Потребни ресурси	Људски, технички и административни.
Финансијски план за	300.000,00 РСД

реализацију програма/пројекта	Буџет Града Сомбора, (50%) Доступна средства из других извора (50%)
Очекивани резултати пројекта	1. Подигнута свест о чистој и уређеној околини; 2. Повећана сарадња свих служби на одржавању чистоће и уређивању насеља; 3. Повећан ниво уређености и чистоће Града; 4. Додељене годишње награде и признања најбољим учесницима по различитим категоријама.
Индикатори	1. Количина отклоњеног смећа с јавних површина; 2. Број уређених јавних и приватних површина; 3. Број учесника у пројекту; 4. Број учесника у такмичењима; 5. Број појављивања пројекта у медијима;
Процена ризика	Мали
Евалуација	<i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i>

Приоритет	4. ТУРИСТИЧКИ РАЗВОЈ РУРАЛНИХ ПОДРУЧЈА
Мера	4.1.1. Развој сеоског туризма и руралних туристичких услуга и производа
Назив пројекта	Агротуристички кључ у руке – повећање туристичке конкурентности сеоских газдинстава и руралних туристичких услуга.
Циљ пројекта	Циљ пројекта је повећати ниво знања, вештина и предузетничке спремности власника објекта у руралном (сеоском) туризму и њихову способност за развојем властитог пословања.
Кратак опис пројекта	Пројекат у првој фази подразумева одржавање низа радионица за унапређење пословања и повећања квалитета пружања услуга у руралном туризму. Учесници радионица пролазе кроз целокупно подручје маркетиншких концепата и активности потребних за профитабилно пословање: изналажење жеља и потреба својих гостију кроз облике истраживања на свом имању, стећи ће знање како да се тржишно позиционирају и маркетиншки оријентишу своја газдинства, како да поспеше и унапреде продају кроз ценовне стратегије, како да остваре присуство на Интернету и како да се повезују на подручју дестинације. Учесници радионица садржај ће усвајати кроз директан рад на примерима свог газдинства и кроз примере најбољих пракси из Словеније и Истре. Радионице поседују изразити интерактивни консултантски карактер и учесници истовремено раде на случајевима властитих агротуризама, односно примени стечених знања и вештина. Друга фаза пројекта подразумева програм менторинга за власнике сеоских газдинстава за бављење агротуризмом. Кроз програм менторинга, власници домаћинства ће имати стручну помоћ иностраних експерата у свакодневном вођењу газдинства. Пројекат укључује и спровођење структуриране анкете међу полазницима како би се дао допринос истраживању анализе тренутног стања, те потреба везаних уз сегмент руралног туризма.

Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Град Сомбор, ТО Града Сомбора
Носиоци пројекта	Град Сомбор, ТО Града Сомбора, Регионална развојна агенција Бачка.
Активности на пројекту	Одржавање једнодневних радионица, програм менторинга за сеоска домаћинства, категоризација смештаја и објеката, спровођење истраживања.
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	18 месеци
Потребни ресурси	Људски, финансијски и технички.
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	1.000.000,00 РСД
	Град Сомбор (50%), Влада АП Војводине (25%), остали извори средстава Влада Србије, доступни ЕУ фондови (25%)
Очекивани резултати пројекта	Учесници едукативног програма ће повећати ниво свог знања, вештина и спремности потребних за развој руралних производа и услуга и задовољење потреба гостију, чиме даље учествују у јачању понуде дестинације и подизања свеопштег квалитета туризма у Граду Сомбору.
Индикатори	1. Број учесника радионица 2. Задовољство учесника стеченим знањима и вештинама 3. Подизање квалитета и обима производа и услуга у руралном туризму 4. Број категорисаних сеоских домаћинстава
Процена ризика	Мали
Евалуација	<i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i>

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА 2014-2020.ГОДИНА

**АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОБЛАСТИ:
ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
И ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ
2014-2016.ГОДИНА**

Преглед развојних пројеката и мера

Приоритет	1. ЗДРАВИЈИ, КВАЛИТЕТНИЈИ И БЕЗБЕДНИЈИ ЖИВОТНИ ПРОСТОР ГРАДА СОМБОРА
Мера	1.4.1. Примена интегрисаних мера прилагођавања на климатске промене и одрживог управљања еколошким ризицима и природним непогодама.
Назив пројекта	„Климатске промене су добре промене!“
Циљ пројекта	Циљ пројекта је израда Локалног Акционог плана прилагођавања на климатске промене и управљања еколошким ризицима Града Сомбора, и развој капацитета локалне заједнице за прилагођавање на климатске промене и управљање еколошким ризицима, уз озелењавање територије Града, као и почетак реализације Акционог плана.
Кратак опис пројекта	Важност климатских промена расте из године у годину. Утицај климатских промена на животну средину је све израженији, док су негативне последице природних непогода све веће. На овим просторима промене су највише присутне у повећању просечних сезонских температура и промени шаблона и интензитета падавина, што се огледа у екстремнијим сушама и поплавама. Штете, понајвише од суша и поплава, процењују се у стотинама милиона динара сваке године. У највећем броју случајева, највише су погођени сиромашнији делови популације. Природне непогоде успоравају економски развој, слабећи тако социјални капитал. Политика прилагођавања на климатске промене једна је од најважнијих политика животне средине ЕУ. Један од приоритета Дунавске стратегије унутар стуба заштита животне средине је управљање еколошким ризицима. Еколошки ризици су директна претња по здравље људи и квалитет животног простора. Елементарне непогоде су релативно ретке, али се дуго памте по својим социјалним, здравственим, материјалним и еколошким последицама. Приобаље Дунава је изузетно осетљиво подручје, високе изложености и велике фрагилности акватичних и терестичних екосистема. Последице климатских промена у годинама које долазе не смеју се олако схватити. Град Сомбор нема Акциони план прилагођавања на климатске промене и управљања еколошким ризицима, нити су институционални и секторски капацитети довољно развијени за овај изазов у будућности. Специфичност пројекта се види у томе што ће Акциони план садржати значајан број неинвестиционих мера (те немогућност инвестиционих радова неће бити препрека његове реализације), као и у томе што ће компоненте Акционог плана представљати не само инструменте заштите, већ и инструменте локалног хуманог, инфраструктурног и економског развоја. Део пројекта биће озелењавање територије Града. Озелењавање има бројне еколошке, социјалне и економске позитивне ефекте на здравље, квалитет и безбедност локалног животног простора: ублажава све интензивнија испољавања климатских промена, уклања полутанте из ваздуха, штити од последица природних непогода, чува биодиверзитет и његова станишта, штеди енергију, повећава вредност земљишта, избалансиран однос природе и друштва, итд. Посебно је важно истаћи позитивне утицаје озелењавања – вегетацијског оживљавања (зелених коридора, буфер зона) по заштиту

	изворишта пијаће воде, здравље људи, смањење утицаја „топлотних острва“, ремедијацију деградираног простора, пољопривреду, инфраструктуру, развој еко-туризма, итд. Овај пројекат би се надовезао на документ „Процена угрожености територије Града Сомбора од елементарних непогода и других несрећа“ из 2010. године, а потпуно је компатибилан са мером 2.9 Акционог плана Програма развоја АП Војводине 2014-2020, и пружа прилику за интеррегионалну и прекограничну пројектну сарадњу.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Град Сомбор
Носиоци пројекта	Град Сомбор, Регионална развојна агенција Бачка, Универзитет у Новом Саду, Покрајински секретаријат за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине, ЈП Воде Војводине, ЈП Војводинашуме, Републички хидрометеоролошки завод
Активности на пројекту	- Дефинисање методологије рада. - Формирање стручно-радних група. - Активности у вези са израдом Локалног Акционог плана прилагођавања на климатске промене и управљања еколошким ризицима. - Активности у вези са развојем капацитета локалне заједнице за прилагођавање на климатске промене и управљање еколошким ризицима. - Укључивање локалне заједнице. - Представљање Акционог плана широј јавности. - Усвајање Акционог плана. - Реализација програма са школама „Еколошки отисак“. - Активности у вези са озелењавањем. - Активности у вези са реализацијом Акционог плана. - Пилот пројекти. - Активности у вези са увођењем система управљања променама у локалну самоуправу. - Активности у вези са укључивањем компоненти и приоритета Оквирне конвенције УН о промени климе у локалне секторске политике.
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	2014-2016. Фаза 1 – година 2014: Израда Локалног Акционог плана прилагођавања на климатске промене и управљања еколошким ризицима Града Сомбора. Фаза 2 – године 2015-2016: остале пројектне активности; реализација Акционог плана.
Потребни ресурси	Људски ресурси за израду и реализацију Акционог плана. Технички ресурси за подршку <i>in-door</i> и <i>out-door</i> активности током израде и реализације Акционог плана. Ресурси за озелењавање. Ресурси за развој капацитета локалне заједнице за прилагођавање на климатске промене и управљање еколошким ризицима. Ресурси за пилот пројекте. Ресурси за програме са школама. Ресурси за имплементацију система за управљање променама у локалну самоуправу.

Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Износ средстава: 20.000.000,00 РСД Фаза 1: 1.000.000,00 РСД Фаза 2: 19.000.000,00 РСД
	Извор средстава: Буџет Града Сомбора (25%), покрајински или републички буџет (25%), средства из фондова Европске уније (50%).
	Извесност добијања средстава: велика
Очекивани резултати пројекта	- Израђен и делимично реализован Акциони план прилагођавања на климатске промене и управљања еколошким ризицима. - Побољшани капацитети локалне заједнице за прилагођавање на климатске промене и управљање еколошким ризицима. - Остварено учешће целе локалне заједнице. - Повећање површина под зеленилом. - Унапређено знање локалног становништва о климатским променама и еколошким ризицима. - Реализовани пилот пројекти. - Повећана безбедност локалног животног простора. - Сprovedени програми са школама. - Уведен систем управљања променама у локалну самоуправу. - Смањени извори еколошких ризика. - Покренута иницијатива за прекогранични тематски пројекат. - Приоритети Оквирне конвенције УН о промени климе укључени у локалне секторске политике.
Индикатори	Квалитет Акционог плана прилагођавања на климатске промене и управљања еколошким ризицима Квалитет реализације Акционог плана. Побољшаност капацитета локалне заједнице за прилагођавање на климатске промене и управљање еколошким ризицима. Учешће целе локалне заједнице. Проценат површине под зеленилом/квалитет и број засађених заштитних и ваншумских засада. Унапређеност знања локалног становништва о климатским променама, еколошким ризицима и природним непогодама. Успешност пилот пројекта. Интеграција система за управљање променама у локалну самоуправу. Безбедност локалног животног простора. Оствареност иницијативе за прекогранични тематски пројекат. Заступљеност компоненти и приоритета Оквирне конвенције УН о промени климе у локалним секторским политикама.
Процена ризика	Недостатак финансијских средстава. Изостанак подршке републичке / покрајинске / општинске инфраструктуре. Незаинтересованост локалне заједнице.
Евалуација	Према фазама у процесу реализације пројекта. <i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i> евалуација.

--	--

Приоритет	2. РАЗВОЈ ЗЕЛЕНЕ ЦИРКУЛАРНЕ ЕКОНОМИЈЕ ГРАДА СОМБОРА
Мера	2.1.1. Развој модела зелене економије
Назив пројекта	Развој локалног тржишта зелених послова, производа, услуга, знања и предузетништва
Циљ пројекта	Циљ пројекта је подстицање развоја локалног тржишта зелених послова, производа, услуга, знања и предузетништва Града Сомбора.
Кратак опис пројекта	Зелена економија је једна од најбрже растућих области економије у Европи. Бројни разлози за то долазе из сета мера поштовања начела одрживог развоја. Предности по животну средину и квалитет живота људи су још бројније. Интензитет привреде Града Сомбора, окружен природним спецификом простора, ствара одличне предуслове за развој локалне економије на принципима одрживог развоја. Концепт зелене економије не само што намеће мудро коришћење локалних ресурса, већ пружа социо-економске алате инклузивног раста локалне заједнице. С обзиром да зелена економија умрежава пољопривреду, производњу хране, руралну економију, економију отпада, привреду, туризам, друштвена одговорност локалне самоуправе би у највећем дошла до изражаја управо у подстицају предузетништва, запошљавања и самозапошљавања у домену послова животне средине. Послови животне средине су недовољно развијени код нас. Како имају капацитет да се боре против сиромаштва, а кроз побољшање социо-економског стања локалног становништва непосредно доприносе и заштити животне средине, њихов развој кроз локалне тржишне механизме је обавеза. Инвестирање у моделе зелене економије је инвестиција не само у очување природног хабитата и биолошке основице локалних ресурса (преко смањења притисака на природне ресурсе), већ и у позитивну промену животних услова тешко запошљивог становништва, које због постојећих навика не води рачуна о животној средини. Управо стога је посебна димензија овог пројекта заштита животне средине кроз развој тржишних алата зелене економије за део становништва којег чине социјално угрожени, маргинализоване групе, особе са инвалидитетом, старији људи у руралним срединама, жене и млади. Коначно, развој зелене економије је неопходан за Град Сомбор и због надолazeћих промена тиме што ће се највећи део територије Града Сомбора наћи у границама будућег УНЕСКО резервата биосфере „Мура-Драва-Дунав“. Развој зелене економије и послова животне средине ће садржати алате и активности усмерене ка изради акционог плана развоја локалног тржишта зелених послова, производа, услуга, знања и предузетништва Града Сомбора за период 2015-2020, а његовим остваривањем и ка: стварању подстицајног амбијента за развој зеленог тржишта, подршци инклузивном расту локалне заједнице и одрживом запошљавању, јачању социјалног капитала Града Сомбора, афирмацији циркуларне економије, чистијој производњи, стварању подстицајног

	амбијента за интерсекторско повезивање и оснивање зелених кластера, промоцији тражње зелених производа и услуга, одрживом управљању природним капиталом, заштити животне средине, итд. Развој зелених производа може бити увод у зачетак концепта етичке трговине. Такође, овај пројекат би промовисао општинско-кооперативни програм афирмације привредне апсорпције зелених технологија и даљи развој индустријске екологије „Sombor BAT“. Додата вредност овог пројекта почива на повезаности пројектних активности са 1, 2. и 3. приоритетом Програма развоја АП Војводине 2014-2020, те је процена а ће резултати пројекта имати позитиван ефекат у бројним компонентама Стратегије локалног одрживог развоја Града Сомбора. Коначно, овако постављен овај пројекат отвара прилику за бројне тематске интеррегионалне заједничке иницијативе.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Град Сомбор
Носиоци пројекта	Град Сомбор - Градска управа, ОЛЕР, Канцеларија за младе, РАГС, Центар за социјални рад, јавна предузећа, задруге, пољопривредна газдинства Регионална развојна агенција Бачка Покрајински секретаријат за привреду, запошљавање и равноправност полова
Активности на пројекту	- Утврђивање стандарда за израду Акционог плана развоја локалног тржишта зелених послова, производа, услуга, знања и предузетништва Града Сомбора за период 2015-2020. - Формирање стручних тимова. - Активности у вези са израдом Акционог плана. - Укључивање локалне заједнице. - Усвајање акционог плана. - Промоција Акционог плана заинтересованим странама. - Едукација доносилаца одлука, циљних група и стејкхолдера. - Пилот пројекти. - Израда Приручника за секторске зелене економије. - Изналажење општинских подстицајних мера развоју тржишта зелене економије. - Стварање мреже првих зелених производа и услуга Града Сомбора. - Израда Акционог плана „Економија без отпада – Сомбор без отпада“ (промоција и подстицај циркуларне економије = економије без отпада). - Активности у вези са развојем зеленог предузетништва код младих кроз програм „Екологија, Економија, Е, шта чекаш!?“ - Израда интерактивног предметног интернет сајта. - Оснивање локалног фонда за подршку иницијативама зелене економије. - Менторинг програм пилот пројекта. - Организовање годишњих сајмова зелене економије Града Сомбора. - Дефинисање даљих активности у вези са реализацијом пројекта из Акционог плана. - Реализација пројекта.
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	2014-2016. Фаза 1 – година 2014: Израда Акционог плана развоја локалног тржишта зелених послова, производа, услуга, знања и предузетништва Града Сомбора.

	Фаза 2 – године 2015-2016: остале пројектне активности.
Потребни ресурси	Људски ресурси за израду и реализацију Акционог плана. Ресурси за подршку <i>in-door</i> и <i>out-door</i> активности током израде Акционог плана. Ресурси за едукацију доносилаца одлука, циљних група и стејкхолдера. Ресурси за промоцију Акционог плана заинтересованим странама. Ресурси за пилот пројекте. Ресурси за израду, промоцију и дистрибуцију Приручника за секторске зелене политике. Ресурси за реализацију програма развоја зеленог предузетништва младих. Ресурси за израду и реализацију Акционог плана промоције и подстицаја циркуларне економије „Економија без отпада – Сомбор без отпада“. Ресурси за оснивање локалног фонда за подршку иницијативама зелене економије. Ресурси за покретање мреже првих зелених производа и услуга Града Сомбора. Ресурси за израду интерактивног интернет сајта. Ресурси за организовање годишњих сајмова зелене економије. Ресурси за менторинг програм пилот пројекта.
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Износ средстава: 30.000.000,00 РСД Фаза 1: 1.000.000,00 РСД Фаза 2: 29.000.000,00 РСД
	Извори финансирања: Буџет Града Сомбора (25%), покрајински или републички буџет (25%), средства из фондова Европске уније (50%).
	Извесност добијања средстава: средња
Очекивани резултати пројекта	- Урађен и усвојен Локални акциони план развоја локалног тржишта зелених послова, производа, услуга, знања и предузетништва Града Сомбора за период 2015-2020. - Обезбеђено учешће целе локалне заједнице. - Реализовани пилот пројекти. - Покренут интерактивни интернет сајт. - Успешно реализована едукација доносилаца одлука, циљних група и стејкхолдера. - Израђен, промовисан и дистрибуиран Приручник за секторске зелене економије. - Пружена системска и планска подршка инклузивном расту локалне заједнице. - Афирмисан концепт економије без отпада. - Подстакнут амбијент за интерсекторско повезивање. - Промовисана одржива производња и потрошња. - Створена и промовисана мрежа првих зелених производа и услуга Града Сомбора. - Реализован програм развоја зеленог предузетништва младих. - Основан локални Фонд за подршку иницијативама зелене економије. - Повећана запошљивост у сектору послова животне средине. - Створена социјално-економска основа за имплементацију даљих активности из Акционог плана.
Индикатори	Квалитет Акционог плана развоја локалног тржишта зелених

	послова, производа, услуга, знања и предузетништва. Успешност реализованости пилот пројекта. Перцепција циљних група о успостављању локалног тржишта зелених послова, производа, услуга, знања и предузетништва. Квалитет и број Приручника за секторске зелене политике. Квалитет едукације и број учесника. Број иновативних тржишних механизма у вези са подстицајем развоја зелене економије. Број започетих пројекта и послова из домена зелене економије. Број новоотворених радних места у сфери зелене економије. Број samozапослених у области зелене економије. Промене у количини неискоришћеног отпада. Повећање тражње за зеленим производима, услугама и знањем. Досег створене мреже првих зелених производа и услуга. Успешност годишњих сајмова зелене економије Града Сомбора. Утицај на животну средину.
Процена ризика	Недостатак финансијских средстава. Незаинтересованост учесника, циљних група, стејхолдера. Изостанак подршке републичке / покрајинске / општинске инфраструктуре. Немотивисаност локалног бизнис сектора.
Евалуација	Према фазама (<i>on-going</i>) у процесу реализације пројекта. <i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i> евалуација.

Приоритет	3. РАЗВОЈ РЕСУРСНО ЕФИКАСНОГ ГРАДА СОМБОРА
Мера	3.1.2. Подстицање повећања употребе обновљивих извора енергије за 20% у укупној потрошњи енергије, повећања енергетске ефикасности за 20% и смањење емисија гасова стаклене баште за 20%.
Назив пројекта	„20-20-20 за Сомбор“
Циљ пројекта	Циљ пројекта „20-20-20 за Сомбор“ је подршка развоју ресурсно ефикасне локалне заједнице кроз подстицање повећања употребе обновљивих извора (ОИЕ) енергије за 20% у укупној потрошњи енергије, повећања енергетске ефикасности за 20% и смањење емисија гасова стаклене баште за 20%.
Кратак опис пројекта	Достизање ефикасности у коришћењу ресурса један је од најважнијих стратешких задатака сваке локалне заједнице, која жели, између осталих циљева, да временом смањује директну зависност од спољних фактора у смислу расположивости и експлоатације ресурса. То захтева ефективност у одабиру инструмената развоја и модела коришћења природних, обновљивих и необновљивих ресурса. Политика ЕУ о коришћењу ресурса, пре свега енергетских,

	названа „20-20-20“ представља водилу у креирању и спровођењу овог пројекта. Овај пројекат је у целости усаглашен са стратешким документима, акционим плановима и политикама виших инстанци и прати пут енергетског развоја АП Војводине, као непосредног окружења. „20-20-20 за Сомбор“ има за циљ стварање услова за подстицање повећања коришћења обновљивих извора енергије у укупној потрошњи енергије на територији општине за 20%, и унапређење енергетске ефикасности за 20%, при чему као нулту годину узима 2013. Ова два 20-20 би требало да доведу последично и до трећег 20, а то је умањење емисије гасова стаклене баште за 20%, као допринос локалне заједнице глобалним напорима на овом пољу. Такође, у фокус ставља одрживо управљање свим локалним природним ресурсима, смањење броја неискоришћених енергетских ресурса уз очување вредности животне средине, а посебно (и кроз пилот пројекте): - подстицање развоја енергетски одрживих фарми, - побољшање енергетских перформанси јавне инфраструктуре, - развој локалног тржишта биомасе (и кроз изградњу јавног складишта), - стварање услова за експлоатацију обновљивих извора енергије, - подстицање интегрисане производње хране и енергије <i>in-situ</i>, - афирмација еколошко-енергетског менаџмента у управљању фармама, узгоју и држању животиња, - подршка развоју самоодрживих, енергетско-ефикасних, зелених објеката, - подстицање поновног искоришћења отпада и развој услова за успостављање биогасних система за искоришћење отпада са фарми као енергента, - афирмација оснивања енерго кластера, итд. Додата вредност овог пројекта замишљена је у настојању да он буде основа за развој и примену ресурсно ефикасних решења: еколошко – енергетске иновације и зелене технологије, и напослетку повећање енергетске безбедности и независности локалне заједнице. Пројекат је целовито компатибилан са мером 3.7 Акционог плана Програма развоја АП Војводине 2014-2020.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Град Сомбор
Носиоци пројекта	Град Сомбор - Градска управа, ОЛЕР, РАГС, јавна предузећа, пољопривредна газдинства, задруге Регионална развојна агенција Бачка Покрајински секретаријат за енергетику и минералне сировине Покрајински секретаријат за науку и технолошки развој Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство Покрајински секретаријат за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине Универзитет у Новом Саду
Активности на пројекту	- Утврђивање методологије рада. - Формирање стручних тимова. - Активности у вези са изградом, промоцијом и реализацијом Акционог плана за подстицање повећања коришћења

	обновљивих извора енергије. - Активности у вези са израдом, промоцијом и реализацијом Акционог плана за подстицање побољшања енергетске ефикасности. - Активности у вези са истраживањем квалитета и квантитета неискоришћеног енергетског ресурса на територији Града Сомбора и израдом и реализацијом препорука за стављање свих таквих ресурса у функцију локалног одрживог развоја. - Тренинг-едукација стејхолдера, трансфер <i>know-how</i>. - Пилот пројекти. - Израда, промоција и дистрибуција Приручника добре праксе под називом „20-20-20 за Сомбор“. - Оснивање локалног фонда за подршку пројектима енергетске ефикасности. - Активности у вези са стварањем услова за експлоатацију ОИЕ. - Израда пројектно-техничке документације јавног складишта за биомасу. - Израда интерактивног тематског сајта.
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	2014-2016. Фаза 1 – година 2014: Израда Акционог плана за подстицање повећања коришћења обновљивих извора енергије и Акционог плана побољшања енергетске ефикасности Града Сомбора. Фаза 2 – године 2015-2016: остале пројектне активности.
Потребни ресурси	Људски ресурси за израду и реализацију акционих планова. Ресурси за подршку <i>in-door</i> и <i>out-door</i> активности током израде, промоције и реализације акционих планова. Ресурси за обављање истраживања квалитета и квантитета неискоришћеног енергетског ресурса. Ресурси потребни за израду и промоцију препорука за стављање свих таквих ресурса у функцију локалног одрживог развоја. Ресурси потребни за израду, промоцију и дистрибуцију Приручника добре праксе под називом „20-20-20 за Сомбор“. Ресурси потребни за израду и реализацију пилот пројекта. Ресурси потребни за оснивање локалног фонда за подршку пројектима енергетске ефикасности. Ресурси потребни за тренинг-едукацију стејхолдера. Ресурси потребни за израду тематског сајта.
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Износ средстава: 35.000.000,00 РСД Фаза 1: 2.000.000 РСД Фаза 2: 33.000.000 РСД
	Извори финансирања: Буџет града Сомбора (25%), покрајински или републички буџет (25%), средства из фондова Европске уније (50%).
	Извесност добијања средстава: велика
Очекивани резултати пројекта	- Израђен и почетно реализован Акциони план за подстицање повећања коришћења обновљивих извора енергије на територији Града Сомбора. - Израђен и почетно реализован Акциони план за подстицање побољшања енергетске ефикасности. - Сprovedено истраживање квалитета и квантитета неискоришћеног енергетског ресурса. - Издате препоруке за стављање свих таквих ресурса у функцију локалног одрживог развоја.

	- Реализовани пилот пројекти. - Урађен и дистрибуиран Приручник добре праксе под називом „20-20-20 за Сомбор“. - Основан локални фонд за подршку пројектима енергетске ефикасности. - Створени услови за развој експлоатације ОИЕ. - Оснажени хумани и технички капацитети за развој ресурсно ефикасне локалне заједнице. - Отворен тематски сајт.
Индикатори	Квалитет акционог плана за подстицање повећања коришћења обновљивих извора енергије на територији Града Сомбора. Остварени резултати акционог плана. Квалитет акционог плана за подстицање побољшања енергетске ефикасности Града Сомбора. Остварени резултати акционог плана. Квалитет истраживања квалитета и квантитета неискоришћеног енергетског ресурса. Квалитет и број препорука за стављање свих таквих ресурса у функцију локалног одрживог развоја. Параметри пилот пројекта. Квалитет Приручника добре праксе. Успешност оснивања и рада локалног фонда за подршку пројектима енергетске ефикасности. Перцепција јавности енергетске ефикасности као алата за паметан раст локалне заједнице. Број обучених људи за примену ОИЕ и метода енергетске ефикасности. Број објеката и домаћинстава са оствареним позитивним резултатима енергетске ефикасности. Капацитет искоришћених обновљивих извора енергије. Број посета тематског сајта.
Процена ризика	Недостатак финансијских средстава. Изостанак подршке републичке / покрајинске / градске инфраструктуре. Мањак свести о значају енергетске ефикасности. Незаинтересованост локалне заједнице.
Евалуација	<i>Ex-ante, In-term, Ex-post.</i>

Приоритет	4. ОЧУВАНOST ФУНКЦИЈА ЕКОСИСТЕМА ГРАДА СОМБОРА
Мера	4.1.1. Заштита, очување и унапређење свих функција локалних екосистема на начелима очуваности природног диверзитета и одрживог развоја.
Назив пројекта	„У сусрет УНЕСКО резервату биосфере Мура-Драва-Дунав“

Циљ пројекта	Циљ пројекта је израда и почетак реализације мултидисциплинарног Програма заштите, очувања и унапређења функција локалних екосистема у функцији одрживог руралног развоја у оквиру будућег УНЕСКО резервата биосфере „Мура-Драва-Дунав“ на територији Града Сомбора за период 2014-2020. – са плановима одрживог управљања свим екосистемима на територији Града Сомбора.
Кратак опис пројекта	Град Сомбор има веома повољне хидролошке карактеристике (Бачка регија је највеће европско међуречје у количини површинских вода) у чему се издвајају река Дунав са својим акватичним екосистемом и диверзитетом високе вредности, затим екосистемска и флористичка разноврсност водотока Мостонга и велика каналска мрежа. Специјални резерват природе „Горње Подунавље“ део је изузетно значајног шумског ресурса и шумског екосистема ретких шумских заједница и богатог биолошко – генетског фонда. Заступљеност комбинованих природно-руралних предела, слатине, меандри, депресије, додатно обогаћују географски положај Града Сомбора. Највећи део територије Града Сомбора се налази пред вратима будућег УНЕСКО прекограничног резервата биосфере „Мура-Драва-Дунав“, чиме ће Сомбор постати интегрални део највећег европског природњачког и културног отвореног музеја. Сваки резерват природе испуњава три комплементарне функције: функцију заштите (обухвата очување генетских ресурса, врста, екосистема и предела), функцију развоја (односи се на омогућавање одрживог економског и друштвеног развоја) и функцију подршке (покрива демонстрационе пројекте, обуку и образовање из области животне средине, те истраживања у вези са локалним, националним и глобалним питањима заштите и одрживог развоја). Мултидисциплинарни програм заштите, очувања и унапређења функција локалних екосистема у функцији одрживог руралног развоја у оквиру будућег УНЕСКО резервата биосфере „Мура-Драва-Дунав“ на територији Града Сомбора имаће улогу да предложеним активностима на краћи, средњи и дужи рок оствари одрживу равнотежу између често супростављених циљева: заштите биолошке разноврсности, очувања културних вредности и социо-економског развоја. Тако ће овај програм бити основа за пуно интеграцију очуваности функција екосистема у сва даља питања локалног одрживог руралног развоја, и то интелигентним умрежавањем еколошких, предеоних, културних и социо-економских елемената локалних екосистема као алат локалног одрживог руралног развоја, интеграцијом циљева очувања функција локалних екосистема у едукативне програме, као и кроз остваривање локалних циљева програма „Натура 2000“. Посебна програмска и акциона пажња биће посвећена одрживом управљању свим екосистемима на територији Града у функцији заштите и унапређења природних добара и биолошке разноврсности. Заједно, програм и планови представљаће не само кохерентни алат за пуно очување свих функција локалних система, већ и основу за развој локалне мултифункционалне еколошке мреже и њено повезивање са домаћим и иностраним окружењем, а са сврхом одрживог развоја руралних области. Зато ће једна од специфичности овог пројекта бити рад на проналажењу алата за транзицију руралних средина Града Сомбора у еколошки одрживе средине – еко села.

	У оквиру пројекта, Канцеларија за локални економски развој Града Сомбора и РРА Бачка ће асистирати заинтересованим лицима у подношењу тематских пројектних предлога према (су)финансирању од стране Покрајине, Републике и/или ЕУ. Најзад, овај пројекат, који има за циљ, између осталог, да антиципира све надлазеће промене због проглашења резервата биосфере и да их стави у развојну функцију локалног окружења, пружа могућност крос-секторске прекограничне сарадње (нпр. са Националним парком „Дуна-Драва“ из Мађарске и Парком природе „Копачки рит“ из Хрватске), и у пуној сагласности је са циљем Акционог плана Програма развоја АП Војводине 2014-2020: Унапређење одрживог развоја локалних заједница на границама заштићених подручја природе дунавске регије.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Град Сомбор
Носиоци пројекта	Град Сомбор - Градска управа, ОЛЕР, РАГС, Туристичка организација, организације цивилног друштва Регионална развојна агенција Бачка Управитељ СРП „Горње Подунавље“ Покрајински секретаријат за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине Покрајински завод за заштиту природе
Активности на пројекту	- Утврђивање методологије рада. - Формирање међу-секторских стручних тимова. - Активности у вези са израдом мултидисциплинарног Програма заштите, очувања и унапређења функција локалних екосистема у функцији одрживог руралног развоја у оквиру будућег УНЕСКО резервата биосфере „Мура-Драва-Дунав“ на територији Града Сомбора за период 2014-2020. - Активности у вези са израдом и промоцијом Збирке природног наслеђа Града Сомбора. - Активности у вези са израдом планова одрживог управљања свим утврђеним екосистемима Града Сомбора. - Укључивање целокупне локалне заједнице. - Усвајање Програма и планова. - Активности у вези са мултидисциплинарном тренинг едукацијом циљних група и заинтересованих страна на тему: Резерват биосфере – природна шанса за Сомбор. - Израда предметног web сајта. - Пилот пројекти. - Развој модела већег укључивања локалне заједнице у управљању локалним екосистемима. - Активности у вези са израдом, промоцијом и дистрибуцијом водича „Како живети са резерватом биосфере – транзиција ка еко селима“. - Израда пројекта из ЕУ програма Натура 2000: а) Рехабилитација станишта Бела бара, и б) Заштита сомборских слатина. - Израда акционог плана управљања евидентираним мањим природним добрима (попут Чонопљанског језера). - Израда акционог плана одрживог управљања свог некоришћеног земљишта на територији Града Сомбора. - Израда акционог плана очувања биодиверзитета у насељеним местима. - Дефинисање активности у вези са реализацијом пројекта из Програма и планова.

	- Реализација одабраних пројеката.
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	2014-2016. Фаза 1 – година 2014: Израда мултидисциплинарног Програма заштите, очувања и унапређења функција локалних екосистема у функцији одрживог руралног развоја у оквиру будућег УНЕСКО резервата биосфере „Мура-Драва-Дунав“. Фаза 2 – године 2015-2016: остале пројектне активности.
Потребни ресурси	Људски ресурси за израду Програма и планова, и почетак реализације Програма. Ресурси за подршку <i>in-door</i> и <i>out-door</i> активности током израде и реализације Програма и планова. Ресурси за израду и промоцију Збирке природног наслеђа Града Сомбора. Ресурси за спровођење мултидисциплинарне тренинг едукације циљних група и заинтересованих страна. Ресурси за имплементацију пилот пројеката. Ресурси за развој модела укључивања локалне заједнице у управљању локалним екосистемима. Ресурси за израду, промоцију и дистрибуцију Водича. Ресурси за израду предметног <i>web</i> сајта. Ресурси за израду пројеката из ЕУ програма Натура 2000: а) Рехабилитација станишта Бела бара, и б) Заштита сомборских слатина. Ресурси за израду акционог плана управљања евидентираним мањим природним добрима (попут Чонопланског језера). Ресурси за израду акционог плана одрживог управљања свог некоришћеног земљишта на територији Града Сомбора. Ресурси за израду акционог плана очувања биодиверзитета у насељеним местима.
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Износ средстава: 25.000.000,00 РСД Фаза 1: 1.000.000,00 РСД Фаза 2: 24.000.000,00 РСД Извори финансирања: Буџет Града Сомбора (25%), покрајински или републички буџет (25%), средства из фондова Европске уније (50%). Извесност добијања средстава: велика
Очекивани резултати пројекта	- Израђен мултидисциплинарни Програм заштите, очувања и унапређења функција локалних екосистема у функцији одрживог руралног развоја у оквиру будућег УНЕСКО резервата биосфере „Мура-Драва-Дунав“ на територији Града Сомбора за период 2014-2020. - Израђена и промовисана Збирка природног наслеђа Града Сомбора. - Израђени планови одрживог управљања свим екосистемима Града Сомбора. - Укљученост целокупне локалне заједнице. - Унапређен еколошки статус свих локалних екосистема. - Реализовани пилот пројекти. - Очуване функције локалних екосистема. - Повећан број заштићених подручја. - Израђен, промовисан и дистрибуиран Водич. - Осигуран развој биолошке разноврсности. - Повећано учешће локалне заједнице у управљању локалним

	екосистемима. - Пуштен предметни <i>web</i> сајт. - Израђени пројекти из ЕУ програма Натура 2000: а) Рехабилитација станишта Бела бара, и б) Заштита сомборских слатина. - Израђен акциони план управљања евидентираним мањим природним добрима (попут Чонопљанског језера). - Израђен акциони план одрживог управљања свог некористишеног земљишта на територији Града Сомбора. - Израђен акциони план очувања биодиверзитета у насељеним местима. - Парцијална реализација планова.
Индикатори	Квалитет и остваривост мултидисциплинарног Програма заштите, очувања и унапређења функција локалних екосистема. Квалитет и број планова одрживог управљања локалним екосистемима и свим неискоришћеним ресурсима. Очуваност функција локалних екосистема. Ниво учешћа локалне заједнице у управљању локалним екосистемима. Успешност реализације пилот пројекта. Квалитет израђеног и дистрибуираног Водича. Број заштићених подручја на територији Града Сомбора. Број и квалитет реализованих програмских активности и планова. Очуваност биодиверзитета у насељеним местима. Број и квалитет предложених даљих пројекта који развијају функције резервата биосфере у области заштите, подршке и развоја. Број и квалитет израђених пројекта уз ЕУ програма Натура 2000. Јачина перцепције резервата биосфере и природног наслеђа Града као инструмената за локални одрживи рурални развој. Квалитет <i>web</i> сајта.
Процена ризика	Недостатак финансијских средстава. Изостанак подршке републичке / покрајинске / општинске инфраструктуре. Незаинтересованост учесника, циљних група, стејхолдера, локалне заједнице. Слаби капацитети цивилног сектора. Изостанак перцепције резервата биосфере и природног наслеђа општине као инструмената за локални одрживи рурални развој.
Евалуација	Према фазама у процесу реализације пројекта. <i>Ex-ante, In-term, Ex-post</i> евалуације.

Приоритет	5. УНАПРЕЂЕЊЕ ЛОКАЛНИХ ИНСТИТУЦИОНАЛНИХ И СЕКТОРСКИХ КАПАЦИТЕТА У ОБЛАСТИ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ
Мера	5.1.1. Усвајање и реализација локалних програма и акционих планова за све области животне средине.
Назив пројекта	Локални еколошки акциони план и Програм одрживе енергије Града Сомбора 2015-2020.
Циљ пројекта	Циљ пројекта је израда Локалног еколошког акционог плана и Програма одрживе енергије Града Сомбора за период 2015-2020, и почетак њихове реализације.
Кратак опис пројекта	Град Сомбор нема основне елементе доброг управљања животном средином: Локални еколошки акциони план (ЛЕАП), нити Локални програм одрживе енергије (СЕАП – <i>енгл. Sustainable Energy Action Plan</i>). Ради се о документима који заједно представљају основ за све активности у области заштите животне средине и на пољу одрживе енергије, односно за иницирање, реализацију и мониторинг организованог, систематског и планског интегрисаног односа према свим компонентама животне средине и енергије. Важност локалног еколошког акционог плана и програма одрживе енергије се посебно огледа у томе што би они требало да буду активни инструмент директног повезивања ЕУ политика животне средине и одрживе енергије са општинским локалним развојем. Одржива енергија је најшири концепт бављења енергијом, који укључује обновљиве изворе енергије, енергетску ефикасност и енергетски менаџмент у јавном сектору. Самим тиме, израда ових докумената предуслов је и за унапређење локалних институционалних секторских <i>know-how</i>, техничких и финансијских капацитета у области заштите животне средине и енергетске ефикасности, а посебно за јачање партнерских односа и модела сарадње локалних субјеката у питањима животне средине. Локални еколошки акциони план и Локални програм одрживе енергије би се урадили за период 2015-2020. година (5-годишњи период ефективног и ефикасног стратешког планирања) и били би усаглашени првенствено са Седмим акционим план ЕУ за животну средину и циљевима Повеље градоначелника у области одрживе енергије. Основа израде СЕАП-а био би документ „Енергетско планирање у општинама у Србији, демонстрациони пројекат – Општина Сомбор, план развоја енергетике и акциони план за штедњу енергије“ из 2006. Године. Један од задатака израде ових докумената јесте и креирање услова за успостављање одрживог управљања у области животне средине за наредни период. Такође, ЛЕАП и СЕАП функционишу и као директна и детаљна операционализација приоритетних циљева из Стратегије локалног одрживог развоја. Тако ће у практичном деловању ЛЕАП представљати оквир за остваривање приоритета број 1, 4 и 5, а СЕАП оквир за испуњење приоритета број 2, 3 и 5 тематског дела Заштита животне средине и енергетска ефикасност Стратегије локалног одрживог развоја Града Сомбора. Стихијско пројектовање без стратешког планирања у форми мултидисциплинарног и међу-секторског приступа, на чему почивају ЛЕАП и СЕАП, било би супротно принципима одрживог развоја. Напоследку, како је износ дела ИПА помоћи Републици

	Србији у сфери заштите животне средине и енергетске ефикасности веома значајан, израда, усвајање и примена ових докумената се намеће као императив. Веома важан део ЛЕАП-а чини интегрални катастар загађених и контаминираних простора. Угроженост Града Сомбора долази, између осталог, и од постојања загађених и деградираних простора, и извора и узрока њихове загађености и деградираности. Присутан је различит степен контаминације и деградације простора и његових основних компоненти: земљишта, воде, ваздуха, а последично и биодиверзитета. Не постоји катастар загађених и контаминираних простора – са катастром загађивача и регистром потенцијалних учесника у утицају на еколошки статус Града Сомбора (нулти ниво), нити планови (еко)ремедијације, рекултивације и ревитализације загађених и контаминираних простора. Интегрални катастар деградираног простора и извора загађења је регистар информација и података о загађењу и загађивачима животне средине на једном подручју. Овај документ је базиран на принципима ПРТР протокола Архуске конвенције и хармонизован са одговарајућом законском регулативом ЕУ. Успостављањем интегралног катастра формирао би се географско-информациони систем емисије полутаната, генерисања отпада и загађења, и еколошког статуса свих реципијената таквих активности у животној средини. Као такав, и заједно са Локалним еколошким акционим планом, он представља основу изградње интегрисаног система мониторинга животне средине. Уједно, и што је важније, представља и основу за израду планова (еко)ремедијације, рекултивације и ревитализације загађених и деградираних простора, пре свега терестричних и акватичних екосистема. Ти планови садржаће решења контаминираних и деградираног простора, најбољом методом за сваки одређен простор. Као резултат, данас загађени, деградирани и некоришћени простори сутра би били употребљиви ресурси и природни капитал Града Сомбора унапређеног еколошког, економског и енергетског капацитета, и као такви са позитивним ефектом на здравље, квалитет и безбедност локалног животног простора. С обзиром да катастар одређује узрочно-последичне везе између загађивача, притисака на животну средину и контаминације природних ресурса, односно угрожавања здравља становништва, посебан значај овог пројекта огледа се у потенцијалу катастра и урађених планова (еко)ремедијације, рекултивације и ревитализације у смањењу и елиминацији негативних ефеката по животну средину од стране пољопривреде, саобраћаја, индустрије, привреде и комуналних активности, итд. Регистром потенцијалних учесника у утицају на еколошки статус Града Сомбора овај пројекат добија и веома важну прогностичку ноту и одређује будући правац унапређења нивоа еколошке безбедности локалног животног простора. Пројекат је потпуно у сагласности са мерама 2.8 и 4.2 Акционог плана Програма развоја АП Војводине 2014-2020.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Град Сомбор
Носиоци пројекта	Град Сомбор - Градска управа, ОЛЕР, РАГС Регионална развојна агенција Бачка Покрајински секретаријат за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине

	Покрајински секретаријат за енергетику и минералне сировине
Активности на пројекту	- Дефинисање методологије рада. - Формирање стручно-радних група. - Активности у вези са израдом Локалног еколошког акционог плана. - Активности у вези са израдом интегралног катастра загађених и контаминираних простора – са катастром загађивача и регистром потенцијалних учесника у утицају на еколошки статус Града Сомбора. - Активности у вези са израдом планова (еко)ремедијације, рекултивације и ревитализације загађених и контаминираних простора на територији Града Сомбора. - Активности у вези са израдом Локалног програма одрживе енергије. - Активности укључивања локалне заједнице и стејхолдера. - Активности стручног и јавног представљања ЛЕАП-а и СЕАП-а заинтересованим странама и широј јавности. - Усвајање и медијско излагање ових докумената. - Дефинисање активности у вези са реализацијом првих одређених планова. - Реализација првих одређених планова.
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	2014-2016. Фаза 1 – године 2014-2015: Израда Локалног еколошког акционог плана и Програма одрживе енергије; остале пројектне активности. Фаза 2 – године 2015-2016: Реализација првих одређених пројеката.
Потребни ресурси	Људски ресурси за израду ЛЕАП-а и СЕАП-а. Технички ресурси за подршку <i>in-door</i> и <i>out-door</i> активности током израде Плана и Програма. Ресурси за реализацију првих одређених пројеката.
Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Износ средстава: 3.000.000,00 РСД Фаза 1: 3.000.000,00 РСД Фаза 2: утврдити накнадно јер зависи од конкретних пројеката
	Извор средстава: Буџет Града Сомбора (25%), покрајински или републички буџет (25%), средства из фондова Европске уније (50%).
	Извесност добијања средстава: велика
Очекивани резултати пројекта	- Израђен Локални еколошки акциони план 2015-2020. - Урађен Локални програм одрживе енергије 2015-2020. - Израђен интегрални катастар загађених и контаминираних простора – са катастром загађивача и регистром потенцијалних учесника у утицају на еколошки статус Града Сомбора. - Урађени планови (еко)ремедијације, рекултивације и ревитализације загађених и контаминираних простора Града Сомбора. - Укљученост и упознатост локалне заједнице са Планом и Програмом. - Пуна подршка заинтересованих страна и шире јавности. - Побољшан положај животне средине и енергетске ефикасности у локалној друштвеној агенди. - Дефинисане активности реализације првих одабраних

	пројекта из Плана и Програма. - Реализовани први одређени пројекти. - Смањен број загађених и контаминираних простора.
Индикатори	Квалитет ЛЕАП-а. Квалитет СЕАП-а. Квалитет израђеног Катастра. Квалитет и број урађених планова (еко)ремедијације, рекултивације и ревитализације. Квалитет и број предложених пројекта. Степен и модели укључености локалне заједнице у израду ових докумената. Успешност реализације првих одређених пројекта.
Процена ризика	Недостатак финансијских средстава. Изостанак подршке општинске инфраструктуре. Незаинтересованост стејхолдера. Старе навике локалне заједнице.
Евалуација	Према фазама у процесу реализације пројекта. <i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i> евалуација.

Приоритет	5. УНАПРЕЂЕЊЕ ЛОКАЛНИХ ИНСТИТУЦИОНАЛНИХ И СЕКТОРСКИХ КАПАЦИТЕТА У ОБЛАСТИ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ
Мера	5.2.1. Развој хуманог капитала и образовања за одрживи развој Града Сомбора.
Назив пројекта	„Град Сомбор - зелена педагошка позорница“
Циљ пројекта	Циљ пројекта је развој капацитета ученика и младих у Граду Сомбору за боље практиковање одрживог развоја, заштите животне средине и енергетске ефикасности, еко-инклузије и мултикултуралности.
Кратак опис пројекта	Град Сомбор је мултикултурна заједница. На територији Града раде 24 основне школе, 6 средњих, 3 факултета. На крају УН декаде образовања о одрживом развоју, овај пројекат неформалним образовањем ђака и младих, кроз развој еколошке интелигенције, води ка већем вредновању животне средине, а управо различитост узима као фактор еколошко-социјалних иницијатива. Пројекат „Град Сомбор – зелена педагошка позорница“ састојаће се од 4 оригинална програма. Суштина пројекта је спој едукације, науке о животној средини, културе и инклузије у виду реализације јединственог пилот програма унапређења мултикултуралности и толеранције под називом „Дишемо исти ваздух, пијемо исту воду, једемо исту храну“, који ће активно укључивати младе у специфичне месечне еко-инклузивне теме, едукујући их у области заштите

	животне средине и енергетске ефикасности, уз пуну афирмацију мултикултурализма и толеранције. Практичност пројекта ће се огледати у осмишљавању и примени конкретних решења од стране учесника програма за одређене проблеме животне средине и енергетске неефикасности са фокусом на образовне институције на територији Града. То ће, између осталог, обезбедити пуну партиципацију циљних група, одрживост резултата дисеминације знања, и дати директан допринос ревитализацији и унапређењу школа и наставе, понајвише у руралним срединама. Такође, пројекат ће оригиналним еко-инклузивним стазама под заједничким називом „Слободно време је дар, буди одговоран!“ подстицати младе да слободно време проводе бавећи се животном средином и здравим животним навикама. Додата вредност пројекта је унапређења школа и наставе у руралним срединама под називом „Сеоске школе – чувари резервата биосфере“, као и рад са ученицима основних школа кроз програм „Зелена наука = супер наука за основце“. Пројекат је у пуном складу са Локалним акционим планом за младе Града Сомбора и са приоритетом број 2 Програма развоја АП Војводине 2014-2020, а ефекти очекиваних резултата ће се каузално-последично дисперзовати и на остале приоритете Стратегије одрживог развоја Града Сомбора.
Надлежна институција/организација/тело за спровођење пројекта	Град Сомбор
Носиоци пројекта	Град Сомбор / Педагошки факултет, остале образовне институције, Канцеларија за младе Регионална развојна агенција Бачка, Покрајински секретаријат за образовање, управу и националне мањине, Покрајински секретаријат за спорт и омладину
Активности на пројекту	- Дефинисање стандарда рада. - Израда Акционог плана пројекта „Град Сомбор – зелена педагошка позорница“ и његова 4 оригинална програма. - Укључивање локалне заједнице. - Представљање Акционог плана и програма широј јавности. - Усвајање Акционог плана и програма. - Активности у вези са реализацијом Акционог плана и програма. - Пилот пројекти учесника пројекта. - Менторинг пилот пројекта. - Презентација резултата пројекта.
Трајање пројекта/ рок за извршење (према фазама, у месецима)	24 месеца Фаза 1 – година 2014: Израда Акционог плана пројекта „Град Сомбор – зелена педагошка позорница“ и његова 4 оригинална програма. Фаза 2 – године 2015-2016: остале пројектне активности.
Потребни ресурси	Људски ресурси за израду и реализацију Акционог плана и програма. Технички ресурси за подршку <i>in-door</i> и <i>out-door</i> активности током израде и реализације Акционог плана и програма. Ресурси за пилот пројекте учесника пројекта. Ресурси за презентацију резултата пројекта.

Финансијски план за реализацију програма/пројекта	Износ средстава: 9.000.000,00 РСД Фаза 1: 500.000,00 РСД Фаза 2: 8.500.000,00 РСД
	Извор средстава: Буџет Града Сомбора (25%), покрајински или републички буџет (25%), средства из фондова Европске уније (50%).
	Извесност добијања средстава: средња
Очекивани резултати пројекта	- Израђен и у целости остварен Акциони план пројекта „Град Сомбор – зелена педагошка позорница“. - Укључена целокупна локална заједница. - Постигнуто пуно разумевање концепта одрживог развоја код ученика и младих. - Пуна афирмисаност мултикултуралности и толеранције. - Повећано интересовање за бављењем животном средином и енергетском ефикасношћу од стране ученика и младих. - Успешно реализовани пилот пројекти учесника. - Дат видљив допринос заштити животне средине од стране пројектних програма. - Оплемењен зелено-енерго-инклузивни школски простор. - Дат и мерљив допринос уважавању мултикултуралности и толеранције у Граду Сомбору.
Индикатори	Квалитет и остваривост Акционог плана пројекта „Град Сомбор – зелена педагошка позорница“. Ниво укључености локална заједница. Степен разумевања концепта одрживог развоја код ученика и младих. Ниво афирмисаности мултикултуралности и толеранције. Степен повећања интересовања за бављењем животном средином и енергетском ефикасношћу од стране ученика и младих. Успешност реализације пилот пројекти учесника. Видљивост доприноса заштити животне средине од стране пројектних програма. Оплемењеност школског простора у смислу заштите животне средине, енергетске ефикасности и инклузије. Мерљивост доприноса уважавању мултикултуралности и толеранције у Граду Сомбору.
Процена ризика	Недостатак финансијских средстава. Изостанак подршке републичке / покрајинске / градске инфраструктуре.
Евалуација	Према фазама у процесу реализације пројекта. <i>Ex-ante, Interim, Ex-post</i> евалуација.

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА 2014 – 2020.ГОДИНА

02. јун 2015.године.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
Покрајински секретаријат
за међурегионалну сарадњу
и локалну самоуправу

Израду Стратегије одрживог развоја Града Сомбора 2014-2020. година са акционим плановима за приоритетне области развоја финансирао је Покрајински секретаријат за међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу Владе Аутономне Покрајине Војводине.

Садржај

1. ПРЕДГОВОР ГРАДОНАЧЕЛНИКА	328
2. МЕТОДОЛОГИЈА ИЗРАДЕ СТРАТЕГИЈЕ ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА 2014 – 2020. ГОДИНА	329
2.1. Методологија израде стратешког плана развоја	329
3. ЧЛАНОВИ РАДНИХ ГРУПА НА ИЗРАДИ СТРАТЕГИЈЕ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА	331
4. ИНФРАСТРУКТУРА, УРБАНИЗАМ И КОМУНАЛНЕ ДЕЛАТНОСТИ	333
4.1. КАРАКТЕРИСТИКЕ И АНАЛИЗА ТРАНСПОРТНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ	333
Путни-друмски саобраћај	334
Бициклически саобраћај	336
Јавни превоз	336
Стационарни саобраћај	336
Пумпне станице, сервиси и саобраћајни терминали	337
Гранични прелази	337
Железнички саобраћај	338
Водни саобраћај и капацитети на туристичког туризма	340
Ваздушни саобраћај	341
Карактеристике мултимодалног саобраћаја, интермодалних технологија, логистике, са могућношћу развоја на територији Града Сомбора	342
4.2. КАРАКТЕРИСТИКЕ И АНАЛИЗА ВОДОПРИВРЕДЕ И ВОДОПРИВРЕДНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ 343	
Водопривредна инфраструктура	343
Снабдевање водом	343
Одвођење отпадних вода и атмосферских вода	345
Мелиорација (одводњавање, наводњавање)	346
Систем заштите од поплава	347
4.3. КАРАКТЕРИСТИКЕ И АНАЛИЗА ЕНЕРГЕТИКЕ И ЕНЕРГЕТСКЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ	347
ЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА	347
Електроенергетска инфраструктура	348

Гасоводна инфраструктура	349
Нафта и нафтни деривати	350
Термоелектране - топлане (ТЕ-ТО).....	350
Обновљиви извори енергије (ОИЕ).....	351
Енергетска ефикасност	352
4.4. КАРАКТЕРИСТИКЕ И АНАЛИЗА ЕЛЕКТРОНСКЕ КОМУНИКАЦИОНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ.	353
Комуникациона и РТВ инфраструктура	353
4.5. КАРАКТЕРИСТИКЕ И АНАЛИЗА КОМУНАЛНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ.....	355
Комунална инфраструктура	355
4.6. ПРИОРИТЕТИ, ЦИЉЕВИ И МЕРЕ	359
5. КОНКУРЕНТНОСТ ПРИВРЕДЕ И ЗАПОШЉАВАЊЕ.....	361
5.1. Привредна структура.....	361
5.2. Привредна структура по делатностима.....	361
5.3. Индустрија.....	363
5.4. Индустријска зона.....	363
5.5. Структура извоза према дестинацији	363
5.6. Јавне финансије	366
5.7. Расходи градског буџета	366
5.8. Установе.....	367
Јавна комунална предузећа	367
ЈКП "ЧИСТОЋА"	368
ЈКП „ЗЕЛЕНИЛО“	369
ЈКП "ВОДОКАНАЛ"	369
ЈКП "ПРОСТОР"	370
ЈКП "ПАРКИНГ СЕРВИС" СОМБОР	370
ЈКП "ЕНЕРГАНА" СОМБОР.....	371
Јавна предузећа и установе	371
ЈП "ДИРЕКЦИЈА ЗА ИЗГРАДЊУ ГРАДА СОМБОРА"	372
ЈП "УРБАНИЗАМ" СОМБОР.....	372

ЈП “ВОЈВОДИНА ШУМЕ” - шумско газдинство СОМБОР	372
5.9. Финансијске институције	374
5.10. Инвестиције.....	376
Остварене инвестиције у приватном сектору	376
5.11. Индустријске зоне и индустријски паркови	377
Локација индустријских зона/паркова	378
Саобраћајни приступи	378
Зонирање.....	378
Расположива комунална инфраструктура.....	379
Електроинсталације.....	379
Водовод	379
Канализација.....	379
Гасовод	379
ТТ инсталације	379
Интернет.....	379
5.12. Олакшице које нуди локална заједница	379
Програми за обуку радне снаге.....	379
6.20.2 Финансијска подршка запошљавању	380
Јавни радови	381
Суфинансирање програма и мера активне политике запошљавања из републичком буџета	382
Процес издавања дозвола	382
5.13. СВОТ АНАЛИЗА.....	384
5.14. ПРИОРИТЕТИ, ЦИЉЕВИ И МЕРЕ	386
6. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ	390
6.1. Заштићена природна добра Града Сомбора	390
6.2. СОЦИЈАЛНИ КАПИТАЛ.....	392
6.3. ЕКОЛОШКИ ИЗАЗОВИ СОМБОРА.....	393
Специјални резерват природе Горње Подунавље	393

Слатине	393
Меандри и депресије	394
Водоток Мостонге.....	394
О еколошким ризицима.....	394
6.4. ЛОВНИ РЕСУРСИ.....	396
6.5. ГЕОЛОШКА ПРЕДСТАВА ПОДРУЧЈА	396
6.6. ШУМЕ И ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	397
Градске површине под зеленилом	397
6.7. ХИДРОЛОШКЕ ОДЛИКЕ	397
Подземне воде	398
6.8. КЛИМАТСКИ И МЕТЕОРОЛОШКИ УСЛОВИ	399
Природне непогоде.....	399
6.9. ОБНОВЉИВИ ИЗВОРИ ЕНЕРГИЈЕ	399
6.10. СВОТ АНАЛИЗА.....	402
6.11. ПРИОРИТЕТИ, ЦИЉЕВИ И МЕРЕ	406
7. ПОЉОПРИВРЕДА И РУРАЛНИ РАЗВОЈ.....	409
7.1. КАРАКТЕРИСТИКЕ И АНАЛИЗА ПОЉОПРИВРЕДЕ И РУРАЛНОГ РАЗВОЈА	409
7.2. Коришћено пољопривредно земљиште	410
7.3. Квалитет земљишта	413
7.4. Власничка структура пољопривредног земљишта	414
7.5. Површине под системима за наводњавање/одводњавање	414
7.6. Носиоци пољопривредне производње и поседовна структура пољопривредних газдинстава	414
7.7. Поседована структура пољопривредних газдинстава	415
7.8. БИЉНА И СТОЧАРСКА ПРОИЗВОДЊА.....	416
Биљна производња	416
Воћарство и виноградарство	417
Сточарство	417
Пласман пољопривредних производа	418
7.9. Развијеност удружења пољопривредника	419
7.10. Развијеност руралне економије и диверсификација руралних активности	419

7.11.	СВОТ АНАЛИЗА.....	421
7.12.	ПРИОРИТЕТИ, ЦИЉЕВИ И МЕРЕ	423
8.	ОБРАЗОВАЊЕ	424
8.1.	КАРАКТЕРИСТИКЕ И АНАЛИЗА ОБРАЗОВАЊА	424
8.2.	СВОТ АНАЛИЗА.....	426
8.3.	ПРИОРИТЕТИ, ЦИЉЕВИ И МЕРЕ	429
9.	СОЦИЈАЛНА И ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА	430
9.1.	КАРАКТЕРИСТИКЕ И АНАЛИЗА ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ.....	430
9.2.	Центар за социјални рад града Сомбора	431
9.3.	СВОТ АНАЛИЗА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА.....	433
9.4.	СВОТ АНАЛИЗА СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА	434
9.5.	ПРИОРИТЕТИ, ЦИЉЕВИ И МЕРЕ	435
10.	ДРУШТВЕНЕ ДЕЛАТНОСТИ: МЛАДИ, КУЛТУРА, СПОРТ И МЕДИЈИ И ОДНОСИ СА ЈАВНОШЋУ.....	438
10.2.	МЛАДИ.....	438
	Демографски подаци	438
	Стручна спрема и писменост	438
	Запошљавање младих.....	439
	Ресурси достапни младима	440
10.3.	КУЛТУРА.....	442
	Установе и удружења које се баве културном делатношћу	442
	Народно позориште	442
	Галерија "Милан Коњовић"	442
	Градски музеј	442
	Културни центар „Лаза Костић“	443
	Градска библиотека "Карло Бијелицки"	443
	Историјски архив Сомбор	443
	Финансирање културе.....	447
10.4.	СПОРТ.....	448
	Спортски клубови, удружења и објекти	448

Институционални механизми спорта у Граду	453
Школски и рекреативни спорт.....	453
Такмичарски и врхунски спорт	454
Финансирање спорта.....	454
10.5. МЕДИЈИ И ОДНОСИ СА ЈАВНОШЋУ	455
Информисање у Граду Сомбору.....	456
Финансирање медија	457
10.6. СВОТ АНАЛИЗА.....	458
10.7. ПРИОРИТЕТИ, ЦИЉЕВИ И МЕРЕ	462
11. ТУРИЗАМ.....	480
11.2. КАРАКТЕРИСТИКЕ ТУРИЗМА	480
11.3. Анализа стања.....	480
11.4. СВОТ АНАЛИЗА.....	481
11.5. ПРИОРИТЕТИ, ЦИЉЕВИ И МЕРЕ	483
12. СИСТЕМ ПРАЋЕЊА И ДИНАМИКА СПРОВОЂЕЊА СТРАТЕГИЈЕ	485
13. СПИСАК ТАБЕЛА, ГРАФИКОНА И СЛИКА.....	487
14. ЛИСТА СКРАЋЕНИЦА.....	490
15. ЛИТЕРАТУРА.....	491
16. АНЕКСИ	496

ПРЕДГОВОР ГРАДОНАЧЕЛНИКА

Поштовани суграђани,

Друштво у којем живимо свакодневно се суочава са економским, технолошким и демографским променама. Глобализација привреде којој присуствујемо на светском нивоу ствара окружење које је видно другачије од оног на које смо навикли, како на нивоу локалне заједнице тако и саме државе. Успешност локалне администрације све више зависи од њених способности да се прилагоди новонасталим условима рада и пословања и да у највећој могућој мери упосли своје капацитете како би створила повољно пословно окружење, упослила своје суграђане и тако учинила живот свакоме од нас успешнијим и бољим.

Стратегија одрживог развоја града Сомбора 2014. до 2020. јесте један од најважнијих докумената у раду локалне самоуправе зато што представља формално-правни оквир систематског планирања будућег развоја града Сомбора. Овај стратешки документ настао је као резултат рада свих градских служби и институција и као такав представља јасан израз њихове тежње да се јасно процене потенцијали града Сомбора и одреде области у којима се може остварити напредак било привлачењем инвестиција било упошљавањем локалних економских чинилаца. Стратегија одрживог развоја града Сомбора 2014. до 2020. као основни циљ има повећање економских капацитета и конкурентности локалних привредних субјеката као и стварање позитивног пословног окружења. Стратегија је, између осталог, усмерена на подстицање развоја туризма, активности невладиног сектора, културе, спорта и заштите животне средине, што смо препознали као једну од најбитнијих и, до сада, често занемарених области.

Стратегија одрживог развоја града Сомбора израђена је за период од 2014. до 2020. године и у потпуности је усклађена са стратешким документима Европске Уније, који заједно сачињавају документ: Европа 2020 - Стратегија паметног, одрживог и инклузивног раста.

Израдом Стратегије постављени су оквири и зацртани циљеви које желимо постићи. Свесни смо да најтежи део тек предстоји, али верујемо да ће се целокупна локална заједница, предвођена градском администрацијом и уз подршку актера који су учествовали у изради овог важног документа, заложити за имплементацију пројеката и мера предвиђених Стратегијом и тако учинити град Сомбор местом које ће постати модел развоја других локалних заједница.

С поштовањем,

Градоначелник града Сомбора
Саша Тодоровић

МЕТОДОЛОГИЈА ИЗРАДЕ СТРАТЕГИЈЕ ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА 2014 – 2020. ГОДИНА

Методологија израде стратешког плана развоја

Стратешко планирање на нивоу локалне самоуправе подразумева координисане активности свих нивоа власти, укљученост свих заинтересованих страна и повезивање плана са годишњим и вишегодишњим буџетским планирањем локалне самоуправе.

Доношењем Закона о локалној самоуправи ("Сл. гласник РС", бр. 129/2007), локалне самоуправе су добиле већу аутономију у погледу планирања локалног развоја, те им је отворена могућност да доносе и спроводе планове и пројекте који одговарају локалним потребама и могућностима.

Такође, Законом о регионалном развоју ("Сл. гласник РС", бр. 51/2009 и 30/2010) дефинисано је да су субјекти регионалног развоја, између осталих, јединице локалне самоуправе и регионалне развојне агенције (Члан 19), као и да регионалне развојне агенције (Члан 39):

- учествују у припреми и спровођењу развојних докумената и прате њихову реализацију на нивоу региона и јединица локалне самоуправе и
- сарађују са покрајином и јединицама локалне самоуправе у припреми и примени локалних развојних планова.

Кључни принципи на којима почива стратегија развоја су следећи:

- Фокус на људима
 - ефективно и ефикасно искоришћавање људских капацитета;
 - побољшање животног стандарда;
- Сагласност о дугорочној визији
 - дугорочна визија са јасним временским оквиром са којом су све заинтересоване стране сагласне;
- Свеобухватност и интегрисаност
 - интегрише социјалне, економске и еколошке циљеве;
- Усаглашеност са јасним буџетским принципима
 - интегрисани буџетски механизми као и сви други начини финансирања (претприступни фондови, билатералне донације, јавно-приватна партнерства и сл.);
- Свеобухватна и поуздана аналитичка основа
 - свеобухватне анализе тренутне ситуације и
 - пројекције будућих трендова и ризика;
- Посвећеност надлежних институција и органа
 - политичка подршка,
 - партнерство јавног, приватног и цивилног сектора;
- Развој постојећих механизма
 - координисаност између националних, регионалних и локалних механизма и процедура и идентификација потенцијалних ризика;
 - свеобухватност, комплементарност и повезаност између различитих политика и оквира за планирање;
 - дефинисаност овлашћења и односа између главних учесника у стратешком процесу;
- Повезаност националног и локалног нивоа власти
 - интеракција између националног, регионалног и локалног нивоа;
- Развој и унапређење постојећих капацитета
 - процењивање политичких, институционалних, људских, научних и финансијских расположивих капацитета и начина за њихово унапређење.

Дефинисане фазе и кораци у развоју стратешког документа обухватили су 3 фазе, и то:

I Фаза - Припрема и процес планирања;

II Фаза – Израда стратегије;

III Фаза – Имплементација, мониторинг и евалуација.

I Фаза - Припрема и процес планирања

Фаза припреме и процес планирања израде стратегије обухвата идентификовање радне групе која треба да омогући укљученост свих ставова и мишљења, како са стране оних који доносе

одлуке, тако и са стране оних који на те одлуке имају директан и индиректан утицај. Радна група, такође, има и кључну улогу у процесу израде Акционог плана који представља важну компоненту стратешког документа и чија је адекватна имплементација у суштини и циљ конституисања стратешког документа.

У фази процеса планирања стратешког документа потребно је дефинисати и план мониторинга и евалуације који ће пратити извршавање појединачних активности дефинисаних у акционом плану.

II Фаза - Израде стратегије

Фаза израде стратегије наступа након окончаног припремног процеса развоја стратегије у коме су формулисане радне групе и када је успостављена подела задатака на свим нивоима управљања. У припремној фази је такође потребно дефинисати одговорност и надлежност свих учесника у процесу израде стратегије, као и рокове чије је поштовање неопходно у циљу доброг функционисања организације рада.

Процес израде стратегије се састоји из четири корака:

- Ситуациона анализа;
- SWOT анализа;
- Стратешко доношење одлука: дефинисање стратегије, постављање циљева, приоритета и индикатора;
- Припрема акционог плана као оквира за постизање стратешких циљева.

III Фаза - Имплементација, мониторинг и евалуација

У току треће фазе у процесу развоја стратешког документа, потребно је спровести следеће кораке:

- Прихватање и одобравање стратешког документа од стране скупштине локалне самоуправе;
- Комуникација (нпр. представљање стратешког документа јавности);
- Управљање стратегијом које се састоји у потреби за функционисањем великог броја стратешких елемената, испуњење њихових техничких захтева и одређени број ангажованих лица;
- Набавка средстава за имплементацију стратегије;
- Мониторинг и евалуација. Мониторинг утврђује да ли се спроводи оно што је предвиђено (у контексту стратешких активности) при чему се користи одређеним индикаторима. Утврђени резултати се пружају на увид актерима који су учествовали у имплементацији стратегије. Евалуација пореди имплементирани пројекат/програм са тренутним исходом и процењује утицај пројекта/програма;
- Оцена, ревизија, прилагођавање. Локални стратешки документ треба да подлеже оцини једном годишње због доношења буџета на националном нивоу, затим уколико дође до промена у неком од развојних приоритета, уколико започне неки нови донаторски програм, ако и како би се на бољи начин прихватиле могућности финасирања.

С обзиром на горенаведено, један од основних постулата на којима стратешко планирање почива је „оживљавање стратегије“. Циљ ове фазе процеса развоја стратешког документа који се огледа у имплементацији, мониторингу и евалуацији је да стратешки документ оствари све што је њиме предвиђено, односно да стратегија не остане само један у низу конституисаних докумената већ да се правовремено и одговорно спроведу све активности предвиђене акционим планом.

ЧЛАНОВИ РАДНИХ ГРУПА НА ИЗРАДИ СТРАТЕГИЈЕ РАЗВОЈА ГРАДА СОМБОРА

Захваљујемо се свим именованим члановима радних група, као и свима који су накнадно узели учешће у раду и дали свој допринос у изради овог документа².

Координатори и чланови радне групе: КОНКУРЕНТНОСТ ПРИВРЕДЕ (И ТУРИЗАМ)

- Вапа Танкосић Јелена, координатор радне групе за конкурентност привреде, представник РРА Бачка
- Релић Васа, координатор радне групе за конкурентност привреде, заменик градоначелника/представник Града Сомбора
- Штрбац Мирјана, координатор радне групе за туризам, представник РРА Бачка
- Пуповац Николина, заменик координатора радне групе за туризам, представник РРА Бачка
- Бакић Борис, члан радне групе, представник НВО - УГ Мој Сомбор
- Велебит Саша, представник Градске управе - туризам
- Веселовски Ернест, члан радне групе, директор/представник РАГС
- Кронић Владислав, члан радне групе, представник Градске управе
- Маричић Илија, члан радне групе, председник/представник Привредног савета Града Сомбора, директор ФАС
- Марковић Дамир, члан радне групе, представник Града Сомбора
- Павлевски Дамир, члан радне групе, директор/представник Сомболед ДОО Сомбор
- Пекез Страхиња, члан радне групе, представник Градске управе - туризам
- Плац Михаел, члан радне групе, представник Градске управе
- Ракас Милан, члан радне групе, помоћник градоначелника/представник Града Сомбора
- Чорак Александар, члан радне групе, директор/представник Туристичке организације Града Сомбора - туризам

Координатори и чланови радне групе: ПОЉОПРИВРЕДА И РУРАЛНИ РАЗВОЈ

- Цветићанин Гордана, координатор радне групе испред Града Сомбора, представник Градске управе
- Субић Јонел, координатор радне групе, представник РРА Бачка
- Рођевић Светлана, координатор радне групе, представник РРА Бачка
- Келић Јовица, члан радне групе, представник НВО - УГ „Eco Energy“
- Косановић Слободан, члан радне групе, представник Градске управе
- Кустурин Дарко, члан радне групе
- Матарић Мата, члан радне групе, представник Града - Фонд за развој пољопривреде
- Миловановић Јелена, члан радне групе
- Плавшић Драган, члан радне групе, представник Градског већа
- Сакач Чаба, члан радне групе, представник Градског већа
- Секулић Оливера, члан радне групе, представник Пољопривредне стручне службе
- Симин Вељко, члан радне групе
- Форгић Гордана, члан радне групе, представник Пољопривредне стручне службе
- Чапо Јудит, члан радне групе, представник Градског већа

Координатори и чланови радне групе: ИНФРАСТРУКТУРА

- Вучинић Милан, координатор радне групе, представник РРА Бачка
- Торбица Владимир, заменик координатора радне групе, представник РРА Бачка
- Јернеј Хрибар, представник РРА Бачка
- Безбрадица Слободан, члан радне групе, представник ЈКП Водоканал
- Бобић Јасмина, члан радне групе, представник ЈП Урбанизам
- Вукашиновић Паула, члан радне групе, представник Градске управе

² Током израде Стратегије дошло је до промена у односу на претходно утврђене области и радне групе, а у циљу квалитетније садржине документа те усклађивања са стратегијама других општина и градова

- Јелачић Радислав, члан радне групе, представник/члан Градског већа
- Јосић Радослав, члан радне групе, представник ВДП Западна Бачка
- Књајић Тихомир, члан радне групе, в.д. директор/представник ЈП Урбанизам
- Крстић Саша, члан радне групе, представник ЈП Дирекција за изградњу Града Сомбора
- Милошев Владислав, члан радне групе, директор/представник ВДП Западна Бачка
- Ракоњац Предраг, члан радне групе, представник МУП РС, Одељење за ванредне ситуације
- Стојсављевић Недељко, члан радне групе
- Тумбас Игор, члан радне групе, представник НВО УГ Мој Сомбор

Координатори и чланови радне групе: ЗАПОШЉАВАЊЕ, ОБРАЗОВАЊЕ, СОЦИЈАЛНА И ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА

- Микуличић Фран, координатор радне групе за образовање, представник РРА Бачка
- Станковић Баричак Данијела, координатор радне групе за социјалну заштиту и здравство, представник РРА Бачка
- Прокопић Марија, координатор радне групе за запошљавање, представник РРА Бачка
- Бељански Слободан, члан радне групе, директор/представник Основне школе Братство јединство Сомбор
- Ђуран Никола, члан радне групе, представник НВО - Удружење старих и уметничких заната и домаће радиности
- Крањц Силвија, члан радне групе, директор/представник Центра за социјални рад
- Маглић Драгомир, члан радне групе, представник Општег удружења предузетника Сомбор
- Миличевић Златко, члан радне групе, повереник Комесаријата за избеглице
- Мргић Марија, члан радне групе, директор/представник Основне школе "22. октобар" Бачки Моноштор
- Нешић Свјетлана, члан радне групе, представник Националне службе за запошљавање – Филијала Сомбор
- Опачић Јасмина, члан радне групе, одборница Скупштине Града, члан Одбора за социјална питања, представник Геронтолошког центра
- Парчетић Зоран, члан радне групе, представник Опште болнице "Др Р. Симоновић"
- Перишкић Снежана, члан радне групе, члан Градског већа
- Пурић Зоран, члан радне групе, председник/представник Већа Савеза самосталних синдиката Србије за Град Сомбор
- Пушић Богданка, члан радне групе, помоћник градоначелника, представник Дома здравља
- Рачић Лазар, члан радне групе, представник Опште болнице Сомбор, члан Одбора за здравство и за спорт
- Станичков Борислав, члан радне групе, начелник/представник Школске управе ЗБО
- Тањевић Секула, члан радне групе, представник Националне службе за запошљавање – Филијала Сомбор

Координатори и чланови радне групе: ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ

- Спасић Слободан, координатор радне групе, представник РРА Бачка
- Зелић Јелена, члан радне групе, представник Завода за јавно здравље
- Јовичић Бранка, члан радне групе, представник Градске управе
- Камерер Иван, члан радне групе, представник Градске управе
- Кархер Јелена, члан радне групе, представник Дома здравља "Др Ђорђе Лазић", лекар опште праксе
- Латас Милован, члан радне групе, представник ВДП Западна Бачка
- Латић Биљана, члан радне групе, представник Војводинашуме, ШГ Сомбор

- Малбаша Дора, члан радне групе, представник Градске управе
- Мери Томас Оливер (*Mérő Thomas Oliver*), члан радне групе, представник НВО - Друштво за заштиту и проучавање природе – НАТУРА
- Митић Зденка, члан радне групе, представник НВО - УГ Подунав
- Пелт Илона, члан радне групе, посланик у Скупштини АП Војводине
- Пензеш Андрија, члан радне групе, директор/представник ЈКП Чистоћа Сомбор
- Сабадош Владимир, члан радне групе, директор/представник Пољопривредне стручне службе

Координатори и чланови радне групе: ДРУШТВЕНЕ ДЕЛАТНОСТИ - омладина, спорт, култура и медији

- Лишчевић Милица, координатор радне групе испред Града Сомбора, представник РАГС,
- Митровић Маша, координатор радне групе, представник РРА Бачка
- Деспотовић Борислав, заменик координатора радне групе, представник РРА Бачка
- Јеремић Бранислав, координатор радне групе за омладину и спорт, члан Градског већа Града Сомбора
- Балог Имре, представник Музичке школе Петар Коњовић
- Борић Јасмина, члан радне групе, професор Средње економске школе
- Буњевац Воркапић Милица, члан радне групе, представник Градске управе
- Влашкалић Ања, члан радне групе, представник НВО Сомборски едукативни центар
- Жижић Стеван, члан радне групе, представник РТВ Среће ДОО
- Завишин Срђан, члан радне групе
- Киш Тибор, члан радне групе, представник НВО - УГ Сомборски омладински боом, члан Савета за младе
- Копоран Горана, представник Градске библиотеке Карло Бијелици
- Лалић Илија, представник Спортског савеза
- Марковић Александар, члан радне групе, председник/представник Савета за младе ГС
- Маџарев Тамара, члан радне групе, представник Градске управе
- Машуловић Бранимир, представник Градског музеја Сомбор
- Милошевић Зорка, члан радне групе, представник Градске управе
- Мраковић Петер, члан радне групе, представник Галерије Милан Коњовић
- Несторовић Михајло, члан радне групе, представник КЦ Лаза Костић
- Опачић Небојша, члан радне групе, члан Савета за младе и Одбора за спорт
- Пејовић Никола, члан радне групе, представник КЦ Лаза Костић, члан Одбора за образовање, просвету и културу и Савета за младе
- Радишић Милан, представник Хора Свети Константин и Царица Јелена
- Топић Марита, представник Музичког друштва *Musica Viva*
- Торлаковић Саша, члан радне групе, члан Градског већа / представник Града Сомбора
- Шошкић Бранислав, члан радне групе, помоћник градоначелника – социјална заштита, спорт и омладина / представник Града Сомбора
- Штакић Бојан, представник Спортског савеза

ИНФРАСТРУКТУРА, УРБАНИЗАМ И КОМУНАЛНЕ ДЕЛАТНОСТИ

КАРАКТЕРИСТИКЕ И АНАЛИЗА ТРАНСПОРТНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ

Развој саобраћајног система на подручју Града Сомбора подразумева просторну и функционалну уклопљеност свих видова саобраћаја заједно (путни друмски, железнички, водни и ваздушни) и сваког од њих појединачно према јединственом концепту. У наредном периоду Град Сомбор треба да постане значајно саобраћајно чвориште свих транспортних путничких и робних токова. Основни циљ развоја саобраћајног система је повећање приступачности и иницирање свеобухватног развоја.

Положај у пограничној зони је предност која омогућава бољу привредну сарадњу и пословне везе. Зато је отварање нових граничних прелаза и модернизација и повећање ефикасности постојећих важан предуслов који ће повећати проходност границе и допринети прекограничној сарадњи.

Стратегија развоја саобраћаја у оквиру Просторног плана града Сомбора огледа се у изградњи, реконструкцији и модернизацији саобраћајне инфраструктуре, изградњи и доградњи (постојећих) саобраћајних праваца, обилазница, раскрсница у друмском саобраћају, осавремењавању пруга у железничком саобраћају и поновном оживљавању појединих праваца, активирању војног аеродрома за путнички саобраћај мањих авиокомпанија, као и у већој искоришћеност постојећих пловних путева. Поред тога, веома је важан и развој мреже бициклистичких стаза како у насељеним местима, тако и повезивање бициклистичким стазама до приградских насеља и до Дунава према Бездану односно Апатину. Стратешки развој свих видова саобраћаја подразумева и инсталисање капацитета који ће бити у оквиру ове функције, али и развоја пратећих области (туризма, развоја привреде и сл.), што значи да је на високом нивоу корелације са осталим функцијама.

Саобраћајни систем града и општине сачињавају следећи подсистеми:

- друмски систем саобраћајница
- железнички систем пруга
- водни систем канала
- ваздушни саобраћај

Путни-друмски саобраћај

Кроз подручје Града Сомбора пролазе следећи државни путеви:

а) - три државна пута IB реда и то:

1. Део државног пута првог реда - IB реда број 12: Келебија - Суботица - Сомбор - Оџаци - Бачка Паланка – Нови Сад – Зрењанин – Житиште - Нова Црња - државна граница са Румунијом (гранични прелаз Српска Црња),
2. Део државног пута IB реда број 15: државна граница са Мађарском (гранични прелаз Бачки Брег) – Бездан – Сомбор – Кула – Врбас – Србобран – Бечеј - Нови Бечеј – Кикинда - државна граница са Румунијом (гранични прелаз Наково).
3. Државни пут IB реда број 16: државна граница са Хрватском (гранични прелаз Бездан) – Бездан.

б) - два државна пута IIA реда и то:

1. Државни пут IIA реда, број 106 : Кљајићево – Бачки Соколац
2. Државни пут IIA реда, број 107: Сомбор - Апатин - Богојево.

в) У складу са Регионалним просторним планом АП Војводине утврђени су коридори путних праваца регионалног значаја : Стапар – Мали Стапар – Сивац; Каравуково – Оџаци – Стапар; Сомбор – Гаково - Растина; Риђица – граница са Републиком Мађарском; Јединствена обилазница око Бездана, Колута и Бачког Брега до граничног прелаза Бачки Брег (на правцу државног пута првог реда - ДП IB реда број 16) и Бездан – гранични прелаз Бездан (неопходна је прекатегоризација овог граничног прелаза да се може користити и за теретни саобраћај).

г) Места у граду Сомбору су углавном повезана локалном путном мрежом:

Л-405 Сомбор - Бачки Моноштор - Бездан

Л-406 Чонопља - Сомбор - Гаково - Растина

Л-407 Риђица - Станишић - Светозар Милетић - Чонопља - Кљајићево - Телечка

Л-410 Апатин - Пригревица (веза са државним путем IB реда број 12) - Стапар - Бачки Брестовац.

Циљеви развоја саобраћаја у области друмског саобраћаја су:

- изградња две обилазнице насеља, тј. деоница државних путева I реда на које се усмерава транзитни саобраћај из насеља;
- изградња нових и реконструкција деоница постојећих путних праваца регионалног значаја;
- изградња обилазница насељених места и 11 општинских путева и
- довођење постојеће путне мреже у задовољавајуће стање изграђености са адекватним нивоом саобраћајне услуге.

Прва обилазница је око Сомбора и повезује правце постојећих државних путева: делови државног пута првог реда - ДП IB реда број 12, Државни пут другог реда - ДП IIA реда бр.107 и Државни пут првог реда - ДП IB реда број 15 тако да се сви државни путеви тј. деонице истих завршавају на обилазници, односно почињу од исте. На овај начин ниједан државни пут не улази у градско језгро, тј. сав транзит је елиминисан из градског ткива. Планом се предвиђа изградња подвожњака или надвожњака за прелазе преко укрштања друмског и железничког саобраћаја (правац Суботица и Бездан), као и денивелисање планиране обилазнице при укрштању са железничким пругама и радијалним градским саобраћајницама.

Друга обилазница је на правцу државног пута првог реда - ДП IB реда бр.12 са утврђеним коридором источно од насељених места Дорослово и Српски Милетић која се наставља на обилазницу око насељеног места Оџаци.

У оквиру осталих насељених места јављају се потешкоће у одвијању саобраћаја јер долази до сукоба транзитних и интерних саобраћајних кретања па су планиране обилазнице око следећих насељених места:

- Стапара (на правцу државног пута првог реда - IB реда број 12);
- Светозара Милетића (на правцу државног пута првог реда - IB реда број 12);
- Телечке (на правцу државног пута другог реда);
- Кљајићева (на правцу државног пута другог реда).

Планиране насељске обилазнице не представљају измењену трасу државних путева. Нови саобраћајни капацитети ће омогућити висок ниво саобраћајних услуга и измештање транзитног саобраћаја кроз насељена места.

Изградњом регионалних путних праваца ка граничном прелазу Бачки Брег са јединственом обилазницом око Бездана, Колута и Бачког Брега; деонице од Риђице до планираног граничног прелаза Риђица; и реконструкцијом и прекатегоризацијом општинског пута бр. 406 у регионални путни правац ка планираном граничном прелазу Растина, оствариће се изузетно добра саобраћајна повезаност са Мађарском која ће отворити врата свим облицима прекограничне сарадње (саобраћај, привреда, туризам и др.).

Изградњом регионалног путног правца Бездан - гранични прелаз Бездан оствариће се боља повезаност са Републиком Хрватском. (овај правац је Државни пут IB реда број 16)

Циљеви развоја друмског саобраћаја који представља осовину функционисања свих

активности у граду су: време путовања, цена транспорта, рационална мрежа у простору, могућности реализације од почетног ка коначном, утицаји на околину и повезивање ванградском саобраћајном мрежом. Овакви захтеви у суштини опредељују избор друмског саобраћајног система и мреже, који се и до садашњег времена развијао на основама планова и саобраћајних истраживања.

Бициклистички саобраћај

На основу анализе бициклистичких кретања утрђује се мрежа бициклистичких стаза на градском нивоу. Планирана мрежа бициклистичких стаза је у функцији повећања обиманемоторних кретања.

Планирано решење бициклистичког саобраћаја града представља радијални систем бициклистичких стаза, са једне стране улице, у првој фази, да би се у коначној фази градили бициклистичке стазе и са друге стране улица, у складу са реалним могућностима.

Значајан концепт развоја бициклистичког саобраћаја представља потребу повезивања планираних просторних структура спорта, рекреације и туризма на градском нивоу, па и шире. Значајно унапређење овог вида саобраћаја представља могућност изградње бициклистичких стаза уз приобаља канала Бездан - Врбас, са синтезним повезивањем

рекреативних садржаја града са квалитетним ресурсима "Горњег подунавља". Веома је важан и развој мреже бициклистичких стаза како у насељеним местима, тако и повезивање бициклистичким стазама до приградских насеља и до Дунава према Бездану односно Апатину.

Део дунавске бициклистичке руте - Euro Velo руте бр. 6 (Атлант - Црно море) налази се на територији Града Сомбора. Наведена траса иде уз српски део Дунава у дужини од 667 км и обележена је знаком "Euro Velo 6". У складу са тим, у оквиру овог простора дуж изграђених насипа планира се успостављање сегмента трансевропског система бициклистичких стаза међународни циклоридор бр. 6, који ће овим обликом саобраћаја повезивати све подунавске регионе.

Регионалним просторним планом АП Војводине, осим већ дефинисаних међународних бициклистичких стаза (EuroVelo 6), утврђене су и националне бициклистичке стазе уз основну каналску мрежу Хидросистема Дунав - Тиса – Дунав. У планском периоду треба изградити бициклистичке стазе по круни насипа у оквиру трансевропског циклоридора 6 (EuroVelo 6), националне и локалне бициклистичке стазе и међусобно их повезати. Потребно је извршити истраживање могућности за имплементацију бициклистичких стаза ван насељених места. Ако се за то искажу одговарајући захтеви, бициклистичке стазе је могуће градити у оквиру коридора државних и општинских путева.

Јавни превоз

Јавни превоз путника ће вршити полазни и пролазни аутобуси на радијалним правцима ка окружењу. У циљу побољшања услуга јавног превоза, у функцији рационализације јавног превоза планирана је изградња аутобуске станице у ужем окружењу у суседству железничке станице, са свим потребним садржајима јавног превоза вишег стандарда. Уређење просторног комплекса планиране аутобуске станице ће се дефинисати планом детаљне регулације. Постојећа аутобуска станица на Селенчи ће бити од локалног значаја, као секундарна аутобуска станица, са преуређењем постојећег просторног комплекса у мешовите услужне функције.

Стационарни саобраћај

У робном транспорту друмски превоз ће због високог нивоа услуга у дужем периоду имати значајну улогу, али велики проблеми се поред организације, стварају код паркирања возила (камиона). За решавање овог значајног, комуналног проблема планом се предвиђа изградња терминала код Царине на индустријском путу у индустријској зони. Постоје могућности изградње паркиралишта и у другим деловима града, под условима које захтевају прописи о негативним утицајима на околину.

Стационарни (мирујући) саобраћај представља један од значајнијих комуналних проблема. Да би се решило паркирање и гаражирање путничких аутомобила, неопходна је примена критеријума и мера њиховог спровођења. То подразумева да се за изградњу пословних објеката, у складу са наменом и бројем запослених, услови изградња потребног броја паркинг

места. У стамбеним зонама, у принципу, планира се једно паркинг место за стан. Овакви услови захтевају одговарајуће површине земљишта, што у суштини условљава планирање броја станова и пословног простора у појединим деловима, нарочито у старим деловима града, где су ограничене могућности изградње паркиралишта на терену. Из тих разлога, као најрационалније решење, планирају се вишеспратне (јавне) гараже за чију реализацију град треба да дефинише конкретне активности. Планом је утврђен положај само оних јавних гаража без којих не могу да функционишу поједини делови града и одређени садржаји. Размештај и капацитет осталих гаража утврђиваће се регулационим плановима.

Саобраћај у мировању захтева и изградњу нових капацитета за стационарање путничких возила и то нарочито у оквиру централне зоне и око садржаја масовног окупљања. Око ових садржаја потребно је изградити и паркинг за бицикле, како оставка ових превозних средстава не би негативно утицала на нарушавање фасада и хортикултурног уређења.

Теретни паркинзи ће бити конципирани у оквиру радних зона, пре свега на простору индустријске зоне. Анализе су показале да за конституисање паркинг капацитета за теретни саобраћај постоје адекватни просторни и саобраћајни услови, као и сва пратећа инфраструктура.

Пумпне станице, сервиси и саобраћајни терминали

За правилно функционисање динамичког саобраћаја потребно је обезбедити пратеће садржаје и пунктове који ће омогућити опслуживање возила. Формирање садржаја за снабдевање возила погонским горивом спада у секундарне активности у домену саобраћаја. Међутим, њихова правилна просторна дистрибуција, лака доступност, брзо и лако опслуживање представља један од предуслова ефикасног коришћења саобраћајних средстава.

За дефинисање потребног броја и просторне дистрибуције терминала за снабдевање горивом у Сомбору, као њихово технолошко - капацитативна решења послужиће истражени параметри (степен материјализације, просторна и видовна расподела кретања, просторна дисперзија будућих путева, будућа класификација градских саобраћајница).

Изградња ових објеката није лимитирана ако постоје просторни и еколошки услови, с тим да се не угрозе основне функције у окружењу. Приоритет при избору локације бензинских станица на простору обухвата плана су улазно - излазни саобраћајни правци, као и при коридору градске заобилазнице. Постојећи капацитети терминала за снабдевање горивом се задржавају, сем бензинске станице на локацији у центру града, коју је неопходно дислоцирати у циљу заштите човекове животне средине и амбијента центра града, на планирану локацију у духу смерница плана.

Саобраћајни објекти за одржавање техничке исправности возила чине објекти за:

- технички преглед,
- одржавање техничке исправности,
- сервисирање.

Сви ови објекти се могу градити у оквиру радних зона ако су задовољени еколошки функционално - безбедоносни услови. За веће капацитете мора се радити детаљна урбанистичка разрада.

Гранични прелази

Под објектима у функцији граничног прелаза подразумевају се објекти полиције, царине, надстрешнице за преглед возила, као и остали објекти за потребе граничног прелаза за друмски прелаз (објекти инспекције, шпедиције, магацини, експозитуре банке, поште, АМСС и сл., са свим пратећим објектима). Сви објекти у овој зони морају бити у функцији граничног прелаза (односно пратеће делатности), опремљени свом потребном инфраструктуром и изграђени према важећим прописима.

Ради повећања ефикасности саобраћајног система у АП Војводини потребно је у периоду до 2020. године изградити, модернизовати граничне прелазе Бездан (Батина) - друмски, речни, Бачки Брег (Херцегсанта) - друмски, Риђица (Гара) - друмски, Растина (Ђерпуста) - друмски.

- ГП Бачки Брег – друмски. Недовољног је капацитета и пропусне моћи па је у наредном периоду потребно извршити планску реконструкцију (предвидети адаптацију постојеће и изградњу нове саобраћајнице, одговарајућу путну инфраструктуру ка прелазу за промет теретних возила и нову комуналну инфраструктуру.

- ГП Бездан – друмски. Постоји иницијатива за изградњу унифицираних (типских) граничних прелаза, предлог просторног решења је урађен од стране Завода за урбанизам Војводине, који обухвата проширење саобраћајних трака којим би био решен проблем функционисања царинске, полицијске и других пратећих служби на прелазу. Изградња ће се вршити у складу са усвојеним планом детаљне регулације граничног прелаза Бездан ("Сл. лист Града Сомбора" бр. 6/2013).

- ГП Бездан – речни. Постојећа инфраструктура је на задовољавајућем нивоу, а зграда коју користе државни органи је стара и потребно је у будућем периоду извршити планску адаптацију као и уређивање подручја граничног прелаза.

(Подношач граничног прелаза Бездан – речни обухвата водну површину уз леву обалу реке Дунав од 1424+850 пл км до 1425+350 пл км, на којој се налазе плутајући објекти (понтони) за пристајање пловила, водну површину уз леву обалу реке Дунав од 1421+000 пл км до 1424+000 пл км, и од 1424+000 пл км до 1425+000 пл км одређену за сидрење пловила, природно склониште "Барачка" уз леву обалу реке Дунав (у рукавцу) од 1426+000 пл км до 1427+000 пл км, које је подручје граничног прелаза у односу на страна пловила и њихове чланове посада, као и земљишне површине на којима се налази зграда за смештај полицијских службеника Управе граничне полиције, Станица граничне полиције Бездан, службеника Управе царина, Царинарница Сомбор и службеника Министарства саобраћаја, Лучка капетанија Бездан, односно земљишне површине на којима се налази контролни објект (1424+910 пл км) и магацин (1424+930 пл км) и објект Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде— Управе за заштиту биља и Управе за ветерину).

Ради повећања ефикасности саобраћајног система у АП Војводини потребно је у периоду до 2020.године изградити друмски гранични прелаз Растина (Ђерпуста), гранични прелаз Риђица - Гара (друмски) и потенцијални међународни железнички прелаз Бачки Брег - Херцегсанта.

На простору око постојећег неадекватног граничног прелаза на Дунаву код Бездана (гранични прелаз Република Србија – Република Хрватска), потребно је изградити објекте у функцији граничног прелаза са пратећим делатностима. Изградња ће се вршити у складу са усвојеним Планом детаљне регулације ("Сл. лист Града Сомбора" бр. 6/2013).

За постојећи гранични друмски прелаз са Републиком Мађарском - Бачки Брег (Херцегсанта) потребно је изградити објекте у функцији граничног прелаза са пратећим делатностима који морају бити опремљени свом потребном инфраструктуром и изграђени према важећим прописима. За гранични прелаз неопходна је израда Плана детаљне регулације уз добијене услове и сагласности свих надлежних органа и институција.

За планиране граничне прелазе Риђица (малогранични прелаз који је условно коришћен у протеклом периоду) и потенцијални гранични прелаз Растина, такође је потребна израда Плана детаљне регулације.

Железнички саобраћај

Иако је овај вид транспорта својим капацитетима и трошковима превоза много погоднији од друмског, због неорганизованог путовања од извора до циља (од врата до врата), знатно је изгубио на атрактивности у корист друмског транспорта.

Да би се железнички саобраћај у Србији, на територији Војводине, рехабилитовао и преузео водећу улогу, пре свега у робном транспорту,предвиђене су значајне промене постојећег система. Планом се предвиђа изградња железничких пруга за возове великих брзина на коридору постојећих од Београда преко Новог Сада до Суботице и повезивање европским

системом "брзих пруга". Пруге ће се налазити у коридорима постојећих пруга и неће захтевати знатније интервенције у простору.

Просторним планом Републике Србије предвиђена је изградња једноколосечне пруге за гранични прелаз у Бачком Брегу или Риђици по постојећем пружном појасу уз минималне интервенције, док се планира електрификација пруга Сомбор - Суботица и Сомбор - Богојево - Винковци. Сам железнички чвор - станица Сомбор за путнички и теретни саобраћај је потребно модернизовати и рехабилитовати.

Укупна дужина железничке мреже у регији износи 329 км, од тога је у функцији само 168 км, а 161 км је ван функције.

Иако у садашњим условима железнички саобраћај има незнатну улогу у превозу путника, плановима Железнице Србије се (због високог нивоа услуга) предвиђа његово повећање учешће, посебно у приградском превозу који ће са друмским представљати јединствен систем.

На подручју Града Сомбора налазе се следећа железничка инфраструктура:

- Магистрална једноколосечна неелектрифицирана железничка пруга број 26: Суботица – Сомбор - Богојево - државна граница;
- Једноколосечна неелектрифицирана железничка пруга број 33: (Бечеј) - Врбас - Сомбор;
- Једноколосечна неелектрифицирана железничка пруга број 81: Сонта - Апатин фабрика – Стрилић - (Сомбор), тренутно ван функције;
- Коридори железничких пруга које су тренутно ван функције: Сомбор - Бачки Брег, Сомбор - Риђица и демонтиране пруге Озаци - Стапар - Сомбор, на којим је 1978. године обустављен целокупан железнички саобраћај, с тим што су задржани коридори и планира се обнова;
- Матични индустријски колосек од станице Сомбор до индустријске зоне у Сомбору и пристаништа на каналу (део пруге Озаци - Стапар - Сомбор, тренутно ван функције) на којем се врше само манипулативне радње за теретни саобраћај.

За развој железничког саобраћаја, на територији града Сомбора, постоји огроман потенцијал, јер је просторни концепт железничке мреже радијалан и рационално постављен у простору и трасе повезују сва насеља са градом и међусобно (изузев Растине, Телечке и Дорослова).

На основу развојних планова ЈП "Железнице Србије", као и према Просторном плану РС и Регионалном плану АП Војодине, на предметном подручју планира се:

- Ревитализација и модернизација железничке пруге Суботица – Сомбор - Богојево - Државна граница;
- Перспективна прекатегоризација (локалних у регионалне пруге), реконструкција и модернизација: (Бечеј) – Врбас – Сомбор (приоритетна пруга) и Сонта - Апатин - Сомбор, које имају улогу повезивања са железницом локалних центара и индустријских корисника али истовремено за повезивање Дунавског Коридора 7 са залеђем;
- Обнова укинutih–демонтираних пруга: Сомбор – Стапар – Озаци и Сомбор - Риђица;
- Пројектовање и реконструкција капацитета који би били искоришћавани искључиво у туристичке музејске сврхе, туристичка-музејска пруга (локална пруга) Сонта – Апатин – Сомбор – Бачки Брег – (Баја) и у склопу тога, персективно велики значај за развој граничног региона Србије и Мађарске у релацијама железничког саобраћаја имаће изградња потенцијалног међународног железничког граничног прелаза Бачки Брег - Херцегсенто.

Од изузетне важности је ревитализација матичног индустријског колосека од станице Сомбор до индустријске зоне у Сомбору и пристаништа на каналу који ће бити у функцији логистичког центра са интермодалним терминалом. На тај начин ће се остварити повезивање са мрежом магистралних пруга и повећати учешће железничког саобраћаја у домаћој и међународној транспортној подели рада.

Међународним ИПА пројектом урађена је пројектно - техничка документација (Претходна студија оправданости и Идејни пројекат) за ревитализацију пруге Сегедин - Суботица - Бачалмаш - Баја. У варијантном решењу анализирана је и могућност трасе Сегедин - Суботица - Сомбор - Бачки Брег - Баја. На основу тога постоје реалне претпоставке да се та варијанта и даље разрађује у интересу инфраструктурног система региона Западне Бачке.

Поменути активностима железнички саобраћај у планском периоду треба да доживи афирмацију. Планирана реконструкција и модернизација железничке инфраструктуре има за циљ да се адекватним

мерама и у разумном временском периоду постигне такав ниво стања инфраструктуре која ће уз модернизацију возних средстава омогућити да се побољша квалитет и брзина железничког саобраћаја.

Основни циљ реконструкције и модернизације железничке инфраструктуре је успостављање квалитетних и конкурентних железничких веза са значајно редукованим временом путовања између градских, комерцијалних и индустријских центара Србије. Сомбор спада у градове који су велика саобраћајна чворишта, са више саобраћајних видова–система у којима је могуће и потребно применити лаке шинске системе и интеграцију саобраћајних видова.

Према Просторном плану Републике Србије железница задржава сво земљиште на којем право коришћења има ЈП "Железница Србије" и коридоре свих раније укинутих пруга са циљем обнове уз претходно утврђену оправданост. Приликом активности на железничким пругама потребно прибавити услове од ЈП "Железница Србије" која је задужена за одржавање и развој железничке мреже.

Водни саобраћај и капацитети наутичког туризма

а) Ресурси реке Дунав, каналски ресурси и пловидба

У концепту развоја водног саобраћаја посебан значај има развој коридора VII, односно Дунава, који као стратешки правац треба да постане стециште највећих транспортних токова Србије. Један од стратегијских циљева је укључивање каналског саобраћаја Хидросистема ДТД, преко реке Дунав, у европски систем саобраћаја. На основу предложене класификације лука, лука у Сомбору је сврстана у групу националних лука коју организационо и оперативно треба интегрисати са логистичким центром регионалног нивоа. Наутички садржаји на територији града Сомбора планирани су на каналу ОКМ ХС ДТД. Планирано је интензивирање водног саобраћаја унапређењем постојеће мреже пловних путева, чишћењем и одржавањем пловних путева, ревитализацијом и отварањем преводница.

Мрежа речне и каналске мреже на територији региона Сомбор је заступљена са:

- Реком Дунав 66,00 км
- Канал Бездан - Врбас и
- Хидросистем ДТД 203,00 км што је укупно 269,50 км.

Саставни део пловне мреже (пловних путева) чине теретна и путничка пристаништа.

Сомбор тренутно нема никакво пристаниште у индустријској зони. Планирано је пристаниште у оквиру логистичког центра у Плану детаљне регулације на простору индустријске зоне у Сомбору, блокови 102, 103, 114 115 и 127 ПГР05 (Службени лист Града Сомбора 6/2013).

Водни саобраћај треба да се афирмише и да у будућности постане један од носилаца привредног развоја подручја. Услови пловидбе на Дунаву и каналима ДТД морају се побољшати у складу са европским плановима развоја водног транспорта.

За развој водног саобраћаја посебно је значајна близина и добра саобраћајна повезаност Сомбора са међународним пловним путем – коридор VII - река Дунав и међународним лукама Богојево и Апатин. Све садржаје и програме развоја у оквиру обале пловног пута реке Дунав треба ускладити са Правилником Дунавске комисије.

Потребно је у складу са обавезама и препорукама Дунавске комисије предузети одговарајуће мере у оквиру критичних сектора Дунава (Бездан км 1433-1425, Сига Казук км 1422.2-1414.9) на којима је потребно извршити регулационе радове у кориту, у циљу одржавања пловности захтеване категорије пловног пута VIc. Приликом изградње објеката у оквиру пловног пута Дунав, услове треба тражити од Дирекције за водне путеве из Београда, која је задужена за одржавање и развој пловних путева.

Водни саобраћај треба да се афирмише у наредном периоду, захваљујући пловним путевима ХС ДТД којима ће се остварити веза са европским системом саобраћаја на унутрашњим пловним путевима. Унапређење и развој водног транспорта треба планирати рехабилитацијом унутрашњих пловних путева са обезбеђењем чишћења, продубљивања, сигнализације и одржавања, реконструкцијом, изградњом и модернизацијом луке, ревитализацијом и отварањем преводнице Бездан, изградњом и увођењем речног информационог система и изградњом марина на пловној мрежи.

Приобаља постојећих пловних путева треба оспособити, модернизовати, изградити, тако да се формирају капацитети за превоз путника, робе и наутичког туризма.

Национална лука у Сомбору се налази јужно од насељеног места Сомбор на каналу Врбас-Бездан и предвиђено је да организационо и оперативно буде интегрисана са одговарајућим логистичким центрима регионалног нивоа. Планирано је мање пристаниште за генералне терете као саставни део логистичког центра. Националну луку је потребно реконструисати, модернизовати и опремити савременом механизацијом за претовар различитих врста робе са побољшаним пристанишним постројењем.

б) Каналска мрежа

Каналска мрежа је подељена површински на сливове и функционално на неколико категорија (главни и канали II и III реда). Цела територија Града је испресецања каналима, мада је та испресецањост неравномерна. Велика густина канала је на потезу Сомбор – Чонопља - Станишић, Риђица – Гаково - Сомбор, подручје источне Градине и атар источно од Стапара. Мања густина канала је на подручју од Бездана, Колута, Бачког Брега до Бајског канала. Појас ограничен Плазовићем, каналом Врбас - Бездан и линијом Сомбор – Гаково - Риђица је скоро без канала, као и део града источно од линије Станишић - Светозар Милетић – Чонопља - Кљајићево.

Од основне каналске мреже водотока и канала на посматраном подручју се налази: Бајски канал, канал Пригревица – Бездан, део канала Оџаци - Сомбор од км 6+060 до км 27+400, део канала Врбас - Бездан од км 38+800 до 80+800, као и хидротехнички објекти: преводнице Бездан и Сомбор, црпне станице Бездан I и II, водозахватна устава Бездан и устава Српски Милетић и сигурносне уставе Шебешфок и Чешка Ћуприја. Сигурносна устава Чешка Ћуприја има своју улогу за време одбране од поплава.

в) Капацитети наутичког туризма

Као посебан туристички капацитет за допуну комплетне понуде овог простора (путовање са туристичком сврхом), планирана је изградња марине код Бездана (на каналу Врбас – Бездан) и комплекса наутичког туризма у Барачкој са свим потребним садржајима у складу са међународним прописима и захтевима. У коридору међународног водног пута Е 80 – Дунав предвиђено је путничко пристаниште на локацији "Бездан" – р км 1425, лево.

Планирана је изградња марине ван границе грађевинског реона насеља Бездан, у непосредној близини његове западне границе. Изградња ће се вршити у складу са правилима уређења и грађења датим у Плану детаљне регулације марине код Бездана ("Сл. лист општине Сомбор", бр. 3/2008).

Постоји могућност формирања објеката наутичког туризма и на другим локалитетима где за то постоје одговарајући услови, а према условима надлежних институција и у складу са законском регулативом (уз израду пројектне документације и студија оправданости). У документу АП Војводине, Покрајинског секретаријата за привреду, под називом "Студија мреже марина на Дунаву" испитана је и аргументована позиција марине код Бездана, као изразити потенцијал за наутички туризам и истовремено погодна локација за марину.

Ваздушни саобраћај

Сомборски аеродром је планиран као цивилни аеродром општег типа, који ће бити једно од чворишта у регионалном систему ваздушних лука, првенствено за путнички саобраћај (чартер летови), мањих авиокомпанија. Погодности које град Сомбор има по свом географском положају пружају знатне могућности за развој ваздушног саобраћаја. Постојећи војни аеродром са полетно-слетном стазом 1800м x 60м пружа могућности за преуређење за цивилни саобраћај. Ово ваздушно пристаниште било би у рангу секундарног пристаништа (аеродрома) у Србији и покривало би регион Западнобачког округа.

Планирана је пренамена/реструктурирање војног аеродрома (југозападно од насељеног места Сомбор) под управом министарства одбране у цивилни аеродром општег типа који ће бити чвориште у регионалном систему ваздушних лука, првенствено за путнички саобраћај (чартер летови), мањих авиокомпанија. Положај аеродрома је врло значајан и са гледишта садашње и

будуће туристичке и пословне понуде Града Сомбора с обзиром на близину атрактивних природних, туристичких локалитета и насеља и може се укључити у регионалну понуду.

Важно је поменути и спортско летелиште "Сога" које се налази у атару западно од Сомбора, у близини пута за Бачки Моноштор, уз десну обалу канала Врбас-Бездан са полетно-слетном стазом дужине 500 м и ширине 20 м.

За потребе пољопривредне авијације могу се градити полетно-слетне стазе на пољопривредном земљишту, а за потребе туристичке привреде омогућиће се изградња терминала за летилице мањег капацитета на локацијама на којима постоје могућности, заинтересованост и економска оправданост према условима надлежних за ову врсту објеката.

Карактеристике мултимодалног саобраћаја, интермодалних технологија, логистике, са могућношћу развоја на територији Града Сомбора

Мултимодални транспорт је слабо развијен и превасходно се идентификује са транспортом контејнера у интерконтиненталном саобраћају.

Интермодалне технологије су употреба контејнера свих врста (класични, фриго, танк и др.) и такође употреба ове технологије је занемарљиво мала, пре свега због непостојања одговарајућих терминала за претовар интермодалних транспортних јединица.

Логистика је скуп активности за снабдевање сировинама и полупроизводима, као и дистрибуција полупроизвода и готових производа. Први од циљева, за развој логистике је изградња терминала и робно-транспортних центара.

Концепција развоја мултимодалног транспорта заснована је на стварању законског основа за развој мултимодалног транспорта, планирању пројектовању и обезбеђивање финансијске подршке за развој терминала и потребних капацитета у различитим видовима саобраћаја.

На територији Града Сомбора планиран је регионални логистички центар са интермодалним терминалима. Локација логистичког центра се налази на изузетно повољној стратешко-географској и саобраћајној локацији у индустријској зони. Налази се у непосредној близини канала Врбас - Бездан, у близини државног пута првог реда ДП број 18 (ИБ реда број 12), а од планираног аеродрома је удаљена око 5 km. Планирана обилазница око Сомбора пролазиће кроз средишњи део индустријске зоне. Планирана је ревитализација постојећег индустријског колосека од станице Сомбор до индустријске зоне у Сомбору и пристаништа на каналу који ће бити у функцији логистичког центра са интермодалним терминалом. За потребе интермодалног транспорта је неопходна модернизација и опремање железничке инфраструктуре потребном опремом за обављање робних манипулација. Националну луку у Сомбору је потребно реконструисати, модернизовати и мултимодално оријентисати тј. организационо и оперативно интегрисати са логистичким центром, а пловне путеве конкурентно укључити у мрежу интермодалног транспорта.

Основне функције планираног логистичког центра са интермодалним терминалима на територији Града Сомбора треба да буду:

- Услуге локалног, даљинског и транзитног транспорта;
- Обављање претоварних, сабирних, дистрибутивних и складишних функција према захтевима ужег и ширег гравитационог подручја;
- Формирање савременог пословно-информационог центра.

Логистички центар са интермодалним терминалима у Сомбору са својим садржајима представљаће основу за развој и значајно чвориште мултимодалног саобраћаја.

Основни циљ у развоју саобраћаја је повезивање свих видова који могу да подстакну привредне активности на територији града Сомбора (изградња логистичког центра) и свеобухватни развој Града Сомбора као једног од пограничних градова.

На територији Града Сомбора планиран је према плановима вишег реда, регионални логистички центар са интермодалним терминалима.

1.6. Развој привредног амбијента

1.6.1. Формирање Слободне зоне

На територији Града Сомбора планирана је слободна зона, коју треба реализовати у оквиру слободне зоне Апатин - Сомбор, према Плану Министарства финансија - Управе за слободне зоне, с тим што ће се коначан статус дефинисати решењем Управе за слободне зоне.

На простору предвиђеном за индустријску зону у Сомбору је, у оквиру Плана генералне регулације блокова 102, 103, 114, 115 и 127 ("Службени лист града Сомбора", број 6/2013), односно у оквиру Индустријског парка, у блоку XIV, предвиђена је слободна зона. Потребно је дефинисати парцеле и извршити њихову пренамену са пољопривредног на градско - грађевинско земљиште, уколико је то потребно, односно обједињавање парцела које све морају бити у власништву града Сомбора. Постоје услови да се у поступку добијања сагласности од Управе за слободне зоне одреде и алтернативни простори.

Велики је значај слободне зоне, по основу инвестирања, привлачења нових инвестиција, царинских и финансијских олакшица за пословање.

4.2. КАРАКТЕРИСТИКЕ И АНАЛИЗА ВОДОПРИВРЕДЕ И ВОДОПРИВРЕДНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ

Водопривредна инфраструктура

Основни циљ је снабдевање водоуређење, заштита и коришћење интегралних водопривредних система и усклађивање са заштитом животне средине и осталим корисницима у простору, ради заштите вода и заштите од вода.

Снабдевање водом

Оптимална дугорочнија оријентација снабдевања водом становништва представља изградњу регионалних и међурегионалних водоводних система у који би били интегрисани и постојећи водоводни системи. Планирана су два будућа микрорегионална система водоснабдевања. Први је водоводни систем "Сомбор" који покрива насеља: Сомбор, Чоноплја, Кљајићево, Телечка, Светозар Милетић, Алекса Шантић, Стапар и Дорослово. Извориште је "Јарош" у Сомбору, где је поред проширења изворишта предвиђено и проширење постројења за прераду воде (ППВ).

Други је водоводни систем "Бездан" који покрива насеља: Бездан, Бачки Моноштор, Колут, Бачки Брег, Гаково, Радину, Станишић и Риђицу. Извориште је "Бездан" у Бездану где је поред проширења изворишта предвиђено и проширење постројења за прераду воде (ППВ).

Концепција снабдевања насеља водом заснована је на развоју регионалних система, као најповољнијих са аспекта експлоатационих трошкова и аспекта обезбеђења сигурне и квалитетне дистрибуције. Основу развоја будућих регионалних система за снабдевање водом чине заштићена изворишта подземних и површинских вода. Принцип је да се до рационалних и еколошки прихватљивих граница искористе локална изворишта подземних и површинских вода, а да се тек након тога регионалним системима допрема само недостајућа вода што значи да сва локална изворишта у насељеним местима и даље остају у функцији и после изградње регионалних система водоснабдевања.

Краткорочна оријентација снабдевања водом обухвата развијање микрорегионалних водоводних система (повезивање неколико насеља или општина у једну целину у зависности од расположивих изворишта). Временом, ови системи би се повезивали и обједињавали у веће целине, тј. у одређеном временском периоду у регионални систем ослоњен на извориште воде регионалног нивоа.

Оптимална дугорочнија оријентација снабдевања водом становништва представља изградњу регионалних и међурегионалних водоводних система у који би били интегрисани и постојећи водоводни системи. Рок израде ових система је до 2020. године.

У складу са Регионалним просторним планом АП Војводине, у планском периоду очекује се формирање Бачког система који је један од пет регионалних система. Чине га насеља Града Сомбора и насеља општина Апатин, Озаци, Бач, Кула, Мали Иђош, Бачка Топола, Врбас, Србобран, Бечеј и Нови Бечеј.

Основно извориште овог система су алувијалне издани Дунава на сектору од Бездана до Богојева и коришћење вода основног водоносног комплекса. За задовољење потреба насеља у Бачком систему могу се користити и речне воде Дунава (непосредно или упуштањем у подземље), уколико им је квалитет задовољавајући. Систем би се формирао од централног постројења за комплетан третман воде, са базирањем на ресурс подземних вода и – или речне воде Дунава, и изградња магистралних повезних цевовода до свих општина у систему. Потенцијално извориште овог регионалног система водоснабдевања налази се на територији општине Апатин, на локацијама "Будак" и "Месарске ливаде".

На основу "Генералног пројекта снабдевања водом насеља општине Сомбор са претходном студијом оправданости" предвиђена су два будућа микрорегионална система водоснабдевања:

- водоводни систем "Сомбор" који покрива насеља: Сомбор, Чонопља, Кљајићево, Телечка, Светозар Милетић, Алекса Шантић, Стапар и Дорослово. Извориште је "Јарош" у Сомбору, где је поред проширења изворишта предвиђено и проширење постројења за прераду воде (ППВ).

- водоводни систем "Бездан" који покрива насеља: Бездан; Бачки Моноштор, Колут, Бачки Брег, Гаково, Радину, Станишић и Риђицу. Извориште је "Бездан" у Бездану где је поред проширења изворишта предвиђено и проширење постројења за прераду воде (ППВ).

Након извођења дела деоница магистралних водовода, остављена је могућност да мања насељена места (Растина и Риђица) водовод добију са оба система.

Магистрални везни цевоводи за водоводни систем "Сомбор" за које је потребно обезбедити коридоре поред саобраћајница су: Сомбор ("Јарош") - Чонопља, Чонопља - Светозар Милетић - Станишић, Станишић-Риђица, Чонопља - Кљајићево, Кљајићево - Телечка, Сомбор (инд.зона) - Стапар, Стапар - Дорослово.

Магистрални везни цевоводи за водоводни систем "Бездан" за које је потребно обезбедити коридоре поред саобраћајница су: Бездан - Бачки Моноштор, Бездан – Колут - Бачки Брег, Бездан -Гаково, Гаково - Растина и Растина - Риђица.

Предвиђена је и изградња везних цевовода од Сомбора према приградским насељима: Ленија; Градина и Радојевићи; Козара; Ненадић, Билић и Ранчево. По изградњи оба водоводна система "Бездан" и "Сомбор" предвиђена је и изградња магистралног везног цевовода водовода уз коридор поред саобраћајнице Риђица-Станишић, чиме би се ова два система повезала у прстен.

Будући микрорегионални системи водоснабдевања ће бити усаглашени или ће бити део "Бачког" регионалног система водоснабдевања са регионалним извориштем вероватно у Апатину и због тога је важно да се ради повезивања са планираним регионалним извориштем у Апатину предвиди и резервише, поред осталог, коридор за магистрални цевовод поред пута Апатин - Сомбор, Сомбор - Кљајићево и Кљајићево - Сивац.

Садашња мрежа водовода прошириће се у свим насељима, укључујући и Сомбор, а такође ће бити неопходно и замена и реконструкција поједних деоница мреже, изградња резервоарског простора (могуће и водоторњева).

У области водоснабдевања Водопривредном основом Републике Србије ("Сл. гласник РС" бр. 11/2002) планирано је да специфична потрошња у градским водоводима 2020. године за становништво достигне 400 л/дан по становнику, а укупно 600 л/дан по кориснику узимајући и друге потребе водоснабдевања (привреда и остале потребе). Најновије тенденције у повећању цене воде свакако ће утицати да се норма потрошње смањује. Верује се да ће се она зауставити у домаћинствима на величини од 200-250 л/станов./дан, а дотле ће бити и испод ове вредности.

Посебан проблем који треба решити у будућности за насељено место Сомбор и евентуално и за остала насеља јесте доследна селекција потрошача који треба да снабдевају водом највишег квалитета из водовода. Ту спада становништво, установе, индустрија укомпонована у градско ткиво, прехранбена индустрија, док остале индустрије које не захтевају воду највишег квалитета не треба да су прикључене на водоводни систем, већ да своје потребе задовољавају водом нижег квалитета, из водотокова. С тим у вези неопходно је водити рачуна о просторном распореду индустрије тако да се "прљаве" индустрије лоцирају ближе водотокима, а да се чисте индустрије лоцирају ближе насељима како би могле бити наслоњене на месне водоводне системе.

Одвођење отпадних вода и атмосферских вода

По важећим Плановима генералне регулације свих 15 насељених места на територији Града Сомбора, који су усвојени 2008. године, предвиђено је одвођење отпадних и ППОВ за свако насељено место појединачно, односно да сва насељена места по питању одвођења отпадних вода функционишу као засебни системи.

С обзиром на примећен тренд опадања привредног развоја и смањења броја становника у већини насељених места, што потврђују и прелиминарни подаци Пописа становништва, домаћинства и станова у Републици Србији 2011. године, као и на основу препорука других планских докумената РС, урађен је "Генерални пројекат сакупљања, одвођења и пречишћавања отпадних вода насеља на територији Града Сомбора са претходном студијом оправданости" у циљу разматрања могућности регионализације канализационих система за отпадне воде једног, два или више насеља и провере оправданости изградње ППОВ за свако насељено место.

У зависности од потреба и економских могућности, односно ако се настави негативан тренд развоја насељених места и даљи пад броја становника, разматраће се и најоптималније од четири варијантна решења предвиђена Генералним пројектом које подразумева да:

- Насеље Кљајићево, Чонопља и Телечка имају један заједнички систем сепаратног канализације са ППОВ у Кљајићеву;
- Насеље Стапар и Дорослово имају један заједнички систем сепаратног канализације са ППОВ у Дорослову;
- Насеље Бездан, Колут и Бачки Брег имају један заједнички систем сепаратног канализације са ППОВ у Бездану;
- Остала насеља имају свако посебно одвођење отпадних вода и сопствене ППОВ.

Планом су дефинисане дуж саобраћајница трасе магистралних цевовода регионалних система канализације за отпадне воде као и локације за постројења за пречишћавање отпадних вода за насеља. ППОВ нису предвиђена у насељима Чонопља, Телечка, Стапар, Бачки Брег и Колут, док су у свим осталим насељима предвиђена. Сомбор има изграђено ППОВ са локацијом јужно од града. Магистрални цевоводи за које је потребно обезбедити коридоре су: Чонопља - Кљајићево, Телечка - Кљајићево, Стапар - Дорослово и Бачки Брег – Колут - Бездан. За насеље Алекса Шантић потребно је обезбедити трасу одводног колектора до мелiorационог канала 300, у дужини око 6,3 км.

Посебан проблем заштите животне средине, а посебно водоводних система и водних ресурса представља премештање садашњег стања мале канализације града и насељених места и будућег периода потпуне изграђености канализације за отпадне воде. Неопходно је прописати изградњу кућних уређаја за пречишћавање отпадних вода индивидуалних кућа као прелазно решење за једно насеље у ком се канализација налази у развоју. Ово прелазно решење са кућним уређајима примењивати само као привремено, а обавезно је настојање да се изгради канализација за отпадне воде у сваком насељу. Код приградско-салашких насеља и викенд насеља овакав начин канализације вероватно ће бити трајно решење. Изградња мреже регионалне канализације за отпадне воде подразумева и изградњу препумпних станица.

Град Сомбор нема у задовољавајућем обиму решено одвођење атмосферских вода. Због тога је потребно извршити реконструкцију, санацију и повећање капацитета постојеће мреже атмосферске канализације. У деловима насељеног места Сомбор са већим степеном изграђености где се одводњавање врши само отвореним каналима што је недовољно, као и у деловима где уопште није решено одвођење оборинских вода, потребно је изградити адекватну кишну канализацију. Потребно је изградити нове колекторе за одвођење кишних вода са градског подручја које за сада није покривено зацељеном кишном канализацијом, као и реконструкцију постојећих колектора малог капацитета и лошег стања.

У насељеним местима где је атмосферска канализација решена системом отворених канала потребно је у зони ужег центра насеља изградити зацељену одводну мрежу.

Кишну канализацију конципирати за меродавне услове (временски пресек, урбанизованост простора, рачунска киша итд.), а етапно реализовати тако да се изграђени делови рационално уклапају у будуће решење.

Мелиорација (одводњавање, наводњавање)

Полазиште за техничка решења у домену хидротехничких мелиорација је ревитализација постојећих мелиорационих система. Будући системи се планирају као интегрални мелиорациони системи (одводњавање, наводњавање, заштита од спољних вода), са свим мерама хидротехничких и агротехничких мелиорација.

Системи за одводњавање реализују се тако да се уклапају у решења интегралног уређења простора, при чему се води рачуна о потреби касније доградње и система за наводњавање.

Уређење отворених канала и регулационих радова на простору обухваћеног Планом, биће дефинисано израдом одговарајуће пројектно-техничке документације и претходним условима Јавног водопривредног предузећа "Воде Војводине" - Нови Сад.

На земљишту које припада каналу не могу се градити било какви објекти нити се оно сме запоседати. Начелно се могу планирати привредни објекти, пристаништа-стоваришта, објекти за спорт, рекреацију и туризам, под условом да не угрожавају функционалност канала.

Не планира се значајније проширење система за одводњавање, већ само одржавање (чишћење од замуљења и растиња) и евентуалне реконструкције постојећих. На пољопривредним површинама на којима је потребно вршити наводњавање усева, могуће је двонаменско коришћење постојећих канала система за одводњавање, односно уз њихову реконструкцију могуће је њихово коришћење и за наводњавање. За све објекте који се буду градили на овим системима дефинисаће се водни услови и ускладити изградња са потребама конкретних водних захтева.

Посебно се истиче потреба заштите квалитета воде канала ДТД, и с тим у вези проблем атмосферских, отпадних и свих осталих вода који на одговарајући начин мора бити решен.

Планирани развој у области одводњавања и наводњавања подразумева:

- Редовно одржавање и уредно функционисање до сада изграђених хидротехничких система (Хс ДТД и до сада изграђени делови регионалних хидросистема);
- Одржавање и обезбеђење функционисања постојећих система за одводњавање постепеним побољшањем тако да, на крају планског периода, буде у складу са Стандардима, критеријумима и нормативима ЈВП "Воде Војводине" за ову врсту радова, као и да стварне техничке карактеристике система за одводњавање буду доведене у склад са пројектованим хидромодулом, капацитетима црпних станица и устава, протицајним профилима у каналима, и др.;
- Повећање водозахватног капацитета на Дунаву (црпна станица "Бездан I" ради обезбеђења воде за магистралне канале Хс ДТД у Бачкој при ниским водостајима у Дунаву на локацији постојеће која је ван функције (у Барачком Дунавцу, у близини ц.с. Бездан II);
- Изградњу два подсистема у оквиру Регионалног хидросистема "Северна Бачка": подсистем "Плазовић" и подсистем "Телечка" (подсистем "Плазовић" је делимично изведен). Њихова основна намена је довод воде на лесни плато северне Бачке, првенствено за потребе наводњавања, али и друге потребе, као и побољшање квалитета живота становништва;
- Двонаменско коришћење постојећих канала система за одводњавање, односно уз њихову реконструкцију могуће је њихово коришћење и за наводњавање где је то хидротехнички могуће и оправдано са становишта водног режима и економије;
- Поправка и ревитализација постојећих заливних система;
- Повећање ефикасности одводњавања цевном дренажом, где је то потребно;
- Научно-истраживачки рад у правцу изналажења нових технологија и механизације за ефикасније и јефтиније одржавање и функционисање мелиорационих објеката ради снижавања трошкова по јединици одведене сувишне воде.

На делу водног подручја који је обухваћен Просторним планом Града Сомбора одводни канали се јављају као јединствен систем на нивоу простора обраде.

Каналска мрежа је подељена површински на сливове и функционално на неколико категорија (главни и канали II и III реда). Цела територија Града је испресецана каналима, мада је та испресецаност неравномерна. Велика густина канала је на потезу Сомбор-Чонопља-Станишић, Риђица-Гаково-Сомбор,

подручје источне Градине и атар источно од Стапара. Мања густина канала је на подручју од Бездана, Колута, Бачког Брега до Бајског канала. Појас ограничен Плазовићем, каналом Врбас-Бездан и линијом Сомбор-Гаково-Риђица је скоро без канала, као и део града источно од линије Станишић-Светозар Милетић-Чонопља-Кљајићево.

На територији Града Сомбора постоје следећи системи заштите од поплава речних вода: насипи I и II одбрамбене линије дуж реке Дунава са заштитним шумама и насипи са објектима на Хс ДТД и реци Плазовић.

У оквиру граница обухвата плана, дуж реке Дунав изграђени су објекти (насипи) за заштиту од високих водостаја са вероватноћом појаве једном у 100 година (1% В.В. Дунава). Насипи друге одбрамбене линије штите подручје од узводних продора воде. На предметном подручју изграђени су секундарни насипи паралелно са левом обалом Бајског канала и канала Хс ДТД Пригревица-Бездан.

Целокупна површина Града Сомбора сем уског појаса у небраћеном делу између корита Дунава и насипа прве одбрамбене линије, обухваћена је системима за одводњавање (мелиоративна каналска мрежа са црпним станицама чиме се стварају услови за успешно одвијање пољопривредне производње). У границама обухвата плана налазе се следећи системи за одводњавање: "Северна Мостонга", "Телечка", "Жарковац", "Источна Градина", "Стапар", "Северна Јегричка", "ДТД Чичови-Милетић", "ДТД Буковац", "Плазовић", "Бездан-Бачки Брег", "Свилојево-Сонта", "Бездан острво", "Сига-Казук", "Купусина" и "Бездан-Бачки Моноштор". На наведеним системима за одводњавање постоји тренутно око 1.200 км канала за одводњавање различитих карактеристика на којима се налазе 950 цевастих пропуста, 200 мостова, неколико устава и изливних грађевина других хидротехничких објеката као што су: дикер код Сомбора и сифон код Малог Стапара. На два система постоје црпне станице за пребацивање вишкова воде у реципијенте, али се само ц.с. 9-8 "Бездан-Бачки Брег" налази на територији Града Сомбора. Површина система је 4.560 ha, локација је канал ОКМ, на електрични погон.

Од основне каналске мреже водотока и канала на посматраном подручју се налази: Бајски канал, канал Пригревица-Бездан, део канала Озаци-Сомбор од км 6+060 до км 27+400, део канала Врбас-Бездан од км 38+800 до 80+800, као и хидротехнички објекти: преводнице Бездан и Сомбор, црпне станице Бездан I и II, водозахватна устава Бездан и устава Српски Милетић и сигурносне уставе Шебешфок и Чешка Ћуприја. Сигурносна устава Чешка Ћуприја имају своју улогу за време одбране од поплава.

У оквиру граница обухвата плана у функцији су следећи системи за наводњавање: ЗС "Стапарац", ЗС "Источна Градина", "Кронић", "Матарић", "Јурановић", "Жарковац", ЗС "Телеп", ЗС "Кенђија", ЗС "Чонопља", ЗС "Дорослово", ЈП "Војводинашуме".

Систем заштите од поплава

Неопходно је стално одржавање система за заштиту од поплава. Системи за одбрану од поплава решавају се у оквиру интегралних система водотока, уз примену хидротехничких и неинвестиционих мера. Хидротехничке мере подразумевају оптималан однос пасивних и активних мера заштите. Пасивним мерама угрожена приобална подручја бране се од поплава таласа линијским системима - насипима, регулацијама река, формирањем брањених касета. Евентуална реконструкција одбрамбене линије вршиће се у складу са оперативним планом одбране од поплава, као и са условима надлежног водопривредног предузећа.

Активне мере заштите представљају и каналски системи са управљачким уставама, којима се активно утиче на снижење поплава таласа. Посебан значај даје се неинвестиционим мерама, односно мерама планске политике коришћења простора, којима се спречава градња објеката у угроженим зонама, чиме се зауставља даљи пораст потенцијалних штета од поплава.

4.3. КАРАКТЕРИСТИКЕ И АНАЛИЗА ЕНЕРГЕТИКЕ И ЕНЕРГЕТСКЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ

ЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА

Развој енергетике и енергетске инфраструктуре треба да делује подстицајно на привредни развој, заштиту животне средине и интеграцију у регионално и европско тржиште енергије.

Концепција развоја енергетике подразумева ревитализацију, реконструкцију и модернизацију постојећих енергетских објеката у циљу сигурности, поузданости, смањења губитака, смањења негативних утицаја на животну средину, повећање удела коришћења расположивих потенцијала, рационализацију коришћења енергије и енергената на свим нивоима, повећање енергетске ефикасности, изградњу нових енергетских објеката, нарочито неконвенционалних извора енергије, изградњу преносних објеката за интерконективно трансгранично повезивање са државама у окружењу и изградњу нових енергетских објеката у складу са растућим потребама и обезбеђењу поузданог и квалитетног снабдевања енергијом и енергентима.

Рационална употреба квалитетних енергената и повећање енергетске ефикасности у производњи, преносу, дистрибуцији и коришћењу енергије код крајњих корисника у свим секторима потрошње захтева у првом реду технолошку модернизацију. Посебан приоритет представља повећање коришћења природног гаса и обновљивих извора енергије, коришћење нових енергетски ефикаснијих и еколошки прихватљивих енергетских технологија и уређаја и опреме за коришћење енергије.

Електроенергетска инфраструктура

Насеља на територији града Сомбора се електричном енергијом снабдевају следећим преносним далеководима који су у надлежности ЈП "Електромрежа Србије" :

- ДВ 400 kV бр. 456 Сомбор 3 – Суботица - ДВ 110 kV бр.1012/1 Бајмок – Сомбор 3 - ДВ 110 kV бр.1012/2 Сомбор 3 – Сомбор 1 - ДВ 110 kV бр.132/1 Сомбор 3 – Црвенка - ДВ 110 kV бр.132/4 Сомбор 1 – Сомбор 3 - ДВ 110 kV бр.1107/1 Сомбор 1 – Сомбор 2 - ДВ 110 kV бр.1107/2 Сомбор 2 – Апатин - ДВ 110 kV бр.1107/3 Апатин – Сомбор 3 - ДВ 110 kV бр.1107/4 Сомбор 3 – Оџаци.

Трафостанице трансформације 400/110 kV и 110/20 kV као делови преносне мреже које се налазе на предметном простору су следеће:

- ТС 400 kV/110 kV "Сомбор 3" - ТС 110/20 kV "Сомбор 1" инсталисане снаге 2X31,5 MVA

- ТС 110/20 kV "Сомбор 2" инсталисане снаге 2X31,5 MVA

Територија Града Сомбора се напаја електричном енергијом из ТС 110/20 kV "Сомбор 1" преко шеснаест 20 kV извода, из ТС 110/20 kV "Сомбор 2" преко тринаест 20 kV извода. Ове две трафостанице су повезане на ТС 400 kV/110 kV Сомбор 3.

Територија Града Сомбора се напаја електричном енергијом из ТС 110/20 kV "Сомбор 1" преко шеснаест 20 kV извода, из ТС 110/20 kV "Сомбор 2" преко тринаест 20 kV извода. Ове две трафостанице су повезане на ТС 400 kV/110 kV Сомбор 3.

Из ТС 110/20 kV "Сомбор 1" се преко 20 kV извода напајају следећа насељена места: Чонопља, Градина, Ленија, Кљајићево, Телечка, Чичови, Лугово, Централа, Стапар, Милчић, Обзир, део Станишића, Светозар Милетић, Жарковац, Радојевићи, Шапоње и Билић и око 50% насељеног места Сомбор.

Из ТС 110/20 kV "Сомбор 2" се напајају преко 20 kV извода: Бачки Моноштор, Бездан, Мала Пешта, Гаково, Крушевље, Риђица, део Станишића, Колут, Бачки Брег, Ненадић, Ранчево, Растина, Швраке, Козара и Буковац и око 50% насељеног места Сомбор.

Изводи су углавном међусобно повезани, те у случају кvara на једном изводу постоји могућност напајања са другог.

Неопходна је технолошка модернизација постојећих објеката. Концепција изградње преносне мреже обухвата и потребе везане за изградњу обновљивих извора енергије.

У зависности од договора између ЕМС-а и оператера суседних преносних система планирани су интерконективни прекогранични водови:

- ДВ 400 kV између Србије и Мађарске (Сомбор-Печуј-(или Пакс))

- ДВ 400 kV између Србије и Хрватске (Сомбор-Ернестиново).

Такође је планирана изградња

- ДВ 400 kV Сомбор 3 – Сремска Митровица (правац југ-југоисток).

Планиране трафостанице 110/20 kV су :

- ТС 110/20 kV "Бездан";

- ТС 110/20 kV "Гаково";
- ТС 110/20 kV "Сомбор 4";

Планирани водови 110 kV су:

- прикључак ТС "Сомбор 4" на "Сомбор 3" – Апатин (двоструки) – упоредо са изградњом ТС 110/20 kV "Сомбор 4";
- планирани 110 kV далеководи на релацији ТС 400/110 kV "Сомбор 3" – планирана ТС "Гаково";
- ТС 400/110 kV "Сомбор 3"- планирана ТС 110/20 "Бездан" и
- планирани далековод 110 kV на релацији постојећа ТС 110/20 "Сомбор 2" – планирана ТС 110/20 "Сомбор 4".

За напајање радне зоне Града Сомбора планира се изградња три 20 kV кабловска вода из ТС 110/20 kV "Сомбор 1" и због пораста потрошње електричне енергије планира се реконструкција и проширење ове трафостанице (проширење 20 kV постројења и уградња трећег трансформатора инсталисане снаге 31,5 MVA).

Планира се изградња новог 20 kV ваздушног вода из ТС 110/20 kV "Сомбор 2" до села Станишић, затим нови 20 kV ваздушни вод из ТС 110/20 kV "Сомбор 2" до РП Бездан, као и 20 kV далековод Бачки Брег - Гаково. У плану ЕД Сомбор је и изградња 20 kV далековода Чичови - Пригревица.

Изградњом и проширењем црпних станица на северном делу конзума ЕД Сомбор очекују се лошије напонске прилике у том подручју. Поправка напонских прилика у том делу и растерећење постојеће ТС 110/20 kV "Сомбор 1" и ТС 110/20 kV "Сомбор 2" планира се у првој фази изградњом разводног постројења код насеља Гаково, које ће бити пројектовано за будућу ТС 110/20 kV.

Изградњом новог 20 kV извода "Бездан", биће потребно планирати реконструкцију и проширење 20 kV постројења у ТС 110/20 kV "Сомбор 2".

Поред изградње свих планираних електроенергетских објеката предвиђених овим Планом, на простору обухвата Плана неопходно је обезбедити услове за прикључење на електроенергетску мрежу свих стамбених објеката чији су корисници заинтересовани и за чије прикључење постоје реалне техничке могућности. Једнак третман применити и за стамбене објекте изграђене ван грађевинског реона-у атару, који имају обезбеђен приступ на јавну површину – пут и испуњавају услов – изграђени су или легализовани у складу са Законом.

У свим насељима, туристичким и другим локалитетима потребно је изградити квалитетну јавну расвету.

Изградња електроенергетске мреже, високонапонске и нисконапонске, на простору Плана вршиће се у складу са плановима развоја електроенергетске мреже, односно условима надлежних предузећа. Поправљање квалитета испоруке и напонских прилика у мрежи решаваће се локално по потреби, изградњом нових средњенапонских и нисконапонских објеката. Градиће се углавном монтажано-бетонске и стубне трафостанице. Зидане трафостанице типа "кула" потребно је заменити новим.

Напајање електричном енергијом садржаја ван насеља може се обезбедити и из сопствених извора (агрегати, обновљиви извори енергије).

Гасоводна инфраструктура

Изградњом транзитног гасовода "Јужни ток" за алтернативно снабдевање руским гасом земаља југоисточне и западне европе, Србија постаје важно чвориште гасног тржишта региона и Европе. Планирана реализација Споразума о изградњи гасовода "Јужни ток" подразумева завршетак изградње и његово пуштање у рад до краја 2015. године.

На територији Града Сомбора коридор гасовода "Јужни ток" пролази кроз КО Стапар, прелази преко Малог канала, затим мења правац ка североистоку и враћа се на територију општине Кула. Улазећи поново на територију општине Кула коридор гасовода пружа се у правцу севера и враћа се на територију града Сомбора.

Улазећи поново на територију Града Сомбора коридор гасовода, пролази кроз КО Кљајићево западно од грађевинског подручја насеља Кљајићево, даље наставља у правцу северозапада обилази са источне и североисточне стране грађевинско подручје града Сомбора (КО Сомбор II) и наставља преко територије КО Гаково, КО Бездан, КО Колут и КО Бачки Брег и у правцу северозапада наставља ка државној граници са Републиком Мађарском излазећи из територије Републике Србије. На територији Града

Сомбора за основну трасу гасовода "Јужни ток" планирано је да се изграде и објекти блок станице БС 20 у КО Сомбор II и објекат пријемне и отпремне чистачке станице ПОЧМ КО Бачки Брег.

Изградњом разводног гасовода РГ 04-15 Госпођинци-Сомбор, створени су услови примене природног гаса за задовољење потреба привредних, комуналних и индивидуалних потрошача. Развој гасне мреже кренуо је од јужног дела града, где се налази главна мерно-регулациона станица за снабдевање града земним гасом. Гасна мрежа развијена у свим деловима града, осим у деловима где постоји систем даљинског грејања, а посебно у објектима колективног становања.

У току израде Плана на територији Града Сомбора изведено је 98% дистрибутивне гасне мреже (ниског и средњег притиска). У наредном периоду планира се стављање у функцију гасне мреже у насељеним и приградским местима Града Сомбора.

ЈП "Србијас" планира у Сомбору изградњу гасовода високог притиска Сомбор-Кљајићево RG-04-22 којом ће се створити предуслови за гасификацију целокупне територије Града Сомбора. Изградња планираног гасовода довешће до побољшања рада и поузданости постојеће магистралне и разводне гасоводне мреже, енергетске стабилности у снабдевању природним гасом и стварања предуслова за даљи привредни развој.

Како би се успешно завршила гасификација насељених места на територији града Сомбора ЈП "Србијас" планира изградњу новог гасовода високог притиска Сомбор-Кљајићево у оквиру К.О. Сомбор II и К.О. насељеног места Кљајићево између ГМРС Сомбор и ГМРС Кљајићево.

Нафта и нафтни деривати

У планском периоду планира се изградња система продуктовода у складу са Просторним планом подручја посебне намене система продуктовода кроз Републику Србију (Сомбор - Нови Сад – Панчево – Београд – Смедерево – Јагодина – Ниш), ("Службени гласник РС", број 19/11) којима би се транспортовала моторна горива (бензин и дизел горива). Систем продуктовода подразумева и изградњу одређеног складишног простора, терминала са пумпним станицама и надзорно управљачким и комуникационим центрима у сваком од наведених пунктова Система. Сходно усвојеном плану предвиђено је да се изгради терминал система продуктовода у Сомбору (на локацији складишта НИС-петрол) и да један део цевовода пређе преко територије Града. Циљ је да се поред снабдевања домаћег тржишта, преузме и снабдевање пограничних подручја суседних земаља и да се у перспективи размотри могућност повезивања са системом продуктовода. У том смислу терминал у Сомбору би био оријентисан на снабдевање тржишта у Мађарској и Хрватској.

Изградња деонице продуктовода Нови Сад - Сомбор конципира се као једноцевни систем за транспорт моторних горива. Траса продуктовода деонице Нови Сад-Сомбор полази од терминала "Нови Сад" и води се до терминала "Сомбор" у дужини од сса 92,2 km и углавном прати трасу Ауто-пута Е75: деонице Београд - Нови Сад и Нови Сад - Суботица. Продуктовод се једино удаљава од поменутог Ауто-пута северно од Новог Сада, заобилазећи планиране комерцијалне зоне дефинисане усвојеним урбанистичким плановима смештен у планирани енергетски коридор, а затим се враћа уз коридор Ауто-пута Е75: Нови Сад - Суботица. Затим се води у правцу северозапада око 6 km до пружног појаса једноколосечне неелектрисане пруге Нови Сад – Врбас – Римски Шанчеви – Сента – Хоргош, а онда непосредно уз поменути жел.пругу у дужини од око 14 km. јужно од Врбаса па до терминала "Сомбор" продуктовод прати трасу постојећег разводног гасовода: деоница РГ 04-15 Госпођинци-Сомбор.

Термоелектране - топлане (ТЕ-ТО)

У оквиру програма и пројеката реконструкције постојећих или изградње нових извора са гасним технологијама, као потенцијални објекат је издвојена ТЕ-ТО Сомбор до 40 MW електричне снаге. Од стратешког је значаја то да ће се део енергије у индустријским зонама града Сомбора обезбеђивати из когенерационих постројења са гасним блоковима.

Повећање потрошње је планирано у Новој Селенчи прикључењем већ изграђених објеката и објеката који су плану изградње у близини вреловода. Нова топлана 4x10 MW почела је са радом у грејној сезони 2011/2012. године. Пројектом је предвиђена производња вреле воде до 150 °C у 4 котловске јединице, свака по 10 MW топлотне снаге. У првој фази уграђене су три котловске јединице док је за четврту предвиђен простор. Основно погонско гориво је природни гас, а помоћно мазут.

За насељена места Града Сомбора од стране ЈКП "Енергана" нису планиране никакве активности на изградњи извора топлотне енергије и ширења вреловодне мреже.

Планира се прикључење на даљински систем грејања већ изграђених објеката који су у близини дистрибутивне мреже.

Обновљиви извори енергије (ОИЕ)

У наредном планском периоду потребно је стимулирати развој и коришћење обновљивих извора енергије, чиме би се знатно утицало на побољшање животног стандарда и заштиту и очување природне и животне средине. Као алтернативни облици енергије могу се користити: хидроенергетски потенцијал, геотермална енергија, биомаса, биогаз, сунчева енергија и енергија ветра.

Хидроенергију канала могуће је користити изградњом малих хидроелектрана на каналима или реконструкцијом постојећих водопривредних објеката уградњом турбина на водном земљишту. Могућност коришћења хидроенергетског потенцијала се заснива на изградњи малих хидроелектрана (0,1-15MW). Хидроелектране не емитују штетне материје, а производња електричне енергије припада тзв. чистој производњи електричне енергије. То су хидроелектране које би се градиле на водотоцима, у првој фази уз већ изграђене водопривредне објекте. Планирана је изградња мале хидроелектране "Бездан" на месту истоимене водозахватне уставе на каналу Пригревица-Бездан. Изградња будуће МХЕ не би требало да промени досадашњи режим вода. МХЕ би имала првенствено енергетски значај, а водопривредни значај је и даље на постојећој устави. Процењена снага МХЕ је око 850 kW, проток воде је од 30 m³/s до максималних 60 m³/s и процењена годишња производња је 2600 MWh. Мале хидроелектране се могу градити и на пољопривредном земљишту, уз претходно прибављену сагласност министарства надлежног за послове пољопривреде.

На територији Града Сомбора налази се бушотина БМ-1 (Бачки Моноштор) која је позитивна хидрогеотермална бушотина ван производње на дубини од 1200 m. Термоминерална вода је излазне температуре 73°C са извршним референцама, како са аспекта физичко-хемијског састава, тако и по енергетском потенцијалу. Максимална регистрована издашност бушотине је 15 l/s. На основу извршеног хидрогеотермалног испитивања постојећа бушотина могла би се користити за експлоатацију термоминералних вода без улагања у иначе врло скупе радове бушења на веће дубине. Због излазне температуре воде може имати примену у индустрији, пољопривреди (грејање стакленика и пластеника), грејању зграда и даљинском грејању и у балнеолошке сврхе те представља огроман потенцијал од стратегијског значаја за подручје Града, али и шире. На територији Града налази се и бања Бездан која се користи у балнеолошке сврхе. Одликује се термоминералном водом која припада категорији алкалних натријум хидрокарбонатних вода богатих јодом са температуром од 26°C и 37°C.

Енергетски потенцијал биомасе је сконцентрисан у отпаcima из пољопривреде, шумске и дрвопрерађивачке производње. У сточарству, као остатак биомасе се сматра течни стајњак. Пошто је простор Града претежно пољопривредни, крај има значајну количину био отпада (ако би се само једна трећина од укупне количине биомасе која се годишње произведе користила за енергетске потребе потенцијал би био око 700.000 MWh) што указује на могућност и потребу валоризације и практичне примене свих врста биомасе. Због великих трошкова транспорта индиције говоре да биомасу на овом простору треба користити у непосредној близини настанка ових сировина (у оквиру појединих насеља и садржаја) ради задовољавања енергетских потреба објеката пољопривредне производње. Биогаз се производи и користи првенствено из разлога економичног управљања стајским ђубривом, ради оптимизације дохода по хектару обрадиве површине, заштите човекове средине и радне околине и из потребе снабдевања фарми сопственом енергијом. Застој у развоју сточарства је, такође, један од фактора који дестимулативно делују на развој овог енергента.

Сунчево зрачење може да се користи за добијање топлотних и хемијских извора енергије, за трансформацију у механичку и електричну енергију. Ограничавајући фактор коришћења сунчеве енергије је велика почетна инвестиција, а потребне су и велике површине за инсталисање сунчевих колектора. Коришћење сунчеве енергије треба комбиновати са неким другим видом конвенционалне енергије, због немогућности адекватне акумулације и коришћења током целе године.

Ово подручје, на основу Студије Атласа ветрова на територији АП Војводини, се налази у зони ветрова (3,5-4 m/s) на висинама преко 50m изнад тла, а нарочито 100 m изнад тла, што одговара савременим ветроелектранама снага 2-2,5 MW, где експлоатација енергије ветра може да буде економски исплатива.

На Телечкој заравни је велика учесталост струјања ваздуха изнад граничне вредности за погон ветрењача са генераторима за производњу електричне енергије. Према Закону о планирању и изградњи, ветроелектране се могу градити и на пољопривредном земљишту, уз претходно прибављену сагласност органа надлежних за послове пољопривреде и заштите животне средине. Приликом одређивања локације за ветроелектране потребна пажња биће посвећена ризику по животну средину (бука, утицај на птице, следе мишеве и пејзаж) и процени прихватљивости тог ризика са становишта домаћих прописа у области заштите природе и животне средине, пре свега Закона о заштити природе, и европских стандарда и искустава у изградњи ветроелектрана (израда стратешких процена утицаја на животну средину и студија о процени утицаја на животну средину), што се посебно односи на заштићена и еколошки значајна подручја.

За искоришћавање енергије ветра, поред неопходних климатских карактеристика (брзина, учесталост и правац ветра, геомеханичка својства терена, сеизмолошки аспекти), један од важних фактора је и постојећа путна и железничка инфраструктура и приступачност терена на ком се планира изградња ветроелектрана. Важан фактор је и покривеност територије средњенапонском и високонапонском мрежом и постојање трансформаторских станица и могућност прикључења на њих. Такође важни критеријуми за одабир локација ветрогенератора су и:

- довољна удаљеност од насеља и стамбених објеката како би се избегло повећање интензитета буке;
- довољна удаљеност од инфраструктурних објеката (електронских комуникационих мрежа и опрема, радарских, аеродрома, линијских инфраструктурних објеката и др).
- утицај на животну средину и биодиверзитет - неугрожавање флоре и фауне, избегавање градње у границама постојећих и планираних заштићених природних добара и других еколошки значајних подручја и у њиховој непосредној близини;

Начин прикључивања ветроелектрана на постојећу и планирану електроенергетску мрежу ће бити дефинисано кроз даљу урбанистичку разраду сваке поједине локације, а на основу услова надлежног предузећа (ЈП ЕМС и електродистрибуције).

Енергетска ефикасност

Повећање енергетске ефикасности већ сада постаје императив развоја енергетике и коришћења енергије јер су нерационалност у енергетском систему и неефикасна производња, транспорт и коришћење енергије толико велики и очигледни да је повећање енергетске ефикасности најбржи, најјефтинији и најбољи начин за повећање расположиве енергије, смањење губитака како у привреди, тако и код становништва и ублажавање енергетске зависности града.

Изградњом нових енергетски ефикасних објеката и адаптацијом постојећих у енергетски ефикасне знатно ће се смањити трошкови коришћења енергије ових корисника али и укупна енергетска зависност. Основни циљ енергетске ефикасности је смањење коришћења примарне енергије и елиминисање загађења животне средине уз повећање коришћења ОИЕ.

Концепција просторног развоја са аспекта енергетске ефикасности обухвата:

- увођење биоклиматских и принципа енергетске ефикасности у све нивое планирања, пројектовања, извођења и коришћења објеката и инфраструктуре;
- стварање услова за децентрализовану производњу топлотне енергије;
- примена прописа о планирању и потрошњи енергије на регионалном нивоу, који би осигурали да сви органи локалне власти имају план за снабдевање, дистрибуцију и коришћење енергије у делокругу својих надлежности;
- организовано систематско праћење потрошње енергије, истраживање расположивих залиха енергетских сировина и проучавање могућности примене неконвенционалних извора енергије (соларна, термалне воде, и слично).

4.4. КАРАКТЕРИСТИКЕ И АНАЛИЗА ЕЛЕКТРОНСКЕ КОМУНИКАЦИОНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ

Концепција развоја електронских комуникација подразумева увођење најсавременијих технологија у овој области, модернизацију постојеће инфраструктуре и објеката, изградњу сигурне широкопојасне мреже на свим нивоима, закључно са локалним, уз употребу најсавременијих медијума преноса, потпуну дигитализацију свих система електронских комуникација (фиксна, мобилна, интернет, радио-комуникација, КДС) уз обезбеђење довољно капацитета, равномерног развоја и целокупне покривености простора уз обезбеђивање подједнаке доступности свим оператерима.

Комуникациона и РТВ инфраструктура

Подручје Града Сомбора заједно са подручјима општина Апатин, Кула и Озаци у телефонском саобраћају чини подручје мрежне групе Сомбор. У Сомбору је смештена главна АТЦ Сомбор типа EWSD, а у Кули је чворна централа типа EWSD. ГАТЦ Сомбор је повезана према транзитној централни Нови Сад оптичким каблом са два правца и то један правац преко Куле, а други преко Озака. Такође је реализована веза према ГАТЦ Суботица оптичким каблом који је уједно део магистралног међународног правца према Мађарској. Други међународни правац је такође према Мађарској преко граничног прелаза Бачки Брег.

Оптички каблови су положени према свим већим местима у граду, а у току је припрема документације за проширење постојећих оптичких релација изградњом нових каблова са већим капацитетом и бољим карактеристикама преноса и то првенствено у магистралној равни. Регионалним просторним планом АП Војводине планиране су релације оптичких каблова: Нови Сад-Србобран-Врбас-Сомбор, Сомбор - Мали Иђош - Ада, Врбас-Кула-Сивац-Сомбор, Бездан-Сомбор, Растина-Гаково-Ненадић-Сомбор, Риђица - Станишић - Светозар Милетић - Чонопља - Кљајићево - Телечка - Бачки Соколац, Сомбор - Стапар - Дорослово - Српски Милетић - Озаци, Стапар - Бачки Брестовац.

У граду Сомбору је реализован локални оптички прстен који повезује веће комуникационе чворове у граду и обезбеђује могућност за повезивање великих корисника на оптичку мрежу, а у перспективи треба планирати затварање и локалних прстенова између насеља тако да се обезбеди двострано напајање сваког насеља.

Постојећи РР коридори према Озацима, Бездану, Кули, Апатину и Станишићу су до скоро били у експлоатацији, а тренутно немају значајну функцију. Потребно их је задржати иако је већи део преноса решен оптичким кабловима. Постоји и међународни РР коридор ка Хрватској (Сомбор-Бели Манастир) који је у функцији. На овим правцима је потребно задржати резервацију РР коридора.

У складу са условима надлежног предузећа за електронске комуникације планиране су оптичке везе између комуникационих чворишта: Нови Сад-Србобран-Врбас-Сомбор, Врбас-Кула-Сивац-Сомбор и Сомбор-Мали Иђош-Ада.

За решавање телефонског саобраћаја у малим салашким насељима или мањим групама објеката, пољопривредним добрима или објектима изграђеним ван насеља поред варијанте са усмереним РР коридором са изградњом малих крајњих централа и локалне мреже треба планирати и друге видове решавања телефонског саобраћаја (CLL, CDMA, повезивање мрежним кабловима са најближом централом довољног капацитета).

За обезбеђивање кабловског повезивања (оптичким или мрежним кабловима) потребно је планирати одговарајуће коридоре дуж сваке саобраћајнице и то са једне стране у ужим улицама, са обе стране у ширим улицама. Нову приступну мрежу градити са кабловима нове генерације који су предвиђени за широкопојасни пренос или са оптичким кабловима. Оптичку и примарну приступну мрежу планирати искључиво са подземним кабловима (сем у изузетним случајевима када се због хитности реализације може изградити и надземно), а разводна мрежа са бакарним проводницима ће се градити подземно или надземно.

Планирати даљу децентрализацију приступних мрежа са бакарним проводницима и то тако да се обезбеди да 90% претплатника у граду има претплатничку петљу краћу од 1 km, а у сеоским насељима 80% претплатника краћу од 2 km. То ће захтевати изградњу већег броја мањих комуникационих чворова (капацитета 500-600 претплатника) који ће бити међусобно повезани звездасто и петљасто са оптичким

кабловима одговарајућег капацитета. У зависности од величине насеља биће потребно планирати и већи број локација за постављање комутационих чворова у кућиштима за спољну монтажу. Кратка приступна мрежа ће омогућити велике брзине протока података и мултимедијалних сигнала.

Потребно је планирати и мрежу мобилне телефоније са покривеношћу на целој територији Града што ће захтевати постављање опреме на постојеће објекте (силосе, ватрогасне торњеве итд. или изградњу посебних антенских стубова). У већим местима (Сомбор, Станишић, Кљајићево, Бачки Моноштор, Бездан, Светозар Милетић...) се мора рачунати на више од једне локације базне станице у насељу. Нове генерације базних станица мобилне телефоније треба да омогуће поред преноса говора и пренос података са великим брзинама и низ нових сервиса.

Укупни инсталирани капацитет комутације тренутно задовољава у потпуности само насељено место Сомбор па се у наредном периоду очекује проширење постојећих и изградња нових капацитета у свим насељеним местима тако да потребе буду задовољене.

Приоритет даљег развоја су наставак изградње оптичких каблова и дигиталних система преноса до сваког насеља, реконструкција и проширење месних мрежа према потребама корисника са тенденцијом преласка на подземне разводне мреже са бакарним кабловима или оптичким влакнима и даљи развој других широкопојасних сервиса.

У свим објектима високоградње, као и зградама за јавне намене планирати заједничке антенске системе (ЗАС). Техничким решењем обавезно обезбедити пријем и дистрибуцију радио и телевизијских програма јавног сервиса РДУ РТС, као и свих регистрованих радио и телевизијских програма на месту постављања пријемног антенског система ЗАС-а. Такође потребно је предвидети могућност истовременог прикључења више кабловских дистрибутивних система (КДС). Увод КДС у објекте високоградње усагласити са урбанистичким условима за увод осталих телекомуникационих (електронско комуникационих) инсталација. На подручју Града Сомбора РДУ РТС не поседује КДС и не планира изградњу КДС-а.

На предметној територији се налази инфраструктурни објекат за електронске комуникације – емисиона станица Сомбор са координатама Bessel 1841 45N 46 50 и 19E 09 21. За постојећу емисиону станицу потребно је обезбедити заштиту радио коридора у следећим азимутима гледано од емисионе локације: $170^{\circ} \pm 3^{\circ}$, $90^{\circ} \pm 3^{\circ}$ и $160^{\circ} \pm 3^{\circ}$, у дужини од 5000 m, јер се у тим правцима налазе постојећи и планирани радио коридори. Величина примарне зоне око емисионог центра је круг радијуса 200 m, а радијус секундарне зоне је 1000 m.

На основу финалних аката регионалне конференције у Женеви из 2006. године, предвиђена је изградња новог инфраструктурног објекта за електронске комуникације – емисионе станице на широј територији Града Сомбора на катастарској парцели бр.2963/2 К.О. Кљајићево. Такође је предвиђено измештање постојеће радиодифузне опреме на нову емисиону станицу. WGS 84 координате планираног стуба су: $45^{\circ} 47' 17''$ N, $019^{\circ} 15' 38''$ E. Планирани радио коридор је у правцу азимута 82° (ка стубу у Телечкој). Неопходно је у правцу азимута 82° извршити заштиту радио коридора максималне ширине 18 m у коме је дозвољена градња објеката максималне висине 17 m изнад нивоа тла. WGS 84 координате постојећег стуба за електронске комуникације у Телечкој су: $45^{\circ} 47' 58.56''$ N и $19^{\circ} 22' 37.12''$ E, надморска висина 120 m. Планирани радио коридори су у правцу азимута 262° (према планираној емисионој станици) описан у претходном параграфу и 32.4° (према Суботици) где је неопходно извршити заштиту радио коридора максималне ширине 18 m у коме је дозвољена градња објеката максималне висине 12 m.

У зони електронске комуникационе инфраструктуре и припадајуће опреме не смеју да се изводе радови нити да се граде нови објекти који би могли да оштете или ометају рад те инфраструктуре или припадајуће опреме.

У заштитној зони и радио коридору није дозвољено да се изводе радови, граде нови објекти, поставља електронска комуникациона инфраструктура и припадајућа опрема или постројења, која би својим радом или положајем могли да утичу на квалитет њиховог рада, да ометају или прекидају њихов рад или стварају штетне сметње.

Приликом планирања, пројектовања, производње, изградње, одржавања и рада електронске комуникационе мреже, електронске комуникационе инфраструктуре и припадајуће опреме примењују се одредбе Правилника о захтевима за утврђивање заштитног појаса за електронске комуникационе мреже и припадајућих средстава, радио коридора и заштитне зоне и начину извођења приликом изградње објеката ("Сл. гласник РС", бр. 16/2012) у складу са законом којим се уређују електронске комуникације.

С обзиром на брз развој електронског комуникационог система као и услове које буде диктирала нова технологија развоја система мобилних комуникација нове локације базних радио – станица и радио релејних станица биће одређиване у складу са овим Планом, односно урбанистичким плановима за подручја где су исти утврђени за даљу разраду као и плановима развоја надлежних оператера, уз задовољење законских и техничких прописа за ту врсту објеката.

4.5. КАРАКТЕРИСТИКЕ И АНАЛИЗА КОМУНАЛНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ

Комунална инфраструктура

Обзиром на проблеме због непотпуног обухвата организованог сакупљања отпада и неадекватног одлагања, Град Сомбор се укључио у реализацију принципа Националне стратегије управљања комуналним отпадом и у складу са тим Град Сомбор као носилац и општине Апатин, Кула, Оџаци и Бач потписале су "Споразум о формирању региона за управљање комуналним отпадом" и на основу Студије о просторном размештају депонија на територији Војводине одредиле постојећу депонију Града Сомбора (која се налази на локацији "Ранчево") за регионалну депонију. Изградња регионалне депоније је од интереса и за становнике општина у окружењу, те ће се на тај начин успоставити потребан и примерен европским стандардима, регионални карактер депоније.

У складу са Законом о управљању отпадом, Скупштина Града Сомбора, усвојила је Регионални план управљања отпадом - План одрживог управљања отпадом у Западнобачком региону ("Сл. лист Града Сомбора", бр. 6/2010) за Град Сомбор и општине Апатин, Оџаци, Кула и Бач. Основни циљ овог плана је успостављање целовитог система управљања отпадом и покривеност свих територија у општинама Региона (урбаних и сеоских). План подразумева примарно одвајање на извору пластике, стакла, папира и картона. Остале количине генерисаног отпада ће се односити из свих домаћинстава у региону на регионалну депонију или трансфер станице (у зависности од удаљености насељеног места од регионалне депоније). У склопу регионалног система за управљање отпадом ће функционисати и трансфер станице ради развијања одрживог система управљања отпадом, а у циљу смањења загађења животне средине и деградације простора. Трансфер станице су због велике удаљености предложене у општинама Кула, Оџаци и Бач и морају бити тако пројектоване да обезбеде привремено складиштење отпада у насељеним местима.

Затим ће се отпад са трансфер станица сабијен на већу густину превозити на регионалну депонију. Комунални отпад из општине Апатин и Града Сомбора ће се директно одвозити на регионалну депонију.

Са изградњом комплекса регионалне депоније створиће се услови за безбедно одлагање отпада, као и за затварање постојеће градске депоније. Осим за одлагање непропустљивог отпада у овом комплексу се предвиђа и рециклажа употребљивог отпада.

Скупштина Града Сомбора, усвојила је и Локални план управљања отпадом на територији Града Сомбора ("Сл. лист Града Сомбора" бр. 3/2011) који представља документ којим се дефинишу циљеви и услови за рационално и одрживо управљање отпадом кроз преиспитивање постојећег начина сакупљања, одношења и одлагања комуналног отпада на територији Града, увођење система разврставања и поновне употребе отпада, обезбеђивање адекватног начина збрињавања отпада и др.

У планском периоду је неопходно изградити регионалну депонију и пратећу инфраструктуру за адекватно управљање отпадом, а паралелно са тим све неуређене депоније је потребно затворити и извршити њихову санацију.

Сомбор је први град у Србији у ком је започета изградња рециклажног центра. У Рециклажном центру се не врши прерада, већ само сепарација, разврставање различитих врста отпада и његово паковање. Капацитет постројења је сепарација и паковање девет тона отпада дневно. У рециклажном центру сакупљаће се сав рециклабилни отпад са територије Града Сомбора, као што је папир, пет амбалажа, стакло, најлон кесе, старе гуме и батерије, отпадна уља и др.

У Општој болници у Сомбору инсталиран је већи број уређаја за третман инфективног медицинског отпада (аутоклави и дробилице). Сомбор је централно место третмана, што значи да се отпад прикупља са целе територије Града Сомбора и из Домова здравља Апатин, Оџаци и Кула.

На територији Града већ дуги низ година ради фабрика "Протеинка" д.п.п. која је формирана као републичко јавно предузеће и бави се безбедним збрињавањем отпада животињског порекла и

конфиската. Месечно се преради око 800 t животињског отпада односно 30 t дневно, а када су температуре високе и до 50 t дневно. Ово предузеће преузима сав отпад животињског порекла са територије целог Града па и шире и тиме се спречава стварање заразе. Због близине стамбене зоне (500 m) планирано је измештање постројења за третман отпада животињског порекла на нову локацију југозападно од планиране регионалне депоније. За изградњу постројења за третман отпада животињског порекла неопходна је израда Плана детаљне регулације.

Ветеринарски институт из Сомбора, поседује аутоклав за стерилизацију ветеринарског отпада. Узорковани материјал се пре коначног одлагања претходно стерилише у аутоклаву, или одвози специјалним возилом у "Протеинку" на даљи третман.

На основу анализе стања тренутне ситуације у управљању комуналним отпадом Локалним планом управљања отпадом је разрађено одрживо управљање отпадом за период од 2010. до 2021. године, начин уређивања управљања чврстим комуналним отпадом, биохазардним отпадом и посебним токовима управљања отпадом на територији Града од његовог настанка до коначног збрињавања, са основним циљем успостављања целовитог система управљања отпадом у складу са Националном стратегијом, Законом о управљању отпадом и постојећим европским захтевима и стандардима.

Захтеви интегралног управљања отпадом су:

- смањивање генерисане количине отпада;
 - повећање количина примарно издвојеног рециклабилног отпада;
 - смањивање удела биоразградивог отпада у депонованом комуналном отпаду;
 - управљање отпадом по принципу одрживог развоја;
 - искоришћавање отпада за производњу енергије;
 - примена најоптималнијих опција за животну средину са обавезом доношења одлука на локалном нивоу које ће допринети бољем и ефикаснијем начину управљања отпадом;
 - третирање или одлагање што је могуће ближе месту његовог настанка, односно у региону у којем је произведен да би се у току транспорта отпада избегле нежељене последице на животну средину;
- Основни циљ је развијање одрживог система управљања отпадом у циљу смањења загађења животне средине и деградације простора што ће се постићи кроз: изградњу регионалне депоније и рециклажног центра, санацију постојеће градске депоније и санацију и рекултивацију постојећих неуређених и дивљих депонија, проширење обухвата организовано изношење отпада у насељеним местима, успостављање система за управљање посебним токовима отпада: отпадна уља, истрошене батерије и акумулатори, отпадне гуме возила, медицински отпад, ЕЕ отпад, амбалажни отпад и др., подстицање сакупљања и сепарације отпада подстицање тржишта рециклираних материјала.

СВОТ АНАЛИЗА

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
• Река Дунав са мрежом канала • Војни аеродром и остала војна имовина • Мрежа регионалних и магистралних путева • Индустриска зона Југ 3 • Велика покривеност електро-енергетском мрежом • Веома добра покривеност телекомуникационом мрежом фиксне и мобилне телефоније • Развијеност гасне мреже у граду • Кабловски систем у граду • Пречистач отпадних вода у Роковцима • Црпна станица Јарош за водоснабдевање • Добра путна инфраструктура у градским улицама и на локалним	• Висок ниво подземних вода • Велики број нелегализованих објеката • Непостојање Географског информационог система • Велика разуђеност Града • Лоше стање појединих атарских путева • Постојање дивљих депонија • Недовољно развијена мрежа атмосферских канала и канализације • Недовољна снага електро-енергетског напона у одређеним деловима града и насељеним местима • Стара и лоше одржавана инфраструктура система даљинског грејања • Недовољност средстава за опремање индустријске зоне • модерне технологије транспорта и

путевима - Ниска цена грађевинског земљишта - Повезаност са Хрватском и са Суботицом путем железничке мреже - Уређен систем паркирања у граду - постојање развијене железничке инфраструктуре - излазак на Дунавски Коридор 7 - постојање великог комплекса за развој индустрије, логистике и малих и средњих предузећа - постојање могућности за цивилни ваздушни саобраћај - Усвојен Просторни план града Сомбора (2014.), постоји Генерални план (2007.) и за сва насељена места су урађени Планови генералне регулације	логистика нису заступљени незавршена друмска обилазница око Града
МОГУЋНОСТИ	ПРЕТЊЕ
- Изградња марине на Дунаву - Финансирање инфраструктурних пројеката из Фонда за капитална улагања АПВ и фондова ЕУ - Концесије за изградњу комуналне инфраструктуре у насељеним местима - Успостављање имовине локалне самоуправе - Промена намене војних објеката - Коришћење каналске мреже за наводњавање и туризам - Коришћење геотермалних извора енергије за медицинске и туристичке сврхе - Завршетак обилазнице око града Сомбора и изградња модерне саобраћајнице Бачки Брег - Сомбор - Врбас - веза са Е75 - Прекатегоризација граничног прелаза Бачки брег за робни транспорт - Оснивање бизнис инкубатора - Могућност коришћења војног аеродрома са пренаменом у цивилни - Постојање планског решења за планирану индустријску зону у Западнобачком округу Граду Сомбору у Закону о просторном плану Републике Србије. Постојање планских решења за формирање индустријске зоне у Сомбору у ГП Града Сомбора и у Плану генералне регулације на простору индустријске зоне у Сомбору блокови 102, 103, 114, 115 и 127 - ПГР05 - Рехабилитација и изградња деоница државног пута I реда Сомбор (веза са Мађарском и Хрватском) – Суботица (веза са Мађарском) – Сента - Кикинда (веза са Румунијом)	- Политичка и економска нестабилност - Повлачење донаторских средстава за пројекте - Опасност од поплава - Недостатак разраде индустријске зоне - део за Слободну зону (формирање дефинитивне локације за Слободну зону, са парцелама у власништву града, на основу захтева Управе за Слободне зоне)

• Активности на државном путу IB реда број 12 : Суботица - Сомбор - Оџаци - Бачка Паланка - Нови Сад - Зрењанин - Житиште - Нова Црња - државна граница са Румунијом (гранични прелаз Српска Црња) • Путни правац државног пута IB реда број 15 : државна граница са Мађарском (гранични прелаз Бачки Брег) - Бездан - Сомбор - Кула - Врбас - Србобран - Бечеј - Нови Бечеј - Кикинда - државна граница са Румунијом (гранични прелаз Наково) • модернизација граничних прелаза Бездан (Батина) – друмски, речни • Бачки Брег (Херцегсанта) – друмски • изградња нових граничних прелаза: - Риђица (Гара) – друмски - Растина (Ђерђпуста) – друмски • Обнова путног правца Сомбор – Растина • Обнова демонтиране пруге Сомбор – Стапар – Оџаци • Обнова пруге Сомбор – Риђица • туристичка-музејска пруга: Сонта – Апатин – Сомбор – Бачки Брег – Баја • Развој националне луке Сомбор • Развој марине Бездан • Развој регионалног логистичког центра са интермодалним терминалом Сомбор • Формирање слободне зоне у Сомбору и обезбеђење простора за зону	
--	--

4.6. ПРИОРИТЕТИ, ЦИЉЕВИ И МЕРЕ

ПРИОРИТЕТ	ЦИЉ	МЕРА
1. Привредна инфраструктура-сектор железничког саобраћаја	1.1. Реконструкција и развој железничке мреже на територији града Сомбора	1.1.1. Израда пројектно-техничке документације за реконструкцију пруга
2. Привредна инфраструктура-сектор друмског саобраћаја	2.1. Пројектовање, изградња и реконструкција друмске инфраструктуре на територији града Сомбора	2.1.1. Пројектовање, изградња и реконструкција друмске инфраструктуре у општини
3. Привредна инфраструктура-сектор водног саобраћаја	3.1. Развој водног теретног транспорта на територији Града Сомбора	3.1.1. Израда планске и пројектно-техничке документације за развој теретних пристаништа
		3.1.2. Пројектовање, изградња и ревитализација каналске мреже за развој теретног саобраћаја
	3.2. Развој наутичког туризма и водног путничког саобраћаја на територији Града Сомбора	3.2.1. Израда планске и пројектно-техничке документације за развој наутичког туризма - изградњу путничких пристана и марина на територији града Сомбора
4. Привредна инфраструктура-сектор ваздушног саобраћаја	4.1. Развој ваздушног саобраћаја на територији Града Сомбора	4.1.1. Израда планске и пројектно-техничке документације за развој аеродрома Сомбор
5. Привредна инфраструктура-сектор логистике	5.1. Развој логистичких капацитета града Сомбора	5.1.1. Израда пројектно-техничке документације за развој логистичког центра са интермодалним терминалом у Сомбору
6. Привредна инфраструктура-индустријске зоне	6.1. Развој Слободне зоне у Сомбору	6.1.1. Пројектовање, развој и инфраструктурно опремање Слободне зоне у Сомбору
	6.2. Развој индустријских зона на подручју Града Сомбора	6.2.1. Пројектовање, развој и инфраструктурно опремање индустријских зона у Сомбору
7. Комунална инфраструктура - сектор водопривреде - водоснабдевање	7.1. Развој водоснабдевања на територији града Сомбора	7.1.1. Пројектовање, изградња и реконструкција водоводне мреже
		7.1.2. Пројектовање, изградња и реконструкција каналске мреже за мелиорацију

ПРИОРИТЕТ	ЦИЉ	МЕРА
	7.2. Развој фабрика воде на територији града Сомбора	7.2.1. Пројектовање, изградња и реконструкција фабрика воде
8. Комунална инфраструктура - сектор водопривреда - канализација	8.1. Пројектовање и развој фекалне канализационе мреже за насељена места града Сомбора	8.1.1. Пројектовање, изградња и реконструкција фекалне канализационе мреже у насељеним местима
	8.2. Пројектовање и развој атмосферске канализације за насељена места града Сомбора	8.2.1. Пројектовање, изградња и реконструкција атмосферске канализационе мреже у насељеним местима
9. Комунална инфраструктура-сектор управљања отпадом	9.1. Изградња регионалне депоније Ранчево	9.1.1. Затварање и рекултивација свих депонија у насељеним местима и развој регионалне депоније Ранчево
	9.2. Изградња кафилерије	9.2.1. Пројектовање и изградња кафилерије
10. Привредна инфраструктура-енергетска инфраструктура	10.1. Развој енергетске инфраструктуре	10.1.1. Израда пројектне документације за развој енергетске инфраструктуре
		10.1.2. Изградња енергетске инфраструктуре
	10.2. Развој алтернативних извора енергије и обезбеђење енергетске ефикасности	10.2.1. Развој алтернативних извора енергије
		10.2.2. Обезбеђење енергетске ефикасности изградње
11. Привредна инфраструктура-сектор телекомуникација (електронске комуникације)	11.1. Развој и унапређење телекомуникационих услуга	11.1.1. Развој информационо-технолошке инфраструктуре
		11.1.2. Дигитализација радиодифузије на подручју града Сомбора
12. Урбанизам - просторно планирање	12.1. Унапређење просторног и урбанистичког планирања	12.1.1. Развој географског информационог система
		12.1.2. Унапређење планско-урбанистичке документације

КОНКУРЕНТНОСТ ПРИВРЕДЕ И ЗАПОШЉАВАЊЕ

4.1. Привредна структура

Према подацима покрајинског секретаријата за привреду за 2012. годину забележен је пад робног извоза на подручју АП Војводине, али без обзира на ту чињеницу, АП Војводина је најстабилнији део Србије када се говори о привреди.

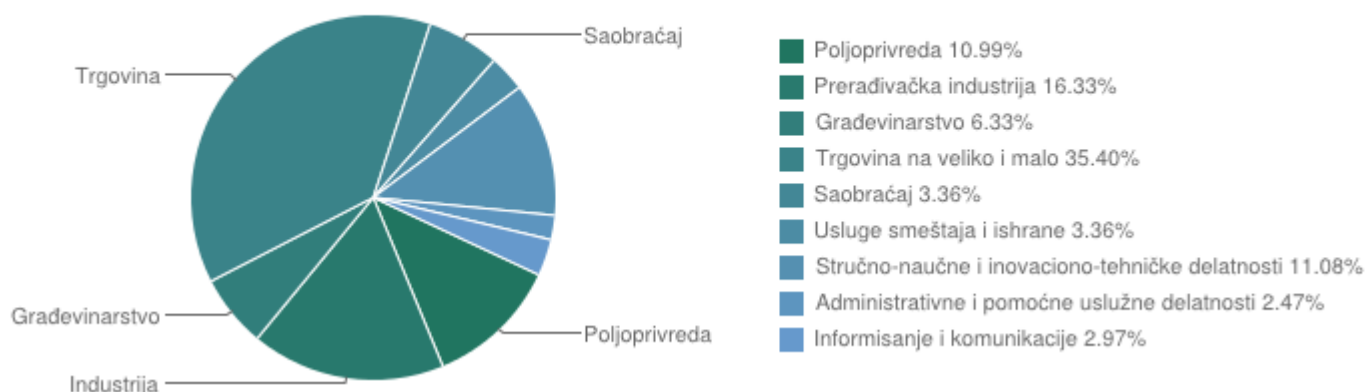
4.2. Привредна структура по делатностима

На територији Града Сомбора 2012. године регистровано је укупно 1.010 предузећа, од којих 35.04% чине трговина на велико и мало, док 16,33% чине предузећа која према класификацији делатности спадају у групу прерађивачке индустрије.

Врста предузећа/установе	Град	Удео у укупном броју предузећа (%)
УКУПНО	1.010	100
Пољопривреда, шумарство и рибарство	111	10.99
Рударство	0	0
Прерађивачка индустрија	165	16.33
Снабдевање електричном енергијом, гасом и паром	2	0.19
Снабдевање водом и управљање отпадним водама	10	0.99
Грађевинарство	64	6.33
Трговина на велико и мало	354	35.04
Саобраћај	59	5.84
Услуге смештаја и исхране	34	3.36
Информисање и комуникације	30	2.97
Финансијске делатности	7	0.69
Пословање некретнинама	10	0.99
Стручне, научне, иновационе и техничке делатности	112	11.08
Административне и помоћне услужне делатности	25	2.47
Образовање	10	0.99
Здравствена и социјална заштита	1	0.09
Уметност, забава и рекреација	3	0.29
Остале услужне делатности	13	1.28
Делатност домаћинства као послодавца	0	0
Делатност екстериторијалних организација и тела	0	0

Табела 11. Структура предузећа, (привредних друштава и предузетника) по секторима делатности, 2012.

Извор: Агенција за привредне регистре

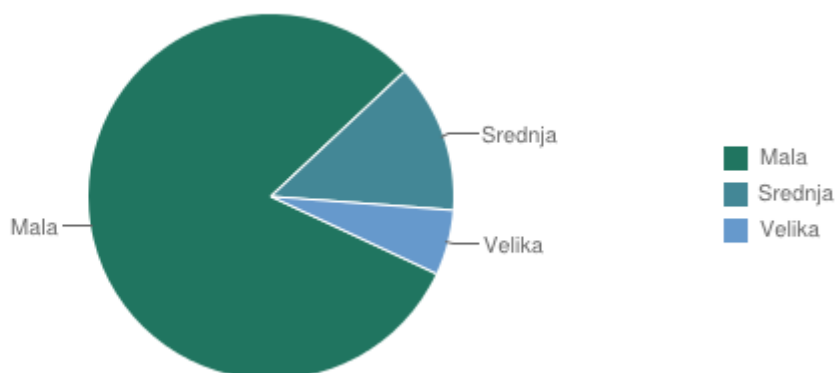

Графикон 1. Структура предузећа по секторима делатности 2012. Извор: Агенција за привредне регистре

На основу регистрованих предузећа на простору Града Сомбора постоји 852 привредна друштва и 158 предузетника од којих највише има малих предузећа (81,08%), а најмање великих предузећа (5,74%).

Величина предузећа	Број предузећа	Удео (%)
Мала предузећа	819	81.08
Средња предузећа	133	13.16
Велика предузећа	58	5.74
Укупно	1010	100.00

Табела 12. Предузећа према величини (броју запослених) Извор: Агенција за привредне регистре

Графикон 2. Предузећа према величини, Извор: Агенција за привредне регистре

Величина предузећа	Структура укупног прихода (%)	Стопа финансијског резултата	Економичност	Рентабилност
Мала предузећа	20.69	0.02	0.93	0.96
Средња предузећа	16.67	0.03	1.02	0.25
Велика предузећа	62.62	0.03	1.01	0.18

Табела 13. Показатељи пословања по величини предузећа, 2012. Извор: Агенција за привредне регистре

Привредна друштва са седиштем у Сомбору са највећим пословним приходима у 2012. години су: КОНЦЕРН ФАРМАКОМ МБ – ФАБРИКА АКУМУЛАТОРА СОМБОР АД СОМБОР, СОМБОЛЕД ДОО СОМБОР, СОМБОРЕЛЕКТРО ДОО СОМБОР, МЕТЕОR-COMMERCE, ФИОРАНО ДОО СОМБОР, СИНАГОГА ДОО СОМБОР и СУНЦЕ АД СОМБОР.

На основу истраживања извршеног анкетирањем најзначајнијих привредних субјеката у граду Сомбор, могу се извући следећи закључци о стању, као и о циљевима и мерама које су потребне. Број запослених у анкетираним предузећима се креће од 13 до 520. Анкетирана предузећа се претежно баве производњом и трговином, и имају јасно дефинисане и разрађене стратегије наступа на домаћем тржишту, а маркетинг стратегије наступа на иностраним тржиштима имају само највећа предузећа, она која су већ извозници. Ситуација са сертификацијом и спровођењем европских и светских стандарда је боља. Већина предузећа поседује ISO сертификате, половина анкетираних предузећа поседује HACCP међународне сертификате, док остала нису предузела кораке у том правцу.

Предузећа већином планирају проширење производних програма и немају проблема са ликвидношћу која се обезбеђује претежно из спољашњих извора, банкарским кредитима. Као највећи проблеми и сметње у пословању предузећа најчешће наводе општу лошу привредну ситуацију, проблеме са финансирањем (високе каматне стопе, недоступност повољнијих извора свежег капитала), високе трошкове пословања, недостатак квалификоване радне снаге, законске прописе, и понека наводе и лошу сарадњу са локалном управом.

Анкетирана предузећа нису до сада била укључена у ниједан пројекат из средстава фондова Европске уније.

4.3. Индустрија

У оквиру прерађивачке индустрије у Сомбору постоји 108 предузећа, с тим да су предузећа Борели (фабрика обуће) и Застава специјални аутомобили ДОО Сомбор у реструктурирању, а предузеће Сомборгранит Сомбор у ликвидацији.

Према подацима из АПР-а на простору околних насељених места Града Сомбора постоји следећи број предузећа:

Бездан - 11 предузећа,

Чонопља - 8 предузећа,

Бачки Моноштор - 5 предузећа,

Кљајићево - 3 предузећа,

Алекса Шантић, Дорослово, Гаково, Станишић, Стапар, Светозар Милетић имају по 2 предузећа, а у Телечкој и Бачком Брегу по 1 предузеће, регистрован у Агенцији за привредне регистре према подацима из 2012. године.

4.4. Индустријска зона

Индустријска зона Града Сомбора лоцирана је уз југоисточну границу самог Града. Укупна површина је 500 ха.

У оквиру индустрије у Сомбору постоје и следећи индустријски капацитети који су у функцији:

1. Меркур,	10. Интешпед пословница,
2. Метеор комерц,	11. Тра-Дуга (Александро),
3. Фиорано,	12. Борели,
5. Идеа,	13. АМС,
6. МАХI,	14. Панонка,
7. КТЦ,	15. Сунце,
8. Мара,	16. Магнет,
9. RM Company,	17. Сомбормлин,
	18. Задругарка.

4.5. Структура извоза према дестинацији

Током посматраних година 2007, 2008. и 2009. године најчешћа извозна дестинација биле су републике бивше Југославије, затим земље чланице Европске Уније и Земље централне и источне Европе код којих се једино бележи пораст извоза у односу на предходне године. На основу података из 2012. године може се уочити тенденција извоза на простор земаља

Европске Уније, док се на другом месту према извозу налазе земље централне и источне Европе.

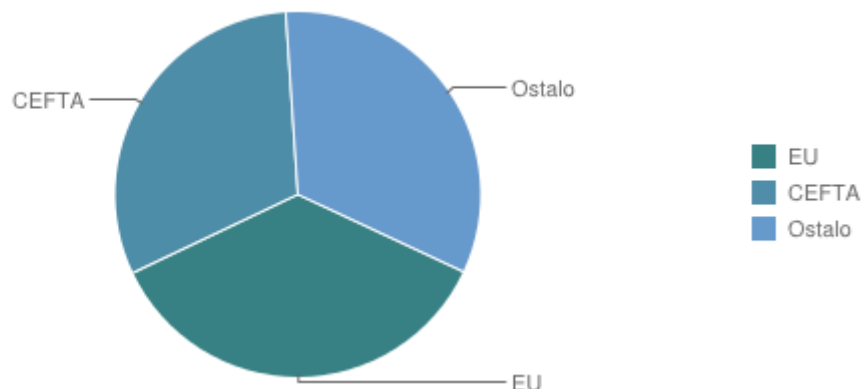
Регион	2012 (€)****
Европска Унија	33.111.887
ЦЕФТА	28.647.375
Остало	31.180.365
УКУПНО	92.939.627

Табела 13. Структура извоза према дестинацији, Извор: РЗС

Дестинација		Вредност у (€)	Удео
РУ	Руска Федерација	23.306.835	25.08
БИХ	Босна и Херцеговина	17.165.153	18.47
ХР	Хрватска	3.098.354	3.33
ХУ	Мађарска	1.446.048	1,56
ИТ	Италија	20.372.872	21,92
МНЕ	Црна Гора	3.147.916	3,39
АЛ	Албанија	3.431.571	3,69
АТ	Аустрија	113.967	0,12
БУ	Белорусија	941.384	1,01
ФР	Француска	3.090.595	3,33
ЦЗ	Чешка	488.237	0,53
МК	Македонија	1.049.687	1.13
СИ	Словенија	1.213.790	1.31
ГР	Грчка	908.613	0.98
БЕ	Белгија	1.329.183	1.43
УА	Украјна	1.362.217	1.47
ДЕ	Немачка	1.252.836	1.35
ГБ	Велика Британија	44.523	0.05
ЕС	Шпанија	694.172	0,75
БГ	Бугарска	126.831	0,14
ПЛ	Пољска	134.772	0,15
КЗ	Казахстан	470.005	0,51
ТР	Турска	917.068	0,99
ЛТ	Литванија	181.839	0,20
НЛ	Холандија	524.988	0,56
ЦХ	Швајцарска	256.625	0,28
ЛБ	Либан	248.775	0,27
РО	Румунија	9.468	0,01
ИЕ	Ирска	193.251	0,21
ЦХ	Кина	9.917	0,01
МД	Молдавија	302.672	0,33

СЕ	Шведска	1.216	0,00
АЕ	Уједињени Арапски Емирати	2.113	0,00
ЕГ	Египат	57.770	0,06
УС	САД	5.326	0,01
ХК	Косово и Метохија	3.550.376	3,82
KW	Кувајт	128.386	0,14
ДЗ	Алжир	275.904	0,30
ЗА	Јужна Африка	27.452	0,03
ТМ	Туркменистан	37.668	0,04
ПТ	Португалија	36.539	0,04
УГ	Уганда	25.559	0,03
МЛ	Мали	9.007	0,01
ЛВ	Летонија	825.091	0,89
ФИ	Финска	123.056	0,13
	УКУПНО	92.939.627	100,00

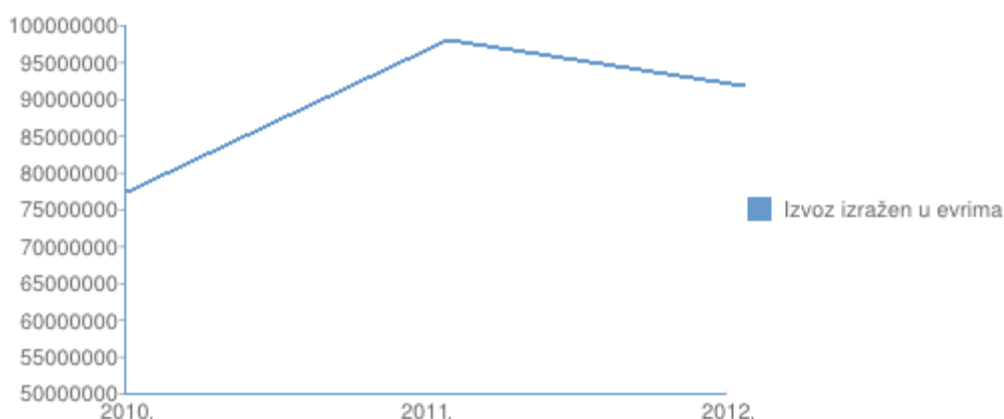
Табела 14. Структура извоза према дестинацији на територији Града Сомбора изражен у еврима, 2012. Извор: РЗС

Графикон 3. Структура извоза према дестинацији, 2012. Извор: РЗС

Година	Извоз у \$	Извоз у €
2010.	100.247.015	75.571.459
2011.	132.799.249	95.544.212
2012.	119.515.743	92.939.627

Табела 15. Кретање укупне вредности за Град Сомбор у периоду 2010- 2012. године, Извор: РЗС

Графикон 4. Кретање укупне вредности за Град Сомбор у периоду од 2010 - 2012.
Извор: РЗС

4.6. Јавне финансије

Приходе у буџету Града Сомбора чине текући приходи од 99.95%.

Врста прихода	Износ у (РСД)	Износ у (€)	Структура (%)
Пренета средства из претходне године - средства кредита	20.000.000	175.873	0.21
Пренета средства из претходне године - остали кредити	195.062.321	1.715.312	2.11
Текући приходи	2.232.118.880	19.628.493	24.20
Порези на доходак, добит и капиталне добитке	1.114.166.770	9.797.603	12.08
Порези на имовину	160.763.087	1.413.696	1.74
Порези на добра и услуге	73.056.346	642.433	0.79
Комунална такса на истицање фирме	32.437.319	285.243	0.35
Трансфери од других нивоа власти	478.492.714	4.207.702	5.18
Приходи од имовине	264.460.067	2.325.572	2.86
Приходи од продаје добара и услуга	72.257.391	635.407	0.78
Приходи од новчаних казни	12.708.775	111.757	0.13
Мешовити и неодређени приходи	20.719.755	10.374	0.01
Меморандумске ставке за рефундацију расхода	1.179.755	10.371	0.01
Примања од продаје покретне имовине	99.028	871	0.00
Примања од домаћих финансија имовине	1.778.532	15.640	0.01
Текући приходи без закупа пољопривредног земљишта	2.115.853.791	18.606.098	22.94
Приходи буџета	2.115.332.566	18.601.514	22.93
Пренета средства из претходне године	215.062.321	1.891.185	2.33
Наменски трансфери буџета од других нивоа власти	116.786.314	1.026.979	1.26
УКУПАН ПРИХОД БУЏЕТА	2.447.181.201	81.102.123	100.00

Табела 16. Структура прихода градског буџета, 2012. Извор: РЗС

4.7. Расходи градског буџета

У структури расхода буџета Града Сомбора за 2012. годину 79.32% чине текући расходи, док издаци за набавку нефинансијске имовине чине 18,46%, а издаци за финансијску имовину износе 2.21%.

Врста расхода	Износ у (РСД)*	Износ у (€)	Структура (%)
Плате, додаци и накнаде запослених	423.944.000	3.728.019	19.45
Социјални доприноси на терет послодавца	75.930.000	667.703	3.48
Накнаде у натури	9.910.000	87.145	0.45
Социјална давања запосленима	2.223.000	19.548	0.10
Накнаде трошкова за запослене	9.868.000	86.776	0.45
Награде запосленима и остали посебни расходи	6.103.000	53.668	0.28
Одборнички додатак	15.063.000	132.459	0.69
Стални трошкови	173.873.000	1.528.980	7.98
Трошкови путовања	5.934.000	52.182	0.27
Услуге по уговору	68.520.000	602.542	3.14
Специјализоване услуге	166.227.000	1.461.744	7.63
Текуће поправке и одржавање	170.768.000	1.501.676	7.84
Материјал	29.401.000	258.542	1.35
Отплата камата домаћим пословним банкама	21.521.000	189.248	0.99
Субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама	112.752.000	991.503	5.17
Трансфери осталим нивоима власти	265.102.000	2.331.217	12.16
Накнаде за социјалну заштиту из буџета	64.601.000	568.079	2.96
Дотације непрофитним организацијама	72.298.000	635.764	3.32
Порези, обавезне таксе и казне	9.539.000	83.883	0.44
Новчане казне и пенали по решењу судова	153.000	1.345	0.01
Накнада штете за површине или штету нанету од стране државних органа	25.268.000	222.198	1.16
Средства резерви	0	0	0.00
Зграде и грађевински објекти	337.296.000	2.966.066	15.48
Машине и опрема	40.069.000	352.353	1.84
Остале некретнине и опрема	2.265.000	19.918	0.10
Нематеријална имовина	1.811.000	15.925	0.08
Земљиште	20.950.000	184.227	0.96
Отплата главнице домаћим пословним банкама	48.075.000	422.755	2.21
Набавка домаће финансијске имовине	30.000	264	0.00
УКУПНИ БУЏЕТСКИ РАСХОДИ	2.179.494.000	19.165.728	100.00

Табела 17. Структура расхода буџета Града Сомбора, 2012. Извор: РЗС

4.8. Установе

Јавна комунална предузећа

Бр.	Назив предузећа	Адреса	Контакт телефон	Делатност
1.	ЈКП „ЧИСТОЋА“	Сомбор, Раде Дракулића 12	025/415-788 office@cistoca.co.rs	одстрањивање отпадака и смећа, санитарне и сличне активности
2.	ЈКП	Сомбор, Раде	025/412-594 – локал 130	услуге уређења и

	„ЗЕЛЕНИЛО“	Дракулића 12	Office@zelenilosombor.co.rs	одржавања околине
3.	ЈКП „ПРОСТОР“	Сомбор, Раде Дракулића 12	025/468-177 apejic@sombor.rs	изнајмљивање властитих или изнајмљених некретнина и управљање њима
4.	ЈКП „ВОДОКАНАЛ“	Сомбор, Белог голуба 5	025/464-222 office@vodokanal.co.rs	сакупљање, пречишћавање и дистрибуција воде
5.	ЈКП „ПАРКИНГ СЕРВИС“	Сомбор, Мите Протића 14	025/423-000 office@parkongsombor.co.rs	услуге у друмском саобраћају
6.	ЈКП „ЕНЕРГАНА“	Сомбор, Трг цара Лазара 1	025/443-367 energana@eunet.rs	производња и снабдевање паром и топлотом водом

Табела 18. Списак јавно-комуналних предузећа, Извор: Службени гласник Града Сомбора

ЈКП "ЧИСТОЋА"

Традиција организованог одношења отпада датира из времена стицања статуса слободног и краљевског града Сомбора из 1749. године. У члану 27 тадашњег Статута града наводи се: "Не само за улепшавање града него и у здравственом смислу, Магистрат треба да настоји да у граду влада чистоћа, да се поварени путеви поправе, а уколико је могуће, да се ђубре и измет из града благовремено износе".

После многих реорганизација и трансформација, предузеће од 1992. године послује у данашњем облику, под називом Јавно комунално предузеће "Чистоћа" Сомбор. ЈКП "Чистоћа" је предузеће средње величине, са око 250 запослених радника, а за обављање сезонских послова повремено се ангажује око 70 радника.

Задовољавајућа квалификациона структура запослених, солидна опремљеност возилима и радним машинама, уз одговарајућу унутрашњу организацију, обезбеђују да предузеће удовољи свим захтевима оснивача - Скупштине града Сомбора и појединачним захтевима грађана и осталих корисника услуга.

Одељење изношење отпада и одељење депоновање отпада обавља делатност изношења и депоновања смећа и санирања дивљих депонија. Поред ових, одељење ради и остале необавезне комуналне услуге као што су ванредно изношење смећа са или без употребе контејнера, ископ или утовар земље ровокопачем, депоновање отпадног материјала, истицање плаката, превоз воде, превоз индустријског, кланичног отпада.

Одељење јавне хигијене обавља делатност чишћења коловоза и тротоара, сакупљања отпада са јавних површина, чишћења и уклањања снега и леда са јавних површина. Програм обухвата чишћење улица у центру града, чишћење свих магистралних праваца и насеља Селенча (простор око зграда колективног становања). Ово одељење сваки дан почисти 36.942 м² коловоза и других јавних површина у првој зони и два пута недељно 38.495 м² коловоза у другој зони.

Одељење за рециклажу обавља делатност прикупљања, одвожења, рециклаже, продаје секундарних сировина (пластика, стакло, лименке).

Одељење грађевинског одржавања обавља делатност сервисирања и поправке специјалних теретних возила, теретних и путничких возила, моторних косачица и других комуналних радних машина, израда нових и поправка старих контејнера и канти за смеће свих врста и величина, производња и продаја контејнера и друге металне галантерије: клупа (парковских и гробљанских), сепаратора отпада, браварске и металостругарске услуге.

Број запослених у ЈКП „Чистоћа“ према подацима из новембра 2013. године износио је 153.

Слика 1. ЈКП

„Чистоћа“

Извор: www.cistoca.co.rs

ЈКП „ЗЕЛЕНИЛО“

ЈКП "ЗЕЛЕНИЛО", се бави уређивањем јавних зелених површина, јавне расвете, одржавањем тротоара, пешачких и бициклистичких стаза, одржавањем улица и градских путева у зимском периоду, урбаног мобилијара, споменика знаменитих личности и осталих споменика, фонтана и јавних чесми на јавним површинама града Сомбора.

Радна једница ЗЕЛЕНИЛО обавља послове одржавања јавног зеленила у граду дефинисаног Планом и програмом који усваја СО Сомбор. Кошењем је обухваћено 543.699 м² травњака, орезује се 4.857 м живе оgrade, одржава 30.459 м² шибља и терена, око 500 м² цветних површина, ореже се на стотине стабала у дрворедима и очисти много стаза у парковима. Али ово није сво зеленило које се одржава, још десетине хиљада квадрата травњака и других "зелених објеката" за трећа лица. РЈ "Зеленило" је и кадровски и материјално спремно да обавља послове у далеко већем обиму него што је утврђено постојећим планом и програмом.

Одељење расадник, производи и продаје све врсте дендро и расадног материјала, саксијског и резаног цвећа, израђује венце и букете од природног и вештачког цвећа. На расаднику се у току сезоне произведе око 70.000 комада цветне расаде за јавне површине и тржиште. Тренутно има око 130.000 разних врста резница, око 2.000 ружа за потребе сопствених цвећара и неколико хиљада комада других врста цвећа и украсног шибља.

Одељење одржавање гробља, врши изградњу гробница и објеката ниско и високоградње, одржавање гробаља, вршење услуга сахрањивања, превоза покојника у земљи и иностранству, продају погребне опреме, производњу и продају бетонске галантерије.

Број запослених у ЈКП „Зеленило“ према подацима из новембра 2013. године износио је 103.

Слика 2. ЈКП „Зеленило“

Извор: www.zelenilosombor.co.rs

ЈКП "ВОДОКАНАЛ"

Јавно комунално предузеће "Водоканал" је основано Решењем Градског народног одбора Сомбора бр. 03-331/1 од 17. јануара 1961. године. Као Комунална установа "Водоканал" је имао задатак да се бави изградњом и одржавањем јавног водовода и канализације у граду Сомбору.

Данас, Јавно комунално предузеће "Водоканал" обезбеђује грађанима: - квалитетно снабдевање водом,

- довољну количину воде за пиће, стални притисак од 4,4 бара са градског изворишта у водоводној мрежи и воду потребног квалитета,
- одвођење и пречишћавање употребљених вода.

Генерална концепција евакуације отпадних вода града Сомбора предвиђа заједничко одвођење и пречишћавање свих употребљених вода домаћинства и индустрије. Систем канализације је сепаратни (посебно атмосферска, посебно фекална канализација). Водопријемник за пречишћене отпадне воде је Мостонга, односно канал Дунав – Тиса - Дунав. Пошто први уређај за пречишћавање, изграђен 1964. године није задовољавао развојне потребе града, на основу Студије о отпадним водама града и индустрије, изграђен је нови Уређај за пречишћавање отпадних вода (УПОВ), који је пуштен у рад 1985. године.

Сектор оперативе, изводи све врсте хидро-грађевинских радова на изградњи водовода и канализације. За те радове поседују лиценцу издату од стране надлежног Републичког министарства. ЈКП Водоканал располаже са већим бројем радних машина, специјалних возила, као и теретних возила. Број запослених у ЈКП „Водоканал“ према подацима из новембра 2013. године износио је 101.

Слика 3. ЈКП „Водоканал“

Извор: www.vokanal.co.rs

ЈКП "ПРОСТОР"

ЈКП „ПРОСТОР“ се бави уређивањем и одржавањем пијаца, сахрањивањем умрлих лица, уређењем и одржавањем гробаља, изградњом и продајом гробница и одржавањем и давањем у закуп пословног простора и јавних површина које су у власништву града Сомбора (билборди, киосци, летње баште, привремено заузеће јавних површина код изградње објеката, сезонске продаје воћа и поврћа, забане манифестације и остало).

Број запослених у ЈКП „Простор“ према подацима из новембра 2013. године износио је 100.

ЈКП "ПАРКИНГ СЕРВИС" СОМБОР

У складу са одредбама Закона о комуналним делатностима („Сл. гласник РС“ бр.16/97 и 42/98) као и Закона о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса („Сл. гласник РС“ бр. 25/2000, 25/2002), и одредаба Статута Града Сомбора („Сл. лист општине Сомбор“ бр. 7/2002), Скупштина града Сомбора је донела Одлуку о оснивању ЈКП „Паркинг сервис Сомбор“ и поверила на управљање, коришћење и одржавање јавних површина за паркирање на територији града Сомбор, као и одношење и чување непрописно паркираних возила.

ЈКП „Паркинг сервис Сомбор“ формирано је са циљем да управља повереним јавним површинама на начин да се организационим системом, политиком цена као и модерним технолошким методама контроле и наплате паркирања, уведе ред у стационарни саобраћај, растерети саобраћај у градском језгру, обезбеди довољан број паркинг места, а све у циљу заштите интереса грађана у урбаној средини града.

Са комерцијалном употребом паркиралишта грађани су се први пут срели 15.03.2006. год. 1. јуна 2006. год. ЈКП „Паркинг сервис Сомбор“ уводи информациони систем за контролу и наплату паркирања „СМС4Паркинг“ који омогућава грађанима да услугу паркирања плате путем мобилних телефона, једноставним слањем смс-а.

Број запослених у ЈКП „Паркинг Сервис“ према подацима из новембра 2013. године износио је 32.

Слика 3. ЈКП “Паркинг сервис” Сомбор
Извор: www.parkingsombor.co.rs

ЈКП “ЕНЕРГАНА” СОМБОР

Како је топлота, поред воде и ваздуха, једна од основних животних потреба, Град Сомбор оснива Јавно Комунално Предузеће “Енергана”, чија је основна делатност производња и дистрибуција топлотне енергије.

Данас, предузеће испоручује топлотну енергију у 4.000 станова и има знатан број привредних корисника.

Инсталисани производни капацитети су око 50 MW. Дужина вреловода је 13 км. Подстанца има око стотинак.

Међутим, “Енергану”, поред котлова, цеви, топлотних подстанца... , чине и људи који стоје иза тог техничког система.

Организација је следећа: одељење за производњу топлотне енергије - бави се прозводњом и предајом топлотне енергије, одељење одржавања мреже - бави се дистрибуцијом топлотне енергије и одржавањем топловодне мреже.

Број запослених у ЈКП “Енергана” према подацима из новембра 2013. године износио је 38.

Слика
4.
ЈКП
„Ен

ергана“

Јавна предузећа и установе

Бр.	Назив предузећа	Адреса	Контакт:	Делатност
1.	ЈП „УРБАНИЗАМ“	Сомбор, Венац Радомира Путника 18	025/22-375 info@urbs.rs	Просторно планирање
2.	ЈП „ДИРЕКЦИЈА ЗА ИЗГРАДЊУ ГРАДА СОМБОРА“	Сомбор, Венац Радомира Путника 18	025/433-000 info@girekcijasombor.co.rs	Уређење и одржавање паркова, зеленила и рекреационих површина
3.	ЈП “ВОЈВОДИНА ШУМЕ” (ШУМСКО ГАЗДИНСТВО	Сомбор, Апатински пут 11	025/463-111 sgsombor@eunet.rs	Очување врста, обим производње и експлоатације

	"СОМБОР")		дрвета, ловство
--	------------------	--	------------------------

Табела 19. Списак јавних предузећа, Извор: Службени лист Града Сомбора

ЈП "ДИРЕКЦИЈА ЗА ИЗГРАДЊУ ГРАДА СОМБОРА"

Основана одлуком Града Сомбора 15.11.2007. године с циљем уређења насеља и простора на територији Града Сомбора, а нарочито да обавља послове везане за уређивање и старање о заштити и рационалном коришћењу грађевинског земљишта, послове везане за одржавање и изградњу комуналних објеката и послове везане за уређење и одржавање улица и саобраћајница. Дирекција има укупно 14 запослених.

ЈП "УРБАНИЗАМ" СОМБОР

ЈП "Урбанизам" Сомбор као јавно предузеће обавља следеће послове: Основна делатност предузећа је просторно и урбанистичко планирање односно израда просторних планова (просторни план града) и урбанистичких планова (генерални план града, планови генералне регулације за насељена места, планови опште регулације, планови детаљне регулације) и израда урбанистичких пројеката. Осим ових послова предузеће обавља послове заштите споменика културе, врши израду стручних анализа, студија и осталу техничку документацију. Унутрашња структура предузећа организована је у две целине:

- Одељење за опште послове,
- Одељење за техничке послове.

ЈП "ВОЈВОДИНА ШУМЕ" - шумско газдинство СОМБОР

Законом о шумама, донесеним 1991. године, формирано је Јавно предузеће "Србијашуме" са седиштем у Београду у саставу кога послује Шумско газдинство "Сомбор" Сомбор.

Унутрашња структура предузећа подељена је на следеће службе:

1. Служба планирања и газдовања шумама,
2. Служба коришћења шума и механизације,
3. Руководилац службе за ловство и остале ресурсе,
4. Служба за комерцијалне послове и маркетинг,
5. Служба за правне, кадровске и опште послове и
6. Служба финансија.

Бр.	Назив установе	Адреса	Контакт
1.	Народна апотека	Сомбор, Краља Петра I 36	025/412-079 danicabasari@apotekasombor.rs
2.	Културни центар "Лаза Костић"	Сомбор, Венац Радомира Путника 2	025 /434 -340 kcsombor4@open.telekom.rs
3.	Галерија "Милан Коњовић"	Сомбор, Трг Светог Тројства 2	025 /412 -563 info@konjovic.rs
4.	Народно позориште Сомбор	Сомбор, Трг Косте Трифковића 2	025 /437-666 nps.upravnik@sbb.rs
5.	Градска библиотека "Карло Бијелички"	Сомбор, Трг цара Лазара 3	025 /482-827 biblioso@eunet.rs
6.	Историјски архив Сомбор	Сомбор, Трг цара Лазара 5	025 /416-292 info@arhivsombor.org.rs
7.	Градски музеј	Сомбор, Трг Републике 4	025 /412-728 gmso@ptt.rs
8.	Спортски центар	Сомбор, Венац Петра	025 /412-082

	“Соко”	Бојовића 11	scsoko@gmail.com
9.	Предшколска установа “Вера Гуцуња”	Сомбор, Венац Војводе Петра Бојовића 3	025/421 744 veraqucunja@open.telekom.rs
10.	Геронтолошки центар	Сомбор, Првوماјски Булевар 6б	025 /440-540 so.gcsombor@neobee.net

Табела 20. Списак установа, Извор: Службени гласник Града Сомбора

На територији града Сомбора налази се 20 основних школа од којих је у самом граду Сомбору 6, а у приградским насељима још 14 основних школа. У Граду Сомбору према последњој евиденцији било је 9 средњих школа, затим Педагошки факултет у државној својини и Мегатренд - Универзитет за пословне студије у приватној својини.

Бр.	Назив установе	Адреса	Контакт
1.	Основна школа “Аврам Мразовић”	Подгоричка 2, Сомбора	025/412-941 E-mail: osavram@sbb.rs
2.	Основна школа “Никола Вукићевић”	Вељка Петровића 4, Сомбор	025/412-630 E-mail: osnikolavukicevic@open.telekom.rs
3.	Основна школа “Доситеј Обрадовић”	Сомбор, С.В. Чиче 55	025/440-430 E-mail: osdosobradovic@open.telekom.rs
4.	Основна школа “Иво Лола Рибар”	Сомбор, Моношторска 4	025/412-371 E-mail: ilrsombor@sbb.rs
5.	Основна школа “Братство јединство”	Сомбор, Трг Цара Лазара 9	025/412-364 E-mail: bratstvo@bratstvo.edu.rs
6.	Основна школа “21. Октобар”	Сомбор, Његошева 4	025/412-476 E-mail: os21oktobar@open.telekom.rs
7.	Основна школа “Алекса Шантић”	Алекса Шантић, VIII Војвођанске Бригаде 6б	025/5838-120 E-mail: osaleksasantic@ravangrad.net
8.	Основна школа “22. Октобар”	Бачки Моноштор, И.Г. Ковачића 32	025/807-807 E-mail: so.skolabm@neobee.net
9.	Основна школа “Моше Пијаде”	Бачки Брег, Југословенска 13	025/809-015 E-mail: so.osmpijade@neobee.net
10.	Основна школа “Огњена Прице”	Колут, Марка Орешковића 1	025/804-213 E-mail: so.ospricakolut@neobee.net
11.	Основна школа “Лаза Костић”	Гаково, Краља Петра I бр. 56	025/866-777 E-mail: lazakostic1@open.telekom.rs
12.	Основна школа “Петефи Шандор”	Дорослово, Херцег Јаноша 52	025/5862-332 E-mail: osdoroslovo@gmail.com
13.	Основна школа “Киш Ференц”	Телечка, Ослобођења 2	025/864-023 E-mail: stelecka@eunet.rs
14.	Основна школа “Братство јединство”	Бездан, Жртава фашизма 25	025/810-342 E-mail: bezdanagnes@gmail.com
15.	Основна школа “Братство јединство”	Св. Милетић, Трг Слободе 1	025/840-041 E-mail: osbratstvojed@open.telekom.rs
16.	Основна школа “Петар Кочић”	Риђица, Добровољачка 2	025/856-207 E-mail: osridjica@ravangrad.net
17.	Основна школа “Бранко Радичевић”	Стапар, Вука Караџића 20	025/827-701 E-mail: direktor.os.stapar@sowireless.org

Бр.	Назив установе	Адреса	Контакт
18.	Основна школа "Иван Горан Ковачић"	Станишић, Његошева 1	025/830-111 E-mail: osigks@gmail.com
19.	Основна школа "Никола Тесла"	Кљајићево, Иве Лола Рибара 51	025/852-026 E-mail: osnikolatesla@open.telekom.rs
20.	Основна школа "Мирослав Антић"	Чонопља, Николе Тесле 34	025/844-064 E-mail: osanticm@open.telekom.rs
21.	Школа за основно и средње образовање са домом " ВУК КАРАЏИЋ "	Сомбор, Радоја Домановића 98	025/459-111 E-mail: vukskola.direktor.so@gmail.com
22.	Школа за основно образовање одраслих	Сомбор, Лазе Костића	025/437-574 E-mail: sooo@open.telekom.rs
23.	Музичка школа " ПЕТАР КОЊОВИЋ "	Сомбор, В.П. Бојовића 9	025/412-054 E-mail: mspks@sbb.rs
24.	Средња Пољопривредна- прехрамбена школа	СОМБОР, Хаџића Светића 18	025/482-586 E-mail: kovacevic.dragana@yemail.com
25.	Средња Економска Школа	СОМБОР, Апатински Пут 90	025/421-217 E-mail: sekretar@ekonomskaso.edu.rs
26.	Средња текстилно- кожарска школа" Св. Сава "	СОМБОР, Подгоричка 9	025/415-699 E-mail: skola@ss-svetisava.edu.rs
27.	Средња техничка школа	СОМБОР, Трг Цара Лазара 4	025/421-067 E-mail: soskolasts@neobee.net
28.	Медицинска Школа " Др Ружица Рип "	СОМБОР, Подгоричка 7	025/430-540 E-mail: so.direktor@neobee.net
29.	Гимназија " Вељко Петровић "	СОМБОР, ДОСИТЕЈА ОБРАДОВИЋА 2	025/420-327 E-mail: gimso@open.telekom.rs
30.	Мегатренд универзитет- факултет за пословне студије у Сомбору	СОМБОР, ВЕНАЦ РАДОМИРА ПУТНИКА 1	025/420-974 E-mail: biofarming@ptt.rs
31.	Педагошки факултет у Сомбору	Сомбор, Подгоричка 4	025/412-030 E-mail: sekretar@pef.uns.ac.rs

Табела 21. Списак основних школа, средњих школа, високих школа, домовата ученика и студентских домовата, 2012, Извор: Службени гласник Града Сомбора

4.9. Финансијске институције

Бр.	Назив институције	Адреса	Контакт
1	DUNAV OSIGURANJE	Сомбор, Аврама Мразовића 1	025/464-100 E-mail: sombor@dunav.com
2	DDOR Novi Sad	Сомбор, Трг Косте Трифковића 1	025/26-440 E-mail: ddor@ddor.co.rs
3	UNIQA	Сомбор, Краља Петра I 32	025/480-999

Бр.	Назив институције	Адреса	Контакт
			E-mail: info@uniga.rs
4	MILENIUM	Сомбор, Батинска 1/3	025/420-406 E-mail: misso@ptt.rs
5	DELTA GENERALI	Сомбор, Венац Степе Степановића 30	025/433-960 E-mail: kontakt@deltagenerali.rs
6	WIENNER	Сомбор, Стапарски пут 6	025/433-790 E-mail: wso.sombor@wiener.co.rs
7	AMS OSIGURANJE	Сомбор, Вељка Петровића 16	025/22-722 E-mail: amkmagnet@sbb.rs
8	TAKOVO OSIGURANJE	Сомбор, Венац Радомира Путника 1	025/25-25-181 E-mail: office@takovo-osiguranje.rs
9	TRIGLAV OSIGURANJE	Сомбор, Мирна 6	025/480-481 E-mail: office@triglav.rs

Табела 22. Списак осигуравајућих друштава. 2012. Извор: Службени гласник града Сомбора

На основу датих података може се закључити да на простору града Сомбора послују 21 банка.

Бр.	Назив институције	Адреса	Контакт
1	AIK BANKA	Сомбор, Париска 1	025/430-660 E-mail: aikso@aikbanka.rs
2	BANCA INTESA	Сомбор, Венац Степе Степановића 32	025/420-709 E-mail: kontakt@bancaintesabeograd.com
3	HIPO-ALPE-ADRIA-BANKA	Сомбор, Краља Петра I 24	025/434-040 E-mail: info@hypo-alpe-adria.rs
4	ALPHA BANKA	Сомбор, Краља Петра I 5	025/433-920 E-mail: customerservice@alphabankserbia.com
5	SOCIETE GENERAL BANKA	Сомбор, Краља Петра I 8	025/433-460 E-mail: stanovnistvo.sgs@socgen.com privreda.sgs@socgen.com
6	KOMERCIJALNA BANKA	Сомбор, Стапарски пут 14	025/421-192 E-mail: posta@kombank.com
7	NLB - KONTINENTAL BANKA	Сомбор, Војвођанска 3	025/413-033 E-mail: info@nlb.rs
8	OTP BANKA	Сомбор, Венац Степе Степановића 30	025/415-331 E-mail: callcenter@otpbanka.rs
9	CREDIT AGRICOLE SRBIJA	Сомбор, Доситеја Обрадовића 9	025/423-139 E-mail: info@creditagricole.rs
10	Eurobank EFG BANKA	Сомбор, Париска 13	025/432-730 E-mail: office@eurobank.rs
11	RAIFFEISSEN BANK	Сомбор, Аврама Мразовића 1	025/431-700 E-mail: contact@raiffeisenbank.rs info@raiffeisenbank.rs
12	VOJVODJANSKA BANKA	Сомбор, Соње Маринковић 1-3	025/465-000 E-mail: office@voban.groupnbg.com
13	PROCREDIT BANK	Сомбор, Венац Радомира Путника 24	025/432-490 E-mail:
14	SBERBANK	Сомбор, Краља Петра I 1	025/433-002 E-mail: info@sberbank.rs
15	UNICREDIT	Сомбор, Читаоничка 2	025/427-645 E-mail: office@unicreditgroup.rs
16	PIRAEUS BANKA	Сомбор, Мирна 8	025/448-842 E-mail: banka@piraeusbank.rs
17	BANKA POŠTANSKA ŠTEDIONICA A.D	Сомбор, Раде Кончара 2	025/449-320 E-mail: kontakt@posted.co.rs

Бр.	Назив институције	Адреса	Контакт
18	PRIVREDNA BANKA BEOGRAD	Сомбор, Мирна 8	025/480-241 E-mail: office@pbb-banka.com
19	ERSTE BANK	Сомбор, Краља Петра I 1	025/428-322 E-mail: goran.lukic@erstebank.rs
20	FINDOMESTIC BANKA	Сомбор, Венац Степе Степановића 22	025/448-848 E-mail: sombor@findomestic.rs
21	OPPORTUNITY BANKA	Сомбор, Апатински пут 6	E-mail: sombor@obs.rs

Табела 23. Списак пословних банака, 2012. Извор: Службени гласник града Сомбора

4.10. Инвестиције

Остварене инвестиције у приватном сектору

	Град Сомбор (у хиљ. РСД)	Удео у укупним оствареним инвестицијама у нове фондове у Граду Сомбору (%)	Западнобачка област (у хиљ. РСД)	Удео у укупним оствареним инвестицијама у нове фондове у Западнобачкој области (%)	Регион Војводине (у хиљ. РСД)	Удео у укупним оствареним инвестицијама у нове фондове у Региону Војводине (%)	Република Србија (у хиљ. РСД)	Удео у укупним оствареним инвестицијама у нове фондове у Републици Србији (%)
Укупно	573.954	100,00	2.989.412	100,00	124.208.129	100,00	493.100.031	100,00
Пољопривреда, шумарство и рибарство	192.679	33,57	557.720	18,66	10.058.973	8,10	12.211.147	2,48
Рударство		0,00		0,00	7.516.231	6,05	18.034.837	3,66
Прерађивачка индустрија	16.888	2,94	1.357.640	45,41	55.458.360	44,65	123.436.591	25,03
Снабдевање електричном енергијом, гасом и паром	105.244	18,34	171.368	5,73	6.216.761	5,01	37.810.760	7,67
Снабдевање водом и управљање отпадним водама	27.487	4,79	194.479	6,51	3.781.136	3,04	12.062.500	2,45
Грађевинарство	76.073	13,25	108.091	3,62	5.882.998	4,74	38.219.188	7,75
Трговина на велико и мало и поправка моторних возила	21.201	3,69	154.815	5,18	10.864.518	8,75	48.330.867	9,80
Саобраћај и склади-		0,00	174.826	5,85	9.500.964	7,65	29.973.591	6,08

штење								
Услуге смештаја и исхране	100	0,02	100	0,00	526.664	0,42	4.278.472	0,87
31.12.2011.	104,64							

Табела 24. Остварене инвестиције у нове основне фондове, по делатностима, 2011.

4.11. Индустијске зоне и индустијски паркови

Бр.	Назив локације	Површина (м ²)		Власништво (%)		Расположива комунална инфраструктура	Просечна цена (€/м ²)
		укупно	расположиво	приватно	државно		
1	Блок 103,104	240,50	100	60	40	Струја, вода, телефон, канализација, гас,	9,5
2	Блок 114,115,127	279,92	200	90	10	Струја, вода, телефон, канализација, гас	9,5

Табела 25. Списак индустијских зона и паркова, Извор: РЗС

Бр.	Назив компаније	Делатност	Назив ИЗ/ИП
1.	Меркур	Индустрија	Блок 103,104
2.	Метеор комерц	Пољопривреда	Блок 103,104
3.	Фиорано	Индустрија	Блок 103,104
5.	Идеа	Трговина	Блок 103,104
6.	Махи	Трговина	Блок 103,104
7.	КТЦ	Трговина	Блок 103,104
8.	Мара	Индустрија	Блок 103,104
9.	RM Company	Трговина	Блок 103,104
10.	Интешпед пословница	Саобрћај	Блок 103,104
11.	Тра-Дуга (Александро)	Трговина	Блок 114,115,127
12.	Борели	Индустрија	Блок 114,115,127
13.	АМС	Трговина	Блок 114,115,127
14.	Панонка	Индустрија	Блок 114,115,127
15.	Сунце	Индустрија	Блок 114,115,127
16.	Магнет	Услужне делатности	Блок 114,115,127
17.	Сомбормлин	Индустрија	Блок 114,115,127
18.	Задругарка	Пољопривреда	Блок 114,115,127

Табела 26. Списак компанија смештених у индустијским зонама/парковима, 2013, Извор: РЗС

Локација индустријских зона/паркова

Индустријска зона Града Сомбора лоцирана је уз југоисточну границу самог Града. Укупна површина је 500 ха. Удаљеност локације од:

- Београда 185 км
- аеродрома Сурчин 180 км
- аутопута 60 км
- најближе границе са Хрватском и Мађарском 25 км
- реке Дунав 20 км.

Топографске карактеристике локација

Омеђена је:

- на северу саобраћајницом Југ III (примарна градска саобраћајница предвиђена је и за тешки теретни саобраћај);
- на истоку индустријском саобраћајницом (пут за Уљару) који је директно повезан са државним путем IB реда број 12 (Келебија-Суботица-Сомбор-Оџаци-Бачка Паланка-Нови Сад-Зрењанин-Житиште-Нова Црња-држ. граница са Румунијом (гранични прелаз Српска Црња) и матичним манипулативним-индустријским колосеком (на релацији: железничка станица Сомбор - Велики бачки канал) као дела укинуте железничке пруге Нови Сад-Оџаци-Сомбор;
- на југу Великим бачким каналом (канал Бездан-Врбас) и коридором матично-манипулативног индустријског колосека;
- на западу државним путем IB реда број 15: Државна граница са Мађарском (гранични прелаз Бачки Брег)-Бездан-Сомбор-Кула-Врбас-Србобран-Бечеј-Нови Бечеј-Кикинда-државна граница са Румунијом (гранични прелаз Наково).

Саобраћајни приступи

Приступне саобраћајнице:

- Државни пут IB реда број 15
- Југ III, примарна градска саобраћајница са излазом на Државни пут I Б реда број 12
- Приступна саобраћајница, пут за Уљару, са Државног пута I Б реда број 12, из правца Новог Сада и Суботице.

Индустријска зона има јужну границу на Великом бачком каналу, а од локалитета војног аеродрома, који може прерасти у аеродром у комерцијалне сврхе, налази се на удаљености од око 5 км.

Индустријска зона излази на Државни пут IB реда број 12, где су на два чворна места дозвољена и лева скретања на државни пут

Индустријску зону пресеца планирани коридор обилазнице око града (у том коридору се сада налази интерна саобраћајница Индустријске зоне означене у Плану генералне регулације на простору индустријске зоне у Сомбору, блокови 102,103,114, 115 и 127-ПГР05

Зонирање

Индустријска зона Града Сомбора (која тежи да прерасте у индустријски парк) је локација одређена у Плану генералне регулације на простору индустријске зоне у Сомбору, блокови 102,103,114, 115 и 127-ПГР05

За Блок 102 и 103 урађен је План детаљне регулације (подужно посматрана зона, део зоне од саобраћајнице Југ III до планираног коридора обилазнице) у обухвату од 240,50 ха.

За Блок 114, 115 и 127 урађен је Програм плана детаљне регулације (подужно посматрана зона у делу од планираног коридора обилазнице до канала Бездан-Врбас) у обухвату 279,92 ха.

Напомена: Постоји преклапање обухвата Плана регулације Блока 102 и 103 са Програмом регулације Блокова 114, 115 и 127 у делу коридора обилазнице и Блока означеног у плановима регулације као Блок XX.

Планирано је да део Индустијске зоне постане Слободна зона, а у оквиру зоне предвиђен је логистички и претоварни центар.

Расположива комунална инфраструктура

Индустијска зона је опремљена примарним гасоводом, водом, канализацијом отпадних вода, делимично изграђеном путном мрежом, делимично решеном атмосферском канализацијом, што системом затворене канализације, што мелиорационим каналом кроз Индустијску зону.

Електроинсталације

Индустијска зона напаја се из 20кВ извода "Борово" и 20кВ одвода "Селенча 3" из ТС 110/20 кВ "Сомбор 1". На територији Града Сомбора изграђена је трафо станица снаге 400 MW. Ово значи да би се у случају потребе за великим количинама електричне енергије оне могле обезбедити. Тренутно расположиви слободни капацитети електричне енергије у Индустијског зони се крећу око 4 MW.

Водовод

Индустијска зона се снабдева водом из фабрике "Јарош" капацитета 200 л/с. Вода се из фабрике воде дистрибуира до Индустијске зоне магистралним цевоводима пречника 500 и 300 мм. У зони постоје и 3 дубока бунара капацитета 30 л/с за потребе техничке воде. Мрежа примарних и секундарних цевовода је разграната до постојећих и познатих будућих потрошача.

Канализација

Систем канализације је сепаратан. Канализација отпадних вода се прикупља системом цевовода до уређаја за пречишћавање отпадних вода (чији је капацитет 80.000 еквивалент становника). До уређаја за пречишћавање отпадних вода са Индустијске зоне воде два магистрална цевовода Ø800 и 600 мм. Мрежа примарних и секундарних цевовода је разграната до постојећих и познатих будућих потрошача.

Атмосферска канализација се отвореним каналима и цевоводима упушта у мелиоративне канале у оквиру индустријске зоне одакле се одводи у Велики бачки канал.

Обавеза инвеститора је да обезбеди упуштање атмосферске воде у јавну мрежу класе 2А.

Гасовод

У оквиру Индустијске зоне постављена је ГМРС гасовода. Примарну мрежу чини челични гасовод, а до постојећих је развучена мрежа полиетиленског цевовода.

ТТ инсталације

На предметној локацији постоји магистрални оптички ТТ кабел, као и претплатничка месна мрежа ТТ кабла за постојеће кориснике.

Интернет

У Индустијској зони постоји могућност обезбеђења АДСЛ прикључака од стране "Телеком" Србија.

4.12. Олакшице које нуди локална заједница

Програми за обуку радне снаге

Програми обуке Регионалне агенције за развој МСПП "Сомбор"

Регионална агенција за развој МСПП Сомбор у оквиру своје редовне делатности реализује едукативне програме за незапослена лица – потенцијалне предузетнике у циљу њиховог адекватног припремања за процес започињања посла и за већ постојеће предузетнике у циљу проширења и унапређења њиховог посла.

Едукативни програми за потенцијалне предузетнике:

1. Предузетничке вештине,
2. Облици организовања привредних субјеката,
3. Правни оквир започињања бизниса,
4. Извори финансирања,
5. Пословни план,
6. Радионица за израду пословног плана,

7. Маркетинг за предузетнике.

Едукативни програми за постојеће предузетнике:

1. Предузетничке иновације,
2. Како развити успешан бизнис план,
3. Рачуноводство и финансије за менаџере,
4. Законске основе микрокредитних фондова,
5. Маркетинг за предузетнике,
6. Предузетништво у Србији,
7. Предузетништво у ЈИ и ЦЕ Европи.

Програми обуке Националне службе за запошљавање

Једна од основних програмских активности НСЗ јесте подстицање предузетништва, кроз реализацију едукативних програма за започињање бизниса.

Пословни центар Сомбор ради у оквиру Групе за развој предузетништва Филијале Сомбор и има тим обучених тренера који реализују тродневни семинар "Пут до успешног предузетника". Циљ обуке је: Унапређење свести о предузетништву, стицање потребних знања и вештина, јачање сектора МСПП, успешно започињање и вођење сопственог бизниса и рационалније коришћење субвенција за samozapošljavanje.

Тематске целине обуке су:

- Економска мотивација и психолошки аспекти предузетништва;
- Дефинисање пословне идеје;
- Правни аспекти бизниса;
- Основе пореза и доприноса и
- Радионица за израду бизнис плана.

Годишњи програм додатног образовања и обуке за потребе тржишта рада утврђен Акционим планом МЕРП спроводи НСЗ самостално, код послодаваца као обуку на раду или преко специјализованих извођача обука са којима, по претходно спроведеном поступку јавних набавки, уговара спровођење појединачних програма.

Планиране обуке у 2012. години су били:

1. Обука за вођење пословних књига за 5 лица,
2. Обука за завариваче са атестом ТИГ поступак 141 за 10 лица.

Кроз пројекат "Друга шанса" 2012. године након завршетка О.Ш. лица су завршавала следећа занимања:

1. Помоћни кувар – 7 лица,
2. Израђивач одеће – 6 лица,
3. Помоћни фризер – 3 лица и
4. Заваривач – 4 лица.

Предлог Филијале за 2013. годину за Град Сомбор су следеће обуке:

1. Теренски комерцијалиста за 5 лица,
2. Основна информатичка обука ЕЦДЛ стандард за 8 лица.

Наведене обуке се још увек не реализују.

Почетком 2013. године је реализована основна информатичка обука ЕЦДЛ стандард за особе са инвалидитетом за 11 лица.

У току је реализација обука у оквиру програма „Друга шанса“ и то обука за израду пецива за 11 незапослених који су завршили О.Ш. по пројекту.

Обуке у оквиру пројекта реализују средње стручне школе из Сомбора.

6.20.2 Финансијска подршка запошљавању

Програми и мере активне политике запошљавања финансирају се из буџета Републике Србије, средстава територијалне аутономије и локалне самоуправе, а могу се финансирати из допринос да и других средстава Националне службе. Мере активне политике запошљавања, усмерене ка подстицању запошљавања су:

1. Субвенције за samozapošljavanje се одобравају ради оснивања радње, задруге, привредних друштава и других облика предузетништва, незапосленом лицу у бесповратном износу од 160.000,00 динара, осим у случају samozapošljavanja особа са инвалидитетом када се субвенција одобрава у износу од 200.000,00 динара.

Услови за подношење захтева су:

- да је лице пријављено на евиденцију незапослених НСЗ,
- да је завршило инструктивну обуку за започињање бизниса.

Обавезе корисника субвенције су: да делатност обавља најмање 12 месеци, почев од дана започињања делатности, да редовно уплаћују доприносе за обавезно социјално осигурање.

Корисник субвенције може да користи услуге менторинга и специјалистичких обука у првој години пословања.

Кориснику новчане накнаде може се исплатити новчана накнада у једнократном износу ради самозапошљавања.

Корисницима новчане накнаде који заснују радни однос на неодређено време, једнократно се исплаћује 30% укупног износа новчане накнаде (без доприноса за обавезно социјално осигурање) која би им била исплаћена за преостало време до истека права на новчану накнаду.

2. Субвенције за запошљавање послодавцима, који припадају приватном сектору и који запошљавају незапослене на новоотвореним радним местима могу остварити право на субвенцију у једнократном износу према степену развијености јединица локалне самоуправе утврђеним посебним прописом Владе РС, износи:

- 300.000 динара или 400.000,00 динара за ОСИ у IV групи општина (до 10 лица),
- 200.000 динара или 250.000,00 динара за ОСИ у III групи општина,
- 100.000 динара или 150.000,00 динара за ОСИ у II групи општина.

Субвенције се одобравају послодавцу под условом да: запошљава лице са евиденције НСЗ; да није смањивао број запослених у последња 3 месеца; уредно измирује обавезе по основу доприноса за обавезно социјално осигурање; успешно послује; да незапослена лица за које се тражи субвенција није било у радном односу код послодавца у протеклих 6 месеци; није привредни субјект у тешкоћама у смислу законских прописа којима се регулише контрола и додела државне помоћи.

Послодавац може користити и Законску олакшицу, уколико заснује радни однос са лицем у трајању од најмање 24 месеца, од дана заснивања те да редовно исплаћује доприносе за обавезно социјално осигурање и достави НСЗ доказе о измирењу уговорне обавезе.

Чланом 45, 45а и 45б Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање утврђена је могућност ослобађања од обавеза плаћања доприноса који се плаћају на основицу, односно на терет средстава послодавца, за одређене категорије незапослених лица, и то: лица старија од 45 година, лица старија од 50 година, лица млађа од 30 година, приправници и лица са инвалидитетом.

Послодавац након заснивања радног односа са новозапосленим лицем доставља НСЗ следећу документацију: уговор о раду на неодређено време, копију пријаве на обавезно социјално осигурање, одговарајућу медицинску документацију о инвалидности за ОСИ, решење о регистрацији и изјаву да не користи и да није користио ослобађање од доприноса за исто лице по другом правном основу

Све мере АПЗ финансирају се и средствима Владе Аутономне покрајине Војводине, у складу са процедурама које користи Национална служба за запошљавање.

Јавни радови

Јавни радови се организују у циљу запошљавања првенствено теже запошљивих категорија незапослених лица, као и унапређења радних способности. Максимална дужина трајања јавног рада је 6 месеци.

Јавне радове спроводи послодавац- извођач јавног рада, кога одређује НСЗ на основу јавног конкурса.

Право учествовања у поступку спровођења јавних радова имају: органи територијалне аутономије и органи јединица локалне самоуправе, јавне установе и јавна предузећа, привредна друштва, предузетници, задруге, удружења грађана.

Јавни радови се могу организовати и спроводити у областима социјалних, хуманитарних, културних и других делатности, одржавања и обнављања јавне инфраструктуре, одржавања и заштите животне средине и природе.

Трошкови јавних радова финансирају се из буџета Републике Србије, а ради: исплате зарад лица укључених у јавни рад у висини нето зараде увећане за износ припадајућих пореза и доприноса; накнаде трошкова за долазак и одлазак са рада, у висини од 1.500,00 динара по лицу за сваки месец ангажовања; накнаде трошкова спровођења јавних радова у износу од 1.500,00 динара за спровођење јавних радова у области социјалних, хуманитарних, културних и других делатности; 3.500,00 динара за спровођење јавних радова у области одржавања и обнављања јавне инфраструктуре и одржавање заштите животне средине и природе и у

зависности од врсте и сложености послова које обухвата јавни рад, може се организовати обука у току трајања јавног рада, по интерном програму послодаваца или програму образовне установе- извођач јавног рада може остварити накнаду у једнократном износу од 50.000,00 динара.

Суфинансирање програма и мера активне политике запошљавања из републичком буџета

Територијалне аутономије односно јединице локалне самоуправе, може преко НСЗ, поднети захтев Министарству надлежном за запошљавање за учешће у финансирању програма или мера активне политике запошљавања. Услов за одобравање средстава и суфинансирање мера јесте да локална самоуправа има формиран Савет за запошљавање, донет Локални акциони план (ЛАПЗ) одобрено више од половине средстава потребних за финансирање одређеног програма или мера : субвенција за samozapošljavanje, субвенција за отварање НРМ, стручна пракса, стицање практичних знања, јавни радови.

Суфинансирање програма и мера активне политике запошљавања спроводи се и од стране Владе АПВ, Секретаријата за привреду, запошљавање и равноправност полова (ПАПЗ), где се удружују средства локалних самоуправа и АПВ за финансирање одређеног програма или мера активне политике запошљавања.

Мере активне политике запошљавања за особе са инвалидитетом (ОСИ), спровode се као део процеса ради повећања нивоа запошљивости или запошљавања ОСИ у циљу социјалног укључивања. Мере активне политике запошљавања под општим условима спровode се у групама које чине ОСИ и друга незапослена лица, али у складу са потребама ОСИ, процењеним професионалним могућностима и радном способношћу.

Саставни део свеукупне активности усмерене су на унапређење услова рада и подизању нивоа ефикасности на радном месту, увођења у посао, праћења при раду и друго.

Процес издавања дозвола

1. Издавање локацијске дозволе

Издавање решења за изградњу нових и доградњу постојећих објеката, за објекте за које се по Закону издаје грађевинска дозвола, а садржи све услове и податке потребне за израду техничке документације, у складу са важећим планским документом.

У поступку, орган по службеној дужности о трошку инвеститора прибавља од ЈП «Урбанизам» Сомбор, ул. Венац Радомира Путника бр.18, Урбанистичке услове за локацијску дозволу чији услови садрже техничке информације и услове надлежних органа (јавних предузећа), а на основу којих Урбанистичких услова се издаје Локацијска дозвола и исти чине саставни део Локацијске дозволе.

Рок:

15 (петнаест) дана од дана подношења захтева (законски рок) односно у року од 8 (осам) дана од доставе Урбанистичких услова од стране ЈП «Урбанизам» Сомбор, а ЈП је дужно да исте изради и достави органу надлежном за издавање локацијске дозволе у року од 30 (тридесет) дана од дана пријема захтева за израду Урбанистичких услова.

Место подношења захтева за издавање локацијске дозволе:

Услужни центар Градске управе града Сомбора - шалтер Одељења за комуналне послове бр. 2

2. Издавање грађевинске дозволе

Грађевинску дозволу решењем издаје исти орган, као и локацијску дозволу која је њен саставни део.

Рок:

8 (осам) дана од дана подношења уредног захтева органу надлежном за издавање дозволе са потпуном и уредном пратећом документацијом коју предвиђа Закон.

Место подношења захтева за издавање грађевинске дозволе:

Услужни центар Градске управе града Сомбора - шалтер Одељења за комуналне послове бр. 2

Законски основ:

Поступак је регулисан чл. 135.-140. Закона о планирању и изградњи ("Сл. гласник РС бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-одеба УС и 24/11), као и чл. 192 Закона о општем управном поступку ("Сл. лист СРЈ" бр. 33/97, 31/01 и "Сл. гласник РС" бр. 30/10).

4.13. СВОТ АНАЛИЗА

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
- Град Сомбор спада у ред средње развијених градова у Републици Србији - Добар геостратешки положај (близина Мађарске и Хрватске) - Постојање уређаја за пречишћавање воде, изграђен систем за водоснабдевање са две Фабрике воде - Велике површине пољопривредног земљишта високог квалитета - Дуга традиција у производњи и преради пољопривредних производа, трговини, прерађивачкој индустрији, и индустрији старих заната - Постојање успешних иностраних и домаћих предузећа (ФАБРИКА АКУМУЛАТОРА СОМБОР АД СОМБОР, СОМБОЛЕД ДОО СОМБОР, СОМБОРЕЛЕКТРО ДОО СОМБОР, ФИОРАНО ДОО СОМБОР, PROGETTI DOO, ДЕЛТА АГРАР, МАРА ДОО) - Покретање производње у области обновљиве енергије (ХОЛО ДОО) - Развијен финансијски сектор са присуством водећих банака, осигуравајућим кућама - Квалификована и образована радна снага - Дефинисана индустријска зона и развијена комунална инфраструктура - Потврђена конкурентност великих предузећа на иностраним тржиштима (ЕУ, Русија, ЦЕФТА) - Дуга традиција у предузетништву, активно удружење предузетника - Висок степен искоришћености средстава из ИПА фондова (добро развијена прекогранична сарадња са суседним Општинама) - Град Сомбор међународно сертифицирован за управљање ванредним ситуацијама	- Лоше стање путне мреже, водених токова, пловних путева, железнице - Значајна заступљеност сиве економије - Незавршен процес реструктурирања великих предузећа - Низак ниво одрживости пословања нових МСПП на тржишту - Суочавају се са интензивном домаћом и иностраном конкуренцијом-МСПП - Застарела технологија и опрема– МСПП - Недовољна хармонизација домаће праксе са стандардима система квалитета ИСО и техничким прописима - Висок степен незапослености - Незаинтересованост и слаба мотивација становништва за предузетничке активности - Одлив образованог младог кадра - Недовољно удруживање предузетника у процесу инвестирања - Недовољна искоришћеност потенцијала у пољопривреди (биомаса, разноврсност производње)

• Сертификован као Град са повољним пословним окружењем (УСАИД/НАЛЕД) • Развојна агенција Града Сомбора усмерена ка развоју потенцијала Града • Отворена Канцеларија за локално економски развој Града • Оспособљеност локалних органа за брзо добијање потребних дозвола и сагласности	
ПРИЛИКЕ	ПРЕТЊЕ

• Развој логистике и тримодалног транспорта • Изградња нове националне луке у Сомбору организационо и оперативно интегрисане са одговарајућим логистичким центром регионалног нивоа (према регионалном просторном плану АП Војводине до 2020, део 5.1.3.) • Комплетирање индустријске зоне и оснивање слободне зоне • Постојање геотермалних и обновљивих извора • Потенцијална улагања у индустријске зоне и остале расположиве локације • Заштита порекла и имена сомборских брендова • Спремност локалних самоуправа и покрајинских институција за развој и коришћење услуга образовних, научно-истраживачких установа у области унапређења конкурентности • Повећање конкурентности развојем МСПП и интеграцијом путем кластера, као мини индустријских зона Градова, делова технолошких паркова • Боља сарадња са великим предузећима и унапређење одговорности корпоративних друштвених система према локалној заједници • Повећање нивоа обуке и промоције предузетништва, подстицање иновативности МСПП, као и за област социјалног предузетништва • Регионално повезивање и удруживање са развијеним Општинама /Градовима • Изградња капацитета за повлачење средстава ЕУ фондова из области обновљивих извора за производњу енергије, и заштите околине	• Неадекватна законска регулатива (и у области Закона о задругама) • Централизација политичке и финансијске моћи • Политичка нестабилност • Неефикасно и споро правосуђе • Спор процес реституције • Слаба заинтересованост инвеститора као последица глобалне економске кризе • Недовољни подстицаји развоју МСПП од стране државе • Висока цена капитала за финансирање пословних активности • Наставак кризе и њених негативних ефеката на привреду • Усклађивање правних норми са стандардима ЕУ • Старење становништва • Даљи, интензивнији одлив образованог кадра и младих
--	--

4.14. ПРИОРИТЕТИ, ЦИЉЕВИ И МЕРЕ

ПРИОРИТЕТ	ЦИЉ	МЕРА
1. ОДРЖИВИ РАСТ И РАЗВОЈ	1.1. Виши степен	1.1.1 Комплетирање индустријске зоне и оснивање слободне зоне

ПРИОРИТЕТ	ЦИЉ	МЕРА
КОНКУРЕНТНОСТИ ПРИВРЕДЕ ГРАДА СОМБОРА	коришћења постојећих ресурса и инфраструктуре у циљу одрживог привредног раста	1.1.2 Унапредити решавање проблема отпадних вода у складу са еколошким стандардима
		1.1.3 Подстицати коришћење алтернативних извора енергије у индустријској производњи (нпр. искоришћавање потенцијала биомасе, термалних извора)
		1.1.4. Активнији приступ решавању brownfield локација
		1.1.5. Унапредити техничку инфраструктуру
		1.1.6. Дизајнирати бизнис инкубатор у складу са потребама приватног сектора
	1.2. Унапредити степен развоја пољопривредне и прехрамбене индустрије	1.2.1 Виши степен технолошког повезивања произвођача
		1.2.2 Стратешка партнерства усмерена ка развоју већих пољопривредних предузећа (и у реструктурирању)
		1.2.3 Иницирање промене власничке структуре на поседима у власништву државе у корист локалне самоуправе
		1.2.4 Унапредити мере локалне самоуправе за подстицање органске производње (на породичним газдинствима)
	1.3. Стварање подстицајног амбијента за развој и унапређење конкурентности привреде	1.3.1 Оснивање кластера, јавно- приватног партнерстава или других форми удруживања (стварање социјалних предузећа рециклажни центри, логистички центри за пољопривреду итд.)
		1.3.2 Континуирано пратити стање домаће привреде; израде релевантних база података
		1.3.3 Брендирање града као повољног амбијента за инвестирање
		1.3.4 Унапредити сарадњу локалне самоуправе са покрајинским и државним институцијама
		1.3.5 Унапредити сарадњу са великим предузећима (нпр. подстицање програма друштвено- одговорног пословања и спонзорства)
		1.3.6. Развијати извозно орјентисане секторе базиране на прехрамбеној и прерађивачкој индустрији и заштиту порекла и имена сомборских брендова
	1.4. Јачање људских и	1.4.1 Дефинисати локалне финансијске подстицаје сектору

ПРИОРИТЕТ	ЦИЉ	МЕРА
	техничких капацитета институција за подршку привреде и МСПП	МСПП
		1.4.2 Дефинисати локалне нефинансијске подстицаје сектору МСПП (обуке, тренинзи, менторинг исл.)- (нпр.енглески језик, ИТ..)
		1.4.3 Унапредити људске капацитете институција за подршку привреди и за развој МСПП у Граду– (КЛЕР, Развојна агенција Града Сомбора, Удружење предузетника и сл.) кроз стручне едукације, студијске програме , у циљу конкурисања на домаће и међународне пројекте
		1.4.4. Успоставити високошколске институције постојећих Универзитета у Граду Сомбору
2. ПОДСТИЦАЊЕ КОНКУРЕНТНОСТИ МСПП БАЗИРАНЕ НА ИНОВАТИВНОСТИ И ЕКОНОМИЈИ ЗНАЊА	2.1. Унапређење конкурентности предузетничких активности	2.1.1 Осмислити програме за подстицање samozapošljavanja
		2.1.2 Осмислити програме за подстицање новог запошљавања
		2.1.3 Осмислити програме за подстицање samozapošljavanja угрожених категорија на тржишту рада – лица са инвалидитетом, Роми, старији од 45 година и сл.
		2.1.4 Организовати предавања која ће држати успешни предузетници – примери добре праксе
		2.1.5 Организовати стручне едукације из европских интеграција и коришћења ЕУ фондова из области обновљивих извора за производњу енергије, заштите околине, и пољопривреде
		2.1.6 Израда каталога делатности за почетнике у бизнису
		2.1.7 Организовати инфо-дане у вези предузетништва, актуелних кредита и субвенција за почетнике у бизнису и постојећа МСПП
		2.1.8 Организовати локалне сајмове и манифестације
	2.2. Подстицање иновативности и економије засноване на знању	2.2.1 Укључивање иновативних приступа преради, маркетингу и дистрибуцији локално гајених усева (нпр. прехранбена индустрија) ради повећања вредности производа и извоза
		2.2.2 Промоција иновативности (информисање приватног сектора о могућности финансирања иновација од стране ЕУ и државе,

ПРИОРИТЕТ	ЦИЉ	МЕРА
		институцијама које подржавају иноваторе и сл.)
		2.2.3 Подстицати сарадњу приватног сектора са научно-истраживачким и образовним институцијама (пројекти)
		2.2.4 Унапредити планирање наступа на извозним тржиштима и генерално приближавање стандардима ЕУ
		2.2.5 Улагати у знање и вештине запослених кроз ефикасно и практично применљиво знање
		2.2.6 Промоција значаја целоживотног учења
		2.2.7 Промоција и подршка сектору услуга – ИТ, креативне индустрије и слично у циљу samozapošljavanja младих
	2.3. Подстицање конкурентности путем интересног удруживања МСПП	2.3.1 Израда неопходне базе података о актуелним потребама и могућностима удруживања МСПП
		2.3.2 Повећање конкурентности интеграцијом МСПП путем кластера, као мини индустријских зона Градова, делова технолошких паркова
		2.3.3 Израдити предлоге пројеката удруживања извозно оријентисаних МСПП и креирања наступа на страним тржиштима
		2.3.4 Удруживање предузетника који се баве старим занатима

ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ

4.1. Заштићена природна добра Града Сомбора

Специјални резерват природе „Горње Подунавље“ – дом највеће популације јелена у Србији

Специјални резерват природе Горње Подунавље као најзначајније заштићено природно добро чији велики део катастарски припада територији Града Сомбора (11.700 ha) јасно је омеђен и компактан ритски комплекс, укупне величине 19.648 хектара. Налази се на граници са Мађарском и Хрватском, непосредно се наслањајући на рамсарска подручја у овим земљама, Геменц и Копачки рит, са којима чини еколошки јединствену целину и највеће плавно подручје у средњем току Дунава. Обухвата плавно подручје горњег тока Дунава кроз Србију са његове леве стране од 1367. до 1433. речног километра, поред насеља Богојево, Сонта, Апатин, Купусина, Бачки Моноштор, Бездан, Колут и Бачки Брег. Састоји се од два рита – Моношторски и Апатински рит и још 3 целине - подручја Штрпца, Козаре и Карапанце.

Категорија: I категорија, Природно добро од изузетног значаја

Класификација IUCN: IV категорија, Станишта и друга управљана подручја (Habitat and Species Management Area)

Специјални резерват природе Горње Подунавље представља једини већи ритски комплекс у горњем току Дунава кроз нашу земљу. Ту се простиру комплекси ритских шума, испресецани рукавцима и каналима, са адама, меандрима, воковима, тоњама, барама, мочварама, влажним ливадама, тршћацима и шеварима.

Састоји се из два рита, која су физички одвојена, али се надовезују један на други. Мелиоративним радовима и изградњом насипа сведени су на простор између насипа и реке. Моношторски рит је у једном делу сведен на уски појас уз реку, док се већи део, као и Апатински рит пружа у широком појасу алувијалне равни и терасе.

Овај јединствени мозаик водених, мочварних и копнених екосистема значајан је центар екосистемског, специјског и генетског диверзитета. Очуван је већи број ретких и угрожених биљних врста и њихових заједница од националног и међународног значаја, као и осетљива станишта која представљају међународни приоритет у заштити.

Према класификацијама републике и међународних организација, Горње Подунавље је Рамсарско подручје – подручје од међународног значаја, нарочито као станиште за птице мочварнице, значајно прекогранично подручје, IPA подручје – значајно ботаничко подручје, IBA подручје – подручје од међународног значаја за птице и РВА – подручје значајно за дневне лептире.

У резервату је присутна 51 врста сисара, 248 врста птица, 50 врста риба, 11 врста водоземаца, 9 врста гмизаваца, огроман број бескичмењака, од којих се издваја фауна лептира са преко 60 врста дневних лептира, више од 1000 биљних врста.

Ово подручје је станиште ретких биљних врста као што су: кукурјак (*Eranthis hyemalis*), ребратица (*Hottonia palustris*) и борак (*Hippuris vulgaris*), значајно плодиште и миграторна стаза риба, гнездилиште орла белорепана (*Haliaeetus albicilla*) и црне роде (*Ciconia nigra*) и станиште највеће популације јелена (*Cervus elaphus*) у Србији.

Биљни свет – најзначајније врсте	Животињски свет – најзначајније врсте	
<i>Quercus robur</i> – Хратс лужњак	<i>Rhodeus amarus</i> – Гавчица	<i>Emberzia schoeniclus</i> – Мочварна стрнадица
<i>Populus alba</i> – Бела топола	<i>Gobio kessleri</i> – Источна говедарка	<i>Casmerodius albus</i> – Велика бела чапља
<i>Populus nigra</i> – Црна топола	<i>Misgurnus fossilis</i> – Чиков	<i>Egretta garzetta</i> – Мала бела чапља
<i>Salix alba</i> – Бела врба	<i>Gymnocephalus cernuus</i> – Балавац	<i>Ardea ralloides</i> – Жута чапља

Билјни свет – најзначајније врсте	Животињски свет – најзначајније врсте	
<i>Fraxinus angustifolia</i> – Пољски јасен	<i>Zingel zingel</i> – Велики вретенар	<i>Ardea purpurea</i> – Црвена чапља
<i>Ulmus laevis</i> – Вез	<i>Zingel streber</i> – Мали вретенар	<i>Nycticorax nycticorax</i> – Гак
<i>Cornus sanguinea</i> – Свиб	<i>Acipenser ruthenus</i> – Кечига	<i>Pernis apivorus</i> – Осичар
<i>Crataegus sp</i> – Глог	<i>Esox lucius</i> – Штука	<i>Hippolais icterina</i> – Црвић поточар
<i>Eranthis hymalis</i> – Кукурјак	<i>Leucius idus</i> – Јаз	<i>Ficedula albicollis</i> – Беловрата мухарица
<i>Hottonia palustris</i> – Ребратица	<i>Ctenopharyngodon idella</i> – Бели амур	<i>Anthus trivialis</i> – Шумска трептаљка
<i>Hippuris vulgaris</i> – Борак	<i>Aspius aspius</i> – Буцов	<i>Anser anser</i> – Дивља гуска
<i>Iris spuria</i> – Закржљала перуника	<i>Tinca tinca</i> – Лињак	<i>Anas platyrhynchos</i> – Глувара
<i>Ranunculus lingua</i> – Језичасти љутић	<i>Abramis brama</i> – Деверика	<i>Fulica atra</i> – Лиска
<i>Cirsium brachycephalum</i> – Слатинска паламида	<i>Blicca bjoerkna</i> – Крупатица	<i>Phalacrocorax carbo</i> – Велики корморан
<i>Centaurea scabiosa ssp. sadleriana</i> – Садлеров различак	<i>Barbus barbus</i> – Речна мрена	<i>Milvus migrans</i> – Црна луња
<i>Crategus nigra</i> – Црни глог	<i>Cyprinus carpio</i> – Шаран	<i>Dryocopus martius</i> – Црна жуна
<i>Puccinellia limosa</i> – Безбридњача	<i>Silurus glanis</i> – Сом	<i>Picus viridis</i> – Зелена жуна
<i>Camphorosma annua</i> – Камфорика	<i>Sander lucioperca</i> – Смуђ	<i>Dendrocopos minor</i> – Мали детлић
<i>Doronicum hungaricum</i> – Мађарски вепровац	<i>Trirurus dobrogicus</i> – Велики подунавски мрмољак	<i>Jynx torquilla</i> – Вијоглавка
<i>Adonis vernalis</i> – Гороцвет	<i>Triturus vulgaris</i> – Мали мрмољак	<i>Remiz pendulinus</i> – Бела сеница
<i>Orchis purpurea</i> – Пурпурни каћунак	<i>Bombina bombina</i> – Црвенотрби мукач	<i>Circus aeruginosus</i> – Еја мочварица
<i>Orchis lexiflora</i> – Мочварни каћунак	<i>Pelobates fuscus</i> – Обична чешљарка	<i>Anas querquedula</i> – Пупчаница
<i>Ranunculus ophioglossifolius</i> – Змијски љутић	<i>Bufo bufo</i> – Обична крастава жаба	<i>Tachybaptus ruficollis</i> – Мали гњурац
<i>Iris spuria</i>	<i>Bufo viridis</i> – Зелена крастава жаба	<i>Acrocephalus arundinaceus</i> – Велики трстењак
<i>Nymphaea alba</i> – Бели локвањ	<i>Hyla arborea</i> – Гаталинка	<i>Gallinula chloropus</i> – Барска кокица
<i>Nuphar luteum</i> – Жути локвањ	<i>Rana dalmatina</i> – Шумска жаба	<i>Falco cherrug</i> – Степски соко
<i>Acorus calamus</i> – Иђирот	<i>Pelophylax lessonae</i> – Мала зелена жаба	<i>Accipiter gentilis</i> – Јастреб
<i>Azzola filiculoides</i> – Водена папрат	<i>Pelophylax ridibundus</i> – Велика зелена жаба	<i>Buteo buteo</i> – Мишар
<i>Valisneria spiralis</i>	<i>Emys orbicularis</i> – Барска корњача	<i>Cervus elaphus</i> – Обични јелен
<i>Spirodela polyrrhiza</i>	<i>Anguis fragilis</i> – Слепић	<i>Sus scrofa</i> – Дивља свиња
<i>Lemna triscula</i>	<i>Lacerta viridis</i> – Ливадски гуштер	<i>Capreolus capreolus</i> – Српа
<i>Lemna minor</i>	<i>Podarcis muralis</i> – Зидни гуштер	<i>Lutra lutra</i> – Видра
<i>Salvinia natans</i>	<i>Elaphe longissima</i> – Ескулапов смук	<i>Vulpes vulpes</i> – Лисица
<i>Riccia fluitans</i> – Маховина	<i>Coronella austriaca</i> – Смукуља	<i>Mustela nivalis</i> – Ласица

Билјни свет – најзначајније врсте	Животињски свет – најзначајније врсте	
<i>Azolla filiculoides</i>	<i>Natrix natrix</i> – Белоушка	<i>Mustela putorius</i> – Твор
<i>Ceratophyllum demersum</i>	<i>Natrix tessellata</i> – Рибарица	<i>Martes martes</i> – Куна златица
<i>Ceratophyllum submersum</i> – Ресина	<i>Haliaeetus alibicila</i> – Орао белорепан	<i>Martes foina</i> – Куна белица
<i>Hydrocharis morsus</i> – Ранае	<i>Ciconia nigra</i> – Црна рода	<i>Meles meles</i> – Јазавац
<i>Trapa natans</i> agg. – Водени орашак	<i>Anas clypeata</i> – Патка кашикара	<i>Felis silvestris</i> – Дивља мачка
	<i>Aythya nyroca</i> – Пловка црнка	<i>Apodemus agrarius</i> – Пругасти миш
	<i>Luscinia svecica</i> – Модровољка	<i>Talpa europea</i> – Обична кртица
		<i>Sorex araneus</i> – Шумска ровчица
		<i>Picus canus</i> – Сива жуна

Табела 1. Флора и фауна СРП „Горње Подунавље“

Риболовне воде Резервата изузете из рибарског подручја Дунав I, а у њима трајно су заштићене следеће врсте:

Рибе:

Моруна (*Huso huso*)

Лињак (*Tinca tinca*)

Златни караш (*Carassius carassius*)

Чиков (*Misgurnus fossilis*)

Све врсте рода *Endotomyzon* sp. и *Lampetra* sp.

Велики вретенар (*Zingel zingel*)

Мали вретенар (*Zingel streber*)

Ракови:

Рак речни (*Astacus astacus*)

Рак поточни (*Austropotamobius torrentium*)

4.2. СОЦИЈАЛНИ КАПИТАЛ

Социјални и културни живот локалног становништва у насељима у окружењу Горњег Подунавља је у спрези са еколошким карактером овог подручја. Живот народа на овим просторима одувек се везује за Дунав, шуму и ритове. Поред коришћења шума, лова и привредног риболова, значајна привредна активност је екстензивно рибарство. Прокопани канали користе се за наводњавање али су нашли своју функцију и као станишта биљака и животиња, али и као купалишта у току летњих месеци. Туризам и рекреација изражени су кроз ловни туризам, спортски риболов, еколошки и сеоски туризам.

Етнографско богатство задржано је у оближњим насељима (Бездан, Бачки Моноштор, Купусина, Сонта и Пригревица). Како на овом простору живе различите националности, присутан је широк спектар народних ношњи, карактеристични фолкор и обичаји. Многи обичаји као део традиције, данас имају карактер манифестације као што је на територији Сомбора Бодрог фест у Бачком Моноштору и Тројни сусрети у Бездану. Као значајна еколошка манифестација везана за резерват истиче се еколошко-музички фестивал „Регенерација Дунава“ који се одржава у Бачком Моноштору поводом дана Дунава, (29. јун), а представља јединство едукативних, рекреативних и уметничких садржаја са тематиком природе Горњег Подунавља, окупљајући велики број младих из земље и окружења.

На овом простору спремају се традиционална јела од рибе (фиш-паприкаш, рибља чорба, риба у рашљама) и дивљачи. Од дрвета се у локалним радионицама праве чамци и весла, али и други особени предмети као што су клопке и предмети за кућу. Прибор за риболов се ручно израђује у селима у окружењу.

На простору резервата организују се едукације и радионице у сарадњи са удружењима грађана, управљачем и власницима туристичких и угоститељских објеката. У фази изградње је и визиторски центар у делу резервата под називом „Карапанца“, који је осмишљен као објекат за пријем и угошћавање туриста. На подручју резервата постоји 14 викенд насеља која посећују власници ових објеката, као и други гости.

Управљач резерватом је Јавно предузеће „Војводинашуме“, кроз Шумско газдинство Сомбор.

Од заштићених природних добара Град Сомбор се може подичити и спомеником природе „Парк дворца у насељу Алекса Шантић“.

Подручја планирана за заштиту на територији Града Сомбору су:

- 1) Слатине Бачке као станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја,
- 2) Дорословачка шума као станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја,
- 3) Жупанијски парк у Сомбору ("Парк хероја").

4.3. ЕКОЛОШКИ ИЗАЗОВИ СОМБОРА

Специјални резерват природе Горње Подунавље

Првенствени проблеми су монокултуризација шума еуроамеричком *Populus euroamericana* тополом и сеча аутохтоне храстове шуме, које је остало свега неколико одсто. Биодиверзитет монокултурних шума је изузетно низак, а с обзиром да највећи проценат површине резервата оне заузимају, опада глобални биодиверзитет резервата. Зељасти флора шума, а тако и животињски свет који овиси од ње у старим шумама показује још релативно висок диверзитет, док у монокултурним превладава мали број врста, што доводи до глобалног осиромашења станишта.

У резервату тренутно се највише фокусира на заштити црне роде *Ciconia nigra* и орла белорепана *Haliaeetus albicilla*. Пре отприлике три деценије, када је отпочела заштита ових врста, њихови популациони трендови су били итекако опадајући. Али не смемо заборавити, да не само ове птиче врсте захтевају активну заштиту, већ одређене врсте грабљивица, пловки и певачица које су мање видљиве, и чији се трендови теже могу пратити. Некада изузетно чест јастреб *Accipiter gentilis*, који се у великом броју гнездио на територији резервата, захваљујући неконтролисаној излову те врсте и нилском вирусу који је десетковао популацију, ова врста постаје ретка гнездачица. Уважавајући наше реалне могућности (материјалне и политичке), велики напредак би било обустављање сеча старих шума, пре свега храстових. Реконструкција станишта је врло велики материјални трошак, који би се евентуално могао остварити у сарадњи са ЕУ или организацијом *Life*, на примеру неколико урађених европских пројеката.

Постоји још, мање болна опција, која не захтева много средстава, али много више добре воље и потпоре Шумског газдинства, односно Војводинашума. То би била такозвана спонтана реконструкција, која подразумева да се одређена површина препусти природним токовима. Проблем оваквог начина реконструкције је, што је процес дугачак и повратак у неко првобитно природно стање није загарантовано, јер је човеково нарушавање оставило дубоке последице.

Слатине

На подручјима слатина у околини Билића, Ранчева, Гакова, Станишића, Јароша и код салаша Ленија, непроценљиво је богатство биљних и птичјих врста. Највећи проблем слатина је њихов поседни статус, тј. оне на територији града очито немају свог управљача, који одређује заштитне мере и газдовање као што су испаша стоке или кошња, с обзиром да су слатине првенствено погодне за сточарство, а не за ратарство. Други велики проблем је неконтролисано или неовлашћено узоравање слатина од стране земљорадника до својих граничних парцела. Аутохтоне вегетације тих узораних делова слатина, који се због нерентабилности наредних година обично запусте, требају више десетина година да се поново поврате. Трећи проблем слатина је нестанак воде у депресијама за време сушних година, које би ваљало барем са минималним количинама обезбедити, свакако због диверзитета биљних и животињских врста. То је могуће остварити системом мањих доводних канала. У случају Беле баре у слатинама код Билића, већ је постојала идеја о таквој солуцији.

Из горе наведеног намеће се, као првенствени задатак, наћи ко ће адекватно управљати слатинским површинама, што би свакако требало решавати Град Сомбор. Покрајински завод за заштиту природе ту функцију не врши. Одвикавање земљорадника од нелегалних узоравања

површина, која нису њихово власништво, ефикасно се може путем казни. У могућу изградњу система доводних канала требало би укључити водопривредо предузеће „Западна Бачка“.

Меандри и депресије

Бара „Језеро“ код Станишића, „Бела бара“ код Билића, некадашњи меандер Плазовића код Бачког Моноштора; природне мочваре и ритови изван територије СРП „Горње подунавље“ окарактерисана високим диверзитетом орнитофауне. Поред оборинских вода и ниво подземних вода утиче на појаву привремених и нивое вода сталних бара, које су од изузетног значаја за биљни и животињски свет. Неконтролисано црпљење подземних вода а тиме стално обарање њиховог нивоа је већ деценијама присутно. Посебно су апсурдна све учесталија бушења и употреба бунара за наводњавање. Такав однос према подземним водама, што успут речено, све више угрожава водоснабдевање насеља, доводи до нестанка не само привремених већ и сталних бара. Овде треба рећи да су на Европском нивоу баш влажна станишта проглашена, као најугроженија и као приоритет за очување: Bern Convention, Ramsar Convention, International Convention of Biological Diversity. С обзиром да су горе наведена станишта релативно мале површине, тешко би се могла нека врста активне заштите применити. У сушним годинама плићи делови депресија односно привремених бара постају често „жртва“ узоравања, и кроз то, слично као код слатина, уништава се природна вегетација, а самим тим и долази до промене и осиромашења фауне. У случају оваквих малих, али значајних станишта, довољно би било, као и код слатина, да се заштити од узоравања, да имају једну сталну границу, која не варира од године до године.

Обезбеђивање неког сталног водостаја на оваквим стаништима је врло скуп подухват, па се заштита може ограничити на обезбеђење од узурпирања. Посебан проблем код ових малих станишта је паљење вегетације од стране људи.

Водоток Мостонге

Водоток Мостонге, као изузетно важно станиште за птице, за време јаким зима када већина водених површина замрзне. Посебно део водотока од Јосићког пута до „Тромеђе“ Великог бачког канала постаје рефугијално станиште за птице пошто на овом потезу Мостонга врло ретко замрзне. Овде се током зимског периода скупља више стотина јединки разних врста.

У летњем периоду Мостонга служи многим птицама, као станиште за репродукцију, захваљујући бујној вегетацији и карактеристикама обала, посебно на потезу код Апатинског пута. Ту имамо колонију пчеларица *Merops apiaster*, са 30 парова. Мало градова може да се похвали са тако изузетно лепим птицама у урбаном простору.

Проблеми у вези са водотоком су што добар део грађана сматра да је то „идеално“ место за одлагање непожељног смећа-отпада, што често подразумева и не мали број животињских конфискација. Зато је потребно да се водоток комплетно очисти од отпада, који прави проблеме и протичању воде код ниског водостаја. Са таквим подухватом би се санирало једно од градских ругла. Ради очувања орнитофауне пролонгација кошње вегетације за време репродуктивног периода (до почетка септембра) би била пожељна. С обзиром да је овај облик корита водотока Мостонге уметно односно копано корито, битно је усагласити потребе и приоритете водопривреде с једне стране и заштите природе са друге стране. Водопривреди је битно, да водоток има регулисан проток воде, због чега се вегетација на обали коси, док су приоритети заштите природе да се што мање узурпира станиште. Друштво за заштиту и проучавање природе - НАТУРА, Сомбор је већ направило помаке по питању пролонгације кошње на обалама латералних канала на територији Града Сомбора у сарадњи са Водопривредним предузећем „Западна Бачка“. Предузеће, је изразило спремност, да се уваже и приоритети заштите природе.

О еколошким ризицима

Најизраженији угрожавајући фактор представљају мелиоративни и хидротехнички радови, као и хидротехничка решења регулације количине воде у ритовима, који су се негативно одразили на водни режим у Горњем Подунављу. Подизање одбрамбених насипа уз Дунав шездесетих година 20. века спречило је природни режим плављења великог дела површина које су остале

одвојене од осталог дела са друге стране насипа. Отежан проток воде, засипање, замуљивање и нарастање постојећих бара и канала, а посебно старих рукаваца који су пресудни за правилан доток и проток воде на воденим и мочварним стаништима, придоносе смањењу водених површина. Дунав, као велика река годишње пронесе на хиљаде тона песка (7 800 000 т) и честица које се једним делом таложу у поплавном делу и Дунавцима. На тај начин долази до сталног подизања, тј. уплићавања рита.

Еколошки проблем представља губитак и фрагментација станишта, нарочито природних шума лужњака, врбе, беле и црне тополе, влажних ливада и бара. Посредством човека промењен је и састав шума. Све је мање храстових шума, а све више шумских култура еуроамеричких топола, врба и америчког јасена, који су заузели станишта поплавних шума, влажних ливада и мочвара. Испаша стоке и свиња, данас није заступљена, али зато узгој ловне дивљачи, посебно дивљих свиња и јеленске дивљачи знатно утиче на обнову шума. Некада су се ливаде на Штрпцу косиле, што је спречавало њихово обрастање и природну сукцесију, а данас је изражено обрастање ових слатина глогом и дивљом крушком.

Пошумљавање великих површина плантажним тополама у знатној мери смањује плавну зону која у време високих вода представља основну средину у којој се обавља природни мрест. Рибљи свет у великој мери је угрожен нерационалном и неконтролисаним експлоатацијом кроз привредни и спортски риболов. Речни саобраћај Дунавом, али и асфалтни друмови, шумски и сеоски путеви утичу кроз загађење, узнемиравање и измене станишта.

УНЕСКО прекогранични резерват биосфере Мура-Драва-Дунав - „Европски Амазон“

Заједничка иницијатива WWF-Светског фонда за природу и ЕуроНатура за очување "Европског Амазона", којом се успоставља УНЕСКО прекогранични резерват биосфере "Мура-Драва-Дунав", представља прво заштићено подручје у свету које дели и којим заједнички управља пет земаља - Србија, Хрватска, Мађарска, Словенија и Аустрија. Укључујући делове од Србије до Аустрије обухватиће простор од 800.000 хектара. Прекогранични резерват биосфере „Мура-Драва-Дунав“ представља симбол регионалне сарадње и одрживог развоја и одличан је пример иницијативе која повезује заштиту биодиверзитета и културног наслеђа.

У Србији, саставни део овог резервата чиниће природна добра на територији Града Сомбора и општина Апатин, Оџаци, Бач и Бачка Паланка. Укупна површина предложена за проглашење дела резервата биосфере је 176.636 ha, а подељена је на зоне. Централно подручје заштите заузима површину од 11.242 ha, заштитно подручје заузима 45.744 ha, док је прелазно подручје, које укључује насељена места ван постојећег СРП „Горње Подунавље“ површине 119.649 ha.

Значајан део будућег резервата на територији Града Сомбора чиниће СРП „Горње Подунавље“, као и слатине и ливаде у источном делу територије Сомбора. Насеља која ће бити укључена у резерват биосфере су: Бачки Брег, Колут, Бездан, Бачки Моноштор, Сомбор, Растина, Гаково, Риђица, Станишић (део), Дорослово, као и салашка насеља: Буковац, Ранчево, Билић, Лугово, Жарковац, Ненадић, Градина, Ленија, Шапоње, Милчић, Обзир, Чичови и Козара.

Иницијатива за проглашење ове територије резерватом биосфере има велики еколошки, као и социо-економски и културни значај. Резерват биосфере у својој дефиницији мора да испуни три комплементарне функције:

- функцију заштите, која обухвата очување генетских ресурса, врста, екосистема и предела;
- функцију развоја, која се односи на омогућавање одрживог економског и друштвеног развоја;
- функцију подршке, која обухвата демонстрационе пројекте, обуку и образовање из области животне средине, те истраживања која су повезана са локалним, националним и глобалним питањима заштите и одрживог развоја.

Функција заштите испуњена је чињеницом да ова област представља највећи заштићени поплавни комплекс у горњем току Дунава у Србији, те једно од највећих плавних подручја средњег тока реке Дунав, са својом богатом флором и фауном.

Функција развоја пружа бројне могућности за развој региона. Подручје резервата биосфере има огромну важност у развоју Бачке регије, посебно Града Сомбора. Будући да је једна од главних делатности овог краја пољопривреда, уз услуге, шумарство, занатство, као и гајење пчела и производња меда, а заступљена је и производња воћа и виноградарство. Саставни делови овог пејзажа су поред заштићених добара и рурална подручја традиционалне архитектуре (нпр. Бачки Брег, Бачки Моноштор). Важан део мреже насеља је свакако и урбано подручје Сомбора, као административни центар и град богате историје и културе.

Развој туризма и пољопривреде у резервату биосфере има потенцијал да утиче на укупан квалитет живота локалних заједница и допринесе њиховом одрживом економском и социо-културном развоју. Успостављање синергије између заштите природе, пољопривреде и туризма, могло би бити мотор за подршку важним процесима овог подручја:

1. Очување природних ресурса и вредности (под претњом у прошлости неодрживих комерцијалних активности) кроз концепт очувања природе. Туризам, поготово екотуризам, подржава заштиту природе, јер директно зависи од природних ресурса.
2. Очување традиције и културне баштине, који су угрожени процесом транзиције и недостатком финансија, што се посебно односи на очување културних пејзажних карактеристика околних села. Нове могућности имају за циљ спречавање процеса депопулације у руралним подручјима резервата биосфере.
3. Сертификација и брендирање туристичких и пољопривредних производа пореклом из Резервата биосфере ради побољшања конкурентности на тржишту.

На подручју резервата биосфере тренутно је још увек у веома ограниченом обиму присутна организована туристичка понуда. Понуда града Сомбора базира се још увек углавном на културним знаменитостима, док је помак у окретању ка природним и елементима културне баштине као елементима туристичке понуде приметан тек у случајевима села Бачки Моноштор и Бездан, те на неколико салаша који се налазе на периферији Сомбора.

Посебан акценат ставља се на развој органске и интегралне пољопривреде, развој породичних газдинстава, као и развијање туристичке инфраструктуре за потребе екотуризма и културног туризма. У прилог развоју пољопривреде иде и чињеница постојања изворишта геотермалних вода чија енергија може да се искористи за потребе загревања пластеничких простора, а познато је да су трошкови загревања једна од највећих ставки овога типа пољопривредне производње.

Функција подршке остварује се кроз едукативне, научне и истраживачке активности међу различитим актерима. То подразумева студије, мониторинг, едукације и сличне активности кроз сарадњу са локалном заједницом, образовним и научним установама, локалног, регионалног и интернационалног карактера.

4.4. ЛОВНИ РЕСУРСИ

Од ловишта се издваја „Козара“ у Бачком Моноштору. Главне врсте крупне дивљачи у овом ловишту су јелен и дивља свиња и пратећа сrneћа дивљач. У овом ловишту је одстрељена бројна крупна дивљач (јелен, дивља свиња и сrneћа дивљач) са високом трофејном вредношћу. У зимском периоду од ситне дивљачи могу се ловити дивље гуске и дивље патке.

4.5. ГЕОЛОШКА ПРЕДСТАВА ПОДРУЧЈА

Морфолошку основу терена града Сомбор чине део Бачке лесне заравни која захвата 1/3 територије, лесна тераса, надморске висине распона 80-120 мнв и алувијална равна Дунава, састављена из нижег инудационог дела и вишег дела - алувијалне терасе. У непосредном приобаљу је рит који покрива најниже делове територије, а од инудације је одвојен дунавским насипима. Поменуте морфолошке целине су испресецане воденим токовима међу којима доминира релативно густа каналска мрежа. Осим поменутих основних рељефних облика ту су још: лучна удубљења, предолнице и пешчани брежуљци на лесној тераси и дине.

Постоји нагнутост рељефа дуж Дунава од севера према југу (од државне границе до Богојева пад терена је око 6 м) и од североистока према југозападу (од Телечке према Дунаву терен се спушта са 120мнв до 80-85 мнв у риту).

Педолошки састав је врло разнолик и заступљено је мноштво типова и подтипова земљишта. Чернозем је најплоднији тип јер располаже великом порозношћу и са својим подтипovima заузима највећу површину у граду. То су: карбонатни и бескарбонатни чернозем, песковити, деградирани, заслањен и слабо заслањен чернозем. Други по значају је тип ливадске црнице и

ритске црнице. Слатинасто, алувијално и глинено земљиште представљају категорију неплодног земљишта.

4.6. ШУМЕ И ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ

Шума и шумског земљишта је око 5.914 ha или свега 5.02% укупне површине, што је у односу на оптималних 10.1% (према просторном плану Републике Србије) за подручје Западнобачког округа знатно мање. Највећи део шума налази се око насеља Бачки Моноштор и Бездан (4.409 ha). Значајне су пре свега заштитне али и производне функције ових шума. На укупној територији града запажа се различита заступљеност шумског земљишта у појединим областима, што је условљено пре свега природним условима: рељефом, саставом тла и близином река односно канала. Проблем града Сомбора у области шумарства је слаба међусобна повезаност зеленила насеља са атарским зеленилом и шумама. Према пореклу заступљене су: високе шуме и изданачке шуме.

Градске површине под зеленилом

У Сомбору има око 540.000 м² зелене површине (у плану и програму рада ЈКП Зеленило). Укупна површина под зеленилом је незнатно већа.

Најзаступљеније дрвенасте врсте су: *Celtis occidentalis* – копривић, бођош; *Tilia platyphyllos* – крупнолисна липа; *Sophora japonica* – софора; *Aesculus hippocastanum* – дивљи кестен; *Ulmus pumila* – сибирски брест; *Acer pseudoplatanus* – горски јавор; *Picea abies* – смрча; *Catalpa bignonioides* – катапла; *Fraxinus pennsylvanica* – пенсилвански јасен; *Koeleria paniculata* – келпреутерија, мехурник. Од најзаступљенијих жбунастих врста издвајају се: *Spirea x wanhouteii* – суручица; *Ligustrum ovalifolium* – калина; *Forsythia x intermedia* – форзиција; *Hibiscus syriacus* – сиријска ружа. У травњацима су највише заступљене врсте из фамилија *Fabaceae* и *Poaceae*.

Бројни дрвореди и раскошно зеленило по којем је Сомбор познат у целом региону угрожено је и потребна су значајна улагања како овај град не би изгубио своју препознатљивост. У најлошијем стању су дрвореди чувених сомборских бођоша, по којима је овај град препознатљив и који на пролеће својом величином и раскошношћу од појединих сомборских алеја начине "тунеле" када се споје крошње дрвећа са једне и са друге стране алеје.

Потреба одржавања и унапређења животне средине у Сомбору настала је још у другој половини 19. века као настојање тадашњег живља за заштитом здравља и стварања квалитетнијих услова животне средине. Бригу о Сомборским дрворедима тренутно води одељење за комуналне послове града Сомбора, а радове на обликовању, заштити и уклањању болесног и престарелог зеленила изводи ЈКП "Зеленило". Израдом катастра зеленила установљена је укупност, разноврсност и здравствено стање (велики број дрворедних садница је у веома лошем стању) у којем се зеленило тренутно налази.

4.7. ХИДРОЛОШКЕ ОДЛИКЕ

Подручје града Сомбора је богато водом. Река Дунав, водотоци Плазовић и Мостонга, канали хидросистема ДТД, Бајски канал, ОКМ, фреатске воде и богати артешки хоризонти чине то богатство. Главно хидрографско обележје града Сомбора чини река Дунав, са својим меандрима, многобројним рукавцима, барама, адама, и ритовима.

Река Дунав кроз Војводину протиче у дужини од 362 км. На основу важнијих хидролошких параметара Дунав је кроз нашу земљу подељен на пет сектора. На подручју града Сомбора налази се први сектор. Неуједначено и неуређено корито Дунава на највећем делу овог сектора одражава се у различитим ширинама корита за малу и велику воду. Ширина корита варира између 380 и 760 м. Овакве варијације проузрокују различите дубине, које се крећу у границама између 4,7 и 12,6 м у односу на средњи водостај. На сектору од Бездана до Вуковара средње брзине тока су 0,81 м/сек, а максималне су просечно 1,40 м/сек.

Плазовић (Киђош) извире у Мађарској и у горњем току има уску и дубоку долину. У земљи, од Риђице до Бездана, ширина долине се креће од 350-400 м, а од Бездана до ушћа 80 – 100 м.

Улива се у Велики Бачки канал код Свете Водице 3 км источно од Бачког Моноштора. Плазовић се највећим делом снабдева водом из атмосфере, као и из извора и фреатске издани. Велики водостај се јавља у пролеће, у време топљења снега или знатних количина киша, а на висок водостај утиче и бујна барска вегетација. У летњем периоду Плазовић често пресуши. Даља регулација имала би негативан утицај на врсте које га настањују.

Мостонга је настајала од многобројних бара северно од Сомбора и протицала је западном периферијом Сомбора, према Бачу до Младеновачког рита. Данас су од Мостонге остали само делови, претворени у канале.

Подручје града Сомбор пресецају многобројни канали. Главне канале чине: Велики Бачки канал, Бајски канал, канал Пригревица - Бездан и канал Сомбор – Оџаци. Поред тога постоји велики број мањих канала који служе за одводњавање и наводњавање пољопривредних површина.

Велики Бачки канал представља главну артерију читавог хидросистема у Бачкој. Он спаја Дунав код Бездана са Тисом код Бечеја. Дужина канала износи 118 км. Ширина корита је 17 м на дну и 23 – 25 м на површини. Дубина се у просеку креће око 2 м.

Канал Пригревица - Бездан (31,70 км) представља слепи крак канала Оџаци–Сомбор, јер нема пловну везу са Дунавом. Његова основна намена је снабдевање водом канала са нижим водостајем. Канал почиње у рачви са каналом Оџаци–Сомбор (км 21,41) а завршава на водозахватној устави Бездан. Канал регулише узводни ниво воде ради растерећења безданске уставе смањењем денивелације.

Канал Сомбор -Оџаци (27,9 км) повезује канале Врбас–Бездан (км 51,65) и Бечеј–Богојево (км 78,57). Ширина канала се креће од 28 – 42 м. Дубина се креће од 2 – 3 м. Са каналом Пригревица–Бездан повезан је преко рачве на км 21,41. Преводнице се налазе у Српском Милетићу (км 6,06) и Сомбору (км 27,4).

Бајски канал (12,7 км), некад алиментациони или шуговачки, представља у суштини крак канала Бездан – Врбас. Почиње у рачви канала Бездан – Врбас на (77,46 км). На 0,16 км налази се преводница Шебешфок која је претворена у сигурносну уставу.

Површинска вода купалишта Великог Бачког канала "Штранд" у Сомбору, "Пик" у Сомбору, "Тронеђа" у Сомбору, "Каналска обала" у Бездану и "Шебешфок", а на Дунаву "Барачка" и језеро "Корлатош" својим квалитетом одговара II класи еколошког потенцијала и може се користити за купање и рекреацију.

Подземне воде

Поред површинских вода, за пољопривреду и биљни свет сомборске субрегије, велики значај имају и подземне воде. С обзиром на величину површине знатне су разлике у нивоима максималног нивоа подземних вода на територији града. Заједничка карактеристика свих делова територије је да се максимални нивои јављају у пролеће, после отапања снега и обимнијих кишних падавина. Највећу висину (110,28 мнв) подземне воде достижу у Телечкој да би у Бачком Моноштору издан била на висини од 85,70 мнв. Подземне воде су најопасније на прелазу Телечке заравни у Лесну терасу (насеље Чонопља). Друго угрожено подручје је појас око Дунава, у доба високог водостаја.

Артешке воде или воде издани на највећим дубинама имају посебан значај за сомборску регију, јер се из њих пијаћом водом снабдевају сва насеља града. Град Сомбор користи 8 бунара са фреатском и артешком водом. Бунари су дубоки 10 – 70м односно 125 – 160м. Бунари се налазе на "Јарошу", 1500м ван Сомбора, на 86 – 87 мнв. Укупан капацитет бунара је 115 л/с.

Подземне воде су акумулисане у разним водоносним слојевима, на разним дубинама и током године њихов ниво осцилира. Из горњих слојева, из превлашених терена, као сувишне и штетне одводе се у Дунав или у основну каналску мрежу ДТД-а гравитацијом или црпљењем. Утицај Дунава на кретање нивоа подземних вода приобаља је двојак. У летњем периоду када је по правилу ниво воде у Дунаву висок, Дунав је снабдевач (давалац) воде, а у јесењем периоду, када је по правилу низак водостај, а биланс климатских чинилаца позитиван, он је реципијент (прималац). Тај утицај се простира на удаљеност од свега 3 км од Дунава. До 1км утицај је значајан, од 1 до 2км он је јасно изражен, док на удаљености од 2 до 3 км он је незнатан јер почињу јаче утицати климатски чиниоци.

Режим подземних вода (пораст или опадање) на ширем подручју које је ван утицаја Дунава прати се на редовним бунарима за осматрање. Осцилације подземних вода у току године зависе скоро искључиво од климатских услова (величина падавина и евапорација), јер близина основне каналске мреже и одводне мреже због врло малих разлика између нивоа подземних вода и нивоа у каналима има незнатан утицај на ниво подземне воде и то само непосредно поред канала.

Појава пораста подземних вода се редовно дешава у пролеће. Код Дунава појава великих вода, а тиме и подземних вода дешава се крајем пролећа и почетком лета. На основу дугогодишњих праћења кретања подземних вода утврђено је да се утицај Дунава на пораст или опадање подземних вода протеже само неколико километара од реке.

На подручју у надлежности ВДП "Западна Бачка" постоји развијена мрежа осматрачких пиезометара на којима се редовно прати и бележи стање подземних вода.

4.8. КЛИМАТСКИ И МЕТЕОРОЛОШКИ УСЛОВИ

Територија града Сомбора се налази у зони умерено континенталне климе. Клима је условљена географским положајем, струјањем ваздушних маса из Руске низије и централне Европе, струјањем са југа и југозапада и ваздушним масама са Атланског океана. Прве доносе континенталне и поларне одлике, док масе са Антлантика доносе влажно и нестабилно време. На климу града Сомбора утиче и низ локалних фактора, као што су лесни покривач, оскудна вегетација и др.

Средња годишња температура ваздуха у граду је од 10,5°C, просечна зимска је -0,2°C, пролећна 10,9°C, летња 20,6°C и јесења 11,5°C.

Најчешћи ветрови су из правца северозапада са 148 промила и севера са 147 промила. На треће место по честини јављања долази југоисточни ветар. Кошава са 114 промила. Просечна јачина ветрова (у Бофорима) је прилично мала и креће се у распону од 1,9 (јужни ветар) до 2,8 (северни ветар).

Средња годишња влажност ваздуха је 77,3%, средња вредност највлажнијег месеца (децембар) је 88,4 % . По годишњим добима, највећа влажност ваздуха је зими (86,8 %), а у току дана највлажније је јутро.

Облачност је највећа у децембру (76%), а најмања у августу (38%), док је просечна годишња облачност 58%.

Падавине су важан елемент климе и манифестују се у годишњој количини од око 674 мм. Највише падавина се изручи зими 178,7 мм, а најмање у лето 129,0 мм. По просечним количинама истиче се јуни (66,9 мм) и јули (68,4 мм), а најмање падавина је у марту 31,5 мм. Просторно, смањује се количина падавина од запада према истоку. Облици излучивања падавина су: киша, снег и град.

Магла је облик који се јавља чешће у хладнијем периоду године (децембар 7,5 дана), а мање у топлијем делу године. Просечан годишњи број магловитих дана је 34,4.

Природне непогоде

Референтни период 2006-2012. година показује да су штете настале услед суша далеко веће од последица повећане влажности земљишта на територији Града Сомбора. Узрок томе лежи и у чињеници да је одговор на суше мање ефикасан од реакције на повећану влажност земљишта.

4.9. ОБНОВЉИВИ ИЗВОРИ ЕНЕРГИЈЕ

Релативно најмање скупа обновљива енергија, поред малих хидро-електрана које су изграђене у постојећој инфраструктури водоснабдевања, а и извор енергије са значајним потенцијалом, је биомаса. На основу података о структури пољопривредног земљишта у граду Сомбор, површинама под шумом, обрадивом земљишту и воћњацима, и о годишњој производњи дрвета и пољопривредних производа, сачињена је процена о производњи биомасе за енергетске сврхе, као и процена о цени енергетског садржаја у тој биомаси.

Међутим, тренутни потенцијал биомасе расположиве за енергетске сврхе, као и њена тренутна цена, могу значајно да флукутирају и да претрпе значајне промене у кратком временском периоду. Зато, пре реализације било ког пројекта заснованог на биомаси и на обновљивим

изворима енергије уопште, треба извршити детаљну анализу тржишта за конкретну локацију, укључиво и анализу ризика, тако да се на прави начин може проценити финансијска изводљивост сваког конкретног пројекта.

Биомаса, све док представља "отпад" а не комерцијалну енергетску робу, има веома ниску цену. Зато је много користе домаћинства са малим приходима, која улажу сопствени рад да прикупе и прераде биомасу (горивно дрво), али у ограниченој мери троше готовину. Када политика буде почела да подржава већу употребу обновљиве енергије, обновљива енергија, укључујући и биомасу, постаје комерцијална роба и њена цена се у принципу повећава.

Прорачун података о потенцијалу биомасе заснива се на следећим подацима:

Укупна површина 117.800 ha: обрадиво земљиште 90.373 ha, воћњаци 729 ha, виногради 237 ha, шума 7.076 ha.

Производња	t/ha.god	t/god
Принос пшенице	84.438	4.3
Принос кукуруза	257.896	6

	Број 1000 дрвета	Производња t/god.
Јабуке, стабла	130	1.988
Шљиве, стабла	115	1.206
Чокоти лозе	1.616	691

Табела 2. Подаци о производњи биомасе

Наредне табеле илуструју прорачун потенцијала биомасе и примењене претпоставке. Низ фактора који утичу на укупан потенцијал биомасе, на пример проценат пољопривредног земљишта који се користи за гајење енергетских култура, је веома широк, тако да и стварно расположиви потенцијал може да буде различит.

Земљиште под житарицама (ha)	Просечан принос житарица (t/ha)	Енергетски потенцијал (GJ/god)
62.619	5.5	782.743

Табела 3. Енергетски потенцијал биомасе од пољопривредних остатака

Обрадиво земљиште (ha)	Коефицијент обрадивог земљишта које се користи за гајење енергетских култура (ha/ha)	Просечна стопа приноса (GJ/ha)	Енергетски потенцијал енергетских култура (GJ/god)
90.373	0.15	150	2.033.393

Табела 4. Енергетске културе

Земљиште под житарицама (ha)	Просечан принос житарица (t/ha)	Енергетски потенцијал за производњу биоетанола (GJ/god)	Енергетски потенцијал за производњу биодизела (GJ/god)
62.619	5.5	476.529	432.096

Табела 5. Биљке које се користе за производњу моторног горива

Воћњаци (ha)	Дрвни отпад (t/ha)	Просечна топлотна вредност (GJ/t)	Енергетски потенцијал (GJ/god)
729	2,5	12	21.870

Виногради	Дрвни отпад	Просечна топлотна вредност	Енергетски потенцијал
237	1	14	3.318

Табела 6. Енергетски потенцијал биомасе из воћњака и винограда

Сеча дрвета (m ³ /год)	Коефицијент искоришћења енергије од шумског дрвног отпада (GJ/m ³)	Енергетски потенцијал (GJ/god)	Коефицијент производње горивног дрвета (m ³ /m ³)	Енергетски потенцијал (GJ/god)
42.059	0,69	28.926	0,07	22.964

Табела 7. Енергетски потенцијал биомасе од шумског дрвног отпада

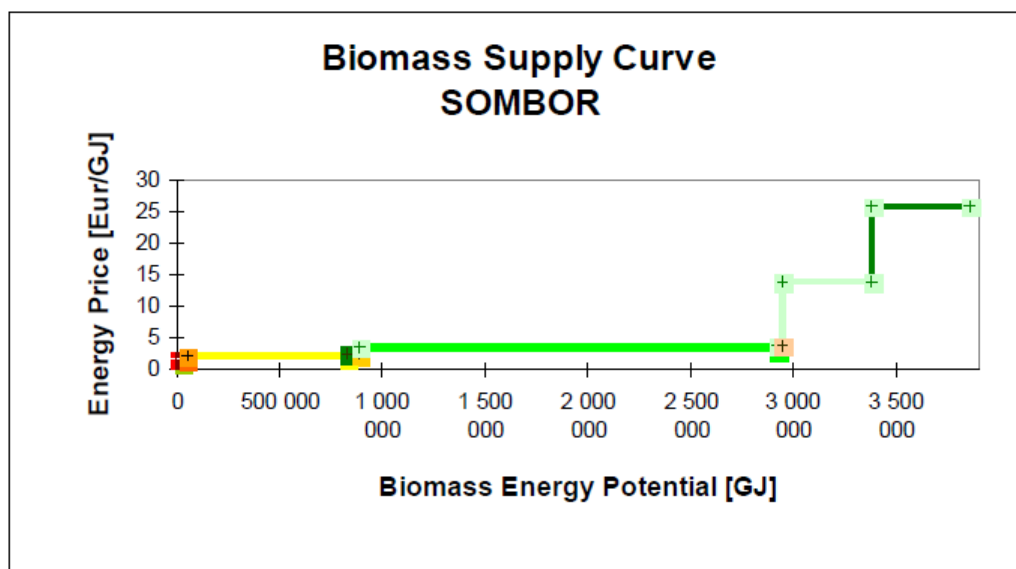
Сеча дрвета (m ³ /год)	Коефицијент производње дрвног отпада (-)	Коефицијент искоришћења енергије од дрвног отпада (-)	Енергетски потенцијал (GJ/год)
42.059	0,30	0,50	53.996

Табела 8. Енергетски потенцијал биомасе од прераде дрвета 1

На основу прорачуна потенцијала биомасе и процене трошкова производње биомасе формирана је следећа крива испоруке биомасе.

Редни број	Извор биомасе	Трошкови производње (евро/GJ)	Укупни трошкови (евро/GJ)	Потенцијал биомасе (PJ)	Кумулативни потенцијал (PJ)
1.	Горивно дрво из сече	1,2	1,6	22.964	22.964
2.	Отпадна дрвна биомаса из воћњака	1,4	1,7	25.188	48.152
3.	Слама од житарица	1,7	2,2	782.743	830.895
4.	Дрвни отпад из индустрије за прераду дрвета	2,1	2,4	53.996	884.891
5.	Енергетске пољопривредне културе	3,1	3,4	2.033.393	2.918.284
6.	Дрвни отпад (иверје) од шумарских активности	3,4	3,8	28.926	2.947.210
7.	Биодизел (RME)	13,8	13,8	432.096	3.379.306
8.	Биоетанол (ETBE)	25,9	25,9	476.529	3.855.835

Табела 9. Енергетски потенцијал биомасе од прераде дрвета 2

Табела 10. Крива испоруке биомасе – Сомбор

Крива испоруке биомасе показује да највећи потенцијал представљају пољопривредне енергетске културе, али је он и најскупљи (са изузетком биодизела и биоетанола). Најмање скуп, а релативно велики потенцијал има биомаса из отпадног дрвета из воћњака и сламе житарица. Дрво за гориво које се добија сечом шуме у принципу се већ користи и према томе не представља потенцијал за повећање удела обновљивих извора енергије.

Закључци анализе стања садржани су у SWOT анализи.

Визија животне средине Града Сомбора

Здрава, квалитетна, безбедна и ресурсно ефикасна локална заједница, развијене зелене економије и очуваних функција екосистема.

4.10. СВOT АНАЛИЗА

Снаге	Слабости
-------	----------

• Квалитет пијаће воде у урбаној средини; • Постројење за пречишћавање отпадних вода из урбане средине на бази биолошког поступка; • Удаљеност индустријске зоне (јужни део града) од изворишта „Јарош“; • Дунав са својим акватичним екосистемом; • Остале површинске воде: река Мостонга, река Плазовић, Бајски канал, Чонопљанско језеро, канал Дунав-Тиса-Дунав; • Природно лечилиште у Бездану; • Посебно добар квалитет ваздуха у приобаљу Дунава; • Специјални резерват природе „Горње Подунавље“; • Богатство специјског фонда; • Локална територија будућег UNESCO прекограничног резервата биосфере „Мура-Драва-Дунав“; • Највећа заступљеност пољопривредног земљишта међу општинама Србије; • Висок бонитет пољопривредног земљишта; • Предуслови за успостављање целовитог система интегрисаног управљања отпадом; • Реални потенцијали за коришћење обновљивих извора енергије; • Гасификација у урбаној средини / нова топлана; • Потенцијал за интегрисану производњу хране и енергије; • Прва производња биодизела на територији Републике Србије; • Географски положај и разуђеност града; • Локални институционални, секторски и стручни капацитети; • Педагошки факултет; • Еколошко-музички фестивал „Регенерација Дунава“; • Европски бициклички пут ЕуроВело 6; • Историја града Сомбора као града са највише зеленила у Републици Србији.	• Лош квалитет пијаће воде у руралним срединама (остала насељена места); • Неизграђеност система за регулисање отпадних (канализациони систем и постројења за пречишћавање воде) и атмосферских вода у руралним срединама; • Непотпуност система за регулисање отпадних и атмосферских вода у урбаној средини; • Стање водотока Мостонга; • Недостатак бројних елемената система интегрисаног управљања отпадом; • Велики проценат загађујућих материја у ваздуху у зимском периоду / употреба фосилних горива у грејању; • Повећана девастација квалитета земљишта и вода: постојећи извори загађења - доминантно интензивна примарна пољопривредна производња и прерађивачка индустрија; • Неадекватно коришћење природног простора под заштитом и планираним за стављање под заштиту; • Угроженост и осиромашење биодиверзитета у СРП „Горње Подунавље“ под утицајем антропогеног фактора; • Недовољна пошумљеност (свега упола од прописаног); • Слаба међусобна повезаност зеленила насеља са атарским зеленилом и шумама / непостајање заштитних засада / оскудна вегетација у приобалном појасу ХС ДТД; • Остарели дрвореди и смањење површина под зеленилом у урбаној средини; • Слаба искоришћеност обновљивих извора енергије (ОИЕ); • Енергетска неефикасност јавних и стамбених јединица; • Повећано присуство и цветање амброзије и других полена и корова; • Раст броја напуштених животиња; • Неадекватно управљање природним непогодама (доминантно суше и поплаве) и неразвијен систем за прилагођавање на климатске промене; • Непостојање интегрисаног система праћења, евалуације и мониторинга квалитета и стања животне средине и умреженог јединственог информационог система (укључујући и ГИС) у области животне средине и енергетске ефикасности; • Депопулација руралних средина; • Егзистенцијална угроженост младих категорија становништва; • Недовољна укљученост локалне заједнице у управљању природним ресурсима и заштићеним природним добрима; • Непостојање локалних акционих планова/програма за све области животне
---	---

	средине.
Могућности	Претње
• Процес прикључивања Републике Србије ЕУ; • Европске и међународне иницијативе / планови / програми / процеси / покрети у области заштите животне средине и енергетске ефикасности; • Европски претприступни фондови, остали програми међународне помоћи, републички и покрајински фондови; • Развој тржишта „зелених послова и зеленог предузетништва“; • Растућа важност социо-економских елемената енергетске ефикасности; • Повећана тражња за енергијом у региону; • Глобални тренд јачања свести људи о значају и потенцијалима бављења животном средином и енергетском ефикасношћу; • Развој иновације зелених технологија у области животне средине и енергетске	• Изостанак интеграције питања животне средине и енергетске ефикасности у остале јавне политике; • Неусклађеност секторских политика и недовољна институционална сарадња на свим нивоима; • Пољопривредна производња окренута само профиту; • Политика шумарства у Републици Србији; • Развој међународног транспорта и Паневропски коридор VII; • Опасност од уношења генетски модификованог семенског материјала; • Климатске промене; • Развој привреде у суседним локалним самоуправама мимо принципа одрживог развоја; • Извори загађења из суседних локалних

ефикасности; • Водоток и екосистем реке Дунав; • Дунавска стратегија; • Паневропски коридор VII; • Успостављање UNESCO прекограничног резервата биосфере „Мура-Драва-Дунав“; • Близина Хрватске и Мађарске / близина ЕУ; • Близина Парка природе „Копачки рит“ у Хрватској и националног парка „Дуна-Драва“ у Мађарској; • Сарадња са суседним локалним самоуправама / посебно близина и сарадња са градом Суботица; • Планирани Бачки регионални систем водоснабдевања; • Формирање региона за управљање комуналним отпадом; • Развој циклотуризма у региону и близина европских бициклистичких путева ЕуроВело 6, 11 и 13; • Развој транспорта (транспорт здраве хране у ЕУ); • Растући интерес за управљањем заштићеним природним добрима од стране локалне самоуправе и локалне заједнице; • Предвиђена демографска кретања у Војводини до 2020; • Модели и програми самозапошљавања; • Јавно-приватна партнерства као модел сарадње и развоја.	самоуправа; • Неодрживе навике становништва у Републици Србији / неспремност да прихвати и примени иновације; • Скупа почетна улагања за индивидуе у одрживе системе енергетске ефикасности; • Недостатак приватних финансијских фондова за подршку инвестиција; • Осиромашење друштва и његове негативне екстерналије; • Предвиђена демографска кретања у Војводини до 2020; • Пад образованости младих у Србији; • Недостатак финансија / економска криза; • Хронична политичка превирања и системска корупција; • Непоштовање закона и неефективна-неефикасна казнена политика; • Неразвијеност партнерстава (пре свега јавно-приватних); • Неразумевање интереса бављења животном средином на мултидисциплинаран и мултисекторски начин; • Положај животне средине и енергетске ефикасности у друштвеној агенди.
--	--

4.11. ПРИОРИТЕТИ, ЦИЉЕВИ И МЕРЕ

ПРИОРИТЕТ	ЦИЉ	МЕРА
1. Здрављи, квалитетнији и безбеднији животни простор Града Сомбора	1.1. Смањење негативних веза између притисака на животну средину и здравља локалног становништва.	1.1.1. Ремедијација контаминираних и деградираних простора.
		1.1.2. Контрола штетних организама у животној средини.
		1.1.3. Минимизација употребе штетних материја по здравље људи и животну средину.
	1.2. Побољшање квалитета амбијенталног ваздуха.	1.2.1. Повећање и уређење површина под зеленилом и ваншумским засадама на територији града.
		1.2.2. Подстицање еколошког менаџмента у управљању фармама, узгоју и држању животиња.
		1.2.3. Смањење аерозагађења (употребе фосилних горива у грејању, паљења лисне масе, саобраћаја у центру насеља, итд).
	1.3. Ефективно управљање ризиком од угрожавања здравља људи и загађења животне средине.	1.3.1. Одржив развој комуналних услуга.
		1.3.2. Промоција здравих животних навика.
	1.4. Унапређење безбедности локалног животног простора.	1.4.1. Примена интегрисаних мера прилагођавања на климатске промене и одрживог управљања еколошким ризицима и природним непогодама.
		1.4.2. Заштита изворишта пијаће воде.
		1.4.3. Подизање ветрозаштитних засада.
		1.4.4. Контрола напуштених животиња
2. Развој зелене циркуларне економије Града Сомбора	2.1. Заштита животне средине.	2.1.1. Развој модела зелене економије.
		2.1.2. Афирмација циркуларне економије (локалне економије на принципу „економије без отпада“).
		2.1.3. Подстицање чистије производње.
	2.2. Побољшање социо – економског стања локалног становништва и стварање услова за инклузиван раст	2.2.1. Развој тржишта зелених производа и услуга.
		2.2.2. Развој тржишта аграрне биомасе.

ПРИОРИТЕТ	ЦИЉ	МЕРА
	локалне заједнице.	2.2.3. Афирмација зеленог и социјалног предузетништва.
		2.2.4. Подстицање еколошко-економских форми повезивања.
		2.2.5. Развој диверзификоване руралне економије.
3. Развој ресурсно ефикасног Града Сомбора	3.1. Унапређење енергетске ефикасности.	3.1.1. Побољшање енергетских перформанси јавних зграда и остале јавне инфраструктуре / логистике.
		3.1.2. Подстицање повећања употребе обновљивих извора енергије за 20% у укупној потрошњи енергије, повећања енергетске ефикасности за 20% и смањење емисија гасова стаклене баште за 20%.
		3.1.3. Стављање у функцију одрживог развоја свих неискоришћених природних и енергетских ресурса са територије Града Сомбора.
	3.2. Заштита животне средине.	3.2.1. Развој и унапређење свих елемената локалног система интегрисаног управљања отпадом.
		3.2.2. Подстицање развоја енергетски одрживих фарми и газдинстава.
		3.2.3. Одрживо управљање локалним природним ресурсима.
	3.3. Побољшање социо – економског стања локалног становништва и стварање услова за паметан раст локалне заједнице.	3.3.1. Трансфер знања у области енергетске ефикасности и ефективног коришћења ресурса.
		3.3.2. Подстицање еколошко-енергетских форми повезивања.
		3.3.3. Афирмација примене еколошко-енергетских иновација и технологија.
	4. Очуваност функција екосистема Града Сомбора	4.1. Очување целокупног диверзитета екосистема Града Сомбора.
4.1.2. Заштита и очување биолошке, генетичке и геолошке разноврсности <i>in situ</i> .		
4.1.3. Заштита и очување приобаља, природних и влажних станишта и плавних подручја.		

ПРИОРИТЕТ	ЦИЉ	МЕРА
		4.1.4. Одрживо управљање еколошким мрежама и еколошким коридорима на територији Града Сомбора.
		4.1.5. Подстицање еколошког менаџмента у рибарству.
	4.2. Повећање укупне вредности екосистема Града Сомбора.	4.2.1. Одрживо управљање простором и ресурсима локалних екосистема.
		4.2.2. Реализација концепта UNESCO резервата биосфере Мура-Драва-Дунав на територији Града Сомбора.
		4.2.3. Одрживо управљање локалним водним и шумским ресурсима.
		4.2.4. Стављање под заштиту подручја планирана за заштиту: Слатине Бачке, Дорословачка шума, Жупанијски парк у Сомбору.
		4.2.5. Квалитативно унапређење локалног урбаног и руралног предела / пејзажа.
	4.3. Стварање услова за одржив развој локалне заједнице.	4.3.1. Умрежавање еколошких, предеоних, културних и социо-економских елемената локалних екосистема у циљу одрживог развоја.
		4.3.2. Развој капацитета локалних субјеката за очување функција екосистема.
		4.3.3. Остваривање циљева програма Натура 2000.
5. Унапређење локалних институционалних и секторских капацитета у области заштите животне средине и енергетске ефикасности	5.1. Јачање стручних и техничких капацитета локалних субјеката за пројектни менаџмент у области заштите животне средине и енергетске ефикасности.	5.1.1. Усвајање и реализација локалних програма и акционих планова за све области животне средине.
		5.1.2. Имплементација географско- информационог система (ГИС) у сфери животне средине и енергетске ефикасности.
		5.1.3. Подстицање јавно-приватних партнерстава на пољу заштите животне средине и енергетске ефикасности.
		5.1.4. Унапређење сарадње локалне самоуправе и локалне заједнице са управитељима заштићених природних добара на територији Града Сомбора.
	5.2. Усвајање нових знања и вештина у области заштите животне средине и енергетске	5.2.1. Развој хуманог капитала и образовања за одрживи развој Града Сомбора.

ПРИОРИТЕТ	ЦИЉ	МЕРА
	ефикасности.	5.2.2. Афирмација мултисекторског и мултидисциплинарног приступа области заштите животне средине и енергетске ефикасности.
	5.3. Унапређење положаја енергетске ефикасности и заштите животне средине у друштвеној агенди Града Сомбора.	5.3.1. Повећање учешћа локалне заједнице у управљању локалним заштићеним природним добрима.
		5.3.2. Увођење система енергетског менаџмента у локални јавни сектор.
		5.3.3. Развој и имплементација јединственог система информисања и мониторинга у области заштите животне средине и енергетске ефикасности Града Сомбора.
		5.3.4. Промоција и увођење биоклиматских и принципа енергетске ефикасности у све нивое планирања, пројектовања, извођења и коришћења објеката и инфраструктуре на територији Града Сомбора.

ПОЉОПРИВРЕДА И РУРАЛНИ РАЗВОЈ

4.1. КАРАКТЕРИСТИКЕ И АНАЛИЗА ПОЉОПРИВРЕДЕ И РУРАЛНОГ РАЗВОЈА

Два кључна природна ресурса који омогућавају интензиван развој пољопривреде у Сомбору јесу расположивост плодним земљиштем и богатство водама. Град Сомбор се простира на 17 катастарских општина, на укупној површини од 110.259 ха, при чему је око 34.846 ха земљишта са територије Града у власништву Републике Србије. Главно хидрографско обележје града Сомбора чини река Дунав, са својим меандрима, многобројним рукавцима, барама, адама и ритовима, затим мање реке Плазовић и Мостонга, као и канали хидросистема Дунав – Тиса - Дунав.

Пољопривреда је развијена у свим сеоским катастарским општинама у Сомбору, али су положај терена и плодност земљишта утицали на заступљеност појединих врста производње у селима:

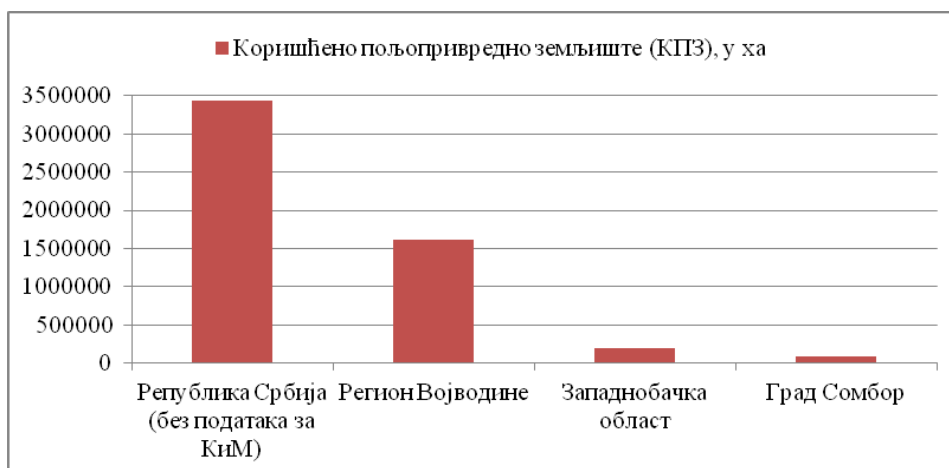
- Алекса Шантић – ратарство и делом воћарство,
- Бачки Брег – ратарство,
- Бачки Моноштор – ратарство и пчеларство,
- Бездан – ратарство,
- Чонопља – ратарство и делимично развијено сточарство, воћарско-виноградска и поврлопроизводња поврћа,
- Дорослово – ратарство и делимично сточарство,
- Гаково – ратарство и сточарство,
- Колут – ратарство и рибарство,

- Кљајићево – ратарство, воћарство и виноградарство,
- Растина – ратарство и сточарство,
- Риђица – ратарство, виноградарство и производња вина,
- Станишић – ратарство и сточарство,
- Стапар – ратарство и сточарство,
- Светозар Милетић – ратарство и повртарство,
- Телечка – ратарска производња.

Сомбор има најзаступљенију ратарску производњу, а познат је и по сомборском сиру, „лемешком“ кулену и безданској паприци. Капацитети Телечке висоравни нису довољно искоришћени са аспекта развоја пољопривреде, што би у наредном периоду требало да буде један од приоритета Републике, Покрајине и општина/града у овом крају.

4.2. Коришћено пољопривредно земљиште

Од укупне површине града Сомбора која износи 121.600 ха, коришћено пољопривредно земљиште (скраћено КПЗ) у пољопривредној 2011/2012. години, према резултатима Пописа пољопривреде 2012. износило је 78,4%. Према истом извору³, коришћено пољопривредно земљиште у граду Сомбору у пољопривредној 2011/2012. години (Табела број 1, Графикон 1) износи 95.333 ха и чини 2,8 % КПЗ Републике Србије, 5,9 % КПЗ региона Војводине и 49,8% КПЗ Западнобачке области.

Графикон 5. Коришћено пољопривредно земљиште у пољопривредној 2011/2012, на нивоу Р. Србије, региона Војводине, Западнобачке области и града Сомбора

Извор: Попис пољопривреде 2012:

Пољопривреда у Републици Србији, књига 1, РЗС, страна 62.

Посматрано по организационо - правним формама пољопривредних газдинстава (скраћеница ПГ) у Сомбору, структура КПЗ је следећа (Табела 1, Графикон 2):

- породична пољопривредна газдинства користе 68.673 ха или 72% земљишта;
- правна лица и предузетници користе 26.660 ха земљишта или 28% укупне површине КПЗ.

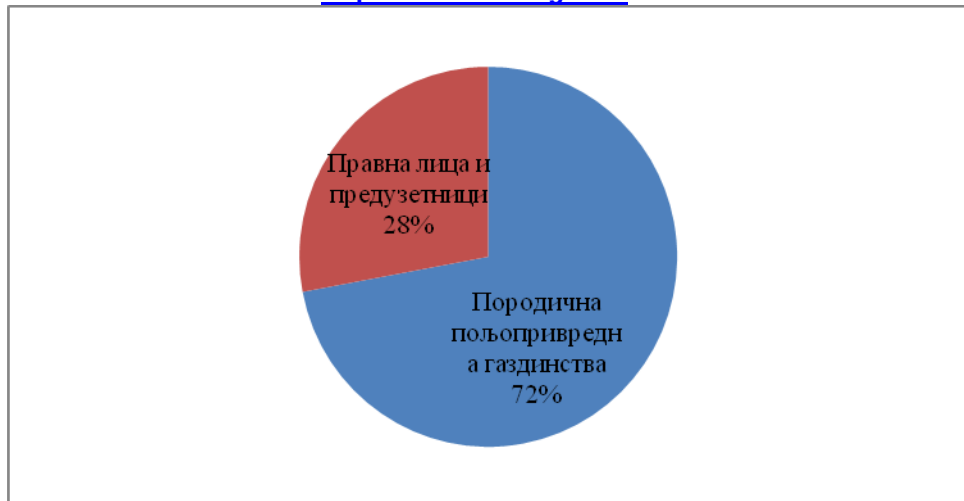
	Коришћено пољопривредно земљиште (КПЗ ⁴), ха	Број ПГ са КПЗ	Просечно КПЗ по ПГ, ха
Република Србија (без К и М)	3 437 423	621 445	5,5

³ Попис пољопривреде 2012: Пољопривреда у Републици Србији, књига 1, РЗС, страна 62.

⁴ /¹КПЗ чине: пољопривредно земљиште на окућници, оранице и баште (укључујући и угаре), стални засади (воћањаци, виногради, расадници и остали стални засади), ливаде и пашњаци које газдинство обрађује – користи. Попис пољопривреде 2012: Пољопривреда у Р. Србији, књига 1, РЗС Србије, 2013., страна 142.

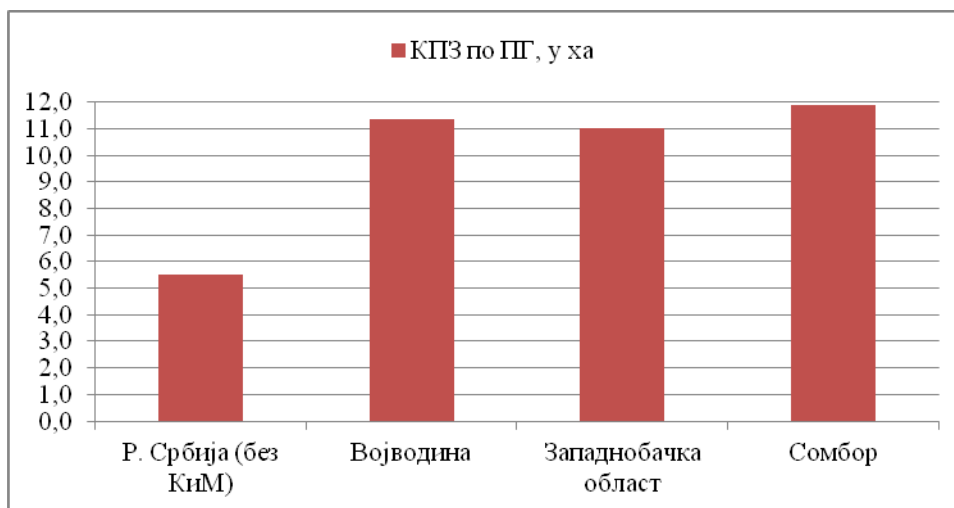
	Коришћено пољопривредно земљиште (КПЗ ⁴), ха	Број ПГ са КПЗ	Просечно КПЗ по ПГ, ха
• Породична пољопривредна газдинства	2 825 068	619 141	4,6
• Правна лица и предузетници	612 355	2 304	265,8
Регион Војводине	1 608 896	141 570	11,4
• Породична пољопривредна газдинства	1 177 264	140 407	8,4
• Правна лица и предузетници	431 632	1 163	371,1
Западнобачка област	191.356	17.357	11,0
• Породична пољопривредна газдинства	128.902	17.235	7,5
• Правна лица и предузетници	62.454	122	511,9
Град Сомбор	95.333	7.996	11,9
• Породична пољопривредна газдинства	68.673	7.929	8,7
• Правна лица и предузетници	26.660	67	397,9

Табела 28. Коришћено пољопривредно земљиште (КПЗ) и број пољопривредних газдинстава (ПГ) у Р. Србији, региону Војводине, Западнобачкој области и Сомбору, у пољопривредној 2011/2012. Извор: Попис пољопривреде 2012, база података РЗС, <http://webzrs.stat.gov.rs>

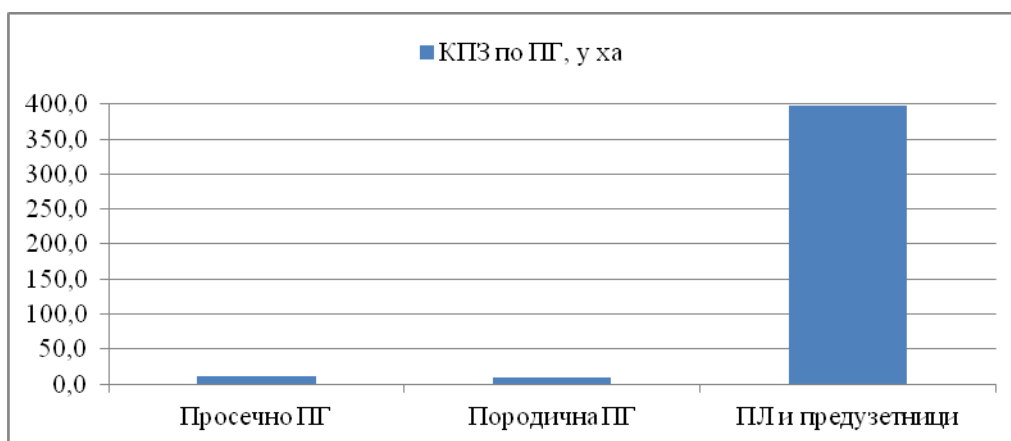
Графикон 6. Коришћено пољопривредно земљиште у граду Сомбор у пољопривредној 2011/2012. према организационо-правним формама пољопривредних газдинстава, Извор: Попис пољопривреде 2012, база података РЗС, <http://webzrs.stat.gov.rs>

Просечно КПЗ по пољопривредном газдинству у Сомбору износи 11,9 ха, што је више у односу на регион Војводине где је просечна величина КПЗ 11,4 ха, Западнобачку област (11,0 ха) и знатно више у односу на Р. Србију, где просечна величина КПЗ износи 5,5 ха (Табела 1, Графикон 3).

Графикон 7. Просечно КПЗ по пољопривредном газдинству у Р. Србији, региону Војводине, Западнобачкој области и граду Сомбор у пољопривредној 2011/2012. години,
Извор: Попис пољопривреде 2012, база података РЗС, <http://webzrs.stat.gov.rs>

Посматрано по организационо правним формама пољопривредних газдинстава, просечна величина КПЗ по пољопривредном газдинству у Сомбору износи 8,7 ха на сектору породичних газдинстава и 397,9 ха на сектору правних лица и предузетника (Табела 1, Графикон 4).

Графикон 8. Просечно КПЗ у граду Сомбор у пољопривредној 2011/2012. години, по организационо-правним формама ПГ, Извор: Попис пољопривреде 2012, база података РЗС, <http://webzrs.stat.gov.rs>

Анализирајући структуру коришћеног пољопривредног земљишта у Сомбору, може се запазити да доминантно учешће имају оранице и баште (93,1%), а затим следе површине под ливадама и пашњацима (6,0%) (Табела 2).

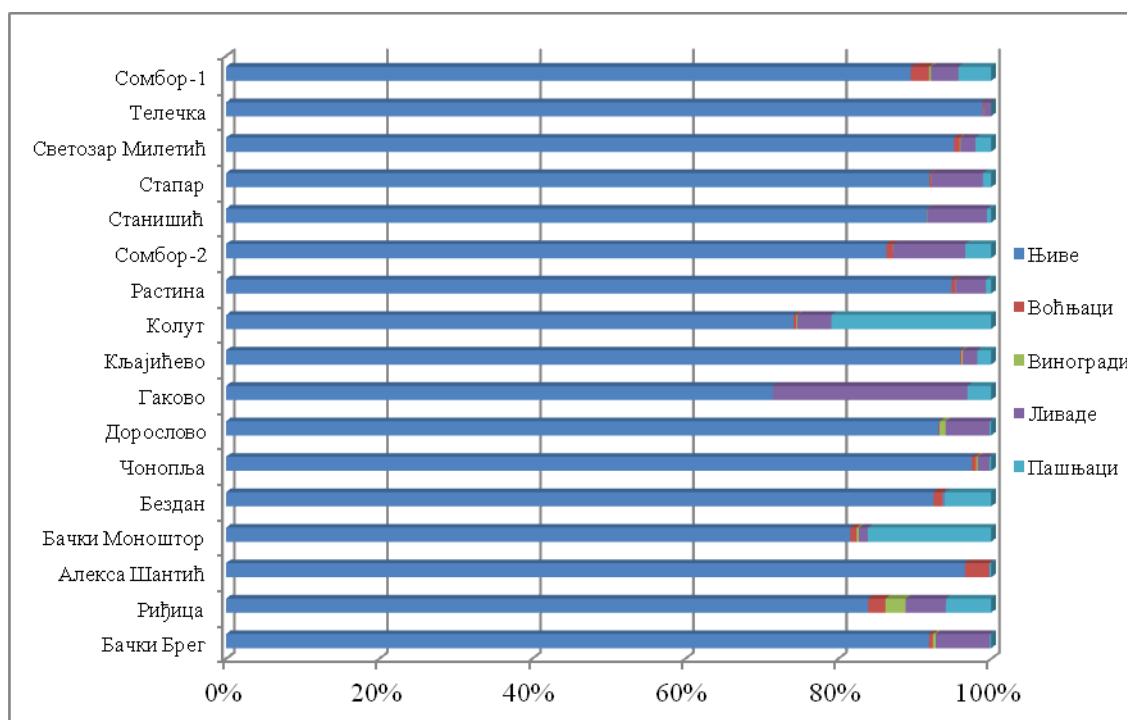
Укупно КПЗ	Окућница	Оранице и баште	Ливаде и пашњаци	Воћњаци	Виногради	Расадници	Остало
			Површина у ха				
95.333	333	88.724	5.683	524	57	8	4
			Структура у %				
100	0,3	93,1	6,0	0,5	0,1	0,0	0,0

Табела број 29. Структура КПЗ у Сомбору у пољопривредној 2011/2012. години
Извор: Попис пољопривреде 2012. Пољопривреда у Р. Србији, књига 1, РЗС Србије, 2013, страна 62

Највише ораничних површина се налази у катастарским општинама Сомбор 2 и Станишић, које располажу са 31 % ових површина у Сомбору. Са друге стране, највеће учешће ораница у коришћеном пољопривредном земљишту имају катастарске општине Телечка (98,9 %), Чонопља (37,5 %) и Алекса Шантић (96,6 %), док најмањи удео ораница у КПЗ имају катастарске општине Гаково (71,2 %) и Колут (74,2 %).

Површине под воћњацима и виноградима су веома слабо заступљене у структури КПЗ. Највећи удео ових површина у КПЗ се налази у катастарским општинама Риђица (4,9 %), Алекса Шантић (3,1 %) и Сомбор 1 (2,6 %). У свим другим катастарским општинама воћњаци и виноградима захватају мање од 1 % КПЗ.

Ливаде и пашњаци чине 6,0 % КПЗ у Сомбору. Највише површина под ливадама и пашњацима имају катастарске општине Гаково (28,5 %), Колут (25,4 %) и Бачки Моноштор (17,3 %).

Графикон 9. Коришћено пољопривредно земљиште по катастарским општинама града Сомбора, Извор: Градска управа за пољопривреду, Сомбор

4.3. Квалитет земљишта

Геоморфолошку основу терена на подручју града Сомбора чини део Телечке лесне заравни, лесна тераса и алувијална равна Дунава. Пољопривредно земљиште на горењем терену (Телечка висораван) изложена је еолској ерозији, док се на доњим теренима јавља проблем са високим нивоом подземних вода, нарочито у годинама са обимним падавинама, што захтева предузимање великог броја мера у циљу очувања хумусног слоја земљишта. Највећи део пољопривредног земљишта (78 %) спада у прве три бонитетне класе земљишта, и то:

Класа I – 17,6 % пољопривредних површина

Класа II – 32,0 % пољопривредних површина

Класа III – 28,4 % пољопривредних површина

Са друге стране 96 % укупних ораничних површина спада у прве четири бонитетне класе, при чему се 1/3 ораница налази у другој бонитетној класи.

4.4. Власничка структура пољопривредног земљишта

Према подацима градске управе за пољопривреду и Републичког геодетског завода (Служба за катастар непокретности Сомбор) око 63 % укупног пољопривредног земљишта се налази у приватном власништву, док се 31,6 % налази у државној својини. Веома мали проценат се налази у власништву задруга (3,2 %). Са друге стране у приватној својини се налази готово 70 % обрадивих површина, док се 27 % налази у власништву Републике Србије. Свега 2,2 % обрадивих површина је у власништву задруга.

	Приватна	Државна	Друштвена	Задружна	Мешовита	Други облици својине
Површина у ха						
Укупно	69.242,4	34.846,2	3.531,5	2.176,0	188,5	273,8
Обрадиво	68.113,0	26479,1	649,6	2165,8	185,9	233,7
Структура у %						
Укупно	62,8	31,6	3,2	2,0	0,2	0,2
Обрадиво	69,6	27,1	0,7	2,2	0,2	0,2

Табела 30: Власничка структура пољопривредног земљишта на територији града Сомбора, Извор: РГЗ, Служба за катастар непокретности Сомбор

4.5. Површине под системима за наводњавање/одводњавање

Подручје града Сомбор пресеца већи број канала. Главне канале чине: Бајски канал, канал Пригревица - Бездан, део канала Оџаци - Сомбор и део канала Врбас-Бездан, као и хидротехнички објекти: преводнице бездан и Сомбор, црпне станице Бездан I и II, водозахватна устава Бездан, устава Српски Милетић и сигурносне уставе Шебешфок, Чешка Ћуприја и Купусина. Поред тога постоји велики број мањих канала који служе за одводњавање и наводњавање пољопривредних површина. Велики бачки канал представља главну артерију читавог хидросистема у Бачкој.

Целокупна површина града Сомбора обухваћена је системима за одводњавање. Систем канала за одводњавање је у функцији 95%. У сарадњи града Сомбора и ЈП „Воде Војводине“, сваке године се раде појачана одржавања. За наводњавање у граду Сомбору постоји мала заинтересованост, а највећи проблем представља довођење воде до парцела. Град Сомбор је радио израду пројекта изградње хидросистема „Плазовић“, чиме би се, у зависности од висине добијених средстава, омогућило наводњавање око 50.000 ха.

Према подацима градске управе, под системима за наводњавање се налази 2.604 ха, што чини 2,7 % коришћеног пољопривредног земљишта. Међутим, према званичним статистичким подацима наводњава се мања површина која износи 1.325 ха, при чему своје површине наводњава 205 газдинстава. Наводњавање помоћу широкозахватних машина се користи на 1.702 ха, кишна крила као систем за наводњавање се користе на 828 ха, док се под системом кап по кап наводњава свега 53 ха. Највише се наводњавају орнице и баште, при чему се за наводњавање користе подземне воде на газдинству и површинске воде ван газдинства.

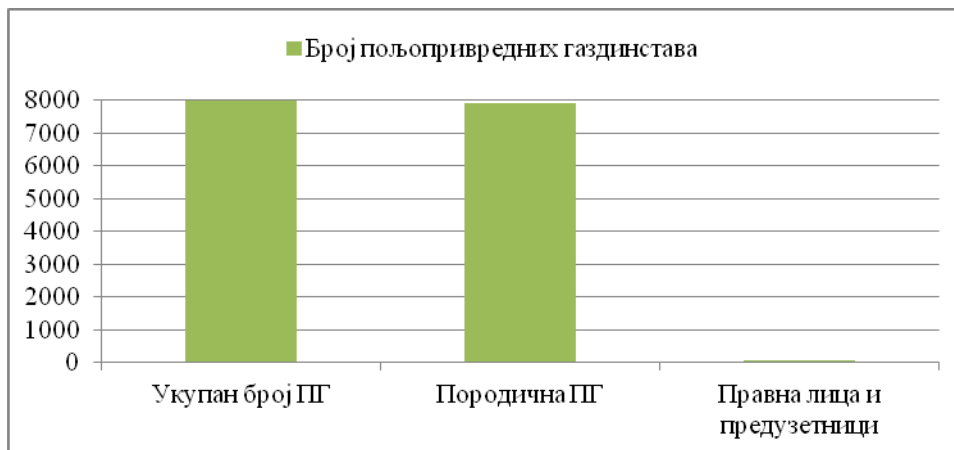
4.6. Носиоци пољопривредне производње и поседовна структура пољопривредних газдинстава

Према резултатима Пописа пољопривреде 2012⁵, у Сомбору је укупно пописано 8.396 пољопривредних газдинстава, што је 1,3%, 5,7% и 45,8% од укупног броја пољопривредних газдинстава у односу на Р. Србију, регион Војводине и Западнобачку област, респективно посматрано. У Сомбору је без пољопривредног земљишта 400 газдинстава, тако да је број пољопривредних газдинстава са коришћеним пољопривредним земљиштем мањи и износи 7.996.

⁵ Попис пољопривреде 2012: Пољопривреда у Р. Србији, књига 1, РЗС Србије, 2013., страна 38.

Посматрано по организационо - правној форми организовања пољопривредних газдинстава, од укупног броја пољопривредних газдинстава са КПЗ у Сомбору (Табела 1, Графикон 6):

- породичних газдинства је 7929 или 99,2% од укупног броја ПГ;
- правних лица и предузетника је 67 или 0,8% од укупног броја ПГ⁶.

Графикон 10. Број пољопривредних газдинстава по организационо-правној форми организовања, Извор: Попис пољопривреде 2012, база података РЗС, <http://webzrs.stat.gov.rs>

Породична пољопривредна газдинства у просеку имају 8,7 ха КПЗ по газдинству, што је више у односу на Западнoбачку област, регион Војводине и посебно у односу на Р. Србију, где КПЗ по породичном газдинству износи 4,6 ха (Табела 1). Висок проценат породичних пољопривредних газдинстава бави се ратарском производњом (Табела број 4, графикон број 6), а ове произвођаче карактерише висока тржишна оријентација (висок проценат пољопривредне производње намењен је продаји на тржишту). Најзначајнија породична пољопривредна газдинства су: Холо Роберт, Душан Рончевић, Горјанац Марин, Ђукић Саша, Петковић Дејан и Чонић Жељко.

Сектор **правних лица и предузетника** у области пољопривреде је развијен. На подручју града Сомбора послује 19 земљорадничких задруга и 18 пољопривредних предузећа. Неки од значајнијих привредних субјеката у овој области су:

- Привредна друштва: „Бачка“ Чонопља; „Граничар“ Гаково; АД „Алекса Шантић“ Алекса Шантић; ПП „Клас“ Светозар Милетић; „Meteor commerce“ Сомбор; ПП „Бездан“ Бездан
- Земљорадничке задруге: ЗЗ „Кљајићево“ Кљајићево; ЗЗ „Раванград“ Сомбор, ЗЗ „Пољопривредник“ Сомбор

4.7. Поседована структура пољопривредних газдинстава

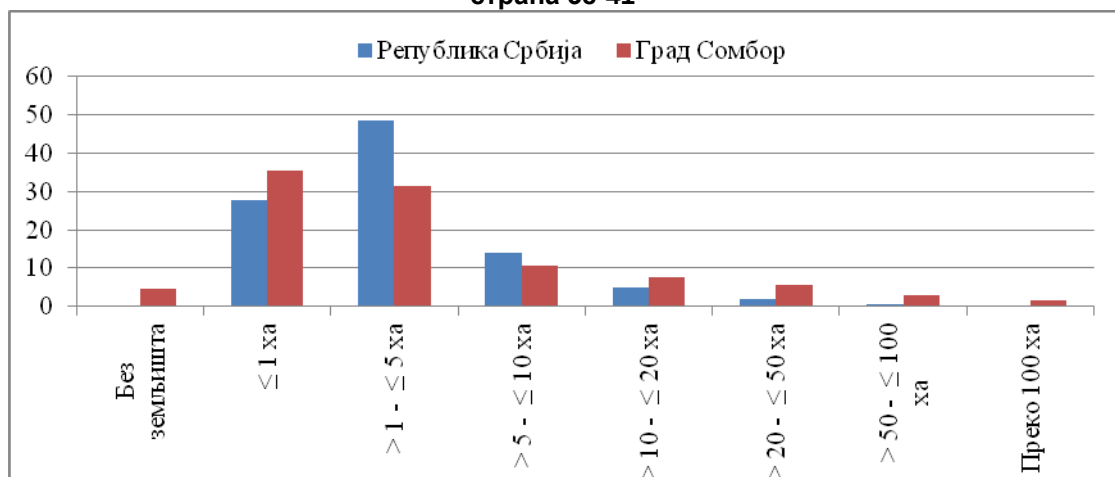
У структури пољопривредних газдинстава у Сомбору највеће учешће имају газдинства која поседују 1 ха и мање до 1 ха пољопривредних површина. Оваквих газдинстава је 2.966 или 35,3% од укупног броја ПГ, што је неповољније у односу на просек Р. Србије, где учешће газдинстава са поседом ≤ 1 ха износи 27,6%. Следи учешће пољопривредних газдинстава са поседом > 1 - ≤ 5 ха (31,6%). Најмање је учешће пољопривредних газдинстава са поседом од преко 100 ха (1,5%). Видети Табелу број 3 и Графикон број 7.

⁶ У Анексу погледати статистичку дефиницију следећих појмова: пољопривредно газдинство, породично газдинство, правна лица, предузетници.

	Број пољопривредних газдинстава		Структура, %	
	Р. Србија	Град Сомбор	Р. Србија	Град Сомбор
Без земљишта	10.107	400	1,6	4,8
≤ 1 ха	174.567	2.966	27,6	35,3
> 1 - ≤ 5 ха	306.208	2.651	48,5	31,6
> 5 - ≤ 10 ха	89.083	906	14,1	10,8
> 10 - ≤ 20 ха	32.313	629	5,1	7,5
> 20 - ≤ 50 ха	13.029	484	2,1	5,8
> 50 - ≤ 100 ха	4.394	236	0,7	2,8
Преко 100 ха	1.851	124	0,3	1,5
Укупно	631.552	8.396	100,0	100,0

Табела број 31. Пољопривредна газдинства према величини коришћеног пољопривредног земљишта у Р. Србији и Сомбору

Извор: Попис пољопривреде 2012: Пољопривреда у Р. Србији, РЗС, Београд, књига 1, страна 38-41

Графикон 11. Пољопривредна газдинства у Сомбору према величини коришћеног пољопривредног земљишта у пољопривредној 2011/2012. години, Извор: Попис пољопривреде 2012: Пољопривреда у Р. Србији, РЗС, Београд, књига 1, страна 38-41

4.8. БИЉНА И СТОЧАРСКА ПРОИЗВОДЊА

Биљна производња

Према подацима Пописа пољопривреде 2012., у пољопривреди града Сомбора доминира ратарска производња. Према истом извору, највеће учешће у структури ораница и башта у Сомбору у пољопривредној 2011/2012. години имала је производња житарица (57.612 ха или 64,9%), где је најзаступљенија производња кукуруза и пшенице. У знатно мањој мери је заступљена производња индустријског биља (19.355 ха или 21,8%). Од индустријског биља⁷ највише је заступљена производња соје и сунцокрета. Шећерана репа се сеје на приближно истим површинама као и сунцокрет, а производња крмног биља заузима свега 2,9% ораница и башта.

	Оранице и баште, укупно	Жита	Кромпир	Шећерна репа	Сунцокрет	Соја	Поврће/ ⁸	Крмно биље
Република Србија								
Површина, ха	2.513.154	1.715.562	25.132	69.112	18.6361	181.684	33.232	256.008

⁷ У индустријско биље спада: дуван, хмељ, уљана репица, уљана тиква, сунцокрет, соја, лековито и ароматично биље и остало индустријско биље.

⁸ /¹ Укључује: поврће, бостан и јагоде.

Структура, %	100	68,3	1,0	2,8	7,4	7,2	1,3	10,2
Регион Војводине								
Површина, ха	1.466.176	976.243	3775	65.660	16.8173	166.242	15.190	45.854
Структура, %	100	66,6	0,3	4,5	11,5	11,3	1,0	3,1
Западнобачка област								
Површина, ха	179.435	11.3645	264	17.976	13.962	25.133	1.527	4.937
Структура, %	100	63,3	0,1	10,0	7,8	14,0	0,9	2,8
Град Сомбор								
Површина, ха	88.724	57.612	75	8.469	8.364	10.667	339	2.583
Структура, %	100	64,9	0,1	9,5	9,4	12,0	0,4	2,9

Табела број 32. Структура ораница и башта у пољопривредној 2011/2012. години по најважнијим културама у Р. Србији, региону Војводине, Западнобачкој области и Сомбору, Извор: Попис пољопривреде 2012. Пољопривреда у Р. Србији, књига 1, РЗС Србије, 2013. стране 70-87.

Производња поврћа у Сомбору има карактеристике развијене производње, укључујући све облике производње од баштенског и њивског начина производње до производње у заштићеном простору. Према подацима Пописа пољопривреде из 2012. године поврће се гаји на свега 339 ха. Међутим, треба имати у виду да површине под поврћем на отвореном у току године нису константне, како због утицаја метеоролошких фактора, тако и због смене са другим усевиима. Према подацима градске управе производња поврћа је најзаступљенија у катастарским општинама Телечка, Стапар и Светозар Милетић.

Према подацима Пописа пољопривреде 2012.⁹, на подручју територије града Сомбора тренутно постоји:

- 12 стакленика у власништву 8 пољопривредна газдинства;
- 260 пластеника у власништву 115 пољопривредних газдинстава;
- 19 хладњача у власништву 12 пољопривредна газдинства.

Воћарство и виноградарство

Потенцијали за воћарско - виноградарску производњу нису довољно искоришћени. Према подацима Пописа пољопривреде из 2012 године, узгојем воћа и винове лозе бави се 1.482 пољопривредна газдинства, на површини од 581 ха. Воћарска производња је највише заступљена у катастарским општинама Риђица, Алекса Шантић, Чонопља и Кљајићево, а виноградарска у Риђици, Кљајићеву и Чонопљи. У производњи воћа највише су заступљене шљиве (159 ха), јабуке (102 ха), вишње (80 ха) и кајсије (46 ха).

Сточарство

Сточарство има висок значај и вишеструку улогу у валоризацији радних и производних потенцијала у пољопривреди сваке земље. Према подацима Пописа пољопривреде 2012., број условних грла стоке по хектару коришћеног пољопривредног земљишта у Сомбору износи 0,4, што говори да је сточарство мање развијено него на нивоу Р. Србије и да је на истом нивоу развоја као у региону Војводине и Западнобачкој области (Табела 5). На основу овог податка, процена учесника радне групе „Пољопривреда и рурални развој“, као и достављених Упитника од стране породичних пољопривредних газдинстава, може се закључити да је развој сточарства у Сомбору знатно испод природних, тржишних и других могућности и потенцијала које град има у овој производњи.

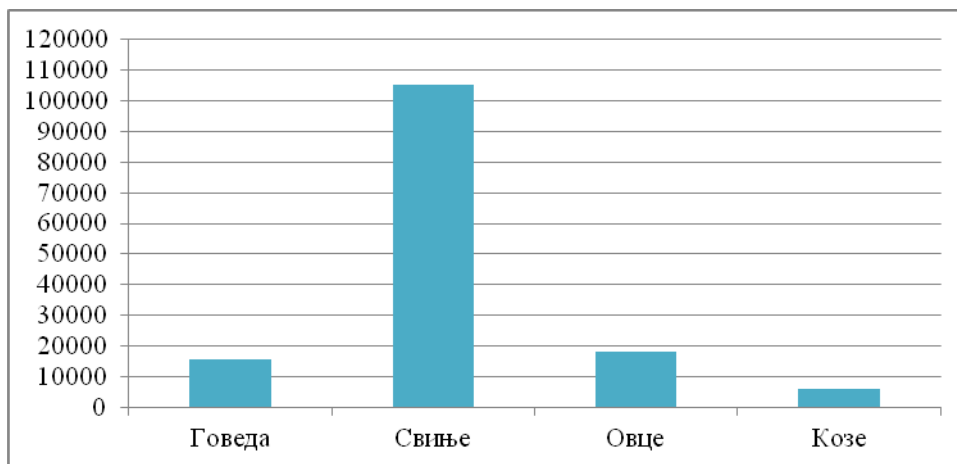
	Говеда	Свиње	Овце	Козе	Живина ²	Кошнице пчела	Број условних грла	Број условних грла по ха КПЗ
Р. Србија	994.692	3.407.318	2.158.128	289.373	26.711.220	665.022	2.019.889	0,6

⁹ Попис пољопривреде 2012: Пољопривреда у Србији, књига 2, РЗС, стране 107, 114-115.

Регион Војводине	282.706	1.398.496	404.328	67.816	11.972.538	124.174	686.386	0,4
Западнобачка област	39.932	155.919	32.583	10.984	702.382	14.683	71.002	0,4
Сомбор	15.359	105.246	18.090	6.047	296.440	7.672	41.505	0,4

Табела 33. Број условних грла¹⁰ по ха коришћеног пољопривредног земљишта у пољопривредној 2011/2012. години у Р. Србији, региону Војводине, Западнобачкој области и Сомбору

Извор: Попис пољопривреде 2012: Пољопривреда у Р. Србији, књига 2, РЗС Србије, 2013, страна 20, 28-29, 36-37.

Графикон 12. Број говеда, свиња, оваца и коза у Сомбору у пољопривредној 2011/2012.Извор: Попис пољопривреде 2012: Пољопривреда у Р. Србији, РЗС, Београд, књига 2, стр. 20-36

У оквиру сточарства, најзаступљенији су: узгој живине (296.400), затим свињарство (105.246) и овчарство (18.090). Број грла крупне стоке износи 15.359, док је број коза најмањи (6.047). Веће фарме стоке на подручју Сомбора су: Варга Алберт, Дорослово; Холо Роберт, Дорослово; „Агроплус“ Сомбор; „Граничар“ Гаково; Батало Ђорђе, Чонопља; Стеван Ђерић, Растина, „Manicom“ доо Станишић; Ђурчић Драган, Сомбор; Ракић Стевица, Сомбор. У Сомбору постоји позната фарма коза на пољопривредном газдинству „Достанић“, која је основана 2007. године. Фарма има нове објекте за козе и сву потребну инфраструктуру. Већина породичних пољопривредних газдинстава која се баве сточарством су тржишно оријентисани.

Пчеларство је развијено и заступљено у значајној мери. Око 50 % укупног броја кошница у Западнобачкој области налази се управо на подручју Сомбора. Удружења пчелара „Аврам Максимовић“ је веома активно, како у погледу саветодавних услуга члановима удружења, тако и организовања сајмова пчеларства, стручних екскурзија и сл.

Пласман пољопривредних производа

У откупу се јавља велики број задруга и привредних друштава, са чијом су сарадњом (услови откупа, откупне цене, рокови исплате) пољопривредници релативно задовољни. Најзначајнији откупљивачи ратарских производа су: „Метеор комерц“ Сомбор и 33 „Раванград“ Сомбор, „Санфудс“ које се бави производњом и трговином повртарских производа и млекара „Сомболед“ која откупљује сирово млеко. С друге стране, што се тиче производа, као што су прерађевине од млека и меса, према оцени пољопривредних произвођача, тржиште за пласман ових производа није довољно развијено, а нема ни организоване производње и пласмана ових производа преко задруга. Свако од пољопривредних произвођача самостално проналази своје канале пласмана и најчешће се продаје познатим физичким лицима, на пијацама, ресторанима, трговинским радњама и сл.

¹⁰ /¹ Условно грло је стандардна обрачунска јединица којом се број грла различитих врста и категорија стоке своди на упоредиву вредност. /² Живина укључује: кокоши, ћурке, патке, гуске и осталу живину.

На подручју града Сомбора постоји и неколико сушара, а најзначајније по својим капацитетима су „Meteor Commerce“ Сомбор, „Делта“ Сомбор, „Ремеко“ Сомбор, „Вожд“ доо, Сомбор. Млинарство, је некада било значајно заступљено, а данас успешно послују млинови „Сомбормлин“ ад и „Млин Бездан“. Млинови у Кљајићеву, Светозар Милетићу, Чонопљи и Телечкој тренутно нису у функцији. Основна делатност млинова јесте производња брашна и теста, као и откуп и складиштење житарица.

Значајнији развој повртарства и воћарства спречава недостатак складишних капацитета. На подручју града Сомбор постоји неколико мањих хладњача у власништву породичних пољопривредних газдинстава и једна већа хладњача „Лучић аграр“ Сомбор.

4.9. Развијеност удружења пољопривредника

Удружења пољопривредника постоје, али су малобројна, свега 5 - 6. Нека од значајнијих и активних удружења су произвођачи органске хране из Телечке и „Еко - енерџи“ из Сомбора, као и Удружење пчелара „Аврам Максимовић“.

У Сомбору је регистрован и кластер руралног и агротуризма „Сомборски салаши“. Претежна делатност овог кластера је очување и развој салаша и сеоских газдинстава, развој руралног туризма, производња здраве хране. Кластер је основан 2008. године, уз финансијску подршку Секретаријата за привреду Владе АП Војводине и техничку подршку Европске банке за обнову и развој (ЕБРД, програм ТАМ/БАС/кроз ангажовање менаџера из ЕБРД). Кластер окупља пољопривредна газдинства која као допунску делатност развијају рурални туризам, као и подржавајуће институције. Чланице кластера заједнички учествују на домаћим сајмовима туризма, остварују користи јефтиније промоције (маркетинга).

4.10. Развијеност руралне економије и диверсификација руралних активности

Главни ослонац руралној економији није само интензивна примарна пољопривредна производња, већ широк спектар активности заснованих на неактивираним потенцијалима руралних подручја. Новим и/или већим улагањима у непољопривредне делатности које се обављају на газдинству, могу се обезбедити алтернативни извори прихода и обезбедити већа економска снага газдинстава.

Економска диверсификација, тј. генерисање нових прилика за запошљавање, обухвата, пре свега, подршку локалне и шире друштвене заједнице у усмеравању ситних руралних газдинстава на непољопривредне делатности и терцијални сектор. Предности су бројне: могућност остварења додатних извора прихода, већа запосленост, смањивање одласка, посебно младих и жена, са села итд.

Стање развијености и диверсификације руралне економије, као и примена концепта мултифункционалне пољопривреде, најбоље одсликава податак колико су на пољопривредним газдинствима заступљене тзв. **друге профитабилне активности, које нису пољопривредне, а у вези су са газдинством**. Према методологији РЗС Србије, друге профитабилне активности у вези са газдинством имају економски утицај на газдинство и за њих се користе ресурси газдинства: земљишне површине, пољопривредне зграде, машине, опрема, радна снага или пољопривредни производи и сл. Ове активности могу да се обављају на газдинству (нпр. туризам, народна радиност, прерада пољопривредних производа за продају – осим прераде грожђа ради производње вина у случају да је количина прерађеног грожђа искључиво или углавном из сопствене производње и сл.) или ван газдинства (пољопривредни и непољопривредни рад по уговору, нпр. рад сопственим комбајном и сл.)¹¹.

¹¹ Више о методологији РЗС Србије када је у питању дефинисање пољопривредних активности и других профитабилних активности у вези са газдинством видети у Попис пољопривреде 2012: Пољопривреда у Р. Србији, књига 2, РЗС Србије, 2013, страна 202-205 или у Анексу

Друге профитабилне активности у вези са газдинством у Сомбору нису заступљене у адекватној мери, што указује да у овом граду и руралним насељима диверсификована рурална економија није довољно развијена.

- **Прерада млека** (производња сира и кајмака) је средње заступљена на газдинствима. Млечни производи се пласирају на пијацама. Неколико газдинстава се, такође бави продајом козијег млека и прерадом млека у квалитетне козије сиреве (goat cheese), ручно на традиционалан начин (hand made).
- **Узгој рибе** је заступљен на подручју града Сомбор. Дунав са рукавцима (Дунавцима) представља једно од значајних мрестилишта риба (шаран, штука, смуђ и др.). Најзначајнији рибњаци су ПП "Колут" Колут, „Бездански рибњак“, „Ђурковић“ Светозар Милетић, „Алов“ и други.
- **Ловни туризам** није значајније развијен, иако постоје веом значајни природни потенцијали. У Сомбору се налази једно од светски познатих ловишта „Козара“, које је богато јеленском дивљачи и дивљим свињама;
- **Народна радиност** (укључује израду ручних радова плетењем и везењем, израду сувенира и сл.). У Сомбору је ова делатност развијена. Удружење „Златне руке Сомборке“ своје рукотворине излаже како на домаћим, тако и манифестацијама у Хрватској.
- **Прерада меса, као и прерада воћа и поврћа** је слабо заступљена, али су сви прерађивачи тржишно оријентисани;
- **Сеоски туризам** није значајније развијен иако постоји велики број знаменитости и природних добара које би могло искористити у сврху развоја руралног туризма,
- **Комбајнирање** по уговору је значајно заступљено.

На основу свега реченог може се констатовати да је прерада примарних пољопривредних производа на пољопривредни газдинствима по традиционалним рецептурама, уз поштовање стандарда, у граду Сомбору слабо заступљена.

4.11. СВОТ АНАЛИЗА

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
- Повољни климатски и агроеколошки услови, посебно за развој биљне производње (велике површине квалитеног пољопривредног земљишта; обилни водни ресурси); - Традиција и искуство за развој пољопривредне производње и прераде; - Град представља јаку сировинску базу у области примарне пољопривредне производње, посебно производње житарица и индустријског биља - Значајни потенцијали за диверсификацију активности на селу; - Присутни прерадни капацитети; - Развијена свест о удруживању - успешно послује неколико удружења пољопривредних произвођача; - Постојање Пољопривредне стручне службе Сомбор и ветеринарских служби;	- Недостатак ветрозаштитних појасева повећава опасност од еолске ерозије пољопривредног земљишта на горњем терену (Телечка висораван); - Честе поплаве и забаривање пољопривредних површина због недовољних и неадекватних капацитета система за наводњавање; - Недостатак финансијских средстава онемогућава улагање у куповину нове опреме и механизације за потребе пољопривредне производње; - Употреба великих количина хемијских средстава у пољопривреди и изражен проблем са одлагањем амбалаже употребљених агрохемикалија; - Гајење екстензивних усева којима се не искоришћавају расположиви природни потенцијали; - Категорисање у производњи примарних производа није заступљено; - Сточарска производња недовољно заступљена и развијена; - Интегрална и органска производња недовољно заступљене; - Веома слабо заступљено осигурање усева од временских непогода; - Недовољни складишни капацитети и хладњаче дестимулишу развој повртарске и воћарске производње; - Нестабилно и неорганизовано тржиште пољопривредних производа; - Алтернативне делатности на селу нису довољно развијене и заступљене;
МОГУЋНОСТИ	ПРЕТЊЕ
Коришћење средстава фондова ЕУ у периоду 2014 - 2020, посебно за програме прекограничне сарадње и регионалног	Неповољно пословно окружење: високи порези на зараде на сектору правних лица и предузетника; високе каматне стопе;

удруживања у пољопривреди • Висока и стално растућа тражња за традиционалним производима са ознакама географског порекла; • Позитивни трендови тражње високо квалитетних прехранбених производа произведених у малим занатским погонима по традиционалним рецептурама; • Високе цене и висока и стално растућа тражња за органским производима и прерађевинама од органских производа на светском тржишту; • Висока тражња на светском тржишту за брендираним производима, произведеним уз поштовање стандарда квалитета; • Сарадња са земљама Европске уније (пре свега Хрватском и Мађарском) и регионално удруживање;	отежана наплата потраживања; висока задуженост и неликвидност у привреди и пољопривреди; • Променљива аграрна политика и недовољна буџетска подшка инвестицијама у пољопривредну производњу; • Нестимулативна и/или непостојећа законска регулатива за рад малих занатских погона у области прераде пољопривредних производа на газдинству, по традиционалним рецептурама; • Нестабилност политичког амбијента и висок уплив политике у економске и инвестиционе одлуке; • Недовољно развијена политика конкуренције на домаћем тржишту и незадовољавајућа улога државе на плану заштите конкуренције; • Заступљеност сиве економије, која води нелојалној конкуренцији пословних субјеката; • Све већи и израженији захтеви потрошача на светском тржишту у погледу стандарда квалитета и безбедности хране, бренда, ознака географског порекла и сл.
---	--

4.12. ПРИОРИТЕТИ, ЦИЉЕВИ И МЕРЕ

ПРИОРИТЕТ	ЦИЉ	МЕРА
1. ОДРЖИВИ ПРИВРЕДНИ РАСТ	1.1. Јачање конкурентности аграрног сектора на домаћем и иностраном тржишту	1.1.1. Развој руралне економије са фокусом на пољопривредну производњу
		1.1.2. Развој руралне економије кроз подстицање удруживања и умрежавања у аграрном сектору
	1.2. Одрживо управљање природним ресурсима	1.2.1. Развој руралне економије са акцентом на заштиту земљишних ресурса
		1.2.2. Развој руралне економије кроз одрживо управљање водним ресурсима
		1.2.3. Развој руралне економије кроз популаризацију органског начина пољопривредне производње
	1.3. Диверсификација економских активности на селу	1.3.1. Подршка развоју непољопривредних делатности на пољопривредним газдинствима
		1.3.2. Подршка развоју туризма на пољопривредним газдинствима

ОБРАЗОВАЊЕ

4.1. КАРАКТЕРИСТИКЕ И АНАЛИЗА ОБРАЗОВАЊА

Образовање представља кључну делатност у развоју сваке заједнице и сваког друштва. Образовање омогућује развој знања, вештина и ставова који кроз примену стварају економску и друштвену ефикасност и просперитет. Без образовања не може да буде друштва утемељеног на знању, као ни паметног, одрживог и укључивог раста како га дефинише „Стратегија Европа 2020“. Образовање омогућује прилагодљивост и запошљивост радне снаге, а улагања у његов развој кроз повећања квалитета и коришћење модерних метода и технологија остварују дугорочно одрживи највећи поврат инвестиције за друштво у целини.

Један од четири стуба која подржавају главна питања Стратегија Европске уније за Дунавски регион јесте изградња просперитета у Дунавском региону. Стуб подразумева развој друштва знања кроз научна истраживања, образовање и информационе технологије као и улагање у људе и вештине. Развој образовања и вештина дефинише какво је «улагање у људе је потребно да би Регион могао да одрживо напредује и расте, дајући приоритет знању и инклузији. Надовезујући се на успехе делова Региона, отвориће се приступ за даље образовање, и модернизацију образовање и социјалне подршке.»

Стратегија развоја образовања у Србији до 2020. године јасно дефинише како је «систем образовања најважнији елемент животне и развојне инфраструктуре сваког појединца, друштва и државе јер његов укупан ефекат одређује обим, квалитет и ефекте изградње и коришћења свих других система и ресурса, као и укупан квалитет живота и развојне потенцијале појединаца и заједнице.» Разумљиво је тада како «систем образовања треба да се развија тако да своју улогу остварује правовремено, квалитетно и ефикасно због чега се и израђује, усваја и спроводи стратегија његовог развоја.»

Стратегија даље наводи како је «мисија система образовања којом се исказује сврха постојања образовања са становишта спољњег света, тј. изражавају кључне дугорочне улоге образовања за потребе економског, социјалног, научно - технолошког, културног и другог развоја друштва у целини и за развој стваралачких и радних потенцијала и квалитета живота сваког грађанина Републике Србије».

Стратегија утврђује следеће циљеве дугорочног развоја образовања који су обавезујући за образовни систем у целини и за сваки његов део:

- 1) повећање квалитета процеса и исхода образовања до максимално достижног нивоа - оног који проистиче из научних сазнања о образовању и угледне образовне праксе;
- 2) повећање обухвата становништва Републике Србије на свим образовним нивоима, од предшколског васпитања и образовања до целоживотног учења;
- 3) достизање и одржавање релевантности образовања, посебно оног које се потпуно или делимично финансира из јавних извора, тако што ће се структура система образовања усагласити са непосредним и развојним потребама појединаца, економског, социјалног, културног, истраживачког, образовног, јавног, административног и других система;
- 4) повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања, односно завршавање образовања у предвиђеном року, са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања.

Град Сомбор има врло добро развијен систем образовања. Чине га 1 предшколска установа с 32 објекта, 26 основних и 7 средњих школа, те 2 факултета. Број деце у предшколским установама 2011. године износио је 1.794. Број ученика 2011. године износио је 6.394 у основним и 3.920 у средњим школама, а уписано је 1.043 студента. Такођер, у Сомбору налази се Школа за основно образовање одраслих и Музичка школа која обухвата предшколско, основношколско и средњошколско образовање.

На основу СВОТ анализе утврђени су следећи кључни фактори који приказују унутрашње снага и слабости система образовања у Сомбору, као и спољне прилике и претње са којима се систем образовања суочава.

4.2. СВОТ АНАЛИЗА

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
- Разграната мрежа образовних институција у Сомбору - Високостручни кадар у образовним институцијама - Већина школа (преко 60%) располаже савременом информатичком опремом - Већина школа има искуства у имплементацији пројеката финансираних од стране домаћих и ЕУ донатора (нпр. ИПА пројекти прекограничне сарадње) - Могућност похађања наставе на три језик: српски, мађарски, хрватски - Постојање широке лепезе ваннаставних активности и секција - Подршка просветних саветника - Статус градске општине, мултинационално и мултикултурално становништво које може помоћи у изградњи добрих односа у региону - Градска библиотека - Уведени стандарди за рад запослених и установа - Постојање Школе за основно и средње образовање „В. Караџић“ - Дом ученика и студентски дом - Добра сарадња између школа - Саветодавно тело «Актив директора» - Педагошки факултет - Акредитовани приватни факултети - Пројект Мрежа школа урађен - Финансијски фонд за стипендирање и	- Константан дефицит за наставницима појединих предмета (нпр. математика и немачки) - Недовољна финансијска средства за инфраструктурне радове у школама и дотрајалост појединих објеката - Слаб социјални дијалог између институција образовања и осталих стакхолдера у граду - Неусклађеност образовног профила кадрова са потребама тржишта рада - Непостојање довољног стручног кадра за потребе инклузивне наставе - Непостојање привате конкуренције у сектору образовања - Централизовано одлучивање, бирократија - Премали број повратака дипломираних студената из Сомбора - Недовољна опремљеност наставних средстава - Нерешени имовинско правни односи

кредитирање ученика и студената • Постојање развојних планова • Осетљивост и брига за социјално угрожену децу	
МОГУЋНОСТИ	ПРЕТЊЕ
• Интензивније коришћење екстерних извора финансирања, нарочито фондова ЕУ • Оснивање едукативног центра за целоживотно учење (преквалификације, доквалификације, праксе и сл.) на нивоу округа како би се боље ускладио образовни профил са стварним потребама тржишта рада • Отварање нових профила у средњим школама у складу са потребама привреде • Даље унапређење сарадње између институција, оснаживање и мотивсање јавних, невладиних и приватних партнерстава • Обезбеђивање средстава за континуирано стручно усавршавање наставника и васпитача и подржавање сарадње наставника из истих области на нивоу градске општине (стручни активи) • Подизање капацитета школа за учествовање на пројектима • Јачање сарадање међу образовним установама • Јачање сарадње с НВО • Спровођење ЕУ политика у образовању • Боље прилагођавање образовних програма потребама тржишта рада • Појачавање улоге родитеља у раду образовних установа	• Недостатак финансирања од стране надлежних министарстава • Поједине законске регулативе (нпр. инклузија која није финансијски покривена) • Нестабилна политичка ситуација • Старење становништва (тренутно просечна старост становништва у Сомбору је 43 године) • Промене на тржишту које ће захтевати брже прилагођавање кадрова • Смањење природног прираштаја и броја ученика • Ниска примања запослених у образовању • Отпор за целоживотно учење • Пад моралних вредности код младих људи • Непознавање савремених технологија • Необученост и незаинтересованост људи за писање пројеката • Селекција кадра који ће радити у просвети

• Израда акционих планова за образовање (период 2014 - 2020) • Формирање савета или тима за превенцију вршњачког насиља и болести зависности • Перманентно праћење савремених трендова у образовању • Систем награђивања за повећање мотивисаности ученика и наставника • Примењивање добрих искустава • Отвореност школа за укључивање и интезивирање сарадње свих заинтересованих страна у процесу образовања • Решавање имовинско правних односа	
---	--

4.3. ПРИОРИТЕТИ, ЦИЉЕВИ И МЕРЕ

ПРИОРИТЕТ	ЦИЉ	МЕРА
1. Оснаживање образовних установа	1.1. Усклађивање образовних профила с потребама тржишта рада	1.1.1. Развој и увођење нових програма и практичне наставе усклађених с потребама тржишта рада
		1.1.2. Развој система целоживотног образовања
2. Унапређивање квалитета и доступности образовања	2.1. Подизање нивоа и проширивање образовања и васпитања	2.1.1. Унапређење и модернизација образовног система и квалитете рада у образовању
		2.1.2. Подстицање доступности образовања за све становнике
	2.2. Изградња нових, адаптирање старих објеката и побољшање услова рада и образовања	2.2.1. Унапређење наставне и ненаставне инфраструктуре и безбедности ученика
3. Стратешко умрежавање учесника у области развоја образовања	3.1. Поттицање сарадње и развој институционалних и људских капацитета и ресурса	3.1.1. Јачање партнерства и повезивање образовних установа, јавног и приватног сектора, те цивилног друштва са циљем развоја образовања
		3.1.2. Јачање институционалних капацитета и капацитета људских ресурса за планирање, организовање, вођење и спровођење пројеката развоја образовања
	3.2. Пружање подршке организацијама цивилног друштва у спровођењу иницијатива у развоју образовања	3.2.1. Јачање капацитета организација цивилног друштва који делују у областима образовања и целоживотног учења

СОЦИЈАЛНА И ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА

4.1. КАРАКТЕРИСТИКЕ И АНАЛИЗА ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ

Организациона структура примарне здравствене заштите, ДОМ ЗДРАВЉА „ДР ЂОРЂЕ ЛАЗИЋ“, Сомбор

Делатност примарне здравствене заштите у граду обавља Дом здравља „др Ђорђе Лазич“. Ниво примарне здравствене заштите има за циљ континуирани рад на превенцији болести у свим областима медицине. Здравствене службе које делују у оквиру Дома здравља својим активностима подмирују разнолике потребе свих популационих групација становништва, како превентивних, тако и куративних мера примарне здравствене заштите и стоматологије.

Ове континуиране активности спроводи 85 лекара, 145 медицинских техничара, 28 лабораторијских техничара, 28 доктора стоматологије и 31 стоматолошки техничар који су распоређени у 10 служби примарне здравствене заштите. У граду живи 84.600 људи, од тога 4.680 деце до 7 година старости, 9.730 деце школског узраста до 19 година старости и 70.190 одраслих лица. Од тог броја 39.500 су жене изнад 15 година старости и 17.900 лица изнад 65 година старости.

1. Служба за здравствену заштиту деце предшколског узраста – у оквиру које ради 5 лекара специјалиста педијатрије. У оквиру ове службе организовано је и Развојно саветовалиште у коме је ангажован 1 специјалиста педијатар.

2. Служба за здравствену заштиту деце школског узраста – у оквиру ње ради 6 специјалиста педијатрије, 7 медицинских сестара и 3 здравствена сарадника. У оквиру ове службе организовано је Саветовалиште за младе чији рад организују и спровode 1 педијатар (у виду индивидуално - здравственог рада), здравствени сарадник и 1 медицинска сестра.

3. Служба за здравствену заштиту жена – окупља 4 лекара специјалисте гинекологије, 1 лекара опште праксе и 6 медицинских сестара.

4. Служба за здравствену заштиту одраслог становништва – у оквиру које ради 44 лекара (18 специјалиста и 26 лекара опште медицине), 59 медицинских техничара распоређених у 15 села и 5 пунктова у граду.

5. Служба за здравствену заштиту радника – у којој ради 6 лекара, 16 медицинских техничара и 1 здравствени сарадник.

6. Служба хитне медицинске помоћи – окупља 13 лекара и 20 медицинских техничара.

7. Служба за кућно лечење и медицинску негу – ангажовано је 4 лекара и 12 медицинских техничара.

8. Служба поливалентне патронаже – нема лекара, чини је 15 медицинских сестара.

9. Служба за лабораторијску дијагностику – нема запослених лекара, ради 1 биохемичар, 28 лабораната и 2 здравствена сарадника.

10. Стоматолошка служба – која је организована као дечија и превентивна стоматологија (11 стоматолога, 13 стоматолошких техничара), ортопедија вилице (2 доктора стоматологије и 5 зубних техничара), опште стоматологије (у оквиру које ради 9 доктора стоматологије и 5 зубних техничара), протетика (3 специјалисте стоматологије и 3 зубна техничара), болести зуба са ендодонцијом (2 специјалисте и 1 зубни техничар), орална хирургија (1 специјалиста и стоматолошка сестра).

Организациона структура секундарне здравствене заштите - ОПШТА БОЛНИЦА „Др РАДИВОЈ СИМОНОВИЋ“ СОМБОР

Општа болница има 15 организационих јединица са укупним постелним фондом од 732 постеље, са укупном просечном заузетости постеља од 69.73 %. Број болесничких дана у првој половини 2013. године је био 92.901 дан. Укупан број запослених лекара је 122.

1. Одељење за плућне болести - 8 лекара и 28 медицинских сестара-техничара.

2. Интерно одељење - 21 лекар, 60 медицинских сестара-техничара.

3. Инфективно одељење - 6 лекара и 15 медицинских сестара-техничара

4. ОРЛ одељење - 4 лекара и 14 медицинских сестара-техничара

5. Очно одељење - 4 лекара и 13 медицинских сестара-техничара

6. Уролошко одељење - 6 лекара и 24 медицинских сестара-техничара

7. Одељење за ортопедску хирургију и трауматологију - 10 лекара и 37 медицинских сестара-техничара

8. Дечије одељење - 8 лекара и 16 медицинских сестара-техничара

9. Одељење за анестезију и интензивну терапију - 3 лекара и 24 медицинских сестара-техничара
10. Хируршко одељење - 17 лекара и 63 медицинских сестара-техничара
11. Одељење за гинекологију и акушерство са неонаталним одсеком - 9 лекара и 48 медицинских сестара-техничара
12. Одељење за физикалну медицину и рехабилитацију - 4 лекара и 36 медицинских сестара-техничара
13. Одељење за неурологију - 9 лекара и 28 медицинских сестара-техничара
14. Одељење за психијатрију - 12 лекара и 43 медицинских сестара-техничара
15. Одељење за палијативну негу - 1 лекар и 7 медицинских сестара-техничара

У структури морбидитета је навеће оптерећење масовним незаразним болестима које су у сталном порасту. Становништво је старо и као такво веома је подложно оболевању од хроничних болести. Такође, уочено је и померање старосне границе оболевања ка све млађој популацији. Масовне незаразне болести, посебно гојазност, хипертензија и дијабетес мелитус, све чешће се откривају и у дечијем узрасту. Број оболелих је сваке године све већи и веома често се дешава да се болест открива у одмаклој фази, када су компликације већ наступиле, када лечење постаје компликовано и скупо, а прогноза неизвесна.

Имајући у виду ове чињенице, намеће се потреба интензивирања рада на унапређењу превентивних здравствених услуга које пружају лекари у примарном контакту, односно унапређење рада на промоцији здравих стилова живота и рада на раној детекцији масовних незаразних болести, како би се пре свега постигло откривање болести у раној фази повољној за лечење, а у крајњем број оболелих смањио.

Досадашња пракса у систему здравствене заштите у целој земљи била је оријентисана готово искључиво ка куративним прегледима и услугама, док се на превенцији болести и јавном здрављу радило веома мало.

4.2. Центар за социјални рад града Сомбора

На основу Закона о социјалној заштити и других подзаконских аката Центар за социјални рад у Сомбору у спровођењу социјалне заштите и социјалног рада, врши следећа јавна овлашћења: процењује потребе и снаге корисника и ризике по њега и планира пружање услуга социјалне заштите; спроводи поступке и одлучује о правима на материјална давања и о коришћењу услуга социјалне заштите; предузима прописане мере, покреће и учествује у судским и другим поступцима; води прописане евиденције и стара се о чувању документације корисника. Центар одлучује у првом степену о коришћењу услуга социјалне заштите које обезбеђује јединица локалне самоуправе у складу са законом. Надзор над радом ове установе обавља Покрајински секретаријат за здравство, социјалну политику и демографију који уједно одлучује у другом степену у остваривању одређених права из области материјалних давања и породично правне заштите.

Поред послова и задатака горе наведених, Центар обавља и стручне послове у спровођењу социјалне заштите, социјалног рада, породично - правне заштите и старатељства и то: открива и прати социјалне потребе грађана и проблеме у области социјалне заштите, предлаже и предузима мере у решавању социјалних потреба грађана и прати њихово извршење, организује и спроводи одговарајуће облике социјалне заштите и непосредно пружа услуге социјалне заштите и социјалног рада, развија и унапређује превентивне активности, које доприносе спречавању и сузбијању социјалних проблема, пружа дијагностичке услуге, спроводи одговарајући третман, саветодавно - терапијске услуге и стручну помоћ корисницима, подстиче, организује и координира професионални и добровољно хуманитарни рад у области социјалне заштите, води евиденцију и документацију о пруженим услугама и предузетим мерама у оквиру своје делатности, учествује у пословима планирања и развоја социјалне заштите у јединицама локалне самоуправе.

Град Сомбор од 2003. године захваљујући ангажованости и транспарентности рада Центра за социјални рад у Сомбору препознао је као област у коју има смисла улагати, у људске ресурсе, како би се подизали стандарди стручног рада и обухватили сви корисници.

Укупан број корисника у односу на број становника града Сомбора износи 9 одсто што је повећање за 4 одсто колико је било пре четири године. Највећи број су жене кориснице у доби од 26-64 године и у старосној доби преко 65 године. Разлози: незапосленост у активном периоду живота, сиромаштво, насиље.

Код деце доминира мушки пол из разлога што су углавном присутни јер се махом против њих воде прекршајни и кривични поступци.

У граду Сомбору имамо 218 лица под старатељством у највећем броју стални старатељи су стручни радници центра, а свако лице под старатељством има и свог водитеља случаја чиме је обезбеђен пакет социјалних услуга. Повећава се број корисника новчане социјалне помоћи.

Правна служба са пријемном канцеларијом достигла је рекордан број „других правних послова“ - информисање и упућивање у начине остваривања права, заштите људских права, остваривања права и процедура пред другим органима и установама.

На основу Одлуке о правима у социјалној заштити из надлежности града Сомбора Центар је на основу донетих правилника одлучивао у првостепеном поступку о остваривању: Права за дневне услуге у заједници које се односе на дневни боравак за лица са сметњама у развоју, а које се пружају бесплатно деци и младима узраста до 18 година тј. омладини старијој од 18 година и одраслим лицима, а која живе у породицама које путем Центра за социјални рад остварују право на социјалну помоћ.

Помоћи и неге у кући коју могу да остваре стара инвалидна и хронично оболела лица која живе сама у домаћинству или са другим лицем неспособним за пружање помоћи.

Персонална асистенција којом се пружа услуга подршке кориснику у одржавању и унапређењу квалитета његовог живота кроз одржавање што већег степена независног живљења уз активно учествовање у заједници. Право на услугу примарно се признаје за мушкарце и жене старости од 18 - 65 година са високим степеном зависности од помоћи других у обављању активности свакодневног живота.

Брачно и породично саветовалиште омогућава право појединцима и породицама на „пакет“ у оквиру кога ће се реализовати психолошко - педагошке, социјалне и правне услуге. Ове услуге пружају професионалци који имају потребна знања и вештине и стручне обуке за пружање овог вида услуга. Поред саме установе у којој се налази саветовалиште ова услуга је доступна појединцима и породицама и у средини у којој живе посебно када су у питању инвалидна или оболела лица.

Право на привремени смештај у прихватилиште или прихватну станицу деце и омладине утврђиваће такође Центар за социјални рад како би у одређеним кризним ситуацијама омогућио одговарајући облик заштите деци и младима који се налазе у кризним и ризичним ситуацијама, а са којима ће стручни радници Центра за социјални рад путем методе вођења случаја давати континуирану подршку до потпуног осамостаљивања детета и престанка свих ризика по децу.

Једнократне помоћи појединцима или породицама остварује Центар за социјални рад када се нађу у стању социјалне потребе. Корисници овог права су углавном корисници права на новчану социјалну помоћ будући да живе испод линије сиромаштва те им је и ова врста подршке потребна да повремено за краћи временски период последице сиромаштва буду ублажене.

Сигурна кућа омогућава смештај жена и деце жртава породичног насиља и жртава трговине људима. У сигурној кући обезбеђен је смештај и заштита, пружање психосоцијалне и правне подршке са циљем оснаживања и осамостаљивања по престанку насиља у породици.

Народна кухиња омогућава бесплатне топле оброке сваког радног дана лицима која су корисници права на новчану социјалну помоћ, по стручној процени Центра за социјални рад, а на основу усаглашеног плана активности народне кухиње.

Трошкови сахране. У програму рада Центра за социјални рад такође је утврђено учешће Центра у доношењу решења о признавању накнаде трошкова сахране социјално угрожених лица и корисника новчане социјалне помоћи.

4.3. СВОТ АНАЛИЗА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
• Едукован кадар • Добра организација здравствене службе • Мултисекторска сарадња на решавању проблема здравствене заштите у заједници • Мотивисан кадар • Опремљеност адекватном опремом • Подршка оснивача и покрајинских секретаријата • Умрежен информациони систем • Координација рада служби за здравствену заштиту преко новооснованог Савета за здравље • Спремност запослених за додатно усавршавање	• Недостатак кадра у специјалистичкој делатности (хирургија, психијатрија, гинекологија) • Незавршен процес акредитације здравствених установа • Непостојање плана технолошког развоја здравствених установа • Мали број уведених нових технологија • Недостатак додатног финансирања (осим средстава Републичког фонда за здравствено осигурање) • Недовољна промоција јавног здравља и здравствено васпитног рада; активности усмерене на усвајање здравих стилова живота
МОГУЋНОСТИ	ПРЕТЊЕ
• Унапређење квалитета рада • Акредитација здравствене установе • Учествовање у пројектним активностима • Увођење нових технологија у раду • Унапређење сарадње за медијима	• Пораст броја хроничних незаразних обољења (кардиоваскуларне болести, малигне болести, плућне болести, дијабетес) • Законска регулативе, која онемогућава ново запошљавање у здравству • Старији специјалистички кадар и отежано упућивање лекара на специјализацију • Закон о централизованим јавним набавкама, који успорава набавку адекватне опреме и материјала за рад • Политичка нестабилност • Одлазак високообразованог кадра у друге регионе или у иностранство

4.4. СВОТ АНАЛИЗА СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
• Људски ресурси – едукован кадар • Сарадња са НВО • Мултисекторска сарадња на решавању проблема социјалне заштите у заједници • Постојање СОС телефона • Подршка стејхолдера – локалне самоуправе, Покрајинског секретаријата за здравство, социјалну заштиту и демографију, • Постојање институција социјалне заштите (ЦСР, дом за децу и омладину и дом за одрасле и старе) са „вишком простора“ који може добити нову намену • Постојање Развојне агенције, Канцеларије за младе, саветовалишта	• Непостоји умрежен информациони систем • Непостоји прихваталиште за старе • Непостоји Дневни боравак • Дефицит Породичног смештаја • Недовољна информисаност корисника • Недовољно коришћење локалних медија
МОГУЋНОСТИ	ПРЕТЊЕ
• Унапређење квалитета рада • Умрежавање информационог система • Боља информисаност корисника • Унапређење сарадње са медијима • Формирање прихваталишта за старе • Отварање Дневног боравка • Унапређење породичног смештаја • Развијање нових услуга • Јавно-приватно партнерство • Едукација волонтера • Пројектне активности • Оснаживање НВО	• Нова законска регулатива која ограничава могућност запошљавања у социјалној заштити • Политичка нестабилност и економска осиромашеност становништва • Законска регулативе, која ограничава смештај старих и болесних ван места боравка • Повећање броја корисника социјалне заштите • Неповољна демографска кретања – повећан број старих лица

4.5. ПРИОРИТЕТИ, ЦИЉЕВИ И МЕРЕ

ПРИОРИТЕТ	ЦИЉ	МЕРА
1. Унапређење услуга здравствене заштите у Граду	1.1 Јачање људских ресурса у здравственим установама	1.1.1. Запошљавање у складу са здравственим потребама и прописаним нормативима
		1.1.2. Континуирано стручно усавршавање постојећег кадра
		1.1.3. Унапређење система мотивације запослених
		1.1.4. Већа подршка оснивача и покрајинских органа установама
		1.1.5. Стратешко планирање и отварање могућности за нове специјализације лекара (нарочито хирургија, гинекологија и психијатрија)
		1.1.6. Формирање тимова за писање пројектних апликација
	1.2. Јачање техничких и технолошких капацитета у здравственим установама	1.2.1. Умрежавање информacionих система
		1.2.2. Увођење нових технологија и услуга
		1.2.3. Набавка нове опреме у складу са савременим техничко - технолошким достигнућима
		1.2.4. Развијање Плана технолошког развоја установе са акционим планом и планом финансирања
	1.3. Унапређење транспарентности и боље видљивости услуга	1.3.1. Унапредити сарадњу са медијима и промовисати здраве стилове живота
		1.3.2. Праћење, анализа и дистрибуција информација о здравственом стању становништва
		1.4.1. Повећање активности мобилних тимова примарне здравствене заштите
	1.4. Унапређење доступности социјалних и здравствених услуга свим становницима	1.4.2. Повезивање служби социјалне и здравствене заштите
		1.4.3. Унапређење здравља социјално угрожених група
		1.5.1. Планирање процеса акредитације здравствених установа са акционим планом и

ПРИОРИТЕТ	ЦИЉ	МЕРА
	1.5. Акредитација установа здравствене и социјалне заштите	планирање потребних средстава
		1.5.2. Планирање процеса лиценцирања установа социјалне заштите са акционим планом и планирање потребних средстава
		2.1.1. Проширивање задатака локалних савета за здравље на ново јавно здравље
2. Унапређење јавног здравља заједнице	2.1. Промоција новог јавног здравља, борба против масовних незаразних болести и унапређење здравственог стања становништва	2.1.2. Едукација чланова савета за здравље од стране Института за јавно здравље Војводине и надлежног Завода за јавно здравље
		2.1.3. Јавна расправа уз партиципацију свих заинтересованих страна за јавно здравље (НВО, индустрија, јавна предузећа...)
		2.1.4. Креирање локалне Стратегије за унапређење здравља становништва са акционим планом
		2.1.4.1. Планирање финансирања за имплементацију акционог плана локалне Стратегије
		2.1.5. Повећање медијске видљивости и здравственог васпитања
		3.1.1. Успостављање систематског праћење и периодичне анализе потреба грађана и задовољства корисника услуга социјалне заштите
3. Подршка развоју нових социјалних услуга и одрживости услуга	3.1. Успостављање нових социјалних и превентивних услуга које су усклађене са потребама грађана	3.1.2. Установити мере подстицања грађанске иницијативе и рада организација цивилног друштва у области социјалне заштите (додела признања по избору грађана) за најбољу иницијативу цивилног сектора којом се доприноси квалитету живота грађана, обезбеђивања простора за рад, техничка подршка,...)
		3.1.4. Обезбеђивање извора финансирања нових услуга (конкурси, пројекти, донације, волонтерски рад) уз подршку Развојне агенције
	3.2. Успостављање плуралитета пружалаца	3.2.1. Успостављање нове намене вишка капацитета (простора,

ПРИОРИТЕТ	ЦИЉ	МЕРА
	услуга	опреме) постојећих домова и других институција за нове услуге (нпр. дневни борвак)

ДРУШТВЕНЕ ДЕЛАТНОСТИ: МЛАДИ, КУЛТУРА, СПОРТ И МЕДИЈИ И ОДНОСИ СА ЈАВНОШЋУ

4.6. МЛАДИ

Демографски подаци

Млади, који су Законом о младима дефинисани као особе узраста од 15 до 30 година, чине свега 17,4% укупне популације града Сомбора. Према попису из 2011. године на територији Сомбора и околних насеља живи 14.996 младих особа. У 2002. години млади су чинили 19,8% становника града Сомбора (са околним насељима), а у последњих десет година број особа које чине категорију младих смањено се за 4.262 особе. Удео младих у укупном становништву се у периоду од 2002. до 2011. године смањено за 2,4%. Најзначајнији пад приметан је у категорији становништва од 15 до 19 година старости.

КАТЕГОРИЈЕ		ПОПИС 2002.		ПОПИС 2011.	
		БРОЈ	УДЕО У УКУПНОМ СТАНОВНИШТВУ (%)	БРОЈ	УДЕО У УКУПНОМ СТАНОВНИШТВУ (%)
15-19	Укупно	6394	6,57	4677	5,44
	Мушко	3318	3,41	2362	2,75
	Женско	3076	3,16	2315	2,69
20-24	Укупно	6634	6,82	5112	5,95
	Мушко	3444	3,54	2669	3,11
	Женско	3190	3,28	2443	2,84
25-29	Укупно	6230	6,41	5207	6,06
	Мушко	3169	3,26	2728	3,18
	Женско	3061	3,15	2479	2,88

Табела 34 . Број становника у категорији младих у Сомбору¹²

У табели која следи, дат је приказ осипања категорије младих по годинама пописа, у периоду од 1971. до 2011. године.

	БРОЈ МЛАДИХ	УКУПАН БРОЈ СТАНОВНИКА	ПРОЦЕНАТ УЧЕШЋА МЛАДИХ У УКУПНОЈ ПОПУЛАЦИЈИ
1971.	11.571	98.080	11,8%
1981.	20.937	99.168	21,1%
1991.	18.326	96.105	19%
2002.	19.258	97.263	19,8%
2011.	14.996	85.903	17,4%

Табела 35. Преглед популације младих у Сомбору према годинама пописа¹³

Стручна спрема и писменост

Према подацима о структури становништва старијег од 15 година према школској спреми у граду Сомбору највећи број становника је са средњим образовањем, а може се приметити и да је број становника са високом стручном спремом значајно порастао.

	ПОПИС 2002.			ПОПИС 2011.		
	УКУПНО	МУШКО	ЖЕНСКО	УКУПНО	МУШКО	ЖЕНСКО

¹² Извор: Републички завод за статистику

¹³ Извор: Републички завод за статистику

Укупно становништво	82845	39412	43433	74780	35852	38928
Без школске спреме	3881	887	2994	1688	331	1357
Непотпуно основно образовање	13275	4378	8897	7855	2339	5516
Основно образовање	21531	10030	11501	17728	8123	9605
Средње образовање	36713	20024	16689	38052	20414	17638
Више образовање	3419	1831	1588	3266	1666	1600
Високо образовање	3913	2198	1715	6088	2929	3159
Непознато	113	64	49	103	50	53

Табела 36. Стручна спрема у Сомбору особа старијих од 15 година¹⁴

Компјутерски писмене особе старије од 15 година чине скоро 30% становништва, а лица која делимично познају рад на рачунару 18% укупног становништва.

	УКУПНО	Компјутерски писмена лица	Лица која делимично познају рад на рачунару	Компјутерски неписмена лица
УКУПНО	74780	22000	13263	39317
Мушкарци	35852	11204	6743	17905
Жене	38928	10996	6520	21412

Табела 37. Структура становништва старијег од 15 година према компјутерској писмености и полу¹⁵

Запошљавање младих

Запошљавање је један од кључних изазова са којим се суочавају млади у граду Сомбору. Према подацима из 2013. године, у Сомбору је (град са околним насељима) на евиденцији незапослених лица било укупно 7.758 особа са територије града Сомбора и околних насеља, узраста од 15 до 65 година.

Од овог броја, 2.303 особе су млади - млади чине готово 30% свих евидентираних незапослених лица у граду Сомбору. Ако се узме у обзир да у Сомбору има 14.996 младих особа, овај број указује на изузетно велику незапосленост младих. Процена је да је број незапослених младих далеко већи.

НЕЗАПОСЛЕНА ЛИЦА				
ГОДИНЕ СТАРОСТИ		УКУПНО	ЖЕНЕ	МУШКАРЦИ
	15-19 година	320	118	202
	20-24 година	951	404	547
	25-29 година	1032	419	613
	30-40 година	1916	884	1032
	40-50 година	1951	951	1000
	остали	1588	535	1053
УКУПНО:		7758	3311	4447

Табела 38. Структура незапослених лица према полу и старости у 2013. години¹⁶

¹⁴ Извор: Републички завод за статистику

¹⁵ Извор: Републички завод за статистику

¹⁶ Извор: Републички завод за статистику

Ресурси доступни младима

Канцеларија за младе Града Сомбора се бави унапређењем положаја младих, и то пре свега развојем омладинске политике на локалном нивоу. Канцеларија од 2008. године ради на пољу оснаживања младих (тренинзи за младе из области активног учешћа), оснаживања удружења младих и за младе (обуке за писање пројеката, подршка при реализацији пројеката и сл.), истраживања о различитим темама која се односе на младе и сарадњи са осталим актерима у локалној заједници када су у питању млади (јавне акције, обележавање међународних дана, организовање јавних трибина) итд. Канцеларија за младе активно учествује у изради и спровођењу ЛАП-а за младе као најконкретнијег механизма омладинске политике у Граду. Канцеларије за младе ради у оквиру Одељења за друштвене делатности Градске управе града Сомбора и смештена је у згради Дома омладине (Венац Војводе Радомира Путника 2).

Осим Канцеларије, постоји и **Савет за младе града Сомбора**, као саветодавно тело Скупштине града Сомбора. Надлежности Савета су уско везане за креирање омладинске политике на локалном нивоу, саветовање Скупштине у одлукама које се тичу младих и подстицање пројеката и програма из области рада са младима. Савет за младе броји укупно 11 чланова, који се бирају на период од 4 године, са могућношћу реизбора.

У 2013. години усвојен је **Локални акциони план за младе града Сомбора** за период од 2013. до 2016. године.

За спровођење квалитетне омладинске политике поред друштвеног активизма младих потребна је материјална подршка друштва. С тога је главом 5. Закона о младима Републике Србије регулисано финансирање програма и пројеката од јавног интереса у областима омладског сектора: у буџету Републике Србије обезбеђују се средства за финансирање програма и пројеката од јавног интереса у областима омладинског сектора. Ова средства расподељује Министарство омладине и спорта Републике Србије путем јавног конкурса.

Покрајински секретаријат за спорт и омладину такође расписује јавне конкурсе за имплементацију Акционог плана за младе АПВ-а.

Већ поменути Закон о младима (члан 26.), локалним самоуправама се даје могућност да финансирају потребе и интересе младих у складу са својим интересима, потребама и могућностима.

Град Сомбор је у 2013. години финансирао активности које су се односиле на младе у укупном износу од 2.500.000,00 динара, од чега је 1.500.000,00 динара распоређено кроз Конкурс ЛАП за младе, а преосталих 1.000.000,00 динара кроз Конкурс Програми за младе.

Истраживањем "Кроји по својој мери", које је извршила Канцеларија за младе Града Сомбора у јуну 2012. године, мапирани су одређене потребе младих за активностима које се за њих, и у њихово име организују. Истраживањем је утврђено да значајан проценат младих уопште није активан - нису ангажовани у спортским, културно - уметничким или неким другим организацијама за младе, али и не посећују садржаје који се за младе, и у име младих организују.

На територији града Сомбора са околним насељима активно је око 30-так невладиних организација које се баве младима:¹⁷

1. Музичко друштво "Musica Viva" Светозар Милетић,
2. Центар за самоактуализацију,
3. Спортска организација "Ravangrad Dance" (бави се спортским и ревијалним плесом за децу и омладину),
4. Друштво подводних активности "Сомбор",
5. Удружење грађана "Заједница",
6. Удружење „Културни центар младих Војводине",
7. Одред извиђача "Раванград" Сомбор,
8. Аероклуб „Сомбор“,

¹⁷ Извор података: Канцеларија за младе Града Сомбора

9. Удружење организација техничке културе,
10. Сомборско певачко друштво,
11. Психолошки центар за саветовање, едукацију и истраживање – СЕЛФ,
12. Удружење старих уметничких заната и домаће радности Сомбор,
13. Удружење грађана "Подунав" Бачки Моноштор,
14. Неформална група младих "Активатори",
15. Радио-клуб "Никола Тесла" Сомбор,
16. Фото,кино и видео клуб "Рада Крстић"Сомбор,
17. Удружење "Сомборски едукативни центар" Сомбор,
18. Удружење "Раванград",
19. Удружење "Somborski omladinski boom",
20. Удружење грађана "Центар за друштвени развој " Кљајићево,
21. Удружење грађана "Центар невладиних организација Сомбор",
22. Удружење грађана "Волонтер" Сомбор,
23. Удружење грађана "ПУЛС"Бездан,
24. Удружење грађана "Синергија" Сомбор,
25. Удружење родитеља Сомбор,
26. „Отворена зона“ HUN „Gerhard“.
27. Удружење жена "Шареница" Алекса Шантић
28. УГ"Буњевачко коло"Сомбор
29. НВО"Женска алтернатива" Сомбор
30. Центар за индивидуални развој и унапређење друштва-ПСИХОЗОН
31. Удружење "Инклузивни Фактори оданих коректних успешних стратегија - ФОКУС", Сомбор
32. УГ"АКТ" Бездан
33. УГ"Етно мотив" Бездан
34. УЖ"Удахни живот"
35. Удружење "Волонтер"Сомбор
36. Удружење "Бездан Инфо" Бездан
37. Удружење "Општински одбор Покрета горана Сомбор
38. УГ "Урбани Шокци"

4.7. КУЛТУРА¹⁸

Установе и удружења које се баве културном делатношћу

Све од свог настанка, Сомбор је представљао важно привредно, културно и административно средиште на тремеђи Хрватске, Мађарске и Србије. Управо зато, данас, у самом његовом језгру, као и на територији читавог града, постоје бројни показатељи богате историје, пуне веома вредних објеката од значаја за архитектуру, религију и културу локалне и шире друштвене заједнице. Оно по чему је Сомбор данас препознатљив јесте мултиетничка и мултикултурална традиција.

Народно позориште, галерија „Милан Коњовић“, Градски музеј, Културни центар „Лаза Костић“ и Градска библиотека „Карло Бјелицки“, представљају кључне установе културе у Граду и одговорне су за развој нових облика културних делатности по којима ће Сомбор и даље бити препознатљив у ширем окружењу.

Народно позориште

Прва представа у згради сомборског позоришта одржана је 25. новембра 1882. године и од тада позориште ради континуирано. Зграда позоришта саграђена је на иницијативу Деоничарског друштва сомборског позоришта, формираног 1877. Стално професионално позориште делује од 1946. године, а 1952. прераста у Народно позориште.

У Сомбору су режирали најистакнутији редитељи. На сомборској сцени су извођени најзначајнији домаћи и светски позоришни класици и авангардна драмска литература. Део историје Народног позоришта Сомбор су и два његова управника, Жига Јасеновић и Никола Пеца Петровић који су га сместили у ред најзначајнијих позоришних кућа у земљи.

Народно позориште Сомбор има 2 сцене - гледалиште Велике сцене има 330 места, а представе на Малој сцени може да прати 100 гледалаца.

Галерија "Милан Коњовић"

Галерија "Милан Коњовић" отворена је 10. септембра 1966. године. Адаптацијом једносратнице сазиране 1838. године добијено је 8 просторија са око 170 квадратних метара изложбеног простора за смештај и излагање. Уз ретроспективне поставке Галерија приређује и повремене тематске изложбе. До сада је у Галерији било 11 хронолошких поставки и 48 тематских изложби. Галерија је отворена за сарадњу са сродним установама у земљи и иностранству, што доприноси њеној афирмацији. Галерија је развила разгранату издавачку делатност и располаже богатом документарном грађом.

Милан Коњовић (1898-1993) је сликар који са опусом од 6.000 радова припада самом врху српске и југословенске уметности, уз афирмацију свога особеног стила страсног колористе експресионистичког темперамента. Уметник је заветовао своме родном граду легат од 500 радова са геслом "Слике ове, миљенице моје, са љубављу дарујем родном граду, оне једино њему и припадају". Легат се сваке године увећавао новим донацијама и данас броји 1.084 одабраних слика, пастела, акварела, темпера, цртежа и таписерија.

Градски музеј

Прве иницијативе о формирању Историјског друштва јављају се 1880. године, када Иштван Ивањи издаје проглас за оснивање Историјског друштва жупаније. Оснивачка скупштина Историјског друштва Бач-борошке жупаније одржана је 11. маја 1883. године. Циљ Друштва био је да ради на прикупљању и сређивању старина путем ископавања, поклона или куповином за потребе Музеја друштва у оснивању.

Године 1887. Друштво добија једну просторију у приземљу Жупаније за потребе Музеја, а 1906. године проширује своју делатност на прикупљање етнографске грађе. Рад Друштва у наредним годинама, закључно са завршетком Другог светског рата, био је већ према приликама и времену мање или више успешан.

Градски музеј Сомбор данас је регионални музеј комплексног типа и поседује одељења: археолошко, нумизматичко, етнолошко, историјско, завичајне историје уметности и збирку савремене југословенске уметности. Музеј поседује и стручну библиотеку са вредним издањима 18-20. века. Галерија савремене југословенске уметности Градског музеја у Сомбору поседује

¹⁸ Стратегија развоја културе у Граду Сомбору детаљно ће обрадити ову област. Израда стратегије се очекује током 2015. године и предвиђена је Акционим планом области друштвених делатности.

збирку уметничких дела откупљиваних на годишњим изложбама Ликовне јесени. Ову манифестацију је покренуо 1961. године тадашњи управник Градског музеја и славни сликар Милан Коњовић. Уметничка дела (слике, цртеже, графике и неколико скулптура и таписерија) систематски су откупљивана.

Кроз тридесет и четири године постојања манифестације сакупљена уметничка дела показују развој уметности у бившој Југославији – од шездесетих (енформел и апстрактно сликарство, те радови у традицији модерне слике), преко седамдесетих (сликарство под утицајем поп-арта, концептуалне уметности, геометријске апстракције и хиперреализма) и осамдесетих (сликарство "обновљене слике" под утицајем неоекспресионизма и постмодерног колажирања детаља из традиције класичног и модерног сликарства, те ироничан одговор на тадашња збивања у друштву и уметности), до почетка деведесетих, када постаје јасно да југословенска уметност заузима два паралелна правца: традиционалног сликарства и уметности која прихвата промене настале развојем информатичких система и нових технологија. Ликовна јесен угашена као установа 1995. године, а да је фонд дат на управљање Градском музеју Сомбор

Културни центар „Лаза Костић“

Од оснивања Културног центра "Лаза Костић", задатак му је обезбеђивање услова за свестрани развој културе и уметничког стваралаштва. Културни центар бави се организовањем ликовних програма, књижевних и музичко-сценских програма, програма аматера у култури и издавачком делатношћу.

Основни циљ сваког програмског сегмента је успостављање равнотеже између врхунских остварења у одређеној области културног стваралаштва, претпостављене потребе публике за тим садржајима и афирмације вредности које настају на ужем подручју града сомбора.

Градска библиотека "Карло Бијелицки"

Зграда Градске библиотеке "Карло Бијелицки" грађена је у стилу неоренесансе 1877. године за потребе прве Сомборске штедионице, основане 1868. године. Карло Бијелицки, главни књиговођа прве Сомборске штедионице, поставио је темеље Градске библиотеке на Генералној скупштини Удружења 02. јануара 1859. године у Градској кући, а Библиотека од тада непрекидно функционише. У непроцењивом књижном благу које броји преко 351.602 примерака, издваја се Збирка раритета од 309 књига, међу којима је најстарија Зборник Божићара Вуковића, штампан у Венецији 1538. године. Ту су и вредне збирке Завичајног одељења са преко 4.000 свесака и примерци бројних листова и часописа који су излазили у Сомбору, део тог фонда је видљив и на сајту Библиотеке у оквиру богате дигиталне збирке. Библиотека је 1994. године постала матична библиотека Западнобачког округа, а процес рада организован је по врстама послова у одељењима: Одељење за опште послове, Одељење за матичне послове, Одељење за набавку и обраду библиотечко-информационе грађе, Одељење за стручну литературу и референсну збирку са одговарајућом читаоницом, Одељење за периодiku са читаоницом, Завичајно одељење, Центар за дигитализацију, Одељење за одрасле са читаоницом, Одељење за децу и младе са читаоницом, Одељења у 14 огранака и Књиговезница. Целину своје делатности Библиотека крунише издаваштвом које чине: часопис за културу Домети, Библиотека Вељкови дани, Библиотека Вељкова голуница и књижевна едиција Голуб.

Историјски архив Сомбор

Архивска служба у Сомбору бележи своје постојање од 1749. године у оквиру нотаријата - писарнице, Слободног и краљевског града Сомбора. Градска државна архива Сомбор основана је 1952. године, а 1964. године мења назив у Историјски архив Сомбор.

Територијално, Архив обухвата град Сомбор и четири општине (Апатин, Кула, Озаци и Бач), са тридесет седам насељених места.

Историјски архив Сомбор је установа из области културе од општег значаја која обавља: заштиту архивске грађе и регистратурског материјала ван Архива ради евидентирања добара која уживају претходну заштиту у смислу Закона о културним добрима, стручни надзор над архивирањем, чувањем, стручним одржавањем и одабирањем архивске грађе и регистратурског материјала који се налази ван Архива и предлагање, односно преузимање законом утврђених мера за отклањање нађених недостатака у погледу заштите, чувања и одржавања архивске грађе, преузимање, чување и одржавање архивске грађе, сређивање и обраду архивске грађе, као и израду информативних средстава, истраживање архивске грађе, коришћење архивске грађе за потребе правних и физичких лица, објављивање одабране

архивске грађе односно резултата истраживања, изложбену делатност као и организовање или учествовање у пригодним облицима културно-образовне делатности, предузимање мера техничке заштите архивске грађе и регистратурског материјала, управне и опште послове Архива.

Архивска грађа писана је на језицима: латински, немачки, мађарски и српски.

Осим ових установа, на територији града делују и бројна удружења грађана којима је основна делатност култура, а веома су значајна и културно - уметничка друштва која негују традицију, културе и обичаје многобројних народа и народности.

Град Сомбор захваљујући свом богатом културном и друштвеном наслеђу, располаже разним манифестацијама веома шароликог садржајног оквира. Ово подручје богато је манифестацијама како културног, спортског, тако и привредног карактера. Последњих година манифестације почињу да привлаче све већи број посетилаца, не само из околине, него и из иностранства.

Најзначајније културне манифестације на подручју града Сомбора су:

МАНИФЕСТАЦИЈА	ТЕРМИН ОДРЖАВАЊА	ОПИС
ПРОСЛАВА ПРАВОСЛАВНЕ НОВЕ ГОДИНЕ	јануар	Завичајно удружење Срба „Коријени” организује забавно-музички програм за дочек Православне Нове године на Тргу Светог Ђорђа.
ПЛИВАЊЕ ЗА ЧАСНИ КРСТ	јануар	У организацији завичајног удружања Срба „Коријени” и Спортског савеза града Сомбора одржава се стари верски обичај, полагање крста у води и пливање за часни крст. Манифестација се одржава на сомборском Штранду и плива се 33 метра.
ВЕЛИКО БУЊЕВАЧКО ПРЕЛО	фебруар	Традиционална манифестација
ДАН ГРАДА СОМБОРА	фебруар	Додељује се Повеља града истакнутим сомборцима и организује се културно-уметнички програм, а у вечерњим сатима концерти забавне музике.
НОЋ ОТВОРЕНИХ АТЕЉЕА – ШЕТЊА КРОЗ СРБИЈУ	прва ноћ (април), друга ноћ (јун)	Манифестација у којој посетиоци имају прилику да прошетају кроз просторе у којима уметници раде и стварају и да преко директног контакта са њима сазнају нешто више о савременој уметничкој сцени.
СУСРЕТИ ЦИТРОЕНА - ОЛДТАЈМЕРИ	април	Манифестација окупља четрдесетак аутомобила, учеснике из целе земље као и неких бивших република.
СОМУС – СОМБОРСKE МУЗИЧКЕ СВЕЧАНОСТИ	април	Манифестација се одржава у организацији Културног центра „Лаза Костић”. Током неколико дана приређују се концерти класичне музике.
ДЕЧИЈИ МУЗИЧКИ ФЕСТИВАЛ „ШАРЕНИ ВОКАЛИ”	мај	Фестивал се одржава у Народном позоришту у Сомбору а намењен је деци узраста до 15 година и такмичарског је карактера. Циљ фестивала је да популарише дечије музичко стваралаштво.
СЛАМАРСКА КОЛОНИЈА „СОМБОР”	мај	Сликарска колонија у техници сламе
ДЕЧИЈИ ФЕСТИВАЛ „ШАРЕНИ СВЕТ”	мај	Изложбе, концерти и радионице за децу
ЛИКОВНА КОЛОНИЈА У	јун	Манифестација обухвата израду слика еминентних

МАНИФЕСТАЦИЈА	ТЕРМИН ОДРЖАВАЊА	ОПИС
КЉАЈИЋЕВУ		сликара из Сомбора и шире.
ДРАМСКЕ ВЕЧЕРИ	јун	Међународна смотре аматерских драмских друштава.
СОМБОРСКИ ПОЗОРИШНИ МАРАТОН	јун	Народно позориште сваку сезону завршава фестивалом „Позоришни маратон“. Током три дана и три ноћи, једна за другом, играју се представе сомборског позоришта и представе гостујућих позоришта, позоришних група и студената драмских факултета.
МИКИНИ ДАНИ – СМОТРА ТАМБУРАША У БАЧКОМ БРЕГУ	јун	Традиционална смотра тамбураша која се одржава у Бачком Брегу у част знаменитог брешког виолинисте Мике Ивошева Кузме.
ФЕСТИВАЛ ЛЕМЕШКИ КУЛЕН	јун	Програм обухвата продајну изложбу и културно-уметнички програм уз тамбурашку музику. Манифестација се одржава у Дому културе у Светозару Милетићу.
ECO MUSIC FESTIVAL „REGGAENERGACIJA DUNAVA”	јун	Еколошки музички фестивал уз дводневне концерте.
GREEN TOWN JAZZ FEST	јун	Џез фестивал у организацији Културног центра
УЛИЦА СТАРИХ ЗАНАТА	јул	Манифестација изложбено-продајног карактера на којој стари занати промовишу своје умеће и производе уз програме културно-уметничких друштава.
СОМБОРСКО ЛЕТО	јул	Низ културних дешавања у центру Сомбора.
ФИЈАКЕРИЈАДА	јул	Дефиле фијакера уз низ пропратних културно-друштвених активности.
СОМБОРСКО ЛЕТО ЗА МЛАДЕ	12. август	Путујући концерт кроз улице Сомбора, низ музичких, културних и едукативних акција на више локација у Граду Сомбору
ЦЕНТРАЛНА БУЊЕВАЧКА ДУЖИОНИЦА	август	Жетвене свечаности, традиционално црквено-друштвена манифестација уз присуство великог броја гостију и учесника из земље и иностранства.
ЕТНО ФЕСТИВАЛ „ТРОЈНИ СУСРЕТ” У БЕЗДАНУ	август	Традиционално се одржава на Каналској обали у Бездану. На манифестацији се окупљају бројна културно-уметничка друштва из Србије, Мађарске и Хрватске, као и излагачи рукотворина из наше земље. Тога дана се представљају култура, уметност, невладин сектор и традиција свих народа који живе на овом подручју.
ДАНИ ДЕС АРТСА	август	У оквиру Сомборског лета већ традиционално годинама одржава се манифестација у прелепом амбијенту кафе бара „Дес Арта” као мултикултурална манифестација која обједињује све сфере културног живота.
БОДРОГ ФЕСТ У БАЧКОМ МОНОШТОРУ	август	Етно фестивал хране, традиције и занатских производа усмерен је ка неговању традиције свих народа овог подручја и промовисању природних вредности „Горњег подунавља“. Састоји се из дводневног програма: „Бодрошки котлић“,

МАНИФЕСТАЦИЈА	ТЕРМИН ОДРЖАВАЊА	ОПИС
		„Фијакеријада Бодрога“, кулинарска понуда, културно класични програм, културно уметнички програм, занатски програм, концерт „Бодрог фест за младе“ и још мноштво едукативних и културних садржаја.
ВЕЛИКОГОСПОЈИНСКЕ ВЕЧЕРИ У СТАПАНУ	август	У част Велике госпојине од 20. августа када почиње отварање Великогоспојинских вечери са програмом: вече фолклора, књижевно вече, изложба слика, такмичење у фудбалу, стоно-тениско такмичење, изложба голубова, изложба паса свих раса, традиционално такмичење у кувању овчијег паприкаша и дударијада.
ПРВА ХАРМОНИКА ВОЈВОДИНЕ У СТАПАНУ	август	Одржава се у Стапану. У зависности од старосне доби, извођачи су подељени у више категорија: пионери (до навршених 12 година), млађи јуниори (до навршених 15 година), јуниори (до навршених 18 година), сениори (преко 18 година).
ПРЕОБРАЖЕНСКА СЛИКАРСКА КОЛОНИЈА	август	Сликарска колонија
АРТ ОКУПАЦИЈА	август	Фестивал који окупља студенте уметничких академија свих смерова из десетак европских држава
СЛИКАРСКА КОЛОНИЈА – COLORIT	септембар	Традиционална међународна сликарска колонија
МИХОЉДАНСКИ СУСРЕТИ У БАЧКОМ БРЕГУ	септембар	Међународна манифестација народних рукотворина која се одржава у Бачком Брегу. Излажу се рукотворине и бира се најлепша и најразноврснија тацна колача и пецива и избор најлепшег штанда.
ИНТЕРФЕР	септембар	Интернационали фестивал репортаже
ЛИКОВНА ЈЕСЕН	октобар (бијенале)	Пресек српског савременог сликарства у протекле две године
RAVANGRAD WINE FEST	крај новембра - почетак децембра	Фестивал вина и хране који окупља винаре из наше земље и окружења. Уз промоцију вина, промовише се гастро понуда уз дегустацију аутентичних бачких специјалитета.
Вељкови дани	новембар- децембар	Вељкови дани су традиционална књижевна манифестација, коју организује Градска библиотека „Карло Бијелицки“ из Сомбора, посвећена знаменитом српском песнику, приповедачу, есејисти, публицисти и историчару уметности и књижевнику Вељку Петровићу (1884-1967). Установљена је 2007. године са жељом да манифестно и трајно негује успомену на славног суграђанина. Ова дводневна манифестација у себи садржи богат програм који обухвата свечано отварање, Округли сто о Вељку Петровићу, као и доделу награде „Вељкова голубица“. Организациони одбор Вељкових дана i Сомборска библиотека „Карло Бијелицки“ од 2010. године

МАНИФЕСТАЦИЈА	ТЕРМИН ОДРЖАВАЊА	ОПИС
		објављују конкурс „Голубић“ за најуспелију причу ученика основних и средњих школа Западнобачког округа. Додељују се по три награде за три узрастне категорије основних и средњих школа, а посебно се додељује Гран при за најуспелију причу. Овим конкурсом жири посебно истиче потребу да „Голубић“ негује подстицање креативности, књижевног изражавања и вештину приповедања.
БОЖИЋНИ КОНЦЕРТ	децембар	Божични концерт, својим богатим програмом, наступом већег броја певачких друштава и изложба божичних колача - Божићњака, традиционално и свечано уводе у предстојеће празнике.
ДОЧЕК НОВЕ ГОДИНЕ	31. децембар	Забавно-музички програм на градском тргу уз ватромет

Табела 39. Преглед културних манифестација на подручју Града Сомбора

Финансирање културе

Установе културе се финансирају из буџета локалне самоуправе, као и путем различитих конкурса кроз пројекте. Пројектне активности најчешће се финансирају из домаћих извора средстава. Установе и удружења добијају врло мало средстава из фондова Европске уније.

Назив установе	Износ у дин.
Библиотека „Карло Бијелицки“	39.761.000,00
Народно позориште Сомбор	62.859.000,00
Градски музеј Сомбор	19.270.000,00
Културни центар „Лаза Костић“	23.571.000,00
Историјски архив Сомбор	11.800.000,00
Галерија „Милан Коњовић“	9.010.000,00
УКУПНО:	165.191.000,00

Табела 40. Финансирање културе из буџета локалне самоуправе у 2013.

Назив	Износ у дин.
Библиотека „Карло Бијелицки“	58.543.000,00
Народно позориште Сомбор	80.522.000,00
Градски музеј Сомбор	20.303.000,00
Културни центар „Лаза Костић“	26.700.000,00
Историјски архив Сомбор	17.365.000,00
Галерија „Милан Коњовић“	11.060.000,00
УКУПНО:	214.493.000,00

Табела 41. Финансирање културе из буџета локалне самоуправе у 2014.

4.8. СПОРТ

Сомбор је град дуге спортске традиције. Још 1887. године за потребе високо развијеног спорта оснивано је Прво Сомборско спортско удружење. Крајем XIX века Сомборци су били неприкосновени у пливању и ватерполу и веома запажени у атлетици са бројним титулама првака државе. Значајне спортске резултате постигли су и први сомборски олимпијци - рвачи: Стеван Пишта Нађ и Никола Грбић у Паризу 1924. године, а касније и Иван Фргић у Монтреалу 1976. године. Након II Светског рата фонд олимпијских медаља увећавају гимнастичарке, дизајни тегова и рукометашице.

Економска криза утицала је на улагање како локалне самоуправе, тако и привредних субјеката у спорт, образовање спортских радника и изградњу и одржавање спортских објеката. Последњих година смањивали су се инфраструктурни, технички и људски ресурси који служе одржавању система спорта, његовом развоју, пре свега повећању броја спортиста и грађана који се баве редовним и повременим спортским активностима.

Спортски клубови, удружења и објекти

Захваљујући подршци надлежних органа Града и доброј организованости, у Сомбору и данас ради око 120 спортских организација, а преко 4000 деце је укључено у систем школских спортских такмичења. Стручно - педагошки рад у спортским организацијама спроводи око 200 тренера, а у школама ради 55 педагога физичке културе. Спортским организацијама у Сомбору стоји на располагању 107 спортских објеката, од чега 29 затворених и 78 отворених.

Нажалост, услови за рекреативни спорт су постали скупљи, пошто је иницијативу у овој области спорта преузео приватни сектор, пре свега кроз изградњу добро опремљених рекреативних и фитнес центара. Комерцијализација је присутна и у раду са децом, док је спорт инвалидних лица практично у повоју.

Фудбал	Рукомет
ФК "Станишић" Станишић	МРК "Сомборелектро" Сомбор
ФК "Слога" Чонопља	ЖРК "Раванград" Сомбор
ФК "Граничар" Гаково	ЖРК "Риђица"
ФК "Хајдук" Стапар	РК "Графичар" Бездан
ФК "Жак" Сомбор	ОРК "Кљајићево"
ФК "Кордун" Кљајићево	РК "Станишић"
ФК "Граничар" Риђица	РК "Чонопља 1947" Чонопља
ФК "Омладинац" Буковац	РК "Граничар" Гаково
ОФК "Металац" Сомбор	Одбојка
ФК "Алекса Шантић", Алекса Шантић	ОК "ЦБС" Сомбор
ФК "Дунав", Бачки Моноштор	ОК "Volley stars" Кљајићево
ФК "Растина 1918." Растина	ОК "Сомбор", Сомбор
ОФК "Шикара" Сомбор	Кошарка
ФК "Спектар" Сомбор	КК "Со-кош" Сомбор
ФК "Спорт" Бездан	КК "Сомбор" Сомбор
КМФ "Сомбор" Сомбор	КК "Basket plus" Сомбор
ЖФК "Раванград", Сомбор	Атлетика
ФК "Јединство 1947", Колут	АК "Маратон" Сомбор
Пливање	Карате
ПВК "Полет" Сомбор	КК "Сомборац" Сомбор
ПК "Феникс" Сомбор	КК "Раванград" Сомбор
ПК "Сомбор" Сомбор	КК "Нидан" Бачки Моноштор
Стони тенис	КК "Кикс" Стапар

СТК "Жак" Сомбор	КК „Милош Кљајић“, Кљајићево
СТК "Гусар" Стапар	КК „Шотокан-Бекоб“, Бездан
Шах	Рвање
Сомборски шах клуб, Сомбор	РК "Соко" Сомбор
ШК "Полет" Растина	Џудо
ШК "Бачки Брег" Бачки Брег	ЏК "Бачка" Сомбор
ШК "Бездан" Бездан	ЏБВ "Станишић" Станишић
ШК "Станишић" Станишић	ЏК "Ипон" Сомбор
ШК "Алекса Шантић" Алекса Шантић	Куглање
ШК "Лемеш" Светозар Милетић	СД "Вихор" Сомбор
ШК "Раванградске ајкуле" Сомбор	КК "Кордун" Кљајићево
Гимнастика	КК "Полет", Сомбор
ГК "Соко" Сомбор	Боћање
ГК "Младост" Бачки Моноштор	Боћарски клуб „Сомбор“
Остали спортови	Боћарски клуб „Фокс“
Удружење ПБВ, Сомбор	Боћарски клуб „Раванград“
Кик Клуб "Кобра" Сомбор	Боћарски клуб „Станишић“
КАФ "Celtis" Сомбор	Боћарски савез Сомбор
Аеро Клуб Сомбор	Боћарски клуб "Риђица"
Друштво педагога физичке културе	Фитнес и аеробик
Удружење одгајивача расних коња, Стапар	Фитнес клуб "Кетс" Сомбор
Стрељачки клуб "Black Horse" Сомбор	СК "Фигура" Сомбор
Бејзбол клуб "Алигаторс" Сомбор	Плесни клуб "Ронда"
ЖПСД "Др Радивој Симоновић" Сомбор	Спортско удружење „Ravangrad dance“
УСР Сомбор	Клуб "Херкулес" Сомбор
КБС "Галактик"	Аикидо
СК "Број један" Сомбор	Аикидо клуб "Дан" Сомбор
АРК "Сомаратон" Сомбор	Аикидо Клуб Сомбор
Бовлинг клуб Сомбор	Бициклизам
Тријетлон клуб "Спринт" Сомбор	Бициклистички клуб „С тим“
Family fight team	Бициклистички Клуб Сомбор
Коњички клуб „Војвођанин“	Ронилачки спорт
Спортско друштво ЖАК	Ронилачки клуб „Green house“
Клуб борилачких спортова „Гладијатор“	ДПА Сомбор
Планинарско алпинистички клуб „Целтис“	Дизање тегова
Тенис	КДТ "Раднички" Сомбор
ТК "Жак" Сомбор	Бокс
	БК „Сомбор“, Сомбор

Табела 42. Листа спортских клубова и удружења

Одржавање спортских објеката је решено на адекватан начин за капиталне спортске објекте и за школске објекте преко Спортског центра „Соко“, док остале објекте, а посебно у насељеним местима одржавају саме спортске организације. Захваљујући Спортском диспанзеру, обезбеђена је здравствена заштита спортиста и других учесника у спортским активностима. Кад је у питању информисање, едукација и пропаганда у спорту, може се констатовати да је присутна, али и да има још пуно простора за унапређење.

Објекат	Спортски садржаји
Сомбор	
Градски стадион	3 фудбалска игралишта, атлетска стаза (шљака)
Стадион ЖАК	2 фудбалска игралишта
Стадион на Каналу	фудбалско игралиште, игралиште за баскет

Објект	Спортски садржаји
Стадион у Шикари	фудбалско игралиште, терен за мале спортове
Стадион на Буковцу	фудбалско игралиште
Соколски Дом	рукометно и кошаркашко игралиште (тартан) и мали фудбал (вештачка трава)
Тенис клуб ЖАК	9 тениских терена (шљака), 1 бетонски терен
Купалиште „Штранд“	50 м базен са каналском водом и 2 терена за одбојку на песку
Градски базен „Мостонга“	50 м олимпијски базен, 3 терена за баскет и терен за мини голф
МЗ Селенча	кошаркашко игралиште са тартан подлогом
МЗ Нова Селенча	фитнес полигон и фитнес справе на отвореном, Скејт парк
МЗ Горња Варош	Фитнес полигон
У склопу школских објеката у Сомбору	
ОШ „Иво Лола Рибар“	рукометно, кошаркашко и одбојкашко игралиште
ОШ „Аврам Мразовић“	рукометно и кошаркашко игралиште
ОШ „Доситеј Обрадовић“	рукометно, кошаркашко (тартан) и одбојкашко игралиште
ОШ „Братство-јединство“	рукометно игралиште
Средња пољопривредно - прехранбена школа	игралиште за мале спортове
Средња техничка школа	игралиште за мале спортове
Гимназија „Вељко Петровић“	кошаркашко и одбојкашко игралиште
У склопу радних организација у Сомбору	
Постоји неколико одбојкашких и рукометних игралишта у склопу радних организација (Ремонт, Задругарка, ПТТ, Борели, Електројоводина).	
Насељена места	
Кљајићево	
Стадион Кордуна	фудбалско игралиште
Спортско рекреативни центар	50 м олимпијски базен и рукометно игралиште
Телечка	
Стадион Петефи	фудбалско игралиште
Чонопља	
Стадион СД Чонопља	2 фудбалска и рукометно игралиште, терен за боћање у изградњи
Светозар Милетић	
Стадион Јединство	фудбалско игралиште
Алекса Шантић	
Рекреациони Центар	2 фудбалска, рукометно, кошаркашко игралишта, 50 м олимпијски базен и атлетска стаза
Риђица	
Стадион Граничар	фудбалско игралиште
Станишић	
Стадион Станишић	фудбалско игралиште и терен са вештачком травом
Гаково	
Стадион Граничар	фудбалско игралиште
Растина	
Стадион Солунац	фудбалско игралиште
Бездан	
Стадион Спорт	фудбалско и рукометно игралиште
Тениско игралиште	два тениска терена – бетон

Објект	Спортски садржаји
Колут	
Стадион Јединство	фудбалско игралиште
Бачки Брег	
Стадион СД Динамо	фудбалско игралиште
Бачки Моноштор	
МЗ Бачки Моноштор	фудбалско и рукометно игралиште
Стапар	
Стадион Хајдук	фудбалско игралиште
Дорослово	
Стадион СД Мостонга	фудбалско игралиште
У склопу школских објеката у насељеним местима	
ОШ „Никола Тесла“ Кљајићево	рукометно игралиште
ОШ „Петефи Шандор“ Телечка	рукометно игралиште
ОШ „Мирослав Антић“ Чонопља	рукометно игралиште
ОШ „Петар Кочић“ Риђица	рукометно игралиште
ОШ „Иван Горан Ковачић“ Станишић	рукометно игралиште
ОШ „Лаза Костић“ Гаково	рукометно игралиште
ОШ „Братство јединство“ Бездан	рукометно игралиште
ОШ „Огњен Прица“ Колут	рукометно игралиште
ОШ „Моша Пијаде“ Бачки Брег	рукометно игралиште
ОШ „22. октобар“ Бачки Моноштор	рукометно игралиште
ОШ „Бранко Радичевић“ Стапар	рукометно игралиште, игралиште за мали фудбал – вештачка трава
Остало	
Војна Пошта 3065 Аеродром	фудбалско игралиште и атлетска тартан стаза

Табела 43. Списак отворених спортских објеката у Сомбору

Објект	Спортски садржаји
Сомбор	
Градска хала „Мостонга“	велика сала (рукомет), ОФО сала кошарка, теретана, стоно-тениска сала, фитнес центар
Градски базен Мостонга	25 м затворени базен и мали базен за обуку
Соколски Дом	одбојкашка сала, теретана и мини сала за џудо
Хотел Интернацион	четворостазна аутоматска куглана
Клуб Војске	тростазна аутоматска куглана
Дом Шаха	сала за шах
Стрелиште	стрелиште за ваздушну пушку
Сале у оквиру школских објеката	
ОШ „Никола Вукићевић“	сала димензија кошаркашког игралишта
ОШ „Доситеј Обрадовић“	сала димензија кошаркашког игралишта

Објекат	Спортски садржаји
ОШ „Иво Лола Рибар“	сала димензија одбојкашког игралишта и мала помоћна сала
ОШ „Братство јединство“	сала димензија кошаркашког игралишта
Гимназија „Вељко Петровић“	сала малих димензија
Средња техничка школа	сала малих димензија
Учитељски факултет	сала дим. кошаркашког игралишта
Насељена места	
Спортско Рекреациони Центар Кљајићево	четворостазна аутоматска куглана
Спортска хала Риђица	сала димензија рукометног игралишта
Сале у оквиру школских објеката у насељеним местима	
ОШ „Никола Тесла“ Кљајићево	сала димензија одбојкашког игралишта
ОШ „Алекса Шантић“ Шантић	сала димензија кошаркашког игралишта
ОШ „Иван Горан Ковачић“ Станишић	сала димензија кошаркашког игралишта
ОШ „Братство јединство“ Бездан	сала димензија кошаркашког игралишта
ОШ „22. октобар“ Бачки Моноштор	сала димензија кошаркашког игралишта
ОШ „Бранко Радичевић“ Стапар	сала димензија кошаркашког игралишта, стоно-тениска сала
ОШ „Лаза Костић“ Гаково	сала димензија кошаркашког игралишта
ОШ „Петефи Шандор“ Телечка	сала димензија одбојкашког игралишта
Затворени објекти за спорт и спортску рекреацију у приватном власништву	
Фитнес центар „Body view“	
Фитнес центар „пц Сомбор“	
Фитнес центар „Blue Gym“	
Фитнес центар „Херкулес“	
Фитнес центар „Xtreme“	
Фитнес центар „Аба“	
Мултифункционални објект у Радишићевој улици	
Мултифункционални објект за мали фудбал и тенис, Бездански пут бб	
Bowling центар „Bowlingstones“	
Joga центар	

Табела 44. Списак затворених спортских објеката у Сомбору

Најзначајније спортске манифестације на подручју Града Сомбора су:

Манифестација	Термин одржавања	Опис
СПОРТИСТА ГОДИНЕ	јануар	На крају сваке календарске године, Сомборске новине проглашавају спортисте године. Манифестација се углавном одржава у првој половини месеца јануара наредне године за претходну.
СОМБОРСКИ ПОЛУМАРАТОН	19. мај	Традиционални Сомборски полумаратон, трка на 21,1 км је настарија и једна од најпривлачнијих асфалтних трка у земљи са преко 100 учесника из земље и окружења
СИМОНОВИЋЕВИ ДАНИ	јул	Шетња пешачком зоном града Сомбора и пешачење кроз СРП „Горње Подунавље”
МОТОНАУТИЧКА ПОДУНАВСКА РЕГАТА	јул	Мотонаутичка подунавска регата традиционално се одржава на токовима реке Дунав, од Сомбора до Новог Сада низводно.
КОЊИЧКЕ ТРКЕ ЗА ПЕХАР СОМБОРСКИХ НОВИНА	август	Дугогодишња традиционална манифестација која се одржава на Градском хиподрому у Сомбору. Међу многобројним тркама најзначајнија и најпопуларнија је „Трка за пехар Сомборских новина“
МЕМОРИЈАЛНИ ТУРНИР У STREETBALL-У „МИЛУТИН СУБОТИЋ – СУБА”	август	Турнир се одржава на отвореном терену "Соколског дома" у знак сећања на трагично настрадалог капитена сомборског кошаркашког клуба. Такмичење се организује за категорије од млађих пионира до сениора. Досадашње турнире је посматрало преко 15.000 гледалаца.
ИНТЕРНАЦИОНАЛНИ ТЕНИСКИ ТУРНИР	август	Тениски клуб “ЖАК” Сомбор је од 2005. године сваке године у августу домаћин интернационалног тениског турнира “FUTURES SOMBOR” из Званичног календара АТП. Организатори турнира су Тениски клуб “ЖАК” Сомбор, Тениски савез Србије и Црне Горе и Тениски савез Војводине.

Табела 45. Преглед спортских манифестација на подручју Града Сомбора

Институционални механизми спорта у Граду¹⁹

У области спорта у Србији, па тако и у Сомбору, делују паралелно два механизма, један у невладином а други невладином сектору. У невладином сектору делују удружења грађана организована у оквиру спортских организација (клубови, друштва, дружине...), спортских друштва, гранских савеза и територијалних спортских савеза. На нивоу Града, о спорту и задовољавању интереса грађана у овој области брину Градско веће (члан задужен за спорт) и Одељење Друштвених делатности града.

Школски и рекреативни спорт²⁰

Спортски Савез Града Сомбора организује и изводи школска такмичења у складу са Планом, програмом и пропозицијама Савеза за школски спорт Републике Србије. Концепцијски школски спорт је организован у 5 степени (нивоа) такмичења:

¹⁹ Извор: Стратегија развоја спорта у Сомбору за период 2014-2016

²⁰ Извор: Стратегија развоја спорта у Сомбору за период 2014-2016

1. Школско првенство (међуодељенско и изводе га школе),
2. Општинско првенство (20 основних и 6 средњих школа),
3. Окружно првенство (Сомбор, Кула, Апатин и Оџаци),
4. Међуокружно првенство (Сомбор, Нови Сад, Суботица и Кикинда),
5. Републичко првенство или сваке четврте године Олимпијске игре школске омладине Србије.

Стручну подршку Савезу у организацији и спровођењу такмичења пружају: Друштво педагога физичке културе градске општине Сомбор, спортске организације, гранске судијске организације Сомбора, Спортски диспанзер МЦ „Др Р Симоновић“ и стручна лица СЦ „Соко“ у чијим објектима се одржава велики број школских првенстава. Школски спорт у Сомбору је изузетно добро организован и вођен.

Рекреативни спорт или како се по савременој терминологији зове спорт за све, има посебан значај. Наиме као што и сам назив каже ови програми намењени су свима без обзира на узраст, пол, физичке или менталне способности. У Сомбору примат у реализацији ових програма преузео је приватни сектор који кроз добро опремљене рекреативне и фитнес центре нуди разноврсне програме на комерцијалној основи. Корисници ових програма су углавном жене од 20 до 50 година старости. Када је у питању спорт за све посебно треба нагласити да су међу најзаступљенијим облицима рекреативних активности индивидуалне и самостално изабране активности које се реализују на улици, између блокова зграда или на отвореним и доступним теренима и спортским центрима, и да се углавном реализују активности везане за трчање, шетњу, вожњу бицикла и игре са лоптом као што су мали фудбал, кошарка или одбојка. Изградња и опремање оваквих терена у Граду у значајној мери унапредила је услове за бављење рекреативним спортом. Нажалост ове активности не прати и одговарајући стручни рад и често за последицу имају повреде и друге нежељене последице. На нивоу Града не постоји савез који би се бавио планирањем, организацијом и реализацијом спорта за све.

У Граду не постоји јединствена база података о субјектима, активностима и резултатима из области спорта за све па ни информатора о томе шта се све нуди од програма. Развијена друштва у свету виде интерес у обезбеђивању материјалних и кадровских услова за спровођење спортско – рекреативних садржаја доступних што ширем кругу становника па је у том смислу неопходно предузети одговарајуће мере.

Такмичарски и врхунски спорт²¹

Програм такмичарског и врхунског спорта реализују клубови и грански савези који делују на територији града Сомбора. Спортски Савез Града Сомбора као асоцијација клубова аматерског спорта у Сомбору у који су на принципу добровољности учлањени клубови и организације из више спортских грана, врши континуирани увид у стање и проблеме са којима се ове организације у свом раду сусрећу. Треба одмах напоменути да све организације нису чланице Савеза, што не значи да Савез у свом раду не сагледава и проблеме ових организација у склопу праћења целокупне проблематике спорта и физичке културе.

Финансирање спорта

Финансирање спорта из буџетских средстава је усклађено са законским прописима који регулишу ову област. У 2013. години за програме у области спорта опредељено је 36.600.000,00 динара и то за: накнаде за стручно педагошки рад тренера у спортским клубовима, стипендирање младих спортиста, основне трошкове клубова, посебне програме клубова, манифестације од интереса за град и Спортски савез Сомбора који реализује школска спортска такмичења, програм „Школица спорта“ у предшколским установама, бесплатне рекреативне програме за жене, итд. Поред ових програмских средстава, посебно је издвојено и 73.219.000,00 динара за програм коришћења и одржавања капиталних спортских објеката. На основу наведеног произилази да је у Сомбору у 2013. години, за спорт издвојено 4,00 % од укупног буџета Града.

²¹ Извор: Стратегија развоја спорта у Сомбору за период 2014-2016

Назив	Износ у дин.
Спортски центар „Соко“	60.750.000,00
Средства за спортске активности (Спортски савез града Сомбора и организације физичке културе)	36.600.000,00
УКУПНО:	97.350.000,00

Табела 46. Финансирање спорта из буџета локалне самоуправе у 2013.

Назив	Износ у дин.
Спортски центар „Соко“	69.544.000,00
Средства за спортске активности (Спортски савез града Сомбора и организације физичке културе)	40.500.000,00
УКУПНО:	110.044.000,00

Табела 47. Финансирање спорта из буџета локалне самоуправе у 2014.

4.9. МЕДИЈИ И ОДНОСИ СА ЈАВНОШЋУ

На нивоу града постоје следећи медији:

- Недељник "Сомборске новине",
- НИУ "Дунатаји",
- ТВ "Спектар",
- ТВ канал 54,
- РТВ "Среће",
- Радио Сомбор,
- Веб портал "СОинфо" www.soinfo.org,
- Веб портал www.sombor.tv,
- Званична презентација Града Сомбора www.sombor.rs.

Од 28. маја 1954. године, када је изашао први број, па све до пред крај 1969. године, „**Сомборске новине**“ су излазиле самостално. 20. децембра 1969. године основан је Информативни центар, у склопу којег су радиле Радио Сомбор и „Сомборске новине“. Јуна 2000. године „Сомборске новине“ су се издвојиле у самостално јавно предузеће, а 28. маја 2007. године су приватизоване. Сада су део групе „**ИНФО ЛОКАЛ МЕДИЈА ГРУПЕ**“ из Новог Сада. Излазе на 32 стране у тиражу од око 8.000 примерака по броју.

Радио Сомбор је основан 20. децембра 1969. године, а програм је почео да се емитује 31. јула 1971. Од 1. јула 2000. године Радио Сомбор пословао је самостално под називом Јавно предузеће Информативни центар Сомбор – Радио Сомбор све до 2006. године када је приватизован. Након што је приватизација поништена 2007. године, већински пакет акција контролише Агенција за приватизацију Републике Србије, а Радио послје под именом Радио Сомбор АД. Информативни програм радија покрива све активности Градске управе и других друштвених активности на територији свих насељених места.

У складу са новим Законом о јавном информисању, који је предвидео „излазак државе из власништва у медијима“, Радио Сомбор АД предао је Агенцији за приватизацију сву потребну документацију. Сви медији у јавном власништву, а самим тим Радио Сомбор АД, требало би да се приватизују до 1. јула 2015. године. Уколико не пронађу новог власника, у складу са Законом, њихов капитал ће бити предат запосленима без накнаде.

Медијска кућа Спектар, емитује програм већ 21 годину и по свим испитивањима гледаности има најбољи рејтинг на простору Западно-бачког округа. Осим Сомборске и Апатинске општине покрива и већи део Оџачке општине, а рачуна на око 150 000 потенцијалних гледалаца. Програм се емитује 24 сата дневно, а има и информативни садржај.

РТВ СРЕЋЕ је приватна, независна ТВ станица основана у Сомбору 2007. године. Програмска шема телевизије прилагођена је важећим стандардима у областима информативно - сервисног градског, едукативног, забавног и комерцијално - маркетиншког програма у оквиру свакодневног емитовања 24 сата сопственог програма. Репортажно је опремљен и има могућност вршења

директних преноса. Основа програма су важне градске вести, сервисне информације и вести из свих других сфера друштвеног живота. Дневна емисија Вести се емитује 5 пута дневно сваког радног дана.

РТВ СРЕЋЕ има дозволу РРА К-32 и емитује програм преко кабловског дистрибутера СББ у подручју Сомбор - Апатин, сарађује са преко 40 телевизија из Србије и региона, а међу њима су РТС, Б92, Нарру, РТВ, Прва, ТВ City, ТВ Аполо, а има уговор о сарадњи и са ТВ Осијек данас. Такође, РТВ Среће има свој интернет сајт (www.rtvsece.com) преко којег је доступна целом свету. На сајту су најактуелније информације у вези Града Сомбора и оне се редовно ажурирају сваког дана. Поред текстуалних вести и слика на њему су видео материјали, емисије из сопствене продукције (ТВ Вести - сваки радни дан, репортаже, концерти, изложбе, спортски догађаји...) у којима је тема увек Град Сомбор. Све информације о Сомбору се преко сајта РТВ Среће могу видети у целом свету. Такође РТВ Среће има уговор о дистрибуцији програма у северном делу Америке са фирмом Dimedia Group SA из Швајцарске. Већ 3 године РТВ Среће има Јутарњи програм који тренутно ради са Радио Сомбором. Већину снимака у етар шаље и преко Youtubea и линкове прослеђује преко друштвених мрежа.

Телевизија Форуна основана је као ТВ Сомбор 1994. године, да би касније променила име у Канал 54 јер је емитовала програм на 54. каналу. Једна је од најстаријих приватних телевизијских станица у Војводини. Одлуком Републичке радиодифузне агенције, телевизија губи дозволу за емитовање, тако да се емитовање наставља само на кабловским системима у Сомбору, Апатину, Кули и Врбасу. Канал 54 је почетком 2011. године променио име у „Телевизија Форуна“.

У склопу РТВ Форуна налази се и **Радио Форуна**, који емитује програм на 106,6 MHz FM. Према истраживању слушаности сомборских радија, које је 2013. године урадила Агенција Ипсос, Радио Сомбор и Радио Форуна готово су изједначени, пошто се њихови резултати разликују за свега неколико слушалаца. Обе станице имају удео од 0.1, што је далеко од просека слушаности локално/регионалних емитера у Суботици, Новом Саду, Апатину и Бачкој Паланци. Треба додати да је незнатан удео сомборске Радио Марије, која емитује верски програм.

У Сомбору су активни дописници националних и регионалних медија, како електронских тако и штампаних. На тај начин информације од јавног значаја доступне су веома широкој циљној групи.

У Сомбору је активан и информативни интернет портал **SOinfo.org** који је почео са радом 2003. године као пројекта у оквиру НВО СО опен. Удружење, које је оснивач портала, по свом карактеру је нестраначко, невладино и непрофитно. Информације од јавног значаја на том порталу ажурирају се на дневном нивоу и покривају све сфере друштвеног живота Града.

Информисање у Граду Сомбору

Град Сомбор има јасну и прегледну интернет страницу, на којој се објављује информативни садржај. Вести и друге информације од јавног значаја се ажурирају се на дневном нивоу. На порталу постоји и апликација „Поставите питања“ што јавности даје јасну поруку транспарентности рада локалне самоуправе.

Активности града Сомбора нису довољно видљиве на интернету, услед недостатка налога на друштвеним мрежама. На тај начин млади, али и знатан број људи из сфере политике, привреде и новинарства остају ускраћени за важне информације од јавног значаја.

У градској управи делегирана је једна особа која обавља послове комуникације са медијима, а која осим тога ради и друге важне послове у Градској управи. На интернет страници града нема података о контакту особе задужене за медије.

Градска управа Сомбор нема оформљену званичну ПР службу или појединца који се искључиво тиме бави. Сомбор нема јединствену координацију Градске управе када је реч о унутрашњем протоколу и комуникацијама, као ни спољним комуникацијама.

Када је реч о локалним медијима у Сомбору, њихови проблеми су готово идентични са већином у Србији. Имају солидну техничку опремљеност али стални напредак технологије захтева непрестана улагања.

Важност и улога унутрашњег протокола и спољних комуникација града Сомбора није детаљно разматрана у раније донетим стратешким актима градске општине. У Стратегији локалног одрживог развоја општине Сомбор, који је израђен 2007. године, медијска активност, као део друштвених делатности, није обрађена.

Финансирање медија

Врста медија	Укупан износ	Број медија
Штампани медији са већинским државним уделом	2.999.970	1
Електронски медији са већинским државним уделом	3.300.000	1
Штампани приватни медији	-	-
Електронски приватни медији	4.698.000	5
Укупно	10.997.970	7

Табела 15. Финансирање медија из буџета локалне самоуправе у 2013.

Укупан износ средстава који је у 2013. години опредељен у Буџету локалне самоуправе за финансирање медија по било ком основу ²²	10.997.970
Укупан износ средстава који је у 2014. години опредељен у Буџету локалне самоуправе за финансирање медија по било ком основу ²²	12.600.000

Табела 48. Средства издвојена за медије из буџета локалне самоуправе у 2013. и 2014.

²² основ за пренос средстава може бити : субвенција, донација, финансирање одређеног пројекта, итд.

4.10. СВОТ АНАЛИЗА

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
Млади	
• мноштво институција и установа које се баве младима • функционалан Савет за младе и Канцеларија за младе • бројна удружења и организације које раде са младима, као и удружења младих • финансијска подршка Града Сомбора пројектима младих и за младе • Сомбор је средњошколски центар • -формирана Заједница ученичких парламената града Сомбора • постојање високообразовних институција у Сомбору • постојање смештајних капацитета за студенте и средњошколце са пратећим просторијама • постојање просторних капацитета који се користе или би се могли користити за садржаје и активности намењене младима • бројни спортски терени за младе • -бројна понуда културних/едукативних/спортских садржаја за младе у граду • развијена медијска инфраструктура • богатство различитих култура и вера • постојање братских градова: Баја (Мађарска), Кишпешта (Мађарска), Велес (Македонија), Цеље (Словенија), Звечан • постојање бициклическе руте ка Сомбору и кроз Сомбор - "Еуровело 6" и "Панонски пут мира" • присутност младих у структурама које доносе одлуке • млади креирају пројекте и програме од значаја за њихов лични и социјални	• неразвијена привреда, велика незапосленост и низак стандард младих • недовољни капацитети Канцеларије за младе и локалних удружења грађана који се баве младима • млади су у великој мери необавештени о радним правима и механизмима реаговања у случају дискриминације на тржишту рада • велики степен незаинтересованости младих за активно деловање у локалној заједници • велики степен незаинтересованости младих да се информишу • слаба мобилност младих у граду, у региону, у земљи и посебно према иностранству • лоша саобраћајна инфраструктура (друмски, железнички, речни и ваздушни саобраћај) која повезује Сомбор са суседним градовима у земљи и окружењу отежава мобилност • недовољно опредељених финансија у сврху повећања мобилности младих • лоша саобраћајне везе између града и села • низак ниво социјалних искустава са вршњацима из других средина (земља и иностранство) • у стратешким документима града млади су слабо заступљени и не учествују у њиховим израдама • у локалној средини млади нису препознати као стратешки приоритет, нити као ресурс у који треба улагати (недостатак јавних база података о младим стручњацима, младим уметницима, научницима и талентованим спортистима)

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
развој, као и развој локалне заједнице - постојање могућности за волонтирање у локалној заједници - ЛАП за младе заснован на истраживању и релевантним подацима	- миграције младих ка већим градовима и иностранству - младима на селу сужен избор културних, спортских, забавних и едукативних садржаја које могу да конзумирају у свом слободном времену - недостатак смештајних капацитета прилагођених и приступачних младима - велики број спортских терена у лошем стању - слаба сарадња младих из Сомбора са младима из братских градова - непостојање омладинског клуба/центра са прилагођеним просторима за младе - опредељена средства од стране Града су недовољна за имплементацију програма за младе предвиђених ЛАП-ом за младе
СНАГЕ	СЛАБОСТИ
Култура	
- богато културно-историјско наслеђе - доступност квалитетних људских ресурса - постојање институционализоване организоване бриге о културном наслеђу и већи број установа културе - град на основу конкурса додељује финансијска средства намењена културним установама/институцијама/удружењима - прекогранична сарадња са матичним удружењима - библиотека уводи иновативне садржаје и развија нове програме - велики број КУД-ова и удружења који се баве неговањем културе - културне манифестације – развој културног туризма - промовисање историјског наслеђа кроз туризам	- слабо знање грађана о локалној историји - недовољно улагање у обнову историјских објеката - Граду недостаје мултифункционална сала намењена одржавању свечаности, која би била доступна свима - недовољно усавршавање запослених у култури - нису оспособљени за писање пројеката - недовољна техничка опремљеност и слаба искориштеност постојећих ресурса институција културе - проблем суфинансирања и предфинансирања пројеката - слаба координација између институција културе на локалном нивоу - слаба повезаност институција културе у земљи и иностранству - слабо коришћење ЕУ фондова

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
• удружења која се баве старим занатима и неговањем традиције • значајан број уметника са запаженим резултатима у земљи и иностранству • Библиотека као информационо-дигитални центар	• архивска грађа се чува у неадекватним условима • архива није дигитализована • непостојање базе података о културно-историјском наслеђу • у граду и околним селима изостаје довољна подршка културним садржајима намењеним деци • недовољно јасни критеријуми финансирања удружења из буџета Града • поједина села немају људских ни просторних капацитета за организацију догађаја културе • непрепознатост важности друштвено-одговорног ангажовања у локалној заједници
СНАГЕ	СЛАБОСТИ
Спорт	
• спортске активности организоване у оквиру Спортског савеза • искуство у области инклузивних спортских програма • износ намењен финансирању спорта из буџета града је повећан у односу на претходни прериод • значајни природни потенцијали и инфраструктурни ресурси за бављење спортом • комплетирана израда регистра спортских објеката • постоји традиција врхунских спортских резултата на националном и светском нивоу	• потешкоће у финансирању и проналажењу спонзорстава • слабо одржавање инфраструктуре спортских објеката • мали број затворених спортских објеката • постојећи спортски терени у лошем стању • недовољно јасни критеријуми финансирања спортских удружења из буџета Града • недовољно стручно усавршавање спортских радника
СНАГЕ	СЛАБОСТИ
Медији и односи са јавностима	
• постојање локалних медија (писаних и електронских) • дописници регионалних и националних медија • активности града су видљиве у медијима	• активности града нису видљиве на интернету (недостатак друштвених мрежа) • само једна особа (која ради и друге послове у Градској управи) обавља послове ПР-а

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
на локалном и регионалном нивоу постоји апликација „Поставите питање“ на интернет страни града	- интернет страна града нема податке о директном контакту особе задужене за медије - нема јединственог координисања Градске управе са медијима - недостатак информација о медијским активностима градских установа и предузећа, које нису део саме Градске управе
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
- погранична сарадња - умрежавање и сарадња са институцијама на локалном, регионалном, националном и међународном нивоу -могућност размене младих кроз међународне програме и програме прекограничне сарадње - прерастање Сомбора у универзитетски центар - успостављање КОМС-а, војвођански депарتمان -постојање стратешких и планских докумената за младе на националном и покрајинском нивоу -аплицирање града и НВО на многобројне конкурсе за побољшање положаја младих -кандидатура за одржавање школске олимпијаде Војводине у граду	- економска криза - нестабилна политичка ситуација - поремећен систем вредности у друштву, што се рефлектује на младе - инертност и пасивност институција и појединаца, као и самих младих - доступност психоактивних супстанци - доношење Закона о информисању који налаже приватизацију медија у власништву државе, покрајине и локалне самоуправе. То ће утицати на квалитет информисања на језицима националних мањина и променити начин финансирања локалних медија из Буџета града - политичка нестабилност - запошљавање политичких, а не стручних кадрова - губљење идентитета и вредности културе

4.11. ПРИОРИТЕТИ, ЦИЉЕВИ И МЕРЕ

ПРИОРИТЕТ	ЦИЉ	МЕРА
Млади ²³		
1. Подстицање и унапређивање свих облика запошљавања, самозапошљавања и предузетништва младих	1.1. Информисати и мотивисати младе у граду, а посебно на селу за/о могућностима запошљавања, самозапошљавања и предузетништва младих	1.1.1. Подршка пројектима професионалне оријентације који су младоприхватљиви
		1.1.2. Информисање, мотивисање и едукација младих о запошљавању, самозапошљавању и промоција примера позитивне праксе
		1.1.3. Подршка изради и континуираном одржавању ажурне онлајн базе података о приликама за запошљавање, волонтирање, обављање радних пракси, приправничког стажа...
	1.2. Подизати компетенције младих које могу да доведу до њиховог запошљавања, самозапошљавања или развоја омладинског предузетништва	1.2.1. Промоција атрактивних занимања младима као и могућности стручног усавршавања, преквалификације и доквалификације
	1.3. Подстаћи младе у Сомбору да се баве пољопривредом	1.3.1. Промовисање бављења пољопривредом и упознавање младих са примерима добре праксе из области пољопривреде, занатства и задругарства
2. Подстицање младих да активно учествују у друштву	1.4. Развој и унапређење комуникације између релевантних актера из области запошљавања	1.4.1. Организовање састанака свих заинтересованих актера који могу помоћи у запошљавању младих у Сомбору
		2.1.1. Едуковати, оснажити и мотивисати ученичке и студентске парламенте, као и професоре о користима функционалних парламената
		2.1.2. Сензибилисање локалне заједнице о бенефитима и значају активизма младих
		2.1.3. Успоставити ефектне моделе информисања младих

²³ Приоритети, циљеви и мере су преузети из документа „Локални акциони план за младе града Сомбора 2013-2016“, јануар 2013. године.

ПРИОРИТЕТ	ЦИЉ	МЕРА
		2.1.4. Прикупљати податке о активизму младих из Сомбора и околних насеља кроз истраживања
		2.1.5. Подстицање комуникације ученичких и студентских парламената и управе образовних установа
		2.1.6. Умрежавање ученичких и студентских парламената међу сродним организацијама из града, региона, земље и иностранства
		2.1.7. Оснаживање младих за удруживање, писање и реализацију пројектних идеја
		2.1.8. Промовисање предности живота на селу међу младима
		2.1.9. Подстицање дискусија младих о иницијативама и одлукама које утичу на квалитет њиховог живота
	2.2. Сензибилисање локалне заједнице о бенефитима и значају активизма младих	2.2.1. Обележавање значајних датума за младе
		2.2.2. Подстицање омладинског активизма, а посебно у насељима где је слабо развијен
		2.2.3. Едукација, мотивисање и оснаживање младих за волонтирање
		2.2.4. Организовање тренинга за младе функционере, одборнике, активисте/киње и представнике подмладака, политичких партија и чланова Савета за младе, о процедурама и локалним политикама за младе
		2.2.5. Сензибилисање локалне заједнице за решавање проблема и задовољење потреба младих
		2.2.6. Подизање политичке свести младих и оснаживање за демократско деловање
	2.3. Успоставити ефектне моделе информисања младих	2.3.1. Промовисање активности организација младих и организација које се баве младима

ПРИОРИТЕТ	ЦИЉ	МЕРА
		2.3.2. Израда обједињавајућег сајта који садржи информације о актуелним садржајима и организацијама за младе у Сомбору и околини
		2.3.3. Развијање система информисања младих на њима прихватљив начин
	2.4. Прикупљати податке о активизму младих из Сомбора и околних насеља кроз истраживања	2.4.1. Подршка пројектима прикупљања репрезентативних података о активизму младих из Сомбора и околних насеља кроз истраживања
3. Унапређење капацитета организација младих и организација које се баве младима у Сомбору	3.1. Подизање капацитета Канцеларије за младе и организација које се баве младима у граду, и квалитета њиховог омладисног рада, са посебним освртом на организације из околних села	3.1.1. Едукација омладинских радника, а посебно за рад са рањивим групама младих
		3.1.2. Информисање, едукација, оснаживање и подршка омладинским радницима за бољи и квалитетнији рад са младима
		3.1.3. Основни и напредни тренинзи за тренере за рад са младима
		3.1.4. Јачање капацитета организација за волонтерски менаџмент и креирање програма за волонтирање путем обука
		3.1.5. Јачање људских, просторних, материјалних, промотивних и волонтерских капацитета Канцеларије за младе Града Сомбора
	3.2. Умрежавати организације које се баве младима на локалном, регионалном, националном и интернационалном нивоу	3.2.1. Подршка умрежавању организација које се баве младима на локалном, регионалном, националном и међународном нивоу
		3.2.2. Подршка разменама искустава и добрих пракси са организацијама које се баве младима из других градова и држава

ПРИОРИТЕТ	ЦИЉ	МЕРА
		3.2.3. Подршка акредитовању организација из Сомбора и њихових омладинских радника
	3.3. Подизати видљивости активности организација које се баве младима, посебно међу младима	3.3.1. Афирмација омладинског рада и методологије неформалног образовања у локалној средини и међу младима
	3.4. Повећати информисаност организација које се баве младима о законским регулативама и могућностима, фондовима као моделима успостављања трајнијих сервиса за младе	3.4.1. Информисање организација које се баве младима о законским регулативама и могућностима, као и моделима успешних сервиса за младе
	3.5. Подићи компетенције организација које се баве младима за развијање истраживања и база података	3.5.1. Едукација НВО о методологијама и врстама истраживања, и њиховом извођењу
4. Омогућавање квалитетног провођења слободног времена младих	4.1. Обезбедити функционалан простор за квалитетно провођење слободног времена младих	4.1.1. Сензибилисање и мобилисање локалне заједнице ради обезбеђивања функционалног простора за квалитетно провођење слободног времена младих (омладиски центри, омладински клубови и слични модели)
		4.1.2. Обезбеђивање функционалног простора за садржаје у циљу личног, социјалног и културног развоја младих
	4.2. Повећати избор садржаја за младе, а посебно за младе на селима	4.2.1. Подршка активностима које имају за циљ преиспитивање система вредности младих и друштва
		4.2.2. Подршка иницијативама младих из града и села за организовање садржаја сходно њиховим потребама

ПРИОРИТЕТ	ЦИЉ	МЕРА
		4.2.3. Организовати летње манифестације за младе у граду и околним насељима уз подршку постојећим манифестацијама које су успешно реализују претходних година
	4.3. Повећати и унапредити мобилност младих	4.3.1. Подршка мобилности младих путем информисања о европским програмима размене и волонтирања
		4.3.2. Подршка пројектима међународне сарадње младих у региону, међуопштинске сарадње као и сарадње младих у општини (на релацији село-град)
5. Безбедности младих и промоција здравих стилова живота	5.1. Превенисати ризично понашање младих и информисање младих о последицама истог	5.1.1. Едукација младих о здравим стиливима живота очувању менталног и физичког здравља, подршка активностима у циљу побољшања безбедности младих
		5.1.2. Подршка стручном саветовању младих из области психологије, сексуалности, здравствене неге, превенције насиља, успостављања здравих односа са другим особама и осталих области интересантних младима
		5.1.3. Оснаживање младих у ризику, као и младих са смањеним могућностима (ЛГБТ, ОСИ, МНРО, младе мајке, самохрани млади родитељи, етничке групе итд.)
		5.1.4. Подршка формирању тимова вршњачких медијатора у образовним установама
	5.2.Промовисати здраве стилове живота, здраве односе са другима, и безбедност младих	5.2.1. Едукација родитеља и професора, школских полицајаца о превентиви, препознавању и лечењу психолошких, здравствених и социјалних проблема младих
		5.2.2. Едукација младих о људским правима превенцији насиља

ПРИОРИТЕТ	ЦИЉ	МЕРА
		5.2.3. Спровођење обуке и неговање тимова вршњачких едукатора из области које се односе на здраве стилове живота, здравих партнерских односа, безбедност младих и превенцију ризичног понашања
	5.3. Прикупљати податке о потребама, навикама, проблемима и ставовима младих из области физичког и менталног здравља кроз развој истраживања и база података	5.3.1. Подршка пројектима прикупљања репрезентативних података о физичком и менталном здрављу, ризичном понашању, безбедности младих
	5.4. Подизање нивоа комуникације између релевантних актера у локалној заједници по питању здравља и безбедности младих	5.4.1. Стварање мреже стручњака који раде са рањивим групама младих и младима са проблемима у понашању
6. Обезбеђивање једнаких шанси за све младе, а посебно младих из рањивих група	6.1. Развијати системе комуникације са младима из рањивих група	6.1.1. Подршка развоју механизма комуникације са младима из рањивих група
		6.1.2. Подршка пројектима прилагођавања нових технологија младима из рањивих група и информисање рањивих група о темама које су им важне кроз прилагођен систем комуникације
		6.1.2. Подршка теренском раду омладинских радника са осетљивим групама младих (detached youth work)
		6.1.3. Едукација шире локалне заједнице (посебно професија које раде са младима) и младих о терминима који се односе на рањиве групе
	6.2. Кроз инклузивне активности подизати ниво информисања и свести младих и шире локалне заједнице о дискриминацији и рањивим групама младих	6.2.1. Спровођење обука из инклузивног образовања за младе и одрасле
		6.2.2. Оснаживање младих за прихватање различитости, борбу против дискриминације и информисање о антидискриминационим механизмима у Републици Србији

ПРИОРИТЕТ	ЦИЉ	МЕРА
		6.2.3. Оснаживање актера и сензибилисање шире локалне заједнице за решавање проблема рањивих група младих
		6.2.4. Промоција радних места на којима раде ОСИ међу послодавцима (промоција увођења асистивних технологија за младе ОСИ међу послодавцима)
	6.3. Оснажити младе из рањивих група за активно учешће у локалној заједници	6.3.1. Подршка обукама за стицање неопходних социјалних вештина младих из рањивих група
		6.3.2. Информисање о примерима добрих инклузивних пракси организација које се баве младима из других градова и земаља
		6.3.3. Оснаживање и формирање група за подршку младима из рањивих група
		6.3.4. Подстицање сарадње свих релевантних актера са организацијама које окупљају младе из рањивих група у циљу инклузије
		6.3.5. Развој програма подршке младим родитељима и породицама
	6.4. Прикупљати податке о ставовима, проблемима, потребама младих из ове области кроз развој истраживања	6.4.1. Подршка пројектима прикупљања репрезентативних података о осетљивим групама младих из Сомбора и околних насеља кроз истраживања
7. Подстицање иновација, стваралаштва и талената младих	7.1. Афирмисати успешне младе у свету науке, уметности и бизниса	7.1.1. Подршка развоју механизма ангажовања и запошљавања младих и недовољно афирмисаних стручњака из Сомбора и околних насеља у предузећима и јавним установама
		7.1.2. Развијати механизме подршке успешним и талентованим младима
		7.1.3. Направити базу података о младим стручњацима, младим уметницима, научницима и талентованим спортистима

ПРИОРИТЕТ	ЦИЉ	МЕРА
	7.2. Промовисати науке, уметности и стваралаштва на младима прихватљив начин	7.2.1. Подршка активностима у циљу примене иновативних и ефектних модела подстицања младих талената из Сомбора и околних насеља
		7.2.2. Континуирано информисање младих о стипендијама, наградама конкурсима и осталим приликама за развој њихових талената, на младима прихватљив начин
		7.2.3. Подршка активностима којима се промовише наука и стваралаштво младих на младима прихватљив начин
	7.3. Подстицати иновативне идеје младих у свим сферама	7.3.1. Подршка стваралаштву младих, а посебно стваралаштва младих из рањивих група
8. Подстицање одговорног односа младих према животној средини	8.1. Промовисати одрживи развоја на иновативне и начине који су прихватљиви младима	8.1.1. Едукација младих и вршњачких едукатора о одрживом развоју
	8.2. Подржати иницијативе и идеје младих из области одрживог развоја и екологије	8.2.1. Подршка промотивним и едукативним активностима рециклирања на креативан начин
		8.2.2. Подршка активностима уређивања јавних простора од стране младих
		8.2.3. Сензибилисање младих за активизам у области екологије и одрживог развоја
КУЛТУРА		
1. Подстицање повезивања институција културе на свим нивоима	1.1. Квалитетнија сарадња између институција културне и цивилног сектора	1.1.1. Унапредити сарадњу између установа и удружења, формалних и неформалних група у култури ради квалитетније организације културних догађаја
		1.1.2. Сарадња на пројектима везаним за културу и развој града
		1.1.3. Умрежити удружења која се баве културом ради остварења њихових заједничких потреба и интереса
	1.2. Квалитетнија сарадња између институција културне и Градске управе	1.2.1. Унапредити сарадње између локалних институција културе и Градске управе ради информисања о начину добивања средстава из

ПРИОРИТЕТ	ЦИЉ	МЕРА
	1.3. Унапређење сарадње између институција културе и образовних установа	одређених извора
		1.3.1. Развити интересовање и навике деце и младих за културу
		1.3.2. Развијати атрактивне програме за младе којима се они на њима занимљив начин упознају са културним садржајима
2. Унапређење и модернизација установа културе	2.1. Унапређење знања и вештина запослених у култури	2.1.1. Организовати едукације и тренинге за запослене у култури
		2.1.2. Континуирано мотивисати запослене
		2.1.3. Унапредити знања КУД-ова и удружења у области менаџмента удружења, нарочито на селу
	2.2 Побољшање техничке опремљености установа културе	2.2.1. Побољшати информационе системе који се користе у култури
		2.2.2. Дигитализовати културно - историјску грађу Града уз ресурсе и искуство Градске библиотеке
		2.2.3. Формирати заједничку базу података о културним догађајима и културним субјектима Града
3. Очување културног наслеђа	3.1. Афирмација и промовисање културног наслеђа	2.2.4. Формирати информативне и атрактивне базе података о локалној културној баштини
		3.1.1. Повећати улагања у обнову историјских објеката
		3.1.2. Развити програме културно-историјског наслеђа намењене туристима
		3.1.3. Развити програме представљања културно-историјског наслеђа младима на њима прихватљив и занимљив начин
4. Унапређење финансирања културе	4.1. Боља искоришћеност доступних извора финансирања из домаћих и иностраних фондова	3.1.4. Заштита архивске грађе
		4.1.1. Континуирано информисати културне институције и удружења о доступним фондовима Европске уније

ПРИОРИТЕТ	ЦИЉ	МЕРА
		4.1.2. Едуковати КУД-ове и друга културна удружења о начинима финансирања и писању пројеката за домаће и иностране фондове
		4.1.3. Организовати радионице које се баве писањем пројеката и изналажењем алтернативних извора финансирања за институције културе, удружења и формалне и неформалне групе у култури
	4.2. Расподела буџетских средстава намењених за културу	4.2.1. Извршити анализу процеса одлучивања и израдити препоруке за њено унапређивање
		4.2.2. Финансирати удружења према јасним критеријумима утемељеним на пројектним активностима, с јасно назначеним циљевима пројекта, циљним групама и мерљивим индикаторима успешности пројекта
5. Развој културних садржаја и активности	5.1. Обезбеђивање услова за организовање културних дешавања и промоција локалних уметника и друштава	5.1.1 Изградити конгресни центар у оквиру библиотеке
		5.1.2. Опремити и адаптирати простор у мултифункционалну салу и учинити је доступну свим формалним и неформалним групама грађана
		5.1.3. Повећати број културних садржаја за децу и обезбедити већу подршку организовању оваквих догађаја
		5.1.4. Унапредити рад координатора за културу у селима
		5.1.5. Подржати програмске активности за неговање и стварање публике
		5.1.6. Развити програме за промовисање културних вредности на публици прихватљив начин
		5.1.7. Омогућити приступ (физички и сваки други) културним садржајима за све категорије становништва

ПРИОРИТЕТ	ЦИЉ	МЕРА
		5.1.8. Уредити, адаптирати и изградити просторе намењене за садржаје из области културе
	5.2. Подршка културном аматеризму	5.2.1. Обезбедити простор за рад удружењима у култури
		5.2.2. Подржати неформалне групе и грађанске иницијативе у области културе
	5.3. Планирање програма културних институција у граду на основу потреба публике	5.3.1. Реализовати истраживање о културним потребама и навикама грађана Сомбора и насељених места и креирати Стратегију развоја културе
		5.3.2. Уважити потребе различите публике приликом креирања програма културних институција
		5.3.3. Афирмисати младе ствараоце из Сомбора кроз програме културних институција
		5.3.4. Мапирати просторе за одржавање културних догађаја у граду и насељеним местима и анализа њихове функционалности
Спорт		
1. Доступност спорта свим грађанима, а посебно деци, омладини, женама и особама са инвалидитетом	1.1. Развој дечијег и школског спорта	1.1.1. Развити и унапредити дечији спорт кроз масовно укључивање деце у разноврсне ваннаставне активности у предшколским установама и обезбедити услове да се у свим вртићима организује рад школица спорта
		1.1.2. Афирмисати унутаршколска такмичења као основе и базе школских спортских такмичења
		1.1.3. Унапредити систем школских спортских такмичења, посебно на нивоу града
		1.1.4. Подстицати рад школских секција у нижим разредима основних школа
		1.1.5. Организовати масовне акције у којима могу да учествују сва деца

ПРИОРИТЕТ	ЦИЉ	МЕРА
		1.1.6. Перманентно унапредити просторне услове за реализацију дечијих и школских програма
		1.1.7. Обезбедити квалитетне и високообразоване стручне кадрове за рад са децом у вртићима, школама и клубовима
	1.2. Популаризација рекреативног спорта – спорт за све	1.2.1. Изградити јавне спортске терене и игралишта у стамбеним четвртима
		1.2.2. Реализовати кампање које имају за циљ промоцију здравог начина живота у ком доминирају рекреативне активности
		1.2.3. Организовати и реализовати рекреативне програме и активности на јавним теренима и у природним условима
		1.2.4. Подстицати оснивање друштава спорта за све
		1.2.5. Унапредити систем такмичења у оквиру Радничке спортске олимпијаде, посебно оних која се реализују на нивоу града
	1.3. Подстицање жена за бављење спортом	1.3.1. Организовати промотивне кампање о значају и потреби бављења жена спортом
		1.3.2. Стимулисати спортске организације које окупљају женску популацију кроз обезбеђивање адекватних термина за рад, ангажовање стручних кадрова и финансијску подршку
		1.3.3. Перманентно спроводити акције и давање олакшица за оспособљавање жена за тренерски позив и судије у спорту
		1.3.4. Подстицати жене које се баве спортом да се укључе у органе управљања у спортским организацијама на свим нивоима

ПРИОРИТЕТ	ЦИЉ	МЕРА
	1.4. Боља организација спорта за особе са инвалидитетом	1.3.5. Организовати бесплатне рекреативне активности за жене
		1.4.1. Обезбедити просторне и кадровске услове за реализацију програма рекреативних и спортских активности са инвалидним лицима
		1.4.2. Обезбедити адекватан приступ спортским објектима за инвалидна лица
		1.4.3. Усавршавати и оспособљавати кадрове који раде на реализацији спортских и рекреативних програма са инвалидним лицима 1.4.4 Организовати такмичарске активности инвалидних лица на територији Града
		1.4.5 Укључити инвалиде у редован систем такмичења у спортским гранама у којима постоје могућности за то
		1.4.6 Подстицати оснивање спортских клубова или друштава инвалида и њихово укључивање у систем такмичења или рекреативне активности
2. Унапређење услова бављења спортом у Граду	2.1. Одржавање, реконструкција постојећих и изградња нових спортских објеката	2.1.1. Завршити започету изградњу и реконструкције спортских објеката на територији града Сомбора
		2.1.2. У сарадњи са спортским организацијама, ССГС, СЦ „Соко“ и канцеларијама месних заједница донети средњорочни и дугорочни план реконструкције постојећих спортских објеката, као и план изградње нових спортских објеката
		2.1.3. Обезбеђивати услове за несметано функционисање СЦ „Соко“ и одржавање капиталних објеката у граду
		2.1.4. Подстицати реконструкцију и изградњу нових спортских објеката при школама

ПРИОРИТЕТ	ЦИЉ	МЕРА
	2.2. Коришћење спортских објеката на територији Града	2.2.1. У складу са критеријумима и мерилима обезбедити потпуно и планско коришћење свих спортских објеката у власништву града
		2.2.2. Обезбедити систем заштите јавних спортских терена и игралишта
		2.2.3. Радити на обезбеђивању бенефицираних цена комуналних услуга у надлежности града за спортске објекте
		2.2.4. Обезбеђивање приоритета у расподели термина у спортским објектима, у власништву града, у складу са оствареним спортским резултатима
	2.3. Успостављање база података и система информисања	2.3.1. Унапредити систем информисања грађана о потребама и могућностима бављења спортом
		2.3.2. Направити базу података о стручњацима у спорту у Граду
		2.3.3. Обезбедити предуслове да се у Спортском савезу воде базе података у складу са Законом о спорту и од значаја за град
	2.4. Подршка такмичарском и врхунском спорту и талентованим спортистима	2.4.1. Обезбедити просторне и кадровске услове за бављење спортом свих узрасних категорија у насељеним местима са територије града Сомбора
		2.4.2. Обезбедити просторне и кадровске услове за реализацију програма клубова за које је Град, на основу категоризације, исказао интерес за програме врхунског спортског стваралаштва (наступи на националном и међународном нивоу)
		2.4.3. Евидентирати потенцијалне кандидате за Олимпијске игре и друга велика међународна такмичења и обезбеђивање услова за реализацију њихових индивидуалних програма рада

ПРИОРИТЕТ	ЦИЉ	МЕРА
		2.4.4. Обезбедити услове за стипендирање младих перспективних спортиста
		2.4.5. Обезбедити услове за спортски развој талентованих спортиста и унапређење квалитета стручног рада са њима
		2.4.6. Афирмација врхунских спортских резултата кроз доделу одговарајућих награда и признања
3. Унапређење финансирања спорта	3.1. Рационализација расподеле буџетских средстава у спорту	3.1.1. Унапредити систем расподеле буџетских средстава кроз дефинисање и перманентно усавршавање критеријума и мерила за вредновање резултата остварених у области спорта, спортске рекреације – спорта за све и школског спорта
		3.1.2. Ускладити расподелу буџетских средстава са чланом 137. Закона о спорту који дефинише потребе грађана које се задовољавају у јединицама локалне самоуправе
		3.1.3. Обезбедити контролу наменског коришћења буџетских средстава
4. Популаризација спорта и спортских манифестација	4.1. Промоција и популаризација спорта у Сомбору	4.1.1. Промовисати праве вредности у спорту у сарадњи са средствима јавног информисања
		4.1.2. Афирмисати остварене резултате у области спорта кроз издавање одговарајућих публикација и додељивањем награда и признања
		4.1.3. Предузимати перманентне активности у циљу правовременог и потпуног информисања грађана о могућностима укључивања у спортске активности
		4.1.4. Пружати подршку издавању монографија и других публикација из спортског историјата Сомбора

ПРИОРИТЕТ	ЦИЉ	МЕРА
	4.2. Организовање значајних спортских приредби, акција и манифестација	4.2.1. Унапредити критеријуме и мерила за дефинисање значајних спортских приредби, акција и манифестација од интереса за град
		4.2.2. Утврдити минималне услове које морају да испоштују организатори значајних спортских приредби, акција и манифестација који користе буџетска средства
		4.2.3. Сачинити вишегодишњи план организације значајних спортских приредби, акција и манифестација
		4.2.4. Обезбедити просторне и кадровске услове за организацију значајних спортских приредби, акција и манифестација
		4.2.5. Организација и реализација такмичења у свим узрастима категоријама на локалном нивоу
		4.2.6. Обезбедити адекватно вредновање спорта кроз издвајање буџетских средстава и анализу резултата који се остварују у овој области
		4.2.7. На основу категоризације спортских објеката у власништву града утврдити начин финансирања истих
		4.2.8. Подстицати развој спортских организација од посебног значаја за град
5. Побољшање капацитета институција спорта	5.1. Усавршавање запослених у спорту	5.1.1. Обезбедити стриктно поштовање и спровођење законских одредби које дефинишу ко има право да спроводи стручно - педагошки рад у спорту
		5.1.2. Подстицати школовање и стручно усавршавање спортских радника

ПРИОРИТЕТ	ЦИЉ	МЕРА
		5.1.3. Обезбедити адекватно стимулисање и вредновање стручног рада у складу са оствареним спортским резултатима
		5.1.4. Унапређивати просторне, стручне и техничке капацитете гранских савеза и Спортског савеза града Сомбора
	5.2. Унапређење сарадње спортских институција	5.2.1. Перманентно радити на очувању јединства у спортској „породици“ града Сомбора
		5.2.2. Подстицати удруживање клубова и друштава у гранске савезе и Спортски савез града Сомбора
		5.2.3. Подстицати удруживање клубова у признате националне гранске савезе
Медији и односи са јавношћу		
1. Доступност информација о активностима Града у медијима	1.1. Квалитетнија комуникација између Града и медија	1.1.1. Боља координација Градске управе са медијима, ажурност и прецизност при дистрибуцији информација од стране Града ка медијима
		1.1.2. Унапредити медијску промоцију и информисање грађана о активностима Градске управе
		1.1.3 Обезбедити видљивост активности градских установа и предузећа у медијима
		1.1.4. Дефинисати прецизне и транспарентне критеријуме за суфинасирање медија из буџета Града, у складу са одредбама новог Закона о јавном информисању
	1.2. Подизање квалитета информисања унутар Градске управе	1.2.1. Боља организованост ПР службе у Граду
		1.2.2. Побољшати квалитет информација на интернет страници Града

ПРИОРИТЕТ	ЦИЉ	МЕРА
		1.2.3. Квалитетније обавештавање о конкурсима које расписује Град
		1.2.4. Обезбедити видљивост Града на друштвеним мрежама (Facebook, Twitter, itd.)
2. Развој медијског садржаја локалних медија	2.1 Унапређење квалитета информисања грађана	2.1.1. Производња нових медијских садржаја у локалним медијима

ТУРИЗАМ

4.12. КАРАКТЕРИСТИКЕ ТУРИЗМА

Туризам је једно од најбрже растућих подручја људске активности, које на различите начине прожима све сфере живота локалне заједнице. Туризам данашњице обележавају различити трендови, а сви они директно или индиректно формирају развој туристичког производа те самим тиме утичу и на квалитет понуде туристичке дестинације. Туристички производи одређеног подручја, као скупови доживљаја, производа и услуга, настоје се што боље прилагодити захтевима тржишта, како би се што успешније позиционирали на туристичком тржишту и тиме осигурали дугорочне користи за целу локалну заједницу. На глобалном туристичком тржишту расте интерес туриста за посету подручјима богатим атрактивном културно-историјском баштином, очуваним природним ресурсима и очуваним локално-традиционалним начином живота, чиме АП Војводина располаже у врло великој мери.

Конкурентско тржишно позиционирање сваке туристичке дестинације има за циљ да успостави везу између стварних ресурса за развој туризма одређене дестинације и актуелних глобалних процеса на туристичком тржишту. Међутим, успркос континуираном залагању, туризам АП Војводине још увек није препознат у оној мери у којој њени садржаји и потенцијали то заслужују. Управо на основу нових захтева савремених туристичких потрошача, и својих многобројних предности, Војводина има шансу да искористи своју позицију, обликује међународно конкурентну туристичку понуду и оствари значајан раст у туристичком сектору.

Везано за поменуто, од способности валоризације, заштите, развоја и оптималног коришћења постојећих локалних капацитета (атракције, људски ресурси, материјални ресурси) сваке поједине дестинације, зависи и брзина и квалитет њеног туристичког развоја.

4.13. Анализа стања

Град Сомбор је управно седиште Западнобачког округа у коме живи 47.485 становника, односно 85 569 становника, укључујући околна села. Посебност града Сомбора лежи у чињеници да га, поред 15 села, окружује и 16 салашарских насеља.

Сомбор је град изнимно богате историје и културног наслеђа, што се најбоље може видети шетајући градом и проматрајући његове грађевине, које су због изузетног културног значаја законом заштићене (Препарандија, Жупанија, Градска кућа, Галерија „Милан Коњовић“, Грашалковићева палата, зграда Библиотеке, Турска кула, Градски музеј, Кронић палата и бројне друге). Још једна посебност Сомбора је слика Ференца Ајзенхута "Битка код Сенте", која доминира најлепшом свечаном салом смештеном унутар зграде Жупаније и која својом монументалношћу привлачи посетиоце. Мноштво верских објеката такође су сведоци богате историје и један су од главних адута града за развој верског туризма. Сомбор је познат и као град зеленила, а посебно се истичу стабла "бођоша", пореклом из долине Мисисипија. Резерват природе "Горње подунавље" карактерише богатство флоре и фауне и представља велики потенцијал за развој различитих облика туризма, пре свега излетничког и ловног. Постојање геотермалних извора отвара могућност за даљи развој бањског туризма. На подручју града Сомбора постоје и многи салаши који јесу у функцији туризма, али и бројни салаши који то тек требају постати, с циљем развоја сеоског туризма. Главни догађаји и атрактори посетилаца током године су манифестације „Сомборско лето“, „Сомборски котлић“ и „Винофест“. Носиоци угоститељске понуде су четири чарде, двадесетак ресторана и пицерија те исто толико кафића и посластичарница, што чини солидну угоститељску инфраструктуру. Велику препреку развоју масовнијег туризма представља недостатак смештајних објеката, као и квалитет постојећих. Недостатак сарадње актера у туризму једна је од главних препрека развоју нових и сложенијих туристичких производа и доживљаја те њихове адекватне промоције, како би град Сомбор оптимално искористио своје бројне и разноврсне капацитете и добио заслужено место на туристичкој карти целог региона.

4.14. СВОТ АНАЛИЗА

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
• Погољан геостратешки положај (близина коридора 7 и 10) • Велики потенцијал природних ресурса (резерват природе Горње Подунавље) • Постојање салаша који јесу у функцији туризма и оних који то тек требају постати • Постојање пловних канала који су повезани с Дунавом • Богато културно наслеђе, мултиетичност, мултикултуралност, мултиконфесионалност као стални извори инспирације за развој нових понуда • Постојање великог броја верских објеката погодних за развој верског или ходочасничког туризма • Историјска чињеница о животу подунавских немаца на овим просторима као потенцијал за развој селективних облика туризма, а посебно тзв."емотивног " туризма • Чињеница да је Сомбор надалеко препознат као Град зеленила • Бања Бездан као потенцијал за развој комплементарних туристичких садржаја и услуга	• Недостатак извора и количине финансијских средстава за улагање у капиталне пројекте • Спорост државног апарата и недоречена законска регулатива • Непостојање хотела • Смештајни капацитети и неефикасно искоришћење постојећих • Слаба повезаност свих актера у туризму - на хоризонталном и вертикалном нивоу • Недовољно развијена инфраструктура (паркинг простор, туристичке сигнализације ...) • Недостатак правца развоја (дугорочна визија и стратешки циљеви) • Неискоришћено постојање здравственог и бањског туризма за развој комплементарних туристичких услуга и производа • Спорост у праћењу нових технологија и трендова • 10. Непостојање система интегрисаног управљања дестинацијом
МОГУЋНОСТИ	ПРЕТЊЕ

• Прекогранична сарадња - повезивање и коришћење ЕУ фондова • Изградња нових смештајних капацитета - хотел и побољшање квалитета постојећих • Изградња спортско-туристичких капацитета (супраструктура) • Пројекти развоја путне инфраструктуре као предуслова развоја нових туристичких садржаја • Развој руралних средина - могућност бављења туризмом препознат као разлог за останак младог становништва на селу • Развој манифестационог, наутичког, рехабилитационог и излетничког туризма • Постојање система интегрисаног управљања дестинацијом (ДМО, ДМЦ, ДМС) • Брендирање производа • Отварање цивилног аеродрома "Сомбор" • Излетнички и рехабилитациони туризам	• Недостатак финансијских средстава и директних инвестиција у туристичке пројекте • Неодговарајућа организација кључних актера и осталих стејкохолдера у развоју туризма • Споро спровођење реформи • Конкурентност дестинација у окружењу • Лоша и неадекватна приватизација
--	---

4.15. ПРИОРИТЕТИ, ЦИЉЕВИ И МЕРЕ

ПРИОРИТЕТ	ЦИЉ	МЕРА
1. Унапређење туристичке понуде и маркетиншко-продајне комуникације	1.1. Повећање броја посета и ноћења домаћих и страних туриста	1.1.1. Развој нових и унапређивање квалитета постојећих туристичких доживљаја, услуга и производа
		1.2.1. Развој конкурентности предузетништва у туризму
		1.1.3. Развој система јачања стандарда, подизања квалитете и категоризације у туризму
	1.2. Развој и подизање конкурентности дестинације	1.2.1. Стварање бренда дестинације и управљање маркетиншко-продајним комуницирањем 1.2.2. Развој управљања дестинацијом наслоњеног на умрежавање учесника, професионални менаџмент и коришћење нових технологија
2. Развој инфраструктурних и инвестиционих услова развоја туризма и заштита животне средине	2.1. Успостављање увјета за развој одрживог туризма у односу на економске, друштвене и еколошке услове и користи.	2.1.1. Активно управљање простором, валоризација локалних туристичких ресурса и очување културно-историјске баштине и стављање у функцију туризма
		2.1.2. Унапређење свих облика инфраструктуре потребних за развој туризма
		2.1.3. Унапређење заштите животне околине и бриге о природним ресурсима
	2.2. Унапређење услова за привлачење домаћих и страних инвестиција и суфинансирање пројеката	2.2.1. Увођење финансијских инструмената за развој туризма
		2.2.2. Подстицање приватних инвестиција и јавног финансирања у туризму
3. Јачање људских ресурса за потребе развоја туризма	3.1. Стварање и задржавање стручног и обученог кадра у туризму на подручју дестинације	3.1.1. Подршка развоју образовања и обуке људских ресурса у туризму кроз јачање капацитета и модернизацију услова
		3.1.2. Јачање предузетничких компетенција и унапређење знања, вештина и ставова људских ресурса у туризму кроз развој и спровођење програма целоживотног образовања
	3.2. Стварање партнерства и унапређење међусекторске	3.2.1. Стварање партнерстава и унапређење сарадње између

ПРИОРИТЕТ	ЦИЉ	МЕРА
	сарадње	туристичког сектора, тржишта рада, образовних институција и организација цивилног друштва
	3.3. Јачање свести локалног становништва о потенцијалима и потребама туризма	3.3.1. Подизање свесности и обавештености становништва о потенцијалима туризма
4. Туристички развој руралних подручја	4.1. Потицање развоја малог и социјалног предузетништва, самозапошљавања и туристичке понуде у руралним подручјима	4.1.1. Развој сеоског туризма и руралних туристичких услуга и производа
		4.1.2. Подстицање малог и социјалног предузетништва и производње аутохтоних, традиционалних и еколошких производа
	4.2. Унапређење квалитете живота у руралним подручјима	4.2.1. Повезивање и унапређење сарадње свих учесника развоја руралног туризма

СИСТЕМ ПРАЋЕЊА И ДИНАМИКА СПРОВОЂЕЊА СТРАТЕГИЈЕ

Стратегија одрживог развоја Града Сомбора 2014-2020.године почеће се примењивати даном њеног усвајања на Седници скупштине.

Реализација дефинисаних приоритета Стратегије неће бити могућа без успостављања структуре и организације која ће координирати активности на реализацији Стратегије. Успешност реализације Стратегије зависи од свих заинтересованих страна и њиховог учешћа у њеној примени. У том смислу, неопходно је успоставити ефикасан институционални оквир на свим нивоима у оквиру градске управе.

Кључну улогу и одговорност за координацију и спровођење Стратегије имају Градоначелник, Градско веће, Канцеларија за локални економски развој и Група за мониторинг имплементације Стратегије.

Улога Градоначелника биће да се у складу са законима и Статутом Града стара о укупном спровођењу дефинисаних планова и приоритета стратегије развоја и да о томе информисае одборнике скупштине два пута у току једне календарске године на седницама Скупштине.

Активно учешће Градског већа чији су чланови задужени за одређене секторе јесте кључно, и осигураће високи степен координације између сектора у циљу остваривања што веће рационалности у коришћењу буџетских средстава, сарадњу са донаторима ради обезбеђења додатних средстава за спровођење Акционог плана, као и јаку политичку подршку за стратешке реформе. Чланови Градског већа имају обавезу да при креирању својих годишњих програма рада уврсте пројекте који су усвојени у Акционим плановима. Посебно важну улогу имаће члан већа задужен за финансије и буџет који у складу са планираним моделом финансирања, у буџет града унесе средства за финансирање пројеката из усвојених акционих планова.

Активности Канцеларије за локални економски развој односи се на стручне, административне и оперативне послове везане за координисање рада јавних предузећа и локалне управе у процесу реализације пројеката и активности из акционог плана, координацију јавног, приватног и цивилног сектора и праћење имплементације Стратегије. Канцеларија за локални економски развој прикупљаће повратне информације о реализацији Стратегије и акционих планова и на основу тога сачињавати кварталне извештаје за Градоначелника и градско веће о динамици спровођења акционих планова. Канцеларија за локални економски развој водиће рачуна о видљивости Стратегије, промовисаће активности у локалним медијима и на интернет страницама Града о процесу остваривања одрживог развоја и редовно ће информисати јавност о свим активностима у вези са Стратегијом.

Како би се осигурала успешна имплементација Стратегије, Градска управа Сомбор успоставиће Групу за мониторинг у чији ће састав ући: Градоначелник, чланови Градског већа, координатори радних група за израду стратегије²⁴, представници Регионалне развојне агенције Бачка. Задатак Групе биће праћење и контрола спровођења Стратегије, односно поређење извршених активности у односу на планиране. Група за мониторинг Стратегије састајаће се у редовним временским интервалима – најмање једанпут годишње, а по потреби и чешће. Градоначелник који је и председник Групе за мониторинг ће на првом састанку Групе за мониторинг дефинисати динамику праћења и дефинисати датуме састанака групе за текућу годину. Пре сваког састанка Групе за мониторинг, председник ће најмање седам дана унапред обавестити чланове Групе о састанку. Група за мониторинг Стратегије ће пратити реализацију планираних активности преко дефинисаних индикатора у Акционом плану, и уколико уочи било каква одступања, предложиће корективне мере. На састанцима Групе за мониторинг водиће се записници који ће бити дистрибуирани члановима Групе за мониторинг, КЛЕР-у и Градоначелнику, одборницима Скупштине, заинтересованим грађанима.

Према потребама, за екстерну евалуацију и стручну техничку помоћ биће ангажована Регионална развојна агенција Бачка. Било да се евалуација спроводи интерно или екстерно, спровођење плана ће се оцењивати у светлу испуњавања циљева и ефеката који се желе постићи. Након евалуације Стратегије, сачиниће се извештај о евалуацији базиран на праћењу мера и активности дефинисаних акционим планом, а који ће садржати и праћење директних и индиректних ефеката мера и активности, и све релевантне информације ће бити основ за нови циклус планирања. У складу са потребама, узимајући у обзир доношење буџета на националном нивоу, промене у неком од развојних приоритета, отварање нових донаторских програма итд., усвојиће се корективне мере које ће иницирати ревизију и допуну Стратегије.

Прву ревизију стратегије Град Сомбор ће урадити током 2017.године што представља половину временског оквира важења усвојене стратегије.

Прва група акционих планова израдиће се за период 2014-2016.година. Након тога усвојиће се акциони планови за период 2017 – 2020.година. Усвајање друге групе акционих планова потребно је урадити заједно са планираном ревизијом стратегије током 2017.године.

²⁴ Координатори ће бити именовани након усвајања Стратегије

У Сомбору, дана 02.07.2015. год.
Број: 3-12/2015-IX

**ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА,
Борислав Станичков, с.р.**

СПИСАК ТАБЕЛА, ГРАФИКОНА И СЛИКА

1. Табела 1. Флора и фауна СРП „Горње Подунавље“
2. Табела 2. Подаци о производњи биомасе
3. Табела 3. Енергетски потенцијал биомасе од пољопривредних остатака
4. Табела 4. Енергетске културе
5. Табела 5. Биљке које се користе за производњу моторног горива
6. Табела 6. Енергетски потенцијал биомасе из воћњака и винограда
7. Табела 7. Енергетски потенцијал биомасе од шумског дрвног отпада
8. Табела 8. Енергетски потенцијал биомасе од прераде дрвета 1
9. Табела 9. Енергетски потенцијал биомасе од прераде дрвета 2
10. Табела 10. Крива испоруке биомасе – Сомбор
11. Табела 11. Структура предузећа, (привредних друштава и предузетника) по секторима делатности, 2012.
12. Табела 12. Предузећа према величини (броју запослених)
13. Табела 13. Структура извоза према дестинацији
14. Табела 14. Структура извоза према дестинацији на територији Града Сомбора изражен у еврима
15. Табела 15. Кретање укупне вредности за Град Сомбор у периоду 2010- 2012. године
16. Табела 16. Структура прихода општинског буџета, 2012.
17. Табела 17. Структура расхода буџета Града Сомбора, 2012. Извор: РЗС
18. Табела 18. Списак јавно-комуналних предузећа
19. Табела 19. Списак јавних предузећа
20. Табела 20. Списак установа,
21. Табела 21. Списак основних школа, средњих школа, високих школа, домова ученика и студентских домова, 2012
22. Табела 22. Списак осигуравајућих друштава. 2012.
23. Табела 23. Списак пословних банака, 2012.
24. Табела 24. Остварене инвестиције у нове основне фондове, по делатностима, 2011.

25. Табела 25. Списак индустријских зона и паркова
26. Табела 26. Списак компанија смештених у индустријским зонама/парковима,
27. Табела 27. Трошковник рада комисије за технички преглед изграђених стамбених, пословних, пољопривредних и других објеката у нето износу, 2013.
28. Табела 28. Коришћено пољопривредно земљиште (КПЗ) и број пољопривредних газдинстава (ПГ) у Р. Србији, региону Војводине, Западнобачкој области и Сомбору, у пољопривредној 2011/2012.
29. Табела 29. Структура КПЗ у Сомбору у пољопривредној 2011/2012. години
30. Табела 30: Власничка структура пољопривредног земљишта на територији града Сомбора
31. Табела 31. Пољопривредна газдинства према величини коришћеног пољопривредног земљишта у Р. Србији и Сомбору
32. Табела 32. Структура ораница и башта у пољопривредној 2011/2012. години по најважнијим културама у Р. Србији, региону Војводине, Западнобачкој области и Сомбору
33. Табела 33. Број условних грла по ха коришћеног пољопривредног земљишта у пољопривредној 2011/2012. години у Р. Србији, региону Војводине, Западнобачкој области и Сомбору
34. Табела 34 . Број становника у категорији младих у Сомбору
35. Табела 35. Преглед популације младих у Сомбору према годинама пописа
36. Табела 36. Стручна спрема у Сомбору особа старијих од 15 година
37. Табела 37. Стручна спрема у Сомбору особа старијих од 15 година
38. Табела 38. Структура незапослених лица према полу и старости у 2013. години
39. Табела 39. Преглед културних манифестација на подручју Града Сомбора
40. Табела 40. Финансирање културе из буџета локалне самоуправе у 2013.
41. Табела 41. Финансирање културе из буџета локалне самоуправе у 2014.
42. Табела 42. Листа спортских клубова и удружења
43. Табела 43. Списак отворених спортских објеката у Сомбору
44. Табела 44. Списак затворених спортских објеката у Сомбору
45. Табела 45. Преглед спортских манифестација на подручју Града Сомбора
46. Табела 46. Финансирање спорта из буџета локалне самоуправе у 2013.

47.Табела 47. Финансирање спорта из буџета локалне самоуправе у 2014.

Табела 48. Средства издвојена за медије из буџета локалне самоуправе у 2013. и 2014.

48.Графикон 1. Структура предузећа по секторима делатности

49.Графикон 2. Предузећа према величини

50.Графикон 3. Структура извоза према дестинацији

51.Графикон 4. Кретање укупне вредности за Град Сомбор у периоду од 2010 - 2012.

52.Графикон 5. Коришћено пољопривредно земљиште у пољопривредној 2011/2012, на нивоу Р. Србије, региона Војводине, Западнoбачке области и града Сомбора

53.Графикон 6. Коришћено пољопривредно земљиште у граду Сомбор у пољопривредној 2011/2012. према организационо-правним формама пољопривредних газдинстава

54.Графикон 7. Просечно КПЗ по пољопривредном газдинству у Р. Србији, региону Војводине, Западнoбачкој области и граду Сомбор у пољопривредној 2011/2012. години,

55.Графикон 8. Просечно КПЗ у граду Сомбор у пољопривредној 2011/2012. години, по организационо-правним формама ПГ,

56.Графикон 9. Коришћено пољопривредно земљиште по катастарским општинама града Сомбора

57.Графикон 10. Број пољопривредних газдинстава по организационо-правној форми организовања,

58.Графикон 11. Пољопривредна газдинства у Сомбору према величини корићеног пољопривредног земљишта у пољопривредној 2011/2012. години

59.Графикон 12. Број говеда, свиња, оваца и коза у Сомбору у пољопривредној 2011/2012.

60.Слика 1. ЈКП „Чистоћа“

61.Слика 2. ЈКП „Зеленило“

62.Слика 3. ЈКП “Паркинг сервис” Сомбор

63.Слика 4. ЈКП „Енергана“

ЛИСТА СКРАЋЕНИЦА

АП	Аутономна покрајина
АПР	Агенција за привредне регистре
ГИС	Географско-информациони систем
ДМО	Destination Management Organization
ДМЦ	Destination Management Company
ДМС	Destination Management System
ЕУ	Европска унија
ИВА	Important Birds Area
ИРА	Important Plants Area
ИПА	Instruments for Pre-Accession Assistance
ЈКП	Јавно-комунално предузеће
ЈП	Јавно предузеће
КПЗ	Коришћено пољопривредно земљиште
к.о.	Катастарска општина
КЗМ	Канцеларија за младе
ЛАП	Локални акциони план
ЛЕАП	Локални еколошки акциони план
МСПП	Мала и средња предузећа и предузетници
ПГ	Пољопривредно газдинство
ПЛ	Правно лице
ПРТР	Протокол о регистрима испуштања и преноса загађујућих материја
РЗС	Републички завод за статистику
РРА	Регионална развојна агенција
СЕАП	Sustainable Energy Action Plan
ТО	Туристичка организација
УН	Уједињене нације

ЛИТЕРАТУРА

Текст Стратегије развоја Града Сомбора је усклађен са доле наведеним стратешким документима и у сврху израде Стратегије кориштени су следећи извори:

1. „Водич кроз Дунавску стратегију“, Европски покрет у Србији, Београд, 2012.
2. „Водич кроз Стратегију „Европа 2020““, Европски покрет у Србији, Београд, 2011.
3. „Водич за добро управљање у области животне средине“, УНДП, Београд, 2003.
4. „Војвођански стандард“, Покрајински секретаријат за међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу, Нови Сад, 2013.
5. Генерални план града Сомбора 2007-2027, ЈП "Урбанизам" Сомбор, Сомбор, 2007.(Службени лист општине Сомбор 5/2007)
6. Група аутора, Просторни план града Сомбора, ЈП "Урбанизам" Сомбор, Сомбор, 2013.(Службени лист града Сомбора 05/2014)
7. План генералне регулације на простору индустријске зоне у Сомбору, блокови 102, 103, 114, 115 и 127 - ПГР05, ЈП "Урбанизам" Сомбор, (Службени лист града Сомбора 6/2013)
8. Градска управа, Одељење за пољопривреду, Сомбор, интерна документација;
9. Група аутора, „Енергетско планирање у општинама у Србији демонстрациони пројекат – Енергетски план општине Сомбор – Завршни извештај“, SEVEEn, Středisko pro efektivní využívaní energie, o.p.s., Сомбор, 2006.
10. Група аутора, „Локални план управљања отпадом на територији Града Сомбора за период 2011-2021“, Сомбор, 2011.
11. Група аутора, „План одрживог управљања отпадом у Западнобачком региону“, Деконта, Београд, 2008.
12. „Делатност – подаци по општинама и градовима“, Републички завод за статистику, Београд, 2014.
13. „Детаљна студија стања и стратегија развоја са Акционим планом за логистичке центре у АП Војводини“, ФТН Нови Сад, 2013.
14. „Европске смернице за запошљавање 2010-2020.“, Council of the EU, 2010.
15. „Животна средина у АП Војводини: Стање-изазови-перспективе“, Покрајински секретаријат за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине, Нови Сад 2011.
16. Закон о јавном информисању и медијима, Сл. гласник РС бр. 83/2014
17. Закон о младима, Сл. гласник РС бр.50/2011

18. Закон о пловидби и лукама на унутрашњим водама Републике Србије, 2012.
19. "Занимања-подаци по општинама и градовима", Републички завод за статистику, Београд, 2014.
20. ИЕП: Упитник за општинску управу;
21. ИЕП: Упитник за пољопривредна газдинства;
22. „Локални акциони план за младе 2013-2016“, Град Сомбор
23. „Меморандум о доживотном учењу Европске комисије“, Commision of the European Communities, 2000.
24. „Миграције-подаци по општинама и градовима“, Републички завод за статистику, Београд, 2013.
25. „Национални миленијумски циљеви развоја Републике Србије“, Влада Републике Србије, 2006.
26. „Национална стратегија одрживог развоја Републике Србије“, Службени гласник РС, бр. 57/08, Влада Републике Србије, 2008.
27. „Национална стратегија о старењу за период 2006–2015.“, Влада Републике Србије, 2006.
28. „Национална стратегија запошљавања за период 2011–2020.“, Службени гласник РС, бр. 37/11, Влада Републике Србије, 2011.
29. „Национална стратегија социјалног становања“, Службени гласник РС, бр. 13/12, Влада Републике Србије, 2012.
30. „Национална стратегија за побољшање положаја жена и унапређивање родне равноправности“, Влада Републике Србије, 2009.
31. „Национална стратегија за спречавање и сузбијање насиља над женама у породици и у партнерским односима“, Службени гласник РС, бр. 27/2011, Влада Републике Србије, 2011.
32. „Национална припадност – Подаци по општинама и градовима“, Републички завод за статистику, Београд, 2012.
33. Национална служба за запошљавање
34. „Национална стратегија биолошке разноврсности 2011-2018.“
35. Национална стратегија одрживог коришћења природних ресурса и добара (донета 2012.)
36. „Национална стратегија одрживог развоја 2008-2017.“

37. „Национална стратегија развоја енергетике до 2025. године са пројекцијама до 2030.“
38. „Национална стратегија управљања отпадом 2010-2019.“
39. „Национална стратегија за младе Републике Србије (2009-2014.)“, Влада Републике Србије, Београд, мај 2008.
40. Национални план регионалног развоја 2020.
41. „Нацрт просторног плана подручја посебне намене међународног водног пута Е-80 – Дунав (Паневропски коридор VII)“, Министарство природних ресурса, рударства и просторног планирања, Институт за архитектуру и урбанизам Србије и ЈП Завод за урбанизам Војводине, Београд, 2013
42. Попис пољопривреде 2012: Пољопривреда у Р. Србији, књига 1, РЗС Србије, 2013.
43. Попис пољопривреде 2012: Пољопривреда у Р. Србији, књига 2, РЗС Србије, 2013.
44. „Пословни план Железница Србије за 2013. годину“
45. „Приручник за израду Локалног еколошког акционог плана“, Регионални центар за животну средину, Београд, 2006.
46. „Програм развоја АП Војводине 2014 – 2020.“, Влада АП Војводине, Нови Сад, 2014.
47. „Програм развоја АП Војводине (Нацрт) 2014 – 2020.“, Покрајински секретаријат за привреду, запошљавање и равноправност полова АП Војводине, Нови Сад, 2013.
48. „Програм Спорт за све“, Спортски Савез града Сомбора, 2014
49. „Просторни план Републике Србије“, Закон о просторном плану Републике Србије од 2010 – 2020.
50. РГЗ, Служба за катастар непокретности Сомбор
51. Републички завод за статистику, база података <http://webzrs.stat.gov.rs>;
52. Републички завод за статистику Попис пољопривреде 2012. Пољопривреда у Републици Србији, Књига 1;
53. Републички завод за статистику Попис пољопривреде 2012. Пољопривреда у Републици Србији, Књига 2;
54. „Регионални просторни план АП Војводине до 2020. године“, Завод за урбанизам Војводине, Нови Сад, 2012.
55. Републички завод за статистику
56. „Skills for green jobs – a global view“, International labor office, Женева, 2011.
57. „Старост и пол- Подаци по насељима“, Републички завод за статистику, Београд, 2012.

58. „Стратегија регионалног развоја Србије за период од 2007. до 2012.“, Службени гласник РС, бр. 21/07, Влада Републике Србије, 2007.
59. „Стратегија за смањење сиромаштва у Србији“, Влада Републике Србије, 2003.
60. „Стратегија развоја образовања у Србији до 2020.“, Службени гласник РС, бр. 107/2012, Влада Републике Србије, 2012.
61. „Стратегија развоја образовања одраслих у Републици Србији до 2020.“, „Стратегија развоја стручног образовања у Републици Србији од 2009. до 2015.“, Службени гласник РС, бр. 1/07
62. „Стратегија развоја културе и унапређивање бриге и коришћења културне баштине у Сомборској општини“ (преднацрт)
63. „Стратегија каријерног вођења и саветовања у Републици Србији“, Службени гласник РС, бр. 16/2010, Влада Републике Србије, 2010.
64. „Стратегија развоја социјалне заштите“, Службени гласник РС, бр. 108/05, Влада Републике Србије, 2005.
65. Стратегија развоја социјалне заштите Града Сомбора за период 2009-2013 (нацрт)
66. „Стратегија за палијативно збрињавање; 2009–2015.“, Службени гласник РС, бр. 17/2009, Влада Републике Србије, 2009.
67. „Стратегија за равноправност мушкараца и жена“, Европске комисије за раздобље 2010. – 2015., Европска комисија, 2010.
68. „Стратегија за унапређивање положаја Рома у Републици Србији“, Службени гласник РС, бр. 27/09, Влада Републике Србије, 2009.
69. „Стратегија развоја Европске уније «Европа 2020 - стратегија за паметан, одржив и свеобухватан раст»“, Европска комисија, 2010.
70. „Стратегија Европске Уније за Дунавски регион“, Европска комисија, 2010.
71. „Споразум о стабилизацији и придруживању између Европске уније и Републике Србије“
72. „Стратегија унапређења положаја особа са инвалидитетом у Републици Србији“, Службени гласник РС, бр. 1/07, Влада Републике Србије, 2007.
73. „Стратегија развоја информационог друштва у Републици Србији до 2020.“, Влада Републике Србије, Београд, 2010.
74. „Стратегија развоја система јавног информисања у Републици Србији до 2016.“, Влада Републике Србије, Београд, 2011.
75. „Стратегија развоја школског спорта у АПВ (2013-2017.)“, Покрајински Секретаријат за Спорт и омладину, Нови Сад

76. „Студија мреже прихватних објеката наутичког туризма на Тиси у АП Војводини“, Завод за урбанизам, Нови Сад, 2007.
77. Студија мреже марина на Дунаву у АП Војводини I, II и III фаза, ЈП Завод за урбанизам Војводине, Нови Сад 2006.
78. „Уредба о категоризацији државних путева“, Службени гласник РС број 105/2013 и 19/2013, Влада Републике Србије
79. „Horizon 2020“ - програм Европске уније за истраживање и иновације
80. „Школска спрема, писменост и компјутерска писменост - подаци по општинама и градовима“, Републички завод за статистику, Београд, 2013.

Интернет адресе:

1. http://ec.europa.eu/europe2020/index_en.htm
2. <http://www.cistoca.co.rs/>
3. <http://www.un.org/millenniumgoals/>
4. http://ec.europa.eu/environment/index_en.htm
5. http://ec.europa.eu/energy/index_en.htm
6. <http://www.eumayors.eu/+SEAP+.html>
7. <http://www.danube-region.eu/>
8. <http://www.psemr.vojvodina.gov.rs/index.php/studije>
9. <http://www.ekourb.vojvodina.gov.rs/>
10. <http://www.aarhussu.rs/index.html>
11. <http://www.psp.vojvodina.gov.rs/>
12. <http://www.region.vojvodina.gov.rs/>
13. <http://www.sombor.rs/>
14. <http://www.hidmet.gov.rs/ciril/ipcc/index.php>
15. <http://www.vojvodinasume.rs/>
16. <http://www.vodevojvodine.com/rs>

АНЕКСИ

Анекс Пољопривреда и стање руралне економије

Према подацима Републичког завода за статистику Србије²⁵:

- Пољопривредно газдинство је технички и економски самостална производна јединица која има јединствено управљање и на којој привредно друштво, земљорадничка задруга, установа или друго правно лице, предузетник или породично пољопривредно газдинство обавља пољопривредну производњу као примарну или секундарну делатност.
- Породично газдинство је свака породична или друга заједница лица која заједно станују и заједнички троше своје приходе за подмиривање основних животних потреба, чији се чланови (један или више) баве пољопривредном производњом, било као примарном, било као секундарном активношћу, која има јединствено управљање, заједнички користи средстава за производњу и рад својих чланова, чији је носилац физичко лице и при томе: обрађује 50 и више ари пољопривредног земљишта или обрађује мање од 50 ари земљишта, али обавља интензивну пољопривредну производњу која је намењена тржишту; на дан 30.септембра 2012. године гаји најмање: 2 грла говеда или 1 грло говеда и 2 грла ситне стоке или 5 грла оваца или 3 грла свиња или 4 грла оваца и свиња заједно или 50 комада живине или 20 пчелињих друштава.
- Правно лице су привредна друштва, земљорадничке задруге и други облици организовања са статусом правног лица, регистровани у АПР да претежно обављају пољопривредну производњу или регистровани у другој делатности, али имају организационе делове у којима обављају пољопривредну производњу.
- Предузетник је физичко лице регистровано у АПР да обавља пољопривредну делатност ради стицања добити.

Према методологији Републичког завода за статистику Р. Србије²⁶,

- Пољопривредне активности подразумевају раду на пољу; организација производње и управљање; гајење животиња; сви послови на газдинству у вези са складиштењем, обрадом и припремом производа за тржиште; одржавање пољопривредних објеката и машина, транспорт робе до пијаци, припрема и продаја сопствених пољопривредних производа на пијаци, производња вина од сопственог грозђа.
- Друге профитабилне активности у вези са газдинством. Ово су активности које доносе приход, а које нису пољопривредне, обављају се на газдинству, имају економски утицај на газдинство и за њих се користе ресурси газдинства: земљишне површине, пољопривредне зграде, машине, опрема, радна снага или пољопривредни производи и сл. Ове активности могу да се обављају на газдинству (нпр. туризам, народна радиност, прерада пољопривредних производа за продају – осим прераде грозђа ради производње вина у случају да је количина прерађеног грозђа искључиво или углавном из сопствене производње и сл.) или ван газдинства (пољопривредни и непољопривредни рад по уговору, нпр. Рад сопственим комбајном и сл.). Овде спадају следеће активности: (1) прерада меса за продају (израда свежих, полутрајних и трајних месних производа); (2) прерада млека; (3) прерада воћа и поврћа; (4) обрада дрвета (сеча шуме и производња огревног дрвета или дрвне грађе); (5) активности у шумарству; (6) туризам (смештај уз надокнаду, при чему се користи земљиште, зграде, радна снага и други ресурси са газдинства, на пример пољопривредни производи за исхрану туриста); (7) народна радиности (плетење корпи, везење, плетење, израда сувенира, намештаја, играчака); (8) узгој рибе за продају и сл.

²⁵ Попис пољопривреде 2012: Пољопривреда у Р. Србији, књига 1, РЗС Србије, 2013., страна 26-27.

²⁶ Попис пољопривреде 2012: Пољопривреда у Р. Србији, књига 2, РЗС Србије, 2013, страна 202-205.